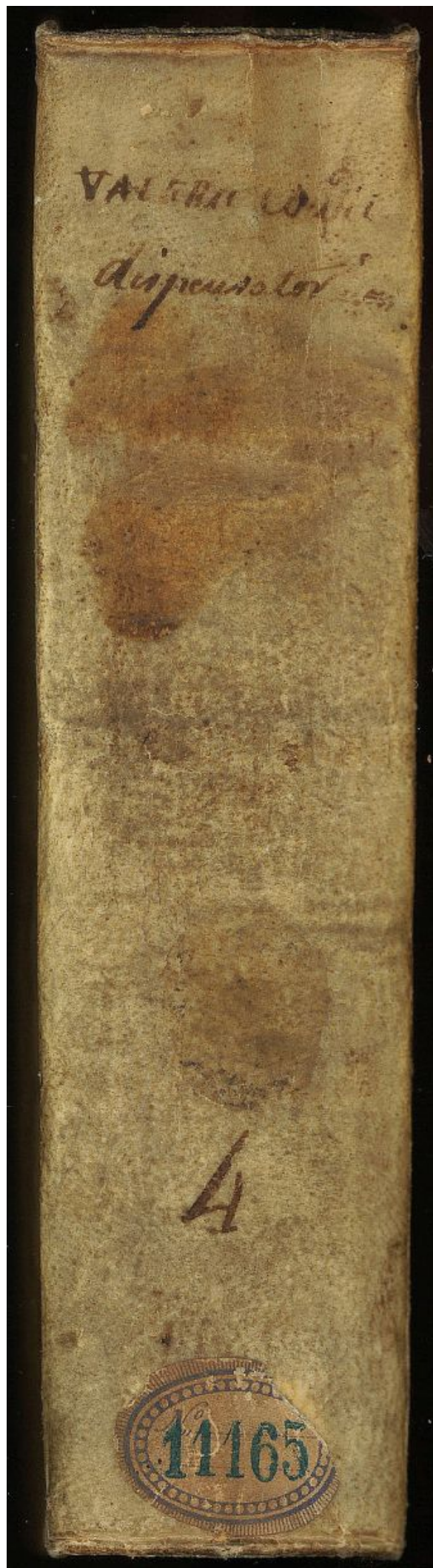
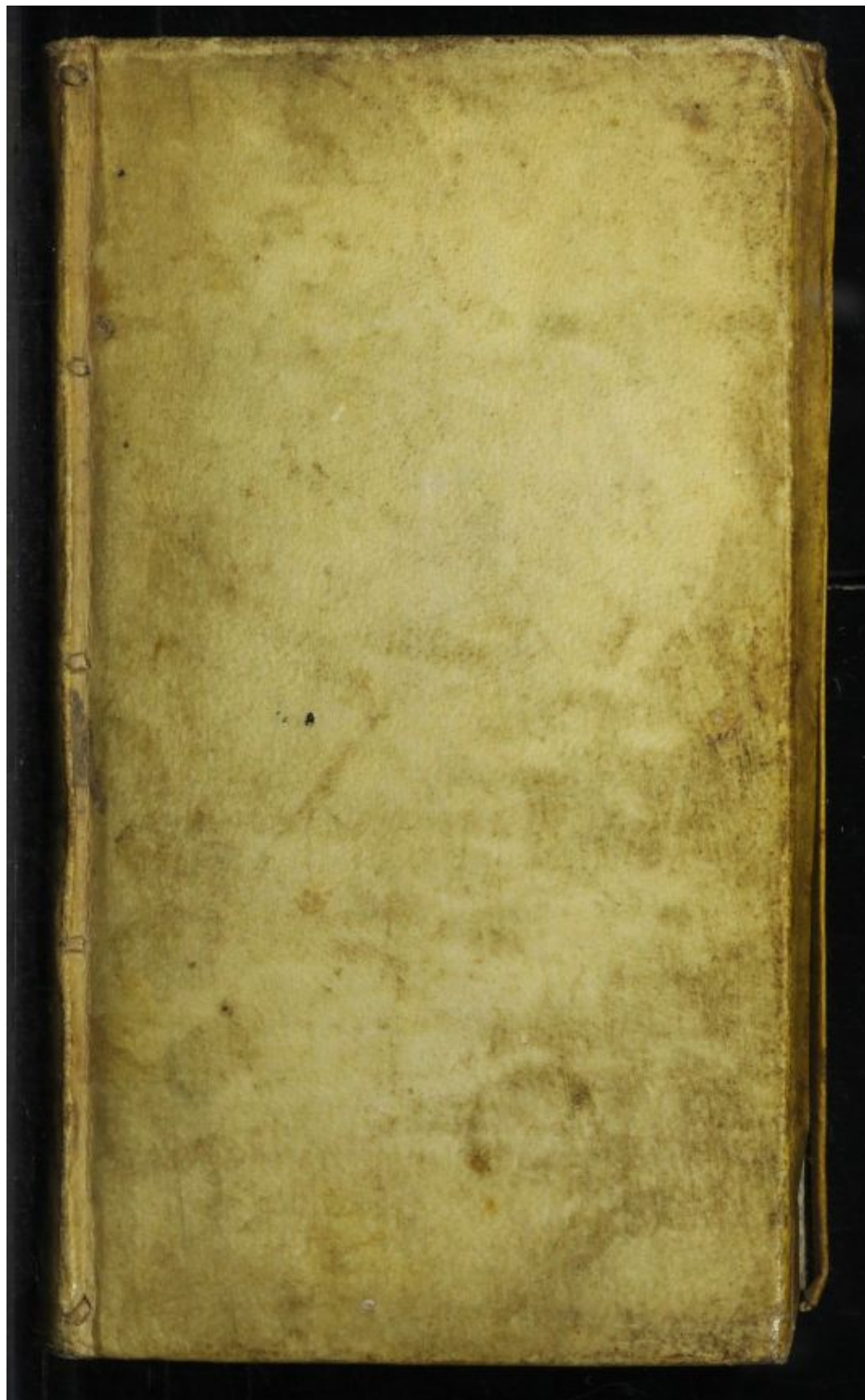

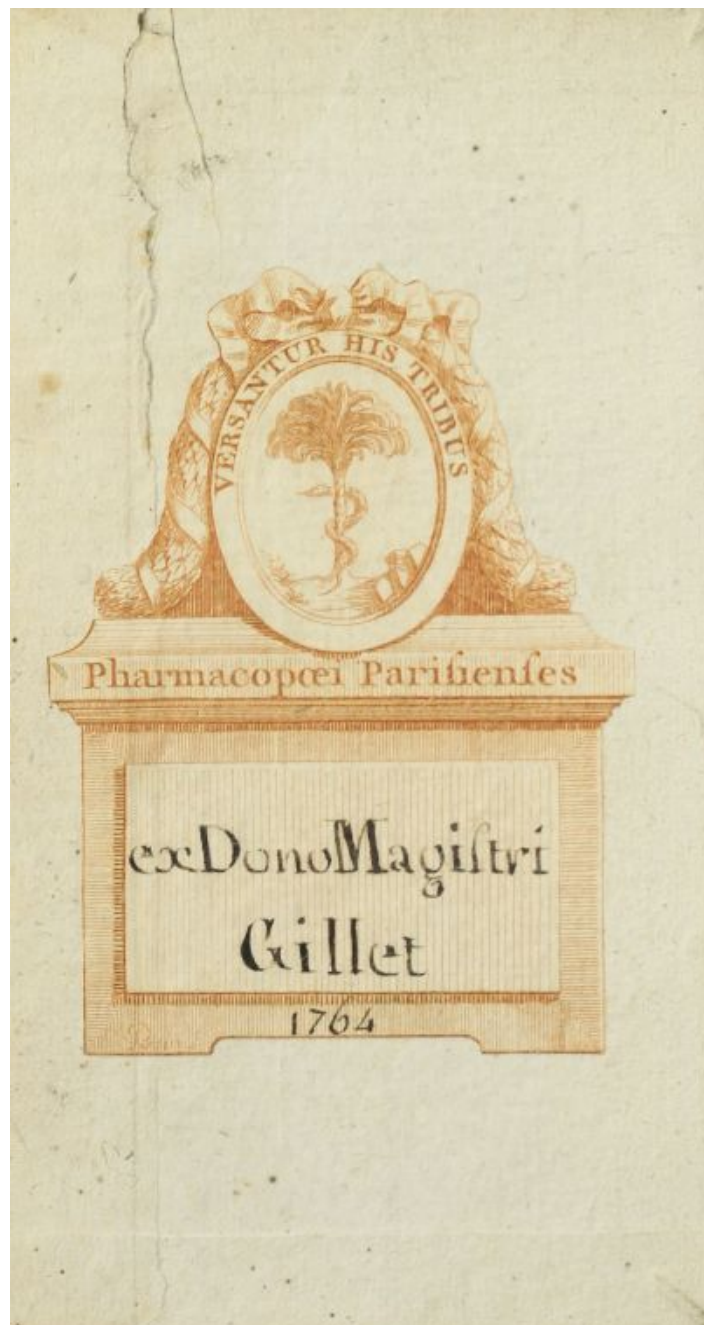
**Cordus, Valerius . Valerii Cordi
Dispensatorium, sive pharmacorum
conficiendorum ratio; cum Petri
Coudenbergii, & Matthiæ Lobelii
scholiis emendationibus, & auctariis.
Accessit hac editione, præter
Guilielmi Rondeletii de Theriaca
tractatum, emendatiorem; & formulas
selectiorum pharmacorum, quorum
post Val. Cordum usus passim
receptus est, auctiores ; alius Fr.
Dissaldei ejusdem argumenti libellus.**

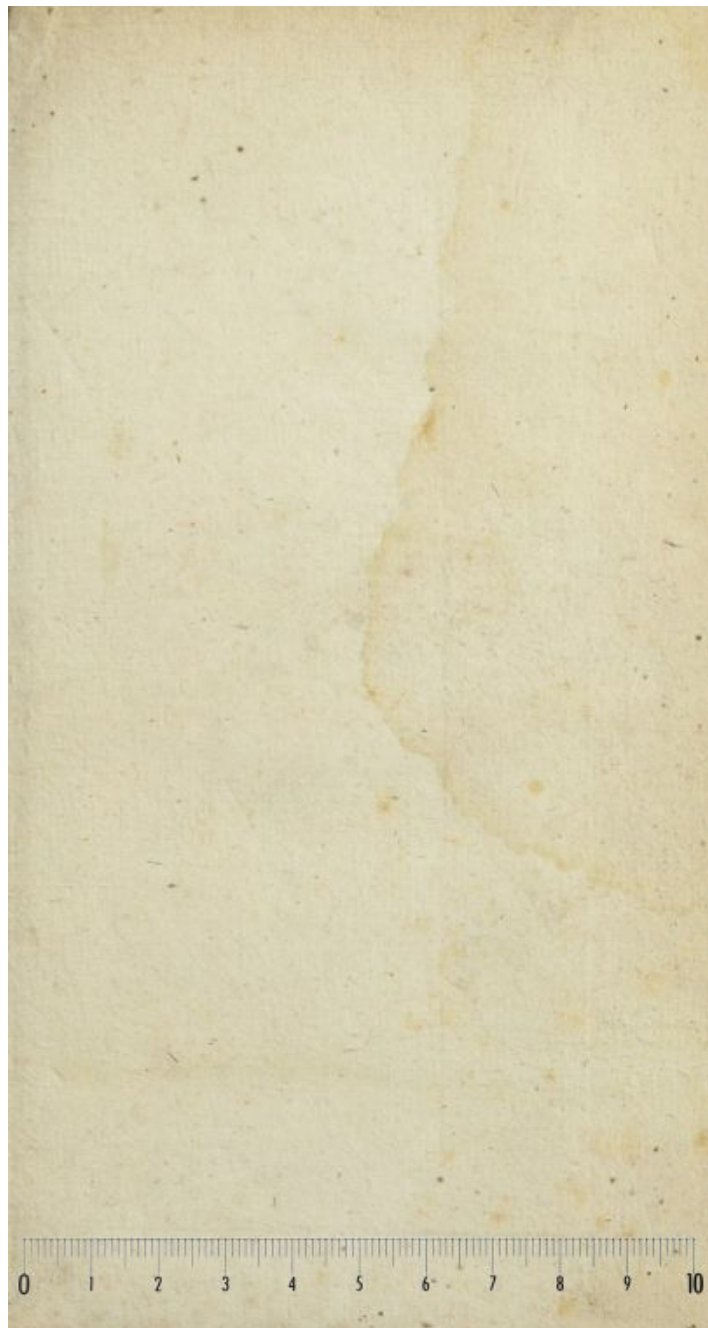
*Lugduni Batavorum, ex Officina Joannis Maire. M. D.
C. XXVII., 1627.*

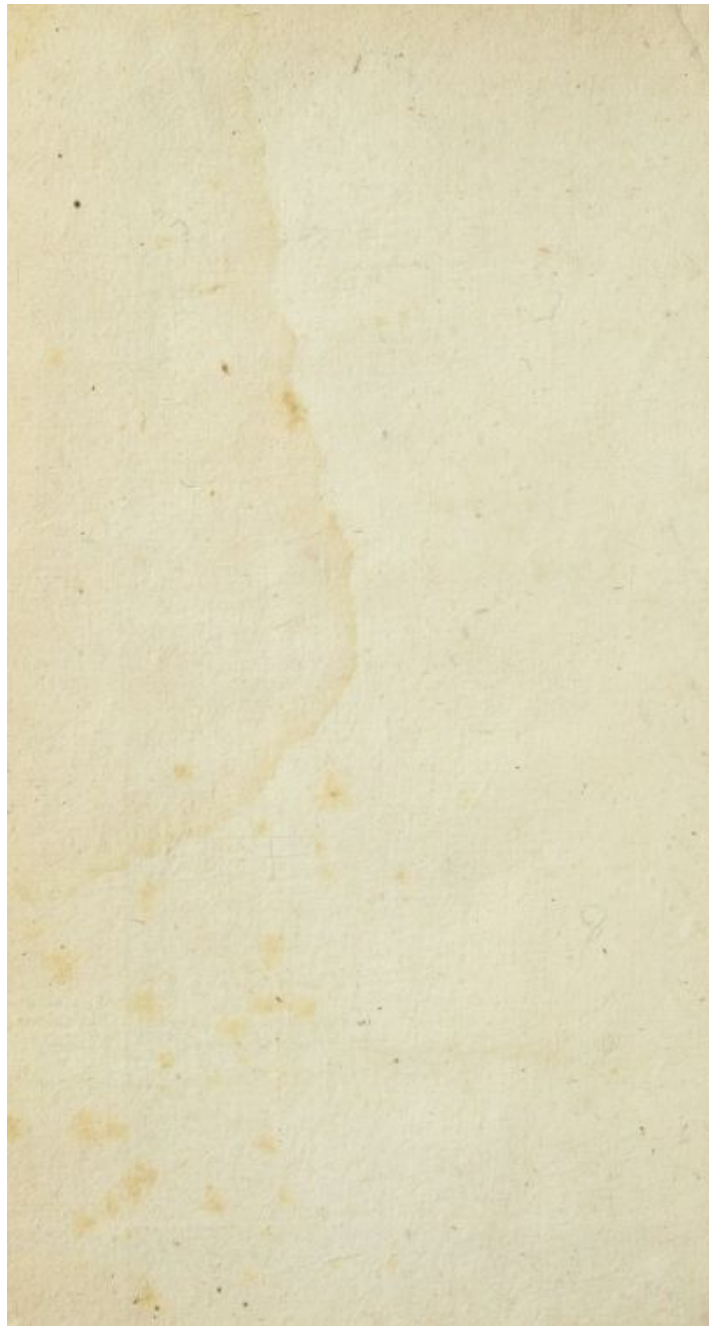
Cote : BIU Santé Pharmacie RES 11165

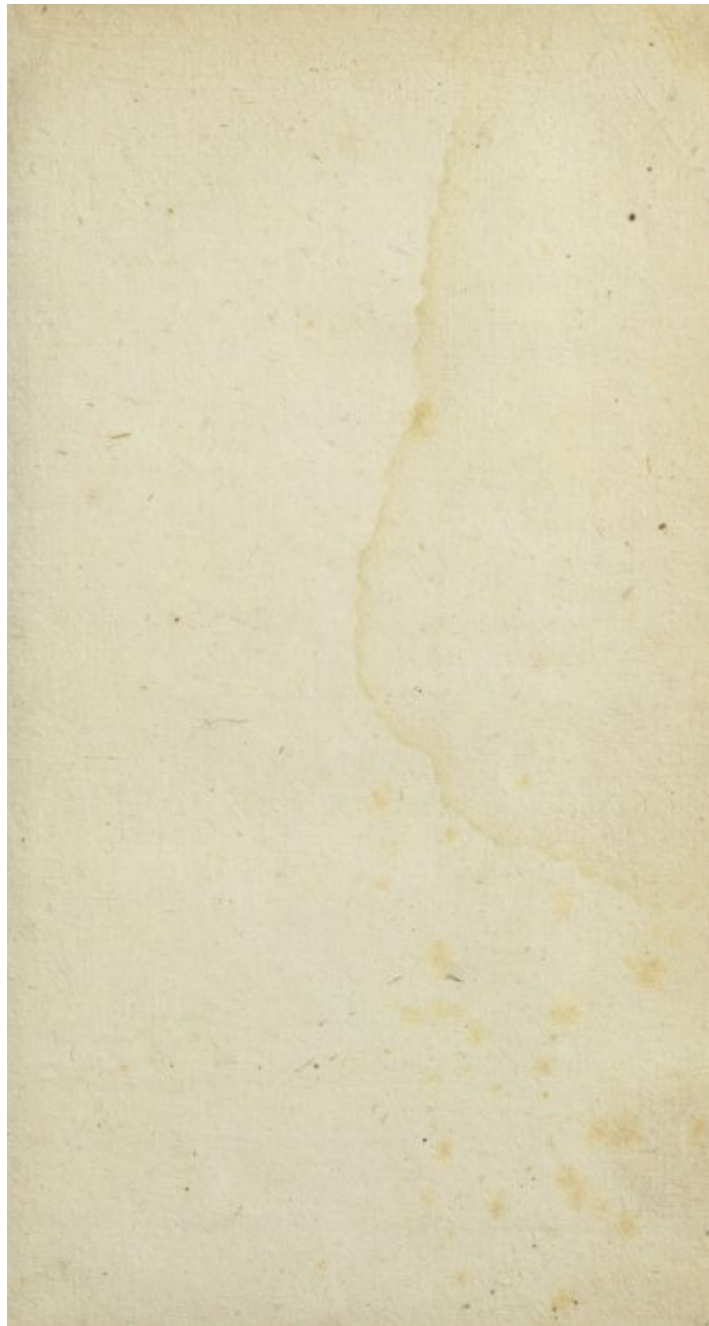

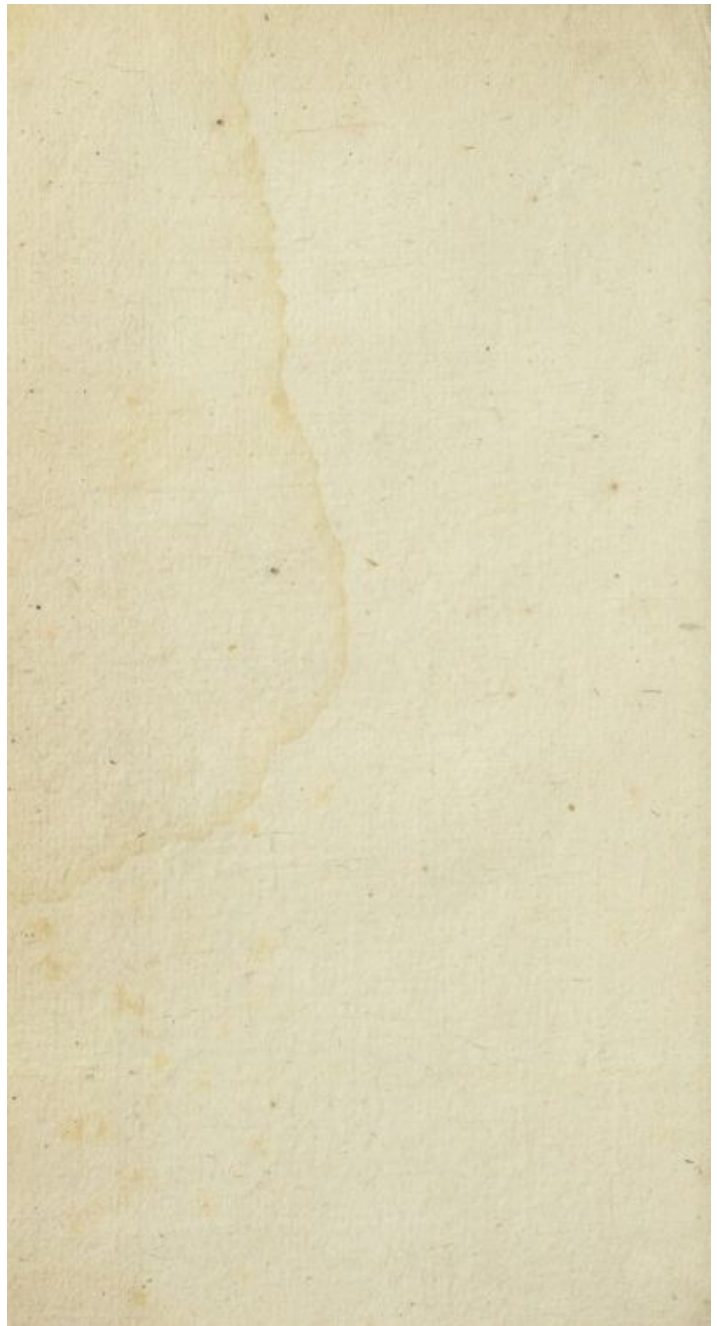

Res 11165 1116
VALERII CORDI
Dispensatorium,

SIVE
PHARMACORVM
CONFICIENDORVM
RATIO;

Cum PETRI COVDENBERGII, &
MATTHIÆ LOBELII Scholiis, emen-
dationibus, & Auctariis.

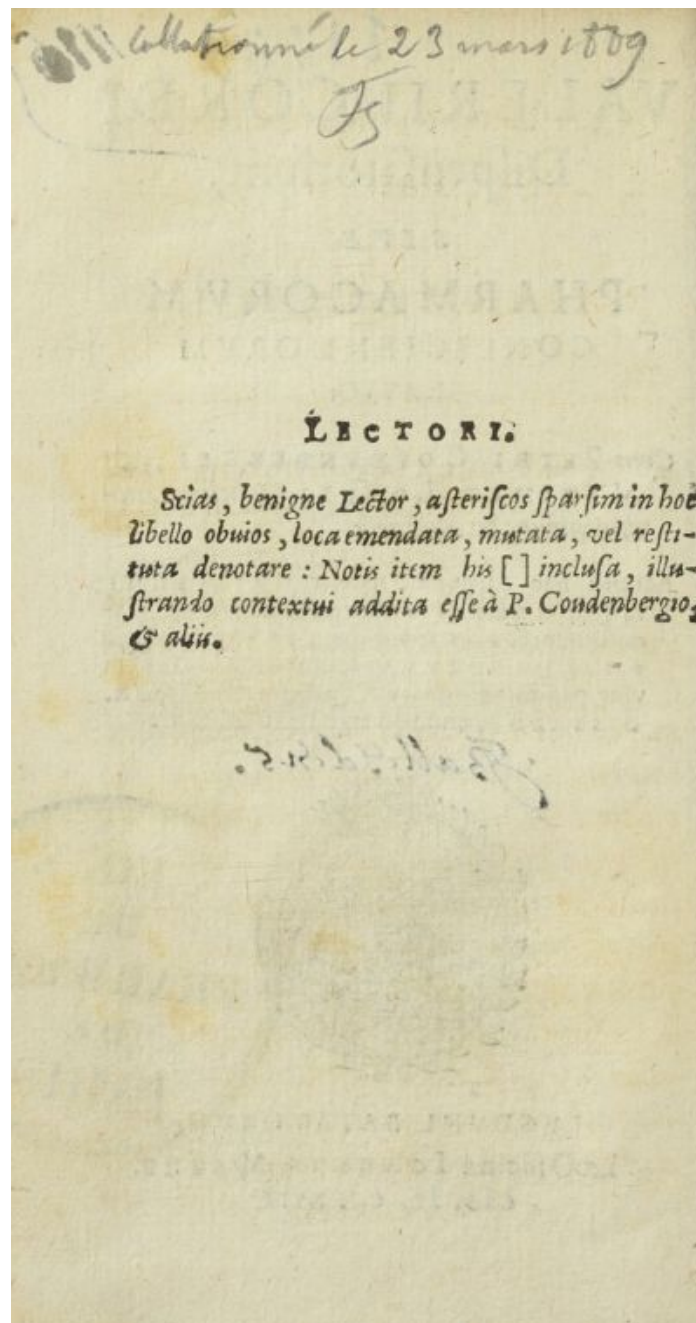
Accessit hac editione, præter GVILIELMI
RONDELETII de Theriaca tractatum, emen-
datiorem; & FORMVLAS SELECTIORVM
PHARMACORVM, quorum post Val. Cordum
vsus passim receptus est, auctiores; alius FR.
DISSALDEI eiusdem argumenti Libellus.

Ballgaden.

COLE
DE
PHARMACIE
DE
PARIS

LVGDVNI BATAVORVM,
Ex Officina IOANNIS MAIRE,
clō. lō. c. xxvii.

Virtutum omni genere
Clarissimo viro,

D. GERARDO GRAMAIO,
Domino Vefaliae Comitiss,

ac Aërii bellici Quæstori Statuum
dignissimo,

PETRVS COVDENBERGIVS S. P.

CVM VALERII CORDI de conficiendis Pharmacis libellum Christophorus Plantinus prelo suo esset commissurus, rogavit me, ut, si quid haberem quod editionem istam inuare posset, cum studiosis communicarem. Fuit enim optimo viro semper propositum, ut quos libros imprimit, non nisi emendatissime è sua officina prodire sinat. Quamobrem, ut de ipsius incredibili taceam diligentia & sumptu; in omni disciplinarum genere doctissimorum virorum opera utitur. Ego verò, etsi quæ iam olim in hunc Cordi libellum (quem ego, quicquid dicat præfatio anonyma, post obitum auctoris in lucem prodisse, heredum vel amicorum curâ, certis de causis persuasum habeo) annotaueram,

A 2

non

non essent apud me tanti momēti, ut vel
semel de illorū editione cogitauerim; ta-
men nō potui nō homini mihi amicissimo,
& honesta petenti morem gerere. Quare
vespertinas aliquot hac hieme horas; quæ
sola me quid scribere vel legere permitte-
bāt, libelli huius correctioni dedi; & ma-
ximo mendorum numero sublato, in suū
quaque ordinem restitui; multis interim
ipsius auctoris adiectis medicaminibus,
quæ hætenus hīc fuerunt desiderata; ita
ut operā meā non malè posuisse cōfi-
dam: ubi à nonnullis haud immerito no-
tatur, explicatè subiunctis id rationibus
doceo; & nonnumquā ineptas quorundā
reprehensiones refuto, quæ solo nouitatis
studiosine ullis rationibus vidētur inuicta.
Si quid autē à me erit omissū, copiosè &
diligēter excutietur in magno meo huius
farina opere, quod fortasse aliquādo me-
dicis & pharmacopœis non minorem vo-
luptatē quā utilitatem adferet. Quòd
verò illud nondū perficiā & publicè, ma-
ximas habeo & granissimas consilii mei
caussas, tū quòd eorū favore nō subleuer,
quorum

quorū intererat curare ut tale quid diligēter præscriberetur; tū quod tēpora sint eiusmodi, ut plures fiāt alyptæ, quā experti Medici & Pharmacopœi. Qua de re cūm mecū cogito, nihil fero molestius, quā gentis nostræ inscitiam; quæ cūm in aliis ferè rebus omnibus nulli sit nationi secunda, nusquam aequè peccat, quā quod nostri ordinis hominib. sit iniquior. Id verò pluribus verbis aperire non est necesse. Quis enim est vel mediocriter in pharmacopoliis versatus, cui hoc non sit notissimum? Magna spes erat præterea, IOANNEM GOROPIVM BECANVM, non tantū rei Medicæ, sed vniuersæ Philosophiæ & antiquitatis peritissimum virū, aliquid de Pharmaceuticæ scripturum. quod utinam fecisset, Sed quia nunc omni doctrina refertum opus, quod verè venerandæ antiquitatis plaustrum quis appellet, præ manibus habet, nostris certè rebus vacare non potest: ideoque nec hortum, ut constituerat, colere. Id quidē ego totis ferè viginti annis feci sedulo: & quidem nūc maximis laboribus & impensis,

*ad sexcenta exoticarum stirpium genera
in meo florere hortulo quotidie, et si rei
familiaris cum iactura & dispendio,
maxima tamen cum voluptate cerno. Et
nisi cultor pauperis horti esset pauperior,
darem operā, ne quid mihi deesset, quod
nostra saltem tellus, licet summa cura,
ferre posset. Interea id quod possum ago,
quando quod volo non licet. Sperandum,
inquit Euripides, & ferendum. Ceterum,
ut ad institutum redeam, quæ in hoc
opusculo prestiti, illa tibi, Gerarde Gra-
maie, singularis omnium bonarum artiū
patrone, dico dedicōque; partim ut obser-
vantiam erga te meam testificer, par-
tim ut hæc qualiacumque nominis tui
auctoritate munita, invidiam & calum-
nias tanto facilius ferant. Suscipies ergo
hæc, quæ tua est humanitas, benigno vul-
tu, quo Petrum Coudenbergium in tuā
iam pridem clientelam recepisti, & re-
ceptum constanter tueri pergis. Vale,
Macenas optime. Ex officina nostra
pharmaceutica, Antuerpiæ, Kalend.
Martii clo. Io. Lxviii.*

P R Æ-

PRÆFATIO
PRISCÆ EDITIONIS,
AD LECTOREM.

CVM Valerius Cordus, Euritii illius celeberrimi Medici filius, studiorum gratia Italiam petiturus, obiter ad urbem nostram Norimbergam peruenisset, atque cum doctis quibusdam ac bonis viris, præcipuè Medicis, mutuam notitiam, amicitiam, familiaritatemque studiosè contraheret; inter cetera, quæ de bonis litteris atque re Medica, vtrò citroque inter eos familiariter, vt fieri solet, agitata sunt; mentio incidit Dispensatorii, quod ipse ex omni genere bonorum auctorum, cum veterum, tum recentium, de Pharmacorum omnium, quatenus in usu sunt, conficiendorum ratione collectum, diligenter & emendatissimè conscripserat. Cumque constaret, illud iam antea in aliquot Saxoniae urbibus, præcipuis Medicis approbantibus, in usum publicum fuisse receptum, interimque tamen ab eo & locupletatū, & annotationibus eruditius magis atque magis illustratum; rogatus fuit à compluribus, vt illud ipsum etiam nostris Pharmacopolis impertiret. Cordus autem, etsi ad iuandam rem Medicamiam tum mirificè esset

A 4 accen-

accensus, pro sua tamen modestia atque prudentia, nonnihil subuerebatur, priuatam suam auctoritatem ad Pharmacopolas permouendos, ponderis haudquaquam satis esse habituram. Itaque librum suum Senatui potius offert, tum demum in usum publicum assumendum, cum esset illius iudicio & auctoritate comprobatus. Senatus verò, pro sua in studiosos omnes propensione, ac reipublicæ omni ex parte iuuandæ diligentia ac sollicitudine, officium illud Cordi perquam gratum habuit; librūque collegio Medicorū, Cordo præsentē, perlegendum & examinandum tradidit: vt si quid mutandū, adiiciendūve arbitraturi essent, id auctore non modò sciente, verū etiam consentiente fieri posset. Quod cum sedulò ac magna diligentia factum esset, Senatusque ex Medicorum censura iam intellexisset, nihil hactenus absolutius aut emendatius in hoc descriptionum genere typis inuulgatum esse; librum non solum in publicum edendum, verū etiam Pharmacopolis, vt eum veluti lumen quoddam deinceps sequantur, offerendum esse decreuit. Cuius quidem editioni, hac quoque de causa studiosius inuigilatum est, vt auctore interim in Italia, dum ad metam studiorum suorum quàm acerrimè contendit, immatura morte sublato, aliquid tamen illius
extaq

extaret, quod ingenium eius & industriam posteritati testaretur, eumque ab oblivione vindicaret.

Hoc igitur Valerii Cordi, candidissimi & diligentissimi iuuenis monumentum qualecunque, certè non pœnitendum, studiose lector, obuiis vlnis amplectere: & si quid ex eo iuuaberis (iuuaberis autem, nisi fallor, quàm plurimùm) amplissimo Norimbergenſi Senatui, cuius liberalitate tibi cōmunicatur, gratias habe. Sin autem aliquid in eo displicuerit, ne Auctorem mortuum inhumaniter calumniis impete: sed absolutiore opere in publicum edendo, illum vincere, & nomen eius obscurare contende. Bene vale.

I O A N N E S P O S T H I V S

D. M E D I C V S G E R M A N V S.

*Pharmaca quæ Cordus variis collegit in hortis,
Latus agens æui tempora verna ſui,
Poſt obitum in multos transcripta fuere libellos;
Verùm his errores non tolerandi inerant:
Quos gelido veniens Petrus de monte remouit,
Miſcendo fidâ pharmaca cuncta manu.
Dii tibi, Condenberge, ſenis dent Neſtoris annos,
Vt quod habes, ingens perficiatur opus.*

A 5 INDEX

INDEX SECTIONVM.

Pharmacopœum qualem virum esse deceat.
 Confectiones aromaticæ.
 Confectiones Opiatæ.
 Condita. Conseruæ.
 Syrupi. Rob. Lohoch.
 Lenitiua & Solutiua.
 Pilulæ. Trochisci.
 Olea. Vnguenta.
 Cerota. Emplastra.
 Præparationes quorundam simplicium.
 Ponderum ratio & notæ.
 Accefferunt Valerii Cordi De purgantium medica-
 mentorum extractione, ac Oleorum artificiosa
 distillatione (præter nonnulla pharmaca locis
 suis inserta) libellus.
 Epitaphium eiusdem Valerii Cordi.

APPENDICIS INDEX.

De Delectu, Collectione, Repositione, & Duratio-
 ne Simplicium, ex Iacobo Siluio.
 De Adulterationibus Simplicium medicamentorum
 cognoscendis, ex eodem Iacobo Siluio.
 Simplici aliquo absolutè scripto, quid accipien-
 dum, ex eodem Iac. Siluio.
 Diarium Pharmacorum parandorum, & simplicium
 legendorum, à Matthia Lobelio collectum.
 Nonnulla purgantia medicamenta composita,
 Matthiæ de Lobel.
 Succedanea, Quid pro Quo, vt vocât, ex Iac. Siluio.
 De Succedaneis, Lobelii, imitatione Rondeletii.
 Guilielmi Rondeletii de Theriaca tractatus, emen-
 datior & auctior.
 Formulæ Selectiorum Pharmacorum, post Cor-
 dum vfitatorum, auctiores.
 Pharmacopœtes siue Pharmacitis Biblos, Fr. Disfaldei,
 Liber continens Pharmaca tam simplicia quàm
 composita, quæ in Officinis parata habere debent
 Pharmacopœi.

VA.

11
VALERII CORDI
SIMESVSII
PHARMACORVM
CONFICIENDORVM
RATIO.

*Qualem virum Pharmacopœum
esse deceat.*

MAGNUM præsidium humanæ
imbecillitati in Medicina situm
est, vt Homerus, omnium poë-
tarum præstantissimus, Medi-
cum non sine causa πολλῶν ἀνθρώπων ἅλων
pronuntiasse videatur. Verùm huius lau-
dis, vt nunc quidem Medicina admini-
stratur, non exiguam partem Pharmacopœus sibi vindicat, cùm sit Medici quasi
dextra manus; pericliteturque ipsius cul-
pâ sæpè, non solum ægri valetudo, verùm
etiam Medici, quantumuis præstantis,
fama & existimatio; cùm ea quæ Medicus
rectè præscribit, parum dextrè exequitur,
aut materia vititur exoleta, aut adultera-
ta. Inde enim frequenter accidit, vt æger
vel non iuuetur omnino, vel, quod mul-
to peius est, etiam lædatur. Medicus au-
tem, præterquam quòd pro imperito ha-
betur, etiam in errorem ducitur, dum se

A 6

245

aut de morbo non rectè iudicasse, aut non debitam medicinam administrasse suspicatur. Quare non temerè quemlibet ad huius muneris functionem admittere deberent, qui ad gubernacula rerum publicarum sedent. Verùm illi ut volent, suo fungantur officio, nos idoneum Pharmacopœum paucis delineabimus, ut ineptos & improbos à functione tam periculosa submoueamus, idoneos autem ad hoc munus capeffendum alacriores reddamus.

Principio, Latinæ linguæ non vulgariter tantum, sed ad munditiem & proprietatem usque peritum esse oportet, ut ea quæ eruditi Medici, vel in genere, vel in specie ipsi præscribunt, rectè & exactè intelligere possit. Neque confidat se satis instructum esse, si semel vulgarem quandam viam functionis suæ, quasi artificium manuarium perdidicerit. Namquæ multa quotidie novâ conficiendarum medicinarum ingenia inveniuntur; multa etiam veterum, obliuione sepulta, iterum in lucem eruantur, nova illi itidem quotidie discenda erunt; neque semper habere poterit aliquem, qui ea ipsi quasi per manus tradat, & ad oculum demonstrat, ex eruditorum virorum descriptionibus ea ut discat necesse est. Quare si Latinæ linguæ probè peritus non fuerit, fructus popularum ingeniorum, aut omnino,

aut

aut magna ex parte expers manebit.

Deinde opus est illi etiam cognitione rerum minimè vulgari, aut protrita, earum præsertim quæ propriè ad functionem eius pertinent: cuiusmodi sunt Simplicia omnia, quorum descriptiones ex præstantissimis auctoribus petitas, ad res ipsas cōferre debet, donec exactam illorū cognitionem hauriat, & prorsus imbibat. Cognita verò, visu, gustu, olfactu, tactu, & aliis debitis modis sæpe ac diligēter examinet, non solum ut falsa à veris, & adulterata à sinceris; verum etiam ut præstantissima à mediocribus, & mediocria à degeneribus discernere consuecat.

Est & alia causa cur tā diligenti examine opus sit, quædā enim alioqui grata, & salubria, ob insignē tamē acrimoniā in vasculis æreis decocta, aut instrumentis ferreis diu tractata, tam terrū ac horribile virus inde cōtrahūt, ut gustu fiāt abomināda, & quāvis valenti vētriculo intolerabilia. Quare hoc quoque scire debet, quogenere vasculorū & instrumentorū, vnaquæque medicina sit coquenda, tractāda, & conseruanda.

Hanc curam, alia quasi huic connexa sequitur, scilicet, ut herbas, flores, fructus, semina, radices, debito tempore colligat, & ritè reponat; ne vel parum efficacia sint, vel putrescant, aut nimis arefacta virtutem omnem amittant.

Habeat etiam ædes salubri loco sitas, ac variis reponendis conseruadisque accommodas. nonnulla enim humido, pleraque calido, quædam sicco, quædam etiam frigido loco rectius conseruantur: quam varietatē non quælibet domus præstare potest.

Facultates quoque saltem mediocres adsint oportet; in primis autem animus liberalis, ab avaritia fordibusque alienus. Diuitiæ enim hoc præstare poterunt, vt commodè habitet, & Medicinas, quæ emendæ sunt, suo tempore quam-optimas coëmat. Animus autem liberalis, minimeque avarus, cauebit, ne cōpendii, aut lucri sui causa, deteriores vili pretio libentiùs, quàm præstantissimas, paulo largiore cōparet.

Iam simplicibus medicinis omnibus diligenter collectis, coëmpis & repositis, succedit industria compositarū ritè dispensandarum; vbi eum in primis vigilantem & circumspectum esse oportet. Nec temerè confidet ingenio suo in succedaneis eligēdis, sed peritum Medicū consulat: quem etiam omnino in conficiendis Opiatis, & similibus præstantibus, ac magni momenti medicinis, vt præceptorem & iudicem adhibebit: cui adiunger, si commodè fieri poterit, vnum & alterum bonum atque doctū virum, vel Senatorii ordinis, vt eos habeat veluti testes suæ diligentiae, industriæ ac fidei. Deinde quamque medicinam sic ritè
præpa-

præparatam, debito ac præscripto tempore fermentari sinat, antequàm eam in vsum publicum expendat.

Nec minor in eo fides requiritur in reiciendis simplicibus atq. cõpositis, quàm in iisdem reponendis & componendis. Debet enim singulis mensibus, aut sæpiùs etiam, omnia lustrare, & diligenter considerare, ut corrupta, putrida, mucosa, exoleta, & quouis modo inutilia, vel inefficacia reddita, reiciat bona fide; nec in iis quærat suũ lucrũ, quibus agrote crearetur vitæ periculũ: sed sit, ut diximus, animo liberali & magno; cogitetq. parũ illud damnũ, fide sua iam perspecta, maioris sibi lucri causam fore.

Hæc omnia cùm indefessam diligentia & animum sibi semper præsentem requirant: hoc quoque obseruare conuenit, ne sit aleæ aut similibus ludis deditus, ne computationibus gaudeat, aut alioqui vinosus, vel ebriosus, neque fœdis amoribus implicatus teneatur. Alea enim negligentiam parit: ebrietas, errores, obliuionem & stuporẽ inducit: turpis verò amor, etiam veneficia illi extorquere posset.

Quare omninò, si fieri potest, maritus sit, cui cum vxore rectè conueniat; liberosque habeat, quos honestè educare studeat: huiusmodi enim pignoribus obstrictus, vagas libidines detestabitur, neq. illis fomēta sciens ministrabit: & posteritati suæ
consu-

cōsulens, bonam conscientiā seruare adnitetur; nec metu, nec gratia, nec prece, nec pretio, ad vllum beneficium impelletur.

Quòd si accesserit vera pietas, hoc est, timor Dei, & fides in Christū, charitas erga proximū, & spes futuræ vitæ, omnia erunt tutiora, illustriora & feliciora. Tum enim cogitabit: Si cūquid per negligētiam in vitam aut valetudinem proximi peccaue-
ro, iudiciū Dei non effugiā: quanto minùs effugiam, si sciens ac prudens venenum dederō, aborsum procurauero, aut aliquod aliud ingēs atque insigne flagitiū designa-
uero? Et si humanitas eorū qui infirmos & ægrotos tantūm visitare solent, Christo adeò grata est, vt illud beneficiū in seipsum collatum esse affirmet; quantò gratioꝛ erit illi mea cura & sollicitudo, dum studeo illis Medicinas rectè cōponere, tempestiuè exhibere: & non propter lucrum tantūm, verū etiam humanitatis respectu operam dare, vt meliùs habeant & conualescant?

Hęc & similia si cogitabit, vltro, ac sua spōte, erit humanus, placidus, affabilis, benignus, alacris, in primis autem mitis erga pauperes, & commodus erga imperitos; nō enim in eorū ineptias, sed in necessitatem ægroti respiciet, ac Deū omniū inspectore ac iudicē prę oculis habebit: qui rectè agēti longè maiora & beatiora præmia largietur, quàm ab vllō mortaliū persolui possint.

G O N-

17

CONFECTIONES

AROMATICÆ.

Aromaticum Garyophyllatum, descriptionis Mesuæ.

Rx. Garyophyllorum ℥ viij.
Macis Zedoariæ Galangæ
Satali Machoziri Trochiscorū Diarhodō
Cinnamoni Ligni Aloës Spicæ Indicæ
Piperis longi Cardam. minoris ana ℥ j. *
Rosarum ℥ iiij. Glycyrrhizæ rasæ
Galliæ moschatae veræ ana ℥ ij.
Folii [Sumatur eius loco Castalignea vera, aut
duplex pondus Cinnamomi.]
Cubebarum ana ℥ ij. Ambrae ℥ j. *
Moschi ℥ β. Sacchari optimi.

VAL. CORDI ANNOTAT.

IN confectiōibus aromaticis ad saccharili-
bram unam, pendentem ℥ xij. accipiat℥ j. spe- *
cierum.

MYROPOIÆ accipiant in confectiōibus libram
continentem ℥ xij. & secundum hanc dividantur *
uncia, dragma & scrupuli. Scrupulus verò pen-
dat grana electa xx. Nicolao præsertim.

GALANGÆ, id est, minoris Galangæ &
ruse, saporis aromatici: nam assertur hodie noua
qua-

quedam Galanga, magna crassa, foris subrufa, intus Zingiberis palliditate & filis, gustu acerrima, sine aromatica aliqua gratia: hac in nullas confectiones Galanga nomine inicienda est. Quod semel dixisse satis sit.

A **SANTALVM** Machoziri, est species citrini Santali, odoratissima, & valde aromatica, tam gustu, quam odore: & assertur ad nos cum Santalo albo, & citrino vulgari.

GLYCYRRHIZA est dulcis radix, quam hodie usitato nomine Liquiritiam appellant.

B **FOLIUM** nondum allatum est ad nos in Germaniam; quare cum eo careamus, necesse est eius loco aliquod succedaneum accipere. Est autem eius succedaneum, ut Galenus nobis reliquit, Spica Indica, aut Cassia lignea vera. Cum autem hac confectio alioquin capiat Spicam Indicam, Folii vice Cassiam ligneam veram accipiendam esse censo.

MOSCHI scribendum est: nam Musci appellatione, arborum villosa canities dicitur.

PETRI Coudenbergii Scholia.

Santalum Machoz. est species, &c.] Santali citrini duas reperiri species, cum Cordum dicere Franciscus Alexander in suo Apolline miretur, nos easdem quoque iisdem aceruis à Lusitanis Antuerpiam aduectas interdum observavimus. Vnam nempe (Santali albi corde ad rufedinem accedente, ignavis quandoque imponitur) inter vulgarem optimam, ex pallido rufescentem, odoratam ac aromaticam: Alteram verò prorsus lineam,

luteam, aut quasi croco tinctam, odoratissimam, & valde aromaticam tam gustu quam odore, ut & Cordus ait; atque insuper unguinosam, sedeam admodum raram. De hac itaque specie cum Cordum hinc locutum esse existimem: non ea propter tamen id ipsum quartum Santalum dici debere putamus, ut Franciscus sinistrè colligit: haud secus atque nigri Piperis species plures cum sint, magnitudine, duritie, pondere atque acedine differentes, illorum aliquod quartum Piper esse dici non possit. Ceterum de Santalis plura, ea quae magis indubitata, quam à quoquam haecenus scriptitatum est, qui cupit, Garcia ab Horto de Aromatibus Indicis libellum, nuperrimè ex Lusitanico in Latinam linguam à Carolo Clusio conversum, consulat.

Folium.] Folium tribus nervis distinctum, laurino simile, quod Folii Indi nomine in officinis passim prostat, Folii in medicamentis locum non incommodè obtinere possit, dum genuinum adferatur, haberi quæ abundè queat. De hoc quoque pluribus Garcia libellus.

VENTRICULUM & COR confortat: nauseam & vomitum sedat; & valet contra putrefactionem in partibus ventriculi. Membra verò nutritionis calefacit, ac ventositates dissolvit & carminat.

*Aromaticum Rosatum Gabrielis,
descript. Mesue.*

℞. Rosarum rubrarum 3 xv.

Gly-

Glycyrrhizæ rasæ ʒ vij.
 Ligni Aloës Sātali Machoziri ana ʒ iij.
 Cinnamomi electi ʒ v.
 Macis Garyophyllorum ana ʒ ij. β.
 Gummi Arabici
 Tragacanthæ ana ʒ ij. ʒ ij.
 Nucis moschatæ Cardamomi
 Galangæ ana ʒ j.
 Spicæ Indicæ Ambra griseæ ana ʒ ij.
 Moschi ʒ j. Sacchari.

CARDAMOMI, videlicet minoris: nam cum simpliciter Cardamomum scribunt auctores, minus Cardamomum, id est, usuale intelligunt.

MOSCHI, hoc est, ut vulgò dicitur corrupto vocabulo, Musci; pus illud aromaticum.

VENTRICULO imbecillo, aliisque nutritioni deseruientibus instrumentis succurrit. Ventriculi humiditatem, omnemque in eo putredinem emendat: concoctionem iuuat; & ex morbo conualescentibus auxiliatur.

Dianisum D. Mesuæ.

℞. Anisi electi ʒ xx.
 Glycyrrhizæ rasæ Mastiches ana ʒ j.
 Carei [i. Carui] Macis Galangæ Fœniculi
 Zingiberis Cinnamomi ana ʒ v.
 Macropiperis Melanopiperis Leucopip.
 Calaminthæ Pyrethri
 Cassiæ lignæ veræ ana ʒ ij.
 * Cardamomi minoris Garyophyllorum
 Cube-

Cubebarum Spicæ Indicæ
Croci ana ʒ j. β. Sacchari.

MASTICHES, hoc est, ut vulgò dicitur, Masticeis.

CASIA lignea vera debet accipi, quæ nuper cepit afferri; figura Cinnamomi; gustu aliquantulum lubrica, & Cinnamomi amula: at non ille parvus cortex saporis insipidi ac styptici, ut hætenus factum est.

CRASSI flatibus in ventriculo natis, eiusdemque perfriktioni succurrit. Pituitam in eo crudam absument; tussique diuturnæ potest.

Diambra D. Mesue.

R. Cinnamomi Doronici
Garyophyllorū Macis Nucis Moschatæ
Folii { aut succedanei eius } Galangæ ana ʒ iiij.
Spicæ Indicæ Cardamomi maioris
Cardamomi minoris ana ʒ j.
Zingiberis ʒ j. β.
Santali citrini Ligni Aloës
Piperis longi ana ʒ ij. Ambra ʒ j.
Moschi ʒ β. Sacchari albissimi.

CONTRA omnem corporis imbecillitatem efficax est; omnemque corporis perfriktionem discutit: nativum suscitatur calorem, & redituum recreat; resarcitque eos qui frigido torquentur humore. Iuvat articulos, & membris omnibus mirifice

ficè subuenit. Ventriculum fastidientem, quiq̃ue cibum continere non potest, roborat : & inappetentiam cibi summè corrigi. Coripsum roborat.

A *Diathamaron D. Nicolai.*

R. Anthophyllorum

Zingiberis ana ʒ v. ʒ j. ʒ xvj.

Cinnamomi

Garyophyll. ana ʒ iiij. ʒ j. ʒ iiij.

Carnium dactylorum ʒ iiij. ʒ. ʒ viij.

* Galangæ Spicæ Indicæ Zedoariæ

Costi Pyrethri Coralli rubri

B Rheupontici [accipiat̃ eius panis Rha-

* barbarum sic vocatum]

Saliuncæ Tragacanthæ Anacardii

Ossium dactylorū Carpobalsami Anisi

* Baccarum Iuniperi ana ʒ ij. ʒ ij. ʒ viij.

Leucopiperis

* Macropiperis ana ʒ j. ʒ j. ʒ ij.

Limaturæ auri puri

Limaturæ argenti meri

* Ossium è corde cerui ana ʒ ij. ʒ. ʒ vj.

Rasuræ Eboris Moschi ana ʒ j. ʒ viij.

Ambra ʒ j. Sacchari.

T H A M A R Arabibus dactylum, palme arboris fructum significat ; unde confectiōni nomen

* *Diathamaron* : corruptè *Diacameron*.

A N T H O P H Y L L I sunt grandes Garyophylli, qui ad maturitatem perueniunt, nucleo intus

intus duro bifidoque; sapore non tam acres ut Garryophylli, praterquam in superficie.

COSTI, videlicet albi, feruidum & aromaticum saporem habentis. Non vulgaris illius grandis, qui teterrimum & rancidum saporem habet, & adulterinus est, atque ex Helueticorum alpibus & Italia ad nos affertur.

CARPOBALSAMI. Non habentur Opobalsamum, Carpobalsamum, & Xylobalsamum, secundum eorum veram descriptionem: verum cum experientia didicimus, quod olea Cinnamomi & Garryophyllorum secundum nostram artem distillandi, veteribus ignotam, parata, in probis Balsami veri, & virtutibus similia sint (quare etiam pro Opobalsamo, oleum Garryophyllorum in Theriacam nostram accepimus:) non inconsultum esset, si quis pro Carpobalsamo acciperet Cubebas, aut Caryophylla, siue etiam Cardamomum, aut aliud semen, quod haberet mordacitatem in gustu, cum quadam redolentia, secundum Carpobalsami descriptionem, si horum nullum antea esset in descriptione.

SALVNCA Germanicum est vocabulum, quo significatur Spica Celtica vera, quam in Pharmacopoliis Spicam Romanam, appellant. Sed in Nicolao Alexandrino Græco, inuenitur loco Salunca Eleliphacum, id est, Salvia, præsertim in Aurea Alexandrina.

LIMATURA auri & argenti. Cum aurum sit metallicum & valde ponderosum corpus, limatura eius vel scobs semper fundum petit, nec
aqua

14 CONFECTIO NES

*aqualiter confectionibus commiscetur : quare hic,
& reliquis omnibus locis, sumantur folia auri.*

P. G. SCHOL.

A Pondera apud Cordum hacce in compositione
deprauatissima restitui : sed non veluti L. Fuch-
sius ex suo Myrepsō vult, hocce in medicamento,
innumerisq̃ue aliis corruptissimo.

B Corallium album, quod à Cordo perperam
appositum erat, deleui.

EFFICACITER prodest difficulter
spirantibus, arteriacis, ruffientibus, ta-
bidis & omni thoracis & stomachi offen-
sē : Aquæ subter cutem fusæ, renum
doloribus. Voluptatem parit, corporaque
saginat.

Diacalaminthon D. Mesuæ.

℞. Calaminthæ montanæ

Calaminthæ campestris Sefelios

Petroselini Macedonici ana 3 vj.

Zingiberis 3 iij.

Seminis Apii

Comarum Thymi ana 3 ij.

Ligustici 3 vj.

Piperis 3 xij. Sacchari albissimi.

CALAMINTHA montana nascitur copio-
sissime in montibus circa Confluentiam urbem,
ad Rhēni & Mosella confluentes.

CA-

CALAMINTHA *campestris*, hoc est, usualis *Calamintha*, quæ in arvis nascitur (Mesue fluviatilem requirit :) hac enim efficacior est, quàm in humidis locis nata. Germanicè *Korrmynitz* vocatur.

SESELIOS, id est *Siselios*, quod etiam *Siler montanum* vocatur.

COMARVM *Thymi*, id est, summitatum foliorum, & florum *Thymi*.

PETROSELINVM *Macedonicum* non est *Olusatrum*, vel, ut corruptè pronuntiant, *Olixatrum*, aut *Alexandrum*; semine oblongo, magno, nigro, amaro, ac *Myrrham* emulante sapore. Sed quia iam vero *Macedonico* *Petroselino* caremus, licet nobis eius loco *Olusatri* semen accipere (quod vulgò in *Pharmacopoliis* *Petroselinum Macedonicum*, falsò tamen, appellatur;) donec aliquando verum nobis contingat.

PIPERIS, id est, *Piperis nigri*: nam cum *Piper* simpliciter pronunciamus, semper nigrum intelligimus.

AVXILIATVR iis quos cibi fastidiũ urget, appetentiam reuocans: agrè quoque spirantibus, ventriculo refrigerationem sentienti, & flatibus distento, confert.

Diacalaminthon Galeni, Sanitatis tuende lib. 4.

℞. Calaminthæ	Pulegii	Petroselini
Seselios	ana	3 j.
		B
		Apli

Aprii Cacuminum Thymi ana $\mathfrak{z}$ ij.
 Ligustici feminis $\mathfrak{z}$ viij.
 Piperis $\mathfrak{z}$ xxiiij. Sacchari.

CRASSA ac lenta attenuat & discutit: vrinas mouet, ac mulieribus menses.

Diacuminum D. Nicolai.

℞. Cumini præparati [*id est, pridie in aceto infusi, & iterum exiccati*] $\mathfrak{z}$ viij.
 (*id est, $\mathfrak{z}$ j.*) $\mathfrak{z}$ j.

Cinnamomi

A Garyophyllorum ana $\mathfrak{z}$ ij. β .
 Melanopiperis
 Zingiberis ana $\mathfrak{z}$ ij. $\mathfrak{z}$ v.
 Galangæ
 Thymbræ [*eius loco sume Satureiam*]
 Calaminthæ ana $\mathfrak{z}$ j. $\mathfrak{z}$ ij.
 Ammios
 Ligustici ana $\mathfrak{z}$ j. $\mathfrak{z}$ xvij.
 Macropiperis $\mathfrak{z}$ j.
 Spicæ Indicæ Cardamomi
 Nucis Moschatæ ana $\mathfrak{z}$ ij. β .
 Sacchari.

THYMBRA est propriè Satureia siluestris, circa quam nascitur Cuscuta Epithymo similis, quæ Epithymbrum appellatur. Afferitur iam ad nos ex Orientalibus partibus; varium rarè: ideoque in defectu eius satiuam Thymbram, hoc est, Satureiam accipere nobis licet.

P. C.

Ana ℥ ij. β.] *Cacutit Fuchsius, ℥ ij. β ij.*
ex Psudomyrris (suo legendum existimans).

ARTERIACIS, difficultati spirandi,
 ruficulosis, inflationibus efficaci est adiu-
 mento. Noxam ventriculi corrigit, conco-
 ctionem iuuat, adstrictionum vitia sanat.

Diacinnamomum Mesuae.

R. Cinnamomi tenuis	℥ xv.	A
Cinnamomi crassi boni		
Enula ana	℥ iij.	B
Galanga	℥ vij.	
Garyophyllorum	Piperis longi	
Cardamomi maioris	Cardamomi mi-	
Zingiberis	Macis	(noris
Nucis moschatae		
Ligni Aloës ana	℥ ij.	Croci ℥ j. *
Sacchari tabarzeth	℥ v.	
Sacchari albiissimi.		

SACCHARI tabarzeth, id est, purissimi
 atque optimi Sacchari, cuius ℥ v. miscentur
 speciebus: idq; ideo hoc loco accipitur, ut spe-
 cies eò melius conseruentur ad usum. Vltimum
 Saccharum additur, cum vis rotulas facere
 ex speciebus.

Cinnamomi tenuis, Cinnamomi crassi.] A
 Per Darseni, vel potiùs Darchini, lignum Chi-
 nense, seu lignum odoratum, hoc est, China-
 momum,
 B 2

momum, tanquam China momum, siue Cinnamomum intelligunt Persæ atque scriptores Arabes; cortices quandoque ligna appellantes, ut Xylocinamomum Græci. Quod interim crassi corticis est, Cinnamum vocant. Per Darseni Cinami igitur, Cinnamomum crassi corticis, tanquam ligneum significare volunt: est enim & in genere crassioris Cinamomi, quod & valdè bonum est, hoc est, acre, odoratum ac aromaticum. Nec caret hac Mesua mens, ubi crassum Cinnamomum requirit, suis rationibus: quas perpendat Francisci Alexandri Apollo oportet. Itaque Cinnamomum tenuis corticis electum, per se, aequè atque per Darseni Cinami, crassi corticis Cinnamomum bonum, distinctim cum Cordo hic interpretandum, intelligendum atque legendum existimo: utrumque tanquam in suo genere optimum. De Cinnamomo autem & Casia, Garçia de Aromatibus librum quem dixi, consule: ubi doctissimorum etiam hætenus virorum de hisce rebus altercationes, aniles, prorsusque futes esse animadvertes.

B *Cuminum, à Cordo huic medicamento temerè impositum, hortante & id quoque Fuchsio, Monachus id prius monstrantibus, expunxi.*

EST medicina salubris ad humorositatem ventriculi, & putrefactionem in eo. Phlegma digerit, & digestionem adiuquat.

Dian-

Dianthos D. Nicolai.

℞. Florum Rorismarini ʒ j.
 Violarum Rosarum
 Glycyrrhizæ ana ʒ vj.
 Caryophyllorum Spicæ Indicæ
 Nucis moschatæ
 Galangæ Cinnamomi
 Zingiberis Zedoariæ
 Macis Ligni Aloës
 Cardamomi Anisi
 Anethi [videlicet seminis] ana ʒ iiij.
 Sacchari.

PRODEST præter rationem tribula-
 tis, cardiacis : animi lætitiā auget. Eos
 roborat qui à longo morbo debiles adhuc
 sese recolligunt. Ventriculū perpulchrè
 emendat.

Diamargariton frigidum
D. Nicolai.

℞. Nucleorum sem. Citrulli
 Cucurbitæ Melonis Cucumeris
 Seminis Portulacæ
 Papaveris albi
 Santali albi
 Santali moschatellini [id est, Citrini, boni
 odoris]
 Ligni Aloës Zingiberis
 B 3 Rosa-

30 CONFECTIONES

Rosarum rubrarum
 Florum Nymphaeae albae [id est, Nenupharis]
 Florum Boraginis
 Myrtillorum verorum ana ʒ j.
 Corallii albi
 Corallii rubri ana ʒ ʒ-
 Margaritarum ʒ iiij.
 Sacchari.

NVCLEVS seminum, est ipsa in medio seminum medulla. Sunt autem eximendi horum seminum nuclei, cum iam preparanda est confectio hec, aut alia, quae durare debent: nam diu ante exempti rancidi fiunt.

OMNEM virium imbecillitatem firmat: iis quos animus deficit, siue à corde siue à stomacho deliquium originem ducat, omnem noxae causam vitalium partium discutit. Insuper asthmaticis, tussientibus, tabidis auxiliatur. Longo morbo deiectiones, & imbecillitate languentes recreat, & ad pristinum robur conducit.

Diamargariton calidum

D. Auienna.

R. Margaritarum non perforatarum
 Pyrethri ana ʒ j. Zingiberis
 A Mastiches ana ʒ iiij.
 B Zedoariae Doronici
 * Seminis Apii Cassia

Carda-

Cardamomi.	Nucis moschatae				C
Macis	Cinnami	ana	3	ij.	*
Been albi	Been rubei				D
Piperis					*
Macropiperis	ana	3	ij.		
Cinnamomi		3	v.		
Sacchari.					

P. C. SCHOL.

Zedoaria.] *Auicenna exemplaria editio-
nis penultima, Zeyrumbet ; postrema autem,
à Valgriso inquam exhibita, Zedoaria legunt,
ut hinc vocum harum & rerum vicinitatem
atque ambiguitatem (de quibus à plerisque
concertatur) tibi expendendam nunc relin-
quam.*

Doronici] *L. Fuchsius Doronicum hic ex- B
pungit, quod tamen omnia Auicenna exem-
plaria aptissimè etiam recipiunt.*

Cassia.] *Cum Cordus huius leco rad. C
Tapsie possimè haberet, correctiora Auicenna
exemplaria Seitaragi legunt, nonnulla Capsia,
quod non nisi Cassia est. Nam ineptiores Itali
etiam Cassiam addita p ante s Capsiam scribere
solent. Seitaragi autem cum plura significata
habeat, littera unius forsitan aut carentia, aut
mutatione (ut in plurimis dictionibus usu ve-
nit) quandoque Lepidium designat, quandoque
Cassiam : quam hic intelligendam, commo-
dissimèque indendam dico. Quare Francisci
Alexandri Apollinis stupidam pertinaciam,*

B 4

Fuchsius

Fuchſio etiam mihi aſſipulante, demiror, Tapſiam hîc (medicamento huic aded iniquam) ſumendam eſſe mordicus defendentis. Interim non tantum quomodo C in T mutata, ſed Radicis vox accedere qui potuerit, forſan exclamabitur: verum Lacones habeo hic mihi imperantes.

D Cinnami.] Hæc voce Cordus carebat æquè atque Been albi. In Avicenna Cherſe legitur, quod Cinnamum interpretantur.

VALET mulieribus: rectificat enim diſpoſitionem matricis, & ventriculorum earum.

Diamoſchum dulce, D. Meſue.

R. Croci	Doronici		
Zedoariæ	Ligni Aloës		
Macis	ana	3	ij.
* Margaritarum albarum	Serici crudi roſti		
Charabæ	[id eſt, Succini]		
* Corallii rubri	ana	3	ij. β.
Galliæ moſchataæ veræ			
* Ocimi citrati	ana	3	j. β.
Been albi	Been rubri		
Folii [aut ſuccedanei eius]	Spicæ Indicæ		
Garyophyllorum	ana	3	j.
Zingiberis	Cubearum		
Piperis longi	ana	3	j. β.
Moſchi	3	ij.	
Sacchari albi.			

O c i.

OCIMUM citratum non est Melissa, sed species quadam Ocimi siue Basilici, odore Melissa aut Citrei mali: cuius defectus, garyophyllatum Ocimum sumi potest.

PRODEST contra cordis palpitacionem: ei quoque cui tumultuosa insomnia obuersantur, item iis qui incertis timoribus corripuntur. Malis cerebri frigidis, vertigini, comitialibus, & difficulter spirantibus succurrit.

Diamoschum amarum, D. Mesue.

R. Croci	Doronici		
Zedoariæ	Ligni Aloës		
Macis	ana	ʒ ij.	*
Margaritarum albarum			
Serici crudi tosti	Charabæ		A
Corallii rubri	ana	ʒ ij. β.	*
Galliæ moschataæ veræ			
Ocimi citrati	ana	ʒ j. β.	
Been albi	Been rubri		
Folii [aut succedanei eius]			
Spicæ Indicæ			
Garyophyllorum	ana	ʒ j.	
Zingiberis	Cubebarum		
Piperis longi	ana	ʒ i. β.	
Moschi	ʒ ij.		
Abfinthii			
Rosarum	ana	ʒ iiij.	*
Aloës lotæ	ʒ	iiij.	*
	B ʒ		Casto.

Castorei

Ligustici ana ʒ j.

Cinnamomi ʒ ij. β.

Sacchari.

- * SERICYM *crudum tostum* significat Serice bombycis vellus, nullo colore tinctum, nulliq[ue] humori aut succo qui tingendo sit, incoctum: sed tale quale natura est, fictilique inditum, ac donec conteri possit tostum aut assatum: vulgò dicitur Sericum vstum; quamvis comburi non debeat, sed torreretur aut assari tantum.

P. C. SCHOL.

- Δ Setam pro Serico Cordus undiquaque barbarè legebat.

Hæc confectio valentior est ad ea quæ suprà dicta sunt: & propriè ad exiccandum humiditates ventriculi, & putrefactiones eius.

Diagalanga D. Mesue.

A ℞. Galangæ

Ligni Aloës ana ʒ vj.

Garyphylorum Macis

Ligustici ana ʒ ij.

Zingiberis Macropiperis

Leucopiperis Calami aromatici

Cinnamomi ana ʒ j. β.

Calaminthæ siccæ Menthæ siccæ

Carda-

Cardamomi maioris
 Spicae Indicae Seminis Apii
 Seminis Foeniculi Seminis Anisi
 Seminis Carui ana ℥ j.
 Sacchari albiſſimi.

P. C. S C H O L.

℥ vj. 1. Legendum eſſe ℥ vj. Fuchſius rectè
 monet, non ℥ viij ut Cordus malè habebat.

V A L E T aduerſus craſſiores flatus, aci-
 dos ruſtus, prauamque concoctionem:
 item actiones ventriculi & iecoris à frigi-
 ditate impeditas, robuſtiores reddit, eaſ-
 demque emendat.

Diapenidion D. Nicolai.

B. Penidiarum ℥ ij. *

Pinearum

Amygdalorum dulcium

Papaueris albi ana ℥ iij. ʒ j. A

Cinnamomi

Garyophyllorum

Zingiberis Succi Glycyrrhizæ

Tragacanthæ Gummi Arabici.

Amyli candidiſſimi

Seminis enucleati Gucurbitæ

Citrulli

Cucumeris

Melonis ana ℥ j. ʒ ij.

Camphoræ ʒ ſſ.

B 6 Saccharæ *

36 CONFECTIOES
Sacchari albiſſimi.

AMYLV M hodie corrupto vocabulo dicitur Amydum.

P. C. SCHOL.

A Deleui Amygd. amaras, quas Cordus perperam addiderat.

VALET aduerſus omnem thoracis noxam, tuſſim à frigore contractam, vocis iacturam : tabidis denique & purulenta exſcreantibus ſuccurrit.

Diariſ ſimplex.

R. Ireos ℥ β. Sacchari candi
Specierum diatragacanthi frigidi ana ℥ ij.
Sacchari albiſſimi.

* POTES T ferè eadem quod ſequens, licet imbecillius.

Diariſ Salomonis, ex Nicolao.

R. Iridis ℥ j.
Pulegii Hyſſopi
Glycyrrhizæ ana ℥ vj.

* Tragachanthæ
Amygdalorum Pinearum
Cinnamomi Zingiberis
Piperis ana ℥ iiij.
Caricatum Paſſularum enucleatarum
Car-

Carnium dactylorum ana ℥ iij. β.
 Styracis calamitæ rubæ | *potius rufa, legis*
 p. c.] ℥ ij. ʒ j.
 Sacchari albiſſimi.

Tuſſiculofis, difficulter ſpirantibus auxi-
 liatur: abſciſſæ vocis iacturam reſarcit,
 quæ refrigeratione contracta ſit.

Diatrágacanthum frigidum,
D. Nicolai.

℞. Tragacanthæ albiſſimæ ℥ ij.
 Gummi Arabici ℥ j. ʒ ij.
 Amyli ℥ β.
 Glycyrrhizæ
 Nucleorum ſeminum Cucurbitæ
 Cucumeris
 Citrulli
 Melonis ana ℥ ij.
 Camphoræ ʒ β.
 Penidiarum ℥ iij.
 Sacchari albiſſimi.

Medetur omnibus pulmonum & tho-
 racis vitiis aridis, maximè tabidis, macie
 conſectis: Inflammatione lateris laboran-
 tibus, omnibusque tuſſibus calidis & ſic-
 cis, exaſperationi linguæ & faucium.
 Deuoratum tamdiu ægrotans in ore con-
 tineat, quoad liquefactum perfectè exu-
 gatur.

B 7

Dia-

Diatragacanthum calidum
D. Nicolai.

- * R. Gummi Tragacanthæ ℥ iiij.
 * Hyssopi Pineorum nucleorum
 Amygdalorum amborum purgatorum
 Seminis Lini ana ℥ vj. Sem. Fœnigræci
 Cinnamomi ana ℥ β.
 Glycyrrhizæ rasæ Succī Glycyrrhizę
 Zingiberis ana ℥ ij.
 Sacchari albi.

Valeat tussientibus ex frigido phlegmate, & non valentibus eiicere; asthmaticis, empyicis, anhelosis, suspiriosis, peripneumoniacis, phthificis, & ad omnem coarctationem pectoris: stomachum confortat, digestionem procurat.

Munus Christi perlata.

- R. Sacchari clarifacili ℥ j.
 Aquæ Rosarum ℥ β.

Concoquantur dum aqua rosacea igni evanescat, & saccharum iustam crassitiem consequatur. In fine margaritarum minutissimè tritarum ℥ β. addatur, atque super marmor aqua rosacea inspersum infundatur, & fiant rotulæ.

P. C. SCHOL.

Quantis cachinnis Cordus, & tanquam
caci

caci caco duce Fuchf. Colonienſes medici, ac Franciſci Alex. Apollo, vel pueris Pharmacoporum, hoc ſcripto ſeſe deridendos exhibuerint, vix exprimi poſſit: ut hinc non tractari à fabris fabrilis, lucidè cerni queat. Eo pacto quod huiusmodi imaginariis, extraq; arenam Medicorum quorundam ſcriptionibus, nullam debitam miſcendi conficiendiq; rationem, ut neque modum; & ex conſequenti parum aut nihil artis ſue frugis, operisq; manuarii commodi, haurire diſcerè ve poſſint Pharmacopœi: nō margaritas, oleum & operam omnem frequentiffimè perdere, ac viciatas materias porcis obſcurare velint.

MEDETVR deiectis viribus, ardentibus febribus; & imaginationes falſas abolet.

Diabyſſopum D. Nicolii.

℞. Hyſſopi Ireos Thymi
 Melanopiperis ana ʒ xxx.
 Pulegii
 Thymbrae [eius loco ſumo Satureiam]
 Rutæ Cumini ana ʒ xx.
 Carnium daſtylorum
 Tragacanthæ Glycyrrhizę
 Caricarum pinguium Paſſularum enu-
 cleatarum
 Fœniculi ana ʒ x.
 Zingiberis Sem. Aniſi
 Carui

Carui
Ligustici ana ʒ v.
Sacchari.

Accommodatum est ad capitis querelam ex frigido: vnam exiccat, arterias purgat, tussim compescit, omnes frigiditates pectoris & stomachi emendat; digestionem procurat; pleuriticis & empyicis mirabiliter opitulatur.

Diacostum D. Mesue.

R. Costi candidi, aromatici, amari
Casie lignee verae Cinnamomi ana ʒ v.
Seminis Apii Seminis Anisi
Schoenanthi
Rhabbarbari ana ʒ iij.
Asari ʒ iij.
Croc Aristolochie
Myrrhe ana ʒ ij.
Sacchari.

SCHOENANTHI. Hodie corrupto nomine dicunt Squinanthum.

COSTI AMARI. Cæpit hisce annis afferri loco veri Costi adulterinus quidam: qui nequaquam accipiendus est, ut supra dictum est, sed candidus, amarus & aromaticus.

ASARI, id est, radicum eius. sola enim radices ad medicinam accipi debent.

VALET ad dolorē viscerum & oppilationem in eis, & ad principium hydropisis.

Dia-

*Diarhodon Abbatis,
ex Nicolao.*

R. Santali albi
 Santali rubri ana ʒ ij. β.
 Tragacanthæ
 Gummi Arabici
 Spodii ana ʒ ij.
 Afari Mastiches
 Spicæ Indicæ Cardamomi
 Succī Glycyrrhizæ Croci
 Xyloaloës [*id est, Ligni Aloës*]
 Garyophyllorum
 Galliæ moschatę Nicolai *
 Anisi Fœniculi
 Cinnamomi Rhabarbari
 Seminis Ocimi
 Berberis [*id est, acinorum eius*] A
 Seminis Scariolæ Seminis Portulacæ B
 Nucleorum seminis Cucurbitæ
 Citrulli Cucumeris Melonis
 Seminis Papaueris albi ana ʒ j.
 Margaritarum
 Ossis e corde cerui ana ʒ β.
 Sacchari Candi [*ut eò melius species conser-*
uentur]
 Rosarum ana ʒ j. ʒ iiij.
 Camphoræ ʒ vij.
 Moschi ʒ iiij. β.
 Sacchari albissimi.

S C A.

B SCARIOLA propriè est Endivia illa vulgaris, qua in dorso foliorum est spinosa. Quid autem vera sit Endivia, ubi locus postulauerit, dicemus.

P. C. SCHOL.

A Berberis.] acini sunt hîc fructus Berberis integri.

B Scariola.] Cordum non nouisse Scariolam, hoc nomine vulgarem admodum plantam, monente Frîd Francisco Alex. satis liquet; ex eo quòd in Foliorum dorso eam spinosam faciat, ut Senchum præ oculis habuisse videatur.

VALET aduersus ventriculi calorem, iecinoris, lienis, pulmonumque: contra viscerum dolores, & omnem totius corporis noxam à calore proficiscentem.

Dialacca maior, D. Mesuæ.

℞. Laccæ præparatæ [*eius præparatio in fine habebitur*]

Rhabarbari ana ʒ iiij.

Spicæ Indicæ

Mastiches Apii

Coliculatorum Schœnanthi Absinthii

Succi Eupatorii Mesuæ

Ammios Sabinæ

Amygdalorum amarorum

Costi Myrrhæ

Rubiæ tinctorum Fœniculi

Anisi

Anisi Afari
 Aristolochiæ rotundæ veræ A
 Gentianæ Croci
 Cinnamomi Hyssopi
 Casie lignæ veræ Summitatū Schœnanthi
 Bdellii ana ʒ j. β.
 Piperis
 Zingiberis ana ʒ j.
 Sacchari albiſſimi.

COLICV LORVM Schœnanthi.] Herba hæc aromatica à Græcis dicitur Σχοίνον, id est, Schœnus, & significat luncum aromaticum, qui hætenus improprie dictus est Squinanthum. Nam Schœnanthum siue Σχοίνον ἄνθος, significat lunci huius aromatici florem, qui non offertur ad nos. In hanc autem compositionem ingreditur bis Schœnanthum; hoc quidem loco coliculi aut stipites eius, inferius verò summitates eiusdem.

SYMMITATVM Schœnanthi, id est, florum eius: nam flores in summitate huius herbe constituti sunt, & proprie Schœnanthum appellantur: sed quia flores non ad nos feruntur, cogimur tenerrimas eius partes in cacumine decerptas, eorum vice medicamenti miscere.

SUCCI Eupatorii.] Hic succus non debet fieri ex vulgari Eupatorio, neque ex Eupatorio Græcorum, id est, Agrimonia falso hodie vocata, sed ex Eupatorio quod Mesue describit. Est autem Eupatorium Mesue ea herba, qua

qua ab Italis dicitur Gratia Dei, siue Gratiola; cuius magnus est prouentus Wittembergae in pratis ad Albim fluvium sitis.

P. C. SCHOL.

A Aristolochiam longam, erroneè in contextum à Cordo intrusam, deleui.

B Succu Eupatorii.] Gratiola vocata, purgatoria herba, foliis Hyssopi, Eupatorium Mesuae haud dubio, ut & L. Fuchsius, Matthiolus, ac Franciscus Alex. rectè monent, esse non potest. Satius igitur erit, Ageratum Dioscoridis, quod & hodie Eupatorii Mesuae nomen obtinuit, in eius locum substituere, donec melius doceatur.

VALET aduersus frigus ventriculi: obstructions. inflationes iecinoris, & renum duritias sanat. aquæ inter cutem causas omnes discutit. menses ciet: flatuosos spiritus ab alto corpore abigit.

*Diacurcuma, id est, Διά Κεράυ
maior, D. Mesuae.*

R. Croci		Asari
Petroselinu Macedonici		
Dauci		Anisi
Apii	ana ʒ	iiij.
Rhabarbari		Meu
Spicae Indicae	ana ʒ	vj.
Costi	Myrrhae	
		Cassiae

Cassiæ lignæ veræ Schœnanthi
 Carpobalsami [*aut aliquod succedaneum, ut
 superius significatum est*]
 Rubiæ tinctorum
 Succii Absinthii
 Succii Eupatorii Mesuæ [*i. Gratiola*]
 Opobalsami [*aut aliquod succedaneum, siue
 oleum Caryophyllorum, aut aliud crassum
 odoriferum oleum*] ana ℥ ij.
 Calami aromatici
 Cinnamomi ana ℥ j. β.
 Scordii [*videlicet veri*]
 Scolopendriæ [*Ceterach intellige*]
 Succii Glycyrrhizæ ana ℥ ij. β.
 Tragacanthæ ℥ j.
 Sacchari albissimi.

Confert ad ægritudines antiquas, & ca-
 chexiam : & ad hydropisim iuuamentum
 est manifestum, & eradicat ægritudines
 hepatis & lienis chronicas, quæ iam in-
 duratæ sunt : & confert ad corruptio-
 nem stomachi, & humiditatem frigi-
 dam, & ventositates grossas in eis, &
 ad dolorem renum & vesicæ; & urinam
 prouocat.

Diaprasium D. Nicolai.

R. Prassii ℥ v. β.
 Tragacanthæ Pinearum mundatarum
 Amygdalorum dulcium Pista-

Pistaciorum	Carnium dactylorum
Caricarum pinguium	
Passularum enucleatarum	ana ʒ iij. β.
Cinnamomi	
Garyophyllorum	
Nucis Moschatae	
Macis	Ligni Aloës
Galangae	Spicae Indicae
Zingiberis	Zedoariae
Glycyrrhizae	Rhapontici
Anacardii	Styracis calamitae
Galbani	Terebinthinae
Mastiches	Myrrhae
Ireos	Aristolochiae rotundae
Corticum radicum Capparis	
Gentianae	Melanopiperis
Anisi	Foeniculi
Anethi	Apii
Petroselinii Macedonici	
Saxifragiae	ana ʒ ij.
Hermodactylorum	
Origani	Peucedani
Schoenanthi	Cardamomi
Leucopiperis	
Carui	Ligustici
* Vincetoxici	ana ʒ j. β. ʒ j. β.
Balsamitae	Pulegii
Dictamni Cretici	
Coffi	Pyrethri
Thymbrae	Basiliconis
Praxiae	[videlicet radicis eius aut seminis]

Macro-

Macropiperis Amomi Sinoni
 Orobi veri ana ʒ j. ḡ ij. β.
 Xylobalsami [*aut succedaneum aliquod si-*
mile descriptioni Xylobalsami]
 Casiae fistulae
 Corallii rubri Rasurae Eboris
 Carpobalsami [*aut aliquod succedaneum, ut*
suprà]
 Dauci Cretici ana ʒ β.
 Moschi Ambrae
 Ossis e corde cerui ana ḡ xiiij.
 Sacchari albiissimi.

SAXIFRAGIA in Italia dicitur ea her-
 ba, quam in Germania Pimpinellam vocamus.
 Itali habent diuersam Pimpinellam.

BALSAMITÆ.] Nicolaus Alexandri- A
 nus Latine impressus, non Balsamitam ha-
 bet, sed Balsamum: significat tamen Balsami
 vox, nonnunquam etiam Mentham; cuius spe-
 cies est Balsamita, hoc loco recipienda: nam si
 Balsami liquorem intellexisset Nicolaus, non
 simpliciter Balsamum, sed Opobalsamum po-
 suisset.

SINONVM, secundum Matthaeum
 Syluaticum, est Petroselinum agreste. Sed de
 eo infra in annotationibus Aureae Alexan-
 drinae.

CASIAE fistula nomine hoc loco nequa-
 quam debet intelligi Casia fistula, cuius nigra
 medulla bilem per aluum purgat; sed Casia li-
 gnea aromatica, quae Cinnamomo similis est:
 nam

*nam hæc etiam apud probatos veteres auctores
Cassia fistula vocatur.*

- B DAUCUS Creticus hodie ignotus est:
ideò possumus eius loco Sefeli Creticum accipere,
id est, Berwurtz, aromaticam herbam,
foliis Fœniculi, sed multò minoribus.

P. C. SCHOL.

- A Balsamitæ.] Cum Nicolai codex, ut et
Cordus fatetur, Balsami legat, eo non herba
Balsamita vocata, neque cum Fuchsio Bal-
sami veri folia, sed oleum seu succus veri Bal-
sami, Opobalsamumve hic intelligendum esse
existimo.

- B Daucus Creticus.] Berwurtz Germanis
vocata herba, seu Fœniculus porcinus Belgis,
non est Sefeli Creticum, ut neque Daucus
Creticus, sed potius Meum Diosc. aut illi
proximum. Daucus autem Creticus verus,
Diosc. delineationi ad amissim conveniens,
semine acri, albo, hirsuto, oblongo, nu-
perrimè cognosci cœpit: virèque in hortu-
lo hodie, inter plurimas raras plantas, no-
stro.

Sanat capitis vertigines, oculorum ca-
ligines abstergit, palatum & arterias pur-
gat, distillationem vix astringit, dentium
dolorè mitigat. Asthmaticis & suspiriosis
peculiariter opitulatur, pectoris & pulmo-
nis causas facillè amputat. Stomachi & he-
patis dolores & debilitates sedat, splene-
tico-

ticorum & pleuriticorum angustias paragorizat: omnium interancorum vitiis predest: inflationes & torsiones ab eis aufert. Nephriticos, calculosos, stranguriosos & colicos purgat, & dolorem releuat. Sapius autem sumptum, colorem pallidum emendat, menses deducit, & in ordinem debitum redigit. Typos quotidianarios & quartanarios reprimat. Qui autem hoc electuario vsus fuerit, à multis conseruabitur morbis.

Diatrion Santalon D. Nicolai.

℞. Santali albi Santali rubri
Santali citrini Rosarum
Sacchari ana ʒ iij.
Rhabarbari Spodii
Succi Glycyrrhizæ
Seminis Portulacæ ana ʒ ij. ʒ β. ʒ v.
Amyli Gummi Arabici
Tragacanthæ
Nucleorum seminis Melonis
Cucumeris Cucurbitæ Citrulli
Seminis Scariolæ ana ʒ j. β.
Camphoræ ʒ j.
Sacchari albissimi.

SCARIOLA est *Endinia vulgaris*, cuius folia in dorso habent spinulas, ut dictum est supra in *Diarhodon Abbatis*.

Pollet aduersus iecinoris & ventriculi
C calo-

30 CONFECTIOES
calorem mirum in modum : tabidis & re-
gio morbo correptis itidem prodest.

Diaxyloaloës D. Mesuæ.

℞. Ligni Aloës crudi
Rosarum ana ℥ j.
Garyophyllorum Spicæ Indicæ
Macis Nucis moschatæ
Galliæ moschatæ Mesuæ Cubebæ
Cardamomi maioris
Cardamomi minoris
Mastiches
Cinnamomi
Cyperi Schœnanthi
Zedoariæ Been albi
Been rubri
Folii [*aut Macis sive Spica Nardi*]
Serici crudi Margaritarum
Corallii rubri Charabæ
Foliorum Citrei mali
Corticum Citrei mali
Ocimi garyophyllati
Stfymbrii Menthæ siccæ
Sampsuchi [*id est, Maiorane*]
Piperis longi
Zingiberis ana ℥ iiij.
Moschi boni ℥ j.
Ambre ℥ j. β.
Sacchari albissimi.
CYPERI, videlicet Cyperi rotundi: nam
rotunda

AROMATICAE, § I

rotunda radices Cyperi propriè & simpliciter ab auctoribus Cyperi vocantur. Longis verò radicibus Cyperus, vocatur ab iisdem Cyperis. Quoniam verò non semper rotundum habere licet, necesse est in penuria eius, longo uti.

SISYMBRIUM est mentha aquatica, nigricantibus, ut purpura, caulibus.

PRODEST malis ventriculi, cordis & iecinoris frigidis, animæ defectioni, concoctionique. Oris fœtorem abigit, latitiamque parit.

Diatrion pipereon Mesue.

℞. Macropiperis Melanopiperis
Leucopiperis ana ℥ v.
Zingiberis Thymi
Anisi ana ℥ ij.
Spicæ Indicæ Anmios
Amomi [quod non habetur, & loco eius capiatur Carpesium sive Cubeba, aut Calamus aromaticus officinarum, qui pro vero Acoro habetur]
Cinnamomi ana ℥ j.
Cassie lignæ Seminis Apii
Seselios
Asari
Enulæ siccæ ana ℥ β.
Sacchari albissimi.

Refrigerato ventriculo, & acido ructui, quartanis, exolutis, iecinorosis, & inflationibus auxiliatur. Item tussientibus.

C 2 Dia-

Diazingiber D. Nicolai.

℞. Zingiberis Galangæ
 Caryophyllorum Cinnamomi
 Nucis moschatæ Granorum paradisi
 Piperis longi Macis
 Cardamomi Spicæ Indicæ
 Rhabbarbari Rosarum rubrarum ana ʒ xv.
 Pinearum mundatarum ʒ β.
 Phisticorum [*idest, Pistaciorum*] ʒ ij.
 Anisi Fœniculi
 Glycyrrhizæ rasæ Croci ana ʒ β.
 Sacchari albissimi.
 Ventriculum roborat & firmat.

Electuarium Ducis, D. Nicolai.

℞. Anisi ʒ ij. ʒ xv.
 Glycyrrhizæ
 Mastiches ana ʒ ij. ʒ v.
 Cinnamomi
 Chamædryos Zingiberis
 Galangæ Fœniculi
 Carui ana ʒ j. ʒ xv.
 Xylocassæ Calaminthæ
 Dauci Pyrethri
 Piperi albi Piperis longi
 Cyperi [*scilicet rotundi*]
 Schœnaanthi Ireos

Amor.

Amomi [*aut succedaneum eius*]
 Folii [*aut succedaneum eius*]
 Asari ana ℥ j.
 Spicæ Indicæ Croci
 Gummi Arabici Tragacanthæ
 Seminis Anethi Calami aromatici
 Cubebæ Garyophyllorum
 Carpobalsami
 Ligustici Seminis Olusatris
 Baccarum Juniperi Sefelios
 Pentaphylli [*videlicet radicem eius*]
 Seminis Asparagi
 Seminis Citri
 Acori [*aut loco eius Galanga*]
 Ammios Rhabarbari
 Nucis myristicæ [*id est, Nucis Moschata*]
 Ligni Aloës
 Basilici garyophyllati
 Milii folis
 Seminis Saxifragiæ
 Nucleorum seminis Citrulli
 Cucumeris
 Melonis Cucurbitæ
 Seminis Scariolæ
 Petroselinî
 Been albi Been rubri
 Styracis calamitæ
 Cardamomi ana ℥ β. ḡ v.
 Penidiarum ℥ iiij. ℥ ij. β.
 Sacchari albissimi.
 CHAMAEDRYOS, *videlicet vera, quæ*
 C 3 *folia*

34. CONFECTIOES

folia habet similia quercus. nascitur in montibus Iena, & inter Herspruck atque Ambergam.

OLVSATRI semen, est magnum semen, quod in omnibus Pharmacopoliis dicitur Macedonicum siue Petroselinum Macedonicum.

Valet ad indigestionem & ventositatem stomachi & intestinorum, & ilei dolorem & lapidis.

Electuarium de Gemmis D. Mesue.

R. Margaritarum albarum 3 iij.
Sapphiri Hyacinthi
Sardæ Granatorum
Smaragdi ana 3 j. ss.
Zedoariæ Doronici
Corticum Citrei mali Macis
Seminis Ocymi garyophyllati ana 3 ij.
Corallii rubri Charabæ
Rasuræ Eboris ana 3 ij.
Been albi Been rubri
Garyophyllorum
Zingiberis Piperis longi
Spicæ Indicæ
Folii [aut succedanei eorum]
Croc
* Cardamomi ana 3 j.
Trochiscorum Diarhodon
Ligni Aloës ana 3 v.
Cinnamomi Galangæ
Zurum-

Zurumbeth ana ʒ j. β.
 Foliorum Auri
 Foliorum Argenti ana ʒ ij.
 Ambra ʒ ij. Moschi ʒ β.
 Sacchari albiſſimi.

SAPPHIRVS & Smaragdus, qui paſſim in Myropoliis habentur, nihil valent; cum flammam edant in igne, & ex argenti fodinis colligantur: quare omittendi ſunt; aut loco eorum, de Hyacintho & Granato maius pondus ſumatur.

SARDA eſt gemma qua neotericis Carneola vocatur; quod diligenter eſt notandum. Hactenus enim qualis eſſet gemma Sarda, ignorauimus omnes.

ZURUMBETH eſt ſpecies Zedoaria, qua radicem habet rotundam & globosam, & aſſertur cum Zedoaria longa.

P. C. SCHOL.

Zurumbeth eſt ſpec.] Inter tres Zedoaria ſpecies qua Antuerpiam aduehuntur radiculis oblongis, quartum quid optimo Zedoario poſtiſſimum immixtum reperitur, rotundis globulis, & ea propter Truncosa Zedoaria à Materialiſtis noſtris vocitata: hac utentur Zurumbeth loco Pharmacopœi, & Garciam ab Horto De Aromatibus Indicis hiſce de rebus conſulant, plura noſcere qui voluerint.

Malis cordis, ventriculi, cerebri, iecinoris,

cinoris, & vteri frigidis auxiliatur. Item palpitationi cordis, defectioni animæ, ac concoctioni: tristitiam denique citra causam ortam amouet.

Electuarium Iustinum D. Nicolai.

℞. Cinnamomi

Folii [*aut succedanei eius*] Costi

Nardi [*id est, Spica Indica*]

Cassia lignæ Aristolochiæ longæ

Aristolochiæ rotundæ Enulæ campanæ

Hyssopti Pulegii Artemisiæ

Pentaphylli [*videlicet radicis eius*]

Leucopiperis Orobi veri

Petroselinii Ligustici

Olusatii [*i. Petroselinii Macedonici vocati*]

Seminis Vrticæ

Milii Solis

Saxifragiæ seminis [*sumatur eius loco semen Pimpinellæ nostræ, Germanorum videlicet, non Sanguisorbæ vocatæ.*]

Baccarum Iuniperi Seminis Asparagi

Sileris montani

Seminis Apii Seminis Anethi

Seminis Rutæ Seminis Citrei mali

Seminis Fœniculi Seminis Anisi

Baccarum Lauri ana 3 j. β.

Sacchari albiissimi.

Valet ad dolorē renum: calculos frangit, & arenas expellit, ac stranguriam dissoluit.

Confe-

Confectio Liberans [scilicet à peste.]

R. Radicum Tormentillæ
 Seminis Acetosæ
 Endiviæ
 Coriandri præparati
 Citrei mali ana ʒ j. β.
 Santalorum omnium
 Dictamni albi ana ʒ j.
 Boli Armeni præparati
 Terræ sigillatæ [loco eius Bolus Levanticus, id
 est, Orientalis, sumatur] ana ʒ iiij.
 Margaritarum Corallii albi
 Corallii rubri Charabæ
 Rasuræ Eboris
 Spodii [id est, Eboris vlli, de quo in fine]
 Ossis è corde cerui
 Been albi Been rubri
 Doronici Cardamomi
 Cinnamomi Macis
 Ligni Aloës
 Cassiæ lignæ [aut succedanei eius]
 Croci Zedoariæ ana ʒ β.
 Smaragdi [loco eius Hyacinthi aut Granati]
 Hyacinthi Granati
 Serici crudi incisi & torrefacti ana ʒ j.
 Penidii
 Sacchari Candi ana ʒ ij.
 Florum Nenupharis [id est, Nymphae]
 Buglossæ
 C s Rosæ

58 CONFECTIONES

Rosarum ana ʒ j.

Camphoræ ʒ vij.

Moschi

Ambra ana ʒ iiij.

Sacchari albissimi.

Contra pestem plurimum valet: tutatur corpus ne lædatur à pestifero aëre, & præseruat humores à corruptione.

Confectio Cordialis, Alex. Benedicti.

R. Margaritarum

Spodii [*id est, Eboris vsti*]

Granatorum verorum

Cinnamomi Tormentillæ

Boli Armeni ana ʒ iiij.

Santalorum omnium Rasuræ Eboris

Vnicornu ana ʒ ij. Hyacinthorum

Sapphiri [*loco eius maius pondus Hyacinthi*]

Corallii albi Corallii rubri

Charabæ albæ [*al. Succini*]

Valerianæ veræ

Dictamni Zedoariæ

Ligni Aloës ana ʒ j.

Terræ sigillatæ [*Ant Boli Levantici, hoc est, Orientalis*] ʒ j. ʒ ij.

Serici crudi modicum torrefacti ʒ ij.

Ossium è corde cerui ʒ j. ʒ.

Been albi

Been rubri ana ʒ ij.

Foliorum auri opt. numero v.

Moschi

Moschi

Ambræ ana ḡ x.

Sacchari albiſſimi.

P R Æ S E R V A T cor à peſte.

*Electuarium Letitiæ, Galeni;
ex Nicolao.*

℞. Florum Ocimi garyophyllati

Croci Zedoarię

Xyløbalfami [*pro quo Lignum Aloës, cū in
iſta deſcriptione non habeatur*]

Garyophyllorum Corticum Citrei mali

Galangæ Macis

Nucis moſchataę

Styracis calamitæ ana ʒ ij. β.

Aniſi Raſuræ Eboris

Thymi Epithymi ana ʒ j.

Camphoræ Moſchi Ambre

Margaritarum perforatarum

Oſſium de corde cerui ana ʒ β.

Auri foliati meri [*id eſt, puriſſimi*]

Argenti foliati meri ana ʒ β. *

Sacchari albiſſimi

Fiat confeſſio ſolida.

Si verò volueris facere in forma liqui-
da ſive opiataę, tunc adde

Succi Cydoniorum

Pomorum odoratorum dulcium

Boraginis.

℞ 6

Vini

Vini veteris optimi, ana partes æquales: in tanta mensura, quanta despumando & decoquendo saccharo satis fuerit: nulla enim aqua saccharum dissolui aut decoqui ad spissitudinem debet in hac confectioe.

LÆTITIAM colorisque bonitatem efficit: concoctionem iuuat, & canitiem retardat.

Electuarium Letificans Rhasis.

R. Melissæ	Corticum Citrei mali
Garyophyllorū	Galliæ moschatæ Mesuæ
Mastiches	Croci
Cinnamomi	Nucis moschatæ
* Cardamomi	(cipi.]
Neremisch	[pro quo potest semen Pæonia ac-
Been albi	Been rubri
Zedoarię	Doronici
Seminis Ocimi	
* Seminis Ocimi garyophyllati	ana ʒ β.
* Moschi	ʒ xxiiij.
- Sacchari albissimi. Fiat confectio in tabulis.

Si verò volueris facere in liquida forma, ut decet, tunc prædictas species sequenti Syrupo misce, & fac in modum opiatę:

- * R. Myrobalanorum Chebularum nu. xx.
- * Emblicarum numero xxx.
- * Aquæ P iij. aut quantum sufficit. Coquatur tritę myrobálani in prædicta aqua, donec

donec remaneat tertia pars ; deinde cola.
Colaturæ adde mellis despumati l'j. loco
prædicti sacchari: bulliat postea usque ad
iustam spissitudinem ; & insperge species *
prædictas , postquam feruor Syrupi re-
missior factus fuerit.

NEREMISCH apud Rhazim est Rosa as-
nina. Auerrois autem interpres dicit Peoniam
esse Rosam asinorum. Ergo, secundum hunc Ne-
remisch idem esset quod Peonia : nisi Rhasis de
utraque, id est, de Neremisch & de Peonia, duo
propria faceret capitula, tanquam de rebus di-
uersis. Certò igitur statuere non possumus, quid
sit Neremisch.

Confortat omnia membra principalia,
ex quibus virtutes manant naturales &
animales : iuuat calorem naturalem, &
spiritum viuificat: compefcit malas cogi-
tationes : & bonos mores, lætitiâque
& gaudium gignit.

*Electuarium Plinifarcoticum, seu potius
Pleres archonticum, D. Nicolai.*

R. Cinnamomi	Garyophyllorum				
Ligni Aloës	Galangæ				
Spicæ Indicæ	Nucis moschatæ				
Zingiberis	Spodii				
Schœnanthi					
Cyperi	Rosarum				
Violarum	ana	3	j.	℥	xv.
			℥ 7		Folij

62 CONFECTIOES

Folii [*loco ipsius, Macis sumatur*]

Glycyrrhizæ Mastiches

Styracis calamitæ

Sampfuchi [*id est, Maiorana*]

Balsamitæ Ocimi

Cardamomi Macropiperis

Leucopiperis

Myrtillorum

* Corticis Citrei mali ana ʒ ij. ʒ v.

Margaritarum splendorum

Been albi Been rubri

Corallii rubri

Serici tostæ ana ʒ j. ʒ ij. ʒ.

Moschi ʒ vij. ʒ.

Camphoræ ʒ v.

Sacchari albißimi.

Tristibus, melancholicis, imbecillo ventriculo, deliquio animi à corde proficiscenti succurrit. Memoriam amissam recuperat, sensus acuit, comitialibus & asthmaticis prodest, omnemque cerebri debilitatem aufert.

Lithontribon D. Nicolai.

Rz. Spicæ Indicæ Zingiberis

Xylobalsami [*aut Ligni Aloës, ut supra*]

Acori [*sive Calami aromatici hodie vocati*]

Cinnamomi

Peucedani [*videlicet radicis eius*]

Meu [*loco eius accipe Seseli Cretici radicem, id est, Beruvurtz, Germanis vocatam*]

Mela-

Melanopiperis Macropiperis
 Leucopiperis Saxifragiæ ana ʒ ij. β.
 Opobalsami [*loco eius sumatur oleum ex gra-*
nis Iuniperi]
 Garyophyllorum
 Colli Rhapontici
 Glycyrrhizæ Cyperi
 Tragacanthæ Chamædryos
 Seminis Olusatris [*est semen quod Macedo-*
nium vulgò perperam vocant]
 Seminis Apii Ammios
 Asparagi Ocimi Vrticæ
 Citreimalli ana ʒ j. ḡ xv.
 Folii [*aut succedanei eius*]
 Croci Schœnanthi
 Lignæ Casie [*aut succedanei eius*]
 Bdellii Mastiches
 Ireos Amomi
 Ligustici Milii solis
 Petroselinæ Macedonici Sefelios
 Sinoni [*de quo supra*]
 Cardamomi
 Anethi Euphorbii
 Lapidis Lyncis Olei Nardini
 Olei Moschelini ana ʒ β. ḡ vij. β. *
 Sacchari albissimi.

Si volueris facere in forma Opiatæ,
 tunc speciebus adde triplum mellis de-
 spumati, loco sacchari : diutiùs enim du-
 rant species melle exceptæ, quàm saccha-
 ro. potest tamen utroque modo fieri.

Olei

Olei Moschelini præparatio infra habebitur.

P. C. SCHOL.

A Meum] Sefeli Creticum Cordo vocatum, quod Beruvurtz Germani, Fœniculum porcinum Belgæ appellant, esse ipsissimum Meum seu Meum Diosc. omnino persuasum habeo. Nec radicem eius tantam, tamve crassam esse, (natalibus præsertim locis natam,) neque tam graviter olere, veluti Matthiolus metuit, ut neque tenuitatis nec odoris à Dioscor. descriptos limites ita transire putem, quin genuinum Meum esse queat: Crassitudo cum crassitudine comparanda cum sit, simul atque suaviter olere, & simpliciter odoratum esse, aliquantulum cum etiam differant. Eo modo, ut quæ de Meo Asturæ ac Sistræ Monachi observârunt & scribunt; ego, utpote mihi quoque comperta, approbem, illisq; manus dem. Proinde si quispiã adhuc nihilominus refragari voluerit, pro Meo vero tamen eo tantisper utentur Pharmacopœi, deserto illo quo hætenus vsi sunt nostrates; dum ipse Diosc. Genius nobis aliud proferat. Ceterum imprudenter admodum Matthiolum carpit Fuchsius, quod ille unà cum Monachis, hanc herbam Apulis Imperatoriam nominari inquit, quam Angelicam esse (sic à Germanis appellatam) malè interpretatur Fuchsius: cum Imperatorie nomine ab isthoc Meo admodum diuersæ à Germanis demonstrantur plantæ.

Præ-

Præclarum ad indigestionem stomachi
ex frigidityte. Illorum lumborumque do-
lores compescit, lapides in renibus &
vesica potenter confringit, & inde mira-
biliter expellit. Stranguriam & dysuriam
è vestigio soluit.

Rosata Nouella D. Nicolai.

R. Rosarum Sacchari
Glycyrrhizæ ana ℥ j. ʒ j. ʒ ij. β.
Cinnamomi ʒ ij. ʒ ij. minus ʒ ij. *
Garyophyllorum
Nardi [*id est, Spica Indica*]
Zingiberis Galangæ
Nucis moschatæ Zedoariæ
Styracis calamitæ Cardamomi
Seminis Apii ana ʒ j. ʒ vj. *
Sacchari albißimi.

CONFERT apprimè calori & siccitati
stomachi, cordis, hepatis & pulmonis.
Sitim compescit & vomitum, abscindit
debilitatem stomachi, adstringit laxa.
Cardiacis subuenit, sudorem diaphoretici-
cum reprimat, ex chronica infirmitate de-
biles recreat.

Electuarium Diapconias.

R. Radicis Paxoniæ ʒ j.
Macis Spicæ Indicæ
Croci Coralliorum rubrorum
 Mar-

66 CONFECTIOES

Margaritarum non perforatarum

Mastiches ana ʒ β.

Myrtillorum verorum ʒ j. β.

Cinnamomi

Nucis moschatae

Garyophyllorum

Folii [*loco eius Casie lignae verae*]

Zingiberis Piperis longi

Cardamomi

Granorum paradisi ana ʒ ij.

Glycyrrhizæ ʒ v.

Anacardi ʒ j. β.

Moschi Ambrae ana ʒ vj.

Sacchari albiissimi.

Fiat confectio in tabulis in æstate.

In hieme verò adde speciebus triplū mel-
lis despumati, & conficiatur electuarium.

CONFERT epilepsiæ, & vertigini.

*Electuarium Resumptivum**D. Nicolai.*

℞. Rosarum Glycyrrhizæ

Sacchari ana ʒ ij. ʒ v.

Gummi Arabici

* Tragacanthæ ana ʒ ij. ʒ ij.

Santali albi

Santali rubri ana ʒ j. β. Papaveris albi

Succi Glycyrrhizæ Amyli

Seminis Portulacæ

Lactucæ Scariolæ ana ʒ iij.

Garyo.

Garyophyllorum
 Spodii [*pro eo, Eboris vffi*]
 Cinnamomi ana ℥ j. *
 Zingiberis
 Styracis calamitæ ana ℥ ij.
 Croci ḡ v.
 Penidiarum ℥ β.
 Nucleorum seminis Cucurbitæ
 Citrulli Cucumeris Melonis ana ℥ ij.
 Seminis Cydoniorum ℥ ij.
 Amygdalorū dulcium Pineorū nucleorū
 Berberis Seminis Maluæ
 Seminis Coti siue Bombacis *
 Seminis Violarum Nymphææ
 Sebesten ana ℥ ij.
 Cum Syrupi Violati quantitate sufficien-
 ti fiat Electuarium.

RESTAVRAT humiditatem radica-
 lem: lenit, humectat, nutrit, & confor-
 tat. Aperit poros, obsistit cholera: sedat
 febrem, tussim & sitim. Restituit integras
 vires, & pristinam sanitatem, extenuatis,
 consumptis & hecticis.

*Diacorum D. Mesue, in sua praxi, **
cap. 1. de affectibus nervorum.

ꝛ. Radicum Secacul Acori
 Pinearum ana ℥ j. β.
 Radices Secacul mundatę & incisę co-
 quantur in aqua clara, donec aqua consu-
 matur:

matur : postea optimè pistentur, & in minutissimas partes conterantur, donec pul-
ti similes fiant. Dein adfunde eis mellis
odorati & optimè despumati l' x. coquan-
tur lento igne, donec tota aqua, quam radi-
ces Secacul imbibierunt, in vaporem reso-
luta sit; diligenter agitando, ne ad vasis
fundum adurantur radices. Cum autè iustè
spissitudinis consistentiam acquisiverit, ab
igne deponito, & adde radices Acori te-
nuissimè tritas, & Pineas minutissimè in-
cisas, cū subsequēti pulvere optimè mistas;

℞. Piperis ʒ j. Piperis longi
Garyophyllorum Zingiberis

A Macis ana ʒ iiij.
Nucis moschatae Galangæ
Cardamomi ana ʒ iij.

Omnia ista simul cum melle & radici-
bus Secacul misceto & vnito; diligenter
agitando, ne grumi aliqui relinquantur.

B. SECACVL verum est Sifer, quod Ger-
mani vocant Gritzelmoren, & Klingelmoren,
Galli Escheruis & Serniles, Bauari Nudle, Sue-
ui Geyrle.

ACORVS, id est, vulgò vocatus Calamus
aromaticus. Mesue iubet etiam Acori radices
elixari. Sed quia nos recentes & virides non ha-
bemus, ut ii qui in calidis regionibus habitant,
ideo melius est eas tritas melli admiscere.

P. C. SCHOL.

A. Rosas è contextu, à Cordo perperam imposi-
tas,

tas, Fuchsio quoque & id volente, sustuli.

Secacul verum.] *Secacul non est Siser, ut B Cordus existimat: sed, veluti Fräcisco Alexand. quoque placet, esse posset ea planta quam Crithmum spinosum, seu Pastinacam marinam vocant Monspelussani: unde mihi in horto meo à Matthia Lobelio doctore Medico semine transmissio, nunc vires. Genuinum interim si id non fuerit, in eius locum tamen commodè substitui posset, respondentibus facultatibus: dum Arabs quissiam ipsissimum nobis commiserat.*

Confert mirum in modum ægritudinibus neruorum: acuit omnes sensus & ingenium, sedat dolores capitis; est peculiare remedium frigidarum ægritudinum senum, & maximè catarrhi.

Pulvis ad Epithemata cordis.

R^z. Santali rubri ʒ j.
Corticum Citrei mali Santali albi
Rosarum Corallii albi
Corallii rubri Charabæ
Spodii [accipe Eboris vsti]. ana ʒ ʒ.
Ossis cordis ceruini
Crocii ana ʒ j.
Specierum Lætitiæ Galeni
Specierum electuarii de Gemmis
Specierum Diamargariton ana ʒ iiij.
Camphoræ ʒ j.

In puluerem redactæ species commisceantur.

Pulvis

Pulvis ad Epithemata hepatis.

℞. Rosarum Santali albi Santali rubri
 Absinthii Schoenanthi
 Spodii [*pro eo, Eboris vlli*]
 Spicæ Indicæ ana ʒ β.
 Contrita in puluerem misce, & repone.

CONFECT IONES

OPIATÆ.

Diaolibanum D. Nicolai.

℞. Castorei Opii
 Hyoscyami albi ana ʒ iij.
 * Cassiæ lignæ ʒ ij. ʒ ij.
 Foliū [*aut succedanei eorum*]
 Croci
 Turis masculi ana ʒ ij.
 Rhapontici
 Amomi [*pro quo Carpesium*] ana ʒ j. ʒ ij.
 Myrrhæ ʒ j. β.
 Præoniæ Styracis calamitæ
 Macropiperis ana ʒ j.
 Spicæ Indicæ
 Pyrethri Euphorbii
 Leucopiperis ana ʒ ij. β.
 Mellis despumati triplex pondus.

Est verò observandum in omnibus opiatīs, ut singulis uncis specierum, misceantur tres uncie

*uncia mellis despumati. Si minus fuerit, exsic-
catur confectio facile: si verò plus addatur, vi-
res eius disperguntur.*

*Tus Masculum, est Tus album aut fla-
uum purissimum, in globulos rotundos singulos,
aut testiculorum figura geminos concretum;
ideoq; Masculi cognomen accepit.*

*Vtile est ad diuersas passiones ca-
pitis: hemicranicum dolorem placat, &
supercilii: lachrymas potenter stringit:
fauces rheumatizadas & arterias lenit. He-
moptoicis & tussientibus medetur. Vo-
mitum compescit: dolorem stomachi &
nauseam aufert. Peripneumonici, pleuri-
tici, empyici subuenit. Gonorrhœam
& satyriasmum emendat, & menstrua-
lem sanguinem sistit.*

*Musa Enea, siue Zazenea, vel Egetea A
D. Mesue.*

R. Castorei

Myrrhæ

Opii

Melanopiperis

Macropiperis

Galbani

Costi

Cinnamomi

Phu

*Meu [aut loco eius Seseli Creticum, id est,
Beruvurtz]*

Dauci

Asari

Croci

ana ʒ iiij.

Mellis despumati optimi triplex pondus.

R. C.

P. C. SCHOL.

A Musa.] Erroneè à Cordo Musa hac confectio inscribitur, veluti & Francisci Alexandritè observavit; cum Sagzenea à Mesue vocatur. Musa enim Enea apud Nicolaum confectio est, ab hac plurimum differens.

VALET ad omnes passiones frigidas, & ventositates crassas, & dolorem dentium & corrosionem eorum, & ad frigus stomachi, tarditatem digestionis, colicam, difficultatem urinae, & ad frigus & phlegma, & ad mucositatem urinae.

*Philonium Maius, sive Romanum
D. Nicolai.*

R. Leucopiperis

* Hyoscyami albi [i. seminis eius] ana ʒ v.

Opii ʒ ij. β.

Cassia lignea [aut succedanei eius] ʒ j. β.

A Seminis Apii ʒ j.

Petroselinum Macedonicum Fœniculi

B Dauci Cretici ana ʒ β.

* Croci ʒ j. Spica Indica

* Zedoaria

* Pyrethri ana ʒ β. ḡ v.

Cinnamomi ʒ j. β.

Euphorbia Costi ana ʒ j.

Mellis

Mellis despumati optimi triplex pondus.

*Pro Dauco Cretico accipere licet Sefeli Cre-
ticum, id est, Beruvurtz.*

P. C. SCHOL.

Sem. Apii ʒ j. & paulo post. Sem. Dau- A
ci ana ʒ. ʒ.] Pro ʒ j. Cordus malè ʒ j. si. B
cuti & pro ʒ ʒ. erroneè ʒ j. legebat: vi Fran-
cisco Alexand. quoque placet.

Emendat tussim cum vino multo obla-
tum, peripneumoniam cum hydromeli-
te, sanguinis sputum cum polygoniæ
succo. Indigestione stomachi & vom-
itum cum posca, dolorem hepatis cum
œnomelite curat: spleneticis, & aurigi-
nosus cum oxymelite subuenit; cœliacis,
cum apozemate rutæ. Pleuriticis, ilio-
fis, nephriticis & vesicæ symptomatis
cholericis medetur.

Philonium D. Mesue.

℞. Piperis albi
Seminis Hyoscyami albi ana ʒ xx.
Opium ʒ x. Croci ʒ v.
Spicæ Nardi Indicæ Pyrethri
Castorei ana ʒ j.

Mellis despumati optimi triplum pondus.

MIRUM in modum mitigat dolores,
præcipuè stomachi, matricis, laterum,
totius ventris, & colicam cum decoctione

D chamæ-

chamæmeli vel rutæ, & statim prouocat somnum cum aqua lactucæ vel syrupo papaueris. Tollit dolorem capitis cum decoctione stœchadis, prohibet catarrhum cum decoctione olibani vel spicæ. Contra spasmodum, & paralysem bibitur cum decoctione nucis moschatæ. Facilitat anhelitum cum decoctione baccarum lauri vel hyssopi, & sedat tussim cum aqua mellis. Prouocat urinam, faciliat mictum, & frangit lapides vesicæ, cum decoctione Saxifragiæ vel aqua apii. Compescit vomitum & fluxum sanguinis ex ore, cum succo plantaginis vel decoctione mastiches; & sedat singultus, & præfociones, & vitia matricis, & potenter somnum inducit.

Philonium ex Galeno & P. Ægineta.

R. Croci	ʒ	ʒ.	
Pyrethri		Euphorbii	
Spicæ Indicæ		ana	ʒ j.
A Piperis albi	ʒ	xx.	
Hyoscyami	ʒ	vij.	
Lachrymæ Papaueris		ʒ	x.
Mellis despumati optimi triplum.			

P. C. SCHOL.

A Hyoscyami ʒ. vij.] *Cum non Galeni, sed P. Ægineta tantum corrupta exemplaria perperam legant Hyoscyami ʒ vij, atq; ex Cornariis*

narii dolabella ꝓ xx pro ꝓ viij. restituenda sint, cum Mesues descriptione hoc pacto conueniet: utpote qui ex hisce eandem desumserit; Castorei in Euphorbii locum substitutum si exceperis.

Philonium Persicum D. Mesua.

℞. Piperis albi
 Hyoscyami albi ana ꝓ xx.
 Apii
 Terræ sigillatæ [*pro qua Boli Armeni. de
 supra*] ana ꝓ x.
 Lapidis Hæmatitis Croci ana ꝓ v.
 Castorei Spicæ Indicæ
 Euphorbii Pyrethri
 Margaritarum Charabæ [*id est, Succini*]
 Zedoariæ Doronici
 Trochiscorum Ramich [*de quibus infra*]
 ana ꝓ j.
 Camphoræ ꝓ j.
 Mellis rosati optimi triplum.

P. C. SCHOL.

Piperis albi.] *Insulse admodum Papauer in huius locum surregauerat Cordus ; quod Et suboluit facile Fuchsio : sequentibus nihilominus Cordum Coloniensibus medicis, in ab ipsis enulgato non ita diu Dispensariolo.*

INVENTVM est ad retinendum sanguinem menstruorum, hæmorrhoidarum, fluxum ventris, vomitum, & sputum sanguineum;

neum; præsertim si cum succo plantaginis dissolutum bibatur, & ad fluxum mēstruorum mittatur in vuluam, & ad fluxum sanguinis excoꝛiatuum clysterizetur. Consolidat fermè vlcera & venas : & nihil est quod magis & tutiùs præseruet ab abortu prægnantem grauidam.

Requies Nicolai.

℞. Rosarum

Violarum ana ʒ iiij.

Opii Hyoscyami

Papaueris [*videlicet albi*]

Mandragoræ [*videlicet cort. radicis eius*]

Scariolæ [*videlicet seminis*]

Lactucæ [*videlicet seminis*]

Seminis Portulacæ

Psyllii

Nucis moschatæ Cinnamomi

Sacchari ana ʒ j. ʒ.

Santali albi Santali citrini

Santali rubri Spodii

Tragacanthæ ana ʒ ij. ʒ v.

Mellis despumati optimi triplum.

REQUIES dicitur, quia requiem accipientibus præstat : maximè typicè febricitantibus, quotidianariis, tertianariis, quartanariis, acutis & peracutis.

Tryphera

Tryphera magna D. Nicolai.

℞. Opii 3 ij.
 Cinnamomi
 Garyophyllorum Galangæ
 Spicæ Indicæ Zedoariæ
 Zingiberis Costi
 Styracis calamitæ
 Calami aromatici
 Cyperi
 Iridis Illyricæ
 Peucedani
 Acori [aut Calami aromatici hodie vocati]
 Mandragoræ Nardi Celticæ
 Rosarum Piperis
 Sem. Anisi
 Apii Petroselinæ Macedonici
 Fœniculi Dauci
 Hyoscyami Cumini
 Ocimi ana 3 j.
 Mellis despumati optimi triplum.

IRIS Illyrica, est eadem quæ in Pharmacopoliis dicitur Ireos.

NARDVS Celtica sine Spica Celtica, & Saliunca, est eadem herba quæ in Pharmacopoliis dicitur Spica Romana.

AUXILIATUR dolori stomachi ex frigidityte, & cùm accepta fuerit, statim patientem ad sudorem prouocat. Phreneticis, & mulieribus quæ ex melancholia

D 3 de ma-

78 C O N F E C T I O N E S
de matrice infomnes sunt, rheumaticis,
peripneumonicis, & qui excernunt excre-
menta cum sanguine, vtilissima est.

Tryphera minor Fænonis, ex Mesue.

℞. Myrobalan. Chebularum
Bellericarum Indarum Emblicarum
Nucis moschatæ ana ʒ v.
* Nasturtii assati Afari
Origani Persici Piperis
Olibani Ammios
Zingiberis Fructus Tamarisci satiuæ
Nardi Indicæ Schœnanthi
Cyperi ana ʒ iiij.
Scoriæ ferri, quinque diebus in aceto ma-
ceratæ, & deinde tostæ ʒ xx.

Myrobalani cum butyro recenti non fa-
lito assentur modicum, reliqua oleo amyg-
dalino dulci inuoluantur: deinde addatur
Moschi ʒ j.

Mellis despumati triplex pondus.

Oportet autem diligenter attendere,
ne Myrobalani comburantur, cum in bu-
tyro assantur.

ORIGANVM Persicum, idem est quod
Origanum Orientale: nascitur etiam in Creta
insula, & Grecia: habet autem surculos, capi-
tula, folia, & ramulos maiorana similia; sapo-
rem vèrò inter Saturiam & Dictamnium Cre-
ticum medium: estq; valdè odoratum & aro-
maticum.

maticum. affertur ex Oriente in Italiam. loco autem eius accipere licet Dictamnium Creticum verum.

TAMARISCUS sativa, arbor est proce-
ra: sed ea nos caremus, ideoque cogimur loco
eius nostratis Tamarisci foliis uti.

SCORIA ferri, propriè significat ferri
recrementum, id est, Eysenschlacken Germanis
vocatam: verum, id non debet hoc loco accipi,
sed Squama aut Basitura Ferri optimi aut
Chalybis, quam Græci Stomoma appellant.

VALET ad corruptionem & exuberantiam
menstruorum, & hæmorrhoidarum,
& ad corruptionem formæ, & debilitatem
stomachi, & destruit humorem crudum,
& clarificat colorem. Confortat vesicam,
& abscindit fluxum ventris.

Tryphera Sarracenica D. Mesua.

℞. Myrobal. Chebulorum
Indorum Bellericorum Emblicorum
Citrinorum ana ʒ v.
Cinnamomi Leucopiperis
Macropiperis Melanopiperis
Secacul [id est, Siferis, ut supra]
Folii [aut succedanei]
Spicæ
Cardamomimajoris Cardamomi minoris
Cassæ lignæ [aut succedanei eius]
Seitaragi Indi Cyperi
Apii Linguae avis
D 4 Garyo-

Garyophyllorum

Been albi Been rubri

* Zingiberis ana ʒ ij.

Nucis moschatae Macis

Sesami excorticati ana ʒ iiij.

Amygdalorum dulcium

Amygdalorum amarorum ana ʒ v.

Ligni Aloës Rhabarbari

Rutæ Seminis Fœniculi

Mastiches ana ʒ ij.

Ocimi garyophyllati Menthae siccae

Origani Persici [eius loco Dictamnium Cre-
ticum accipe] ana ʒ j. β.

Fricentur Myrobalani trite cum butyro
vaccino recenti & non salito; alia verò
species cum oleo amygdalino dulci: &
confice cum mellis despumati opt. triplo,

SECAEVL, non est Iringus sive Eryngiū,
neque Iringus, qui habet folia Cretami marini;
neque Sigillum Salomonis. Sed verum Secacul
est veterum Siser, hoc est radix illa quæ Germa-
nicè dicitur Klingelmorn, Gritzelmorn, Nudlen,
& Geyrlen: Gallicè Escheruis & Seruilles.

LINGVA auis, est semen Fraxini.

SEITARAGI Indum, est herba Nastur-
tii odore & sapore, foliis longis, radice simili
eius herbe quàm Mervetich vocant Germani,
& Pfefferwurtz, Raphanum magnum.

CONCOCTIONEM ventriculi & he-
patis suo calore iuuat: ob id flatus dissipat;
humores in ventriculo & aliis visceribus
putres

putres absument; oris & corporis odorem
& colorem commendat; lassitudinem tol-
lit. Sanitatem præsentem tuetur, & mor-
borum generationem prohibet. Venerem
auget; hæmorrhoides sanat.

Tryphera Persica D. Mesue.

℞. Succorum Solatri siue Solani
Endiuæ veræ & satiuæ
Apii ana ℥ ij.
Lupulorum depuratorum ℥ j.
Proiciantur desuper
Violarum siccarum aut viridium
Rosarum ana ℥ iij. [aliis ℥ iij.] ✱
Folliculorum Senæ ℥ ij.
Agarici ℥ j.
Prunorum Damascenorum pinguium nu. l. ✱
Cuscutæ ℥ β.
Spicæ Indicæ ℥ iij.
Bulliant molliusculo igne, donec super-
sint ℥ ij.
Et iniiciantur Epithymi ℥ xl.
Myrobalanorum Citrinorum
Chebulorum
Indorum frictorum in oleo amygdalo- ✱
rum dulcium ana ℥ ij.
Bulliant leuiter, deinde ab igne depo-
nantur & percolentur: atque dissoluantur
in vna parte istius percolati
Tamarindorum recentium ℥ iij.
Mannæ electæ ℥ j. β.
D 5 Pulpæ

82 CONFECTIOES

Pulpæ Cassiæ ℥ iiij.

Sacchari violati ℞ j.

Percolentur & mudentur à granis & sordibus ; atque in aliam aquæ partem proiiciantur

Sacchari albissimi ℞ iiij.

Acetivini ℞ j.

Coquantur leuiusculo igne : deinde proiiciantur super illud quod dissolutum est in succis, & aggregentur simul in vnum, atque coquantur donec mellis crassitiem obtineant : postremò in puluerem redactæ sequentes species inspergantur:

Rhabbari optimi ℥ ij.

Myrobalan. Citrinorum ℥ j. β.

Chebulorum

Indorum ana ℥ j.

Bellericorum

Emblicorum ana ℥ iiij.

Seminis Fumiterræ

Trochiscorum Diarhodon

Macis Mastiches

Cubebæ

Spodii [loco eius Eboris vñi]

* Santali citrini ana ℥ ij.

Nucleorum seminis Cucurbitæ

Citrulli

* Cucumeris

Melonis ana ℥ ij. β.

Anisi ℥ iiij.

Spicæ Indiæ ℥ ij.

Inuoluan-

Inuoluantur hæ species in oleo viola-
to : & confectio reponatur in vase vitreo.

CONFERT febribus acutis, & inflam-
mationi stomachi & hepatis, ictericis ca-
lidis : de oppilatione incolumitatem ac-
quirit. Visum à fumis cholericis deperdi-
tum, reparat. Sitim mitigat : morbos adu-
stionis fieri prohibet.

Confectio Anacardina D. Mesua.

℞. Piperis nigri
Piperis longi
Myrobal. Chebulorum
Emblicorum Bellericoum Indorum
Castorei ana ʒ ij.
Costi Anacardii
Sacchari tabarzeth
Burungi
Baccarum Lauri ana ʒ vj.
Cyperii ʒ iiij.

Anacardi per se terantur, & aliis tritis
admisceantur : deinde omnia cum butyri
recentis non saliti &

Mellis despumati ana ʒ v. β.
Simul coctis bullitione vnicâ confician-
tur.

P. C. SCHOL.

Burungi.] Cordus huius loco semen Ern-
sa posuerat, hanc dictionem ita interpreta-
tus ; cum Melissam esse existimens plerique,

ut monet Euchsui, Matthiolo aliter sentiente. Si verò dictionem hanc Eruca semen esse, Mesua mens fuerit, per id Sinapi semen à colore album vulgo hic nuncupatum, atque ab officinis nostris perperam Eruca semen vocitatum, intelligendum erit; ab huius confectiois virium scopo non alienum.

Est confectio sapientum, & eorum qui desiderat scire: acuit enim intellectum, subtilizat sensum, memoriam recuperat; & confert dolori stomachi & ventris à frigidityte facto; & clarificat sanguinem, colorem bonum facit.

Aurea Alexandrina D. Nicolai.

℞. Asari (*suprà*)
 Carpobalsami [*aut aliquod succedaneum, ut*
 Sem. Hyoscyami albi ana ʒ ij. ʒ.
 Garyophyllorum
 Opii Thebaici Myrrhæ
 Cyperi rotundi ana ʒ ij.
 A Balsami [*loco eius gleum Garyophyllorum*]
 Cinnamomi
 Folii [*aut succedanei eius*]
 Zedoariæ Zingiberis
 Costi veri Coralli
 Casia lignea veræ Euphorbiæ
 Tragacanthæ
 Turis masculi
 Mei [*vel potius Mei*]

Styræ-

Styracis calamitæ
 Saliunæ [*id est, Spica Celtica, qua nunc Ro-
 mana dicitur. Sed in Græco Alexandrino habe-
 tur Eleisphacon, id est, Salvia*]
 Cardamomi minoris Sefelios
 Seminis Napi Seminis Saxifragiæ B
 Anethi
 Anisi ana ʒ j.
 Ligni Aloës
 Rhapontici C
 Aliptæ moschata Castorei
 Spicæ Nardi Indicæ Galangæ
 Opopanacis Anacardii
 Mastiches Sulphuris viui
 Radicis Pæoniæ
 Eryngii [*videlicet radicis eius*]
 Rosarum Thymi
 Acori veri [*sive Calami aromatici*]
 Pulegii Aristolochiæ longæ
 Gentianæ
 Corticum rad. Mandragoræ
 Chamædryos Phu *
 Baccarum Lauri
 Ammi [*id est, Ammios*]
 Dauci Cretici [*eius loco licet accipere Sefeli
 Creticum, id est, Beruvurtz*]
 Macropiperis Leucopiperis
 Xylobalsami [*aut aliquod succedaneum*]
 Sem. Carui
 Amomi Petroselini
 Ligustici Rutæ
 D 7 sinoni

Sinoni ana ʒ β.

Auri cocti [*i. omnino igne depurati & sinceri*]Argenti meri [*vel Fol. Argenti*]

* Margaritarum albarum

Blattæ Byzantiæ

* Ossis è corde cerui ana ʒ xv.

Limaturę Eboris

* Calami aromatici

Pyrethri ana ʒ viij.

Mellis despumati triplum.

IN Græco Alexandrino Nicolao etiam alia
quædam pretiosa habentur in fine, nî fallor. Si-
cut videbitur, si in lucem venerit.

MYRRHAE. Aduarius, auctor quem
Ruellius interpretatus est, pro Myrrha habet
Myrti baccarum, id est, Myrtillorum, facili ex
altera in alterutram vocem lapsu: nam Myrta
in plurali numero Græcis sunt fructus Myrti;
que vox magnam habet similitudinem cum
Myrrha.

MEV vero nos caremus. eius loco accipere
licet Sisonis semen, quod iam dicitur Amo-
mum, aut Seseli Creticum, hoc est Beruvuriz;
sed hoc inferius est accipiendum pro Dauco
Cretico.

NAPVS, est parua, densa, ac solida ra-
pa, quam appellamus Germanicè Mersebur-
gisch, Bortfeldilscio, & Bairisch rublein.

PHV verum, quod ad medicinam requi-
runt Auctores, non est Valeriana vulgaris,
nempe agrestis: sed alia herba quæ Germanicè
dicitur

dicitur Gartenseliunk, Teriacskraut & Spik-
wurzel. Caulem & flores habet Valeriana,
radicem maiorem & odoratiorem, folia longa
& mollia. Colitur à nobis in hortis.

AMOMVM verum] est Rosa Hierichuntis D
odorata: sed eo Pharmacopola hæcenus carne-
rant. eius succedaneum est verus Acornus aut
Carpesium.

SINONVM siue Sison, siue Sinna, siue Si- E
non, est semen nigrum aromaticum, quod ho-
die Amomum in Pharmacopoliis vocitatur
falid.

AMBARVM Margaritarum] hoc est, F
perforatarum & non perforatarum. alii la-
gunt albarum Margaritarum. Actuarii ha-
bet simpliciter Margaritarum. Non malè ergo
quis ager, si tam perforatarum quàm non
perforatarum, ana ʒ ss. ʒ vj. & ss. acceperis,
ita ex utrisque unum fiet pondus, videlicet vs
Nicolauus habet, ʒ j. ʒ xij.

P. C. SCHOL.

Balsami] Opobalsami, legebat Cordus, au- A
floris potius mentem interpretans & ponens,
quàm vocem eam quam repperat seruians. Per
Balsamum verò absolute scriptum, herbam
ipsam ipsius Balsami fruticis intelligi vult
Fuchs. Myrepsum Xylobalsamo, Carpobalsa-
mo, Opobalsamo, & Balsamo, quatuor di-
stinctis vocibus uti perhibens. Sed eundem My-
repsum quatuor illa simul in eodem usurpare
medica-

medicamento, nec dicit nec demonstrat. Quare per Balsamum, Nicolaum succum seu Opobalsamum intellexisse, unicum Francis. Alexand. Apolline censeo.

B Sem. Napi.] *Seminis Sinapis legit Fuchsius huius loco ex Myrepso, cui & aliquot vetustissima exemplaria consentiunt.*

C Rhapontici.] *Rhabarbari perperam legebat Cordus, indicante & id quoque Fuchsio; quod à Rhapontico diuersum est. Id ipsum autem adamussim Dioscoridis descriptioni conueniens, hisce nuperrimis annis primum adferri denuò atque à peritioribus nonnullis cognosci cœpit. Non ita diu enim eius uncias paucas (rariusculum enim adhuc est) ex urbe Veneta, in qua tum agebat, ad me dono misit, non minus doctus, quàm hacce in nostra arte si quis alius versatissimus atque diligentissimus Valerandus Donreus, Lugduni pharmaca nunc faciens. Verùm in huius Rhap. puria Rhabarbaro non incommodè uteris.*

D Amomum verum.] *Rosa Hierichuntis vocata vulgò, Amomum herclè esse non potest, ut Matthiol. Fuchsius, & Francis. Alex. rectè sentiunt. Quare eius utendum succedaneo.*

E Sinonum.] *Cordi mentem, ut neque Anguillare, non intelligit Francis. Alex. Apollo. Dicere enim volunt, Sinonum seu Sisonem verum, esse semen quoddam nigrum, acre, aromaticum, exiguum, Apii semini simile, eius herba, inquam, cuius imago ab Hieronymo Tragico, &*

go, & Cordo, Sisonis nomine depicta est; ac cuius semen Belgii atque Germania officinae Amomum falsò vocitant, proque eo sinistrè utuntur. Idipsum interim si Sinonum non fuerit, facultate cum illi sit satis vicinum, pro eodem vsui esse poterit.

Ambarum Margar.] Cum ita legeret Cordus, unà cum multis aliis, longè aliter sese res habet; nempe ut in contextu restitui.

CONTRA defluxiones capitis frigore conceptas efficax est: oculorum lachrymas exiecat, dentium dolores lenit: aduersus capitis cruciatum summopere prodest. Illitum fronti comitiales, insanos, vertiginosos, & in vniuersum omnem capitis noxam mulcet. Tabidis, tussiculosis, humorem à thorace reiicientibus, cardiacis, sanguinem exscreantibus præsentis est auxilio, ischiadicis, coli & renum cruciatibus. Aduersus iliorum noxam, difficultatem vrinæ, & eiusdem stillicidium valet: calculos comminuit: omni ventris malo liberat. Quotidianis & tertianis febribus circa accessionis initium, sufferuefacto Stœchadis iusculo, medetur.

Diacodion simplex D. Mesue.

℞. Capitulum Papaueris mediocrium *
flaccidorum numero x.
Macerata horis xxiiij. in Aquæ celestis *
sextario

sextario vno, coquantur ad tertias, id est, tamdiu vsque quo tertia pars aquæ superfit.

Colaturæ expressæ adde

Sapæ optimæ ad tertias coctæ ℥ iij.

Mellis optimi ℥ j.

Coquantur ad perfectionem.

Diacodiū cōpositū verò ut fiat, addantur

Acaciæ, non ita aridæ, sed liquidæ

* Rubiæ tinctoriæ Hypocistidis

Croci Myrrhæ

Balaustiorum [hoc est, florum malogranat. siluestrium] ana ℥ j.

Ramich ℥ iiij.

FLACCIDORVM, id est, non omnino recentium, neque aridorum, sed medio habitu, qualia sunt pridè decerptæ. Si verò sicciora fuerint capita, biuluo maceranda erunt.

* SEXTARIUS mensura genus est, quod si melle repleatur, pendet ℥ xxx; si oleo, pendet ℥ xvij; si verò aqua repleatur, pendet aqua ℥ xx. Hoc autem loco accipiendus est sextarius aqua calēstis: ergo aqua oportet esse uncias x ponderales. Variant tamen Auctores in sextarii definitione, ut inferius in unguentis dicetur.

HYPOCISTIS, id est, ut hodie corrupto nomine vocant, Hypocistidos.

RAMICH, compositio est peculiaris, quæ ponitur in Trochiscis.

MELLIS quantitas admodum parva videtur

detur esse in hac confectioe. Actuarius aliud
habet Diacodion ; quod huic subiiciamus sta-
tim.

DIACODION simplex confert eis
quibus ex capite ad pectus & ad pulmonem
subtiles catarrhi defluunt, & sunt causa
tussis.

Compositum autem, naturę impetum
sistit, & sanguinis reiectionem à visceri-
bus thoracis.

Diacodion D. Actuarii.

℞. Capita Papaveris, neque perquam vi-
ridia, neque etiam ariditate exsucca,
numero xiiij.

Rosarum ʒ j. ʒ j. β.

Croci Acaciæ

Dulcis radicis [*id est, Glycyrrhizæ*] ana ʒ j.

Armenæ glebæ [*id est, Boli Armenæ*] ʒ β.

Cinnamomi Hali

Hypocistidis

Floris silvestris Punice [*id est, Balaniflori*]
ana ʒ j.

Myrti Dauci ana ʒ j.

Corallii candidi [*id est, albi*]

Corallii rutili [*id est, rubri*]

Rhois culinarii [*id est, obsoniorum*]

Sanguinis Draconis

Florum Althææ ana ʒ j. [*sen ʒ ij.*]

Seminis Portulacæ ʒ j. β.

Capita

Capita papaneris in caelesti imbre sufficienti duos dies macerato, postridie ad tertias coquito, & decoctum expressum ad iustam consistentiam bulliat cum mellis optimi ℥ ij. Postremò deposito ab igni vase, species subtilissimè tritas adiicito, & bene vnito.

○ hoc signum significat pondus, quod dicitur Sicilicum: pendet autem tantum quantum

3 ȝ. & est quarta pars uncie unius.

HALVS aut Halum siue Alum, est Consolidida saxatilis, id est, Symphytum petraum, quod hodie non habent Pharmacopola, ideoq; necesse est Symphyti, siue Consolidae maioris radices accipere. nam Galenus dicit, utile esse magnum Symphytum, id est, Consolidam, ad omnia ad qua Petraum, id est, Alum.

RHVS Culinarium, id est, quod nunc vocant Arabico nomine Sumach: oportet autem enucleatum, & pulpam eius accipere.

AVXILIO est coeliacis, dysentericis, leuitati intestinorum, alui profluuiio, cum aqua caelesti, in qua spodium ferbuerit aut succinum torrefactum, vel cum stillaticio rosarum liquore.

A Diacastorium D. Nicolai.

R. Castorii

Myrobalanorum citrinorum ana ʒ iiij.

minus ȝ j. β.

Affz

Assē foetidæ Myrrhæ *
 Euphorbii ana ʒ j. ḡ xvij.
 Aloës ʒ j. β. minus ḡ j. *
 Folii [aut succedanei eius]
 Artimonii [id est, Pyrethri] *
 Glycyrrhizæ Tragacanthę *
 Calami aromatici
 Nitri Galbani
 Schoenanthi Opopanacis
 Spice Nardi Indicę
 Sagapeni Nucis moschatę
 Casia lignę Leucopiperis
 Macropiperis Melanopiperis
 Xylobalsami [aut succedanei eius]
 Carpobalsami [aut succedanei eius]
 Colocynthidis Rhapontici *
 Styracis Calamitæ Zingiberis
 Cinnamomi ana ʒ j. ḡ ij.
 Staphisagrie
 Dauci Fœniculi
 Petroselini Apii
 Sileris montani Baccarum Lauri
 Petrolei Seminis Sinoni
 Styracis [calamitæ] rubræ [id est, rufa pu- *
 rissima]
 Sanguinis draconis Cardamomi maioris
 & minoris
 Turis Agarici
 Mastiches
 Salis Hammoniacy Zedoarię *
 Anisi ana ʒ j. ḡ ix. Thym-

utuntur Chymista, Aurifabri & Aerarii: atque Nativus, qui ad medicinam recipitur. Cum autem careamus Natio, necesse est eius loco Salem Gemmeum accipere. Nam hoc loco non requiritur Sal Hammoniaca factitius, ut puto; potest tamen tantilla eius portio iud misceri tam numerosis simplicibus huius compositionis.

BRANCA Ursina, hoc loco non significat eam herbam quam Germani Bernklau vocant, foliis asperis, umbella & semine Anethi, odore & sapore cimicum; radice acris & feruida: sed eam Brancam quae in Italia Ursina vocatur, radicibus longis, Tragacantha modo mucosis.

MABATHEMATICON, aiunt esse Cauliculi silvestris succum. est autem Cauliculus seu Caulis agrestis id idem quod Cato & alii rei rusticae scriptores apud Latinos Brassicam silvestrem vocant, cuius multa sunt species.

ALYPIAS, siue Alypum, quid sit, non B dum constat: quidam interpretantur Mezerion, id est, Chameleam, sed falsò: utrumque enim seorsum peculiari capite ab auctoribus depingitur: vires habet acres, & aeternam bilem per alium purgandi. possumus autem eius loco accipere Epithymum, Thymbram, aut Thymum.

P. C. SCHOL.

Huius confectiois descriptionem cum non A esse

esse legitimam, sed corruptissimam Fuchsius
 & Franciscus Alexander merito conqueran-
 tur, eam nos hîc sua integritati restituimus;
 quamquam non ex Fuchsi Myrpeso deprava-
 tissimo, ut neque ex Francisci Apolline.

B Alypias siue Aypum.] Eius, quæ hoc no-
 mine hodie cognoscitur, herbam affabrè tibi
 Matthiolus in suis illis heroicis Commentariis
 depictam exhibet.

CONFERT cephalalgicis, epilepti-
 cis, vertiginosis, hemicranicis, para-
 lyti omnium membrorum, & omnibus
 frigidis ægitudinibus, tempore frigido
 nocentibus.

Michleta D. Nicolai.

R. Myrobalan. citrinorum

Cebulorum

Indorum, omnium tostorum ana ʒ ij. β.

Myrobal. Bellericorum

Emblicorum tostorum ana ʒ ij.

Nasturtii tosti [id est, seminis eius] ʒ ij. β.

Cumini

Anisi

Fœniculi

Ammios

Carui ana ʒ j. β.

Omnia cruda terantur, & maceren-
 tur in aceto vini modico xxiiij. horis,
 exiccantur cum insperso aceto; postea tor-
 reantur supra prunas: tostis addantur
 subsequencia:

Spo-

Spodii [*id est*, Eboris usti]

Balauftiorum

Pulpæ Sumachii Mastiches

Gummi Arabici ana ʒ j. ʒ xv.

Omnia cum oleo rosato fricentur, & cōmisceantur cum Syrupi myrtini triplo.

Propriè valet ad hæmorrhoides, & ad ventris torsionem & rugitum lienterix, & dysenterix: & optima est omni solutioni ventris.

*Electuarium de Baccis Lauri**D. Rhasis.*

℞. Fol. Rutæ [siccorum] ʒ x.

Ammios Cumini Nigellæ

Ligustici [*id est*, seminis eius]

Origani Carui

Petroselini

Amygdalorum amarorum *

Piperis nigri Piperis longi

Menthastri Dauci Acori

Baccarum Lauri

Castorei ana ʒ ij.

Sagapeni ʒ β.

Opopanacis ʒ iij.

Mellis despumati triplū [*i. l. j. ʒ iij. ʒ vij.*]*SAGAPENVUM corrupto nomine vocatur Serapinum in Pharmacopoliis.*

VALET ad colicam & iliacam passionem; & doloribus intestinorum ex causa frigida vel ventosa confert.

E

Disa-

Diasatyrion D. Nicolai.

- R. Testiculorum Satyrii recentium den-
 forum
 Radicum Pastinacæ sativæ recentium
 Radicum Secacul [*id est, Grietzelmorn*]
 Nucis Indicæ Pinearum
 * Pistaciorum ana 3 xij. β.
 Caryophyllorum
 Zingiberis Anisi
 Erucæ seminis
 * Lingue avis [*i. seminis Fraxini*] ana 3 v.
 G xv.
 Cinnamomi Caudarum Scincorum
 Seminis Bulbi ana 3 ij. β.
 * Moschi G vij. β.
 Mellis despumati optimi P iij.

SATYRION habet duas radices, unam solidam, alteram flaccidam; ex his tantum sumenda sunt dense & solida.

SEMINIS Bulbi. Bulbus vulgò non est cognitus: quare eius loco Vertice semen accipere licet.

SCINCORVM. Notandum est in primis non esse accipienda reptilia illa quadrupedia ex fossis, quæ nos vocamus Vvassermolchen, siue Vvasser Eydexten; ut hactenus factitatum est. Veri autem Scinci iam denuò in copia afferuntur ex Alexandria Egypti, quos à Materia-listis expetant Pharmacopola in posterum.

POLLET contra vesicæ & renum imbecillitatem:

cillitatem: iis etiam auxilio est, qui urinam reddere nequeunt: venerem stimulat, eamque certa de causa cessantem, haud se- gniter restituit.

Diasatyrium aliud D. Mesue.

℞. Secacul albi & mundi, & elixati in decocto Cicerum, quorum prima aqua in qua decoquebantur, sit effusa ℞ j.

Testiculorum vulpis [herbæ] ℞ viij.

Radicis Raphani ℞ iij.

Radicis Laph plani ℞ ij.

Terantur hæ tres radices posteriores, & infundatur super eas lactis bubuli aut ouilli tantum, ut lac duos digitos emineat, adiciendo Olei sesamini

Butyri recentis non saliti ana ℞ iiij.

Coquantur cum facilitate usque ad consumptionem lactis, & donec omnino remollitæ sint radices, & habeant iustam spissitudinem instar pultis crassioris: nam si aquæum quod in lacte & radicibus est, non consumatur, situm contrahit hoc medicamentum.

Postea affunde omnibus hisce prædictis radicibus

Mellis despumati optimi ℞ vj.

Succi Ceparum recentium ℞ j. *

Coque omnia simul ad perfectam decoctionem, deinde ab igne depone, & insperge sub-

E z

ge sub-

ge subsequentium specierum minutissimum pulverem:

Caudarū Scinci, cū renibus & sumine, ʒ j.

Seminis Erucæ Zingiberis

Been albi Been rubri

Linguae auis [*id est, seminis Fraxini arboris*]

Seminis Nasturtii Cinnamomi

Piperis longi Seminis Bauciæ

Seminis Napi

Pulpæ seminis Asparagi maximè recentis ana ʒ iiij.

Confice cum eis : ultimò verò adiiciantur subsequētia:

* Pinearum mundatarum ℥ j.

Fisticorum [*i. Pistaciorum mundatorū*] ʒ x.

* Cerebellorum passerum ʒ ij.

Confice & misce omnia optimè, & aromatiza cum

Moschi boni ʒ j.

RADICIS Raphani, videlicet satini, quam vocamus Rettich.

LUPH planum.] Duplex est Luph (*id est, Serpentaria*,) crispum scilicet & planum: Crispum folia habet diuisa & crispā; Planum verò lata & plana veluti Aron, unde utrique nomen inditum est. Vulgò autem apud nos caremus Luph, id est, vera Serpentaria: idèò eius loco accipiendæ sũt radices herba quam Aron vocant.

A TESTICULI vulpis] hoc loco non sũnt accipiendi testes animalis, dicti vulpes; sed radices

dictes Satyrii siue Orchios, quæ habent similitudinem testiculorum vulpium. Vnde etiam nomen herba accepit. quæ in re quosdam turpiter errasse scio.

NAPVS est paruum, oblongum, densumque rapum: cuius sunt species plures, Bayerisch rublein, Stechrublein, Merseburgisch & Borsfeldisch rublein.

BAVCIA est Pastinaca sativa siue Carota: Gheibenmoren Germani vocant.

FISTICVM siue Phisticum, idem est quod Pistachium siue Pistacium.

P. C. SCHOL.

Testiculi vulpis hoc loco.] Cordus hic Orchin cum Satyrione confundit, ut ritè inquit Franciscus Alexand. Quare Orchios dictio delenda est.

VALET ad erectionem virgæ: multiplicat sperma, & desiderium coeundi.

Theriaca D. Andromachi, ex Aëtio.

*℞. Trochiscorum scilliticorum ʒ xlviij.
Trochiscorum de vipera, seu Pastillorum
Theriacorum*

*Trochiscorum Hedychroi Piperis nigri
Opii Thebaici recētis ana ʒ xxviij. [al. 24]
Rosarum siccarum Scordii Cretici
Seminis Buniadis agrestis Iridis Illyricæ
Agarici albi Pontici [id est, in Ponto nati]
E 3 Cinna-*

Cinnamomi Succī Glycyrrhizæ sicci
 Opobalsami [*loco eius olei Caryophyllorum*]
 ana ʒ xij.
 Myrrhæ Troglodyticæ
 Croci Cilicii Zingiberis
 Rheupontici [*id est, Rhabarbari*]
 Radicum Quinquefolii
 Calaminthæ montanæ Marrubii comarū
 Stœchadis cacuminum & foliorum
 Petroselini Macedon.
 Costi recentis [*videlicet veri, non adulterini*]
 Piperis albi Piperis longi
 Dictamni Cretici Turis masculi
 Schœnanthi [*id est, Iunci odorati floris*]
 Terebinthinæ Chiæ [*i. in Chio insula nata*]
 Casiæ fistulæ [*videlicet Casia lignea vera*]
 Spicæ Nardi ana ʒ vj.
 * Gentianæ radicis Polii comarum
 Styracis calamitæ Sefelios Massiliensis
 A Abrotoni Seminis Thlaspios
 Ammi Chamædryos comarum
 Chamæpityos comarum
 Hypocistidis succi Malobathri foliorum
 Spicæ Celticæ [*id est, Spica Romana*]
 Anisi Helladici [*hoc est cognomen Anisi, à regione, ubi optimum est*]
 Mei Athamantici [*vulgò Mei*]
 Fœniculi seminis [*ni*]
 * Sigilli Lemnii [*aut eius penuria Bali Arme-*
 Chalcitidis semiaffata
 Amomi racemi Aceri radicis
 Phu

PhuPōtici [*accipe verū, quod in hortis colitur*]
 Carpobalsami Hyperici cacuminum
 Acaciæ liquidioris Gummi vermiculati *
 Cardamomi ana ℥ iiij.
 Dauici Cretici Galbani puri
 Opopanacis Sagapeni Perfici
 Bituminis Iudaici [*id est, Asphaltis*]
 Centaurii minoris comarum Castorii
 Aristolochiæ tenuis ana ℥ ij.

Vini veteris odorati, quantum liquoribus
 & gummis dissoluendis satis fuerit.

Mellis despumati optimi triplum; hoc est
 ℥ xiiij. 3. vj. vt sequetur paulo post.

Confice sic: Cinnamomum Crocumque
 (vt Aëtius vult) vnumquodque per se te-
 rito, & si voles etiam Rhabarbarū & Hedy-
 chroos Trochiscos: misce deinde inuicem
 optimè: postea reliquas herbas ac radices,
 & omnia arida similiter tūdito, semper si-
 milia cum suis similibus; aromata per se,
 ac reliqua etiam per se seorsum. Postea (si
 Aëtium imitari est animus) Crocum, Ca-
 siam, Cinnamomum, & Lemniam terram
 in pila cū vino optimo tere atque vnito, ac
 reliqua omnia secundum artem addito; &
 melle despumato vniuersa excipito.

Ego verò ita præparare consueui, simili
 ferè ratione:

℞. Piper nigrum Piper album
 Piper longum Iridem Illyricam
 Zingiber Costum

E 4

Amo-

Amomum [*aut eius succedaneum*]

Acorum Cardamomum Carpobalsamum.

Incidenda minutim cōcidito, & in minutissimum puluerem conterito, & per angustissimum cribrum excernito: postea in scatula diligēter, ne expiret, obstructa reponito, donec reliquis admisceas. Postea

R. Radices Quinquefolii Gentianam

Meon [*aut eius succedaneum*] PhuDauci Cretici radicem [*aut eius succedaneū*]

Aristolochiæ tenuis radicem Rosas

Trochiscos scilliticos

Trochiscos de vipera

Scordium Calaminthen montanam

Marrubii comas Stœchadis comas

Dictamnium Creticum Schœnanthum

Polii montani [minoris] comas

Abrotonum Chamædryos comas

Chamæpityos comas

Nardum Celticam Hyperici comas

Centaurii minoris comas, atque

Castorium, & semina omnia;

Concidito omnia minutim, teritoque in tenuissimum puluerem, & per angustissimum cribrum excutito. Excussum puluerem prædicto quem reposuisti adicito, diuque donec perfectè commisti sint, in mortario terito; adhibita diligenti cura, ne quid inter tundendum excernendumq̃ pereat, aut temerè ponderi decedat: mox è mortario exemptum puluerem iterum ne expiret

exspiret reponito, vsque quò omnia conficiantur. Interea R. Agarici optimi albi-
fimi, atque in longa rectaq. capillamenta
fissilis, frustra electa: ab his scobē deradito
℥ ij. sed quia non facilè per se tunditur, ne-
que etiam cum aliis, propterea quòd in pul-
uerem volatilem resolutus euanesceit, ita vt
multum ponderi eius decedat; idè ad sco-
bem Agarici prædictam infunde optimum
vinum, & fac Trochiscos minutos in tepi-
da vmbra exiccandos: exiccatos minutissi-
mè contundito, atque per cribrum excer-
nito angustissimum: excreti deinde Agari-
ci cape pondus, quod requirit compositio,
videlicet ℥ xij. & prædicto pulveri sum-
ma diligentia commisceto: quo facto,

R. Opium

Succum Glycyrrhizæ

Myrrham

Acaciam

Gummi

Hypocistida.

Concidito omnia in minutas partes, &
mistis superinfundito vini optimi quātum
dissoluendis atque eliquandis succis satis
fore coniecero: exprimito: postea per ra-
rum colum liquefactam & modicè cale-
factam pultriculam colato, ita vt nihil præ-
ter sordes in colo remaneat. Quod si succi
& liquores isti sordidi & surculis foliisq.
pleni fuerint, ponderi eorum aliquid ad-
dendum esse facilè æstimare quis potest:
quod in sequentibus densatis liquoribus

℥ 5

etiam

etiam obseruandum est. Deinde

℞. Galbanum

Opopanax & Sagapenum. hæc affuso optimo vino, modestè supra prunas dissoluantur, & per rarum linteum fortiter exprimantur: his dissolutis,

℞. Tus masculum

Bitumen Iudaicum. terantur quàm minutissimè poterunt, addendo Terebinthinam, & sincerissimam, aut ex scobe ac sordibus expressam Styracem: dissoluantur lento admodum igne, cum mellis despumatis sufficienti copia; & ita calidam pultriculam postea cum reliquis calentibus misceto, & diligenter rudicula agitato, ne rursus in grumos concrecant Tus & Bitumen, ubi refrixerint: quapropter aliquid de contusorum puluere est admiscendum.

Quòd si hoc modo dissoluere, & miscere diffidas, Bitumen & Tus vnà cum reliquis aridis tundito, & tantùm Styracem atque Terebinthinam dissoluito, atque melli despumato calenti admisceto. his factis,

℞. Cinnamomum

Malobathrum [*aut eius succedaneum*]

Cassiam fistulam veram

Trochiscos Hedychroi

Spicam Nardi Indicam; & simul tundito in tenuissimum puluerem:

Postea

℞. Crocum

Rhcon

Rheon siue Rhaponticum, (id est, quod hodie Rhabarbarum vocatur;) & vnumquodq; seorsum tūdito, deinde iis misceto Trochiscorum Hedychroi Cinnamomi Casia Spica Nardi Croci & Rhei Pontici, pulueres, diligentissimè:

Postea

R. Mellis optimi & aromatici, quale è Lithuania Dantiscum affertur: despumetur sedulò: despumati postremò mellis sume ℥ xiiij. ʒ vj. ex eo modicum infunde in amplum alenum ex aurichalco factum, & insperge paulatim commistos paulo ante Trochiscorum Hedychroi, Cinnamomi, Casia, Spica, Croci & Rhei Pontici pulueres; alternis vicibus, mel despumatum tepidum, atque pulueres iniiciendo: quæ diligentissimè interim pistillo ligneo agitata sunt. Cùm hæc optimè fuerint commista, & floridum puniceumque colorem contraxerint, iniicito Lemniam terram antea subtilissimè per se, deinde cum vino tritam, & vnà etiam Chalcitida assatam; quam hoc modo assabis: Accipe purissimæ Calcitidis circiter ʒ iij. eam in fictile non ita profundū iniectam, supra prunasposito, donec liquefiat & bulliat: deinde ab igne auferto; & abiicito id quod in superficie durū est atq. rufescit, & ex medio eius sume ʒ iij. & cum vino tritam atque

E 6 dissolu-

dissolutam medicamento admisce. Postea paulatim etiam infundito tepefactos liquores & succos quos antea in vino dissoluisti; alternis vicibus, succos, mel & reliquos pulueres, quos primò contriuiisti, iniiciens; simul etiam admisce Styracem Terebinthinamque & Opobalsamum; ita ut omnia exactissimè admisceantur: atque sigillatim mel & pulueres commisce, donec vniuersa vnita & in vnā substantiam redacta sint; assiduè agitando, ne grumi aliqui relinquantur, aut nodi.

Postquàm verò optimè totam confectio-
nem miscueris, indito in vas ex densa ma-
teria factum, videlicet ex plumbo albo,
quod hodie stannum appellant: oportet
verò ut tertia aut quarta pars vasis relin-
quatur vacua, ut efferuescens medicamen-
tum attollere se queat, nec effluat. Repo-
nendum autem est hoc medicamentum,
donec feruescat, in tepido & sicco loco:
postquam verò subsederit, in frigido & sic-
co loco conseruandum erit. Porro ego hac
ratione præparauī Theriacen: alii verò
paulò aliter conficiunt. Sed omnium pessimè
faciunt, qui succos & liquores & reliqua
omnia simul tundunt, & postea rufum pul-
uerem impuro melli incoquunt. Animad-
uertendum etiam est, ne vini plus quàm
opus sit liquoribus & succis dissoluendis
adfundatur. Nam si ultra modum vinū suc-
cis ad-

eis addatur, situm contrahet Theriaca: propterea etiam non consuevi Cassiam, & Crocum, & Cinnamomum vino permiscere, sed mel. nam aquosius est vinum nostrate: quod intelligentes quidam ex recentioribus, qui de Compositis medicamentis scripserunt, iubent pro vino accipere coctum mustum, hoc est, sapam, passum aut defrutum: quibus tamen non assentior. Nam hec vina sunt spissiora, quam ut in eis concreti atque densati succi, & liquores dissolui queant. Nam eius tantum rei gratia vinum Antidoto huic permiscere soliti sunt veteres, quos & nos imitabimur.

Hec descriptio est sumpta ex Aëtio: paulo post ponetur ea quam transtuli ex Græco carmine Andromachi senioris.

VIPERAE serpentes sunt in Italia: inde etiam facti ex eis Trochisci petendi sunt.

TROCHISCI Hedychroi, inferius in Trochiscis describentur.

PIPERIS nigri. *Andromachus senior, qui inuentor est huius compositionis, hoc loco habet PIPER longum, in Carmine Elegiaco Græco.*

SCORDII Cretici. Optimum Scordium nascitur in Creta insula: nos interim nostrate utamur, satis efficaci. Porro verum Scordium herba est Chamadryi similis, odore aliquo Allii; & nullo modo Allium silvestre, ut hactenus magno errore crediderunt: nascitur in Saxonia, quemadmodum & circa Nurembergam.

XIO CONFECTIOES

BUNI AS, id est, Napius : quid verò sit Napius, dictum est in Diasatyrio Mesua, & antea etiam.

MYRRHAE Troglodytica. Troglodyta populi sunt Arabibus vicini : apud quos optima nascitur Myrrha.

OPOBALSAMO vero caremus : ideoq; eius loco accipiendum est succedaneum aliquod, veluti est oleum Garyophyllorum.

CROCI Cilicii, id est, in Cilicia Asia regione nati. & idem est quod Crocus Orientalis.

RHAPONTICVM hoc loco significat Rhabbarum : nam magna illa radix quam hodie Rhaponticum vocant, falsò hoc nomen habet.

COMAE sunt folia & flores plantarum.

PIPERIS longi. Andromachus senior hoc loco habet PIPER nigrum : Iunior verò Andromachus, id est, Senioris filius, ordinem nigri & longi Piperis inuertit; quem in hac compositione sequimur, paulo post etiam Senioris Theriacem adscripturi.

DICTAMNVS Creticus folia habet alba, lanugine obducta, gustu acris ut Thymus: offertur rursus ex Creta insula ad nos.

CASIA fistula hoc loco significat Casiam ligneam veram, qua iam iterum offertur, estq; Cinnamomo similis.

POLIVM montanum duplex est : unum pluribus surculis fruticosum, ac humi sparsum : alterum candidius, & rectius se attollens. Maius nascitur apud nos ; minus offertur ex
Monte

Monte Pessulano: & ha sunt veri Polii species, & totam hiemem virent, ut *Laurendula* aut *Thymus*. Vulgò non habuerunt verum Poliam *Pharmacopola* usque ad hoc tempus.

STYRAX, id est, *Storax calamita*. Accipienda autem est hoc loco purissima eius resina in micis concreta.

SESELI, id est, *Sileris montani*. Dicitur autem *Massiliense*, à provincia *Massiliensi*, in qua provenit optimum.

THLASPI est species agrestis *Nasturtii*, quæ passim nascitur secus vias, semine rufo, sapore acri & glutinoso: quod ut habeant diligenter curent *Pharmacopola*. Vocatur Germanicè *Vvegecressen*.

CHAMÆPITYS vera est *Iua*. herba est tenuibus foliis, floribus parvis & luteis: nascitur copiosè ad *Rhenum* in *Franconia*, in vineis & agris quiescentibus; præsertim *Spira*, *Vvormacia*, & *Vvirißburgi*, & aliis locis.

MALOBATHRUM est *Folium Indum*, cuius succedaneum est *Spica tam Indica quàm Celtica*.

MEV, seu potius *Meum* non habemus: loco eius sumimus *Seseli Creticum*, id est, *Bervvurtz*, aut potius *Sison* hoc loco: inferiùs enim sequitur *Daucus Creticus*.

SIGILLVM *Lemnium*, id est, terra *Sigillata*, quæ signatur in *Lemno insula*, in qua effoditur hac terra: in cuius defectu sumatur *bolus Armenus Lemanticus*, [seu *Orientalis*.]

CHAL-

CHALCITIS hodie non à quouis cognoscitur: est autem Vitrioli nativi species. Hac qui carent, accipere possunt Vitriolum viride optimum, quale est Goslarianum in Saxonia. Porro Andromachus mihi videtur Chalcitida Theriaca miscuisse, nigri coloris gratia: qui color ab omnibus in Theriaca requiritur sine aliqua ratione. Mihi itaque videtur non necessariam addi. Nam horribili & eruginoso sapore totam compositionem inficit. At cum ego aliquando in Theriaca compositionem non adiecissim Chalcitida, saporem gratiorem acquisiuit hoc medicamentum. Consulantur igitur hac de re Doctores Medici.

AMOMO vero caremus: eius loco accipimus Carpesium, aut Acorum verum, id est, nostrum Calamum aromaticum.

ACORVS verus, est illa radix quam hodie falsò vocant Calamum aromaticum.

ACACIA, succus est fructus ex arbore, & qua distillat gummi Arabicum. Loco eius accipimus siluestrium Prunellorum succum inspissatum.

GUMMI vermiculati, id est, Arabici gummi, quod concretum est in grumos vermium figura.

DAUCI Cretici vice accipere licet Seseli Creticum, id est, Beruvurtz; videlicet radicem eius.

SAGAPENVUM hodie vocant Serapinum; quod in Perside optimum provenit. Senior Andromachus

dromachus Sagapeni habet 5 iiij.

junior verò tantum 5 ij.

ARISTOLOCHIA tenuis, id est, Aristolochia nostra longa vulgaris.

P. C. SCHOL.

Abrotoni] hanc dictionem, in Aëtio à Cornario verso, non reperio.

Rhaponticum.] Idipsum à Rhabarbaro differre, alibi diximus. Radix autem illa magna qua Rhapontici nomine in officinis passim profertur, Centaurium magnum Dioscoridis est.

Chalcitis.] Chalcitida commodè ac necessario semper Theriaca immiscendam esse, unà cum L. Fuchsi, & Franc. Apolline censemus: Simulq; somnium esse, arginosum & horridum eius saporem in Theriaca præceteris persentiri, ut imaginantur nonnulli, scimus & dicimus. Rationibus autem hac aliâq; qua scholiæ profero, confirmare, compendii egestas cum non permittat, in nostrum opus, si faverint Superi, ea omnia asseruantur.

Theriaca in omnibus antidotis ob multiplicem usum potiores partes obtinet. Est enim famosa & salubris cōtra genera egritudinum plurima. Valet enim ad grauissimas passiones totius corporis humani: Epilepticis, catalepticis, apoplecticis, cephalalgicis, stomachicis, hemicranicis prodest. Ad raucedinem vocis, & constrictionem pectoris optima est: arteriacis, asthma-

asthmaticis, hæmoptoicis, ictericis, hydro-
picis, peripneumonicis, iliosis, & vulnera in
intestinis habentibus: Nephriticis, calculo-
* sis & colicis subuenit. Menstrua educit, &
* foetum mortuū expellit. Lepras, & variolas,
* & frigus periodicum, & cæteras passiones
inueteratas emendat. Præcipuè contra om-
nia venena & serpentium morsus & repti-
lium valet. Sed diuersa est eius dosis pro
quantitate & qualitate vniuscuiusque pas-
sionis. Omnem defectionem sensuum re-
leuat. Cor, cerebrum, hepar, stomachum
confortat. Totum corpus incorruptum du-
cit & custodit.

*Theriaca Andromachi Senioris, è car-
mine eiusdem elegiaco translata.*

℞. Trochiscorum Scilliticorum ʒ xlviij.
Trochiscorū Theriacorum Piperis longi
Liquoris Papauerini [*id est, Opii*]
Magmatis Hedychroi ana ʒ xxiiij.
Foliorum Rosarum siccarum
Iridis Illyricæ [*id est, Ireos*]
Cyaneæ Glycyrrhizæ
Seminis Buniadis [*id est, Napi, vulgò Beye-
rische rublein*]
Scordii
Liquoris Balsami [*loco cuius oleum Garryo-
phyllarum*]
Cinnamomi Agarici ana ʒ xij.
Myrrhæ

Myrrhæ Costi Croci Coricii
 Casia [*id est, Casia lignea vera, aut succedanei eius*]
 Nardi Indicæ
 Iunci Arabici [*id est, Schœnanthi*]
 Turis [*videlicet masculi & electi*]
 Piperis candidi Piperis nigri
 Comarum Dictamni [*id est, foliorum & florum Dictamni Cretici veri*]
 Marrubii
 Rhei [*i. quod hodie vocatur Rhabarbarum*]
 Stœchadis
 Petrofelini [*id est, seminis eius*]
 Calaminthæ [*i. Calaminthi montani tenui-*
 Lachrymæ Terebinthi Libyftiadis (foliis)
 Zingiberis
 Quinque folii [*i. radicum eius*] ana ʒ vj.
 Polii [*videlicet montani & albi, quod è Lugdun-
 no affertur*]
 Chamæpityois
 Styracis [*i. Styracis calamita, sincera & electa*]
 Mei [*quod vulgò Meus vocatur*]
 Amomi racemosi [*aut succedanei eius, ut sit-*
 Nardi Galaticæ [*id est, Celtica*] (præ)
 Rubricæ Lemniæ [*id est, terra sigillata vera,
 aut Boli Armeni, ut supra*]
 Phu Pontici
 Chamedryadis Creticæ [*i. Chamedryos vera*]
 Foliorū Malobathri [*eius loco ponatur Macis*]
 Chalcitidis tōstæ
 Radicis Gentiadis [*id est, Gentianæ*]
 Anisi

116 CONFECTIOES

Anisi Succum Hypocistidis
Fructus Balsami [id est, Carpobalsami; pro
quo etiam succedaneum sumatur, sicut supra
facta est mentio]

Gummi splendidi Seminis Fœniculi
Cardamomi Indici [id est, minoris]

Seselios tenuis Lachrymæ Nigræ spinæ

Thlaspios Hyperici Ammios

Sagapeni ana ʒ iiij.

Castorei Aristolochiæ tenuis .

Seminis Dauci Bituminis

Liquoris Panacis [id est, Opopanacis]

Centaurii [videlicet minoris]

Chalbanidis pinguis [id est, Galbani re-
centis & puri] ana ʒ ij.

Confice cum vino & melle. Haftenus An-
dromachus.

Vini autem tantum accipias, quantum li-
quoribus & succis dissoluendis satis fore
coniecero, ut proximè dictum est. Mellis
verò optimi accipe ℥ xiiij. ʒ iiij. ita detra-
his Mellis ʒ iiij. de priori Theriaca, quia
huic defunt Abrotoni & Acori ana ʒ iiij.

Confice autem & hanc Theriacam ut
proximam.

*Andromachus, Neronis medicus, primum con-
didit medicamentum hoc : eiq; declarationem
baroicis carminibus descriptam, nuncupavit. Sed
Galenus mutata forma, compositionem reddi-
dit meliorem.*

TROCHISCI Theriaci, sunt Trochisci
de vipo-

de vipera suo de Thiro, ut hodie vocant.

MAGMA hedychrom, i. Trochisci hedychroi, quos Auicenna vocat Alindaracaron: quorum compositionem in tractatu de Trochiscis inquire.

CYANEÆ, id est, Carulea vel nigra Glycyrrhizæ, seu, ut hodie vocant, Liquiritia, quæ nigrum colorem habet. Intelligit autem Andromachus succum Glycyrrhizæ.

CROCUS Coricius, id est, in Corico Sicilia monte nati, hoc est, Croci Orientalis.

LACHRYMÆ Terebinthi Libytiadis, id est, Resina Terebinthina Libyca, in Libya Africæ regione nata. Eius loco nos accipere possumus Laricis resinam, quæ ubique in Germania Terebinthina improprie vocatur.

MEI loco, quo caremus, possumus accipere Sefeli Creticum, id est, Berwurtz; aut semen nigrum & odoratum, quod hodie vocant improprie Amomum, veteres autem Sison.

PHV Ponticum, non est Valeriana vulgaris, sed ea herba quæ in Hestia vocatur Theriacskraut, vel Gartenfeliunck.

MALOBATHRVM non habemus: eius loco accipe Spica Romana radículas, vel Spica Romana & Macis ana partes æquales, ut Arabes precipiunt; vel Casiam ligneam veram.

RADICIS Gentiadis, id est, Gentiane, à Gentio Illyrici rege sic appellata, qui eam primum inuenisse creditur.

GUMMI splendidi, i. mundi, sinceri & translucidi,

lucidi, videlicet Gummi Arabici cognominati.

NIGRA vel cerulea spina, est arbor quæ aliàs dicitur Spina Ægyptia : ex qua manat gummi Arabicum. Per lacrymam verò eius Andromachus intelligit succum eius, qui Aca-cia vocatur, & fit ex fructu siliquaceo huius spina : eius loco accipimus succum Prunellorum agrestium.

SESELI tenue, est Sefeli Creticum, quod ex omnibus speciebus Sefelios minimum & tenuissimum est. Germanicè vocatur Beruvurtz. Potest tamen etiam vulgare intelligi.

DAUCVS, id est, Daucus Creticus. Hoc loco eius vice accipe semen Pimpinella nostratis, aut radices Sefelios Cretici : nihil enim refert, quòd his accipiantur in hanc compositionem. Est autem Sefeli Creticum, quod Germ. vocatur Beruvurtz.

ARISTOLOCHIA tenuis, est illa quæ apud nos nascitur, longa cognomento : cuius radices gracilitate sua & longitudine imitantur sarmenta vitium.

Theriaca Diatessaron D. Mesue.

℞. Gentianæ Baccarum lauri Myrrhæ Aristolochiæ rotundæ ana ℥ ij.
Mellis despumati optimi ℥ ij. id est, ℥ xxiiij.

DIATESSARON, hoc est, ex quatuor simplicibus composita.

ARISTOLOCHIA rotunda, non est illa
radix

radix quam nos *Holuvurs* vocamus: sed alia multò maior & tuberosa, intus solida, colore buxi flava, odore & sapore similis *Aristolochia longenostri*. Affertur ex Italia & Helvetia.

THERIACA antidotus *Diatessaron* ad affectus frigidos, tum cerebri, ut epilepsiam, paralysem, spasmus cynicum: tum ventriculi, ut inflationem, & ab ea dolorem, tardam concoctionem: tum denique hepatis, ut hydropem, cachexiam, obstructionem. Præterea morsui *Scorpionis*, & potioni veneni confert.

Mithridatium, ex Damocratis Græco carmine in Latinam linguam translatum.

℞. Myrrhæ Arabicę Troglodytidis
Crocī Agarici Zingiberis
Cinnamomi Spicæ Nardi
Turis [videlicet electi]
Thlaspios ana ʒ x.
Seselios
Opobalsami [aut oleum Gargophyllorum]
Schoeni [id est, Squinanthi, ut hodie vocant]
Stœchadis Terebinthinæ Chalbaniæ
Costi [videlicet veri & aromatici]
Piperis longi Castorei Pentici
Succi Hypocistidis Stryacis bonæ
Opopanacis

Folii

Folii Malobathri recentis [*aut succedanei eius*] ana ʒ viij.

Cassiae nigrae [*lignae aut succedanei eius*]

Poli Piperis albi Scordii

Seminis Dauci Cretici

Fructus Balsami [*aut succedanei eius*]

Cypheos Bdellii ana ʒ viij.

Nardi Celticae purgatae Gummi

Petroselinii [*id est, seminis eius*]

Opii papaueracei

Cardamomi Seminis Fœniculi

Gentianae Foliorum Rosarum

Dictamni Cretici ana ʒ v. boni ponderis.

Anisi Arii

Acori [*sive Calami aromatici*]

Phu Sagapeni ana ʒ iij.

Mei Athamantici Acaciae

Ventris Scinci [*videlicet veri*]

Fructus Hyperici [*id est, summitatum eius*]

ana ʒ ij. ʒ.

Vini quantum sufficit.

Mellis mensuram convenientem.

VINI quantum sufficit, id est, quantum satis est succis & liquoribus dissoluendis.

MELLIS mensuram convenientem.] In Græco est σάπωνες, quod idem significat. Sint autem mellis optimi odorati & dispumati ℥ ix. ʒ viij. ʒ ij.

CIPHI sunt Trochisci qui ad odorem suffiuntur. eius compositio habetur in tractatu de Trochiscis.

NAR-

NARDVS Celtica, est Spica Romana. Purgata, id est, à paleis, terra & sordibus mundata. Radices eius tantum debent accipi.

ARI, in Græco est Ἀρίων, id est, Arion, quod nomen apud nullum alium auctorem in Mithridatio scriptum inuenitur. Intelligit autem Damocrates per Arion, sive Arium, Aron, id est, Arum, quantum ego ratiocinari possum: nam Aron egregiam facit contra venenata medicinam.

ACACIA vera caremus: accipe ergo loco eius succum Prunellorum, diligenter spissatum; aut alium quendam, quem Doctores substituent. Nos inferius ponemus Acaciam succedaneam.

P. C. SCHOL.

Arii.] Afari potius legendum esse, ex Græcis nonnullis exemplaribus, existimo.

MITHRIDATICVM proximum est in qualitate & virtute Theriacæ, & parum differunt: nisi fortè quod Theriaca est parum calidior, & potentior contra venena serpentum. Curat omnes passionēs capitis virorum vel mulierum, si fuerint ex frigidityte: & maximè melancholicis & timidis, epilepticis & hemicranicis confert, & dolorem supercilii patientibus & lachrymantibus oculis: & ad omnia capitis vitia vel aurium subuenit. Dentium doloribus & palato, & omnibus vitis

F

tis

riis oris & maxillarum medetur, si super locum dolentem ponatur, & itidem ad modum emplastri ponatur in temporibus, unde fit discursio. Synanchen soluit. Apoplecticis, tussientibus, asthmaticis, hæmoptoicis, peripneumonicis, & omnibus doloribus qui intra corpus humanum fiunt, succurrit: Iliacis, dysentericis, & lientericis confert; si datur cum decoctione balaustiorum: Extensionem humerorum, tetanos siue spasmos patientes, & paralyticos sine mora sanat: Diaphragmati & hypochondriis subuenit. Renibus & vesicæ opitulatur. Calculos frangit. Menstrua prouocat, omniaque vitia matricis excludit: Arthriticam atque Ischiasin patientibus, & podagricis singulare præsidium est. Præcipuè datur contra venena omnia. Venenatos morsus, siue rabidi canis, seu cuiuscunque reptilis, impositum siue bibitum, cum magna admiratione emendat. Quotidianariis & quartanariis etiam ante horam accessionis cum vino tepido datum, mirificè prodest.

*Mithridatium aliud, ut ex Cleopatro
& Antipatro, Galenus & Aëtius
exscripserunt.*

℞. Myrrhæ ʒ vij. β. ʒ iiij.
Nardī tantundem

Croci

Croci	3	vij.	5	iiij.	
Opii	3	iiij.	5	ij.	β.
Styracis	3	v.			
Cinnamomi	3	vij.	5	iiij.	
Castorei	3	vj.	5	j.	
Polii	3	vj.	5	iiij.	
Scordii	3	vij.	5	iiij.	
Zingiberis tantundem.					
Costi	3	vj.	5	iiij.	*
Piperis albi	3	v.	5	ij.	
Piperis longi	3	vj.	5	iiij.	
Seselios	3	v.	5	ij.	*
Abrotoni tantundem					
Petroselini [<i>videlicet seminis</i>]	3	iiij.			
Dauci seminis	3	vj.	5	iiij.	
Casia	3	v.	5	iiij.	
Turis	3	vj.	5	ij.	
Succi Hypocistidis	3	vj.	5	j.	β.
Nardi Gallicæ	3	iiij.			
Fœniculi seminis	3	iiij.			
Nardi Indicæ	3	iiij.			A
Acori [<i>aut Calami aromatici</i>]					
Phu Pontici		Sagapeni			
Fructus Balsami [<i>aut succedanei eius</i>]					
Hyperici					
Iridis Illyricæ [<i>id est, Ireos</i>]	ana	3	ij.		
Rubricæ Lemniæ [<i>loco eius Bolus Lenanti-</i> <i>cus</i>]	3	vj.			
Lumborum Scinci [<i>videlicet veri</i>]					
Cypheos ana tantundem, id est,	3	vj.			
Acaciæ	Gummi	Cardamomi			
	F 2	Pele-			

124 CONFECTIO NES

Pelecini ana ℥ ij.
 Thlaspios ℥ vj. ℥ iiij.
 Gentianæ ℥ iiij. Anisi ℥ iiij.
 Rosarum siccarum ℥ iiij.
 Mei Athamantici tantundem
 Schoeni [*id est, Squinanthi*] ℥ vj. ℥ iiij.
 Opopanacis ℥ vj.
 Galbani ℥ vj. ℥ iiij.
 Opobalsami tantundem [*cuius loco, ut su-
 præ, oleum Garryophyllorum*]
 Aristolochiæ [*videlicet rotunda vera*] ℥ j.
 Hyssopi ℥ iiij.
 Marrubii ℥ j.
 Chamæpityos ℥ iiij.
 Libanotidis ℥ v.
 Terebinthinæ ℥ vj. ℥ iiij.
 Mellis Attici quod sufficit.
 Vinum ne addas. Haftenus Cleophrantus
 & Antipater.

Mellis autem despumati optimi & odo-
 rati sume ad totam confectio nem l' vij. ℥
 vj. ℥ vj. Vinum ne addatur præcepit Cleo-
 phantus : idè in aceto sunt dissoluendi
 liquores concreti, ut Sagapenum, Opopa-
 nax & Galbanum. Confice secundum ar-
 tem.

M E L L I S Attici nobis copia non sit:
 idèque aliud, quod optimum fuerit, recipien-
 dum erit.

Compositio hæc est valdè mendosa in pon-
 deribus apud Aëtium : apud Galenum verò
 est emen-

est emendatior. Rursum simplicium numero aliqua desunt apud Galenum, qua ex Aëtio confectioni huic restitui. Aëtius hunc Auctorem vocat Cleopatrum, Galenus vero Cleophantum.

∞ Hic character significat obolum: est autem obolus pondus $\varnothing$ s. scrupuli videlicet dimidium: itaque vj. oboli faciant 3 j.

NARDVS Indica hoc loco non significat Spicam Nardi Indicam, sed Malobathrum, id est, Folium Indum, quod Nardi est species, & in India gignitur. Aëtius propterea hoc loco pro Nardo Indica habet Phyllon, id est, Folium Indum, cuius loco accipe Cassiam ligneam veram, qua Cinnamomo est similis; aut Macis & radicem Spica Romanae ana 3 ij.

ACORI, id est, radicis quae nunc impro-
priè vocatur Calamus aromaticus.

PELECINI, i. seminis eius. In eius pent-
rin accipe semen Nigella agrestis & cornuta.
Est autem omnino similis vera Nigella: nasci-
tur in agris.

LIBANOTIS hic non significat Rosma-
rium, sed Angelicam siluestrem minorem.
Nam plures sunt Libanotidis species. Semen
autem eius accipi debet, quod Cachrys vocatur.

P. C. SCHOL.

Nardi Indicæ.] Galenus & Aëtius hic A
non Nardi Indicæ, sed Fol. Malobathri le-
gunt.

F 3

Mithri-

Mithridatium D. Andromachi.

℞. Glycyrrhizæ	ʒ	vij.	β.	ς	iiij.
Opii	ʒ	iiij.	ς	ij.	
Castorei	ʒ	vj.			
Polii	ʒ	v.	ς	ij.	
Costi	ʒ	v.	ς	ij.	
Nardi Spicæ	ʒ	vj.	ς	ij.	
Cassia [<i>videlicet vera</i>]	ʒ	v.	ς	ij.	
Turis	ʒ	vj.			
Seselios	ʒ	v.	ς	ij.	
Succi Hypocistidis	ʒ	vj.			
Acori [<i>id est, Calami aromatici</i>]	ʒ	ij.			
Scordii [<i>videlicet veri</i>]	ʒ	vj.	ς	ij.	
Folii [<i>loco eius sumatur Macis</i>]	ʒ	iiij.			
Gallii	ʒ	v.	ς	iiij.	
Cypheos	ʒ	vj.	ς	ij.	
Myrrhæ	ʒ	vj.			
Croci	ʒ	vij.	ς	ij.	
Cinnamomi	ʒ	vij.	ς	ij.	
* Styracis [<i>videlicet optima</i>]	ʒ	v.	ς	iiij.	
Dauci feminis	ʒ	vj.	ς	iiij.	
Zingiberis	ʒ	vij.	ς	ij.	
Phu Pontici	ʒ	ij.			
Petroselini [<i>videlicet feminis</i>]	ʒ	iiij.			
ς	iiij.				
Nardi Gallicæ	ʒ	iiij.			
Foeniculi feminis	ʒ	iiij.			
Nardi Indicæ	ʒ	iiij.			
Hyperici	ʒ	ij.			

Acaciæ

Acaciæ ʒ ij.
 Gentianæ ʒ iiij.
 Anisi ʒ iiij.
 Thlaspios ʒ vj. ʒ iiij.
 Mei Athamantici ʒ iiij.
 Rosarum siccarum ʒ iiij.
 Gummi [*videlicet Arabici*] ʒ ij.
 Cardamomi ʒ iiij.
 Schoeni [*id est, Squimanthi*] ʒ vj. ʒ ij.
 Opopanacis ʒ vj. ʒ ij.
 Opobalsami. [*sine olei Caryophyllorum*]
 ʒ vj. ʒ iiij.
 Galbani ʒ vj.
 Scinci [*videlicet veri*] ʒ ij. ʒ ij.
 Terebinthinæ ʒ vj. ʒ ij.
 Vini Chii quod sufficit.
 Mellis Attrici cocti quod sufficit, hoc est,
 ℞ vj. ʒ iiij. ʒ ij.

FOLIUM duas res significat : Folium
 Nardi videlicet; aut Malobathrum, quod hic
 recipiendum est.

GALLION herba est multis minimisq;
 floribus luteis & odoratis. Est autem spe-
 cies Aspergula : Germanicè vocatur Ran-
 ritzen.

NARDVS Indica hoc loco non significat
 Malobathrum, id est, Folium; sed radicem
 Indica Nardi: nam Nardi partes tres olim in
 usu fuerunt; videlicet Radix, Folium & Spica.
 Antea verò precepit in hanc compositionem
 sumendam esse Spicam Nardi, & Folium,

F 4 id est,

*id est, Malobathrum: idè necessario hoc loco per
Indicam Nardum intelligit radicem Indica
Nardi.*

Esdra antidotus, ex Aëtio.

R. Amomi	℥ xij.
Florum Iunci odorati [<i>id est, florum Schæ- nanthi: eorum loco sume summitates Schæ- nanthi</i>]	℥ ix.
* Pyrethri	℥ vj.
Croci	℥ xxxvj.
Cinnamomi	℥ vj.
Myrrhæ Troglodyticæ	℥ xij.
Styracis calamitæ	℥ xvij.
Petroselinii	℥ iij.
Seminis Dauci	℥ iij.
Tragacanthæ	℥ vj.
Succi Hypocistidis	℥ ix.
Iridis Illyricæ [<i>id est, Ireos</i>]	℥ xv.
Seminis Fœniculi	℥ vj.
Bdellii	℥ ix.
Turis	℥ j.
Sulphuris viui	℥ vj.
Seminis Hyoscyami albi	℥ xxvij.
Cassie lignæ [<i>aut succedanei eius</i>]	℥ ix.
Seminis Papaueris	℥ xxx.
Spicæ Nardi	℥ xij.
Seminis Rutæ	℥ iij.
Seminis Ocimi	℥ iij.
Rhois Culinarii	℥ lv.
Seminis	

Seminis Anethi	℥ vj.
Asari [<i>id est, radicem eius</i>]	℥ j.
Seminis Cardamomi	℥ vj.
Opii	℥ xxvij.
Euphorbii	℥ vj.
Piperis nigri	℥ xxx.
Rosarum siccarum	℥ ix.
Phylli [<i>id est, Folii</i>]	℥ xij.
Opobalsami [<i>sive olei Garryophyllorum</i>]	℥ xxiiij.
Ventris Mergi	℥ vj.
Iaceæ	℥ xij.
Lycii Indici	℥ xij.
Garyophylli	℥ xij.
Stercoris reperti in aluo Mergi	℥ vj.
Rheu Pontici [<i>i. Rhabarbari</i>]	℥ xij.
Mei Athamantici	℥ vj.
Floris Nerii	℥ iiij. β.
Terræ Cimoliæ	℥ xij.
Succi Artemisiæ	℥ xx.
Foliorum Seridis [<i>i. Cichoreæ</i>]	℥ ix.
Spicæ Celticæ	℥ xij.
Castorci	℥ iiij.
Costi	℥ xij.
Gentianæ	℥ xij.
Confectionis Hedychroi	℥ ix.
Anisi	℥ vj.
Sifonis	℥ xviiij.
Thymiamatis Ammoniæ	℥ xij.
Foliorum Citri	℥ xij.
Vini veteris odorati quantum satis	
F 5	fuerit

fuert succis & liquoribus resoluendis;
Mellis despumati optimi, vt Aëtius scri-
bit, interprete Cornario, libras v. aut
vj. Sed nos singulis specierum vnciis ter-
nas vncias mellis adiciemus. Itaque su-
me mellis despumati odorati quàm opti-
mi ℥vj. ʒvij. ʒij. β.

Arida omnia minutissimè contundito.
Opium verò & Myrrham, Hypocistidem,
Bdellium, Lycium, Ammoniacum in vi-
no dissoluito. Tragacantham deinde scor-
sum per se affuso vino dissoluito. Deinde
omnia simul misceto, addendo etiam de-
spumatum Artemisię succum. In vniuer-
sum hanc confectiorem eodem modo
conficies, quo Theriacam: & eodem mo-
do dimittenda est vt efferuescat, non om-
nino repleto vase.

NICOLAUS Alexandrinus duas habet
Esdra compositiones; alteram magnam, alteram
verò Hispaniensis cognomento: sed quia confusa
& indigesta tantum sunt moles, & numerosis,
& nulla harmonia coeuntibus simplicibus con-
stāt, idè nolimus eas hic ascribere, his duabus
eius receptis paulò exactiùs compositis contenti.

RHOIS Culinarii, id est, Sumach; vide-
licet pulpa eius, sine offe is seminibus.

PHYLLI, id est, Folii. Cuius loco pone
Spica Romana, Macis ana ʒvj.

TERRA Cimolia. Eius loco accipe Bolum
venerè preparatum,

SISON

SISON est semen illud nigrum quod Apio simile est; & vocatur improprie Amomi semen.

THYMIAMA Hammoniacum, i. Gummi Hammoniacum, quod vocant Ammoniacum.

VENTRIS Mergi, id est, Stomachicis Mergi. Germanice vocatur ein Taucher.

NERION, i. arbor Oleander: pro cuius floribus accipe radices Vincetoxici. Legitur etiam in Aëtio rosarum Rhododaphnes; sed idem est quod flos Nerii: idè alterum tantum eorum posuimus.

Mirificè contra lethalia venena prodest: aliosque usus multos habet, quos apud Aëtium libro 13. cap. 101. Paulum libro 7. cap. 11. Actuarius in libro De comp. medic. reperies.

Esdra Antidotus ex Actuario.

R. Mameræ	℥	j.	
Amomi [eius loco sume nostrum Calamum aromaticum]	℥	ij.	
Iunci odorati [id est, Squinanthi]	℥	β.	
Pyrethri	Θ	viiij.	
Croci	℥	j.	
Myrrhæ	℥	iiij.	
Styracis	℥	β.	Θ ij.
Petroselinii	Θ	iiij.	
Tragacanthæ	℥	j.	
		℞ 6	Succi

CONDITA.

Succi Hypocistidis ʒ iiiij.
 Ireos ʒ β. ʒ ij.
 Seminis Fœniculi ʒ j.
 Folii [aut succedanei eius] ʒ iiij.
 Radicis Ponticæ [id est, Rhabarbari]
 Rosarum siccarum Glycyrrhizæ
 Florum siluestris Punicæ
 Cinnamomi ana ʒ iiij.
 Nardi Celticæ ʒ j.
 Mellis despumati P. vj. ʒ ix. ʒ viij.

Myrrham & Hypocistidem in vino dissolue modico; Tragacantham verò per se etiam dissolue; & confice secundum artem. Actuarius ponit absurdum conficiendi modum, quem non sequimur.

Mamera loco sume Doronicum Romanum. Florum silvestris Punica, i. florum Balaustrorum.

CONDITA.

Caro Citri Cortices Citri Flores Citri
 Arantia integra Cortices Arantiorum
 Flores Arantiorum Limones.

Limones conditi frequenter pro Chebulis conditis venduntur. Sed facile deprehenditur dolus. Nam Chebuli unum tantum magnum & lignosum habent nucleum; Limones verò multa semina, &c.

(Iani
 Chebuli Myrobalani Bellerici Myroba-
 Emblici Myrobalani Citrini Myrobalani
 Indi

Indi Myrobalani.

Omnes quinque Myrobalanorum species iam afferuntur ex India condite.

Nuces moschatę integrę, vt ex India afferuntur.

Iuglandes Citonia Mespila

Pyra moschatella Cerasa

Pruna siluestria Garyophylli

Piper in racemis, vt ex India affertur.

Calamus aromaticus [*id est, verus Acorus*]

Galanga Zingiber Enula campana

Secacul [*id est, Sifer: Germanicè Gritzelmorn, Clingelmorn*]

Eringium

Pimpinella [*nostra*]

Crethami [*agrestis radix.*]

CRETHAMVS agrestis herba est, Eringii propemodum foliis: Germanicè vocatur Sichelmoren, & Sichelkraut: nascitur in agris pinguibus.

Omnia diligenter Saccharo clarificato condiantur secundum artem.

C O N S E R V Æ.

Anthos [*id est, flos Rosmarini*]

Boraginis Buglossi

Cichorii Fumi terrę Lauendulę

Maioranę Melissę Menthę

Nymphę seu Nenupharis.

F 7

Primulę

Primulae veris. *Primula veris, idem est quod*
herba Paralyss.

Rosarum	Paeoniae
Violarum	Cardui benedicti
Liliorum conuallium	
Florum Tiliae	Euphrasiae
Sambuci	Hyssopi Acetosae
Betonicae	Scabiosae Salviae.

Flores minutissimè inciduntur : & singulis libris florum addantur Sacchari albiissimi libræ duæ; videlicet qui humidi & mucilaginosi fuerint, ut Boraginis, Buglossi, &c. Siccioribus verò, quales sunt Anthos, Lauendulae, Maioranae, Melissa, Salvia, Mentha, & similibus, addantur Sacchari albiissimi libræ duæ & semis.

Diacitonium simplex.

℞. Carnium Citoniorum vapore aquae dulcis resolutorum, & ad spissitudinem coctorum,

Sacchari albiissimi despumati, & ad spissitudinem iustam cocti ana ℞ viij.

Coquantur ad solidam consistentiam; & extendatur in tabulam feruens massa: refrigerata in partes incidatur. Quidam octo ℞ carniū Citoniorum addunt sex ℞ Sacchari clarificati.

Poteris etiam ita facere.

℞. Ci.

℞. Citoniorum excorticatorum & ab interioribus mundatorum ℥ viij. Sacchari clarificati ℥ iij. Coque Citonia super vaporem aquæ dulcis : deinde vnà cum Saccharo ad iustam spissitudinem coque.

Peculiare remedium est fluxus, vel vomitus: quoniam stipticat [seu adstringit] & corroborat membra collapsa, debilia. Confortat stomachum, virtutem retentiuam & digestiuam : & summopere excitat gustum. Sed ad fluxum datur ante cibum; & ad vomitum compescendum, post cibum.

Diacitonium compositum

D. Nicolai.

℞. Carnium Citoniorum comminutarum & coctura inspissatarum ℥ iij. Mellis despumati ℥ iij.

Coquantur simul ad iustam consistentiam : & postquam ab igne deposueris, antequam refrigerentur, insperge subsequentes species in tenuissimum pulverem contritas:

Cinnamomi	℥	j.	β.
Zingiberis	℥	j.	
Piperis			
Galangæ ana	℥	β.	
Garyophyllorum			
Nucis moschatæ ana	℥	iiij.	
Spicæ Nardi	Ligni Aloës	Macis	
		Carda-	

Cardamomi ana ʒ ij.

Zedoariæ ʒ j.

Extendatur tota massa in tabula marmorea, prius rosacea aqua inuncta, in qua aliquid Moschi dissolutum fuerit.

Et quando ut aluum soluat conficere volueris, antequam in tabula marmorea extendatur, in vnamquamque lib. adde Scammonæ ʒ β. quæ bene trita subigatur composito.

MEL habet Nicolaus : ego potius consulerem ut Saccharum loco mellis adderetur.

Quadam exemplaria habent Mellis lib. iij. Sed Nicolai exemplar, quod ad meas manus peruenit, habet lib. iij. Nam necesse est etiam, ut species suum conservatiuum habeant.

Hoc est calidius, & melius ad ea quæ diximus. Resoluit ventositates, remouet foetorem corporis, restituit pristinum colorem; & magis restaurat.

Diacitonium è succo Citoniorum.

℞. Succi Citoniorum despumati ℥ xij.

Mellis optimi despumati

Sacchari albissimi clarificati ana ℥ ij.

Coquantur simul ad iustam spissitudinem : deinde ab igne remotis & adhuc tepentibus insperge subsequentium specierum pulueres minutissimè tritos, & per cribrum excussos:

℞. Cinna.

℞. Cinnamomi
 Nucis moschatae ana ℥ iiij.
 Caryophyllorum Zingiberis
 Galangæ ana ℥ ij.
 Radicularum Nardi Celticæ
 Piperis nigri Ligni Aloës
 Macis Zedoariæ Cubebarum
 Cardamomi ana ℥ j.
 Confice secundum artem.

SYRVI.

Syrupus de Duabus radicibus.

℞. Radicum Petroselinii
 Radicum Fœniculi ana ℥ iiij.
 Aquæ quantum sufficit
 Sacchari clarificati ℥ ij.
 Coquantur secundum artem.
 VISCERA obstructione laborantia
 referat.

Syrupus de Quinque radicibus.

℞. Radicum Apii Radicum Fœniculi
 Radicum Petroselinii Radicum Rusci
 Radicum Asparagi ana ℥ iiij. A
 Aquæ quantum sufficit.
 Sacchari ℥ iiij.
 Coquantur secundum artem.

CON-

CONFERT febribus pituitosis & biliosis, & iis incipientibus.

P. C. SCHOL.

A Ana ζ iiij.] Sacchari quod in hunc Syrupum recipitur, perpensa quantitate, nimiam non esse hinc radicum cuiusque unciarum quatuor assumptionem, industriè Cordus existimauit; Fuchsio quamquam secus videatur.

Syrupus Acetosus simplex, ex descriptione Mesuæ.

R. Aceti vini P iiij.

Sacchari clarificati in aqua P v.

Coquantur secundum artem.

EST communis ad omnem materiam. Digerit choleram, phlegma & melancholiam: rationeque aceti attenuat crassos humores, incidit viscosos, duros mollit, ineptos euellit: vbique penetrat, oppilationes aperit, prouocat vrinam, putredini resistit, & corrigit malitiam humorum: idcirco in febribus pestiferis iuuat: Sed ratione remissæ frigiditatis, tenues & subtiles humorum partes inspissat, adæquat calorem, refrigerat, viscera lenit, & sitim sedat.

Syrupus Acetosus compositus, D. Mesuæ.

R. Radicum Fœniculi Radicum Apii
Radicum Endiuia ana ζ iiij.
Seminis

Seminis Anisi	Seminis Fœniculi	
Seminis Apii	ana	3 i.
Seminis Endiuiaë	3	iiij.
Aquæ quantum sufficit.		*
Sacchari optimi	P	iiij.
Aceti acerrimi	P	ij.

Coquantur secundum artem.

BILEM crassam & autlſu difficilem, ac pituitam incîdit, terget: obſtructa hepatis, lienis, renum aperit.

Syrupus acetositatis Citri.

℞. Acetositatis mali Citrei per pannum A destillatæ P vj.

Sacchari albissimi P iiij.

Coquantur secundum artem.

RARO habent Pharmacopola Syrupum acetositatis Citri verum: nam plerumque venditur pro eo Syrupus Citreorum conditorum. Porro cùm quis bene conficere voluerit, oportet ut per filtrum aut pannum destilletur acetositas Citreorum, sine vlla vi aut expressione: alioqui coagulatur, cùm refrixerit, Syrupus.

P. C. SCHOL.

℞. Acetof. mali Citrei P vj. &c.] P vj. A Fuchsſus, & Sacch. lib. v. legi vult. Verùm cùm Cordus in hac Syrupi descriptione Mesuem non sequatur, ut conferenti liquebit, sed suo Marte eandem descripserit; frustra conquiritur

tur Fuchsius. Mesues autem nomen in scriptiōis
eius additum fuisse, ut & Syrupo de Agresta,
scriptoris vitio id factum fuisse hinc liquet.
Quare utrobique id ipsum à me deletum est.

Æs t v m ac feruorem bilis flauæ, fe-
briumque ardentium & pestilentialium
mitigat: sitim quoque vehementem re-
stinguit.

Syrupus acetositis Limonum.

R. Acetositis Limonum maturorum
per filtrum destillatæ P vj.

Sacchari albissimi l' iij.

Coquantur secundum artem.

VEHEMENTIVS in frigidat & pene-
trat, quàm Syrupus acetositis Citri: &
valet contra putrefactionem, contra ver-
mes, vehementiam caloris febrilis, &
alios crudos humores.

*Syrupus Aranciorum
acetosorum.*

R. Succus Aranciorum acetosorum per pan-
num aut filtrum destillati l' vj.

Sacchari albissimi l' iij.

Coquantur secundum artem.

Ad hunc modum potest etiam fieri ex succo
Aranciorum dulcium.

Syrup-

Syrupus de Agresta.

℞. Agrestæ l' v.
Sacchari clarificati l' iiij.

Coquantur secundum artem.

AGRESTA est succus uinarum immaturarum; qui Græcè vocatur Omphacium; & inspissatus seruat. Hoc autem loco recipienda est *Agresta* nondum ad spissitudinem decocta.

Agresta exprimi debet ex generosissimis uuis, apud nos paulò ante maturitatem.

IN magnis æstibus ad sitim restinguentam mirificè confert: Vomitum & alui profluuium biliosum sistit: Febris biliosis succurrit: Grauidarum vomitum etiam reprimi, ac ventriculum earundem firmat: Venenisque aduersatur.

Syrupus de Pomis, D. Mesue.

℞. Succum pomorum dulcium
Succi pomorum acetosorum ana l' v.
Coquantur, despumentur & colentur:
deinde adde
Sacchari l' iiij.

Coquantur secundum artem.

Succus exprimendus est ex optimis pomis siue malis, qualia sunt quæ Vveynlingen, siue Vveynserulen vocantur, in acetosorum genere. Ex dulcibus etiam sapidissima sunt eligenda.

C O R

C o r imbecillum roborat : ob id syn-
copen & cordis tremorem sanat.

Syrupus Granatorum dulcium,
D. Mesue.

℞. Succi Granatorum dulcium l' v.
Sacchari albissimi l' iij.

Coquantur secundum artem.

M A L E hodie faciunt Syrupum Granato-
rum, indifferenter cum dulcibus acetosa Gra-
nata miscentes. Oportet enim utrumque Syru-
pum tam acetosorum, quàm dulcium Grana-
torum seorsim conficere : nam diversis morbis,
morborumq; accidentibus medentur.

S I T I M, tussim, & pleuritidem iuuat.

Syrupus Granatorum acetosorum,
D. Mesue.

℞. Succi Granatorum acetosorum l' v.
Sacchari albissimi l' iij.

Coquantur secundum artem.

F E B R E S biliosas, & quæ ex pituitosis
flammam multam inuehunt, iuuat.

Syrupus Dinarum, siue Byzantinus
simplex, D. Mesue.

℞. Succi Endiuia Succi Apii ana l' iij.
Succi

Succi Lupuli

Succi Buglossæ domesticæ aut silvestris
ana l' j.

Succi depurentur, & despumentur, dum
maneant l' iiij.

Sacchari optimi l' ij. β.

Coquantur cum facilitate, donec fiat
Syrupus.

*QVIDAM differentiam faciunt inter Sy-
rupum Dinarii & Byzantinum seu de Byzan-
tiis; alterum simplicem, alterum compositum
vocantes. Sed nos simplicis & compositi nomine
distinguiamus, utrumque Dinarii siue Byzan-
tinum appellantes.*

*HVMORES crassos & lentos incidit
atque extenuat: obstructions aufert; mor-
boque regio succurrit.*

*Syrupus Byzantinus compositus,
D. Mesue.*

℞. Succi Endiuæ veræ

Succi Apii ana l' ij.

Succi Lupuli

Succi Buglossæ domesticæ aut silvestris
ana l' j.

In succis decoquantur

Florum Rosarum ℥ ij.

Glycyrrhizæ ℥ iiij.

Seminis Anisi Seminis Fœniculi

Seminis Apii ana ℥ iiij.

Spicæ

Spica Nardi Indica 3 ij.
 Colaturæ adde Aceti 1' ij.
 Sacchari albissimi 1' ij. β.
 Coquantur secundum artem diligenter.
 SYRUPUS Byzantinus compositus, est
 efficacior simplici.

*Syrupus de Artemisia D. Ioan.
 Matthæi de Gradi.*

℞. Artemisiæ M ij.
 Pulegii Calaminthæ
 Origani Melissæ
 Dictamni Cretici Persicariæ
 Sabinæ [*id est, Sauina*]
 Amaraci [*hic accipe Maioranam*]
 Chamædryos
 Perforatæ [*id est, Hyperici*]
 Chamæpityos [*id est, Iua arthritica*]
 Comarū Matricariæ Centaureæ minoris
 Rutæ Betonicæ
 Buglossæ Radicum Fœniculi
 Radicum Apii Radicum Petroselini
 Radicum Asparagi Radicum Brusci
 Radicum Saxifragiæ [*eius loco accipiantur
 radices Pimpinellæ*]
 Radicū Enulæ Campanæ Radicū Cyperi
 Radicum Rubiæ tinctorum Radicū Ireos
 Radicum Pæoniæ ana M j.
 Baccarum Iuniperi Seminis Ligustici
 Seminis Petroselini Seminis Apii
 Seminis

Macerentur in vase marmoreo aut fictili denso per noctem vnam ; deinde decoquantur.

Colaturæ adde Sacchari l' ij.

Confice secundum artem.

ABSINTHIUM Romanum, idest, Absinthium Ponticum, gustu adstringens, & aromaticum : vulgare autem dicitur Rusticum Absinthium.

VENTRICULUM roborat & iecur, aliâque instrumenta nutritionis, appetentiamque excitat, Contra regium morbum prodest. flatus discutit, humoresque per urinam pellit.

Syrupus Infusionis Rosarum.

R. Infusionis Rosarum l' v.

Sacchari clarificati l' iiij.

Coquantur cum facilitate.

EST conueniens ad extinguendam sitim in febribus acutis, & ad remittendum excessum caliditatis in eis, confortans stomachum relaxatum, & hepar supercalefactum, & cor: resistens putredini, conueniens tempore pestilentia, & resistens venenositati.

Syrupus Infusionis Violarum.

R. Infusionis Violarum l' v.

Sacchari clarificati l' iiij.

Coquan-

Coquantur cum facilitate.

FEBRIBVS acutis, iecinoris & cordis caloribus, asperitati gutturis, morbo laterali, tussique arida succurrit: Atque extinguit, aluumque emollic.

Infusio Rosarum Mesue.

℞. Foliorum Rosarum ℥ j ponantur in vrcio angustiori, & infunde illis aquæ calidæ lib. iij. aut quantum sufficit, ut maceant. Macerentur per horas viij. aut xij. obstructo fistilis orificio: deinde exprime leuiter, & excola infusionem, abiectis Rosis, & iterum inde recentes rosas, & infusionem excolatam calefac; & infunde rosas: ac obstructo orificio vrcei in calido loco dimitte per horas viij. vel xij. Postea rursus excola, & colaturam infunde aliis recentibus Rosis; & tertio dimitte. Et si efficaciorē facere volueris, etiam quarto recentes Rosas in eodem diluto recalefacto macera. Ac postremo, addito saccharo, Syrupum facito.

Porro quidam tundunt Rosas, quidam verò integras ponunt. Et tuse quidem celerius vim suam & colorem in aquam deponunt, ac minorem locum occupant. At Viola cum tunduntur, aliquam herbaceam & tediosam acrimoniam acquirunt, hoc est, sy kriegen einen grossen geschmack im mund. Quare consulantur

hac de re Doctores medici.

*Hac infusio dicitur alio nomine Mucharus,
& Mucharum, siue ex Violis siue Rosis fiat.*

*Mesue tantum bis iubet Rosas infundi: mo-
lius verò est ut sæpius recentes abiectis subli-
guantur.*

Infusio Violarum.

*Infusio Violarum eodem modo fit quo
Rosarum Infusio.*

*Syrupus de Succo Fumi terræ maior
D. Mesue.*

R. Myrobalanorum Citrinorum

Myrobal. Chebulorum ana ℥ xx.

Florum Boraginis Florum Buglossæ

Florum Violarum Absinthii

Cuscutæ ana ℥ j.

Glycyrrhizæ Rosarum ana ℥ iiij.

Epithymi Polypodii ana ℥ vij.

** Prunorum enucleatorum*

Passularum enucleatarum ana l β.

Tamarindorum

Pulpæ Casiæ fistulæ ana ℥ ij.

Aquæ P x.

Coquantur secundum artem ad tertiās:

deinde cola: & colaturæ adde

Succi Fumi terræ depurati

Sacchari albissimi ana P iiij.

Coquan-

Coquantur lento igne ad iustam consistentiam, & reponere.

Meum exemplar manu scriptum habet Præ-norum l'ß. quemadmodum passule.

Syrupus Fumariæ maior ventriculum & hepar roborat, obstructions aperit: cutis morbos, præcipuè ab humore falso vel vstionatos, vt psoram, lepram, impetiginem, serpiginem curat.

*Syrupus de Mentha maior
D. Mesuæ.*

℞. Succi Citoniorum muzorum

Succi Citoniorum dulcium

Succi Granatorum acetosorum

Succi Granatorum dulcium

Succi Granatorum muzorum ana l' j. ß.

In succis macerentur per horas xxiiij

Menthæ siccæ l' j. ß.

Rosarum rubearum ℥ ij.

Coquantur deinde cum facilitate, vsque ad medietatis consumptionem: colentur, & colaturæ adde

Mellis vel Sacchari l' ij.

Coquantur ad perfectionem: & cum reponis, aromatiza cum Galia moschata vera trita, & in sindone ligata, atque ex orificio vasis suspensa.

MUZORVM, id est, in vini saporem
G 3 acescen-

acescentium : nam *muzus* sapor de dulcedine
& *acetositate* aliquid habet.

Notandum est, si quis cum melle velit hunc
Syrupum conficere, ut accipiat mel odoratum
aromaticum, quale è *Dantisco* aduehitur: vel
tale aliud, ut est quod vocant *virgineum mel*,
& *Saxones Kruthonich*, quasi *aromaticum*
mel; & non illud vulgare, flatuosum.

Ventriculum frigidum roborat: ob id
nauseam, vomitum, singultum, fluorem
alui sedat.

Syrupus de Mentha minor
D. Mesue.

℞. Succī *Menthæ* depurati ℥ j.
Succī *Granatorum* dulcium
Succī *Granatorum* acetosorum, ad medic-
tatem coctorum

Sacchari vel Mellis ana ℥ j.

Coquantur sensim secundum artem.

In hoc quoque Syrupō notandum est, quod
in proximo Syrupō de *Mentha* maiore diximus
de melle.

Eandem ferè cum superiore facultatem
habet.

Syrupus de Calamintha D. Mesue.

℞. *Calaminthæ* domesticæ
Calaminthæ silvestris ana ℥ ij.
Ligu-

Ligustici [*femina scilicet*]
 Dauci [*videlicet seminis eius*]
 Schœnanthi ana ʒ v.
 Passularum enucleatarum l' β.
 Mellis l' ij.
 Aquæ quantum sufficit.

Coquantur secundum artem.

MEL cum additur huic Syrupo, tunc oportet esse optimum & aromaticum mel, ut antè etiam dixi. Idq; in omnibus Syrupis & Oxymelibus observandum est.

POTEST etiam cum Saccharo fieri hic Syrupus, quia pauci optimum & aromaticum mel emere & expetere consueverunt.

DOMESTICA Calamintha, est quæ in agris & cultis locis nascitur : & vulgò vocatur Kornminze.

SILVESTIRIS autem Calamintha, est quæ in incultis locis & montibus provenit, & appellatur Calamintha montana.

LIENOSIS plurimum confert, quibus durus est lien & pæne irresolubilis; & his qui frigida viscera habent, & asthmate laborant; præsertim in senibus, & in habentibus antiquas tussis. Si quis enim vel pectus, vel ventriculum, vel intestina crassâ, tenaci & irresolubili materiâ plena habeat, hoc Syrupo sanatur.

Syrupus de Succo Endiviæ simplex.

℞. Succo Endiviæ depurati l' viij.
 G 4 Sacchari

Sacchari Tabarzeth 1° v. β.

Coquantur secundum artem.

ENDIVIA vera, est herba sativa, caulis, foliisque Cichorea similibus, maioribus tamen pinguioribusque; flores etiam similes sunt Cichoree. Allatum est semperius ex Italia, & iam multis in locis apud nos feritur.

Valet principaliter ad omnes supercalefactiones hepatis, & aliorum membrorum nutritiuorum: & in morbo laterali maximè convenit.

Syrupus de Endivia compositus.

℞. Endiviæ recentis Boraginis Scariole
Hepaticæ Melissæ Buglossæ Lactucæ
Eupatorii ana m. j.
Seminum frigid. maiorum ana ʒ j.
Santali albi Santali rubri ana ʒ j.
Florum cordialium ana ʒ iiij.

Coquantur secundum artem, in sufficienti quantitate aquæ: deinde cola, & colaturæ adde

Succi Endiviæ depurati 1° j.
Vini Granatorum ʒ iiij.
Sacchari albi 1° iiij.

Fiat syrupus secundum artem.

VALET præcipuè ad supercalefactiones hepatis, cordis, & aliorum membrorum nutritiuorum: & generaliter confert cuilibet complexionis calidæ; & est aperitivus

ritius oppilationum, & confortatiuus membrorum debilitatorum à mala complexione calida: est etiam digestiuis materiis cholericarum acutarum.

*Syrupus de Cichoreo cum Rhabarbaro,
Nicolai Florentini.*

℞. Endiuie domestica
Endiuie siluestris Cichorii
Taraxaci ana m ij.
Cicerbitæ Hepaticæ Scariolæ Lactucæ
Fumi terræ Lupulorum ana m j.
Hordei non excorticati ℥ ij.
Vesicariæ [id est, Alkekengi]
Glycyrrhizæ Capillorum Veneris
Ceterach [id est, Asplenii]
Polytrichi Adianthos ana ℥ vi.
Radicum Fœniculi Radicum Apii
Radicum Asparagi ana ℥ ij.

Coquantur in aqua sufficienti, & percolentur; deinde cum Sacchari albi l' iijj fiat Syrupus.

Pro cuius vnaquaque libra inter coquendum adiciantur

Rhabbarbari optimi ℥ iiij.
Spicæ Nardi ℥ ij.

Colligato in linteolo raro; quod saepe exprimatur, dum Syrupus consistentiam iustam nanciscatur.

G j

P. C

P. C. SCHOL.

A l' iij.] Hanc Sacchari quantitatem huic Syrupo esse indendam, eamq; abundè satis esse dicimus & censemus: quamquam Commentatorum nullus, quod sciam, huic multi vsus Syrupi pondus ullum exprimat, Colonienſiū Dispensatoriolo excepto: quod cum l' v. & $\frac{3}{4}$ viij. ſumendas putat, medicamentum nimis imbecille tanta copia reddit: angente & malum, quòd Manipulos viridum herbarum (quales hìc requiruntur) ſemunciales tantum, ut ſunt puerorum, conſtituat.

B Caterum Spica $\mathcal{D}$ ij. hìc quoque ſufficere debent.

VALET contra omnem materiam venenofam, in alterando & mundificando eam, & propriè in anthrace & ſimilibus: valet & in febre peſtilentiali. Confortat cor & nutritiva, mundificat materias per vrinam & ſecceſſum, & facit appetere cibum, ac inducit ſomnum.

*Syrupi è Cichoreo Nicolai Florentini, emendata deſcriptio
M. De Lobel.*

ET ſi quorundam popularium medicantium, pharmacantium, ac medicaſtrorum fatalis inſcitia fallere ſolita, nulla monita in dignoſcendis non contemnenda utilitatis, Seridis, ſive Intubace; generis cunctis

cunctis familiis, audierit; ut non tantum Medicos
diligentissimos & pharmacopæos probos eluserit, sed
etiam multis ansam dederit in hunc usque diem, ma-
gno egrotantium dispendio, parandi Syrupum à Ci-
choreo D. N. Florentini cum Rhabarbaro è solo succo
Cichorei satiui, vel aliquot hortorum refrigeranti-
bus temperatum herbis, quæ sanè instituto Nicolai
Florentini minime respondebant (præscribitur enim
eius Syrupus non modò ad refrigerandum hepar &
viscera, sed etiam tum ad hepatis, stomachi, splenis,
aliorumque viscerum æstuationes ac inflammatio-
nes, tum ad referandas obstructions in febribus
biliosis, & ad somnum conciliandum) verunta-
men amicis quorundam petitionibus, (quia multi
& quotidiani usus hic utilissimus Syrupus) negle-
ctis herbarum confusis, ambiguis, & barbaris nomi-
nibus, eius secundum intentionem Nicolai, descri-
ptionem sic castigamus, secuti ordinis seriem Ron-
delleii.

R. * Hordei integri ℥ iiij. A
Radicum Asparagi
Fœniculi
Paludarii [i. Apii Palustris] ana ℥ ij. B
Glycyrrhizæ ℥ j.
Intybi domestici vel satiui [id est, Endivia C
vulgarissima, latifolia, officinis vulgò Sca-
riola vocata]
Intybi sylvestris [i. Endivia sylvestris offi-
nariæ, perperam recentioribus Lactuca sylvest.]
Cichorei
Taraxaci [i. Dentis leonis] ana M ij.
Cicerbitæ siue Sonchi lenis
Hepaticæ siue Lichenis Lactucæ satiuc
Lactucæ sylvestris soporiferæ Fumi terræ D
Lupulorum ana m j.
G 6 Adrian-

Adianthi [*sive Capillorum Veneris*]

Polytrichi

Asplenii [*sive Ceterach*]

Cassithæ ana ʒ vj.

Seminis Halicacabi [*sive Alkekengi*] ʒ iiij.

Si recens fuerit; alioqui sufficiet media quantitas.

Coquantur in aquæ & succi Cichorei æquis partibus in balneo aperto; deinde exprimantur, clarificentur, & syrupizentur in eodem balneo & vase lapideo aut vitreo; additis lib. iiij. paulo plus, minus, Sacchari albi.

Sub finem ebullitionis adduntur Rhabbarbari electi ʒ iiij. & Spice Nardi ʒ iiij. nodulo exceptorum & ligatorum.

* Preponuntur quæ diutius coquenda.

A ʒ iiij.] ex veteri exemplari cum Rondel. legimus.

B Palud.] magis aperit quàm Apium hortense.

C Intubi dom.] omnia exemplaria inserunt Scariolam: quæ tamen eadem est cum Endivia aut Intubo domestica.

D Lactuc. sil.] Lactucam agrestem officinam Belgicæ Antuerpiæ facile sibi procurabunt; ubi semel sata maximo & importuno promontu luxuriat; potissimum in hortis nostris & optimorum pharmacopœorum Ioannis Coene, Oliverii Driesch, & pia memoris P. Condebergi.

Oxyrac-

Oxysacchara simplex, D. Nicolai.

℞. Sacchari albi ℥ j.
 Succo Malorum Granatorum acetosorum
 ℥ viij.
 Aceti ℥ iiij.

Coquantur cum facilitate ad ignem in vase stanneo, dum Syrupi crassamentum adsciscat.

Digerit materias cholericas phlegmatis, quæ grauant stomachum & præcordia, & faciunt tertianas duplas inordinatas, quas vocant erraticas, & similes quartanis duplis.

*Oxysacchara composita D. Nicolai
Præpositi.*

℞. Capillorum Veneris
 Linguae ceruinæ [*id est, Phyllitidis*]
 Scolopendriæ [*id est, Asplenii*]
 Polytrichi Hepaticæ Violarum
 Radicum Fœniculi Radicum Rusci
 Radicum Asparagi
 Radicum Graminis ana ℥ j.

Hoc modo confice : In succo Malorum *
 Granatorum, herbas & radices triduum
 macerato: quarto die parum bullire finito,
 cum forti expressione percolato. Postremo
 cum Sacchari ℥ ij. ex arte, ad iu. *

G 7 Nam

Itam crassitiem concoquito.

Concalescēta corpora potum iuvat: longis febribus, quas sanguis aut bilis creauit, & calori iecinoris auxilio est: & lienis obstructions tollit.

Syrupus de Iuiubis D. Mesue.

R. Iuiubarum numero LX.

Violarum

Seminis Maluæ ana ʒ v.

Capilli Veneris Hordei mundati

Glycyrrhizæ ana ʒ j.

Seminis Cytoniorum

Seminis Papaueris albi

Seminis Melonum

Seminis Lactucę

Tragacanthæ ana ʒ iiij.

Aquæ fontis l' iiij. aut q. s.

Sacchari l' ij.

Coquantur secundum artem.

SYRUPUS iste confert raucitati, tussi & pleuritidi.

Syrupus Violarum D. Mesue.

R. Violarum ʒ ij.

Seminis Cytoniorum

* Seminis Maluæ ana ʒ viij.

Iuiubarum

Sebesten ana numero xx.

Aquæ

Aquæ Cucurbitæ quantum sufficit.

Sacchari ℥ j. β.

Coquantur secundum artem.

CUCURBITA debet destillari cum adhuc est tenera, antequam indurescere incipiat.

Prodest pleuritidi & tussi à causa calida.

Syrupus de Succo Violarum.

℞. Violarum recentium iamiam lectarum quantitatem satis magnam, & decerpe ab iis purpurea foliola, & abiice virides eorum cauliculos, quoniam herbaceam habent acrimoniam, & floridū colorem hebetant. Contunde deinde decerpta Violarum folia in mortario marmoreo, & exprime. mox

℞. Expressi succi ℥ ij.

Sacchari ℥ iiij.

SACCHARVM prius clarificetur, & ad iustam consistentiam coquatur: amoto deinde ab igne Saccharo, tepesieri finito, & succum infundito: & rursum lento igne ad spissitudinem coquito; & emicantem in coquendo spumam continuo aufero.

Quidam spumam non auferunt, ne color pereat. Sed citò corrumpitur cū spuma repositus.

Hic Violarum Syrupus in Misnia fit: presertim Lipsiæ, ubi eum vocant Succum Violarum.

BILIS acrimoniam obtundit: ac ob lentorem thoracis vitiiis est aptum.

Syrus-

Syrupus de Prassio D. Mesue.

℞. Prassii ℥ ij.
 Capilli Veneris ℥ ij.
 Hyssopi ℥ j.
 * Calaminthæ Anisi Radicum Apii
 Radicum Fœniculi ana ℥ v.
 Seminis Maluę
 Seminis Fœnugræci
 Radicis Ireos ana ℥ iij.
 Seminis Lini
 Seminis Cytoniorum ana ℥ ij.
 Passularum enucleatarum ℥ ij.
 * Ficuum siccarum pinguium numero xv.
 Penidiarum l' j.
 * Mellis l' ij.
 Aquę quantum sufficit.

Coquantur secundum artem.

*M E L oportet esse aromaticum & optimum:
 potest tamen etiam cum Saccharo fieri.*

Vitiis thoracis & pulmonis diuturnis,
 & à frigido tenaciq̃ue humore excitatis,
 atque eradicatu difficilibus succurrit: hinc
 est quòd senibus & asthmaticis plurimum
 conducat.

Syrupus de Glycyrrhiza, D. Mesue.

℞. Glycyrrhizę rasę ℥ ij.
 Capilli Veneris ℥ j.
 Hyssopi ℥ β.

Aquę

Aquæ l' iiij.

Macerentur horis xxiiij. Deinde coquantur ad dimidias: colaturæ adde

Mellis optimi Penidiarum

Sacchari ana ℥ viij.

Aquæ rosarum ℥ vj.

Fiat Syrupus secundum artem.

Thoracem & pulmonem expurgat: ideoque diuturnæ tussi & pleuritidi auxiliatur.

Syrupus de Hyssopo D. Mesuæ.

℞. Hyssopi aridi Radicum Apii

Radicum Fœniculi Radicum Petroselinii

Glycyrrhizæ ana ℥ x.

Hordei mundati ℥ iiij.

Seminis Maluæ Seminis Cytoniorum

Tragacanthæ ana ℥ iij.

Capilli Veneris ℥ vj.

Iuiubarum

Sebesten ana num. xxx.

Passularum magnarum enucleatarum ℥ j.

℥ iiij.

Ficum siccarum

Dactylorum pinguium ana num. x.

Penidiarum albarum l' ij.

Confice secundum artem.

Ad vitia thoracis & pulmonis efficax est; humoresque excreatu difficiles extenuat & educit.

Syrupus

Syrupus de Eupatorio D. Mesue.

℞. Radicum Fœniculi Radicum Apii
 Radicum Endiuiaë ana ʒ ij.
 Glycyrrhizæ Schœnanthi
 Cuscutæ Absinthii
 Rosarum ana ʒ vj.
 Capilli Veneris Bedeguaris Suchahæ
 Florum aut radicum Buglossæ
 Anisi Fœniculi
 Eupatorii ana ʒ v.
 Raues Seni [*id est, Rhabarbari Orientalis*]
 Mastiches ana ʒ iiij.
 Spicæ Nardi Indicæ Afari
 Folii [*pro Folio pone Spicam Romanam*]
 ana ʒ ij.
 Aquæ quantum sufficit, aut l' viij.
 Succu Apii
 Succu Endiuiaë ana l' ij.
 Sacchari l' iiij.

Coquantur secundum artem.

Pro Bedegware & Suchaha, qua hodie non cognoscuntur, licet accipere Carduum Benedictum, & Carolinam, id est, Cardopacia radicem.

Eupatorium, quod Mesue semper intelligit, est Gratiola, ut antè etiam dictum fuit aliquoties.

Frigidis iecinoris vitiis, ac eiusdem obstructionibus, aquæ inter cutem, maloque

loque corporis habitui succurrit. Humores enim crassos extenuat, roburque iecini adiiicit. Vrinam mouet, & hypochondriorum tensionem demolitur.

Syrupus de Stœchade simplex.

℞. Florum Stœchadis ℥ xxx.
 Thymi Calaminthæ
 Origani ana ℥ x.
 Anisi ℥ viij.
 Passularum enucleatarum ℥ iiij.
 Aquæ quantum sufficit: coquantur secundum artem. Colaturæ adde
 Mellis optimi ℥ iiij. β.
 Condiatur cum
 Cinnamomi Calami aromatici
 Zingiberis ana ℥ j. β.
 Ligentur in findone, & in Syrupo suspendantur.

Syrupus de Stœchade compositus

D. Mesuæ.

℞. Florum Stœchadis ℥ xxx.
 Thymi Calaminthæ
 Origani ana ℥ x.
 Anisi Pyrethri ana ℥ viij.
 Piperis longi ℥ iiij.
 Zingiberis ℥ ij.
 Passularum enucleatarum ℥ iiij.
 Aquæ quantum sufficit
 Mellis

Mellis optimi P v.

Coquantur secundum artem lento igne:
colaturæ adde mellis prædictas l v. & cum
reponis, tunc condies sequentibus specie-
bus in sindone rara & munda suspensis.

℞. Cinnamomi Calami aromatici
Spicæ Nardi Indicæ

Croci Zingiberis Piperis nigri

Piperis longi ana ʒ j. ʒ.

Contundantur grosso modo.

*Ego in condiendo Syrupo de Stœchade utroque,
pro Calamo aromatico mallem imponere Schœ-
nanthum aut Galangam: nam vero Calamo
aromatico iam caremus.*

Iuuat omnes affectus frigidos cerebri
& neruorum, vt paralyfim, epilepsiam,
spasmus, spasmus cynicum, tremorem:
ac ventriculum firmat.

Syrupus de Epithymo D. Mesue.

℞. Epithymi ʒ xx.

Myrobalanorum Citrinorum

Myrobalan. Indorum ana ʒ xv.

Embllicorum Bellericorum ana ʒ vj.

Cuscutæ

Fumiterræ ana ʒ x.

Thymi Buglossæ Calaminthæ

Glycyrrhiæ

Polypodii Agarici

Stœchados ana ʒ vj.

Rosa.

Rosarum Fœniculi
 Anisi ana ʒ ij. β.
 Prunorum num. xx.
 Passularum enucleatarum ʒ iiij.
 Tamarindorum ʒ ij. β.
 Aquæ quantum sufficit.
 Sacchari P iiij. Sapæ P ij. *
 Coquantur secundum artem.

SAPA est mustum optimum ad tertias decoctum.

ATRAM bilem, & alios humores vitos vacuat: ob id morbos ex his nascentes, elephantiam, cancerum, vlcera maligna, fistulosa, pforam, lepram præcauet, curatque.

*Syrupus de Nymphaea D. Francisci
 Pedemontani.*

℞. Florum Nymphaeæ ʒ ij.
 Florum Vngulæ Caballinae aquaticæ
 Psyllii integri
 Acetosæ ana ʒ j.
 Seminis Cucurbitæ Seminis Citrulli
 Seminis Cucumeris
 Seminis Melonis ana ʒ iiij.
 Seminis Lactuæ Seminis Endiuia
 Seminis Scariolæ
 Seminis Portulacæ ana ʒ ij.
 Radicum Fœniculi ʒ i.
 Aquæ hordei quantum sufficit.

Sac.

Sacchari ℞ j.

Aceti albi

Succi Granatorum acetosorum ana ℥ ii.

Coquantur secundum artem : deinde aromatizentur cum

* Santali Citrini

Spicæ Nardi Indicæ ana ℥ j.

A *Due sunt Nymphaeæ species : altera candidum, altera luteum florem habet ; & utriusque flores hunc Syrupum ingrediuntur. Nam Autor huius Syrupi eam speciem, quæ albos habet flores, vocat Nenuphar ; alteram verò, quæ luteos fert flores, appellat Ungulam Caballinam aquaticam, à foliorum figura, & florum colore.*

SCARIOLA est species Endivia, quam nos in Germania vocamus Endiviam, (vulgò Gensdistel,) & habet spinulas in dorso foliorum.

P. C. SCHOL.

Ungula Caballina aquatica.] De Tussilagine hanc in propria sua significatione intelligi posse Euchsus dextrè monet : apud aquas enim aut humentia loca plerumque nascitur.

BILIS flauæ feruorem extinguit : idcòque mirificè in ardentibus aliisque acutis febribus auxiliatur : somnum quoque conciliat.

Syrup-

Syrupus de Papauere simplex
D. Mesua.

*

℞. Capita Papaueris albi recentia
Capita Papaueris nigri recentia ana ʒ LX.
Aquæ pluuiialis ℥ iij.
Coquantur vsquequò remaneat tantùm
aquæ ℥ j. β. Colaturæ adde
Sacchari & Penidiarum ana ʒ vj.
Fiat Syrupus secundum artem.
Valet ad catarrhum & tussim, causam
insomniæ.

Syrupus de Papauere compositus,
D. Mesua.

℞. Papaueris albi
Papaueris nigri ana ʒ L.
Capillorum Veneris ʒ xv.
Glycyrrhizæ ʒ v.
Iuiubæ numero xxx.
Seminis Lactucæ ʒ xl.
Seminis Maluæ
Seminis Cytoniorum ana ʒ vj.
Coquantur in ℥ iij aquæ vsque ad duas;
& cum Sacchari & Penidiarum ana ʒ viij
Fiat Syrupus secundum artem.
VALET ad tussim siccam, phthisin,
catarrhum, insomniæ causam.

Syrup.

Syrupus de succo Myrtillorum.

A R. Succi Myrtillorum depurati P viij.
Sacchari clarificati P iiij.

Coquantur secundum artem.

Curandum est ut adferatur ex Italia, aut Narbonensi Gallia Myrtillorum succus, si quis volet hunc Syrupum conficere.

P. C. SCHOL.

A P viij.] *Cum hic Syrupus à Mesues, cui erroneè à Cordo adscribebatur, diversus sit; atque à Cordo ipso forsan concinnatus; malè legè hinc P viij Fuchsius temerè scribit.*

SYRUPUS Myrtillorum ventriculum & viscera roborat: ob id fluorem alui antiquatum sistit; & tussim mitigat.

Syrupus Myrtinus compositus.

R. Myrtillorum 3 xx.

* Rosarum Santali albi

A Sumach Balauftiorum

* Berberis ana 3 xv.

* Mespilorum 3 L.

* Succi Granatorum acidorum vel mure-
rum

Succi Pomorum agrestium ana P ij.

Omnia in dictis succis & aqua q. s. co-
quantur, & fiat Syrupus cum

* Sacchari P iiij. secundum artem.

P. C.

P. C. SCHOL.

Rosarum.] Rosas Fuchsus rectè addit, & Cordo neglectas; simulq; ana ʒ xv legendum, & ʒ l, atque Sacchari l' iij, dextrè ait, ubi Cordus ʒ xxx, & ʒ c, ac Sach. l' v, nimis scripserat. Interim in aqua l' viij coquit Fuchsus; & succi Granatorum ac Cydoniorum ana l' β. tantum addit.

Hic Syrupus sistit ventris fluorem, etiam antiquum, & scretum sanguinis.

*Syrupus de succo Acetosæ,
D. Mesuæ.*

℞. Succi Acetosæ depurati l' iij.
Sacchari clarificati l' ij.

Coquantur secundum artem.

FEBRIBVS biliosis & pestilentialibus saluber est: cordis & ventriculi flammæ calorem extinguit, ipsa que roborat.

Syrupus de Succo Boraginis.

℞. Succi Boraginis depurati l' viij.
Florum Boraginis recentium l' j.

Quam modicè efferueant, aut potius horis aliquot in succo clarificato ac calido macerentur; dein colentur, cumque Sacchari l' iij. fiat Syrupus.

H S V C-

SUCCVS *Boraginis prius est clarificandus cum albuminibus ouorum; alioquin plus satis mucilaginosus fieret Syrupus.*

P. C. SCHOL.

Stolidos cum his descripsisset Cordus huius & sequentis Syrupi conficiendi modos, ego eosdem suo nitori ex arte reddidi. Fecissem quidem & aliis locis quamplurimis, nisi falcem in alterius messam indere penitus, minimè consultum visum fuisset.

COR ipsum roborat, eiusque tremorem & syncopen sanat: maniacos & melancholicos iuuat.

Syrupus de Succo Buglossæ.

R. Succi Buglossæ depurati ℥ viij.

* Florum Buglossæ recentium ℥ j.

* Sacchari ℥ iiij.

Fiat eodem modo quo præcedens.

Intelligo hic eam Buglossam quæ vulgò in usu est, non illam Italicam maiorem.

Succus Buglossæ difficulter exprimitur: nam fit mucilago, dum tunditur Buglossa. idè rusa dimittenda est per noctem in frigido loco; & postridie exprimendus succus, atque cum albuminibus ouorum clarificandus.

COR confortat, lætitiâque generat.

Syrupus de Lupulo.

* **R.** Succi Lupuli depurati ℥ ij.

Succi.

Succi Fumiterræ depurati ℥ j.

Sacchari ℥ ij.

Coquantur secundum artem.

Potest etiam hic Syrupus fieri è solo Lupuli succo, ut Mesue placet in capite De speciebus Volubilis. Exprimendus autem est Succus Lupuli cum adhuc tenera sunt eius viticula & asparagi.

Refrigerat, & collectionum impetus lenit. Bilem regio morbo laborantibus detrahit, pituitam in aqua inter cutem exigit per aluum.

Iuleb Rosatum.

R. Aquæ Rosarum ℥ iij.

Sacchari clarificati ℥ ij.

Fiat cum diligentia secundum artem.

FEBRIVM, thoracis, & ventriculi incendium, caloremque flammeum extinguit: sitim inexpletam sedat.

Iuleb Violatum.

R. Aquæ Violarum ℥ iij.

Sacchari clarificati ℥ ij.

Coque vt Iuleb Rosatum.

Febres, phlegmonas, pleuritidem, asperitatem gutturis & thoracis, ac tussim mitigat.

H 2

Mina

*Mina Cytoniorum simplex,
D. Mesua.*

R. Succi Cytoniorum depurati ℥ xij.
Coquantur ad medietatem, & affunde
A Vini veteris optimi ℥ v.
* Sacchari ℥ iij.
Coquantur secundum artem.

P. C. SCHOL.

A Vini ℥ v. Sacchari ℥ iij.] *Cordum hic
Vini ℥ viij. Sacch. ℥ xij. perperam legensem, &
Fuchsius quoque animadvertit. quare veram
utrobique lectionem reposui.*

VENTRICULUM roborat, & cibum
in eo continet.

*Mina Cytoniorum aromatica,
D. Mesua.*

R. Succi Cytoniorum acetosorum ℥ xx.
Vini veteris optimi ℥ x.
Mellis despumati optimi ℥ vj.
Potest tamen etiam cum Saccharo fieri.
Coquantur ad perfectionem; & aroma-
tizentur in sindone ligatis sequentibus:
Cinnamomi electi
Cardamomi minoris [al. maioris] ana
℥ iij.
Garyophyllorum ℥ ij.
Zingiberis Mastiches ana ℥ j. β.
Croc

Croci ʒ ij.
 Xyloaloes Macis ana ʒ j. β.
 Moschi ʒ j.
 Gallia moschata vera ʒ ij.

Fiat secundum artem.

Mellis loco Saccharum sumi potest. *

VENTRICULUM, hepar, & cætera viscera roborat : appetentiam excitat, coctionem iuuat : vomitum & lienteriam sedat.

Mel Rosatum D. Mesue.

℞. Rosarum rubearum nondum penitus
 apertarum ℥ ij.
 Mellis optimi ℥ vj.

Coquantur lento igne secundum artem.

STOMACHUM confortat & mundificat, & est digestivum materialium phlegmaticarum in stomacho & mesentericis contentarum.

Mel Rosatum aliud efficacius.

℞. Foliorum Rosarum rubearum nondum
 explicitarum contusorum ℥ ij.

Coquantur in aquæ cælestis ℥ iiij.

Colaturæ fortiter expressæ adde

Succi Rosarum rubearum depurati

Mellis optimi despumati ana ℥ iiij.

Coquantur secundum artem.

H 3

Oxy-

Oxymel simplex D. Mesue.

℞. Mellis optimi despumati ℥ iij.

Aceti vini acerrimi

Aquæ clarissimæ ana ℥ ij.

Mel cum aqua despumetur iterum diligenter: & cum aqua fuerit consumpta, tunc adde acetum; & coque secundum artem.

HUMORES crassos, lentos ac pituitosos incidit, extenuat, abstergit, atque adedò obstructions aufert, sputum educit, spiritumque faciliorem reddit.

Oxymel compositum, Mesue.

℞. Radicum Fœniculi

Radicum Apii ana ℥ iij.

Radicum Petroselinii Radicum Rusci

Radicum Asparagi Seminis Apii

Seminis Fœniculi ana ℥ j.

Coquantur in aquæ claræ ℥ vj. aut quantum sufficit. Colaturæ adde

Aceti acerrimi ℥ j.

Mellis optimi despumati ℥ ij.

Coquantur secundum artem.

HUMORES crassos & pituitosos incidit, extenuat & abstergit: obstructions tollit iecinoris, lienis ac renum: urinam mouet, sudoremque euocat.

Oxymel

*Oxymel Scilliticum simplex**D. Mesua.*

℞. Mellis despumati ℥ iij.

Aceti scillitici ℥ ij.

Coquantur secundum artem.

HUMORES crassos, lentos, auulso contumaces separat & incidit: ob id confert ventriculi & aliorum viscerum affectibus hos humores sequentibus: ructum acidum sanat, & vesicæ mollicationem, seu urinæ incontinentiam. Asthmaticis quoque prodest.

Oxymel Scilliticum compositum.

℞. Radicum Apii

Radicum Fœniculi ana ℥ iij.

Radicum Petroselinii Radicum Rusci

Radicum Asparagi Seminis Apii

Seminis Fœniculi ana ℥ j.

Coquantur in aquæ ℥vj. aut q. s. Deinde colentur:

Colaturæ adde

Aceti Scillitici ℥ j.

Mellis optimi despumati ℥ ij.

Fiat secundum artem.

Id potentius multo incidit, tenuat, terget, obstructa aperit in diuturnis quartanis & quotidianis, quàm Oxymel compositum de radicibus.

H 4

Mel

Mel Anacardinum Azaravii.

℞. Anacardos recentes, terantur, & in aqua coquantur, donec melliginem quandam in rubeo colore fuscam emittant: eam aquæ innatantem auferto, & reponito.

Mel Emblicorum.

Mel Emblicorum, est mel in quo Emblicæ Myrobalani sunt conditi.

Alii ita vocant Emblicorum decoctum, ad mellis consistentiam inspissatum.

Mel Passularum.

℞. Vuarum passiarum ℥ iiij. Infundantur eis aquæ ℥ xij. aut q. s. & macerentur horis xxiiij. deinde coquantur ad remanentiam tertię partis. Colentur, & colatura decoquatur ad crassitudinem mellis, & reponatur. hoc decoctum vocatur Mel passularum.

SYRVPORVM TRES SEQVENTES
VALERII CORDI DESCRIPTIONES
NUPER PRIMVM ACCESSERVNT.

Syrupus de Pyris Valerii Cordi.

℞. Succi Pyrorum moschatellinorum
Succi

Succi Pyrorum Palatinorum
Sacchari clarificati ana ℥ ij.

Coquantur secundum artem.

Et quoniam Pyra Moschatellina citius
maturefcunt, expreffum eorum fuccum
clarificatum cum Saccharo decoctum re-
pones, donec etiam Palatina maturefcant.
denuin mifcebis.

Syrupus de Cichorio Val. Cordi.

℞. Rad. Fœniculi Cichorii ana ℥ iiij.
Linguae ceruinę Scolopendrii
Capillorum Veneris

Trichomanes ana m j.

Aquæ Cichorii Succi eiuſdem ana l' iiij.

Coquantur omnia ſecundum artem.

Colaturæ adde Sacchari clarificati l' iiij.

Et ſpecies ſequentes petiæ illigatas
ſuſpende in Syrupo:

℞. Rhabarbari ℥ ij.

Rad. Spicæ Romanæ ʒ j.

Fiat Syrupus.

Syrupus Reſectiuus, Val. Cordi.

℞. Daſtylorum enucleatorum

Ficuum ſiccarum pinguium

Xyloceratiſſimum enucleatorum

Vuarum Cubebarum paſſarum

Vuarum paſſarum vulgariū maiorum &
minorum

H 5 Tama-

Tamarindorum enucleatorum ana ℥ iij.

Multi generosi recentis

Succi Cydoniorum ana l' vj.

Incidantur fructus in partes, Passulæ minores & Xyloceratia modicè contundantur, vnumquodque per se. Deinde misceantur omnia, & in fictili denso affundantur eis succus & mustum, maceanturque horis xxiiij. Postea coquantur lento igne ad consumptionem tertiæ partis, aut ampliùs.

Colaturæ affunde lactis Amygd. cum aqua rosacea l' ij. ex vna libra Amygdalarum dulcium tritarum expressi.

Clarificetur deinde cum albuminibus ouorum xij.

Huic decocto clarificato adde Sacchari clarificati l' iij.

Coquantur ad perfectionem: & cum reponis, tu suspende in Syrupō sequētes species crassiusculè tritas, & in sindone ligatas:

℞ Cinnamomi interioris optimi

Macis Nucis moschatæ

Cardamomi Zingiberis

Galangæ Zedoariæ

Garyophyllorum ana ℥ ij.

Ligni Aloës ℥ iij.

Huiusmodi dilutum vel decoctum fructuum horum, vel alicuius eorum, vocant Arabes Nabuch; quo vtuntur pro vino & melle in calidis regionibus.

H v n c

Hunc Syrupum composui diuitibus quibusdam in chronicis morbis, omnem cibum & potum auersantibus: & compertum mirum in modum vires reficere, alere, & iam desperatos, refocillatis viribus, sanitati restituere.

R O B.

Rob de Ribes simplex.

R. Succi Ribes ℥ viij.

Coquatur per se ad spissitudinem mellis, & reponatur.

Rob de Ribes Compositum.

R. Succi Ribes ℥ iij.

Sacchari optimi ℥ ij.

Coquantur secundum artem.

VENTRICULUM firmat, vomitum biliosum reprimat, sitim restinguit, aliasque excretiones biliosas sistit.

Rob de Berberis simplex.

R. Succi Berberis ℥ viij.

Coquatur per se usque ad mellis spissitudinem.

Rob de Berberis compositum.

R. Succi Berberis ℥ iij.

H 6

Saccha-

Sacchari optimi ℥ ij.

Coquantur secundum artem.

R o b ex Oxyacantha, seu de Berberis,
easdem quas præced. ns facultates obtinet.

Rob Nucum, D. Mesue.

R. Succi Corticū viridiū iuglandiū ℥ iiij.

Mellis optimi ℥ ij.

Coquantur secundum artem.

Destillationi tenuium humorum à capite,
& inflammationem excitantium confert.

Diamorum, descriptione Nicolai.

R. Succi Mororum Celsi ℥ β.

Succi Mororum Rubi ℥ j.

Mellis optimi despumati ℥ j.

Sapæ ℥ iiij.

Coquantur secundum artem.

Contra depascentia oris vlcera, ad den-
tium affectus & gingivarum noxas, atque
ad omnia oris vitia gargarizatum proficit.

Diamoron aliud, D. Val. Cordi.

R. Succi Mororum Rubi

Succi Mororum Rubi Idæi

Succi Mororum Celsi, siue de arbore,

Succi Fragorum ana ℥ ij.

Mellis despumati optimi ℥ iiij.

Coquan-

Coquantur lento igne secundum artem.

M O R O R V M omnium succus exprimendus est antequam perueniant ad maturitatem. Porro Mora Rubi Idai & Fraga citius maturefcunt, quàm alia: ideo oportet, ut horum Succus colligatur, & cum Saccharo decoctus reponatur, donec alii maturefcant. Sint autem succi vniuscuiusque l ij. Sacchari ꝑ j. ad quamvis eorum, id est, Sacchari l ij.

R V B V S Idæus est ille Rubus, quem nos vocamus Himpen: eius mora siue fructus vocantur Himpeer.

*Medulla siue Pulpa, seu Rob
Cerasorum.*

R. Cerasorum acetosorum quantum volueris: coque per se, sine humore aliquo, & per cribrum setaceum manibus exprime, & ad spissitudinem iustam coque; ac sine Saccharo reponere, ut medullam Prunorum. Poterit qui volet etiam cum Saccharo conficere.

Diamarenatum simplex.

R. Amarena Cerasa quantum libuerit; & cum modico vino coque: cocta per cribrum manibus exprime: expressam deinde pulpam ad spissitudinem coque; & deinde

H 7 R. In-

℞. Inspissatæ pulpæ ℥ xij.

Sacchari clarificati & inspissati ℥ viij.

Confice secundum artem.

AMARENÆ sunt magna Cerasa, gustu
vinosa, quæ Germanicè vocantur Amarellen,
Ammerlinghe, & Amelber.

Diamarenatum compositum.

℞. Diamarenati simplicis iam confecti,
& adhuc calidi ℥ iiij.

Cui insperge sequentes species, in mi-
nutissimum puluerem tritas:

℞. Cinnamomi

Nucis moschatae ana ℥ j.

Zingiberis Galangæ ana ℥ iiij.

Cardamomi Caryophyllorum

Macis Ligni Aloës ana ℥ ij.

Confice secundum artem.

Ad hunc modum potes etiam facere con-
fectiones ex Cynosbatis, & Cornis, hoc
est, Corni fructibus.

LOHOCH.

Lohoch sanum & expertum,

D. Mesue.

℞. Cinnamomi Hyssopi

Glycyrrhizæ ana ℥ iiij.

Iuiubarum

Sebe-

Sebesten ana numero xxx.
 Passularum enucleatarum
 Ficum siccarum
 Dactylorum pinguium ana ℥ ij.
 Fœnugræci ℥ v.
 Capilli Veneris m j.
 Anisi Fœniculi Ireos
 Seminis Lini

Calaminthæ ana ℥ iiij.
 Coquantur secundum artem in aquæ
 clarissimæ l' iiij. ad consumptionem l' ij.
 Colaturæ expressæ adde
 Penidiarum l' ij.

Coquantur ad perfectionem : postea
 insperge subsequencia, minutissimè in-
 cisa & tusa:

℞. Pinearum mundatarum ℥ v.
 Amygdalorum dulcium mundatorum
 Glycyrrhizæ Tragacanthæ *
 Gummi Arabici Amyli ana ℥ iiij. *
 Ireos ℥ ij.

Agitentur omnia simul celerrimè, do-
 nec albescant.

T v s s i vocisq̃ue asperitati à frigidi-
 tate natæ auxilio est : crassos in thorace &
 pulmone humores extenuat.

Lohoch de Pino, D. Mesue.

℞. Pinearum ℥ xx. *
 Amygdalorum dulcium
 Auel-

Auellanarum affatarum

Tragacanthæ Gummi Arabici

Glycyrrhizæ Succī Glycyrrhizæ

Amyli Capilli Veneris

Ireos ana ʒ iiij.

Carnium dactylorum ʒ xxxv.

Amygdalorum amarorum ʒ iiij.

Mellis passularum Butyri recentis

Sacchari Tabarzeth ana ʒ iiij.

Mellis Tabarzeth l' iiij. ʒ j. ʒ iiij.

Conterenda contundantur, & incidenda
incidantur minutissimè, & cum melle ex-
cipiantur.

M E L Tabarzeth est optimum, sincerissi-
mum atque odoratissimum mel, quale ex Dan-
tisco affertur.

P. C. SCHOL.

A Amygd.am. ʒ iiij.] Cùm Cordus hic per-
uersè ʒ iij. posuisset, ʒ iiij. tantum legendas esse,
Fuchsio quoque adslipulante, dico.

T v s i diurnæ, difficultati spiritus,
& asthmatis succurrit: humores in thorace
crassos incidit, & extenuat.

Lohoch de Papauere D. Mesue.

R. Papaueris albi ʒ xxxv.

Amygdalorum dulcium Pinearum

Gummi Arabici Tragacanthæ

Succi Glycyrrhizæ ana ʒ x.

Amy.

Amyli ʒ iiij. *
 Seminis Portulacæ Seminis Lactucæ *
 Seminis Cytoniorum ana ʒ iiij.
 Croci ʒ j. *
 Penidiarum albarum ʒ iiij.
 Syrupi de Papauere l' iiij.

Omnia contundantur & incidantur; atque cum Syrupo excipiantur, secundum artem. Porro iste Syrupus de Papauere sic fieri debet:

℞. Capitum Papaueris albi recentium
 Capitū Papaueris nigri recentiu ana ʒ vj.
 Seminis Lactucæ
 Florum Violarum ana ʒ j.
 Aquæ quantum sufficit, aut l' viij.
 Coquantur; & colaturæ adde
 Sacchari l' iiij.

Coquantur ad spissitudinem.

Hoc Lohoch de Papauere appellatur etiam alio nomina Diapapauer.

Iuuat tussim, & gutturis asperitatem à catarrho calido, tenui (quem sputum liquidum indicat): eum enim coquit, & crassat. Confert etiam febribus ardentibus, dolenti thoraci, pleuritidi.

Lohoch de Scilla, D. Mesuæ.

℞. Succi Scillæ
 Mellis despumati ana l' j.
 Coquantur secundum artem.
 S C I L-

SCILLA propriè succum non habet, sed mucilaginem; qua sic est colligenda:

℞. Scillas crudas tres aut quatuor: eius laminas puriores, plenas & nitidas, in partes incidito cultello eburneo: deinde in pila siue mortario fictili aut lapideo siue marmoreo atterito cum agitaculo, facto ex ligno Guaiaco siue Sancto: & deinde exprime, & utere.

E C L E G M A de Scilla, materiam crassam, lentam, coctu difficilem in partibus respiratoriis, expelli facilem strenuè reddit; & natam inde spirandi difficultatem, & thoracis dolorem leuat.

*Lohoch de Pulmone vulpis,
D. Mesue.*

℞. Pulmonis vulpini siccati
Succi Glycyrrhizæ
Seminis Anisi Seminis Fœniculi
Capilli Veneris ana ʒ j.
Sacchari clarificati ʒ xv.

Conterantur omnia tenuissimè, & cum Saccharo excipiantur.

A B S T E R G I T & consolidat vlcera pectoris & pulmonis, & præferendum est aliis remediis in phthisi.

* *Lohoch ad Asthma D. Mesue.*

* ℞. Scillæ assatæ ʒ iij.

Radi-

Radicum Ireos 3 ij. *

Hyslopi

Prassii ana 3 j.

Myrrhæ rubæ

Croci ana 3 β.

Cum mellis quantitate sufficienti fiat Lo-
hoch.

Ad asthma & tussim antiquam valet:
humorem enim trassum tenuat.

LENITIVA, ET SOLVTIVA.

Flores Casia fistula solutina.

℞. Cannas seu siliquas Casia ponderosas,
& quæ non resonant concussæ: aperi eas,
& contentam in eis pulpam seu medullam
cum laminis & seminibus suis diligenter
euacua: exempta proiice super inuersum
& angustum cribrum, seris equinis con-
textum. Cribrum deinde pone supra bul-
lientis aquæ vaporem, & auerso cochlea-
ris conuexo Medullam Casia hinc & inde
ducito, vt per cribrum paulatim excerna-
tur: & si quid excretum est, aut penetra-
uerit, confestim subinde auferto, ne plus
quàm necesse est de vapore imbibat: idque
tamdiu facito, donec quantum voles, col-
legeris. Porro cùm necessitas requirit, sem-
per

per recentes exprime Casia flores : repositi enim acescunt.

Si quis Casia flores siue pulpam magis solutiuam reddere voler, in bullientem aquam proiciat folia Persici, aut flores Persici, & Prunellorum siluestrium, aut omnia hæc simul : horum enim vapor & distillata aqua soluit aluum, [sed debilibus ventriculis non conuenit.]

Mundificat sanguinem, & compescit omnem acuitatem, & sedat sitim, & propriè cum succo Endiuia aut Taraxaci, depurato secundum artem. Mundificat stomachum, & educit choleram & phlegma, sine nocumento & excessu, caret enim mordicatione. Et lenit pectus & guttur, ac resoluit apostemata acuta in eis. Et confert calefactioni renum, sumpta cum diureticis & infusione Glycyrrhizæ; & prohibet generationem lapidis in eis : & confert febribus calidis.

Diacasia cum Manna.

R. Prunorum Damascenorum ℥ ij.

Florum Violarum m. j. β.

Aquæ fontanæ ℥ xvij.

Bulliant secundum artem vsque ad medietatis consumptionem : Cola ; & in colatura dissolue

Pulpæ Casiæ ℥ vj.

Pulpæ

Pulpæ Tamarindorum ℥ j.
 Mannæ optimæ Calabrinæ ℥ ij.
 Syrupi Violarum ℥ iiij.
 Sacchari Candi Sacchari Penidii ana ℥ j.
 Sacchari Violati ℥ iiij.

Confice secundum artem.

*Pulpa Tamarindorum fit ut Pulpa Casia,
 sine flores Casia.*

Est pro delicatis, qui habent stypti-
 cum ventrem; non enim est ingrati sapo-
 ris, nec molesta, sed salubris: lenit visce-
 ra, subducit aluum, purgat choleram, &
 mitigat febres.

Casia extracta sine foliis Sene.

℞. Prunorum numero xij.
 Violarum m. j.
 Hordei mundi Anisi Polypodii
 Seminis Carthami ana ℥ v.
 Capillorum Veneris Thymi
 Epithymi ana m. β. *
 Passularum exacinatarum ℥ β.
 Seminis Fœniculi ℥ ij.
 Seminis Portulacæ
 Seminis Maluæ ana ℥ iiij.
 Glycyrrhizæ ℥ iiij.
 Fiat horum decoctio in sufficienti quan-
 titate aquæ: colentur; in colatura dissolue
 Pulpæ Casiæ l' ij.
 Pulpæ Tamarindorum ℥ j. *
 Cin-

★ Cinnamomi ℥ iij.
Sacchari optimi ℞ j.

Coquantur ad perfectionem secundum
artem.

Casia extracta cum foliis Senæ.

℞. Confectionis Casiæ extractæ sine fo-
liis Senæ ℞ ij.

Pulueris foliorum Senæ ℥ ij.
Misce secundum artem.

FACILE soluit: lenit asperitatem in-
testinorum: remouet stypticitatem, &
ventris onus subducit, & morbis chole-
ricis & melancholicis auxilia præbet.

Casia extracta pro clysteribus.

℞. Violarum [id est, florum Violarum]
Violariæ [id est, foliorum Violarum]
Maluæ Mercurialis Betæ
Parietariæ ana m j.

Fiat horum decoctio in sufficienti aqua,
cuius beneficio Casia extrahatur, & can-
næ eius interiùs lauentur. Deinde

℞. Pulpæ Casiæ cum hac decoctione ex-
tractæ & ad spissitudinem coctæ ℞ j.
Sacchari ℞ j. β.

Coque ad perfectionem secundum ar-
tem. Quidam addunt Diacridium, siue
Scammoneam. Sed hoc nemo faciat in-
sciis Doctoribus Medicis.

PARIE-

PARIETARIÆ, videlicet vera, qua circa macerias & muros nascitur, sub fillicidiis tectorum; & non siluestris istius herba luteis floribus, qua dicitur Germanicè Tag und nacht.

EST lenitiua ventriculi, & lenis, & est medicina pro delicatis, carens acuitate & mordicatione, & omni excessu lædente.

Electuarium Lenituum.

℞. Passularum enucleatarum ℥ ij.
 Adianti nigri Violarum
 Hordei mundi ana m. j.
 Iuiubarum Sebesten ana num. xx.
 Glycyrrhizæ ℥ β.
 Prunorum enucleatorum
 Tamarindorum ana ℥ vi.
 Fol. Senæ Polypodii ana ℥ ij.
 Mercurialis m. j. β.

Decoquantur secundum artem in sufficienti aqua: cola; & in colatura dissolue
 Pulpæ Casiæ Pulpæ Tamarindorum
 Pulpæ Prunorum Sacchari optimi
 Sacchari Violati ana ℥ vj.
 Pulueris Senæ ℥ iiij. ℥ iiij. β.

Confice secundum artem.

AD IANTY M nigrum, est Capillus Veneris verus; qui Lugduno offertur.

V S V S eius est in febribus humoralibus & pleuresi: lenit enim & mollit intestina,

testina, & delet eorum stypticitem:
facile soluit sine molestia & latione cho-
leram phlegmaticam & melancholicam.

*Electuarium Lenituum de Manna,
Nicolai Alexandrini.*

- ℞. Capillorum Veneris
Scolopendriæ [*hoc est, Ceterach vocata*]
* Hepaticæ [*hoc est, Lichenis*] ana ℥ iij.
Seminis Cucurbitæ Seminis Citrulli
Seminis Melonis Sem. Cucumeris
Violarum ana ℥ j.
Prunorum Damascenorum num. xx.
Coquantur in aqua ad dimidias, deinde
percolentur cum expressione: in colato
dissoluantur
Mannæ optimæ puræ
* Sacchari Violacei
* Pulpæ Casia recens extractæ ana ℥ iij.
* Tamarindorum
Sacchari Rosacei ana ℥ j.
Sacchari albissimi lb iij.
Concoquantur ad mellis consistentiam:
postremò species sequentes iniiciantur:
Nucleorum Seminis Melonis
Seminis Cucumeris Seminis Cucurbitæ
Seminis Citrulli Florum Violarum
Florum Nymphææ Seminis Lactucæ
Seminis Scariolæ
* Seminis Portulacæ ana ℥ j.
Rhabar-

Rhabarbari electi

Foliorum Senæ ana ℥ j. ʒ j.

His accuratè commistis & subactis, conficiatur electuarium.

VRILE est ad purgandum sanguinem, ad cholera reprimendam & melancholiam : valet etiam ad hepar calefactum, & corpus vniuersum perpurgat.

Electuarium de Sebesten, D. Bartholomæi Montagnani.

℞. Sebesten sine nucleis

Prunorum siccorum enucleatorum

Tamarindorum ana ℥ v.

Aquæ Violarum ℥ j.

Aquæ Ireos

Aquæ Anguriæ ana ℥ vj.

Succi Mercurialis depurati ℥ iiij.

Penidiarum ℥ iiij.

Diapruni simplicis ℥ j. ʒ.

Nucleorum seminis Cucurbitæ

Cucumeris Melonis

Citrulli ana ℥ j.

Diagridii ʒ iiij. ʒ.

Caro siue pulpa Sebesten, Prunorum & Tamarindorum minutissimè teratur, & cum aquis extrahatur. Semina verò minutissimè incidantur, & reliquis misceantur : & fiat secundum artem Electuarium.

ANGURIA est Melon magnus, viridis:
I alio

alio nomine vocatur *Albateca*, siue *Batega*, & *Melon Indicus*. Quidam per aquam *Anguria* intelligunt succum eius, & non male: nam hic magis aluum lenit.

P. C. SCHOL.

A. Aquæ Anguriæ.] *Anguriam* esse *Melonem* seu fructum magnum, ex viridi & subpallido foris interstinctum, siue variegatum anguis modo, unde illi nomen; oblongum, inspidum, cum laore, semine maiusculo, rubro, unâ cum *Francisci Alexandrini Apolline* existimo; & falli *Fuchsum* dico.

CONFERT febribus cholericiis interpolatis, & continuis puris, & sedat acuitatem febrium, sitim & vigilias, & etiam amaritudinem remouendo, & educit materias acutas à viis vrinalibus & vesica.

*Medulla siue Pulpa Prunorum,
aut Diaprunum simplex.*

℞. *Prunorum* magnorum acetosorum & vinosorum quantitatem, quam volueris; & exemptis nucleis in fictili vitreato magno coquito: deinde per cribrum setaceum exprimito: expressam pulpam iterum lento igne ad perfectam & iustam spissitudinem coquito, & sine Saccharo reponito.

Porrò si medullam *Prunorum* laxati-
uam

nam requiris, ex dulcibus Prunis, aut Prunis Hungaricis magnis exsiccatis conficito.

Medulla Prunorum vinosorum, calorem & sitim in febribus mitigat: & melius est ut conferuetur sine Saccharo, Ceraforum modo inspissata.

*Diaprunum compositum, non laxativum,
D. Nicolai.*

℞. Prunorum Damascenorum electorum
[siue Hispanicorum] num. centum.

Coquantur in modica aqua, donec emolliantur: excola: deinde decoctum eorum priuatim repones; ipsa verò pruna super inuersum & vasi impositum cribrum ponantur, & manibus hinc & inde ducantur, & premantur, donec omnis eorum pulpa penetrauerit, & cutis cum nucleis tantum remaneat. Collectam deinde pulpam, & excolatum eorum decoctum, in quo bullierit Violarum $\mathfrak{z}$ β , lento igne ad spissitudinem coquito. Melius esset, si Prunorum pulpa per se inspissaretur, & si cum decocto Prunorum & Violarum Pulpa Tamarindorum extraheretur.

Deinde cum inspissaueris,

℞. Pulpe inspissatæ ℞ j.

Sacchari clarificati ℞ ij.

Pulpæ Tamarindorum

I z

Pul-

Pulpæ Casiæ ana ʒ j.

Agita omnia simul supra ignem : deinde insperge subsequantium specierum puluerem :

℞. Santali albi Santali rubri

Spodii Rhabarbari

Cinnamomi ana ʒ iiij.

Rosarum Violarum

Seminis Portulacæ Seminis Scariolæ

Seminis Berberis Succī Glycyrrhizæ

Tragacanthæ ana ʒ ij.

Seminis Cucurbitæ Seminis Cucumeris

Seminis Citrulli

Seminis Melonis ana ʒ j.

Confice secundum artem.

Dicitur etiam hæc confectio Diadamasenum, à Prunis Damascenis quæ capit.

Quidam ponunt Prunorum non num. centum, sed l' j. verum malè : nam ex Nicolao Alexandrino omnes alii hanc compositionem desumpserunt.

Quædam exemplaria non habent Cinnamomum : sed Nicolaus Alexandrinus id ipsum ponit : & nisi ingrederetur Cinnamomi pondus, confectio hæc esset manca : nam Nicolaus Alexandrinus scribit totam confectionem habere l' iiij. & ʒ. & sic est. Impressi tamen codices mendosi sunt : habent enim l' ij. & ʒ. Ita pro ciphra 3. posuerunt 2. facili errore, non tamen condonando.

Nico-

Nicolaus Alexandrinus non ponit semen Cucumeris : nam si posuisset, dixisset confectionem habere l' iij & s. & 3 j. Itaque hac 3 j. seminis Cucumeris, adiecta est à posterioribus : nihil tamen refert, cum potius conducat.

Per semina Cucubita, Cucumeris, &c. debet intelligi exempta eorum medulla. Idq; semper intelligendum est, cum pulueres horum seminum ingrediuntur in confectiones quas-
cunque.

P. C. SCHOL.

Cinnamomi.] Cinnamomum ex hoc medicamento erroneè reiecit Fuchsius, cum vetera plurima exemplaria id contineant: quod rationibus etiam constare, demonstrari posset.

D A T V R acutas & peracutas [febres] patientibus, & maximè Caufoni & Syncho, in principio, & in augmento & statu aggritudinis. Et sine Diacridio potest exhiberi in omni hora diei: cum Diacridio verò, in aurora matutinali, & cum cautela, quoniam est solutivum forte.

*Diaprunum compositum laxativum,
[seu solutivum,] D. Nicolai.*

℞. Diapruni non laxativi adhuc recentis
& calidis l' iij.

Scammoneæ præparatæ 3 ij.

Misce, & repone.

I 3

Dia-

Diacatholicon Nicolai.

℞. Pulpæ Cassiæ fistulæ
 Pulpæ Tamarindorum
 Senæ mundatæ ana ℥ ij.
 Rhabarbari Violarum Polypodii
 * Anisi ana ℥ j.

Penidiarum
 * Sacchari Candi ana ℥ j.
 Glycyrrhizæ Seminis Cucurbitæ
 Seminis Citrulli
 Seminis Cucumeris
 Seminis Melonis ana ℥ ij.

Conterenda conterantur, & seminum
 quatuor maiorum nuclei incidantur: po-
 steà omnia simul conficiantur cum subse-
 quenti syrupo:

℞. Polypodii ℥ iiij.
 Coquantur in aqua cælesti q. s. addendo
 Sacchari optimi l' ij.

*Nicolaus Alexandrinus hanc confectiorem
 vocat Catholicum; è quo desumpta est: & pau-
 lò aliter eam describit: sed quia impressum
 Nicolai exemplar in hac confectiione valde men-
 desum est, malui ex cencordi aliorum tradi-
 tione hanc adscribere.*

CONFERT acutis & peracutis morbis:
 emollit enim, alterat, roburque addit ie-
 cinorosis & lienosis.

Ele-

*Electuarium Indum maius,
D. Mesue.*

℞. Cinnamomi Garyophyllorum
 Spicæ Indicæ Rosarum
 Cassiæ lignæ veræ [aut succedanei eius]
 Macis
 Cyperi [videlicet rotundi] ana ℥ iiij.
 Santali Citrini ℥ ij. β.
 Ligni Aloës
 Nucis moschatæ ana ℥ ij.
 Turbith optimi ℥ l. [id est, quinquaginta]
 Sacchari
 Penidiarum ana ℥ xx.
 Galangæ
 Cardamomi maioris
 Cardamomi minoris Afari
 Mastiches ana ℥ j. β.
 Diagridii ℥ j. ℥ iiij.
 Omnia terantur, & cum oleo Amygdalino
 dulci fricentur, & cum subsequenti
 syrupo conficiantur:
 ℞. Succi Cydoniorum
 Succi Granatorum Succi Apii
 Succi Fœniculi, omnium depuratorum
 ana l' β.
 Mellis despumati optimi l' iij. ℥ iiij. A
 Decoquantur succi cum melle, ad spissitudinem
 iustam, secundum artem.
 I 4 P. ④.

P. C. SCHOL.

A l' iij. ʒ iij.] Cùm Mellis triplum ad reliquorum pondera Cordus plerumque requisit, hîc Mellis l' iij. ʒ. posuerat, ingredientia Sacchara pulueribus ceteris connumerans; quod alicubi tamen non effecit. Itaque num Sacchara pulueribus sint annumeranda, ut ea ratione Mel quoque triplicandum sit, nihil hîc Fuchsius, nihil Dessennius, nihil Apollo fatum dignum; ut nec in Amygdala, Pineas, Dactylos recipientibus medicamentis; cùm aliokin futilibus interdum paginas repleant. Ceterùm (ut hîc id obiter dicam) huius iam narrati dubii, Diaphœnicean admodum est controuersum [f. decisio incerta.]

EXCREMENTA humorum, maximè pituitosorum ac putridorum, è ventriculo & aliis nutritoriis instrumentis educit: crassos in iis etiam flatus dissoluit, malaque hinc nata sanat; verbi gratia, inflationem ventriculi, colicos & renum dolores.

*Electuarium Indum minus,
D. Mesue.*

℞. Turbith optimi	ʒ	vj.
Sacchari tantundem		Macis
Garyophyllorum	Piperis	Zingiberis
Cinnamomi electi		
		Carda-

Cardamomi maioris

Nucis moschatae ana ʒ vij.

Scammoneae correctae ʒ xij.

Mellis optimi despumati triplum, hoc
est P ij. ʒ j. ʒ j. *

P. C. SCHOL.

Turbith ʒ vj.] Mihi, Desfennio, aliisque A
videtur Cordus hic mutilus, Turbith tantum
sex drachmas huic medicamento indens, cen-
tum drachmas in Mesue scriptum fuisse dicen-
tibus multis. Ego vero cum nulla ratione cen-
tum drachmas admittere queam, medicamenti
inscriptionis ratione habita, qua Indum mi-
nus appellatur, vix quinquaginta drachmas ad-
mittendas esse concedere possum, ut in Indo ma-
iori: n̄ in ambabus idem Scammonii pondus
citra controuersiam cerneretur. De decem tan-
tum drachmis aut duodecim, deq; vigintiquin-
que drachmis legentibus quibusdam exempla-
ribus nunc nihil dico. Tanta est hoc in pondere
hic varietas.

Interim si Turbith pondus (prater Cordi-
mentem) augetur, augenda quoque erit, pro
triplicitatis ratione, mellis quantitas.

HABET intentionem maioris.

Confectio Hamech maior,

D. Mesue.

R. Myrobal. Citrinorum ʒ iiij.

Chebulorum Indorum

l ʒ

Rha-

- Rhabarbari ana $\mathfrak{z}$ ij.
 Agarici Colocynthis
 Polypodii quercini ana $\mathfrak{z}$ xvij.
 * Absinthii Thymi
 * Senæ ana $\mathfrak{z}$ vj.
 * Violarum $\mathfrak{z}$ xij.
 Epithymi $\mathfrak{z}$ ij.
 Anisi Fœniculi
 Rosarum ana $\mathfrak{z}$ vj.
 Succi Fumi terræ l j.
 Prunorum num. lx.
 Passularum maiorum enucleatarum $\mathfrak{z}$ vj.
 Infundantur omnia in feri quantitate
 sufficienti, & ponantur in vitreato vase
 angusti orificii, bene obturato, & dimit-
 tantur per dies quinque, [aut tres potius.]
 Postea ad ignem ferueant vna atque altera
 ebullitione : deinde colentur. In parte
 colaturæ dissolue
 Pulpæ Casiæ $\mathfrak{z}$ iiij.
 * Pulpæ Tamarindorum $\mathfrak{z}$ v.
 Mannæ $\mathfrak{z}$ ij.
 Agitentur simul, & adiiciatur
 * Sacchari in altera colaturæ parte clarifi-
 cati l j. β .
 Coquantur simul ad mellis spissitudi-
 nem: deinde aspergatur subscriptarum spe-
 cierum pulvis:
 Scammoneæ bonæ $\mathfrak{z}$ j. β .
 Myrobal. Citrinorum Chebulorum
 Indorum ana $\mathfrak{z}$ β .
 Belle-

Bellericorum Emblicorum

Rhabarbari

Seminis Fumi terre ana ʒ iij.

Spicæ Nardi Indicæ

Anisi ana ʒ ij.

Confice secundum artem.

MORBIS omnibus ex flaua bile & pituita salsa natis, nempe impetigini, scabiei, elephantia & cancro succurrit. In summa, omni fœditati cutis à biliosis, & adustis humoribus procreatæ conuenit. [Melancholicis quoque vtiliter datur.]

*Confectio Hamech minor**D. Mesus.*

℞. Myrob. nigrorum [id est, Indorum]

Chebulorum

Epithymi ana ʒ l.

Fumi terre Absinthii ana ʒ x.

Thymi Calamiathæ

Polypodii quercini

Agarici Glycyrrhiæ

Buglossæ ana ʒ x.

Stœchados Arabicæ

Chamædryos [videlicet vera]

Chamæpityos [id est, Iue moschata]

Bedeguaris [eius loco sume Carduum benedictum]

Anisi ana ʒ v.

Prunorum Iuiubarum

℥ 6

Sebe-

204 L E N I T I V A,

Sebesten ana num. lxx.

Passularum enucleatarum l j.

* Decoquantur in aqua sufficienti vsque ad tertias. Colentur, & colaturæ addantur Sapæ ℞ ij.

Mellis despumati ℞ j.

Scammoneæ correctæ ℥ ij.

Coquantur lento igne vsque ad mellis spissitudinem.

P U R G A T Melancholiam, & vstos humores alios: ob id confert mania, melancholia, vertigini, obliuioni, & vitiiis cutis, qualia sunt pfora, id est, scabies, morphæa, cancer, elephantia, impetigo: & morbus Gallicus.

Diaphænicon D. Mesuæ.

℞. Dactylorum Hieron enucleatorum, ac tribus diebus in aceto maceratorum ℥ ij. ʒ ij.

Penidiarum ℥ j. ʒ j.

Amygdalorum [dulcium] ℥ v.

Turbith ℥ v. ʒ ij. β.

* Scammoneæ [i. Diagridii] ℥ ij. aliis ʒ ij. ʒ ij.

* Zingiberis Piperis longi

Foliorum Rutæ

Cinnamomi Macis Ligni Aloës

Anisi Fœniculi Dauci

Galangæ ana ʒ j. ʒ v.

A Mellis despumati triplum, hoc est, ℞ j.

℥ ij. ʒ vj.

Fiat

P. C. SCHOL.

Mirum est in hoc tam frequentis usus, tamq̃
dubiosa atque difficilis compositionis medica-
mento, adeò ut etiam à duobus Pharmacopœis
vix eodem concinnetur modo; mirum inquam,
hic silere, nihilq̃ serii dicere (ut Fuchsum si-
leam) Francisc. Apollinem, eundemq̃ tam in-
superbum esse, ut quid per Amygdala absolute
hic posita, intelligendum; quantum Scammo-
nii (nam admodum diuersa est lectio) quan-
tum Mellis, in quo hoc loco grandior, quàm in
quouis alio medicamento, cardo versari debe-
ret, sumendum sit, nihil Apolline dignum pro-
ferat, aut ridicula indicet atque scribat: cum
tamen plurimis locis, verborum ac vocum ina-
nium multas myriades temerò ac futiliter effun-
dat. Quoniam verò (quantum ad Mellis quan-
titatem attinet) seneque hic vniuersali regula
abuti velle dicat Franciscus: per quam si Mel-
lis triplum intelligat, nonne libra nouem Mel-
lis hic sumenda erunt, admodum à tribus procul?
Num igitur ad auctoris mentem composi-
tionem hanc se restituisse, ut inquit, gloriari de-
bet? Hunc itaque, hunc Apollinem consulas
Pharmacopœus oportet, ut radius eiusdem illu-
minatus (nam undique ferè est sibi similis) un-
dequaque etiam cacutiat atque exorbitet.

Febribus compositis & diuturnis auxi-
liatur. Bilem enim flauam & pituitam du-
cit. Colicis cruciatibus mirificè confert:

¶ 7

item

item doloribus ventriculi, & aliis malis
ex crudo humore ortis.

Diaphœnicon in forma solida.

℞. Daſtylorum infuſorum in aceto tribus
diebus ac noctibus numero ʒj.

Seminis Liguſtici ʒ ij.

Pineorum nucleorum

Amygdalorum dulcium ana ʒ xv.

Turbith ʒ xij.

Diagridii ʒ xj.

Sacchari Candi ʒ ij.

Piperis longi Zingiberis

Foliorum Rutæ

Cinnamomi Macis Fœniculi

Aniſi Dauci Galangæ

Ligni Aloës ana ʒ j.

A Sacchari l' j.

Fiat confeſtio in rotulis, ſecundum ar-
tem.

*Iſta confeſtio ſolida Diaphœnicon pleriſque
medicis eſt uſui.*

P. C. S C H O L.

A F j.] *Mutilum in hac Sacchari quantitate
eſſe Cordum, ſi ad precedentis Diaphœnici,
aliàsve cum Saccharo paratorum medicamen-
torum rationes contuleris, neceſſe eſt; Typogra-
phi forſan vitio. In eandem nihilominus na-
ſam ſatis imprudenter, immò pueriliter cecide-
re*

dere Fuchsius & nonnulli alii : ita cecus ceco
duce labitur.

Diasena D. Nicolai.

R. Senæ ℥ iiij.
 Auellanarum tostatarum num. l.
 Serici tosti ℥ ij.
 Lapidis Armeni loti ℥ j.
 Lapidis Lazuli loti ℥ iiij.
 Sacchari ℥ vj.
 Cinnamomi ℥ j.
 Garyophyllorum Galangæ Piperis
 Spicæ Nardi Indicæ Ocymī
 Foliorum Garyophyllorum
 Cardamomi
 Croci Zingiberis Zedoariæ
 Florum Rorismarini
 Macropiperis ana ℥ ij.
 Mellis despumati l' ij.
 L A P I S *Armenus*, est similis lapidi *Lazu-*
li, sed non est tantopere caruleus, sed magis vi-
ridis.
 F O L I A *Garyophyllorum* sunt similia fo-
liis Lauri, & odorem atque saporem habent
Garyophyllorum: eorum loco sume *Garyophyl-*
los ipsos.
 Succurrit melancholicis, mania vexa-
 tis, & quarrana tristitiaque affectis, lie-
 nosis, & omnibus malis ex atra bile pro-
 creatis.

Bene-

Benedicta laxativa D. Nicolai.

R². Turbith electi
 Sacchari ana ʒ x.
 A Diagridii Esulæ Hermodactylorum
 Rosarum ana ʒ v.
 Caryophyllorum
 Spicæ Nardi Indicæ
 Zingiberis Croci
 Saxifragiæ Macropiperis
 Amomi [sumatur Acorus versus eius loco,
 vel Calamus aromaticus]
 Cardamomi minoris Seminis Apii
 Salis Gemmei Galangæ Macis
 Carui Fœniculi Seminis Asparagi
 Seminis Rusci [id est, Brusci]
 Granorum solis [id est, Milii solis] ana ʒ j.
 Mellis despumati optimi triplum, hoc
 est, l^r j. ʒ v. ʒ v.
 * Confice secundum artem.

*Per semen Asparagi & Rusci intellige carnem
 & pulpam eius: reiectis nucleis ossibus.*

P. C. SCHOL.

A Esulæ.] Nullo pacto placent Fuchsii alio-
 rumq^{ue} sententia, hic Esula ʒ x. esse sumendas
 arbitrantium: etenim cum Cordo ʒ v. suffi-
 cere bonaratione dico. Brevis undique esse coger.

HUMORES pituitosos, potissimum
 ad articulos decumbentes, elicit. A reni-
 bus quoque & vesica purgat.

Electua-

*Electuarium Elefchof sue Episcopi,
D. Mesue.*

℞. Scammoneæ Antiochenæ [vel Dia-
gridii]

Turbith optimi ana ʒ vj.

Garyophyllorū Cinnamomi Zingiberis

Myrob. Emblicorum Nucis moschatae

Polypodii ana ʒ ij. β.

Sacchari ʒ vj.

Mellis despumati triplum, id est ʒ x. ʒ j.

P. C. SCHOL.

Sacchari ʒ vj.] *Præter exempla ex Mesue,
præterq; rationes, Fuchsius & Franciscus
Alexand. hic ʒ vj. legunt.*

BILEM flauam & pituitam elicit: fla-
tus quoque expellit: doloribus articulo-
rum, laterisque prodest, itemque colicis
cruciatibus: ad renes etiam & vesicam de-
cumbentes humores expurgat.

Electuarium de Psyllio D. Mesue.

℞. Succī Buglossæ domesticæ

Succī Buglossæ agrestis Succī Endiuix

Succī Apii, omnium coctorum & despu-
matorum ana l' ij.

Succī Fumi terræ ʒ iij.

In quibus macerentur per xxiiij. horas
subsequentia:

℞. Cu-

B. Cuscutæ Anisi Senæ ana ℥ β.

Capilli Veneris m. j.

A Afari ℥ iiij.

Spicæ Nardi Indicæ ℥ ij.

Bulliant aliquantulum, adiiciendo

Violarum ℥ iiij.

Epithymi ℥ ij.

Hæc postquam modicè bullierint, co-
lentur : & colaturæ iniiciantur

Psyllii seminis integri ℥ iiij.

Macerentur per xxiiij horas, singulis
horis agitando : deinde sume expressæ à

Psyllio mucilaginis ℥ iiij.

Sacchari albißimi ℥ ij. β.

Coquantur lento igne ad perfectionem,
addendo pulueris

★ Trochiscorum Diarhodon

de Spodio

de Rhabarbaro ana ℥ j.

de Berberis ℥ β.

★ Scammonii in Cytonio malo cocti ℥ iiij.

Confice secundum artem.

*Per Buglossam domesticam potes intelligere
Boraginem, vel magnam illam Italicam Bu-
glossam.*

P. C. SCHOL.

A Afari ℥ iiij.] *Sic legendum esse, ritè quoque
Fuchsius monet. Cordus enim, Afari, Spica
ana ℥ ij perperam hic legebat.*

FLAVAM bilem euocat, febribus ar-
dentibus & curatu difficilibus auxiliatur;
dolori

dolori capitis & vertigini à biliosorum
humorum euaporationibus procreatis,
morbo regio, & iecori supra modum ca-
lesfacto.

Electuarium Rosatum D. Mesue.

R. Succi Rosarum rubearum perfectarum
℞ iiii.

Sacchari Tabarzeth [*id est, albi*] ℞ j. β.

Mannæ puræ & recentis ℥ vj.

Scammonæ Antiochenæ ℥ j. β.

Coquantur sensim ad ignem mollius-
culum, dum ad mellis consistentiam
vsque densescant: deinde insperge

Trochiscorum de Spodio ℥ j.

Trochiscorum de Berberis ℥ iiii.

Galliæ moschatæ veræ

Croci ana ℥ ij.

Reponatur in vase vitreo.

E s t cholagogum clemens: ob id sa-
lubre biliosis affectibus, arthritidi calidæ,
cephalalgia calidæ, vertigini, oculorum
dolori, ictero.

*Electuarium de Succo Rosarum
D. Nicolai.*

R. Succi Rosarum rubrarum

Sacchari albissimi ana ℞ j. ℥ iiii.

Diagridii ℥ j. ℥ iiii.

San-

Santali rubri Santali albi
 Santali citrini ana ʒ vj.
 Spodii de Ebore ʒ iij.
 Caphuræ ʒ j.

Succus Rosarum cum Saccharo ad iustam consistentiam coquatur, deinde tri-
 tæ species adiiciantur.

Hæc compositio potest fieri in forma
 solida.

Expellit flauam bilem citra molestiam:
 ad morbos articulorum ex biliosis & ca-
 lidis humoribus natos, ad febresque ter-
 tianas confert.

Diaturbith cum Rhabarbaro,

D. Montagnana.

℞. Turbith optimi
 Hermodactylorum ana ʒ j.
 Rhabarbari ʒ x.
 Diagridii ʒ iij.
 Santali albi Santali rubri Violarum
 Zingiberis ana ʒ j. β.
 Mastiches Anisi Cinnamomi
 Croci ana ʒ β.
 Sacchari albissimi triplum, hoc est ℞ j.
 ʒ ij. ʒ ij.

Potest fieri in liquida & solida substātia.

Est Cholagogum, Phlegmagogum, &
 Melanogogum. [Verminosis & hydropi-
 cis vtile.]

Dia-

*Diaturbith maius D. Petri de
Tusignano.* *

℞. Turbith optimi ℥ j.
Diagridii
Zingiberis ana ℥ iiij.
Cinnamomi
Caryophyllorum ana ℥ ij.
Galangæ Piperis longi
Macis ana ℥ j.
Sacchari albissimi ℥ viij. ℥ v.
EDUCIT phlegmaticos humores, &
purgat, & calefacit.

*Diaturbith minus Zazaris, ex Mesuæ **
cap. de Turbith.

℞. Turbith albi & gummosi ℥ x.
Zingiberis ℥ v.
Mastiches ℥ iiij.
Sacchari albissimi ℥ vi. ℥ vj.
LEVITER purgat phlegma à stomacho.

Diacarthamum D. Arnoldi A
de Villanova.

℞. Specierum Diatragacanthi frigidi ℥ β.
Pulpæ Cytoniorum ℥ j.
Medullæ feminis Carthami ℥ iiij.
Zingiberis albi ℥ ij.

Dia.

Diagridii 3 ij.

B Turbith 3 vj.

* Mannæ granatę 3 ij.

Mellis rosati colati 3 j.

* Hermodactylorum 3 iiij.

Sacchari albißimi 3 x. 3 iiij.

Fiat in liquida substantia.

Cum autem species referuare volueris, mel rosatum non conuenit addere.

PVLPA sue caro Cytoniorum hic requiritur exsiccata.

P. C. SCHOL.

A Diacarthamum.] Cum apud diuersos auctores diuersimodè legatur Diacarthami descriptio, atque hæc quoque ab Arnoldi variare dicat Franciscus Alexander; Arnoldo tamen hanc acceptam feremus, tantisper dum eiusdem genuinam descriptionem Franc. Apollo in Arnoldi nobis libris monstrauerit. Interea quoniam hanc utilem repererint multi, eam conficere Officina possum.

B Mannæ 3 ij.] 3 ij. hic legi debere vel pueri animaduertent. ita ut à tot tantisq; viris (qui alioquin se satis emuncta naris esse putant) id non esse olfactum, stupeßcam. Sed innumera huiusmodi hacce in libello restituta conspicias, ab aliis ne cogitata quidem; quorum rationes in aliud tempus seruamus.

PRODEST in euacuatione cholerae & phlegmatis.

Hiera

Hiera Picra simplex D. Galeni. A

℞. Cinnamomi
 Xylobalsami [*aut succedanei eius*]
 Asari Spicæ Nardi Indicæ Croci
 Mastiches Chiæ ana ʒ vj.
 Aloës non lotæ ʒ c.
 Mellis despumati ℞ iiij. ʒ iiij.
 Cùm hæc confectio magis confortatiua
 quàm solutiua esse debeat, cum aloë lota
 conficienda est.

P. C. SCHOL.

*Ut ex ipsissima Galeni mente confectio hæc A
 pareatur, qualiq; modo à peritis medicis hodie
 confici iubetur: Croci ʒ v. & Aloës ʒ xc. tan-
 tùm imponenda sunt.*

CONTRA biliosos, putres, marcidosque
 humores, qui ori ventriculi insederunt, re-
 medio est; item iis quorum faciem pallor
 decolorauit: iis quoque quorum oculis
 obiectæ culicum aut pilorum imagines
 obuersantur. Alui recrementa mediocriter
 mouet, ad iecur vsque progrediens: lædit
 quibus iecur calidius exhibet negotium;
 & stomachum iuuat.

Hiera picra cum Agarico.

℞. Specierum Hieræ simplicis sine Aloë
 Agarici

Agarici Trochiscati ana ʒ iiij.
 Aloës non lotæ ʒ j.
 Mellis despumati ʒ vj.

Hiera Picra composita D. Nicolai.

℞. Cinnamomi
 Spicæ Nardi Indicæ
 Croci Schœnanthi Afari
 Xylocassie
 Xylobalsami } quorum loco sumantur suc-
 Carpobalsami } cedanea, ut supra.
 Violarum Absinthii Epithymi Agarici
 Rosarum Turbith Colocynthis
 Mastiches ana ʒ ij.
 Aloës non lotæ ʒ x. ʒ ij.
 Mellis despumati ʒ viij.

P. C. SCHOL.

A Ana ʒ ij.] Fuchsius ana ʒ β. legi vult; Cor-
 dum reprehendens; cum in idem recidant: con-
 cluduntur enim simplicia omnia unico ana: &
 Aloës ad pondus omnium legunt Nicolai exem-
 plaria. Inanis itaque est Fuchsi reprehensio.

FACIT ad diuersas capitis, & aurium,
 & oculorum distemperantias: stomachum
 quoque optimè purgat: affectiones hepa-
 tis emendat: splenis duritiā & densita-
 tem emollit & extenuat. Renibus & vesi-
 cæ prodest, & matricis distemperantiam
 emendat.

Hiera-

*Hieralogodium, seu potius Hiera
Logadii, D. Nicolai.*

℞. Pulpæ Colocyntidis
 Polypodii ana ʒ ij.
 Euphorbii Polii montani minoris
 Cocci Gnidii ana ʒ j. β. ḡ vj.
 Absinthii
 Myrrhæ Troglodyticæ ana ʒ j. ḡ xij.
 Centauræ minoris Agarici
 Hammoniæ
 Folii [aut succedanei eius]
 Spicæ Nardi Indicæ Scillæ afflatæ
 Diacridii ana ʒ j.
 Aloës Comarum Thymi
 Cassiæ lignæ Chamædryos Bdellii
 Prællii ana ʒ ij. ḡ xiiij. **A**
 Cinnamomi Opopanacis Castorei
 Aristolochiæ longæ Leucopiperis
 Macropiperis Melanopiperis Croci
 Petroselinii Macedonici
 Sagapeni ana ʒ β.
 Hellebori nigri
 Hellebori albi ana ḡ vj.
 Mellis despumati triplum, hoc est ʒ x. *
 ʒ iiij. ʒ j. ḡ iiij.
*Quadam exemplaria habent Colocyntidis
 ʒ ij. sed maximo errore: nos itaque veram com-
 positionem Nicolai Alexandrini sequimur, qui
 habet hanc proportionem.*
 K Cocci

Cocci Gnidii debent esse 3 j. β. ḡ xij. s. Alexandrinum Nicolaum sequi volumus impressum, qui habet 3 xvij. & hac compositio habet decimam partem Nicolai: itaque si 3 j. β. & ḡ xij. multiplicantur per decem, erunt 3 xvij.

Nota 3 ij. & ḡ xiiij. sunt decima pars drachmarum novem: in Nicolao autem Alexandrino impresso non novem, sed undecim legitur: sed hoc factum est vitio librariorum, xj. pro ix. ponentium, quamvis impressus codex pro xj. habeat 11. id est undecim per ciphras scriptum. Quod autem legendum sit ix. & non xj. indicat degradatio ponderis in tota hac confusione.

P. C. SCHOL.

A 3 ij. ḡ xiiij.] Fuchsius sinistrè ex Myrepsso legit hic 3 j. tantum.

B Cocci Gnidii debent esse 3 j. β. ḡ xij.] In Nicol. Alex. non advertit mendum Cordus. Non enim 3 xvij. sed 3 xvj. legendum esse, & ratio & Myrepsus Fuchsi docent: quare in contextu 3 j. β. ḡ vj. rectè à Cordo posita sunt, præter suam ipsiusmet existimationem.

Exterminat diuturnas & inueteratas passionēs, id est, maniam, & omnes melancholias atque epilepsias. Scotomaticos, id est vertiginosos & spumantes, caducos, & qui sibi præmordent linguam, cephalalgicos, hemicranicos, & qui ita vexantur ex capitalibus commotionibus,

¶ vi-

ut videantur quasi demonium habere, qui appellantur spatici, data purgat, ne incendium aut lipothymia generetur corpori, quod superscriptis passionibus subiacet; quibus inuitis etiam medetur. Paralyticis & tremulis subuenit. Datur indigestis, cardiacis, pleuriticis, hepaticis, spleneticis. Elicit menstrua. Nephreticos, arthriticos, & ischiadicos subleuat: Venena & venenatas passiones & morsus admodum persanât: Lepras & varias zermas emendat. Est autem sine ullo periculo; neque alias molestias infert accipientibus: daturque de ea ter in mense pondus drachmarum trium, cum mulsæ cyathis iij. & salis cochleari.

Hiera Pachii, ex descript. Nicolai Alexandrini.

℞. Stœchados	Marrubii
Chamædryos	Agarici
Colocynthidis	ana ℥ x.
Opopanacis	Sagapeni
Petroselinii	Mali terræ
Piperis albi	ana ℥ v.
Cinnamomi	Spicæ Nardî
Myrrhæ	Folii
Croci	ana ℥ iiij.
Mellis despumati	triplicis, id est ℥ cclxxxv.
qui faciunt ℥ iiij. 3 iiij. ℥ v.	
Arida omnia in tenuissimum puluerem	
K 2	tupdito:

tundito : liquores vetò , opopanacem , fagapenum , electa & pura in mortario tundito. deinde in feruenti mortario cum melle despumato feruenti adhuc vnito , ac reliquis misceto , cum omnino leuigata fuerint. Cùm verò mel ad dissoluendos hos liquores accipies , de superscripta quantitate sumito , nihil addendo.

M A L V M terra , id est , radix Aristolochie rotunde vera.

Scribonius Largus mirum in modum effert huius Hiera virtutes , quemadmodum etiam Marcellus. Itaque non abs re fuerit tutò ea uti , cùm & nos eius efficaciam aliquoties experti simus.

✕ hac nota significat Romanis scriptoribus denarium. Est autem denarius pondus Romanum , drachmâ paulò grauius. Nam drachma octo faciunt unciam , cùm denarii septem constituent unciam : non rarò tamen indifferenter pro drachma accipitur , sed malè.

Compositio hæc sanat morbo comitiali correptos , furiosos , scotomaticos , cephalalgicos : facit ad deprauatam in vtrambet partem. Ad Tetanum , & Cynicum spasmus , præcipuè verò ad pectoris & lateris dolores prodest , ex qualibet causa factos siue latente & oculta , siue manifesta. Præterea neruorum tensionibus mirificè conuenit : Prodest ad articulare morbum , ad spinæ totius & lumborum dolo-

dolorem. Duritias in mammis mulierum cum dolore consistentes, ex toto interdum sanat. Ad stomachicos euidenter conuenit. Remediat enim eos quibus frequenter acefcit cibus, aut affiduè nanfeant aut falua abundant. præcipuè verò Melancholicis benefacit, &c.

*Catharticum Imperiale, D. Nicolai
Alexandrini.*

℞. Diagridii
Sacchari ana ʒ viij.
Cinnamomi Nardi
Saxifragiæ
Polypodii ana ʒ iiij.
Garyophyllorum
Zingiberis
Celticæ [id est, Spica Celtica]
Macropiperis Melanopiperis
Cardamomi
Amomi [eius vice sume nostrum Calamum
aromaticum] ana ʒ iij.

Mellis despumati P j. ʒ iiij. ʒ vij.

SAXIFRAGIA, quam Græci describunt, mediam habet figuram, & magnitudinem inter Pulegium & Thymum. Germanicè vocatur Steinplai, [aut Steinpokey.]

CAPVT optimè purgat, os bene olens reddit: ex stomacho & toto corpore vtramque bilem deducit.

K ʒ Pul-

*Pulvis medicaminis Turbith,**D. Anicenna.*

℞. Zingiberis albi

Mastiches ana ʒ x.

Turbith subtiliss. puluerizati ʒ i.

Sacchari Tabarzeth quantum eorum est.

Commisceantur.

PVRGAT humores phlegmaticos: datur pueris, mulieribus, senibus, & humidis, delicatis & otiosis.

*Pulvis Senæ preparata,**D. Montagnana.*

℞. Senæ mundatæ ʒ xij.

Zingiberis

Macis ana ʒ iij.

Cinnamomi

Tartari ana ʒ j. β.

Hæc in puluerem redacta commisceantur.

Dosis ʒ j. ante cœnam.

PVRGAT caput mirabiliter.

Pulvis aut Tragea laxativa.

℞. Turbith ʒ j.

Zingiberis Cinnamomi

Mastiches Galangæ

Cardamomi minoris

Garyo.

STERNUTI. ET NASALIA 223

Garyophyllorum

Anisi Hermodactylorum

Diagridii ana ℥ β.

Foliorum Senæ ℥ ij.

Sacchari ℥ iiij.

Misceantur in puluerem contrita.

Purgat cholera, phlegma & melancholia.

Pulvis Sternutatorius.

R. Radicum Pyrethri ℥ β.

Castorei ℥ β.

Hellebori albi

Hellebori nigri ana ℥ j.

Maioranæ m. j.

Misceantur: fiat pulvis lege artis.

Nasalia.

R. Calaminthæ

Maioranæ Radicis Ireos

Seminis Nigellæ Castorei

Seminis Staphysagriæ ana ʒ j.

Hellebori albi Pyrethri

Nucis moschatae Myrrhæ rubæ

Euphorbii ana ʒ ij.

In pulueres singula conterantur: deinde cum Ladani ʒ vj. & melle modico formentur nasalia.

K 4 S v p

224 SUPPOSITORIA ET PILULÆ.

SUPPOSITORIA.

Suppositoria simplicia conficiuntur ex melle & sale simul coctis ad debitam crassitiem.

Species ad Glandes, aut Suppositoria acuta conficienda.

℞. Hellebori albi
Granorum Colocynthis ana ℥ j. β.
Esulæ præparatæ
Hermodytylorum ana ℥ j.
Specierum Hieræ picæ simplicis Galeni
℥ ij.
Misceantur puluerizata.

PILULÆ.

Pilula Alephangine, D. Mesue.

℞. Cinnamomi Cubebarum
Ligni Aloës
Calami aromatici Macis
Nucis moschatæ
Cardamomi
Garyophyllorum Asari
Mastiches Schœnanthi
Spicæ Indicæ
Carpobalsami [aut succedanei eius] ana ℥ j.
Abstin-

Absinthii sicci Rosarum ana 3 v.
 Conterantur grosso modo, & infundantur in aqua P duodecim, & coquantur lento igne in duplici vase, vsque ad consumptionem duarum partium, id est, ad remanentiam tertiæ partis: deinde exprimantur fortiter, & colentur. In colatura P duabus dissolue Aloës Succotrinæ multoties in vitreo vase lotæ, cum aqua pluuiali, & iterum ficcata, l.j. agitentur simul continuè in Sole: deinde addantur pulueris Myrrhæ, Mastiches ana 3 v. Croci 3 iij. Deinde quod reliquum est colati decocti ex aromatibus etiam affundito, & exiccentur ad Solem vel in stufa, admiscendo subinde quod densatum est, liquido: & linteo puro vas obtegatur, aduersus incidentium muscarum & sordium iniurias. Postremò reponatur massa, & fiant Pilulæ parvæ, cum necessitas requirit.

PILULÆ Alephangina composita sunt à Mesue, ut confortent potius stomachum & cerebrum, quàm ut alium ducant. Propterea Aloën toties lotam requirit, & nullum solutivum medicamentum eis admisset, sed confortantia omnia, nisi quis solum Asarum excipiendum esse contendat.

Istæ Pilulæ ubique sunt in frequenti usu, sed rarissimè ut decebat conficiuntur. nam detrabunt ponderi & numero aromatum, & augent pondus

K 5

pondus

pondus Aloës : quidam etiam impurissimam Aloën admiscunt , aut ipsius Aloës sordes. Porro miror cur Mesue iubeat ut decoquantur aromata, cū tamen omnia aromata tenuissimis consistant viribus, qua facile inter decoquendum resolvuntur : adeo etiam, ut deinde ipsum decoctum aut colatura, prorsus non sapiat aromata qua incocta fuerant. Sed quia ita praeparari hanc massam voluit Mesue, in nulla re immutabimus eius placitum.

Quidam confectioni huius massa Pilularum Alephanginarum consulentes, dimidiam aromatum partem cum aqua decoquunt, & Aloën in colatura dissolunt : alteram autem partem aromatum in minutissimum pulverem redactam, inter exiccandum massae admiscunt; non absurda admodum ratione, si aromata decoctionem sustinerent.

VENTRICULUM, cerebrum, & sensoria humoribus crassis, putridis, pituitosis purgant, & inde natum dolorem dissipant : ventriculum roborant, & concoctionem eius iuvant.

Pilula Assaieret, D. Avicenna.

R. Specierum Hieræ picræ, descriptione Galeni ℥ j.

Mastiches

Myrobal. Citrinorum ana ℥ β.

Aloës optimæ ℥ ij.

Syrup.

PILULÆ.

Syrapi de Steechade q. f.

Fiat Massa

BILEM flauam & pituitam sine molestia è ventriculo potissimum vacuant. Quapropter iis qui caputè ventriculo dolent, conueniunt; nec non in subtilibus catarrhis.

Pilula Arabica, D. Nicolai.

℞. Aloës optimæ ℥ iiij.

Radicis Bryoniæ

Myrobalanorum Citrinorum

Myrob. Chebulorum Myrob. Indorum

Myrob. Bellericorum Myrob. Emblicorū

Mastiches Diacridii Asari

Rosarum ana ℥ j.

Castorei ℥ iiij.

Croci ℥ j.

Succi Fœniculi q. f.

Fiat Massa.

VALENT ad capitis dolorem, vertiginem, hemicraniamque. Latitiam generant, mentisque vigorem conseruant; Visum acuunt, auditumque amissum reparant: Ac stomachum à vitiosis humoribus purgant.

Pilula Arthritica sine Arthetica.

D. Nicolai.

℞. Hermodactylorum Turbith

K 6

Aga-

- Agarici ana ʒ iiij.
 * Colocynthis Cassia lignee veræ
 Spica Nardi Indica
 Caryophyllorum
 Xylobalsami [aut succedanei eius]
 Carpobalsami [aut succedanei eius]
 * Macis Galangæ
 * Zingiberis Mastiches
 * Assa foetida Fœniculi
 Anisi Saxifragiæ
 Seminis Asparagi
 Seminis Rusci [id est, Brusci]
 Rosarum
 Granorum solis [id est, Milii solis]
 Salis gemmei ana ʒ β.
 * Scammonii ʒ ij.
 Aloës optimæ ad pondus omnium
 Succus Fœniculi q. s.
 Fiat Massa.

Ex Asparagi & Rusci seminibus tantum pulpa illa carnosæ accipi debet, abiectis corneis seu ossis seminibus: idq; semper est observandum.

VALENT ad podagram, aliosque articulorum dolores.

Pilule de Agarico D. Mesue.

- * R. Agarici ʒ iiij.
 Ireos
 * Prassii ana ʒ j. Turbith ʒ v.
 Hieræ picra ʒ iiij.
 Colo-

Colocynthidis

Sarcocollæ ana ʒ ij.

Myrrhæ ʒ j.

Sapæ quantum sufficit.

Fiat Massa.

Ego consulerem, ut Hierapicra nondum melle commissa acciperetur, hoc est, species eius aromatica cum Aloë tantum mista: intelligenda autem est Hierapicra simplex Galeni.

SAPÆ est mustum optimum, ad tertiam decoctum.

Auxiliantur asthmaticis, & aliis thoracis vitiis à crassis & pituitosis humoribus natis.

Pilula Aurea, D. Nicolai.

℞. Aloës Diacridii ana ʒ v.

Rosarum

Seminis Apii ana ʒ ij. β.

Anisi Fœniculi

Mastiches ana ʒ j. β.

Crocī

Pulpæ Colocynthidis ana ʒ j.

Mucilaginis [seu infusionis] Tragacanthæ q. s.

Fiat Massa.

CAPVT expurgant, aciem oculorum exacuunt, flatus ventriculi & intestinorum dissolunt, ac citra molestiam aluum deiiciunt.

K 7

Pilula

Pilula Aggregatine, D. Mesue.

℞. Myrobal. Citrinorum
 Raue. Seni ana ʒ iiij.
 Succu Eupatorii
 * Succu Absinthii ana ʒ iiij.
 Diacridii ʒ vj.
 Myrobal. Chebulorum
 Myrobal. Indorum
 Agarici Colocynthidis
 Polypodii ana ʒ ij.
 Turbith optimi
 * Aloës ana ʒ vij.
 Mastiches Rosarum
 Salis gemmei Epithymi
 Anisi Zingiberis ana ʒ j.
 Electuarii de succo Rosarum Mesuæ q. s.
 Fiat Massa.

RAVED Seni, id est, Rhabarbarum Orientale optimum.

SUCCI Eupatorii & Absinthii debent esse inspissati, ut Aloë.

Per Eupatorium hoc loco intelligendum est Eupatorium quod Mesue describit, quod idem est cum Gratiola. Germanicè vocatur Weyssaurin: copiosè nascitur ad Albin. igitur hic erit faciendus eius succus.

VALENT ad diuturnas febres, & vitia capitis, ventriculi & iecinoris. Humores item biliosos & pituitosos educunt.

Pilula

Pilula Benedicta, D. Nicolai.

℞. Specierum Benedictæ laxatiuæ ʒvj.
Mellis Rosati quantum sufficit.

Fiat Massa.

HVMORES pituitosos, potissimum
ad articulos decumbentes, eliciunt: à re-
nibus quoque & vesica purgant.

*Pilula Cochia D. Rhasis 9 ad
Almansorem.*

℞. Specierum Hieræ picræ Rhasis ʒ x.
Colocynthidis ʒ iiij. ʒ j.
Scammonæ ʒ ij. β.
Turbita Stœchadis ana ʒ v.
Syrupi de Stœchade quantum sufficit.
Fiat Massa.

STOËCHAS cùm simpliciter & indefinitè
ponitur, semper est intelligēda Stœchas Arabica.

Cephalicæ [Pilulæ] rectiùs appellan-
tur, quòd scilicet caput magna efficacia
expurgent, ex eoque ac neruis humores
crassos euacuent.

*Hierapicra Rhasis, 9. ad Almansor:
ad faciendum Pilulas Cochias.*

℞. Rosarum rubearum
Spicæ Nardi Indicæ Mastiches
Xylor

Xylobalsami [*aut succedanei eius*]
 Carpobalsami [*aut succedanei eius*]
 Cinnamomi
 * Xylocastæ veræ [*id est, Cassia lignea*]
 Asari [*videlicet radicis eius*] ana ʒ j. ʒ vj.
 Aloës ʒ vj. ʒ ij.
 Fiat Pulvis.

Pilula de Colocynthide, D. Mesue.

R. Pulpæ Colocynthidis ʒ vj.
 Myrobal. nigrorum [*id est, Indorum*]
 Myrobal. Citrinorum
 Sagapeni Bdellii mollis
 * Sarcocollæ ana ʒ v.
 Aloës ʒ vij.
 Nigellæ Cymini Armeni
 Origan. Persici
 Nasturtii albi Salis gemmei
 Absinthii ana ʒ j.
 Succ. Porri quantum sufficit.
 Fiat Massa.

CYMINVM Armenum, *id est, Orientale, ex Armenia regione.*

ORIGANVM Persicum, *idem est quod Creticum Origanum, & est Maiorana simile.*

NASTURTIVM album, *id est, Thlaspi, Germanicè Wegekressen: significat etiam Merretich.*

VALENT ad affectus pituitosos & melancholicos, ut alios curatu difficiles, & iuncturarum dolores.

Pilula

Pilula de Eupatorio maiores
D. Mesue.

℞. Myrobal. Citrinorum
 Succ Eupatorii Mesue
 Succ Absinthii ana ʒ iij.
 Raueseni [*id est, Rhabarbari*] ʒ iij. β.
 Mastiches ʒ j.
 Croci ʒ β.
 Aloës bonæ ʒ v.
 Succ Endiuæ quantum sufficit.

Fiat Massa.

MIRIFICA profunt in febribus intermittentibus biliosis, morbo regio, ictericisque obstructionibus.

Pilula de Euphorbio D. Mesue.

℞. Euphorbii
 Colocynthidis Agarici
 Bdellii mollis
 Sagapeni ana ʒ ij.
 Aloës ʒ v.
 Succ Porri quantum sufficit.

Fiat Massa.

Ad emittendam hydropicorum flauam aquam, & materiam tumoris discutendam valent: Opem quoque afferunt lumborum doloribus, & podagræ humida causa concitata.

Pilula

Pilula Fœtida maiores, D. Mesua.

℞. Sagapeni Hammoniaci
 Opopanacis
 Bdellii mollis Colocynthidis
 Seminis Rutæ
 Aloës Epithymi ana ʒ v.
 Hermodactylorum
 Esulæ minoris ana ʒ ij.
 Scammoneæ ʒ iij.
 Cinnamomi Syriacæ Nardi Indicæ
 Croci Castorei ana ʒ j.
 Turbith ʒ iiij.
 Zingiberis ʒ j. β.
 Euphorbii ʒ ij.
 Succī Porri [præsertim foliorum] q. s.
 Fiat Massa.

VACUANT pituitam crassam, crudam: ob id conferunt affectibus indentis, arthritidi, podagræ, gonagræ, dolori spinæ & aliarum iuncturarum, ventriculi, colico, alphis, elephantia, & albaras.

Pilula Fœtida, D. Rhasis.

℞. Specierum Hieræ picæ Rhasis ʒ x.
 Colocynthidis interioris ʒ v.
 Euphorbii ʒ ij. β.
 Castorei Piperis Assæ fœtidæ
 Saga-

Sagapeni Opopanacis Seitaragi
 Sinapi ana ʒ i.
 Centaureæ minoris Elaterii ana ʒ v.
 Gummi, siue lachrymæ & liquores omnes
 densati, in succo Rutæ q. s. dissoluantur:
 deinde admistis reliquis fiat Massa.

SEITARAGI, siue Seytari Indum, est
 herba similis Thlaspi maiori, id est Merretich:
 Latine vocatur *Lepidium maius*: Germanicè,
 Roskressen, Psafferwurtz, Romischkressen, &
 Maurkressen: accipiendæ autem sunt radices
 eius, aut semina.

ELATERIVM, id est, succus fructuum
 Cucumeris asinini exsiccatum.

Pilula de Fumo terræ, D. Auenenna.

ʒ. Myrobal. Citrinorum
 Myrobal. Chebulorum
 Myrob. nigrorum [id est, Indorum] ana ʒ v.
 Aloës ʒ viij.

Scammonæ ʒ v.
 Succus Fumi terræ clarificati quantum suf-
 ficit, vt formetur ter hæc massa: nam
 cum primò fuerit siccata massa, plus
 succi est addendum; & rursus exicce-
 tur; idque tertio est faciendum.

EDVCUNT è corpore humores bilio-
 sos, acres & salsos: ideoque aduersus om-
 nia cutis vitia valent.

Pilula

*Pilula de Hermodactylis maiores.**D. Mesue.*

℞. Hermodactylorum
 Myrobal. Citrinorum
 Aloës Turbith Colocynthidis
 Bdellii mollis Sagapeni ana ʒ vj.
 Castorei Sarcocollæ Euphorbii
 Opopanacis Seminis Rutæ
 Seminis Apii ana ʒ iiij.
 Croci ʒ j. β.
 Succī Caulium quantum sufficit.
 Fiat Massa.
 Aduersus podagram & arthritin profunt.

Pilula Inde Haly, D. Mesue.

* ℞. Myrobal. nigrorum [*id est, Indorum*]
 * Hellebori nigri Polypodii ana ʒ v.
 Epithymi Stœchados ana ʒ vj.
 Agarici Lapidis Lazuli loti
 * Colocynthidis
 * Salis Indi [*aut Salis gemmei*] ana ʒ iiij.
 Succī Eupatorii inspissati
 Spicæ Indicæ ana ʒ ij.
 Garyophyllorum ʒ j.
 Hieræpicæ simplicis Galeni ʒ xij.
 Succī Apii quantum sufficit.
 Fiat Massa.

VALENT ad affectus melancholicos,
 can-

cancerum, elephantiam, albos nigros curatu difficiles, melancholicum morbum, & inde ortum timorem & mœrorem, quartanam, icterum spleneticum, & dolorem splenis.

*Pilula Hiere simplicis, Galeni,
lib. 6. Tuenda val.*

℞. Aloës ʒ l. A
Cinnamomi
Xylobalsami [aut succedanei eius]
Asari Spicæ Nardi Indicæ Croci
Mastiches Chiæ ana ʒ iij.
Mellis Rosati quantum sufficit.
Fiat Massa.

P. C. SCHOL.

*Pilulis his, ut ex Galeni ipsissima sententia A
conficiantur, & valuti apud peritiores hodie
usus obtinuit, Aloës ʒ xlv. & Croci ʒ ij. s.
tantum hic indenda sunt.*

ADVERSUS vitia ventriculi ex humo-
ribus biliosis & pituitosis nata, profunt.

*Pilula de Hiera composita,
D. Nicolai.*

℞. Cinnamomi
Spicæ Nardi Indicæ Croci
Schœnanthi Asari Xylocastie
Xylobalsami [aut succedanei eius]
Carpo-

Carpobalsami [aut succedanei eius]

Violarum Absinthii

Epithymi Agarici

Rosarum Turbith Colocynthidis

Mastiches ana ʒ j. [al. ʒ iij.]

Aloës ad pondus omnium, hoc est ʒ iij.

Fiat Massa cum aqua Endiuiz.

OPEM ferunt vitiis capitis, neruorum-
que ab humoribus pituitosis procreatis.*Pilule Hiera, cum Agarico.*

℞. Specierum Hieræ simplicis Galeni

Agarici Trochiscati ana ʒ iij.

Aloës bonæ ʒ j.

Mellis Rosati quantum sufficit.

Fiat Massa.

AUXILIANTVR stomachicis, asth-
maticis, & aliis stomachi ac thoracis vitiis
à crassis & pituitosis humoribus natis.*Pilule de Lapide Lazuli, sine Cyaneo,
D. Mesne.*

℞. Lapidis Lazuli abluti ʒ vj.

Epithymi Polypodii ana ʒ viij.

Scammoneæ Hellebori nigri

Salis Indi, aut Gemmei ana ʒ ij. ʒ.

Agarici ʒ viij.

Garyophyllorum Anisi ana ʒ iij.

* Specierum Hieræ simplicis Galen ʒ xv.
Succi

Succi Endiuiae quantum sufficit.

Fiat Massa.

VALENT ad affectus melancholicos,
ex bile vsta natos.

Pilula de Lapide Armenio,

D. Mesue.

℞. Lapidis Armenii loti & præparati

Hieræpicæ ana ʒ v.

Epithymi Agarici

Polypodii ana ʒ viij.

Scammonæ coctæ in Cytonio ʒ iiij.

Garyophyllorum ʒ j.

Salis Indi [aut Gemme] ʒ j. β.

Cum succo Endiuiae conficiatur Massa.

MELANCHOLIAM, & bilem vstam
multiplicem vtramque clemēter vacuant:
ob id morbis inde natis conferunt.

Pilula de Mezereo D. Mesue.

℞. Foliorum Mezerei præparatorum ʒ v.

Myrobal. Citrinorum ʒ iiij.

Myrobal. Chebulorum ʒ iiij.

Confice cum Thereniabin vel Tama-
indis in aqua Endiuiae dissolutis q. s.

THERENIABIN *sive Tereniabin, est*
Manna Orientalis, que Græcis vocatur Droso-
meli & Aëromeli.

SEROSVM excrementum valenter pur-
gant, seu aquas: ob id hydropem sanant.

Pilula

Pilula Lucis maiores, D. Mesne.

℞ Rosarum Violarum Absinthii
 Colocynthidis Turbith Cubebarum
 Calami aromatici
 Nucis Moschatae
 Spicae Nardi Indicæ Epithymi
 Carpobalsami [*aut succedanei eius*]
 Xylobalsami [*aut succedanei eius*]
 Sefelios Seminis Rutæ
 Schoenanthi Asari
 Mastiches Garyophyllorum
 Cinnamomi

Anisi Fœniculi Apii
 Cassiæ lignæ [*videlicet vera*]
 Croci Macis ana ʒ ij.

Myrobal. Citrinorum

Myrobal. Chebulorum

Myrobal. Indorum

Myrobal. Bellericorum

Myrobal. Emblicorum

Raued Seni [*hoc est, Rabarbari*] ana ʒ v.

Agarici Senæ ana ʒ v.

Euphrasiæ ʒ vij.

Aloës Succotrinæ ad pondus omnium,

id est ʒ viij. & ʒ ij.

* Succo Fœniculi quantum sufficit.

Fiat Massa.

EXCREMENTA capitis pituitosa
 educunt, visumque roborant.

Pila-

Pilulae Lucis minores, D. Mesue.

℞. Xylobalsami [aut succedanei eius] ana ʒ j.
 Carpobalsami [aut succedanei eius] ana ʒ j.
 Chelidoniae [videlicet maioris radicem] ʒ v.
 Rosarum Violarum Absinthii
 Euphrasiae ana ʒ iij.
 Senae Epithymi
 Myrobal. Citrinorum
 Myrobal. Chebulorum
 Myrobal. Indorum
 Myrobal. Bellericorum
 Myrobal. Emblicorum
 Agarici Colocynthidis
 Schœnanthi Lycii
 Lapidis Lazuli lori ana ʒ ij. β.
 Aloës optimæ ad pondus omnium
 Succī Fœniculi aut Chelidoniae quantum
 sufficit.

Fiat Massa.

Idem quod priora possunt; atram tamen bilem magis vacuant.

*Pilulae Mastichinae Petri de Ebano, A.
 sue Conciliatoris.*

℞. Mastiches ʒ iij.
 Agarici optimi ʒ iij.
 Aloës electæ ʒ x.
 Infundatur Agaricus in Aceto & Oxy-
 melle

* melle simplici liquidiusculo per diem & noctem, & rursus exiccetur: deinde formetur Massa cum succo Artemisiæ, aut cum Syrupō de Stœchade.

P. C. SCHOL.

A. *Eo quod Cordus bis eandem pilularum harū descriptionem posuerat, ponderibus tantum in altera quadruplicatis, nos unam earum tamquam frustraneam expunximus.*

Præservant stomachum ab omni ægritudine: leniter purgant, & maximè confortant, & non permittunt humores corrumpi; & qui eis utuntur, præservantur à doloribus stomachi, capitis, ventris, & matricis: conferunt tristibus & melancholicis: & vitia matricis corrigunt.

*Pilule de Aloë & Mastiche,
D. Nicolai.*

℞. Aloës ℥ j. Mastiches ℥ β.
Garyophyllorum
Rosarum rubearum ana ℥ j.
Crocī Diacridii ana ℥ ij.

Conformetur Massa cum succo Fœniculi aut Absinthii.

Respiciunt virtutem naturalem: purgant incolumiter stomachum à phlegmate & à cholera.

Pilule

Pilule de Aloë lota.

℞. Aloës lotæ cum succo Rosarum rubearum $\mathfrak{z}$ i.

Agarici Trochiscati $\mathfrak{z}$ iiij.

Mastiches $\mathfrak{z}$ ij.

Specierum Diamoschi dulcis $\mathfrak{z}$ β

Cum vino Maluatico cogantur in massam.

VENTRICULUM, cerebrum, viscera reliqua, oculos, uterum putridis humoribus purgant, & roborant.

Pilule de Rhabarbaro,

D. Mesuæ.

℞. Raved Seni [*id est, Rhabarbari*] $\mathfrak{z}$ iiij.

Succi Glycyrrhizæ Succi Absinthii

Mastiches ana $\mathfrak{z}$ j.

Myrobal. Citrinorum $\mathfrak{z}$ ij. β . *

Seminis Apii *

Seminis Fœniculi ana $\mathfrak{z}$ β .

Trochiscorum diarhodon $\mathfrak{z}$ iiij. β .

Hieræ picræ simplicis $\mathfrak{z}$ x.

Aquæ Fœniculi quantum sufficit.

Fiat Massa.

IN febribus diuturnis, iccinoris obstructionibus, & aquæ inter cutem initiis conferunt.

L 2

Pilula

*Pilula Pestilenciales Rufi, quæ aliter
De tribus vocantur.*

R. Aloës electæ ℥ ij.
 * Myrrhæ optimæ ℥ j.
 * Croci sinceri ℥ β.
 Confice cum vino aromatico.

MIRIFICÆ aduersus pestiferæ luis
 contagia populatim grassantia pōllent.
 Humores etiam ventriculo infarctos edu-
 cunt.

*Pilula de Sarcocolla Haly,
D. Mesue.*

R. Sarcocollæ ℥ iiij.
 Turbith ℥ iiij.
 Colocynthidos
 Zingiberis ana ℥ j. β.
 Salis Gemmei ℥ j.
 Aquæ Rosarum q. s. Fiat Massa.

PITUITAM vacuant: ob id pituitosis
 affectibus commodant.

* *Pilula Sine quibus esse nolo,
D. Nicolai.*

R. Aloës optimæ lotæ ℥ xiiij.
 Myrobal. Citrinorum
 Myrobal. Chebulorum

Myro-

Myrobal. nigrorum [*id est*, *Indorum*]

Myrobal. Bellericorum

Myrobal. Emblicorum

Rhabbari Mastiches Absinthii

Rosarum Violarum Senę Agarici

Cuscutæ ana 3 j.

Scammoneæ præparatæ 3 vj. β.

Dissoluatur Scammonea in succo Fœniculi sufficienti; & cum hac dissoluta Scammonea formetur Massa.

Mirabiliter purgant choleram, phlegma & melancholiam : valent propriè ad cataractas, & obscuritates oculorum, visum custodientes : & aurium dolorem sanant, & iliosis conferunt.

Pilula Stomachica Alkindi, D. Mesue.

R. Myrobal. Citrinorum

Myrobal. nigrorum

Myrobal. Chebulorum ana 3 iij.

Rosarum Mastiches ana 3 ij.

Cardamomi Ligni Aloës

Santali Citrini Cubebarum

Garyophyllorum Schœnanthi

Nucis moschatæ ana 3 j.

Raued Seni [*id est* *Rhabbari*] 3 β.

Turbith 3 vij.

Aloës ad pondus omnium.

Fiat Massa [cum vino odorifero & melle.]

L 3

Cere-

Cerebrum, & ventriculum corruptis humoribus purgant, ventriculum roborant, concoctionem iuvant, appetentiam excitant.

Pilula Stomachica D. Mesue.

℞. Myrobal. Citrinorum Aloës
 Turbethi ana ʒ x.
 Rosarum Spicæ Indicæ
 Mastiches ana ʒ ij. β.
 Anisi ʒ j. β.
 Salis Indii [aut salis Gemmei]
 Croci ana ʒ j.

Formetur Massa cum succo Absinthii.

Biliosos & pituitosos vacuant humores, eos potissimum qui caput & ventriculum obsident.

*Pilula Imperiales Magistrales,
 seu incerti auctoris.*

℞. Cinnamomi
 Amomi [eius loco sumatur Acorus verus]
 Anisi Mastiches
 Cardamomi minoris
 Zingiberis Zedoariæ Maceris
 Nucis Moschatæ
 Caryophyllorum Croci
 Cubebæ Ligni Aloës Turbethi
 Tereniabin [id est, Manna] Agarici
 Folio-

Foliorum Senae
 Spicae Indicae [addunt alii]
 Myrobal. Citrinorum
 Myrobal. Chebulorum
 Myrobal. Indorum
 Myrobal. Bellericorum
 Myrobal. Emblicorum ana ʒ j.
 Rhapontici veri [id est, Rhabarbari,] ad
 pondus omnium
 Aloës quantum totum aequat.
 Conficiantur cum Syrupo Rosato aut
 Violato.

MODICVM soluunt; & plurimum
 confortant stomachum, & omnia inte-
 stina frigida: muniunt virtutes naturales,
 remouent frigiditatem, clarificant san-
 guinem & spiritum.

Pilule de Opopanace D. Mesue.

℞. Opopanacis Hermodactylorum
 Sagapeni Bdellii mollis Ammoniaci
 Colocynthidos ana ʒ v.
 Croci Castorei
 Myrrhae rubrae Zingiberis
 Piperis nigri Macropiperis [id est, longi]
 Castig. lignae Myrobal. Citrinorum
 Myrobal. Bellericorum
 Myrobal. Emblicorum ana ʒ j.
 Scammoneae ʒ ij.
 Turbethi ʒ iiij. Aloës ʒ xij.
 L 4 Cogantur

Cogantur in massam cum infusione gummi in aqua caulium.

VALENT ad paralyfim, spasmus cynicum, gonagram, podagram, & aliorum articulorum dolores, morbosque partium nervosarum frigidos.

Pilula de Quinque generibus Myrobal.
D. Nicolai.

℞. Quinque genera Myrobalanorum

Agarici Diacridii Colocynthidos

A Senæ ana ℥ β.

Epithymi Turbethi Anisi

Marathri [seu Forniculi] Mastiches

Lapidis Lazuli preparati ana ℥ ij.

Aloës ℥ j.

Formetur massa cum succo Absinthii.

P. C. SCHOL.

A Ana ℥ β.] Cum Cordus hic ana ℥ β. depravatè posuisset, Fuchsius aequè malè ℥ ij. β. legendum putat.

EDUCUNT humorem cholericum, phlegmaticum & melancholicum; & clarificant sanguinem.

Pilula de Octo rebus, sine Octomera,
D. Nicolai.

℞. Aloës Diacridii ana ℥ ij.

Interioris Colocynthidis Epithymi

Aga-

Agarici Mastiches Dauci Cretici
Myrob. Chebulorum Absinthii ana ʒj.
Cum succo Solani conformetur massa.

PURGANT humores crassos à capite
visum clarificant; & cataractas oculorum
prohibent.

Pilula de Serapino, D. Mesue.

R. Sagapeni Ammoniacy Opopanacy
Bdellii ana ʒ ij. Sem. Apii Ammios *
Harmalæ [*id est, seminis Ruta siluestris*]
Anisi ana ʒ j.
Acori [*id est, Calami aromatici*]
Cassie lignee veræ Calaminthæ A
Centaury [*minoris scilicet*]
Polii Costi Salis gemmei ana ʒ β. *
Aloës ʒ vj. Colocynthidos ʒ v.
Cogantur in massam cum aqua aut suc-
co Matricariæ.

NOTATO: Ingreditur secundum Mesue
Seitaragum Indum. sed Clementius Clementi-
nus loco eius posuit Cassiam ligneam.

P. C. SCHOL.

Cassie] Seitaragi Indi (quod Lepidium hoc A
loco interpretandum) apud Mesuem legi, rectè
olfecis Fuchsius; fallig, Cordum & Clementi-
num dextrè censet.

POLLENT ad ischiadem, podagram,
& reliquarum iuncturarum dolorem, ac
etiam vteri; mensesque promouent.

L 5

Pilula

Pilule de Bdellio maiores, D. Mesue.

℞. Bdellii ʒ xij. Ammios ʒ iiij.

Myrob. Chebulorum Myrob. Indorum

Myrob. Bellericorum Myrob. Emblicorū

* Conchularum venerearum adustarum

Succini aut Karabæ ana ʒ ij. β.

Maceretur Bdellium in succo foliorum

Porri, & conficiatur massa.

VALENT ad fluxum hæmorrhoidum &
ulcerum in eis, & ad menses immodicos.*Pilule de Cynoglossa D. Nicolai.*

* ℞. Cynoglossæ rad. Opii

Seminis Hyoscyami ana ʒ iiij.

Myrrhæ Troglodyticæ ʒ vj.

Turis masculi ʒ v.

Garyophyllorum ʒ ij.

Cinnamomi Syracis rubei ana ʒ ij.

Cum aqua rosarum conficiatur massa.

MAGNAM vim obtinet in tenuibus si-
stendis destillationibus, ac doloribus mi-
tigandis.*Pilule Bechicæ.*

℞. Pineorum nucleorum

* Amygdalorum ana ʒ j. β.

Glycyrrhizæ ʒ vj.

Succi

Succi Glycyrrhizæ ʒ iiij.

Cum aqua Rosarum conformetur massa.

ADVERSUS tussim veterem pollem,
& gutturis ac faucium asperitatem.

Pilule Alephangine D. Valerii Cordi.

℞. Myrobalan. Chebulorum

Myrobalan. Citrinorum

Myrobalan. Indorum

Myrobalan. Belleticorum

Myrobalan. Emblicorum ana ʒ j.

Acori veri Galangæ Zedoariæ

Doronici Romani Radicularum Afari

Dictamni nostratis radicum Absinthii

Rosarum ana ʒ iiij.

Contrundantur omnia crassiusculè, & Myrobalani per se macerentur prius in aquæ clarissimæ fontanæ ℞ iiij. per horas xxiiij. deinde coquantur donec ferè tertia pars aquæ sit in vaporem resoluta: postea coque etiam radices & aromata lento igne in duplici vase, cum aquæ clarissimæ ℞ vj. & affunde his antea costas Myrobalanos cum suo iusculo: ultimò Rosas adiiciendo, coquantur vsque ad tertias. Coletur postea validè exprimendo. Hinc in colatura dissolue

Aloës optimæ & lotæ, ac rursus exiccatae
℞ iiij.

Ponantur omnia in vitrea patina ad so-

L 6 lem

lem, aut in stufam; & agitentur sæpiſſimè,
vt concreſcens in margine Aloë liquido
commiſceatur: cùm verò mellis ſpiſſitudi-
nem fuerint cōſecuta, tunc adde ſequentiũ
ſpecierum puluerem minutiffimè tritum:

R. Galægæ Cyperi Zedoariæ Doronici

Ligni Aloës Cinnamomi Schœnanthi

Nardi Celticæ radicularum

Nucis Moſchatae

Macis Cubebarum Cardamomi

Garyophyllorum ana ʒ iiij.

Māſtiches

Succini [*id eſt, Caraba*] ana ʒ .vj.

Myrrhæ Croci ana ʒ iiij.

Agitentur optimè cùm Aloë ſpecies, &

fiat maſſa cum diligentia.

MYROBALANI omnes hoc pondus de-
bent habere, exemptis nucleis ſive lignis.

PILVLÆ iſtæ Alephangine ſunt efficaces,
imò efficaſiores prioribus. Relinquimus tamen

unicuique liberum arbitrium, alterutram vel

utramque componendi.

Hoc loco non debet poni Diſtamnus Creſi-
cus, ſed radices Diptamni, quæ vulgò in uſu

sunt, & propriè cortex radicum eius. Germani-
cè vocatur *Aſchvvurtz*, propterea quòd folia

eius ſunt ſimilia Fraxina ardori: & hæc eſt vera
Fraxinella, vulgò ab Italis dicta.

Aloën lauandi modus in poſtrema huius li-
bri parte, quæ eſt De preparatione ſimplicium

medic. docebitur.

TRO-

TROCHISCI.

Trochisci de Vipera, D. Andromachi.

℞. Carnis viperinæ, cū anetho, sale & aqua
coctæ ℥ viij. *
Panis tritici purissimi, triti & cribrati, ℥ ij.
Formentur trochisci cum iusculo, in
quo decoctæ fuerint carnes Viperinæ; &
inungantur cum Opobalsamo, aut Oleo
Macis aut Garyophyllorum, aut Nucis
moschatae: sed Oleum Garyophyllorum
propius accedit ad naturam Balsami. Sic-
centur in loco vmbroso, libero, vento quæ
perflabili.

VIPERA est serpens, quem recentiores vo-
cant *Tirum*, Itali verò *Marassam* & *Scurzio-*
nem, ut scribit Nicolaus Leoniceus. Ingre-
diuntur autem hi Trochisci in Theriacam. Apud
nos verò nondum licuit videre hoc serpentium
genus. Igitur ex Italia peti debent veri Tro-
chisci de Vipera.

Trochisci Scillitici Andromachi.

℞. Scillæ assatæ ℞ j.
Farinæ Orobi ℥ viij.
Formentur Trochisci secundum artem.
L 7 Tra-

Trochisci Hedychroi, D. Aetii.

℞. Mari [sive Maiorana, aut loco eius Dictamni Cretici]

Asari Sampfuchi

Aspalathi [eius loco sumatur semē Agni casti]

Opobalsami [eius loco accipiaturs Oleum Garyophyllorum]

Schœnanthi

Calamiaromatici [eius loco sumatur Galāga]

Phu Pontici ana ʒ j. ḡ xv.

Xylobalsami Cinnamomi

Costi ana ʒ j. β.

Myrrhae Troglodyticae

Folii [aut succedanei eius]

Spicae Nardi Indicae Croci

Cassiae ana ʒ iiij. β. ḡ xv.

Amomi [aut succedanei eius] ʒ ij. ḡ xiiij.

* Mastiches ʒ β. ḡ vij. β.

Vini veteris odorati dulcis quantum sufficit : formentur Trochisci.

MARVM herba est non dissimilis Maiorana : Eius loco accipitur Dictamnus Creticus.

SAMPFUCHVS, id est, Maiorana. Quidam habent Amaracum, quod idem est. Non enim debet hoc loco accipi Matricaria, aut Cotula foetida, quae etiam vocatur Amaracus.

ASPALATHVS est cortex quidam odoratus. Eius loco accipe Lignum Aloës, aut Santalum Cistrinum odoratissimum, aut semē Agni casti.

FOLIYM

FOLIUM.] Pro Folio sume Spica Romana
radicum, Macis, ana partes aequales.

Hi Trochisci appellantur ab Arabibus Alin-
daracaron; à recentioribus verò, ut Nicolao,
sunt parum immutati, & vocantur Diacoralli.

Trochisci Hedychroi, D. Galeni.

℞. Corticum radicum Aspalathi [ipsius lo-
co sumatur semen Agni casti]

Calami aromatici [sume eius loco Galangā]

Costi Afari Xylobalsami Phu

Amaraci [hic significat Maioranam]

Mastiches ana 3 vj.

Schœnanthi Cinnamomi ana 3 xij.

Amomi Casia *

Rheu pontici [eius loco sume Rhabarbarum]

ana 3 xv.

Nardi Indica

Folii ana 3 xvj. *

Myrrha Croci ana 3 xij. *

Omnia subtilissimè trita cum vino Fa-
lerno, in Trochiscos formentur: qui in
umbra exsiccantur, & Opobalsamo aut
Oleo Garyophyllorum inuncti reponan-
tur.

G A L E N U S in libello De Theriaca ad Pam-
philianum scripto, ad hunc modum præcipit
conficiendos esse Hedychroos Trochiscos. Sunt
anim proximis non ignaviores.

Pro Aspalatho, quo caremus, licet accipere
semen

semen Agnicasti, aut Lignum aloës, aut Santalum citrinum odoratum. Oportet etiam diligenter advertere, ne pro Aspalatho Asbalium legatur aut accipiatur.

Pro Amomo vero, quo caremus, pone Carpesum, aut vocatum Calamum aromaticum.

Pro vino Falerno, accipe aliud quodvis vinum generosissimum.

P. C. SCHÖE.

Troch. horum descriptionem in Cordo vitiatam, hic ex Andernaci versione restitui.

Trochisci Hedychroi alii, Galeni.

℞. Mari Amaraci [*id est, Maiorana*]
 Afari Aspalathi ana ʒ ij.
 Schœni [*id est, Squinanthi*]
 Calami odorati Phu Pontici
 Xylobalsami [*aut succedanei eius*]
 Opobalsami [*aut succedanei eius*]
 Cinnamomi Costi ana ʒ iij.
 Myrrhæ
 Folii Malobathri [*aut succedanei eius*]
 Nardi Indicæ Croci
 Casiæ ana ʒ vj.
 Amomi [*aut succedanei eius*] ʒ xij.
 Mastiches Chiæ ʒ j.
 Vini Falerni quantum sufficit.

Formentur Trochisci, & in umbra exiccantur, Opobalsamo aut oleo Garyophyllorumuncti.

Pro

Pro Mayo, sume Dictamnium Creticum.

ASPALATHI loco sume Lignum Aloës,
aut Santalum Citrinum, aut semen Agni Ca-
sti, ut Galenus de Succedaneis dicit.

Pro Calamo, sume Galangam.

Pro Opobalsamo, sume oleum Garryophyl-
lorum.

Pro Malobathro, sume Spica Romana radi-
ces; aut Spica Romana Radicum, & Mastic-
ana partes aequales.

CASIA, id est, Cassia lignea aromatica, A
similis Cinnamomo.

AMOMI loco sume vocatum Calamum
aromaticum.

MASTICHE Chia, id est, Mastix à Chio
insula, quæ est optima.

HÆC est genuina Hedychroi compositio,
ut Galenus dicit; & hac debet ingredi Theria-
cam Andromachi senioris.

GALENVS primo libro de Antidotis ad
hunc modum carmine describit compositionem
Hedychroi magmatis, ubi Theriaca compositio-
nem docet. Non tamen diligenter distinguit pon-
dera rerum. Nam omnia coniungit coniunctio-
nibus copulativis, & hoc est, QVÆ & ET.

Trochisci Cyphi, D. Damocratis. A

℞. Carnium Vuæ passæ albæ & pinguis-
simæ

Terebinthinæ rectæ ana ʒ xxiiij.

Myr.

Myrrhæ

Schœni [*id est, Schœnanthi*] ana ʒ xij.

Calami unguentarii ʒ ix.

Cinnamomi ʒ iiij.

B Bdelii Onychis Nardi Spicæ

Casię optimæ [*quæ est similis Cinamomo*]

Cyperi purgati

Arceuthidum maximarum & pinguiſſimarum ana ʒ iiij.

Aspalathi ʒ ij. β. Croci ʒ j.

Mellis optimi

Vini ana quantum satis est ad formandum & incorporandum.

MELLIS & Vini parum debet addi, ut tantum cum his conficiantur Trochisci.

CARNES Vna passa atque Iuniperi baccas recentes & pingues minutissimè conscindito tunditoq; deinde Bdelium Myrrhamq; affuso vino diluito : postea reliqua omnia in tenuissimum pulverem redigito : ac demum adhibito modico mellis despumati optimi, Trochiscos formato.

Arabes hos Trochiscos vocant Cochion.

Per Vuas passas hîc intellige eas quas vocant Vuas Cybibas, vulgò Cibebeu.

TEREBINTHINÆ coctæ. Quomodo coquatur Resina Terebinthina, ostendam inferius in tractatu De preparatione medicamentorum.

CALAMVS unguentarius, id est, aromaticus verus ; pro quo sumo Galangam ; quia hodie

hodie caremus vero Calamo aromatico.

ONYCHIS, id est, Blasia Byzantia electa.

CYPERVM purgatum precipit accipiendum, quoniam plerumque fibris sordidis sunt obsita radices eius.

ARCEUTHIDES, sunt bacca Juniperi. hic autem debent accipi Juniperi magna grandes bacca: quoniam autem caremus ipsis, vulgaris & minoris Juniperi baccas accipere licet.

Pro Aspalatho sumatur semen Agni Casti, ex mente Galeni de Succedaneis.

P. C. SCHOL.

Troch. hi apud Galenum leguntur l. 2. Antid. A

Onychis, Bdellii.] Fuchsius unà cum B
Cordo duas hic distinctas res legit, intelligit ac descendit mordicus. Matthiolus verò atque Franciscus contrà, unà cum Andernaco & Martiano Rota Galeni interpretibus pro unica eadèque re, ambas eas voces intelligendas esse strenuè contendunt, & Unguim Bdellii tanquàm Bdellium ungui simile, legendum esse sentiunt atque volunt.

Trochisci Ramich, D. Mesue.

Rz. Succi Acetosæ [aut loco eius succi Cydoniorum austerorum] ʒ xvj.

Rosarum ʒ j.

Granorum Myrti ʒ ij.

Bulliant parum, & colentur: colaturæ addan-

addantur Gallarum iamiam tenuissimè
tritarum ℥ iiij.

Coquantur denuò aliquantulum: dein-
de inspergatur sequentium specierum mi-
nutissimus & optimè commistus pulvis:

℞. Rosarum ℥ j.

Santali Machoziri ℥ j. ʒ. iiij.

Gummi Arabici ℥ j. ʒ. iiij.

Carnium Sumach ana ℥ j.

* Succi Agrestæ ʒ viij.

* Succi granorum Myrti multum tritorum
℥ iiij.

* Ligni Aloës

Garyophyllorum

Mastiches [al. Macis]

Nucis Moschatae ana ʒ iiij.

Misceantur omnia optimè, deinde ex-
siccentur: exsiccata rursus in tenuissimum
puluerem terantur; & formentur Trochisci
subtiles, cum Camphoræ aureo vno, &
aqua Rosarum q. s. Exsiccentur in umbra
libera: exsiccati reponantur.

VENTRICULUM, cor, hepar, im-
becilla firmant: & lubrica viscera ac inte-
stina, choleram morbum sistunt, acrimo-
niam obtundunt, animum reddunt tran-
quillum, omnem hæmorrhagiam cohi-
bent: ob quam naribus sanguine fluenti-
bus flando impelluntur, aliis medicamen-
tis miscentur.

Tro.

Trochisci de Cappare, D. Mesua.

℞. Corticum radicum Capparis
 Seminis Agni Casti ana ʒ vj.
 Seminis Nigellæ veræ Calaminthæ
 Succī Eupatorii, idest, Gratiolæ]
 Acori *
 Amygdalorum amarorum
 Sem. Nasturtii Ammoniaci
 Foliorum Rutæ
 Radicis Aristolochiæ rotundæ veræ ana
 ʒ ij.
 Cyperi
 Scolopendriæ ana ʒ j.

Formentur Trochisci cum Hammonia-
 co prædicto in aceto dissoluto, & exiccati
 reponantur.

SCOLOPENDRION est Ceterach, &
 non Lingua cervina.

P. C. SCHOL.

Troch. de Capp.] Compositionem hanc A
 apud Cordum mancasse cum Euchsus me-
 ritò conqueratur, nos eam hîc ex vetustis par-
 tim exemplaribus, partim ex Minoritarum in
 Mesuem (ex quibus pleraque alia) restitutio-
 nibus, sue integritati reposuimus. Quò, in-
 quam, Fraterculi hoc nomine herclè plurimum
 laudis ac præmii merentur, quòd extra profes-
 sionem etiam ea in re plura præstiterint soli,
 quàm innumeri alii; quanquam eos caspitare
 quæ-

quandoque, & iudicio carere interdum satis sit in confesso: laborem interim indefessum, quem in restituendo impenderunt, negotiumque ipsum tam ingens, tantiq; commodi nobis prestitum haud exosculari, magniq; efferre preconis non debemus. Immerito itaque nimisq; quam deceat, à quibusdam exagitantur boni fratres.

Ad splenis duritiem & flatus eius dissipandos valent.

*Trochisci de Eupatorio
D. Mesue.*

R. Tereniabin [idest, Manne]

Succi Eupatorii ana ʒ j.

* Rosarum ʒ β. Spodii ʒ iij. β.

Spicæ Nardi Indicæ ʒ iij.

Rhabarbari Afari

Anisi ana ʒ ij. β.

Formentur Trochisci cum aqua Cuscutæ, & in umbra libera ventoq; perflata exiccati reponantur.

Pro Spodio sumatur Ebur combustum.

EUPATORIUM Mesue, intelligendum est Gratiola.

OBSTRUCTIONEM & tumorem præter naturam hepatis & lienis sanant, ac inde natas febres antiquas, & harum rigorem, iæterum, ac incipientem hydropeum.

Tro-

*Trochisci Diani, seu potius, Diaion, A
D. Nicolai.*

R. Florum Violarum viridium ʒ. v.
Amyli ʒ. iiij.
Seminis Papaveris albi ʒ. ij. ʒ. j.
Rhabarbari ʒ. j. ʒ. ij.
Seminis Plantaginis ʒ. j.
Balsami [loco eius Oleū Garyophyllorū] ʒ. j.
Rhodostagmatis quantum sufficit.

Formentur Trochisci.

DIANI, vel DIAVI, aliàs vocantur
hi Trochisci, sed corrupto nomine.

PER VIOLAS, hoc loco oportet intelli- B
gere Violas albas, quæ hodie vocantur Cheyri
Citrini, vulgò Gelbe Violen.

Per Balsamum intelligitur Opobalsamum.

RHODOSTAGMA, id est, Aqua Ro-
sarum.

P. C. SCHOL.

Troch. Diaui.] Horum Troch. duas descri- A
ptiones in idem recidentes, alterius pondere
tantum triplicato, mendoq; in Rhabarbari pon-
dere sublato, temerè Cordus posuerat. Mancè
enim ibidem ʒ. j. quod & Fuchsius ritè ani-
maduerterat, positus erat, cum ʒ. j. ʒ. ij. ut
restitui, legendum sit.

Per Violas.] Malè id sentit Cordus, ut & B
Fuchsius docet: non enim Dialencoion, hoc
est, ex Violis albis, quas Cheyri vocamus, sed
Dia-

Diaion, hoc est, ex Violis nigris seu Martiis dictis, appellantur hi Trochisci. Viola itaque Martia virentes hic intelligenda veniunt.

EXCALFACTIONES mitigant, al-
numque emolliunt.

Trochisci de Lacca, D. Mesue.

℞. Lacce mundatæ

Succi Glycyrrhizæ

Abſinthii Berberis

Succi Eupatorii [*id est, Gratiola*]

Rhabarbari Aristolochiæ longæ

Costi Afari

Amygdalorum amarorum

Rubæ Tinctorum

Anisi Apii

Schœnanthi ana ʒ j.

Formentur Trochisci dragmæ pondere
cum aqua Eupatorii.

*Mesue intelligit suum Eupatorium, id est,
Gratiolam.*

Trochisci de Lacca valent ad obstructio-
nes hepatis & lienis, & inde natas febres
varias antiquas, & ascitem per vrinas mo-
uent.

Trochisci Diarhodon D. Nicolai.

℞. Rosarum viridium ʒ iiij.

Spodii [*id est, Eboris combusti*] ʒ ij.

San-

Santali rubri ʒ i. β. ḡ vij.

Santali albi ʒ i. ḡ xij.

Croci ʒ ij. ḡ viij.

Camphoræ ḡ xij.

Aquæ Rosarum quantum sufficit, formentur Trochisci.

Ista compositio debet administrari in magnis confectionibus ipsius Nicolai.

Trochisci de Rhabarbaro

D. Mesuæ.

℞. Raved boni [id est, Rhabarbari] ʒ x.

Succi Eupatorii [id est, Gratiolæ] ʒ iiij.

Rosarum ʒ iiij.

Spicæ Nardi Indicæ Anisi

Rubiæ tinctorum Seminis Apii

Abfinthii Asari ana ʒ i.

Amygdalarum amararum ʒ iiij.

Formentur Trochisci aurei vnius pondere, cum aqua Cuscutæ.

VALENT ad hepatis obstructionem, dolorem, tumores præter naturam, affectus inueteratos eiusdem, & hydropem, & icterum, & formæ corruptionem.

Trochisci de Berberis D. Mesuæ.

℞. Berberis ʒ ij.

Spodii Xyloaloës

Seminis Acetosæ Mastiches

M

Galliæ

266 TROCHISCI.

Gallię Moschataę verā

* Spicę Nardi Indicę ana ʒ i.

Rosarum ʒ v.

Gummi Arabici ʒ iij.

Aquę Rosarum quantum sufficit.

Formentur Trochisci.

TROCHISCI de Berberis seu Oxyacanthę valent ad intemperiem calidam, fluorem alui, & hepatis dolorem.

Trochisci Gallię Moschataę,

D. Mesuę.

R. Xyloaloes crudi ʒ v.

Ambraę ʒ iij. Moschi ʒ i.

Mucilaginis Tragacanthę cum aqua Rosarum factę quantum sufficit.

Formentur Trochisci parui.

CEREBRUM, corque roborant : vomitum & alui profluuium sistant : oris atque adeo corporis totius odorem commendant.

Trochisci Aliptę Moschataę,

D. Nicolai.

* R. Ladani purissimi ʒ iij.

Styracis Calamitę ʒ j. β.

Styracis rubrę ʒ j.

Ligni Aloës ʒ ij. Ambraę ʒ j.

Camphorę ʒ j. Moschi ʒ β.

Aquę

Aquæ Rosarum quantum sufficit.

Formentur Trochisci secundum artem.

STYRA x rubra, hic non significat Thymiana, aridum illum & nigrum corticem; sed resinam Syracis; qua subrusa aut flava est, id est, optima Syrax.

VALENT pueris patientibus asthma & constrictionem pectoris, & etiam non valentibus lac retinere. Fit inde optimum fumigium & odoriferum: & assumuntur etiam ad pretiosissimas medicinas.

*Trochisci de Agarico D. Mesue,
cap. de Agarico ex Haly.*

℞. Agarici electi ℥ iij.

Salis gemmei ℥ j.

Syrupi acetosi simplicis quantum sufficit.

Formentur Trochisci, & reponantur in calido siccoque loco.

PURGANT ex cerebro & capite phlegma crassum cum cholera mistum. Et præcipuè educunt ex pectore crassos humores, putridos & viscosos.

*Agaricus Trochiscatus D. Mesue,
cap. de Agarico ex Galeno.*

℞. Agarici electi ℥ iij.

Vini infusionis Zingiberis q. s.

Formentur Trochisci.

M 2

Tro-

Trochisci de Charabe, D. Mesua.

℞. Charabis aureos ʒj.
 Cornu cerui vsti
 Gummi Arabici assati
 Corallii rubri vsti Tragacanthæ
 Acaciæ Hypocistidis
 Balaustiorum florum
 Mastiches Laccæ
 Papaueris nigri assati ana aureos ij.
 Turis Croci
 Opii ana aureum j. β.
 Mucilaginis Psyllii quantum sufficit.
 Formentur Trochisci.

Fiunt & hi Trochisci sine Opio.

TROCHISCI de Charabe, siue ex Succino, inuenti sunt ad restinguendum sanguinem vndecumque fluentem, menstrua, sputum, fluxum sanguineum, & hæmorrhoidalem: & consolidant vlcera pectoris & pulmonis.

Trochisci de Myrrha, D. Rhasis.

℞. Myrrhæ ʒ iij.
 Lupinorum ʒ v.
 Foliorum Rutæ Menthastræ
 Pulegii ceruini Cymini
 Rubiæ tinctorum Assæ fœtidæ
 Sagapeni Opopanacis ana ʒ ij.
 Succus

Succi Artemisiæ quantum sufficit.

Formentur Trochisci secundum artem.

MENTHASTRUM est siluestris Menthæ, pilosis & hirsutis foliis.

PVLEGIUM Corninum, idest, Dictamnus Creticus.

PROVOCANT menstrua; & sedant passiones, quæ ex retentione menstruorum proueniunt.

Trochisci de Alkekengi, D. Mesue.

℞. Fructuum Alkekengi ʒ iij.
 Seminis Citrulli Seminis Albatechæ
 Seminis Cucurbitæ ana ʒ iij. β. *
 Boli Armeniaci
 Gummi Arabici Turis
 Sanguinis Draconis Papaueris albi
 Amygdalorum amarorum
 Succi Glycyrrhiæ
 Tragacanthæ Amyli
 Pinearum ana ʒ vj.
 Seminis Apii Charabis
 Boli [aut eius loco Terre sigillate] *
 Hyoscyami Opii ana ʒ ij.
 Succi Alkekengi quantum satis fuerit ad
 formandum Trochiscos.
 Fiunt & hi Trochisci sine Opio
 ALBATECHA, sine Batega, est Melon
 magnus Indus, viridis & subniger.
 TROCHISCI Alkekengi seu Halica-
 M 3 cabi

cabi valent ad renum & vesicæ vlcera, & natam inde dysuriam.

Trochisci de Rosis, D. Rhafis.

- * R. Rosarum 3 iiij.
- * Ligni Aloës
- * Spicæ Nardi Indicæ Mastiches
- Cassia lignea [aut succedanei eius]
- Florum Squinanthi Cinnamomi
- Abinthii ana 3 j.
- Vini veteris quantum ad formandum Trochiscos satis fuerit.

Sunt efficaces ad multos affectus, præsertim ad ventriculi dolorem, malam coctionem, febres antiquas, hydropem incipientem, & illos maximè quibus forma corrumpitur.

Trochisci de Camphora, Mesue.

- R. Rosarum 3 iiij.
- Spodii Glycyrrhizæ ana 2 ii.
- Seminis Cucurbitæ Seminis Citrulli
- Seminis Cucumeris
- Seminis Melonis
- Tragacanthæ Croci
- Gummi Arabici
- Spicæ Nardi Indicæ ana 3 j.
- Santali citrini 3 ij. β.
- Ligni Aloës Cardamomi Amyli
- Cam-

Camphoræ ana ʒ ij.

Sacchari Tabarzeth

Tereniabin [*id est, Manne*] ana ʒ iij.

Mucilaginis Psyllii cum Aqua Rosacea factæ quantum sufficit.

Formentur Trochisci.

TROCHISCI Camphoræ conferunt ad febres ardentes, bilis & sanguinis feruorem, ventriculi & hepatis intemperiem calidam, & ab his fitim inexplentam: icterum quoque ac phthisim & hecticam curant.

Trochisci de terra sigillata,

D. Mesue.

℞. Sanguinis Draconis

Gummi Arabici assati

Trochiscorum Ramich

Rosarum rubrarum Seminis Rosarum

Amyli assati Spodii Acaciæ

Lapidis Hæmatitidis Hypocistidis

Florum Balaustiorum Boli Armeniaci

Terræ sigillatæ [*vel Boli Armeni*]

Corallii rubri Charabiis ana ʒ ij.

Margaritarum Tragacanthæ

Papaueris nigri ana ʒ j. ꝑ.

Seminis Portulacæ assati

Cornu ceruini vsti Turis

Gallarum Cypressi

Croci ana ʒ ij.

M 4

Aquæ

Aquæ Arnoglossæ quantum sufficit.

* Formentur Trochisci.

Et quandoque adduntur Opii ʒ ij.

SPODII. } Pro Spodio sume Ebur combustum præparatum.

SEMIN Rosarum hic significat Antheram, id est, luteos apices, qui sunt in Rosis: hi exsiccati rubescunt.

GALLÆ Cypressi, etiam vocantur Noces Cypressi.

P. C. SCHOL.

Mesues exemplaria Gallas absolutè scriptas habent.

SUNT admodum efficaces ad sputum sanguinis, cum aqua Plantaginis poti; ad fluorem verò sanguinis è naribus, fronti illiti; ad menses immodicos, utero injecti vel pubi illiti; ad mictum sanguinis, in vesicam injecti; & ad alias hæmorrhagias, parti sanguine fluenti impositi.

Trochisci de Spodio, Mesuæ.

R. Rosarum rubearum ʒ xij.

Spodii ʒ x. Seminis acetosæ ʒ vj.

* Seminis Portulacæ

Coriandri præparati & tosti

Pulpæ Sumach ana ʒ ij. β.

* Amyli assi Florum Balaustiorum

Baccarum Berberis ana ʒ ij.

Gummi Arabici assati ʒ j.

Agre-

Agrestæ quantum sufficit.

Formentur Trochisci.

VALENT ad febres biliosas cum alui
fluore: inflammationem ventriculi & he-
patis, & sitim continuam sedant.

Trochisci de Absinthio, D. Mesua.

R. Rosarum Absinthii

Anisi ana ℥ ij.

Raved [id est, Rhabarbari]

Succi Eupatorii [id est, Gratiola]

Asari Seminis Apii

Amygdalorum amarorum

Spicæ Nardi Indicæ Mastiches

Folii ana ℥ j.

Succi Endiviæ quantum sufficit.

Formentur Trochisci secundum artem.

*Pro Folio accipe radices Spica Romana, aut
radicum Spica Romana & Macis ana partes
equales.*

OESTRUCTIOES ventriculi & he-
patis, & ab his dolorem, & febres anti-
quas tollunt: cictas partes reliquasque
nutritorias roborant, ac appetentiam ex-
citant.

Trochisci Albandal, D. Mesua.

R. Pulpæ Colocynthidis ℥ x. A.

Incidantur minutissimè, & fricentur

cum Olei Rosacei ℥ j.

M 5

Deinde

Deinde fume Tragacanthæ
Gummi Arabici Bdellii ana ʒ vj.

Macerentur hæc in Aqua Rosacea, donec liquefiant & dissoluantur: deinde cum parte resolutarum lachrymarum formantur ex prædicta Colocynthide Trochisci: qui siccantur, & cum fuerint siccati, contundantur minutissimè; & rursum formantur Trochisci cum reliquo diluto lachrymarum, atque reponantur.

Trochisci Colocynthidos in Hieram Hermetis, & Compositiones alias iniciendi loco Colocynthidos: suntq; salubriores quàm ipsa Colocynthidis.

P. C. SCHOL.

ʒ x.] Cordum hic falli Bernardus Dessenius in suis illis verbosis Commentariis, miserè exclamat, eò quòd ʒ x. pro ʒ x. ut ipse inquit, hic posuerit: cum ipsemet hac in re (ut & plerisque aliis locis) iudicio vacuus, toto erret cælo. Verùm in alio Dispensariolo Saxatus sui iussu emissò, dextrè respuit, à suis collegis forsàn monitus. Proinde quid Fuschius, artis nostre (ut & plurimis aliis locis liquet) nescius, in Pharmaceuticas rationes, hoc loco suis annotationibus imaginando deliret, nescio. Mihi breuitati studendum est.

Trochisci Bechii albi.

R. Sacchari albissimi ꝑ j.
Sacchari Candi optimi

Sac.

Sacchari Penidii ana $\mathfrak{z}$ iiij.

Ireos $\mathfrak{z}$ j. $\mathfrak{z}$ viij.

Amyli $\mathfrak{z}$ ij. β .

Mucilaginis Tragacanthæ albissimæ cum
Aqua Rosacea factæ quantum suf-
ficit.

Formentur Trochisci parui, & signen-
tur.

AUXILIANTUR tussiculosis, & dif-
culty spirantibus.

Trochisci Bechii nigri.

$\mathfrak{R}$. Succu Glycyrrhizæ $\mathfrak{z}$ iiij.

Syracis Calamitæ $\mathfrak{z}$ j. β .

Sacchari Candi $\mathfrak{z}$ ij. β .

Specierum Diaireos Salomonis

Specierum Lohoch sani ana $\mathfrak{z}$ β .

Sacchari Penidii $\mathfrak{P}$ β .

Sacchari albissimi $\mathfrak{l}$ ij. $\mathfrak{z}$ iiij.

Mucilaginis Tragacanthæ cum aqua Hys-
sopi factæ quantum sufficit.

Formentur Trochisci, & signentur.

ABSCISSÆ vocis iacturam refar-
ciunt: & prosunt his qui patiuntur tussim
calidam & siccam: leniunt pectus, & fa-
cilitant sputum.

TROCHISCORVM DVÆ
SEQUENTES VALERII CORDI
*descriptions nuper his ultimis
editionibus accesserunt.*

Trochisci de Lacca Val. Cordi.

℞. Lacca electæ ℥ iiij.

Ligni Guaiaci scobina in minimam scobem seu rasuram detriti ℥ j.

Coquatur lignum Guaiacum in ℥ iiij aquæ celestis ad consumptionem ferè dimidiæ partis : In colatura deinde coquitur ad Rubiæ tinctorum ℥ iiij. donec remaneat ℥ j β. Dein iterum colato, & colaturæ iniice prædictas ℥ iiij Lacca; & ad ignem coquito, donec Lacca dissolvatur. Postea colato & exprimito, & abiice superfluitates Lacca. Colaturam dein ad spissitudinem aliquam coquito; & insperge sequentes pulveres:

℞. Aristolochiæ longæ

Radicis concauæ

Rhabarbari Costi veri ana ℥ ij.

Zedoariæ Galangæ Afari radicum

Curcumæ Cinnamomi Ligni Aloës

Nucis moschatae Schœnanthi ana ℥ j.

Samphoræ ℥ j.

Misceantur omnia optimè, & formantur Trochisci drachmæ vnius pondere.

R. A.

RADIX *concaua*, *Holvvurtz*, qua falsò
appellatur *Aristolochia rotunda*.

Hos Trochiscos composui aliquibus
obstructione splenis hepatisque laboran-
tibus; & præsentis auxilio id malum cura-
uerunt.

Trochisci de Succino, Valerii Cordi.

℞. Ambra excellentissimæ
Succini albissimi ana ʒ j.
Succini Phalerni
Succini cerei ana ʒ iiij.
Succini nigri Camphoræ
Margaritarum non perforatarum
Margaritarum perforatarum ana ʒ ij.
Onychis Dentaliorum
Entaliorum Umbilici marini
Lapidum cancrorum
Synodontum Ligni Aloës
Cinnamomi
chænanthi Nucis moschatae
Cubebarum
Cardamomi Croci
Cyperi rotundi
Zedoariae Doronici ana ʒ j.
Conterantur omnia minutissimè, &
conficiantur Trochisci cum mucilagine
Tragacanthæ albissimæ in aqua Maiorane
dissolutæ.

AMBRA est Succinum Orientale.

M. 7

S.v.c.

SUCCINUM est quod Arabibus vocatur *Carabe*, Germanis *Agstein* sine *Bernstein*: *Sudanis*, *Gentor*: *Gallis*, *Ambre*. Est enim *Succinum* nihil aliud quam *Ambra Germanica*.

Phalernum, id est, *flavum* & *clarissimum*, & *omnino pellucidum*.

Cereum, id est, quod *cera* colorem habet, non adeo pellucidum est.

Nigrum Succinum alio nomine vocatur *Gagates lapis*, Germanicè *Svartzzer Agstein*, oder *Svartzzer Bernstein*.

Inter emendum album *Succinum*, vitare oportet scobem & ramenta: nam hæc solent pro albo *Carabe* vendi. Cum enim *Cereum* aut *Phalernum Succinum* tornatur, candida ramenta remittit. Ideoque, integras glebas candidi *Succini* emere oportet. Est enim valde pretiosum.

Onychis, id est, *Blatta Byzantia*.

Umbilici marini, Germanicè *Meerbozen*.

Lapidum Cancrorum, id est, quos vocant *Oculos cancerorum*.

Synodontes lapides sunt in capite *Synodontis* piscis inuenti: qui si haberi non possunt, quoniam piscis marinus est, pro iis accipiantur lapilli qui bini inveniuntur in capitibus piscium fluviatilium, quos *Raulperzken* Germanicè vocant.

Hæc Trochisci faciunt ad calculum, ad tumentem ventriculum, vertiginem, epilepsiam, apoplexiam, tremorem & imbecillita.

cillitatem cordis, ad paralyſim, ſi dentur in aquis appropriatis, cum Betonica floribus, aut Lauendulae, aut Tiliae: & ad ſuffocationes & ſtrangulationes vteri valent.

O L E A.

Oleum ex ligno Iuniperi.

Fictile vas in foueam ponatur: ſupra id aliud fictile anguſti oriſicii inuerſum ponatur, recentibus Iuniperi lignis minutimque incifis plenum: cui ſubducatur lamina ferrea foraminibus peruia, vt deſtillet liquor, & ne ligni ſegmenta delabantur. Bene autem aptentur, & luto ſapientiae circumlinantur fictilium oriſicia, ne quidquam exſpiret. Poſtea inferius fictile uſque ad collum ſuperioris obruito terra, & facto pauimento ignem circa & ſupra fictile ſuperius accendito; atque ardere finito aliquot horas. Poſtremo liquorem qui deſtillauit, auferito. Cuius uſus eſt purgandis ſordidis vlceribus.

EMENDAT cutis infeſtiones, ſerpiginem, cancrum, vlcera maligna, qualia quæ in tibijs & cruribus quorundam, malum mortuum recentiores vocant.

Oleum

Oleum ex Juniperi baccis.

Oleum à Juniperi baccis elicetur per artem distillandi, ut Vinum sublimatum. Quia verò minoris emittitur quàm ut ab aliquo Pharmacopola preparari queat, confectionem eius non indicabimus.

Oleum Nardinum simplex,

D. Mesuæ.

R. Spicæ Nardi aromaticæ ℥ iiij.

Vini Aquæ ana ℥ ij. β.

Olei Sefamini ℥ j. β.

Coquantur in duplici vase, donec vinum & aqua in vaporem resoluantur: coletur deinde Oleum; & colatum reponatur, abiecta Nardi Spica.

Vas duplex, Græcè vocatur DIPLOMA: constat duobus crateribus, altero alteri imposito, ita ut in unum aromata & oleum coniiciantur; in alterum verò aqua fundatur, quæ subiectis prunis calefacta suo tepore unguenta & olea decoquit. Est autem hoc notandum in omnibus aromaticis oleis quæ decoquantur.

CALEFACIT, tenuat, digerit, modicè adstringit: proinde affectus omnes frigidos & flatulentos cerebri, ventriculi, hepatis, lienis, renum, vesicæ, uteri magno-

magnoperè iuuat: naribus iniectum, caput purgat, corporis colorem & odorem commendat.

Oleum Nardinum compositum,
D. Mesua.

℞. Spicę Indicę ℥ iij.
Sampsuchi [*id est, Maiorana*] ℥ ij.
Xyloaloës Enulę Folii Indi
Calami aromatici [*eius loco sumatur Galāga*]
Foliorum Lauri
Cyperī Schœnanthi
Cordumēni ana ℥ j. β. *

Contundantur omnia grosso modo:
deinde affunde illis
Aquę fontanę
Vini ana quantū sufficit, i. circiter ℥ xiiij. *

Olei Sefamini ℥ vj.
Macerentur per noctem: deinde coquantur in Diplomate, id est, duplici vase, secundum artem.

PRO Folio Indo, recipe Spicę Romanę radicem, Macis ana ℥ vj. [*non ℥ vj.*]

Oleum Costinum, D. Mesua.

℞. Costi amari [*optimi & veri*] ℥ ij. *

Cassię [*aut succedanei eius*] ℥ j.

Summitatum Sampsuchi ℥ ij. *

Vini quantum sufficit

Olei

* Olei Sefamini l' ij.

Macerentur duabus noctibus, deinde coquantur in duplici vase secundum artem.

CASIA, *Aromatica vera*, & Cinnamono similis accipi debet.

CALEFACIT, obstructa aperit, nervosum genus roborat, ut nervos, musculos, tendones, ligamenta, ventriculum: præter hæc, hepar & capillos. Canitiem ob id moratur, & corporis colorem ac odorem commendat.

Oleum de Piperibus, D. Mesue.

R. Macropiperis [*id est, longi*]

Melanopiperis [*id est, nigri*]

A Leucopiperis [*id est, albi*] ana ʒ iiij.

Myrobal. Chebulorum

Myrob. Bellericorū Myrob. Emblicorum

Myrobal. Indorum ana ʒ v.

Radicum Apii

Radicum Fœniculi ana ʒ iiij. β.

Sagapeni Opopanacis

B Ammoniacy ana ʒ ij. β.

C Turbith albi ʒ ij. Zingiberis ʒ iiij.

Caulis foliorum recentium

Thymi viridis Rutę viridis ana m. j.

Coquantur secundum artem in aquę quantitate sufficienti ad tertias. Colaturę adde olei de Cherua ꝑ ij. & iterum coque ad consumptionem aquę.

P. C.

P. C. SCHOL.

Ana ʒ iij.] Cordus malè ʒ iij. hīc ha- A
bebat.

Ammoniāci.] Hyoscyami fœdē in Cordo B
legebatur.

ʒ ij.] ʒ xij. vitiosè Cordus scripserat, ut C
hac omnia ritè à Euchsio quoque dicuntur:
quamquam à Monachus hausta esse non dubi-
tem.

I V V A T morbos nervorum frigidos, ut
paralyfin, spasmus, spasmus cynicum,
tremorem, epilepsiam: adhuc ischiadem,
& cæteras arthritidis differentias, & vteri,
coli, renum, vesicæ affectus frigidos, quia
calefacit, tenuat, terget: ob id obstru-
ctiōnes aperit, calculum frangit.

Oleum Mandragoræ, D. Nicolai.

℞. Olei P v.

Succi malorum Mandragoræ ʒ viij.

Succi capitum Papaveris hortensis ʒ vj.

Succi Hyoscyami albi ʒ iiij.

Succi Violarum

Succi Cicutæ tenerrimæ ana ʒ ij.

Opii Stryacis ana ʒ j.

Confice sic: misce simul omnes succos
oleo; atque in vitreo vase, obstructo orifi-
cio, Soli exponito per decem dies. Vnde-
cimo die coquantur in duplici vase usque
ad con-

ad consumptionem succorum : deinde ubi refrigerari cœperit, cola : & colato oleo adde Styracem & Opium ; & confice secundum artem.

STYRAX quidem sincerus & purus facile in oleo dissolvitur :

OPIVM verò sincerum in oleo dissolui non potest. Igitur tenuissimè tritum inspergatur oleo, & sæpè misceatur : nam nisi in aqua aut vino dissolvatur, non commiscebitur oleo.

Non habentur apud nos Mandragora poma : ergo loco succi Mandragora pomorum accipe infra scriptam decoctionem :

℞. radicem Mandragora, id est, Corticem radicem eius ℥ j. Contendantur, & coquantur in aqua sufficienti ; & colatum decoctum succis adde.

AD nimios dolores capitis valet, & phreneticis malè dormientibus, fronti illitum, & naribus iniectum, vehementer opitulatur : pulsibus brachiorum & plantis pedū illitum, quocumque modo vigiliis fatigatū celerrimè obdormiscere facit.

Oleum Mastichinum, D. Mesue.

℞. Olei Rosacei ℥ xij.

Vini odoriferi ℥ iiij.

Mastiches electæ ℥ iiij.

Coquantur secundum artem vsque ad consumptionem vini.

CERE.

CEREBRUM, nervos, iuncturas, ventriculum, hepar corroborat: tumores duros lenit, dolores sedat.

Oleum de Euphorbio D. Mesuæ.

R. Euphorbii $\mathfrak{z}$ β .
 Olei Cheyrini $\mathfrak{z}$ v.
 Vini odoriferi tantundem. Coque secundum artem usque ad consumptionem vini.

IVVAT maximè frigidos cerebri & nervorum affectus, cephalalgiam, hemi-
 craniam, lethargum, naribus immis-
 sum. Articulorum quoque & hepatis, & splenis
 dolores, illitum lenit.

*Oleum Castorei, D. Iacobi
 de Manliis.*

R. Castorei Styracis calamitæ
 Galbani Euphorbii
 Casia lignea veræ Croci
 Opopanacis
 Carpobalsami [aut succedanei eius]
 Spica Nardi Indicæ *
 Costi ana $\mathfrak{z}$ iij.
 Cyperi Schœnanthi Macropiperis
 Melanopiperis Sabinæ
 Pyrethri ana $\mathfrak{z}$ ij. β .
 Olei P iij.
 Vini odoriferi P ij.

Con-

Confice sic: Galbanum & Opopanacem in vino seorsim dissolue: deinde reliqua omnia contusa cum oleo & vino coquito ad consumptionem vini in duplici vase. Postea cola, & dissolutum & expressum Galbanum cum Opopanace oleo adfunde: & iterum coque ad consumptionem vini: & reponere, sapius miscens in posterum, ut Galbanum & Opopanax in vasis fundo subsidentes, oleo commisceantur.

Est optimum contra omnes aggritudines frigidas, praesertim nervorum & iuncturatum: medetur paralyfi, spasmo, tetano; & sedat acerrimos rigores, & frigora febrium, si spina doru linatur.

*Oleum Scorpionum simplex,
D. Mesue.*

- * R. Scorpiones numero xx. vel xxx. secundum eorum magnitudines.

Olei Amygdalorum amarorum P ij.

- * Macerentur in vase vitreo stricti orificii per dies xxx caniculares ad solem, vel pluribus diebus: postea colatum ad usum reponere.

LAPIDEM renum & vesicae frangit & expellit, lumbis, pubi, peritonaeo illitum, aut per meatum urinarium iniectum.

Oleum

*Oleum Scorpionum compositum,
D. Mesuæ.*

℞. Aristolochiæ rotundæ
Gentianæ Cyperi
Corticum radicum Capparis ana ℥ j.
Olei Amygdalorum amarorum ꝑ j. ꝑ.
Macerentur in oleo contusæ radices ad
Solem feruidum diebus viginti : deinde
coquantur aliquantulum in duplici vase,
iniectis ad vltimum Scorpionibus num.
xv. postea iterum serenis diebus xxx ad
Solem macerentur. Postremò excolatum
oleum reponatur.

ARISTOLOCHIA rotunda non est
Holvvvvtz, sed radix lutei coloris, odore &
sapore Aristolochia longe. Affertur ex Italia.

VALET contra venena, & pestilentiam.

Oleum Formicarum, Nicolai.

℞. Formicarum alatarum quantum vis
Olei quantum sufficit.
Macerentur æstate ad solem diebus xl.
postea excolatum oleum reponere.

VALET ad confortandum coitum,
unguendo partes destinatas genera-
tioni.

Oleum

Oleum Lumbricorum terrestrium.

℞. Vermium terræ P β.

Olei oliuarum P ij. Vini ℥ ij.

Bulliant omnia simul, & fiat oleum:
deinde percoletur & referuetur.

NERVOS in frigidatos confortat; &
utile est doloribus iuncturarum.

Oleum Vulpinum, D. Mesue.

℞. Vulpem, detracta pelle, & abiectis interaneis: incidatur in partes, & coquatur in Aquæ fontanæ &

Aquæ marinæ ana P iij. ℥ iiij.

Olei veteris clari P iij. ℥ ix.

Salis ℥ iiij. Intercoquendum ad iice

Anethi Thymi ana P j.

Coquantur autem quousque ab ossibus recedat caro, & aqua consumatur: deinde coletur oleum, & excolatum ad usus suos referuetur.

Qui prope mare non habitant, sumant aquam salſam, id eſt, Muriam; ſive aquam fontium ſalſorum, ubi ſalina fuerint. Porro ad coquendam Vulpem non ſufficit aquarum præſcriptarum quantitas: ideo accipe quantum abundè ſatis fuerit, & fortiter ultimè oleum expreme.

AD podagras, reliquasque arthritidis ſpe-

species, ac dorſi, renumque dolorem eſt
efficaciſſimum.

Oleum de Cappare.

℞. Corticis radicū Capparis ℥ j.

Corticum Tamarifci

Foliorum Tamarifci

Seminis Agni caſti

Scolopendriæ [*i. eſt, Aſplenii*]

Cyperī ana ℥ ij.

Rutæ ℥ j. Aceti

Vini optimi ana ℥ ij.

Olei maturi ℥ j.

Coquantur in duplici vaſe uſque ad con-
ſumptionem vini & aceti.

VALET duritiæ, oppilationi, & dolo-
ri ſplenis, ac omni eius ægitudine.

Oleum de Lateribus, D. Meſue.

℞. Laterem aut tegulam ruſam antiquiſ-
ſimam, ex ruſo luto ductam: eam con-
fringe in fruſta mediocria, & in prunis
vrito, donec tota excanduerint: deinde
è prunis exempta fragmēta reſtinguito
in oleo claro veteri, & dimittito quouſ-
que ſe oleo impleuerint: poſtea oleo
exempta in tenuiſſimum pulverem con-
tundito, atque in Retortam aut Cucur-
bitam vitream indito, & ſecundum

N artem

artem luto chymistico iuncturas vitrorum claudito, & subrus accensis prunis oleum elcito, & elicatum reponito.

CONVENIT omnibus morbis frigidis. Est enim calidum, penetratiuum, resolutiuum: mollit dura, & discutit tumida. Opitulatur his qui patiuntur epilepsiam, vertiginem, obliuionem, paralyfin, spasmus, dolorem dorsi & genuum, podagram, vel alios iuncturarum & neruorum morbos: medetur spleni, vesicæ & renibus.

Oleum Terebinthinæ.

℞. Resinæ Terebinthinæ aut Laricæ, quam in Germania Terebinthinam vocamus, ℞ iiij.

Eam pone in capacem Retortam, siue Cucurbitam vitream, & per artem destillatoriam elice eius oleum, ita vt Cucurbita aut Retorta arenæ imponatur. Primò autem cum aqua exibat oleum tenue & clarum, secundò aurei coloris, vltimò fuscum & crassum. Horum vnumquodque per se auferto, & reponito.

CONFERT omnibus ægitudinibus frigidis, & maximè neruorum.

*Oleum Tartari, seu Vini Facum
exsiccatum.*

℞. Tartari puri ℞ iiij.

Ponc

Pone in ollam, & vñe in fornace cum lateribus aut regulis aut fíclilibus, vel per se, donec omninò excandescat Tartarum. Postea impone in sacculum laneo panno factum, & suspende in cellario: tum destillabit ex eo clarus quidam liquor; quem repone. Porro reverà hic humor non est oleum, sed acerrima aqua.

VALET ad faciem tergendam, & erugendam.

Oleum Cydoniorum, D. Mesue.

R. Cydoniorum non excorticatarum
Succi Cydoniorum ana quantum sufficit.

Incidito Cydonia; & impone in vas vitreum, & affunde succum. Affunde etiam oleum omphacinum, hoc est, immaturum, ut excedat eius quantitas succi mensuram. Postea stringe vasis orificium, & ad Solem omnia macera, aut in astuario diebus quindecim: deinde coque in duplici vase, & abice posthac Cydonia, & adde recentia: & rursus macera & coque: inde etiam tertio recentia Cydonia impone; & prædicto modo omnia perage. Tum repone diligenter obstructum, ne expiret.

Hodie tanta diligentia non fit hoc oleum: igitur rogo ut maiorem diligentiam impendant.

EST optimum contra debilitatem stomachi, vomitum & fluxum : sistit sudorem : restaurat resolutionem, lapsas vires : corroborat nervos & vires : confortat digestivam.

Oleum Sampsuchinum.

℞. Foliorum Sampsuchi m. iiij.
 Serpylli m. ij.
 Foliorum Myrti m. j.
 Abrotoni Sisymbrii ana m. β.
 Casia lignea vera ℥ ij.
 Olei omphacini quantum sufficit.

Concidito & contundito omnia, & vitreo vasi impone; ac infunde oleum, ut supra species emineat. Tum obstructo vasis orificio macera ad solem vel in æstuario diebus octo. Postea exprime, & expressum oleum infunde recentibus speciebus: & hoc etiam tertio facito.

Folia vera Myrti accipi debent, quæ ex Italia & Narbonensi Gallia afferuntur.

SISYMBRIUM, id est, Mentha aquatica. Est & aliud Sisymbrium in montibus nascens, multò odoratius: quod melius esset, si ubique haberi posset.

OMPHACINUM, id est, ex immaturis olivis expressum.

LASSITUDINI utile est; & morbis cerebri & nervorum prodest: ob id in balneo

balneo inunctum, paralyſim iuuat, & ſpaſ-
mum cynicum, vulgò torturam oris, na-
ribus iniectum: & auribus immiſſum, à
ſtatu tinnitum diſſipat: menſes ciet: ac
morſui ſcorpionis prodeſt.

Oleum Vitellorum ouorum.

℞. Oua recentia numero centum; coquito
donec penitus indurentur. poſtea vi-
tellos eorum exime, & comminutos *
aſſa in ſartagine, mouendo donec ruſe-
ſcant, & pinguedinem quandam remit-
tant: deinde oſſam feruentem iniice in
ſacculum pilis contextum, & exprime:
quodque expreſſum fuerit oleum, re-
pone.

EXPERIENTIA plurima probatum
eſt, cutim expurgare: imperiginem, ſerpi-
ginem, & alia cutis vitia perſanare: ca-
pillis regnere: & vlcera maligna & fi-
ſtuuloſa curare.

Oleum Hyperici, Iacobi de Manlius. *

℞. Summitatum Hyperici iamiam matu-
reſcentis ʒ iij.

Macerentur in vino odorifero diebus iij.
Bulliant deinde in vaſe duplici, obthura-
to orificio vaſis. Poſtea exprime; & re-
centis Hyperici par pondus iniice; & ite-

N 3 rum

rum macera, & coque, & exprime. Tum etiam tertio recens Hypericum adde: & si vinum minuitur, adde aliquid. Postea

* R. Terebinthinae claræ ℥ iij.

Olei veteris clari ℥ vj. Croci ʒ j.

Coquantur in duplici vase usque ad consumptionem vini: postea exprime, & a sedimento purgatum oleum repone.

CALIDVM est & ficcum, stypticum: ob id cōsolidat vulnera intusorum nervorum, & combustionem ignis: sedat dolores femoris & vesicæ: & prouocat urinam.

Oleum Iridinum.

R. Olei ℥ vj. Vini ℥ j.

Lauetur oleum ter in aqua calida: deinde effusa aqua, adde vinum; & insperge

Macis ℥ iiij.

Cardamomi Zedoariae ana ℥ ij.

Macerentur in loco aliquo calido, obstructo vasis orificio per dies octo: postea in duplici vase coquito, usque ad consumptionem vini dimidii. Postea exprime oleum; & insperge ei puluerem subtilem

Iridis Illyricæ ℥ ij.

Macera, ut prius, diebus octo: deinde exprime oleum, & recentis Iridis contusæ par pondus iniicito: tunc rursus ad solem aut loco calido diebus viij macerato, &

to, & rursum exprime. Postremò etiam
tertiò exprime, & aliam Iridem adde, &
similiter omnia perage: deinde in dupli-
civase oleum vnà cum vltimò inspersa Iri-
de aliquamdiu coquito. Ad vltimum dein-
de exprime, & repone oleum: cumque vi-
deris subsidere ad fundum vasis Iridis
pulverem, leuiter cola.

*Cum ita permutatur crebrò Iris, oleo singu-
lis vicibus aliquid decedit: idè boni ponderis
℥vj. olei accipiantur.*

ATTENUAT, resoluit, maturat, & di-
gerit malos humores phlegmaticos pe-
ctoris & pulmonis: faciliat sputum &
anhelitum: sedat tussim & frigidos dolo-
res hepatis, splenis, & maximè matricis:
resoluit dura apostemata, & mollit duri-
ties: & confert spasma, doloribus iun-
cturarum, & foetori narium.

*Oleum Irinum, D. Nicolai
Alexandrini.*

A

℞. Olei sextarios x.
Aquæ sextarios iiij.
Radicum Iridis ℥ iiij. ℥ iiij.
Crini domestici radicis ℥ xv.
Cyperi viridis radicem ℥ vj.
Helenii ℥ iiij. Anchusæ ℥ ij.
Cinnami Assæ Spicæ ana ℥ j.
Contundantur radices & alia species;
N 4 & ma-

& macerentur in oleo & aqua diebus quinque ad solem vel loco calido, obstru-
cto vasis orificio : postea supra lentas pru-
nas in duplici vase coquito, donec aqua
consumpta fuerit ; deinde refrigerari si-
nito. Vltimò exprimito ; & cùm aliquid
subsederit, sensim excolato oleum.

*Nicolai Alexandrini Latinum & impressum
exemplar ita tradit huius olei confectionem.*

S E X T A R I V S Romanus, mensura est
que habet olei uncias ponderales xvj. ζ v. $\mathcal{D}$ j.

C R I N O N domesticum, id est, Liliū odo-
ratum album, quod in hortis plantatur.

Non ubiq₃ habentur radices Cyperi virides :
idè aridas sume, & vino asperge tritas.

H E L E N I I, id est, Enula Campana, vi-
delicet radicem eius.

A N C H Y S A, est Buglossa silvestris, ru-
bra radice, quam aliqui hodie non rectè Alcan-
nam vocant. Tinguuntur ea radice unguenta,
& cera.

B C I N N A M V M, idem est quod Cinnamo-
mum.

C A S S I E] Ego hic non dulcem Assam, sed
fœtidam ponerem : licet tamen utriusque ζ β .
accipere.

P. C. SCHOL.

A Oleum Irinum Nicol. Alex.] Cùm My-
repsis descriptio ab hac Nicolai diversa sit, te-
merè Euchsium hanc erroneam dicit.

Cin-

Cinnamum.] *Cinnamomum* imò legendum: B
aliquantulum nempe differunt, ut alibi dixi-
mus.

Alfæ.] Num *huic loco Casia*, cum *Fuchſio*, C
legendum sit, videndum Interea fallitur Cor-
dus, Azam hic foetidam intelligendam pu-
tans.

VSVR PATVR ad diuturnum catar-
 rhum, naribus illitum. Ozanas & putre-
 dines narium aufert: tinnitum aurium,
 cum aceto & ruta & amygdalis amaris
 commistum, & auribus iniectum, tollit:
 asthmaticis, gargarismo adhibito, opi-
 tulatur: hæmorrhoidas veteres inunctum,
 siue colo iniectum, educit.

Oleum Moschelinum, D. Nicolai.

R. Olei puri ℥ viij.

Aquæ ℥ iij.

A

Folii [aut succedanei eius]

Spicæ Nardi Indicæ

Costi [odorati & veri]

Mastiches ana ʒ iij.

Styracis calamitæ Croci

Myrrhæ Troglodyticæ

Xylocinnamomi [in eius penuria corticis Cin- B
namomi]

Casie lignæ veræ ana ʒ j. β.

Carpobalsami [aut succedanei eius]

Garyophyllorum Bdellii ana ʒ j.

N 5 Mo.

C Moschi ℥ vj.

Nuces Indicas num. iij.

Confice sic : Folium, aut eius succedaneum, Myrrham, Casiam, Carpobalsamum, & Bdellium tere, & per biduum in aqua & oleo macera : postea coque supralentum ignem in duplici vase, usque ad consumptionem aquæ : deinde reliqua omnia in tenuissimum puluerem redacta insperge, excolato & expresso oleo ; & iterum macera, & coque parumper : ultimo deinde Moschum admisce ; & repone, & patere ut aromata subsidant. Ea interdum oleo commisce, agitato vase.

Ex Nicolao Alexandrino desumptum est hoc oleum : apud quem non puri, sed Punici olei legitur, id est, in Aphrica nati, quod omnium optimum & dulcissimum existit.

Pro Folio sume radicalium Spica Romana, Macis ana ℥ j. β.

Pro Xylocinnamomo sume Cinnamomum electum.

D Nux Indica hic non significat grandem illam nucem qua ubique Indica nux vocatur, sed nucem Moschatam. Nam veteres Græci eam appellant Caryon sine Carydian Indicon, id est, Nucem sine Nuculam Indicam : vocatur etiam Caryon Myrsicon, id est, Nux vnguentaria sine odorata : & Moschocaryon, hoc est, Moschata nux. Quod diligenter in hoc oleo notandum est.

P. C.

P. C. SCHOL.

Aquar.] *Fuchsius vinum aqua loco sumen. A dum satis aptè dicit.*

Xylocinnamomi] *Nicolai Alexandrini B exemplar Xylocinnami legit.*

Mofchi ʒ vj.] *Nimia certè quantitate: C quare forsan ʒ iij. legendæ erunt, ut pro duobus ij. inferius in unum contractis, u scriptores olim cecutientes legerint.*

Nux Indica.] *Nuces Indicas hodie passim D vocatas Fuchsius hoc loco intelligendas, non Nuces Moschatas vulgò appellatas, contendit: eo quod hæc veteribus Græcis cognitas non fuisse constet. Verùm id ipsum & de Garyophyllis ac Moscho, hanc compositionem quoque ingredientibus, dici possit: quod non perpendit Fuchsius. Posterioris etenim seculi compositionem hanc esse, quod omnia hæc commemorata cognovit, est indubitatum.*

Est optimum ad omnem frigiditatem corporis, potissimum ventriculi, & ad dolorem lateris, foris inunctum. Stranguriosis & colicis, & ad omne nervorum vitium illitum optimè facit. Miscetur epithematibus & emplastris quæ ad stomachi & renum affectiones adfiscuntur.

Oleum Rutæ.

R. Rutæ recentis incisæ & contusæ quan-
tum

N 6

tum libuerit, pone in vase vitreo; & affunde olei veteris clarissimi sufficientem mensuram; & macera ad solem, aut in loco calido aliquo, diebus quindecim: deinde in duplici vase coquito, & abiecta Ruta recentem iniicito, & iterum quindecim diebus macerato: postea simili modo coquito & exprimito, & tertio recentem Rutam iniice; macera quoque & cola.

Ita debet preparari oleum hoc & aliquot sequentia.

EST calidum, apertiuum, resolutiuum, & mitigatiuum dolorum: calefacit renes, vesicam, matricem; & sedat dolores eorum, & maximè colicam, si venter vngatur, & fiat ex eo solo clyster: præterea opitulatur nervis, confert spasmò, & expellit frigidos humores.

Oleum Anethinum.

Oleum Anethinum fit ex floribus & foliis Anethi, & oleo veteri claro, eodem modo quo Rutaceum Oleum.

SEDAT dolores, aperit poros, & resoluit vapores & apostemata, tumores & durities: & mitigat dolores & rigores febrium: prouocat somnum & sudorem.

Oleum

Oleum Chamæmelinum.

Oleum Chamæmelinum siue Chamomillæ, vt vocant, fit ex floribus Chamæmeli, id est, Chamomillæ, & oleo veteri claro, vt Rutaceum oleum.

VALET ad plura: aperit poros, resoluit vapores, sistit fluentes humores, corrigit malas qualitates, confert nervis & membris nervosis; & apprimè mitigat dolores.

Oleum Lilinum.

Oleum Lilinum, siue Liliorum, fit ex Liliis albis odoratis recentibus, & oleo veteri claro, vt oleum Rutaceum.

SEDAT frigidos dolores pectoris, renum, vesicæ, matricis, & colicam: est enim calidum, resolutivum: mitigat tussim, & efficaciter resoluit, & citiùs maturat apostemata.

Oleum Narcissinum.

Oleum Narcissinum fit primo Vere ex recentibus floribus albi Narcissi, qui vocatur Germanicè Mertzenblum, Weysshornungsblü, weyssaprillenblum, Weyss Iosepsstebe. Fit vt Rutaceum.

N 7

VA-

VALE ad emolliendas vuluæ duritias, præclusionesque.

Oleum Ligustrinum, D. Mesue.

Oleum Ligustrinum, quod Græci vocant Cyprinum, Arabes autem oleum de Alcanna, fit ex floribus recentibus Ligustri, florente vite, aut paulo pòst, & oleo veteri clarissimo, ad modum Rutacei olei.

Ligustrum est arbuscula salicis ferè folio floribus parvis candidis, veluti spumosis & mucosis: Germanicè vocatur Reynwayden & Muntholtz. Nasçitur copiosè ad Rhenum, & in Misnia, Hessia, Suenia, Wittenbergensi agro, Thuringia, & circa Nurembergam, non longè à Kalkreut.

PARTES nervosas roborat, & capillos à canitie vindicat.

Oleum Sambucinum,

Oleum Sambucinum fit ex floribus Sambuci, & oleo veteri clarissimo, quemadmodum etiam oleum Rutaceum.

LENIT, abstergit, & mundificat cutim: medetur ictëritiæ, & maximè hepatis infirmo, oppilato: & plurimùm confert doloribus iuncturarum.

Oleum Iasminum.

Oleum Iasminum, quod Arabes vocant Iasc-

Iaseminum, & oleum de Zambach, fit ex floribus Iasminis, siue Iaseminis, siue Zambachi, & oleo veteri claro, vt oleum Rutaceum.

Est Iasma flos similis Violis aut Cheyri, admodum odoratus: nascitur in frutice, qui multis viticulis ascendit pergulas & concamerationes, vt vitis. Colitur in Italia & Gallia.

OPITVLATUR corporibus quæ calefactionem laxationemque desiderant.

Oleum Cheyrinum.

Oleum Cheyrinum fit ex Leucoiis luteis, hoc est, ex Cheyris citrinis, & oleo veteri claro, vt Rutaceum oleum.

Cheyri Germanicè dicuntur Gelba-Violæ.

DOLORES neruorum aliarumque partium corporis mitigat; eaque quæ in thorace, renibus & vesica sunt, discutit.

Oleum Myrtillorum.

Oleum Myrtillorum fit ex Myrtillis, hoc est, baccis veræ Myrti, & oleo omphacino, hoc est, immaturo, eodem modo quo Rutaceum.

Myrtus vera apud nos non nascitur: neque habemus semper virides Myrtillos, sed aridos: vt plurimum enim ex Hispania & Italia afferuntur: ideo necesse est vt vino odorato aspergantur.

RE-

REFRIGERAT & adstringit: ideoq. cœliacis affectibus subuenit: sanat igne ambusta: pustulas erumpentes illitu emēdat: attritus hyeme concitatos, & intertrigines illitum corrigit. Sedis rimas, condylomata, luxatos artus persanat, & sudores coërcet.

Oleum Myrtinum.

Oleum Myrtinum fit ex foliis veræ Myrti, & oleo Omphacino, id est, immaturo: quemadmodum oleum Myrtillorum.

Quoniam verò Myrti vera recentia folia apud nos haberi nequeunt, ideo sumo folia Myrti vera quæ ex Italia & Narbonensi Gallia & Candia afferuntur denuò, & asperge ea confusa vino veteri odorato, ut dictum est proximè in oleo Myrtillorum.

CEREBRUM, nervos, cor & ventriculum roborat.

Oleum Mentha.

Oleum Menthae fit ex Mentha crispa fatiua, & oleo omphacino, id est, immaturo, eodem modo quo Myrtinum aut Rutaceum oleum.

VENTRICULUM refrigeratum & imbecillum calefacit: firmat nauseam, vomitum.

mitumque reprimat : appetentiam excitat , coctionemque iuuat.

Oleum Absinthii.

Oleum Absinthii fit ex Absinthio Pontico , & oleo omphacino claro , quemadmodum oleum Rutaceum.

Absinthium Ponticum nos non habemus, quod videlicet non adeò calidum est , sed suavioris odoris , & valdè adstringens. Nostrum verò Absinthium sine rusticum Absinthium calidius est ; & nihil ferè adstringit, ut etiam Galenus scribit : idèò corrigendum est cum Rosis , quæ dissidium eius pondus aequent.

CALCFACIT , ac roborat ea quæ sunt refrigerata, potissimùm verò ventriculū : excitat appetentiam , obstructions aufert , lumbricosque enecat.

Oleum Rosaceum.

Oleum Rosaceum siue Rosarum , fit ex Rosarum rubearum nondum penitus apertarum decerptis foliis , & oleo Omphacino , id est , immaturo , eodem modo quo Rutaceum oleum.

REFRIGERAT & astringit : inflammationibus præsidio est , æstuantem ventriculū restinguit ; erosiones intestinorum clysteribus inditum , & dolores dentium, si eo colluantur, sanat.

Oleum

Oleum Violaceum.

Oleum Violaceum siue Violarum, fit ex floribus Violarum [Martiarum,] & oleo Omphacino, id est, immaturo, quemadmodum Rutaceum & Rosaceum.

REFRIGERAT, incandescentibus inflammationum feruoribus vtile est.

Oleum Nenupharis albi.

Hoc oleum fit ex recentibus floribus Nenupharis, quæ albos flores producit; & oleo Omphacino, quemadmodum Violaceum.

NYMPHÆATVM oleum vires habet Violari: refrigerat tamen magis quàm Violatum, & minùs quàm Papauerinum: hypnoticis, & intemperaturam partium, vt renum, calidam sanantibus vtiliter miscetur; & Veneris turgentiam prohibet, genitali inunctum: somnum etiam conciliat.

Oleum Nenupharis Citrini.

Hoc oleum fit ex luteis, siue Citrinis Nymphææ, hoc est, Nenupharis floribus, & oleo Omphacino, vt Violaceum oleum.

Oleum

Oleum Populinum.

Populinum oleum fit primo Vere ex oculis Populi arboris contusis, & oleo veteri claro, loto in aqua calida aliquoties, eodem modo quo Rutaceum aut Anethinum oleum.

Oleum Populinum, D. Nicolai Alexandrini.

℞. Olei ℥ lxxvj. (faciunt ℥ vij, ℥ ij.)
Vini ℥ iiij.

Gemmarum Populi arboris recentium,
Veris initio collectarum ℥ iiij.

Gemmae Populi diutissime terantur, & macerentur in vino & oleo diebus septem, & quotidie saepe agitentur. Octava deinde die supra lentas prunas in duplici vase coquito, usque ad consumptionem vini: deinde exprimatur oleum: & reponatur.

Porro hoc oleum efficacius erit, si secundò & tertio recentes Populi gemmae addantur.

Gemma Populi, id est, oculi Populi.

EXPEDIT ad capitis dolorem, arthriticis, nephriticis, & podagricis, & ubicumque dolor sit.

Oleum

Oleum Amygdalorum dulcium.

℞. Amygdala dulcia ficca, non tamen rancida: contundantur minutissimè: postea in sartagine aliquantulum torrefacias, affuso aquæ Rosaceæ modico: postea prælo exprime.

LENIT asperitates pectoris, gutturis & pulmonis, duritiem & siccitatem iuncturarum: est suaue in cibis; & confert hecticis & phthisicis: impinguat, auget sperma: sedat tussim & ardorem urinæ, vesicæ & vulvæ excoriatæ, cum fistula injectum.

Oleum Amygdalorum amarorum.

Fit hoc Oleum eodem modo quo ex dulcibus Amygdalis.

APERIT oppilationes, & discutit ventositates & vapores: sed potissimum medetur surditati, sibilo & dolori aurium: lenit duritiem neruorum, & delet maculas faciei.

Oleum Balaninum.

Oleum Balaninum fit ex Balano Myrsifica, id est, Glande vnguentaria, quam Arabes vocant Granum Ben. Fit autem ex
tuso

ruso affatoque, affusa Rosacea aqua, fructu isto.

Fructus hic ipse Auellana magnitudinem habet, colorem candicantem, & figuram ut plurimum triangularem. Cortice tenui claudis pinguem quendam nucleum, fungosa & alba tunica inuolutum. Affertur ex Syria & Arabia.

OLEVM Balaninum repurgat maculas, varos, lentigines, cicatricum nigritias, fucos: aluum soluit; sed ventriculo aduersatur: dolores aurium emendat. Item si sonant aures, vel strepitum, aut sibilum edunt, cum adipe infusum auxiliatur. *

Oleum de Cherna.

Oleum hoc fit ex pingui quodam semine, quod Arabes Cherna, Græci Crotona, Latini Ricinum vocant. Fit autem eodem modo quo oleum Amygdalorum.

Planta que semen hoc producit, vocatur à recentioribus Cataputia maior, ab Italis Palma Christi, & Mira solis; à Germanis Wunderbaum, Zeckensame, & Heydnisch Sprinkorner.

PRODEST psoris, vlceribus capitis erumpentibus, sedis inflammationibus, vuluis quæ occlusæ conuersæque strangulant, cicatricibus fœdis, aurium doloribus:

bus : potualuum ciet , si quis aquis graua-
tur : lumbricos eiicit.

Oleum Papaueris.

E semine vtriusque Papaueris tam albi
quàm nigri exprimitur oleum , eodem
modo quo ex Amygdalis , Balano Myre-
pfica, & Cherua.

IMPINGVAT, asperam arteriam le-
nit ; febrium ardorem mitigat , & inso-
mnia.

Oleum Hyoscyami.

Hoc oleum exprimitur ex Hyoscyami
semine, eodem modo quo ex Papauere.

Oleum Spicae.

Oleum Spicae fit per destillationem, ex
maiori Lauendula , quæ Spica vocatur.

Hoc oleum apud nos maioribus sumptibus fit,
quàm in Gallia Narbonensi : ideo potius emen-
dum est à mercatoribus , qui illud è Gallia af-
ferunt.

CALEFACIT, ac discutit.

Oleum Laurinum.

Oleum Laurinum apud nos non facilè
fieri potest : quoniam verò in magna co-
pia

pia affertur ex Italia & aliunde, ideo facile
emittitur à Materialistis.

CALIDUM est & apertivum : mitigat
colicam & frigidos dolores ventris, sto-
machi, capitis, hepatis, splenis, renum,
matricis, nervorum, iuncturarum : deni-
que omnibus ægitudinibus frigidis con-
fert.

Oleum Sesaminum.

OLEUM Sesaminum exprimitur è Se-
fami semine, eodem modo quo de sem.
Papaveris.

*Sesamum verum affertur ex Alexandria
Ægypti Venetias ; nunc ex Italia & Hispania:
unde ematur sincerum ; nam adulteratur oleo
Nucum & Papaveris, sed odore & sapore faci-
le deprehenditur à peritis dolus.*

OLEUM Sesaminum impinguat, auget
sperma, lenit guttur & omnem asperita-
tem & duritiem : & clarificat vocem.

Petroleum Flammum.

PETROLEUM clarum, quoddam est
album, quoddam verò aurei coloris. De-
fluit autem ex petris in Italia & plerisque
aliis locis, unde ad nos affertur.

CALEFACIT, siccatur : essentiæ te-
nuitate in altum penetrat, digerit: proinde
mate-

materiam omnem excrementosam confu-
mit : ob id epilepsiæ , paralyfi , vertigini ,
obliuioni , & lienis , renum , vesicæ , vte-
ri , neruorum , articulorum omnium , &
reliquarum partium neruosarum dolori-
bus frigidis maiorem in modum confert.

Petroleum nigrum.

Petroleum nigrum, siue Naphtha ni-
gra, crassius est quàm flauum. Gignitur
autem in agro Borchdorpiano & Brunsvi-
censi in Saxonia.

PETROLEVM, *id est*, *Naphtha.*

OPOBALSAMVM SVCCEDANEVM

PRETIOSVM EVRICII CORDI,

*qui Valerii pater fuit, huic libro ex
Valerii Cordi scriptis nuper
additum.*

R. Iridis Illyricæ

Zarnabi longi [*id est*, *Zedoaria*]

Zarnabi rotundi [*id est*, *Zurumbeth*]

Cubebarum Cardamomi maioris

Cardamomi minoris Agallochi

Olei Benzoi ana 3 iiij.

Garyophyllorum

Nucis moschatæ Macis

Arceuthidum [*id est*, *gran. Iuniperi*]

Cassie Cinnamomi Santali citrini

Ben-

Benzoi ana $\mathfrak{z}$ $\mathfrak{ij}$.
 Croci Afari
 Maiorane Schœnanthi
 Nardi Celticæ rad. Rosarum rubearum
 Cyperi longi &
 rotundi ana $\mathfrak{z}$ $\mathfrak{j}$.
 Camphoræ $\mathfrak{g}$ $\mathfrak{ij}$. Moschi $\mathfrak{g}$ $\mathfrak{j}$.

Hæc omnia trita macerentur in vino
 Rhenano ter sublimato, diebus octo. Po-
 steà diligentissimè distillantur in balneo.
 Distillatæ deinde aquæ quæ primò exiue-
 rit, cape $\mathfrak{z}$ $\mathfrak{vj}$. in quibus dissolue optimæ,
 candidissimæ, electæque Myrrhæ $\mathfrak{z}$ $\mathfrak{ij}$.
 sic tenuissima & præstantissima pars Myr-
 rhæ, aquæ vitæ miscetur: crassior verò
 instar fecis subsidet, quæ nequaquam est
 separanda aut excolanda: quoniam in fun-
 do dimissa ipsum Opobalsamum aliquot
 annis conseruabit incorruptum.

VNGVENTA.

*Vnguentum Agrippæ Regis,
 D. Nicot.*

℞ Radicum Bryoniæ P $\mathfrak{ij}$.
 Radicum Cucumeris asinini P $\mathfrak{j}$.
 Scillæ P β . Ireos $\mathfrak{z}$ $\mathfrak{iii}$.
 Radicum Filicis Radicum Ebuli
 Tribulorum aquaticorum ana $\mathfrak{z}$ $\mathfrak{ij}$.
 O Cera

Ceræ albissimæ ℥ xv.

Olei albissimi ℥ iij.

Radices omnes istæ recentes incisæ & contusæ macerentur in oleo per dies octo: deinde coquantur, postea exprimantur: & in colato oleo & expressio resoluatur cera, & fiat vnguentum secundum artem.

Apud Nicolaum Alexandrinum inuenitur idem vnguentum: sed impressi codices non habent radices Filicis & Etule, & Tribulos.

Oportet omnes istas radices & tribulos esse recentes. quod si necessitas urgeat, & non sint ad manus recentes; tunc sume siccatas, & asfunde vini optimi ℥ iij.

A TRIBULI aquatici siue marini, sunt Wassernusse: & ipsi fructus accipi debent.

P. C. SCHOL.

A Tribuli aquatici.] *Deffenitus verò contrà, non fructus, sed radices hic intelligendæ esse putat.*

HYDROPICIS, omnibusque corporis œdematis succurrit. Nervorum mala sanat, viinas mouet: extrinsecus illitum ventrem subducit, dolorique renum vtile.

*Vnguentum Apostolorum,
D. Auicenna.*

℞. Terebinthinæ

Ceræ albæ

Resinæ

Ham-

Hammoniacy ana ʒ xiiij.
 Aristolochiæ longæ Turis masculi
 Bdellii ana ʒ vj.
 Myrrhæ Galbani ana ʒ iiij.
 Opopanacis Floris aris ana ʒ ij.
 Lithargyrii ʒ ix.
 Olei, si fuerit æstas l' ij.
 In hieme autem l' iiij.

Aceti quantum satis est ad Hammoniacum, Galbanum, & Opopanacum dissoluenda.

Confice secundum artem.

FLOS Æris proprie significat grana quædam parua, quæ è partibus aris prosiliunt, cum refrigerantur assusa aqua panes enci: hoc tamen loco solet poni viride aris.

EST efficax contra vulnera & vlcera difficilia, & fistulas: consumit carnem mortuam, & consumptam restituit, duram mollit: & plagas sanat.

Vnguentum Aregon, D. Nicolai.

R. Rosmarini Maioranæ
 Radicis Iari Serpylli Rutæ
 Rad. Cucumeris asinini ana ʒ iiij. β.
 Foliorum Lauri Saluiæ
 Sabinæ ana ʒ iiij.
 Pulicariæ maioris
 Pulicariæ minoris ana ʒ iiij.
 Radicum Bryoniæ ʒ iiij.
 O 2 Lau-

- * Laurcolæ ℥ iiij. β.
- * Nepetæ ℥ iiij.
- * Mastiches
- * Olibani ana ℥ j. β.
- * Pyrethri
- * Euphorbii ana ℥ j.
- Zingiberis
- * Piperis ana ℥ iiij. β.
- Adipis vrsini
- * Olei Laurini ana ℥ iiij.
- Olei moschellini ℥ β.
- Petrolei clari ℥ j.
- Butyri ℥ iiij.
- Olei communis ℥ v.

Herbæ & radices Maio mense collectæ, in oleo macerentur diebus septem: deinde coquantur; additis, circa cocturæ medium, siccis reliquis: tum colentur. Colato oleo adiiice reliqua, & Cerae ℥ j. ℥ iiij.

OLEVM debet esse purum & vetus. Porro auctores non ponunt certam mensuram olei: quidam iubent accipi ℥ v. vel quantum sufficit. Sed tantum herbarum & radicum pondus & quantitas, non potest bullire in ℥ v. olei: idè accipe olei ℥ medicinales sex, & affunde aqua etiam aliquot libras; & coque ad consumptionem aqua, & cola.

IARVS est vera Serpentaria: pro qua ponitur Aron recenter effossus.

PULICARIA, id est, Conyza, Germanicè

nicè vocatur Duruvurtz, & est similis Enula Campana in foliis, caulibus & floribus; sed multo minor. Nasceitur humidis locis, & exicatis aquis, circa flagna.

LAVREOLA, est planta similis Thymelæa, id est, planta in qua nascitur Coccum Gnidium. Eius loco sumer radices vel folia Cocci Gnidii.

O L E V M Moschellinum suo loco descriptum est.

P. C. SCHOL.

Et affunde aquæ.] Cascutit Cordus in aqua A
unguentum coquens, cum in vino coquendum
esse ratio dicat.

Ceterum cum unguentum istud in ponderibus mirè corruptum undique legatur, nos id ipsum, quantum nunc licuit, restituimus.

PRODEST malis corporis frigidis, convulsionibus, resolutionibus partium. Item dolori colico, renum, articulorumque.

Unguentum Martiatum,
D. Nicolii.

A

R. Cerae albæ ℥ ij.

Olei ℥ viij. [aut quantum sufficit.]

Rorismarini

Foliorum Lauri ana ℥ viij.

Rutæ ℥ vij. [al. ℥ iij.]

Tamarisci [foliorum scilicet] ℥ vj.

O 3

Maio-

Maioranæ Sabinæ
 Balsamitæ Saluia
 Ocymi Polii [*videlicet veri*]
 Calaminthæ Artemisiæ Enulæ
 Betonice Brancæ vrsinæ Spargulæ
 Herbae venti Pimpinellæ Agrimonie
 Absinthii Herbae paralyfis
 Herbae sanctæ Mariæ
 Cimarum Sambuci
 Herbae Crassulæ Millefolii
 Semperuiue Chamædryos Centaureæ
 Centumneruiæ Fragulæ Tetrabit
 Quinquefolii ana ζ iiij. β .
 Radicum Hibisci [*id est, Althææ*]
 Cymini Myrthæ ana ζ iij.
 Fœnugræci ζ j. β .
 Butyri ζ j. ζ ij.
 Vrticæ Violarum
 Papaueris nigri
 Mentha Saracenica Mentha crispæ
 Lappathioli Polytrichi Carduncelli
 Matris filuæ Maturellæ
 Herbae moschatae
 Alleluija Lingua ceruinæ Crispulæ
 Camphorata Styracis calamitæ
 Medullæ ceruinæ ana ζ β .
 Adipis vrsini Adipis gallinacci
 Mastiches Turis ana ζ j.
 Olei Nardini ζ ij.
 Herbae omnes in Maio mense colligan-
 tur, & incisæ macerentur in vino odorife-
 ro per

ro per dies septem : octauo deinde die coquantur , donec ferè consumatur vinum : postea cola : & colaturę expressę adde oleum , & coque denuò donec consumatur vinum : mox adde ceram & reliqua secundum artem.

In hoc unguento multa sunt herbarum nomina , quę apud probatos Auctores nusquam inueniuntur : idcirco aliquis non facillè ea interpretabitur.

NICOLAUS Præpositus loco Maiorana habet Esbrium , alii autem habent utrumque. Sed non constat quid sit Esbrium : alii enim dicunt Maioranam esse , alii Saluiam : sed utrumque ingreditur hoc unguentum , tam Maiorana quàm Salvia.

BALSAMITA , id est , Mentha aquatica.

BRANCA ursina vera , quę Romana cognominatur , accipi debet , quę habet radices longas , multas , glutinosas , sapore Tragacanthę. Et alio nomine vocatur Acanthus : quę verò Germanicè vocatur Bernclauv , & habet Anethi umbellam , & semina odore & sapore cnicum , nihil minus est quàm Branca ursina ; nam semper illam Romanam Brancam ursinam intelligunt auctores omnes. Est autem urbana & hortensis herba Branca ursina vera.

SPARGULA , id est , Gallion : Germanicè vocatur Rappitzen & Sprengelblum. B
O + ba est

ba est denso, numerofo, cōferto & odorato flore.

C PIMPINELLA, quàm Auct̃or intelli-
git, est Sanguisorba, quæ Germanicè Bluißdros-
flin vocatur.

HERBA Paralyfis, id est, Himelschuffel.

D HERBA Sanctæ Mariæ, secundum inter-
pretationem omnium, est Persicaria.

HERBA Crassula pinguis habet folia:
nascitur in muris & in tectis: Germanicè vo-
catur Fettehenne, siue Donnerkraut.

CENTVMNERVIA, i. Plantago maior.

TETRAHIT, id est, herba Iudaica,
quam dicunt esse Orobum.

LUMINARIS maioris auct̃or Ioannes
Iacobus Manlius, pro Cymino & Myrtha ha-
bet Cimmarum Myrti. Sed nescio quàm bene:
non tamen improbo. Porro Nicolai Alexan-
drini impressum exemplar habet Cymini &
Myrtha: sed Nicolaus Præpositus pro Myrtha
habet Myrrham; sed malè.

LAPATHIOLVM, id est, Acetosa.

POLYTRICHON, herba est ex specie-
bus Capilli Veneris.

MENTHA Saracenicæ, Germanicè voca-
tur Unser Frauen Mintze. Herba habet folia
oblonga, Lapathio minora, & in summis cau-
libus aureos flores in corymbis dispositos, ferè ut
Tanacetum: tota odoratissima est.

CARDVNCELLVS, id est, herba Tur-
cha: quam nos in Germaniâ vocamus Car-
dium benedictum.

MA-

MATRISSILVA, id est Periclymenum: Germanicè vocatur Spiklilien: ascendit arbores ut Vitis: flores habet longos, reflexos, & odore Lili. Nurembergæ in hortis colunt, cum alibi proueniat spontè in siluis.

MATVRELLA, id est, Phu; id est, Valeriana maior. Impressi codices Nicolai Alexandrini non habent Maturellam, sed Marathrum, id est, Fœniculum: sed malè.

ALLELVIA, id est, Trifolium acetosum: Germanicè Buchampfer vocatur.

CRISPULA que sit herba, non constat recentioribus: alii enim Buphthalmum, alii Herbam Cancris sic vocant, nec indicant figuram herbe Cancris: ego autem ponerem eius loco Buphthalmum, id est, Cotulam maiorem, non fetidam.

HERBA MOSCHATA duas habet species: una habet veluti acus longas, & est Rostum Ciconis; altera est parua, & non habet acus, sed est herba admodum parua: folia habet similia Cöcaue radici, id est, Holvuriz: odorem habet in Maio mense Musci. Nasctur umbrosis locis iuxta Concauam radicem, id est Holvuriz. In Maio tantum reperitur. Germanicè vocatur Bisemkraut.

CAMPHORATA est Abrotonum, quia odore accedit ad Camphoram: quidam dicunt esse Abrotonum siluestre siue album; sed perinde est: efficacius tamen est vulgare Abrotonum.

Nicolaus Alexandrinus paulò aliter describit hoc unguentum, ut codices impressi ostendunt. ideoq; & eius modum subiungemus: nam variatur ponderum ordo & quantitas.

ADVERSUS frigida corporis mala, resolutionem coxendicum, nephritim, convulsionem, & id genus alia valet: tumores reprimat, durities emollit, liuoremque cutis emendat.

*Vnguentum Martiatum magnum,
D. Nicolai Alexandrini.*

℞. Cerae albæ ℥ ix. Olei sextarios vj.
Fet. verò Cond. Cera ℥ xij. Olei sextar. lxxvj.
Rosmarini Foliorum Lauri ana ℥ ij. β.
* Amaraci ℥ ij.
Esbrii Sabinæ
Balsamitæ Ocymî
Elelisphaci [id est, Salvia]
Polii [scilicet veri]
Calaminthes Artemisicæ Enulæ
Betonicae Brancae ursinae
Herbae venti
Pimpinellæ Argemoniæ Absinthii
Herbae paralytis
Herbae Sanctæ Mariæ
Cimarum Sambuci Herbae Crassulæ
Semperuiæ Millefolii
Chamædryos Centaureæ
Centumneruæ Fragulæ
Quia-

Quinquefolii
 Herbe Tetrahit ana ℥ j. β.
 Radicis Eufci [seu Ibis] Cymini
 Myrtæ ana ℥ j. F
 Fœnugraci ℥ β. Butyri ℥ v.
 Vrticæ Violarum
 Papaveris rubri
 Menthe alterius [idest, Mēthe crispæ sativæ]
 Lapathioli Polytichi Carduncelli
 Matris silvæ Marathri
 Herbe moschata
 Alleluia Lingue cervinæ Crispulæ
 Camphorata Styracis
 Medullæ cervinæ
 Adipis vrsini
 Adipis gallinacci ana ℥ iij.
 Turis ℥ ij. Olei Nardini ℥ j.

Confice hoc modo : Herbas omnes at-
 que radices in fine Maii mensis, vel circa
 Solstitium æstivum collectas, minutim in-
 cisas in vini sufficienti quantitate mace-
 rato per dies septem : octava deinde die
 coquantur lento igne, donec propemo-
 dum vinum sit consumptum : postea cola
 & exprime, & affunde colaturæ expressæ
 olei prædictos sextaries, & iterum coque,
 donec omnis aqueus herbarum succus cum
 vino in vaporem resolutus fuerit : deinde
 adde Ceram in partes contractam ; & pau-
 lo post Adipes, Butyrum atque oleum
 Nardinum ; ad ultimum verò Styracem, *

O 6 atque

atque Tus in minutissimum puluerem trita : melius tamen esset, optimam & electam Styracem, & puram instar resinæ alicuius, vnâ cum Cera indere : nam liquescit in oleo. Sed talis Styrax calamitārissimè ad nos affertur. Porro miror in hoc vnguento, quòd tam parum olei tot herbarum libris addatur : præterea etiam optimæ vires aromaticarum herbarum in coctura euanescent.

Ita se habet vnguenti huius compositio, secundum impressum Nicolai Alexandrini exemplar.

SEXTARIUS mensura est Romana, quæ capit mensurales uncias viginti olei : pondere verò habet olei uncias sedecim, drachmas quinque, scrupulum vnum. Sex autem sextarii olei, faciunt in hoc vnguento ℞ viij, ℥ iiij.

ESBRIUM quidam dicunt esse Maioranam, quidam flores Saluie : ego autem acciperem pro Esbrio Maioranæ capitula, summitates & flores.

AMARACUM ego hic non credo significare Matricariam, cum per eam vocem etiam Maioranam possimus intelligere : nam utraque Amaracus vocatur : si autem Maioranam inieceris, multò odoratius vnguentum fiet, quàm si Matricariam indideris.

HERBA venti, id est, Parietaria vera.

PIMPINELLA, hic non significat Germanicam Pimpinellam acris radice, quam Itali vocant

vocant Saxifragiam ; sedeam quam Itali vocant Sanguisorbam, Germani Blutsstrossleyn. Radicem habet rubram, Tormentilla sapore. Naschitur in pratis una eius species, altera in montibus ; & Itali acetariis miscent : habetq; cucumeris odorem.

QVIDAM non habent Cyminum, sed Cimas Myrba : est autem Myrba idem quod Myrtus. Alii habent Myrrham, sed malè.

PRO Papauere rubeo habent alii Papauer nigrum: est autem rubeum Papauer idem quod agreste Papauer, in agris nascent.

MARATHRUM, id est, Foeniculum. Porro ego hunc locum Nicolai Alexandrini credo esse corruptum ; & cenſeo pro Marathro legendum esse Maturellam, id est, Phu maius, cuius radices accipi debent.

Lingua ceruina est herba, qua hodie improprie Scolopendria nominatur.

P. C. in vtrumque vng. Martiatum Schol.

Vng. Martiatum.] Fuchsius rectè monet, non Martianum, sed Martiatum nominandum esse.

Spargula, id est, Gallion.] Spargulam B non Gallion, ut Cordus ait, sed Apparinen esse veterum, Fuchsius ritè sentit.

Pimpinella.] Fuchsius per hanc vocem, C non Sanguisorbam Germanis vocatam, cum Cordo hic intelligendam esse vult ; sed acrem herbam, Saxifragam à multis appellatam, Germanis Pimpinella nomine cognitam ; idq; ea.

propter, quod adstrictoria sua facultate, huius medicamento Sanguisorbam malè conuenire existimet: quasi verò nihil unguentum hoc preterea recipiat quod adstringat atque etiam refrigeret. Itaque cum Italia multo prius (imò forsàn in ea fabricatum) quàm Germaniæ unguentum istud cognitum fuerit, Pimpinellam Italoram seu Sanguisorbam Germanorum hic intelligendam esse contendo.

D Herba Sanctæ Mariæ.] Hanc Persicariam esse, sinistrè Cordus interpretatur, ut & Fuchsius quoque inquit: sed eam esse quam Saluisam Romanam, & Mentham Grecam, seu Costum hortiensem, ac Lassulatam Etrusci vocari constat, Unser frau ven Mint? Germanis dictam, à Mentha Saracenica diuersam. Qua in re falli nihilominus Fuchsiū existimo, Mentham hanc Grecam cum Saracenica confundentem, eandemque facientem, cum diuersa sint: nū Germanis aliquibus ita eam appellare placuerit, Italis tamen secus; qui hac in re, ob eas quas superius dixi rationes, hic quoque consulendi atque credendi sunt.

E Mentha Sarac.] Hanc Mentham Saracenicam, vocatam quoque Mentham Romanam, in suis de Stirpiū librīs, imagine & scripto depingit doctiss. Rembertus Dodonæus: quæ hoc loco intelligenda erit; quicquid Fuchsius ex suo corruptissimo in medium proferat.

F Myrrhæ.] Fuchsius Myrrhæ legi mauult, nescio quam benedicum unguentum Martiatum
paratum

paruum Nicol. Alexandrini, Myrti folia manifestè recipiat. Cur autem Myrtum aliaq; adstringentia admittat hoc unguentum, hic dicere non vacat. Tantummodo miror id à tanto viro non esse olfactum, neque perpensum.

Ceterùm hocce in unguento, ut & multis aliis in medicamentis, plura longè aliter exponenda, miscenda, tractanda, atque conficienda sunt, quàm à Eufisio & Francisco Alex. est factitatum: ita ut huius Apollo non vsque adeò, veluti Thraſonice promittit, nebulosis suis radiis Pharmacopœos vibret, neque irradiet; quin in densa adhuc caligine equè ut prius versentur atque deambulent. Quod tamen illi condonandum foret; eo quòd adolescentem se fateatur; nisi sue illius ætatis iuuenilis iudicio vacua, & hinc temeraria rei Pharmaceutices sibi in experta, ac (ut locis mille liquet) ignorata scriptione, Apolline abusus, illiq; iniurius, tantum diuum plus a quo contaminasset. Sed hæc, quoniam vesperscit, citis si voles, quadrigis.

A d frigiditatem & dolorem capitis, pectoris & stomachi, ad scirrhus hepatis & splenis, ac illi dolorem; ad paralyticos, arthriticos, ischiadicos, nephriticos, & podagricos, & ad omnes dolores; ad tumores, durities, spasmos, & febrientes, ad ignem vel solem inunctum.

Vnguen-

*Vnguentum Martiatum paruum,
D. Nicolai Alexandrini.*

℞. Foliorum Lauri ℥ iij.
 Rutæ ℥ ij. β.
 Amaraci [*id est, Maiorana*] ℥ ij.
 Rosmarini ℥ j. β.
 Foliorum Myrthæ ℥ j.
 Esbrii [*accipe summitates Maiorana pro Es-*
brio]
 Balsamitæ
 Ocymi ana ℥ vj.
 Butyri ℥ v.
 Styracis Medullæ ceruinæ
 Adipis vrsini
 * Adipis Gallinacei ana ℥ iiij.
 Mastiches ℥ iiij. Turis ℥ ij. β.
 * Olei Nardini ℥ j.
 * Olei oliuæ q. s.
 Cera mundissimæ quantum sufficit.
 Ego Olei acciperem ℥ vj.
 Cera verò ℥ iiij.
 Pet. verò Cond. olei ℥ xxiiij. sumendas esse
 dicit.
 Porro hoc quoque vnguentum conficies
 ut proximum.
 MYRTHA, *id est, Myrtus. sunt autem*
accipienda folia vera Myrti, quæ ex Italia
afferuntur, & non eius planta quam voca-
mus Germanicè Heydelber.

P. C.

P. C. SCHOL.

Petrus verò Coud. olei, &c.] Si omnia huiusce Dispensatorii loca manca erigenda, dubiosa expendenda, erronea collapsaq; restituenta mihi essent, simulq; singulorum rationes scriptis reddere deberem, in densum volumen, præter institutum, libellus omnimodò extumesceret. Hic attamen (priusquam sese negotium subducatur; ad calceum enim ferè perductus sum) pedem figere, aliquidq; seri præpalare, tempus & locus opportunus summopere urgere videntur: ut puta, si quid salis Francisco Alex. inesset, atque vel minimum haberet rerum medicamentariorum pharmaceuticarumve peritia, experientiaq; (ut omnibus numeris absolutum opus se promulgasse arroganter sibi persuadet) non ita leuiter oscitanterq; aliorum errores incogitantiasq; etiam euidentissimas transcriberet, & alioquin pagellas multas tadiosa, atque inani dicacitate repleret, conspurcaretq;. Consultat ille, queso, vulgares tantùm uniuersalesq; componendorum miscendorumq; medicamentorum normas, tum à seipso etiam conscriptas formulas; vel si volet, etiam minimos pharmacopolas hac in re examinet; herbarum materialiumve libra, num olei binas ad minus requirat. Carnis libris duabus aqua libram coctura sufficere si dixeris, à coci puero nōne etiam rideberis? Itaque cum Cordus hoc in vnguento, suo ex sensu, olei hæc libras sex tantum,

tum, ad herbarum materialiumve libras plures duodecim (qua quantitate vix munderent) accipiendas suasisset, ut adhuc dum erit in contextu sonant verba: ego verò multas addens olei libras, ex sex viginquatuor effeci; & necdum sufficere pro tanta materie copia scio, si oleo, ut regula & ratio docent, materie sunt contegende. Simili insuper cacitate, ut in hoc unguento, omnes Dispensatoriorum combinatores vti sunt, in unguento Martiato magno. Vbi enim Nicolai Alex. aliorumq; exemplaria, olei sextaria sex admodum macrè legunt; ego sexaginta sex multo pinguius, necessariò reposui; rationes, errorumque causas hic prateriens. Bone Deus, tot tantòsque Aristarchos mirum est tanta laborare coryza, ut tantum interval- lum, nempe à sex ad sexaginta sex; à sex insuper ad viginquatuor, non olfecerint; adeoque euidentes res animadvertisse neminem. Hinc ut quantum in reliquis neglectum fuerit, colligere facile queas: quod asterisci, prater omnium scio expectationem, ita frequentes, locorum non omnium, sed precipuorum tantum, in hocce tam exiguo enchiridio animaduersorum indicationi demonstrare possunt. Quocirca, ut ingenuè quid sentiam tandem proferam, relique summam semel explicam; tot inter hodie Dispensatoriorum diuulgatores, nullum panè digni quid Pharmacopœis cōsarcinasse protulissèque video; nihilque ferè prater aliorum ignauias transcripisse, ac in suas chartas transfudisse, acta egisse;

egisse ; errata , & inaptas , erratis atque ineptis accumulasse comperio : ita ut posteriora prioribus etiam nonnunquam deteriora , Pharmacopœis que inutiliora , esse conspiciantur. Eiuscemodiigitur omphacini rabulismi valeat. Sed pedem retrahere , receptaque canere tempestivè , satius est , priusquam malè audiens , vilis ineptusque apothecarius , sordidusque immò olidus vnguentarius , à medico quopiam Dispensatorii corrasove appeller , nulla ratione cum seplasiario conferendo ; à quo corripì reprehendive posse , equitas velitat , piaculūque putatur. Sileat itaque volo , ne in Lacca labyrinthum aliquem incautus incidens , illudere quempiam existimet. Verū gallus in suo querquilinio audet.

Ceterū hic obiter etiam referre volo , vnguentum Aregæ olei quoque magna tabescere penuria.

A d podagram frigidam , siue calidam , paralyticos , arthriticos , nephriticos , ischiadicos , & ad omnia vitia & dolores nervorum valet.

Vnguentum album.

℞. Cerussæ in aqua Rosarum lotæ ℥ xvij.

Lithargyri albi loti ℥ j. β.

Olei Rosati ℞ ij. ℥ iiij.

Ceræ albiſsimæ ℥ vj. aut circiter.

Confice secundum artem.

Qui.

Quidam alia ratione componunt hoc vnguentum : nam alii addunt albumina Ovi, alii non addunt Lithargyrium : alii non Ceram , sed Tragacanthum admiscunt.

POLLET aduersus vlcera , scabiem, & adustionem , intertrigines, & inflammationem.

Vnguentum Dialthææ simplex,
D. Nicolai.

℞. Radicum Althææ ℥ ij.
Seminis Lini
Seminis Fœnugræci ana ℥ j.
Olei ℥ iij. Cere ℥ j.
Terebinthinæ ℥ ij. Resinæ ℥ vj.
Radices & semina contusa macerentur tribus diebus in aquæ ℥ viij, aut quantum sufficit : quarta die coquantur , donec remittant crassam & viscosam mucilaginem : eam deinde exprime : mox
℞. Expressæ mucilaginis ℥ ij. & coque cum oleo : cum deinde aquosum illud in mucilagine consumptum fuerit , ceram addito , & fac secundum artem.
EMOLLIENTI vim habet : calefacit, & humectat.

Vnguentum Dialthææ compositum
D. Nicolai.

℞. Radicis Althææ ℥ ij. Semi-

Seminis Lini

Seminis Fœnugræci ana ℥ j.

Scillæ recentis ℥ vj.

Olei ℥ iiij. Cerae ℥ j.

Terebinthinæ Gummi Hederae

Galbani ana ℥ ij.

Colophonæ Resinæ ana ℥ vj.

Radices & semina contusa macerentur *
tribus diebus in ℥ viij. aut sufficienti *
quantitate aquæ : deinde coquantur do-
nec crassescat mucilago. Postea

℞. Mucilaginis expressæ ℥ ij. & adde reli-
qua : ac fiat secundum artem vnguen-
tum.

VALET propriè ad dolorem pectoris ex
frigiditate & pleuresi : & super pectus
inunctum sanat omnia loca : infrigidata
calefacit : molliciat & humectat.

*Vnguentum Ægyptiacum**D. Mesua.*

℞. Æruginis ℥ v.

Mellis optimi ℥ xiiij.

Aceti fortis ℥ vij.

Coquantur omnia simul, donec fiat vn-
guentum spissum, & colore purpureum.

ÆRVGO, est viride aris.

CONFERT ad vulnera antiqua, fistu-
lasque extergit : carnis excrescentiæ me-
detur, vehementerque exsiccat.

Vnguen-

Vnguentum aureum D. Mesue.

℞. Cera citrina ʒ vj.
 Olei boni ℥ ij. β.
 Terebinthinæ ʒ ij.
 Resinæ Colophoniar ana ʒ j. β.
 Turis Mastiches ana ʒ j.
 Croci ʒ j.

Confice secundum artem.

VULNERA certò & salubriter glutinat.

Vnguentum Citrinum [aut Citreum,]
D. Nicolai.

* ℞. Boracis ʒ ij. Camphoræ ʒ j.
 Corallii albi ʒ iiij.
 * Amenti dulcis ʒ j.
 Umbilici marini
 Tragacanthæ albiſſimæ
 * Amyli ana ʒ iiij. Cryſtalli Entalii
 Dentalii Turis albiſſimi
 * Nitri * Marmoris albi ana ʒ ij.
 Geſſe ſerpentariæ ʒ j. Ceruſſæ ʒ vj.
 Axungia porcinæ recentis, non ſalitæ, ſed
 præparata & mundatæ ℥ j. β.
 Scui caprini præparati ʒ j. β.
 Adipis gallinacci præparati ʒ j.

Confice ſic: Axungiam porcinam atque
 adipem gallinaceum in vitreato vaſe li-
 qua ſimul; & impone tepidis adhuc, cor-
 ticum

ticum Citrei mali satis magnam quantita-
tem, & macerentur per mensem vnum.
Postea eximito cortices, & eliquatis adi- *
pibus, vt dictum est, adde serum capri- *
num: deinde addantur reliqua tenuissimè
trita: vltimò verò insperge Camphoram
subtilissimè tritam.

*Notandum est in hoc unguento non concor-
dare exemplaria in ponderum characteribus.*

Nam quidam pro 3, ponunt 5; & econtrà.

BORAX est Nitri species, qua aurum ser-
ruminant Aurifabri.

AMENTVM dulce, est Gypsum, quod in A
capillatas venas scinditur: [al. Alumen plu-
mosum.]

UMBILICI marini, lapilli sunt inuenti
in litore maris, figura Fabarum magnarum:
Germanicè vocantur Merbonen.

ENTALIVM testaceum quiddam est ma-
rinum, Fistula modo longum & concavum,
foris strictum, longitudine digiti parui.

DENTALIVM conchula marina est par-
ua, dentatam rimam habens.

NITRVM est Salpstra.

GERSA Serpentaria, est radix Serpenta-
ria vera preparata, vt infra ostendemus.

P. C. SCHOL.

Amentum dulce.] Amiantum veterum A
esse id, per male verterunt Fuchsius & Francis.
Alex. longè enim alie res est. Barbara vocabu-
la, doctis licet veterum vocibus quandoque sint
confer-

conformia, non eapropter semper reipsa eadem sunt, nec esse debent, idemq; significare. Quia in re doctos etiam viros interdum hallucinatos videmus.

FACIEI maculas emendat: scabiem in quacumque corporis parte exterit, cicatrices extenuat; ruborem oculorum & vstiones ex insolatu factas aufert; & ea quæ aspera sunt, læuigat.

Vnguentum Populeum
D. Nicolai.

R. Oculorum Populi arboris recentiu ꝑj.ß.
* Axungia porcina preparata ꝑ ij.

Oculi Populi contendantur, & macerentur in Axungia, donec sequentes herbe colligi queant æstate.

℞. Foliorum Papaveris agrestis

Foliorum Mandragoræ

Cimarum Rubi tenerrimarum

Foliorum Hyoscyami

Solani Vermicularis Lactucæ

Semperuiuæ maioris

Bardanæ Violariæ

Scatuncelli ana ꝑ ij.

Herbe contendantur & misceantur oculis Populi & Axungia, & dimittantur per dies decem: deinde coquantur supra lentum ignem, cum vini odorati sufficienti quantitate, donec vinum consumatur: postea

Itē colentur & exprimantur, & expressum vnguentum reponatur.

MANDRAGORÆ folia ubique haberi non possunt; idē duplex pendus foliorum Hyoscyami sumendum est.

VERMICULARIS vera, est Semperuina minor, linguam non mordicans.

BARDANA id est, Lappa maior, cuius radicem precipit esse accipiendam Nicolaus Alexandrinus.

SCATUNCILLUM, reverā est Umbilicus Veneris, seu Cymbalaris, & non Kreuzkraut. Folia habet pingua, concava ut Cymbalum, radicem Aro similem: perquā pauci eam cognoscunt.

CONTRA nimium calorem valet; & temporibus illitum, somnum conciliat.

Vnguentum Fuscum, D. Nicolai.

R. Olei	P	j.	℥.
Cera nouæ	℥	iiij.	
Colophonie			
Picis naualis			
Sagapeni	ana	℥	ij.
Mastiches			
Galbani	Turis		
Terebinthine	ana	℥	j.

Confice secundum artem vnguentum.
S ANANDI vim habet & extrahendi.

P Vnguentum.

*Vnguentum Diapompholygos,
D. Nicolai Alexandrini.*

R. Olei Rosacei
Cerae albæ ana $\mathfrak{z}$ vj .
Succi fructus vuc Lupinæ quantum sufficit.
Cetussæ $\mathfrak{z}$ ij . Plumbi vsti & loti
Pompholygis Turis puri ana $\mathfrak{z}$ j .
Confice secundum artem.

DIAPOMPHOLYGOS, *id est*, de Nihili albo. Nam Pompholyx est Nihili album, *id est*, Galmes flux.

VVA Lupina, *id est*, Solanum siue Solazrum.

AD exiccanda erysipelata, vulnera fordida, & ad sananda tibiæ ulceræ, aliorumque locorum concaua vel dissipata, valet; replet, refrigerat & cicatrizat.

*Vnguentum Comitissæ, D. Guilielmi
de Varignana.*

R. Corticum medianorum Castanearum
Corticum medianorum Glandium
Corticis mediani Quercus arboris
Myrtillorum
Caudæ equinæ Gallarum
Corticum Fabarum
Acinorum Vuarum
Sorborum immaturorum siccorum
Mesp-

Mespilorum immaturorum siccatorum

Foliorum Pruni siluestris

Radicum Chelidoniae ana $\mathfrak{z}$ j. β .

Contundantur aliquantulum, & coquantur in aqua Plantaginis l' viij aut quantum sufficit, donec media pars consumpta fuerit: deinde in colatura lauentur sequentia nouem vicibus; semper recentem aquam decoctionis affundendo, quotiescumque lauaris.

R. Cerae nouae $\mathfrak{z}$ viij. β .

Olei Myrtillorum

Olei Mastichini ana $\mathfrak{r}$ j. β .

Postea insperge sequentium rerum tenuissimum puluerem:

R. Corticis mediani Castanearum

Corticis mediani Glandium

Corticis mediani Quercus arboris

Gallarum ana $\mathfrak{z}$ j.

Cineris ossium cruris bubuli

Myrtillorum Acinorum vuarum

Sorborum siccorum ana $\mathfrak{z}$ β .

Trochiscorum de Charabe $\mathfrak{z}$ ij.

Confice secundum artem vnguentum.

ACINI hic significant lignea semina quae sunt in uvis.

SORBA sunt fructus similes Mespili: Germanicè vocantur Sporling, Sporbin, Sporepsel, & Drecksecke.

PRUNUS siluestris, id est, Schlehendorn.

INCEPTUM abortum prohibet, hæ-

P 2 morrhœ-

morroïdas sistit, ac laxatos renes conciliat, [menses retinet.]

*Vnguentum de Arthanita maioris,
D. Mesue.*

℞. Succī Arthanitæ ℥ iiij.
Succi Cucumeris asinini ℥ j.
Olei Irini ℥ ij.
Butyri vaccini ℥ j.
Pulpæ Colocynthidos ℥ iiij.
Polypodii ℥ vj.
Euphorbii ℥ β.

Arida omnia contendantur, & mace-
rentur in succis per dies octo: affuso etiam
oleo in vase vitreo, diligenter obturato:
nona deinde die coquantur lento igne ali-
quandiu, postea colentur: Colaturæ adde
Sagapeni in aceto dissoluti aureos v.

Myrrhæ aureos ij.

Coquantur iterum usque ad consum-
ptionem succorum: postea adde

Ceræ ℥ v. Fellis taurini aureos v.

Ferueant simul, donec lique scat cera:
postea insperge sequentium rerum tenuis-
simum puluerem:

℞. Scammoneę Aloës Mezereon
Colocynthidos ana aureos v.
Euphorbii aureos ij.
Salis gemmæ aureos iiij.
Turbith aureos v.

Pipe-

Piperis longi Zingiberis
Chamomillæ ana aureos ij.

Confice secundum artem.

Omnia ferè exemplaria habent Colocynthidos ana aureos v. meus autem manuscriptus Mesue habet aureum j. quod magis probo : sed textum nolui immutare.

ARTHANITA est Cyclamen ; siue Cyclaminus : quidam malè vocant Panem porcinum. Si radices eius non adsint recentes, tunc accipe radices eius siccatas circiter l' vj. contundantur & coquantur in aqua, & eliciatur succus, ut ex Glycyrriza fit.

ILLITVM stomacho, vomitu purgat : hypogastrio autem inunctum, aluum deiicit, ob id hydropicos mirè iuuat, ferosum excrementum largè vacuando : vermes quoque necat, & educit : adhibetur non potentibus sumere medicamentum purgans.

*Vnguentum de Arthanita minus,
D. Mesue.*

℞. Succī Arthanitæ
Viscositatis quæ exprimitur è radice Filicis
Succī Cathengit ana ℥ ix.
Succī extremitatum Tamarisci ℥ ij.
Oesypi [*id est, Hyssopi humida*] ℥ v.
Olei Irini l' ij.
Bdellii Hammoniāci ana ℥ j. β.
P 3 Aceti

Aceti quantum satis est ad Hammonia-
cum dissoluendum.

Cerae Citrinæ ℥ vj.

★ Corticum radicum Capparis ℥ j. β.

Spica ℥ iij.

Confice secundum artem vnguentum.

FILIX non significat Polypodium, sed
eam herbam quæ Germanicè vocatur *Waltsa-*
ren, & *Creutzfaren*.

CATHENGIT significat Ebulum : est
autem hoc vocabulum valde corruptum in plu-
rimis exemplaribus.

OESSYPYS, id est, Hyssopus humida, &
est pinguedo lanarum succidarum.

SPLENIS tumores etiam scirrhosos
dissoluit, & strumas.

Vnguentum Potabile.

℞. Butyri recentis sine sale ℥ iij.

Rubiæ tinctorum

Castorei

Spermatis Ceti

Tormentillæ [radicum] ana ℥ j.

Bulliant simul in vino odorifero ad vi-
ni consumptionem, ac fiat vnguentum
secundum artem.

DATUR ad consolidandum casum ex
alto. [Sumitur ab uncia dimidia ad inte-
gram.]

Vnguen-

Vnguentum Rosatum, D. Mesua.

℞. Axungia porcine recentis quantitatem
quam volueris, & laetetur in aqua ca-
lida nouies, & tandem cum aqua
frigida lotionē vltima: deinde teratur
cum ea Rosarum rubearum recentium
æquum pondus, & dimittantur mar-
cescere per dies septem: postea coquan-
ter cum facilitate, ac percolentur, &
rursus tantundem Rosarum rubearum
teratur cum ea, & dimittatur per alios
dies septem marcescere, atque adfunda-
tur succi Rosarum pars dimidia, olei
Amygdalini pars sexta; & rursus con-
coquantur cum facilitate, dum succi
evanescant. Quodd si parum Opii in
aqua Rosarum colliquatum inter deco-
quendum iniicitur, sit efficacius.

PHLEGMONAS, erysipelata, herpe-
tas sedat: Cephalalgiam calidam, & ven-
triculi ac hepatis intemperiem calidam
mitigat.

Vnguentum Pectorale.

℞ Mucilaginis feminis Psyllii			
Tragacanthæ			
Gummi Arabici	Seminis Lini		
Fœnugraci ana	℥ j.		*
	℞ 4	Adi-	

Adipis gallinæ Medullæ vituli
Butyri recentis loti cum aqua Violarum
ana ℥ j. β.

Olei Violati

Olei Amygdalorum dulcium ana ℥ j.
Ceræ albæ quantum sufficit: fiat vnguen-
tum.

M I T I G A T dolores pectoris & tussim:
digerit, maturat, faciliat sputum, & re-
soluit pleuresin.

Vnguentum Album Caphuratum.

℞. Olei Rosati ℥ j.

Ceræ albæ ℥ iij.

* Cerussæ ℥ vj.

* Albi ouorum num. iij.

Caphuræ dissolutæ cum aqua Rosarum ex
arte ℥ ij.

Fiat vnguentum secundum artem.

Vnguentum Rubrum Caphuratum.

℞. Olei Rosati ℥ j. β.

Lithargyrii ℥ ij.

Minii ℥ iij. Cerussæ ℥ j. β.

Tuthiæ

Caphuræ ana ℥ iij.

Ceræ ℥ ij. in æstate: Sed in hieme ℥ j.

Fiat vnguentum in pila plumbea cum
pistillo plumbeo.

C E R O-

CEROTA.

*Cerotum Infrigidans Galeni,
ex Mesue.*

R. Cerae albæ ℥ j. *
Olei Rosati omphacini ℥ iiij. *

Conquassentur simul cum modico albi & clari aceti. Oleum verò Omphacinum antequam Rosas recipiat, sæpius est laundum cum aqua fontis gelidissima: deinde confice secundum artem.

REFRIGERAT febres ardentes, calorem hepatis, & sedat dolores capitis, circum tempora, super hepar & spinam dorsi linitum.

Cerotum Santalinum, D. Mesue.

R. Rosarum ℥ xij.
Santali rubei ℥ x.
Santali albi
Santali citrini ana ℥ vj.
Boli Armeniaci ℥ vij.
Spodii ℥ iiij. Camphoræ ℥ ij.
Cerae albæ ℥ xxx. Olei Rosati ℥ j.

Confice secundum artem.

OLEUM Rosatum debet fieri ex oleo acerbo, id est, ex immaturis oliuis expresso.

P 5

P H L E-

PHLEGMONAS & intemperaturas
omnes calidas ventriculi, hepatis, & par-
tium aliarum potentissimè extinguit.

*Cerotum Stomachale Galeni,
D. Mesue.*

℞. Rosarum rubrarum ʒ xx.
Foliorum Absinthii ʒ xv.
Mastiches ʒ ix.
Spicæ Nardi Indicę ʒ x.
Cere mundæ ʒ iiij.
Olei Rosacei ℥ j. β.

Cera & oleum aliquoties ex aqua Rosa-
rum lauentur, & excolata omni aqua rur-
sus ad lentum ignem resoluantur: deinde
alia omnia insubtilissimum pulverem tri-
ta, inspergantur.

VENTRICULUM & hepar roborat:
horum dolorem à frigido lenit, appe-
tentiam excitat, coctionem iuuat.

EMPLASTRA.

*Emplastrum Diachylon simplex,
D. Mesue.*

℞. Mucilaginis Fœnugręci
Mucilaginis seminis Lini
Mucilaginis radicum Althęę ana ℥ j.
Olei

Olei veteris clari ℞ iiij.

Lithargyrii ℞ j. β.

Coquantur secundum artem, & fiat Emplastrum.

DIACHYLON vocatur hoc Emplastrum, à succis viscosis siue mucilaginibus: hodie corrupto nomine dicunt Diachylon.

Mucilaginee ista debent esse spissæ & viscosæ: ideoq; oportet ut quantitas seminum & radicum sit satis magna, unde fieri debent mucilaginee.

SCIRRHOS hepatis, lienis, ventriculi, & aliarum partium, ipsas etiam chceradas & durities reliquas emollit & iuuat.

*Emplastrum de Mucilaginibus,
seu Diachylon compositum.*

℞. Mucilaginee Radicum Althææ

Mucilaginee seminis Lini

Mucilaginee mediani corticis Ulmi

Mucilaginee Fœnugræci ana ℥ iiij.

Olei Chamæmelini Olei Liliorum

Olei Anethini ana ℥ j. β.

Hammoniæ Galbani Opopanacis *

Sagapeni ana ℥ β.

Ceræ novæ ℥ xv.

Croci ℥ ij. Terebinthinæ ℥ ij.

Gummi siue lachrymæ resoluantur in vino optimo, & conficiatur secundum artem Emplastrum.

P 6 Perro

Porro hieme licet oleorum & Terebinthine pondus augere.

VLMS arbor est que vocatur Germanicè Ylmen & Rustern. Cortex eius medius est similis cortici Tilia: Gleich wie ein bast: ex eo debet fieri mucilago.

CHAMÆMELUM, vulgò vocatur Camomilla.

MATRATA apostemata, & mollit durities; partim resoluit, & partim digerit, abstergitque saniem ruptorum apostematum, & sanat phlegmones.

Emplastrum Diachylon magnum, Filii Zachariae, ex Mesue.

℞. Lithargyrii mundi tenuissimè triti, & per cribrum excussi ℥ xij.

Olei Irini

Olei Chamæmelini

Olei Anethini ana ℥ viij.

Mucilaginis feminis Lini

** Mucilag. rad. Althææ*

Mucilag. Fœnugræci

Mucilag. Ficuum pinguium

Mucilag. Passularum

Succi Ireos Succi Scillæ Oesypi

** Glutinis Alzanahan ana ℥ xij. β.*

** Terebinthinæ ℥ iij.*

Resinæ Pini

Ceræ citrinæ ana ℥ ij.

Con.

Conficiatur secundum artem Empla-
strum.

S V C C V S Scilla, est mucilago ex trita Scil-
la expressa.

O E S Y P V S, est pinguedo lanarum succi-
darum; cuius faciendi modum in ultimo tra-
ctatu indicabimus: vulgò vocatur in Pharma-
copeliis Hyssopus humidus.

G L V I E N Alzanahan vel Alchanach, si-
ue Alzanach, est Ichthyocolla, id est, gluten,
sive colla piscium: vulgò Haussentblasen. [Alii
sumunt Limacum succum.]

Hoc Emplastrum debet habere consistentiam
& spissitudinem Ceroti.

R E S O L V I T & maturat omnes duri-
ties & inflammationes.

Emplastrum Diachylon paruum,
D. Mesue.

R. Lithargyrii $\mathfrak{z}$ vj.
Olei veteris clari ℥ j.
Mucilag. Psyllii $\mathfrak{z}$ iiij.
Mucilag. Hyoscyami $\mathfrak{z}$ j. β .
Mucilag. seminis Lini
Mucilag. radicum Maluæ ana $\mathfrak{z}$ ij.

Conficiatur secundum artem Empla-
strum, Ceroti alicuius spissitudine.

T V M O R E S calidos digerit & matu-
rat.

P 7 *Empla-*

*Emplastrum de Meliloto,
D. Mesue.*

- ℞. Meliloti ℥ vj.
 Florum Chamæmeli
 Fœnugræci Baccarum Lauri
 Radicum Althææ
 Absinthii ana ℥ iiij.
 Seminis Apii
 * Cordumeni Ireos Cyperi
 Spicæ Nardi Indicæ
 Cassiæ lignæ
 * Ammios ana ℥ ij. β.
 * Sampsuchi [*id est, Maiorana*] ℥ iiij.
 Hammoniæci [*id est, Harmoniaci*] ℥ x.
 Styracis calamitæ
 Bdellii ana ℥ v.
 Terebinthinæ ℥ j. β.
 Ficum pinguium num. xij.
 * Seui caprini
 Resinæ ana ℥ ij. β.
 Cerae ℥ vj. Olei sampsuchini
 Olei Spicæ ana quantum sufficit.
 Confice Emplastrum sic:
 ℞. De Meliloto prædicto ℥ v. ℥ ij.
 Fœnugræci
 Chamæmeli seorsum præter prædicta ana
 ℥ iiij.
 Coquantur in l' iiij aquæ aut quantum
 sufficit, donec remaneat l' j. deinde om-
 nia

nia arida cum reliquis sex drachmis Meliloti subtilissimè pulueriscentur. In decoctione autem colata secundum artem dissoluantur Hammoniacum & Bdellium: dissolutis addantur Ficus per se minutissimè incisa & contusa, & optimè misceantur. Postea ad ignem simul liquefiant Terebinthina, Seuum caprinum, Cera & resina Pini, & addatur olei Spicae Nardi, olei Sampsuchi ana circiter $\frac{3}{4}$ v. Cum deinde omnia sunt mista, addantur pulueres triti, & fiat secundum artem Emplastrum.

Porro potes etiam sequenti ratione conficere. $\frac{3}{4}$ vj. ingredientis Meliloti vnà cum reliquis aridis tundito, & iisdem permisceto: postea & ad decoctionem priuatim Meliloti m. iiij. & gummi, videlicet Hammoniacum atque Bdellium, in vino dissoluito: Olei verò Sampsuchini atque Olei Nardini accipere tum oportet ana circiter $\frac{3}{4}$ vij. aut $\frac{3}{4}$ viij. & coasce secundum artem Emplastrum.

OLEI Sampsuchini compositio supra traditur in tractatu de Oleis.

Per Oleum Spica, Mesue intelligit oleum Spicae Nardi, siue oleum Nardinum. Mesue enim nusquam meminit Lauandula maioris, quae hodie Spica vocatur; neque eius olei quod vocant oleum Spica.

EMOLLIT omnem duritiem quae in iecinore, liene & ventriculo existit. Dolorem

lorem item vehementer sedat, hypochondriaque tenfa sanat.

- * *Emplastrum Triapharmacum Mesue,*
cui sub Vnguenti nomine
describitur.

℞. Lithargyrii subtilissimè triti

Aceti vini ana ℥ j.

Olei veteris ℥ ij.

- * Fiat coctione secundum artem Emplastrum.

FACT nasci carnem in vulneribus; & consolidat ea.

Emplastrum Oxycroceum,
D. Nicolai.

℞: Cere Picis Colophonie
 Croci ana ℥ xij. Terebinthinæ
 Galbani Hammoniacy Myrrhe
 Libani [id est, Turis]
 Mastiches ana ℥ iiij.
 Aceti phialam vnam.

Galbanum & Hammoniacy in aceti
 sufficienti quantitate dissoluantur, & rur-
 sum ad lentorem coquantur, donec ace-
 tum in vaporem euauerit: tum addan-
 tur liquefactis simul Cera, Pici, Colo-
 phonie & Terebinthinæ: postquam om-
 nia

nia sunt commista, inspergito etiam Myrrham, Libanum & Mastichen subtilissimè trita : ad vltimum verò etiam Crocum per se in tenuissimum pulverem redactum. Et fiat secundum artem Emplastrum.

OXYCROCEVM dicitur hoc Emplastrum, ab ingredientibus Croco & Aceto.

Nicolaus Alexandrinus secundum hunc A modum tradit Oxycroceiconfectionem. Alii autem qui ex eo hoc Emplastrum scripserunt, tertiam eius partem describunt : & cum $\mathfrak{z}$ iij. in tres partes diuidere conarentur, tertiam earum partem statuerunt $\mathfrak{z}$ j. $\mathfrak{z}$ iij. itaque resultat $\mathfrak{z}$ j. Nam ter tria nouem faciunt : quapropter nos malimus ex fonte haurire huius Emplastriconfectionem.

P. C. SCHOL.

Nicolaus Alexand.] Fuchs. prauè hic censet Cordum in ponderum ratione errare, renou bene ab ipso met ponderata.

PRODEST ossibus fractis, item partibus quæ dolore aliquo affliguntur: durtiam denique omnem emollit & discutit.

Emplastrum Apostolicum, D. Nicolai.

R. Lithargyrii $\mathfrak{z}$ vj.
Cerae fuluæ
Colophonix ana $\mathfrak{z}$ ij.
Propoleos

Visci *

- * Visci quercini ana $\mathfrak{z}$ j.
 Hammoniacy
 Lapidis calaminaris ana $\mathfrak{z}$ vj.
 Mastiches Olibani
 * Mumia ana $\mathfrak{z}$ iiij.
 Terebinthinae Bdellii Galbani
 Myrrhae Aëris vsti Squammæ aëris
 Viridis aëris Sarcocollæ
 Dictamni Cretici
 Aristolochia rotundæ
 Opopanacis ana $\mathfrak{z}$ iiij.
 * Oleis veteris quantum satis erit.
 Vini clari quantum Galbano, Hammoniaco & Opopanaci dissoluendis satis fuerit.

Confice secundum artem & diligenter Emplastrum.

Nicolaus olei quantitatem non exprimit: quare nonnulli ℥j. iniiciunt.

PROPOLIS non sunt sordes alueariorum apum, sed est Cera odorata; qua apes ante hiemem foramina alueariorum obturant: Germanicè vocatur Bet & Nebenwax; eam apes colligunt ex oculis Populi & Betula arborum.

VISCUM quercinum hic non significat lignum visci quercini, sed gluten illud lentum ex visco quercino extractum, quo capiuntur aues, hoc est, Der vogelleym auß Eichenmistell gemacht.

SQUAMMA aëris est duplex: una est crassa,
 quæ

que vocatur Germanicè Kupfferschlaech ; altera farina modo tenuis & rufa : hæc vocatur Kesselbraun, & est efficacior, & hic debet poni.

VALET ad dolores cervicis potissimum & renum ; sagittas ac furculos corpori infixos extrahit.

Emplastrum Apostolicum, D. Nicolai Alexandrini.

R. Lithargyrii 3 xvij.

Cera rubra

Colophonie ana 3 vj.

Propoleos

Visci Quercini ana 3 iij.

Hammoniæ

Lapis Calaminaris ana 3 ij.

Turis Mastiches

Mumiæ ana 3 j. β.

Terebinthinæ Galbanæ

Bdellii Myrrhe

Chalcu cecaumenu Sarcocollæ

Lepidos chalcu Opopanacis

Dictamni Cretici Aristolochiæ

Prælii viridis ana 3 j.

Olei veteris quantum sufficit.

Coquatur Lithargyrium secundum artem in oleo, donec fiat massa purpurea, & non adhæreat manibus dum refrigerata tractatur, quod Græci vocant Amolynum : deinde omnia figillatim secundum artem

artem iniiciantur. Galbanum & Opopanacum in vino dissoluantur: reliqua Gummi terantur & inspergantur. Dictamnus Creticus verus solus vltimò addatur.

Nicolaus Alexandrinus non ponit olei pondus aut mensuram: mihi autem videntur sufficere uncie sex.

CHALCY CECAYMENY, id est, *Æris vsti.*

LEPIS Chalcu, id est, *Squama aris: Germanicè Kuffer Schlag, vel Kesselbraun: Efficacior est altera eius species qua Kesselbraun vocatur.*

PRASIUM viride hic significat *Æruginem, id est Viride aris.*

Ad omnia vulnera recentia siue antiqua, & ad neruos præcisos vel musculos, ad puncturas vel morsum terrestrium animalium vel maritimorum peculiariter congruit: educit ab eis humores & putredines intimè immerfas, & concavitates earum pura carne replet; repletisque cicatricem absque detrimento inducit: Sagittas, calamos, & similia altius membris infixas, sine dolore extrahit.

Emplastrum Album coctum.

R. Olei ℥ ij.
Cerussæ ℥ j. β.
Cerae albæ ℥ iiij.

Coquan-

Coquantur secundum artem, & fiat Emplastrum.

OPITVLATVR excoriatis à calceamentis, & scapellatione, vel ab alia causa.

Emplastrum griseum, de Lapide Calaminari.

℞. Lapidis Calaminaris præparati ℥ j.
 Lithargyrii ℥ ij. Cerussæ ℥ β.
 Tutia ℥ j.
 Terebinthinæ ℥ vj.
 Cera alba ℥ j. β.
 Seui ceruini ℥ ij.
 Turis electi ℥ v. Mastiches ℥ iiij.
 Myrrhae ℥ ij. Camphoræ ℥ j. β.
 Confice secundum artem.
 DESICCAT, replet & cicatrifacit vlcera.

Emplastrum viride.

℞. Cera nouæ Resinæ
 Terebinthinæ ana ℥ iiij.
 Olibani [idest, Turis] Mastiches
 Viridis æris ana ℥ iiij.
 Confice secundum artem.

Emplastrum Basilicum magnum.

℞. Cera albæ
 Resinæ Pinæ Seui vaccini
 Picis

Picis naualis Terebinthinæ Olibani
Myrrhæ ana $\mathfrak{z}$ j.
Olei quantum sufficit : fiat Emplastrum.

VLCERA phlegmone carentia, præ-
sertim partium nervosarum, terget, &
carne implet.

*Emplastrum de Crusta panis,
Montagnane.*

R. Mastiches Menthæ Spodii
Corallii rubri
Santali rubri
Santali albi ana $\mathfrak{z}$ j.

* Crustæ panis tostæ & maceratæ in aceto
per horam mediam $\mathfrak{z}$ ij.

Olei de Mastiche
Olei Cydoniorum ana $\mathfrak{z}$ j.
Farinæ hordei, quantum sufficit.

Fiat Emplastrum.

VALET in vomitu puerorum, & his
qui cibum retinere non possunt.

*Emplastrum de Baccis Lauri,
D. Mesue.*

R. Turis Mastiches
Myrrhæ ana $\mathfrak{z}$ j.
Baccarum Lauri $\mathfrak{z}$ ij.
Cyperii
Costi ana $\mathfrak{z}$ β .

Mel-

PRÆPARATIONES QVORVND. SIMP. 359
Mellis calidi colati quantum ad cogen-
dum satis est.

Si verò triplum Cyperi, & stercoreis vac-
carum aut caprarum sicci ad pondus om-
nium accipiatur, erit efficacius ad hydro-
pisin, & inflationes discutiendas.

VENTRICVLI, intestinorum, hepa-
tis, renum, vesicę, vteri, & partium alia-
rum dolorem à flatibus aut intemperie fri-
gida ortum placat.

PRÆPARATIONES QVORVNDAM SIMPLICIVM.

*Aloën cum Aromatibus
ablucendi modus.*

℞. Aloës purissimę & cribratę ℥ j. *
Cassię lignę
Spicę Nardi Indicę
Asari Schœnanthi
Carpobalsami [*aut succedanei eius*]
Xylobalsami [*aut succedanei eius*]
Cinnamomi Ligni Aloës
Crocī Mastiches
Lacę ana ʒ iiij.
Decoquantur aromata in aquę quanti-
tate sufficienti, secundum artem in duplici
vase;

vase; deinde colentur. In colatura dissolue Aloën, continuè agitando : & pone ad solem in vitrea aut vitreata patina, donec exsiccetur. Oportet autem patinam linteolo puro tectam soli exponere, ne aliquid incidat. Quòd si hieme lauanda est Aloë, in estuarium ad fornacem ponatur : oportet etiam fundo vasis insidentes arenas, & si quæ sunt aliæ sordes, diligèter auferre.

Aloën simplex abluendi modus.

℞. Aloës purissimæ & tritæ ℥ ij.
Aque cœlestis q. s. aut ℥ vj.

Misceantur in patina vitrea, ita ut aqua calefacta prius infundatur : deinde subsidere finito sordes & calculos ; & puram pinguemque aquam, cui se pura Aloë miscuit, sensim excolato, & sordes in fundo abiicito; postea colaturam tectam linteolo in sole exiccato.

Laccam abluendi modus.

Modus abluendi Laccam, qui passim à scriptoribus traditur, admodum absurdus est : & qui eum primus inuenit aut tradidit, Lacce naturam penitus ignorauit : nam quidquid purum, sincerum & efficax est in Lacca, illud aqua miscetur, quam illi dicunt abiiciendam esse, & quod remanet, in Trochiscos formandum,

*dum, hoc est, calculos, ligna & sordes. Nos
verò rectius modum tradimus.*

℞. Aristolochiæ longæ
Schœnanthi ana ʒ ij.

Decoquantur in aquæ l' iiij. aut q. s.
donec remaneant l' iiij.

Colaturæ insperge

Lacæ integræ l' j. ʒ iiij.

Decoquatur Lacca deinde lento igne,
donec aqua fiat coloris sanguinei: & quid-
quid in Lacca boni fuerit, dissoluatur;
tum per filtrum aut laneum pannum cola,
& remanentes sordes abice. Excolatam
verò & sanguinei coloris aquam lentis
prunis in duplici vase usque ad mellis spis-
situdinem coquito, & tepidam massam in
Trochiscos fingito. Hic itaque verus est
modus abluendi Laccam.

Plumbum lauandi modus.

℞. Mortarium plumbeum: in eum infun-
de aquam caelestem, & agitato aliquot
horas aquam in mortario, donec aqua
colorem acquirat liuidum, & crassescat
in modum limi. Limum hunc per lin-
teum exprime, & exiccatum repone
[in pastillos.]

*Limatura ferri, quam Scoriam vocant,
preparatio.*

℞. Limaturam ferri optimi, aut Chaly-
bis,

bis, aut Squamam, hoc est, Batituram
 eius: purga eam ab omnibus immundi-
 tiis, hoc modo: Proiiciatur in aquam cla-
 rissimam, & fricetur manibus: postea
 sordidam aquam effunde totam, deinde
 impone limaturam in vitream patinam,
 & affunde modicum aceti, vt tantum hu-
 mectetur, nec emineat acetum: postea
 macera diebus xxx. ultimò tere, & repone.

Scammoneam preparandi modus.

℞. Scammoneę optimę ℥ iiij.

Contere in subtilissimum puluerem:
 deinde insperge illi olei Violati optimi
 modicum, vt fiat massa: deinde excava
 aliquot Cydonia mala magna, & in caui-
 tatem eorum impone massam Scammo-
 neę, & coöperi foramina Cydoniorum:
 postea assa in fornace cum pane, donec
 Cydonia perfecte sint assata: deinde exime
 Scammoneam, & impone sequenti diluto:
 ℞. Carnium Myrobal. Citrinarum ℥ j.

Succi Cydoniorum ℥ iiij

Conterantur Myrobalani, & miscean-
 tur cum calefacto Cydoniorum succo, &
 stent in infusione horis xxiiij. deinde leni-
 ter cola: colaturam verò infunde Scammo-
 neę, & optimè simul misce: ultimò in
 loco calido exicca, & exiccatam repone
 Scammoneam: [quod Dacrydium, Dia-
 crydium & Diagridium vocant.]

Colocyn-

Colocynthis preparatio.

R. Colocynthis pulpę ꝑ j.

Bdellii

Tragacanthę ana ʒ xij.

Incidatur Colocynthis minutissimè:
 Tragacanthum verò & Bdellium dissolue
 in aquę Rosarum q. l. & dissoluta insper-
 ge incisę Colocynthidi, & fac Trochiscos,
 quos in sicco aliquo loco siccabis: exsicca-
 tos deinde Trochiscos iterum subtilissi-
 mè terito, & reforma Trochiscos, adhibi-
 ta Mastiche in oleo Rosaceo dissoluta.
 [Porro Trochiscorum Alhandal confe-
 ctio, est vera Colocynthis preparatio]

Scille preparatio.

R. Scillam magnam, recentem, neque
 putridam, neque gelu flaccidam: abiice
 eius exteriores aridas tunicas: inuolue
 deinde eam massę siue pastę pistorum
 unde panis fit: assato postea in furno
 cum panibus, donec panes percocti
 fuerint: hinc è furno exime Scillam, &
 sigillatim omnes tunicas detrahe, &
 funiculo traiectas in calido loco exsic-
 cato: abiicito verò medium Scillę cor,
 unde germen enasci solet. Potrò Scilla
 non est incidenda ferreo aliquo cultro,

Q 2

sed

sed è ligno solido aliquo facto : nam contrahit à ferro venenosam quandam rubiginem.

Mezerei fol. preparatio.

℞. Foliorum Mezerei quantum libuerit: ea macera in aceto vini horis xxiiij. postea exsiccentur: cum verò uti iis voles, contere, & in contundendo abice eorum venas & nervos.

Esula rad. preparatio.

Esula tam maior quàm minor, præparatur eodem modo quo Mezereon.

Gersam Serpentaria faciendi modus.

℞. Radices Serpentariæ veræ, vel loco eius radicum Ari, id est, Aronis ℥ iiij. Terantur subtilissimè, & affunde eis aquæ Rosacæ ℥ iiij. deinde exsiccentur ad solem in vitrea patina, linteolo tecta. Postea secundò tantum aquæ rosacæ affundito, & simili modo exsicca: tertid eadem aquæ Rosacæ quantitas inspergatur: & ultimò siccata farinam cum vino odorato in Trochiscos siue orbiculos finge, & repone. Ingreditur autem hæc Gersa vnguentum Citrinum, & re-

& reliqua quæ ad nitorem cutis conficiuntur.

Spodium preparandi modus.

℞. Eboris in partes secti ꝑ j.

Pone id in nouum & nondum crematum fictile, & crudo operculo tegito, & iuncturam luto figulino diligenter oblinito: postea in fornacem figuli mitte, & cremari finito, donec fictilia percocta sint: deinde exemptum Ebur in tenuissimum puluerem terito & cribrato, & infunde ei in patina vitrea aquæ Rosarum ꝑ ij. & exsiccare finito. Deinde secundò terito, & alias ij. l' aque Rosaceæ affundito, atque similiter exsicca. Tertiò etiam terito, & admisce aquæ Rosarum ꝑ j. in qua diligenter dissolutæ sint Camphoræ tritæ subtilissimè ʒ iiij. Tere omnia in tabula marmorea durissima, & finge Trochiscos: quos repone in denso vase aliquo, ne expirent. Porro si Ebur habere non poteris, loco eius sume Cornu ceruinum, & similiter præpara: est enim hoc quoque efficax medicamentum ad multa, præsertim contra venena.

Ebur crematum, melius est ut [non] operito fictili fiat, aliàs enim non candidum, sed nigrum fit.

Q₃ Pul-

Pulmonis Vulpini preparatio.

℞. Pulmonem Vulpis recentem : extrahe ex eo arteriam siue fistulam , & laua in vino odorato calefacto : mox ollæ impositum , exsicca in tepido furno : deinde exsiccatum repone in loco sicco , & inuolue Absinthio , ne putrescat.

Hepatis Lupini preparatio.

Hepar Lupi eodem modo præparatur quo pulmo Vulpis.

Sanguinis Hircini preparatio.

Hircum mediocris ætatis domi alito , & per mensem nihil aliud dato præter Pimpinellam , Apium , Petroselinum , Leuisticum , & similia : deinde sanguinem eius , qui ex arteriis fluxit , excipito , & con- crescere finito : atque aqueum illud effunde , grumos verò sanguinis in furno exsicca. Mactandus autem est Hircus Veris exitu , id est , principio æstatis , cum Sol Cancrum ingressus est.

Adipum vel Pinguedinum preparatio.

℞. Adipem vel Pinguedinē cuiuscumque anima-

animalis ; & laua in aqua aliquoties , donec pura defluat aqua , & non ampliùs faniola , aut cruenta appareat : deinde minutim incisam liqua in duplici vase ; & eliquatam in frigido loco repone , sine sale.

Medullarum preparatio.

Medullas ex ossibus auferro Autumni initio , & laua , & liqua in duplici vase , secundum modum qui traditus est in Adipum siue Pinguedinum præparatione.

Oesypum faciendi modus.

℞. Lanæ succidæ , hoc est , nondum purgata , ex collo , feminibus & femoribus ouis detonsæ , quantitatem satis magnam ; infunde ei aquam feruidam , & laua diligenter , quousque omnem suam pinguedinem in aquam deposuerit. Postea expressam lanam sepone , & aquam illam pinguem & fordidam vasculo aliquo diutissimè ex alto fundito & refundito , donec spumosa fiat : tum finito spumam subidere , & collige aquæ innatantem pinguedinem ; iterumque aquam refundito , donec spumet , & subsidentem pinguedinem auferro , & rursus refundito , donec non ampliùs spumet , & nulla concreascit

Q⁴ supra

supra aquam pinguedo. Tum collectam pinguedinem iungito, & in aqua lauto, manibusque diducito, donec pura fiat, & aqua clara defluat & albescat, & pinguedo linguam admota non mordeat: tum repone in fictili denso, loco frigido. Porro hic Oesyphus hodie vocatur corrupto nomine Hyssopus humida: sed non bene præparatus habetur in Pharmacopoliis.

*Terebinthinam resinam coquendi
modus.*

℞. Resinæ Terebinthinæ, aut eius loco Laricinam resinam, quam Terebinthinam hodie vocant, ℥ j. affunde ei aquæ ꝑ xxiiij, & coque in magno vase, donec odorem amittat, & inspissetur, adeò ut refrigerata digitis in pulverem teri queat. Hoc modo vsta [seu cocta potius] resina ingreditur in quædam Unguenta, Olea, & in Trochiscos Cyphi, qui pertinent ad Mithridatium.

Acacia Succedanea.

Acacia vera apud nos non potest confici: eius autem loco sumunt nostri Pharmacopole totius ferè Europa, succum Prunorum silvestrium, id est, Schlehsafft. Sed hæc, quam describemus, propius ad veram Acacia vires accedit.

℞. Sc-

Rz. Seminum Thamarindorum

Sumach ana ℥ ij.

Contundantur, & affunde eis aquæ cælestis [seu pluriæ] ℥ viij. aut q. s.

Macera deinde per horas xxiiij. Postea coque donec tertia pars aquæ remaneat: excolatam deinde aquam, cum albuminibus ouorum clarifica & despuma: despumatam deinde iterum coque supia lentas prunas, ad spissitudinem iustam; deinde repone, vt Acaciam ex Prunellis siluestribus factam.

P O N D E R V M R A T I O.

P O N D E R A quibus hodie Medici utuntur, hæc sunt: *Libra, Quartarium vel Quadrans, Uncia, Drachma, Scrupulus, Obolus, Lupinum, Granum, Siligua, Lens*: & hæc quidem à Græcis atque Romanis mutuârunt.

Preter hæc sunt alia quæ à Barbaris atque Arabibus desumpserunt; qualia sunt, *Manipulus, Pugillus, Aureus, Kist Kirath, & Danic*; quorum nominibus Mesueta potissimum usi constat.

Libra itaque, quæ & Pondo etiam dicitur, in duodecim uncias diuiditur. Errant itaque indocti huius ætatis Pharmacopola, qui libram

Q s sedecim

sedecim unciarum, quot sanè mercatoria ac negotiatoria est, in medicamentis conficiendis accipiunt. Ea autem illos vii libra facile ex quartis colligitur, quibus uncias quatuor assignant; quas si quater sumpseris, sedecim prodibunt uncia. Quartam autem libra partem, Latini Quadrantem nominant, sicuti tertiam Trientem, sextam Sextantem. Quadrans itaque, vel (ut nostri loquuntur) Quarta, vel Quartarium, pondus exsistit trium unciarum; Triens verò quatuor; veluti Sextans duarum unciarum.

Porro Uncia octo drachmas constituit; denarios septem: Drachma scrupulos tres: Scriptulum verò, qui Gracis γράμμα dicitur (quasi primum ponderis elementum) nonnulli Scrupulum etiam nominant: habet verò obolos duos. Obolus pendet grana duodecim; quae idcirco viginti quatuor scrupulum constituunt. Nicolaï tamen scrupulus ex viginti tantum granis constat.

At & alia pondera Græcorum Medici usurpârunt. Drachma enim novem Lupinos pendit: Siliqua verò, quæ Gracis κέρανος, est dimidium Lupini: Siliqua itaque sex, Lupini tres scrupulum pendent. Semen autem in Siliqua contentum, non tota Siliqua, intelligitur: & id mediocre, non enorme & habitius; neque strigosum & emaciatum, qualia Hordei aut Tritici grana usurpamus, quæ hodie minimum pondus faciunt, veluti olim grana Lentis. Unum verò

verò Siliqua granum sex Lentis seminibus pondere respondet: quæ si sexies sumptus, in unicum triginta sex Lentis semina prodibunt, quæ scrupulum constituent.

Nunc ad ea, quibus Arabes & recentiores usi sunt, venimus: inter quæ primum Manipulus nobis occurrit. Sic autem vocant herbarum fasciculum, quem manus prehendere & complecti potest. Pugillo autem perperam pro pondere veniunt recentiores, cum sit diminutivum potius à pugno, qui compressis sit digitis. Aureus, illis pondus unius drachmæ cum dimidia significat. Danich pondus octo granorum: Kirath verò quatuor.

P. C. SCHOL.

Danich] Contra Georgii Agricole, aliorumque doctiorum virorum sententias, Cordus Danich pondus granorum sex, & Kirath trium faciebat.

Q 6 NOTÆ

NOTÆ PONDERV M
QVÆ HODIE IN
VSV SVNT.

Grani	}	}	Ġ. Eingeyn oder Ger-
Scrupuli			stenkornlein schwer.
Drachmæ			ð. Ein scrupel, ein
Ynciæ			drutteil eins quintlis.
Quadrantis	}	}	z. Ein quintle, oder
Libræ			gulden schwer.
Semis			z. Ein vntz, ist zwey
Manipuli			lot.
Pugilli	}	}	Nota est { Quad. Ein quart,
			vj. lot.
			l. Ein pfund.
			ß. Halb.
			M.
			P.

FINIS eorum qua Valerius Cordus Nu-
rembergenſi Senatui exhibuit.

V ALE.

VALERII CORDI
DE
EXTRACTIONE,
VT VOCANT,
PVRGANTIVM MEDICAMENTORVM,
ET
OLEORVM DISTILLATIONE;

in genere primùm, deinde priuatim de Oleo è Chalcantho duplici, vno austero (vel acido) altero dulci:

*Libellus tripartitus, à CONRADO GESNERO
primùm publicatus, & VAL. CORDI
Annotationibus in Dioscoridem ab eodem
annexus.*

PARS PRIMA.

De Extractione. Cap. 1.

EXTRAHITVR ex medicamentis Solu-
luis ipsa qualitas purgans æquè ac
Olea, sed diuersa ratione. Olea pro-
pter aëriam substantiam asscendunt in di-
stillatione: Solutiua verò facultas, quo-
niam terrestri corpori inseparabiliter in-
hæret, non asscendit, sed in fundo relin-
quitur: excepto vno atque altero, flore
videlicet Pruni siluestris & Perfici; quo-
rum aquæ distillatæ aluum subducunt; &

Q7

hoc

hoc quia flores hanc vim obtinent : nam hi melius à Sole excoquantur , & subtiliores vires , quæ facile resolvuntur in vaporem , acquirunt. Sed quæ propriè solutiva vocantur , ut sunt radices , aut radicum liquores , aut succi , aut cortices , aut semina , omnibus inest tenaciter inhærens & viscosa qualitas. Ideoque eorum solutiva vis non potest ascendere in distillatione , sed manet in substantia decoctionis , ex ea evaporante quicquid est aqueū. Excogitata autem hæc est extractio pro delicatis & nauseabundis , ut qui magnam solutivi dosim non ferunt.

Ellebori nigri extractio. Cap. II.

RECIPERAD. Ellebori nigri recent. libras iiij. lauentur , dum sunt succo prædictæ : deinde incide minutim , ac superinfunde sequentis decoctionis colaturam.

- * Succu Buglossi , Borag. ana ℥ ij. Succu depurentur , & colentur diligentissimè , ut auri claritatem acquirant , & reponantur ad tempus conveniens.
- * Deinde ℞. rad. Fœniculi , Cichoreæ , Asparagi , Petroselini , ana vnc. iiij. Fruct. Iuiubarum , Sebesten ana ℥ ij. Seminum
- * Melonum , Cucumeris , Cucurbitæ , Citrulli , ana ℥ β. decoquantur secundum artem in aquæ ℥ xij. Colaturæ infunde prædictas

dictas l' iiii. succorum : deinde sine ebullire paululum ad ignem. Postea incisas & contusas radices Ellebori iniice, & coque lento igne paulatim, vsque dum radices emineant : deinde exprime rursus per filtrum. Colaturam coque ad Mellis crassitudinem, clementi igne, adhibita assidua cura, ne aduratur. Postea reponere, & vtere; faciendo periculum in dosi, a scrup. semisse, vsque ad scrup. vnum.

P. C. SCHOL.

Sebesten ana ℥ ij] Cum Gesneri editio ana
℥ ij. legat, ego ex industria (si pondere metien-
di sunt hi fructus) ex drachmis uncias feci,
& legendas esse puto. alioquin cuiusque uncia
una ad minus sumi debet. Cuiusque semina fri-
gida ponderibus careant, ego cuiusque ℥ β.
adscripsi. Si cui verò hac non placuerint, illi,
ut suo more loca hac restituat, permittitur.

Extractio Rhabarbari. Cap. III.

R H A B A R B. electi l' j. minutim inci-
datur, & grosso modo teratur : postea af-
funde succi depurati Boraginis, Buglossi, *
ana l' ij. maceretur per horas xiiij. dein-
de coque ad lentissimum ignem, vsque-
quo extrà emineat Rhabarbarum. Expri-
me postea fortiter, & expressam decoctio-
nem per lencum colatorium trans mitte &
expri-

exprime, vt substantia in colatorio maneat: colaturam coque ad mellis spissitudinem, adiectis Zacchari vncijs ij. Quidam in balneo Mariæ ad spissitudinem coquunt, ne aduratur; quod melius est; quemadmodum etiam in duplici vase. Purgando deglutiendum cum gutta olei Cinnamomi, aut Anisi mixtum, & azymo inuolutum; faciendo in dosi periculum à scrup. j vsque ad scrup. ij. Quidam, quia Rhabarbara per se non valdè purgant, acuunt totam extractionem cum modico Diacridii optimi: quod nihil nocet.

De Extractione è Massis Catapotiorum. Cap. II II.

CUM virtutem solutiuam ex massis pilularum extracturus es, necesse est, vt prius diligenter dispensata sit massa, sumpta Aloë purissima, & aliis medicamentis electis. Deinde recipe quamcumque volueris massam, & concidas in minutas partes; ac macera per octiduum in aqua pluuiali, succorum Boraginis, Fœniculi ana q. s. Coque deinde in vitreo duplici vase per integrum diem: deinde exprime per laneum pannum mundissimum, qui nullos pilos emittat; & iterum in balneo vel in duplici vase ad iustam spissitudinem diligenter coquito, & forma pilulas minutas.

da

da scrup. ij. aut circiter vnum. Hoc modo extracta massa est purissima, tenera, & facile in manu liquefcit. Porro reliquorum purgantium medicamentorum vires fimiliter exprimi possunt. Sed animaduertendum, quod semper sint admiscenda in decoctione lenientes & lubrici succi, quales prædicti sunt: & melius multo est, vt omnia in duplici vase coquantur.

Aloë quomodo optimè lauetur.

Cap. v.

ALOEEN optimam, fuluam, pellucidam, facile in manu liquefcientem, confringe in partes minutas, & pone in patinam vitream, mundam: & infunde desuper sufficientem quantitatem aquæ pluuialis: dissolue in duplici vase omnino, & permitte denuò refrigerari. postea aufer innatantes, si qui sunt, pilos; & sensim quod est liquidissimum ad spissitudinem in duplici vase coque. Quod verò in fundo vasis est crassiusculum, in alios vsus seruetur.

PARS SECVNDA.

De Distillatione Oleorum. Cap. i.

QVONIAM Aromata quædam, & omnium umbelliferarum herbarum semi-

semina ferè constant magna ex parte, calida, tenui & aëria substantia: ideò necesse est, ut aliquid de oleaginosa substantia habeant. Nam talem habet mixturam prope modum omne oleum. At cum oleum & pinguedo quæ in simplicibus medicamentis continentur, duplex sit, quædam monenda sunt. Naturæ periti, duplex inuenerunt oleum in simplicibus medicamentis: vnum terrestre, crassum & viscosum, & totaliter suo corpori, in quo est, commixtum quale est oleum Nucum, Amygdalarum, Baccarum Lauri, Seminum Lini, Hyoscyami, Sinapi, Papaue-
ris, & omnia similia, quæ in fructuum aut seminum nucleis continentur. Hæc autem omnia propter totalem cum substantia cui insunt commixtionem inseparabilia sunt, nec vlllo modo per distillationem elici possunt. quare vi exprimenda sunt è substantia. Alterum tenue, aëriumque est, & separabiliter suo corpori inhæret: & hoc est segregabile. Ascendit enim faciliè in distillatione, nec difficulter à suo, cui inest, corpore decedit. Tale autem est quod continetur in aromatibus, Carpobalsamo, Cardamomo, Piperis nigro, Cubebis, Cinnamomo, Garyophyllis, Macere, Nuce moschata, Ligno Aloës. Item quod continetur in feminibus umbelliferarum herbarum: quales sunt Ligusticum, Ange-

Angelica, Angelica minor, Libanotis nigra, Magistrantia, Pastinaca, Caros, Cuminum, Ammi, quod appellant Amomum: item Apium, Petroselinum, Gingidium, Pimpinella, Anisum, Fœniculum, Anethum, &c. Eliciuntur autem hæc olea per distillationem in arena, ita vt tusa aromata aut semina iniiciantur in cucurbitam vitream luto intectam optimè: vna autem vice ad f. ij. iniiciantur, & sint trita secundum capacitatem cucurbitæ: infundatur deinde ad vj. lib. aquæ clarissimæ, ac misceto diligenter. Pone deinde cucurbitam in capellam aptam fornaci, & arena imple, & non attingat fundum, sed intersit arena. Cucurbitæ impone alembicum vitreum, cuius rostrum designat in stanneam vel ferream fistulam, stanno intus & foris illitam: ea fistula transeat in obliquum per vas quod habet in se aquam frigidam, vt inter distillandum egrediens cum oleo liquor refrigeretur. claudite iuncturas accuratè, madefacta papyro vel linteo; & suppone exceptorium. Postea accende ignem lentum, & vide ne nimium surgat & ebulliat in alembicum, quod in cucurbita continetur. Semina enim quædam (vt Anisum) propter raritatem substantiæ suæ, simulque viscosum quod habent, largiter ebulliunt; ideo non statim alembicum imponere debemus: sed
postea

postea quàm bullas excitari videris, & vaporem sursum ferri. Quod cum fiet, depone alembicum, & immisso bacillo agita; ita resoluetur in vaporem spuma, quæ postea mediocri igne moderari, compesci & excitari potest. Quo facto, impone rursus alembicum, & circum lutato satis, ac distillato sine cessatione, donec conieceris nullum amplius intus contineri oleum: quod visu & gustu statim percipies: nam cum gustu distillantes guttæ non amplius respicient iniectionis aromatis saporem, desistendum est, ne aroma fundo cucurbitæ inhæreat & exuratur. Deinde segrega contentum in distillata aqua oleum optimum, quo potes artificio. Porro notandum est, quædam ex his oleis aquæ innatare, quædam fundum petere. Innatant Piperis nigri, & recentis Cardamomi, & Anisi: Fundum petunt, Cinnamomi, Macis, & Garyophyllorum, &c. ut videtur. Aqua Cinnamomi & Anisi cum distillantur, lacteum habent colorem: & lacteum hoc paulatim in oleum conuertitur. Reseruanda autem Cinnamomi est aqua, præsertim quæ primò exierit.

Natura & vires Oleorum.

Cap. II.

FOENICULI & Anisi olea, naturam mira-

mirabilem habent : nam in hieme vtrumque concrefcit inftar butyri , ita vt afpectu imitentur fperma Ceti ; præfertim Anifi. nam hoc æftate media concrefcit afpectu niueum : reliqua omnia liquida permanent. Reponuntur optimè in loco frigido & puro, præfertim Cardamomi & Piperis. Ea enim omnium tenuiffimam fubftantiam habent, aded vt neglecta omnino euaneſcant. Vires autem habent earum rerum, è quibus extracta ſunt ; ſed multò efficaciores. Nam efficacia quæ vni libræ ineſt, in paucas drachmas contrahitur. Garryophylli enim vnciæ xvj. contrahuntur in vnciam vnam ſemis , aut duas : Cinnamomi in drachmas duas ſemis , aut duas : Piperis, in drachmas duas & ſemis, aut tres. Miſcentur autem in confectione guttæ x, vel xv, aut xx. libræ Succari pro delicatis : ſed infundendum eſt vltimò cum morſellis, quos facis, vel orbiculis, optimè miſcendo.

PARS TERTIA.

De Oleo Vitrioli faciendo. Cap. I.

OLEUM Vitrioli, quod à quibuſdam Oleum Vitæ appellatur, aut Melancholia artificialis, nihil aliud eſt, quam

quàm aluminosa qualitas, & substantia ex Vitriolo per artem extracta, modicoque Sulfuri mixta. Nam ipsum Vitriolum, è quo fit, triplici constat mixtura, videlicet multo Alumine, modica Æruginè, & paulo Sulphure. Aluminosa enim aqua in metallis per Æris venas & Marchasitam distillans, æruginosam qualitatem acquirit, & Sulphuri, quod Marchasita inest mixta, paulatim concrefcit, aut industria ad spissitudinem coquitur: in distillando autem aluminosus & sulphureus vapor tantùm ascendunt, æruginosa qualitate in fundo retortæ relicta, quo fit, ut hoc oleum Aluminis, & non Æruginis saporem habeat. Est autem duplex hoc oleum, nempe austerum & dulce. Austerum duplici constat mixtura, scilicet Alumine multo, & modico Sulphure: Dulce verò simpliciter Sulphure constat: Nihil enim aliud est, quàm liquidum Sulphur ex austero oleo extractum. Quapropter gustu nequaquam Alumen, sed Sulphur amulatur. Faciendum est autem utrumque maxima cura & diligentia, adhibitis aptis fornace, retorta, & receptaculo: siquidem aptitudo instrumentorum, ut aiunt Chymistæ, magistrum parit. Quapropter sequentes Canones diligenter observentur.

Electio

Electio Vitrioli. Cap. II.

Cum plurimæ sint Vitrioli species, operæ pretium est indicare, quæ nam species eius huic operi potissimum conducatur. Et quamvis omne Vitriolum hoc oleum reddat, nullum tamen est ex omnibus præstantius caeruleo aut viridi: quoniam plurimum fugitivi Sulphuris obtinet, quo adiuuatur, ut facilius oleum ascendant. Notandum etiam, melius esse facticio nativum Vitriolum, & maximè Vngaricum: aut si huius copia non sit, Gossariense. Eligendum præterea est quod magnis racemis constet, & maioribus cubis concretum sit. Quod autem fractum, minutum & puluerulentum est, veluti inutile, non est recipiendum; quemadmodum etiam quod Solis vel aëris iniuriâ candorem & puluerulentam canitiem contraxit.

Coctio Vitrioli. Cap. III.

At quia Vitriolum multum in se habet aquei & excrementitii humoris, qui oleum diluit, & non nisi longo tempore & magnis molestiis per distillationem ab oleo separari potest; compendiariorum est inventa via, qua brevi temporis intervallo id absumi queat, ne longa mora artifici fasti-

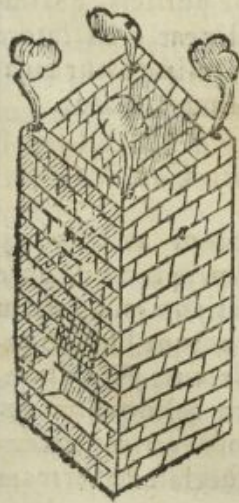
fastidium pariat. Recipe igitur prædicti Vitrioli ℥ xij. conice eas in ollam magnam, nouam & optimè crematam: ollam impone fornaci profundæ, supra ardentem prunas. Cùm liquefieri & bullire cœperit, spatula agitetur, vt integrum liquefacto misceatur, donec & ipsum liquefiat. Bullire demum finito, vsquequo nullam prorsus bullam ampliùs excitet, & donec totum densetur. Deinde exemptam è fornace, cum Vitriolo ollam refrigerari permittito, loco neque humido neque ventoso, sed sicco & tepido. Postquam refrigeratum fuerit, ex olla eximito, & considera an superficies eius vndique rubescat. nam si rubescit, bonum est signum, & faciliùs calcinatur, vt iam dicemus.

Calcinatio Vitrioli. Cap. IIII.

EXEMPTVM ollâ Vitriolum, in minutas partes confringe, & in mortario subtilissimè tere: deinde tertiam aut quartam eius partem in nouam ac bene coctam ollam conice, ac rursus in profundam fornacem, sicut antè, dimitte, & aliquamdiu vrito, donec rufus fiat color. Mox ollam ab igni depone; & moue eam, vt videas notam, an satis calcinatum sit Vitriolum. Nam si in olla fluctuat argenti viui aut liquefacti plumbi modo, & exi-

& exilientes bullas eiaculatur, satis vstum esse intellige: tunc effunde in magnam & recētem ollam, prius calefactam, & effluet quasi sit liquidum, aut ad modum argenti viui. Quod autem reliquum est Vitrioli, similiter sigillatim, vt calcinetur, vras. Cū vstum fuerit, commisce rursus optimè in mortario; modestè agitans, ne puluerem excites, nares & fauces offensurum. Cū hæc omnia executus fueris, Vitriolum in balancem ponito, & animaduerte pondus ipsius. Nam si vj. lib. id est, medietas superfuerit, bene omnia facta sunt. Sed hæc sufficiant.

De fornace facienda. Cap. v.

MATERIA quæ distillanda est, quomodo præparanda sit, iam indicauimus. Nunc autem dicere de fornace, res & ordo postulat. nam si hæc inepta fuerit, frustra omnia fient. Exstruenda igitur est fornax ex lateribus in planum positis, quo crassioribus parietibus ignis facilius & diutius contineatur: fiet etiam quadrata & æqualiter

R crassa;

crassa; intusque habeat propemodum duarum spithamarum latitudinem, non tamen omnino, sed dempta tertia parte spithamæ. Exstruatur autem hoc modo: Prima & infima cavitas habeat altitudinem semipedis: cui per transversum imponantur ferramenta satis crassa, ut ignitis carbonibus non inflectantur: secunda cavitas, quæ est constituta supra ferream cratem [id est, *uber den rost*] habeat duum pedum altitudinem, & ex anteriori parte foramen, per quod carbones iniciantur. hoc incipiat lateris transversæ crassitudine super cratem. Per mediam deinde cavitatem, in ipso medio inspicienti fornacem, per transversum infigatur ferreus axis, quadrangularis, crassitudine pollicis, qui impositam retortam sustineat. In latere deinde sinistro fornacis, relinquatur meatus, per quem retortæ collum exeratur.

Distillatio Vitrioli. Cap. VI.

POSTQUAM fornacem exstruxeris, eligito retortam capacem, aptamque ante omnia, ex vitro Venetiano aut saltem Hessianico factam, prius undique luto obductam: in eam coniecito totum Vitriolum, ita ut aliqua pars retortæ relinquatur vacua, quò facilius à Vitriolo spiritus ascendere queant. Mox transversam & ferream
trabem

trabem in fornace optimè luto obducito; eiꝛue in medio superposito perlutatum testæ fragmentum : super id collocabis retortam , ne à candente ferro immediatè disseccetur , ita tamen , vt in medio fornacis retorta constituta sit , eiusꝛue rostrum extrorsum modicè pronum promineat , & meatus per quem collum suum è fornace exserit , diligentissimè luto farciatur atque obstruatur. Postea accipe quinque regulas , & fac ex iis tectum supra fornacem ; sub quo lateat retorta ad eum modum quem depinxi. Tectum luto vndique obducatur , quatuor pro fumo foraminibus relictis , in singulis angulis singulo , ea amplitudine , vt crassissimus pollex liberè intromitti & exeri queat. Fac etiam quatuor conos ex luto , quibus foramina obstruantur : quo facto , applica retortæ orificio receptaculum grande ex vitro Venetiano aut Hefsiaco : quo enim maius id ipsum fuerit , eo liberius spiritus recipiet : si verò paruum fuerit , periculum est ne spirituum copia distentum rumpatur. Infunde etiam in retortam aquæ clarissimæ vnc. xvij. aqua enim citò spiritus ad se rapit , & prohibet ne confringatur receptaculum. Ita applicatum optimo luto diligentissimè obstruatur : magna adhibita cura , ne quicquam in receptaculum incidat ; tingitur enim inde in rufum colorem oleum. Cum

R 2 omnia

omnia hæc feceris, dimitte per integram noctem lutum exsiccare; ac si quæ fatiscunt rimæ, luto illinantur. Manè deinde per lucidum accende ignem, ex puris & magnis carbonibus; aperto vno superiùs foramine, per quod fumus exeat: augeaturque successivè ignis vsque ad vesperam; quo tempore aperiendum est secundum foramen: & attende diligenter an appareant spiritus, qui è retorta egrediuntur, veluti si quis candidum efflaret fumum. Nocte sequente vigili cura cauendum ne ignis remissior fiat, sed acrior, paulatim tamen. Ita deinde auctum ignem in vigore teneas: Ac altera die tertium aperi foramen; augèdo sigillatim ignem, vsquequo etiam retortæ collum candescat. Sequenti secunda nocte auge ignem; & post mediam noctem aperi quartum foramen. Cùm ita in summo vigore ignis fuerit constitutus, videbis spiritus egredi, veluti conglomeratas nubes: qui cùm cessare voluerint, aperi omnes fornacis aditus, & sine intermissione carbonesingere, vsquequo etiam receptaculum excandescat; studiosè cauendo ne quicquam frigidum aut humidum super retortam aut receptaculum incuria aut casu decingat. Agenda hæc sunt in loco clauso, quò neque imber, neque ventus ingrediatur. Conseruandus autem ignis est, donec nulli prorsus spiritus in

tus in

tus in Vitriolo relinquantur : quod visu facile percipi potest. Cum autem nulli amplius egredientur, sine vt per se extinguatur ignis : ac totum opus integrum cum nocte diem quiescere ac refrigerari finito. Postea aufer cum contento humore receptaculum; & repone, donec oleum ab aqua segregabis. Tum contractam retortam inspice, & vide an caput mortuum nigrum sit : hoc enim signum est perfecti operis. Est autem caput mortuum, exustum in retorta Vitriolum.

Segregatio infusa aquæ.

Cap. VII.

QVONIAM in receptaculo continetur vnà cum Vitrioli oleo aqua, segreganda hæc est, vt Vitrioli liquor sincerus reponatur: segregatur autem per distillationem in balneo aut cinere subtili; tutius tamen in balneo: qua propter totum humorem qui est in receptaculo, in cucurbitam vitream Venetianam aut Hessiacam infunde; (superponendo Alembicum è simili vitro factum;) quæ bene luto circumlinatur : sub balneo deinde accenso igne, paulatim sine aquam exstillare, donec habeas vnc. xvij. illas quas infudisti. Si Vitriolum non bene calcinatum fuerit, plus egredietur : quare vide vt prædictæ xvij

R 3 vnciæ

uncia sint bonæ mensuræ. Cùm hoc feceris, refrigerari balneum finito, & aquam quæ distillauit abiicito. Quòd verò in balneo cucurbitæ in fundo reliquum fuerit, purum est Vitrioli oleum: habet tamen plerumque rufum colorem; ideo secundum sequentem modum rectificandum est, vt clarum fiat.

Rectificatio olei Vitrioli. Cap. VIII.

ACCIPERE retortam Venetianam, aut saltem Hessianam, antea luto optimo vestitam: in eam funde quod in cucurbita continetur oleum: retortam pone in minorem fornacem, in capellam quæ pura & lora arena repleatur. Et quemadmodum antea in balneo, ita nunc in arena distilla; paulatim ignem acuendo, vt sigillatim ex intervallo delabantur guttæ. Retortæ orificio applica receptaculum ex eodem vitro factum; ac commissuram optimè luto claude, ne quicquam expiret: cùm deinde totum è retorta distillauerit, refrigerari finito: ac postea aufer, & infunde sensim in purum vitrum Venetianum, quod habeat angustum orificium; ac repone, ceu præsens in multis morbis remedium. Hoc est austerum Vitrioli oleum, cuius vires & naturam nunc indicabimus, quas excellentes & efficaces habet.

Vires

Vires eius. Cap. IX.

MERVM ac non dilutum, neque debet neque potest intra corpus sumi : nam propter nimiam acrimoniam, ignis modo interanea, & quicquid attingit, adurit: omnia nempe corrodit, præter vitrum & pingua, veluti ceram, picem, seuum : & liquidorum etiam oleorum colorem immutat; præsertim olei Macis; cui si misceatur, sanguineum reddit colorem. Si etiam in duobus vasculis contineatur quantumvis frigidum, & repenti sibi ipsi misceatur, aded incalescit sua sponte, vt manibus vix teneri queat. In terram effusum bullit, quemadmodum etiam pura melancholia : quare etiam Melancholia artificialis appellatur. Quemadmodum enim melancholia, ita etiam hoc oleum ventriculum confortat, & ad cibi appetentiam inuitat ac stimulat; frigidum ventriculum calefacit, phlegma consumit; crassos & viscosos humores incidit, colicæ ac dysentericæ opitulatur, sitim ac feruorem interaneorum in febribus extinguit : singultum prohibet confestim, & nauseam ac cibi abominationem auertit. Sed temperandum est cum aliis quibusdam. Quare exemplum vnum atque alterum ponemus.

R 4

Aduer-

Aduersus Calculum.

℞. Olei Macis
 Olei Terebinthinæ clariss. ana guttas xij.
 Aquarum Anisi
 Fœniculi ana vnc. ij.
 Syr. Liquiritiæ vnc. j.
 Olei Vitrioli tres aut quatuor guttas.

Misce omnia optimè ; & gusta : si habet acetositatem, quæ dentes non in stuporem trahat, bene est ; sinon est acetosa porio, instilla adhuc vnam aut alteram guttam, & consule palatum, ac propina securè.

Ad Ventriculum debilem.

℞. Syr. de Mentha vnc. j.
 Aquæ Cinnamomi vnc. iiij.
 Olei Cinnamomi guttas ij.
 Olei Vitrioli guttas iiij.
 Da securè.

Ad calorem & sitim in febris.

℞. Syr. ex Succo aut infusione Violarum
 vnc. j.
 Aquarum Cinnamomi vnc. j.
 Hordei vnc. iiij.
 Olei Vitrioli guttas iiij. aut iiij.

Misce,

Misce, & contrahet puniceum colorem,
& saporem vini austeri Cinnamomo aro-
matifati.

Ex austero quomodo dulce fiat.

Cap. x.

ANTEA dictum est, Austerum Vitrioli
oleum duplici constare mixtura, videli-
cet multo Alumine, & paucio Sulfure.
Quare cum ex austero oleo dulce extrahi-
tur, nihil aliud fit quàm quòd Sulfur ab
Alumine segregetur. Est itaque dulce Vi-
trioli oleum nihil aliud, quàm oleum Sul-
furis aut ipsum Sulfur in liquidam sub-
stantiam redactum. Et hoc propriè oleum
dici potest: est enim pingue vinctuosum-
que, quemadmodum ipsum Sulfur, quod
in oleo, & non in aqua liquefit. Sequi-
tur autem modus segregationis,

Modus segregationis.

Cap. xi.

RECIPE vini ardentis acerrimi & ter
sublimati vnc. vj. Olei Vitrioli austeri
tātumdem: misce in Veneto vitro, & pone
in cucurbitam parvam, angusto orificio;
& optimè luto orificium claude: dimitte
ita per integrum mensem aut duos. Dein-
de effunde in cucurbitam cui sit immedia-

R 5 tè vi

te vi ignis agglutinatum & annexum
 alembicum, [hoc est, *ein kolb mit einen an-
 gesetzmeltzen helm*,] cuius figuram subii-
 ciemus: pone deinde in parvam fornacem,
 ac dimidiam partem eius cinere obrue:
 postea applica recipientem, & luto iun-
 cturam claude diligenter, & extrahe vnc.
 vj. vini ardentis, quas infudisti. Vt verò
 tutius hoc fiat, pone in balneum Mariæ;
 sic solum vinum absque oleo ascendet.
 Cùm extraxeris autem per balneum infu-
 sas sex vnc. vini ardentis, pone id quod
 residuum est, in fornacem, ut arena me-
 diam cucurbitæ partem attingat, ac nouo
 & vacuo recipiente (eoque non magno)
 applicato, luto iuncturam diligenter clau-
 de. Accende deinde lentum ignem; & sen-
 sim extrahe omnem humiditatem quæ re-
 licta est in cucurbita, donec nihil humidi
 amplius in fundo appareat: adhibita sem-
 per maxima cura & diligentia, ut ignem
 ita modereris, ne ebulliat usque ad alem-
 bici canalem. Nam si hunc ebullitio atti-
 gerit, sedari non potest; nec prohiberi,
 quin in receptaculum egrédiatur, ac to-
 lum oleum corrumpat; solet enim facilli-
 mē ebullire. Cùm autem sensim extraxeris,
 aufer statim recipientem cum suo humo-
 re: tum videbis duo contineri in eo, vi-
 delicet aqueum humorem, & oleosum, ac
 pinguem. Segregabis autem vnum ab al-
 tero

tero statim, ita vt nihil aqueum in oleo relin-
quatur: nam aqua illa perdit oleum.
Solet autē oleum ipsum plerumque aquæ

innatare; maxi-
mè si infusum
prius vinum om-
nino per balneū
extractum fue-
rit: sed statim
poteris tactu
discernere oleum
ab aqua. Oleum
enim pingue est,
aqua minimè.
Segregatū oleū
deinde vsui re-
ferua.

*Einen Kolb mit einem angeschmeltzen helm,
der muß man etlich auff der Glasborten
bestellen zu machen, auß zerbrochnem Vene-
dischem glasz, oder auß Hessischem glasz.*

Vires eius quod segregatum est.

Cap. XII.

VIREs habet quascumque & Sulfur:
sed omnia efficacius præstat; quia propter
liquiditatem facilius penetrat, & ad actio-
nes properat; quod Sulfur non potest,
quia impeditura soliditate & spissitudi-
ne sua, quo minùs penetrat. Illud verò

R 6 amplius

amplius potest Sulfure hoc oleum, quòd
 valeat potenter ad omnes in corpore pu-
 trefactiones, & præcipuè ad pestem. Ad
 * educendum è pulmone in pleuritide, &
 peripneumonia, & difficili tussi, pus, &
 crassos viscososque humores: tutò enim
 absque omni periculo intra corpus su-
 mitur. Calculum neque in renibus, neque
 vesica coalescere finit: exulceratam vesi-
 cam sanat. Dosis eius est vna aut altera
 guttula, aut tres, in vino modico tempe-
 rata. Miscetur etiam rotulis & morsellis
 è saccharo factis. Diligenter autem refer-
 uandum est. Nam modicum fit ex lib. j.
 austeri olei Vitrioli, & faciliè propter te-
 nuitatem partium euanescit.

F I N I S.

E P I-

EPITAPHIVM
VALERII CORDI,

qui
sepultus est Romæ, in æde D. Mariæ
de Anima, regione Parionis.

VALERIO Cordo Simesusio Hef-
so, Euricii filio, moribus, ingenio,
comitate præstantiss. Doctorum omnium
admirationem merito: Qui naturæ ob-
scuritatem & herbarum vires adoles-
cens senibus explicavit: Cùm expleri
cognoscendi cupiditate non posset, per-
lustrata Germania, Italiam adiit, Ve-
netiis in honore habitus, & Romam
vix ingressus, subito morbo inter ami-
corum lachrymas, non recuperabili stu-
diorum iactura, opt. ætate extinguitur,
anno salut. M. D. XLIIII. VII.
Calend. Octobr.

Ingenio superest Cordus; mens ipsa recepta est
Cælo: quod terra est, maxima Roma tenet.

APPEN-

APPENDIX
EX SCRIPTIS
D. IACOBI SILVII,
MEDICI PARISIENSIS,
pro instructione Pharmacopolarum;

DE
SINGVLORVM MEDICAMENTORVM
SIMPLICIVM

exacto Delectu , Collectionis tempore legitimo , Repositione commoda , & Duratione eorum.

DE RADICIBVS.

RADICES euellenda sunt , cùm medicamentoſa ſunt maximè. Quæ dos omnibus eodem non ineſt tempore , ſed alio alia vegeta magis ſunt : quamquam ſunt qui putent omnes radices legendas Autumno, ubi folia deciderunt : alii Veris initio , priuſquàm in folia aut caulem erumpant. Omnes tamen integra ſunt , ſi fieri poteſt , vellenda, & unaquæque in ſolo & celo natura ipſius maximè familiari, bene nutrita, bene habita, non præ alimenti copia enormes, neque ob inopiam ſtrigoſa, tennes, rugoſa: mox aqua lauanda, & radiculis por-

portionem quamdam alimenti repetentibus, & stolonibus etiamdum irahentibus, purganda: post (nisi utendi racentibus aliqua inceserit vel commoditas vel necessitas) siccande, quedam umbra & vento, ut Apii, Fœniculi, Iridis, & que alia sunt vel minores, vel sicciores, vel rariores, quarum vires sol seu ignis promptè dissipet: quedam contraria dictis sole & vento, vel igni siccantur, si celum est nubilum, aut hiems: & sæpè versanda, ne mucida aut putrida fiant: ut Bryonia, Gentiana, Mandragora, Rhei Pontici. Si verò siccatis citè est opus, patella ignita impositas sæpè versando siccabis. Quedam item integra siccantur, ut Gentiana; alia in talsolas dissecta, ut Iridis; alia lignosa matrice (sic enim cor Plantarū Gaza ex Theophrasto vocat) adempta, ut Fœniculi, Petroselini, Apii. Deinde reponuntur loco non insolato, non infumato, non humido, non puluerulento, sed sublimi, puro, sicco, aut septentrionem, aut potius meridiem spectante, præsertim quando hunc plantæ quedam adhuc humidiores requirunt, modò non fient austri. Eadem quamdiu vegeta adhuc sunt, seruanda; parua scilicet ac tenues & rara, ut Asari, Asparagi, anno tantùm, quamvis Elleborus uterque etiam triennio seruari possit, ut magna & crassa essentia prædita, Bryonia, Rheon Ponticum, Aristolochia, Gentiana. Hac autem tria, colligendi tempus legitimum, repositio commoda, & duratio, non in radicibus solis obseruanda sunt,

sunt, sed etiam in aliis plantarum partibus, atque adeo quibusdam animalium aliquorum partibus, ut sanguine hircino, hepate lupi, pulmone vulpis, vesica apri. Propterea Chamaepityn, Chamadryn, Thlaspi, Cētaurium, Polion, Hypericum, aliāque florentia capiebat Galenus, Theriacen vel aliud medicamentum compositurus, non sole aestivo siccata, neque dum fructus eorum adhuc crudi & imperfecti sunt. Iubet idem continua speculatione cognoscendum, quando fructus sunt futuri, quando aduntur, quando augentur, quando denique vigent. Quo tempore potissimum eos commodè decerpas, & in siccis domunculis repositas custodias, ne à solis radiis urantur, neque humiditate à tecto vel muris madesiant. Ob id domo non vult subterranea eos reponi, nec aliis vicina, neque sub tegulis, sed horum media, qua ostia meridiem spectantia habeat; prope qua tamen medicamenta vobis reponas. Omnia igitur legenda, quando summorum sunt virium; & accusandi cum mercatores tum herbarii, qui radices, liquores, succos, flores, germina, fructus extra anni tēpus carpunt, & in urbes conferunt. In quibusdam & astrorum observatio valere putatur. Paonia enim radix ad epilepsiam legēda decrescēte Luna quibusdam videtur, & Alysson sub astra Canicula vult legi Galenus, ut Æschriōn caneros flumiatiles capi cōtra rabiem, unde est herba nomen, Αἰλυσσον, tanquam vis quadam illis contra rabiem à sidere accedat, rabiem

rabiem canibus afferente. Plantas item calidas ex calidis regionibus, & ex harum editis & siccis locis, ut Creta montibus, præfert Galenus.

DE HERBIS.

QUÆ prius in Radicibus dicta sunt, de collectione, repositione, duratione illarum, ad Herbas etiam transferri possunt, nisi quod his ferè recentibus utimur, quibusdam omnino, ut Portulaca, Lactuca, Buglossa, Atriplice, Beta, Brassica, Acantho, Nasturtio, Helxine, Mercuriali, Viola nigra, Intubo, Fumaria, Hyoscyamo, Mandragora, & aliis per multis. Quibusdam verò recentibus utimur, quando his mitioribus opus est: ut Ruta, Menziba, Absinthium, Abrotonum, recentes minus calant, ob mistam humiditatem excrementosam; siccata verò calidiores sentiuntur, & Fumaria rescens minus aluum subducit, magis sicca.

Colliguntur ferè cum floribus Herba, aut seminibus: sic Benedictus Carduus, Acanthium putatus, Centaurium paruum, Calaminthe, Chamadrys, Chamapitys, Daucus, Fumaria, Maiorana, Polium, Pulegium, Origanum, Serpyllum, Thymus: aut saltem cum vigent folia magnitudine, odore, colore, præsertim qua cacumini sunt propiora.

Siccantur in umbra magis, nisi si qua scapo sunt crassiore, aut folio humidior, & ob id apto
putre-

*putrere. Vbi probè sunt siccata, reponuntur vii
radices: sed minùs diu seruari possunt; ob id
quotannis mutanda.*

DE FLORIEVS.

Flores, ut plantarum partes reliqua, legantur cum maximè vigent, ut Capparis in gemma, Rosa expandi cœpta: reliqui ferè aperti; sed haud ita pridè, & ex quibus vis nondum exhalauit. Siccantur sole magis, minùs, pro varia ipsorum natura. Quidam siccandos volūt, donec ex ponderibus decem unicum supersit. Reponuntur, ut alia: Quotannis mutantur, quamuis Schœnanthos etiam decennium efficax seruari possit: Chamamelum item diu vegetum est, ob fortè partium suarum mistionem.

Flores & omnia quæ iucundum odorem effiant, arcubus tiliaceis nullo situ obductis reponuntur.

DE SEMINIBVS.

Legenda sunt Semina cum sunt matura, & fructus quibus includuntur, maturi. Maturi autem sunt, cum simile possint procreare, ut Aristoteles libro de Affectibus mistorum docet. Semina verò quotannis mutare praestiterit, etiamsi pleraque diutius seruari possint.

Ut rectè perennent, charta aut foliis aptè involuantur.

DE FRV-

DE FRUCTIBVS.

Fructus ut maturi decerpantur necesse est.

DE CORTICIBVS.

Corticis ut recondantur, eximere conuenit, cum herba suis foliis exsuantur. siccantur etiam expurgata inibi, locis asperginem non redolentibus. Sed cum luto aut puluere sunt obfusa, aqua elui debent.

DE SUC CIS.

Xυλός, id est, Succus ex plantis totis vel plantarum partibus concisis & tussis, torculari vel manu, vel aliter expressus, aqua interdum aspersa aut vino, aut liquore alio, vel recens usurpatur, vel vase aut loculamento aliquo reponitur: hicq; vel liquidus, vel siccus. Liquidus item aut per se seruatur, ut Vinum, Acetum: aut misto sale, ut Omphacium, Oleum: aut superfuso phiala oleo, ut Succus Rosarum, Granatorum, Limonium, Cydoniorum, Sambuci, Ebuli, & similium: aut sole, vetustatē, aut igni per se siccatur, ut Succus Glycyrrhizæ, Opos Cyrenaicus, Scammonium: aut coctione cum melle, vel saccharo ad iustam crassitiem facta sole vel igni, ut in plurimis syrupis audies. Qui verò succi sine melle aut saccharo reponuntur, plurimum corrumpuntur,
nisi

nisi igne diutius cocti, aut sole astituo usque ad mediocrem crassitiem siccati fuerint. Iidem temporis spatio sicciores euadunt, pluribusq; annis seruati, eò siccitatis veniunt, ut Balsamici similiter lenigari possint: quales sunt succus Hypocisthidis, Vua acerba, Glycyrrhiza, Centaurii, & alii propè omnes. Qui verò ex his lentorem quendam naturam habent, dilatantur magis quàm lenigantur, nisi siccioribus multis mixta horum parua portio Portulacæ, Sempervivæ, Cotyledonis, & aliarum similiter glutinosarum succus, præ lentore nimio per se non potest exprimi: quare cum Omphacio probè trita herba exprimitur: alii tritas igni lento calefaciunt, alii tritas loco frigido, ut cella vinaria, vimineo vase impositas in catinum subiectum destillare permittunt. Χολός etiam, id est, succus, sèpè cum humore aliquo extractus ex partibus plantarum, ut semine Psyllii, Cydoniorum, Lini, Fœnugraci, lentorem aut velut cremorem & mucorem significat: unde dictum est emplastrum διὰ χολών, id est, de glutinosis quibusdam succis; diuersum tamen ab eo quod est de mucilaginis; ut in compositis leges.

Liquidis medicaminibus densior materia argentea, vitrea aut cornea conuenit. Fictilis etiam, si modò rara non sit, accommodatur, & lignea, præsertim è buxo: sed anea vasa oculariis medicamentis liquidisq; &c.

DE LA-

DE LACHRYMIS.

Δ'α'ρ'υον, id est, lachryma, seu humor ex planta sponte sua defluens, siue in gummi aquea res concreseat, siue in resinam liquecat oleagina eius substantia. Arborum partibus, praesertim truncis à germinatu incisis & scarificatis, etiam resinas eligimus. Accensis autem arboribus resinosis, ut Pinu, Picea, Larice, Terebintho, Teda, Cedro, ex resinosa substantia igni parum siccata fit Pix liquida: cui quod supernatat, Pissanthum tenui consistentia & facultate est adstringente; ob id canitiem sine ulla noxa tardat, ut Pisselaum, id est, Pix liquida, cum oleo mista. Galenus lib. 1. comp. ph. part. Pissasphaltus autem est Mumia Serapionis. Si Pix iterum coctione siccetur, Palimpissa dicitur, sicca adeò ut puluerisari possit, qualis est Graeca, etiam Colophonia, & Hispana, & Gallica dicta. Πίσσα Βερβία lib. 8. comp. pharm. part. & Dioscoridi probatur & Lycia. Est etiam Dioscoridi ex iisdem arboribus resina liquida & sicca. Resina omnis calefacit, siccatur: tenuium est partium, magis minus.

DE ANIMALIBVS,
ET EORVM PARTIBVS.

Sanguinis Hirci quadrimi, bene habiti, aliquamdiu nutriti vino albo, Fœniculo, Seseli, Lauro

Lauro, & ceteris calculum frangentibus, Augusto mense iugulati, medius effluens (nam primus tenuior, postremus crassior putatur) vase vitreo receptus, tectus linteo raro, Sole siccatus, etiam cum Myrrha, foliis Lauri, & similibus, calculum potenter frangere dicitur, Tralliano, Auicenna & ceteris practicois.

Adipem & Medullam stanneis vasis recondi conuenit.

Medulla loco sicco & edito, & Septentrionem spectanti reponitur, cum foliis Lauri siccis, ne putrescant, aut situm ducant; quæ iniuria in locis humidis Meridiem spectantibus eis accidit: sunt qui reponant bifariam, Adipum modo.

ADULTERIA SIMPLICIVM

MEDICAMENTORVM.

Accacia succo & carne Prunorum agrestium representatur, dolo parum malo, cum utraque viribus conueniant.

Aloës crassæ partes & impure, lotionē separata, aqua marina & Croco Mesua adulterantur: sed Croci odor dolum aperit. Alii Accacia, alii Gummi immiscendo adulterant: tunc minus est ad minima friabilis; & odor & sapor est alius.

Ambra,

Ambra, pulvere Ligni Aloës, Styracis, Ladanii, *Ambra largioris*, Moscho in aqua Rosarum soluto. Sed hac manuum attritu multo, cernera, mollescit; vera non mollescit. Platearius.

Amomum, planta Amomide simili, sed in odore, ex Armenia delata. Seminis dissimilitudo vitium detegit.

Asphaltum, id est, Bitumen Pice mistum, Dioscoridi; licet adulterari non posse, ut neque Carpobalsamum, neque Xylobalsamum, scribat Gal. lib. 1. Antid.

Ærugo multis modis adulteratur Dioscoridi: sed hodie sincerior videtur. Si adulteratam suspiceris, notas ex eo repete.

Æris flos, limata aris scobe.

Bdellium adulteratur Gummi. sed ita vitiatum, minus est amarum, & suffusus odoratum: Dioscorid.

Balsamum, id est, Opobalsamum, vitiatum Terebinthina paucis Opobalsamo mista, vel sine hoc Cyco Orientali, & succo foliorum Citri, vel oleo Nardino. De quo in Opobalsamo plura leges.

Bitumen adulteratur Pice, ut in Asphaltum dixi.

Castorium variè adulteratur. Vitium autem facile deprehendes, attentus notis quas in vero & laudatiore Castorio diximus in partibus animalis medicamentosis.

Costus, radice pradura Helenii Comagenii:
sed

sed odor Helenii minùs vehemens, neque caput tentans; & sapor minùs acer, quam Costi.

Crocus misto Crocomagmate tuso, flore Cnici, vel oleo & pulvere Bersilii, ut vocant: qui fricando dolum detegit, vel saepe sublitu: & Lithargyro, vel plumbagine, ad pondus augendum. Virumque minùs odore vegetum est: praterèa hoc est puluerulentum. Adulterati quoque Crocicolor & odor celeriter evanescunt, veri diu permanent. Galenus primo Antidot.

Cassia odorata, corticibus Capparidis & radicis Tamaricis mistis.

Caphura, gummi Iuniperi: sed hoc est minùs odorum, & durius: illa est friabilis, & odore valentiore. Platearius.

Garyophylli vestitate exanimati, vino pulverem optimorum Garyophyllorum habente irrigantur, siccantur: foris solum Garyophyllos olent, & vix ad dies decem: molliores sunt integris.

Carpobalsamum adulterari semine Hyperici simili, quod Petrà Palastine oppido affertur, auctor est Dioscorides. Adulterari tamen non posse, affirmat Galenus 1. Antidot.

Euphorbium lacte hadino, Sarcocolla & Glutini mistione conspurcatur. Experientia veri est difficilis: nam Euphorbium leui gustu os diu accendit, ita ut omnia gustata Euphorbium respiciant. Idem iniectum igni odorem edii fastidendum, Dioscor.

Ebur vstum (quod cur Spodium vocet vulgus,

gem, non video) ossibus canis ustis, vel albo marmore usto: id verò gravitate proditur: illud forma ossis, & linearum desiderio.

Galbanum mutatur Resina, Farina Faba- rum excorticatarum, Hammoniaco, Dioscorid. ex cuius notis sincerum deprehendes.

Galanga acris Cypero Europæo insipido, vel falso; vel Bistorta, ut vocant, radice austera: si verò dictæ radices aceto puluerem veræ Galangæ & Piperis habente biduò macerentur, foris solum Galangam referunt. Platearius.

Ladanum, stercore Caprino, & pulvere nigro. Id autem tractando non mollescit, sed in puluerem abit, modo Ladani vetustate exsuccit. Viribus præterea & odore Ladani caret, quod sic vitiatum est.

Laser omne antequam siccescat, adulteratur Sagapeno, aut Faba lomento: sed maleficcium deprehenditur colore, odore, sapore, dilutione, Diosc.

Lycium quibusdam Amurca, Succo Absinthii, Felle Tauri: sed id à viribus sinceri multum recessit.

Lemniæ terram sic adulterant, ut nemo veram à falsa possit discernere: sic & Lycium Indicum, & plurima alia, ut verorum nota à falsorum notis non exactè discerni possint.

Ligustici semen adulteratur semine quodam simili; quod facile gustu discernitur, amarum enim est: alii semen Fœniculi aut Seseleos admiscentes, Ligusticum dolo viciant.

S Lentisces-

Lentiscina resina, id est, Mastiche, Turis & Resina Pineæ nucis mistura.

Moschus pelliculis incisis, pulvere carnis Columbinæ siccata, sanguine Hadino, & pane asso. Si eius certum pondus pelui madenti impositum aliquamdiu sit grauius, est legitimum; si prius pondus seruat, suppositicium.

Manna Arabum, Saccharo & Folliculis Sennæ.

Myrrha adulteratur gummi macerato in aqua, in qua Myrrha maduerit, Dioscorid.

Nardus adulteratur Stimmi, seu Stibio cum aqua aut palmæ vino inspissationis ponderisq; causa inspirato.

Nardus Celtica adulteratur imposita herba simili, quæ Hirculus ab odoris grauitate vocatur: sed herba candidior, sine cauliculo, minoribus foliis; radice nec amara nec odorata, vti vera Nardus est.

Opi omnes adulterantur addito Sagapeno, antequam inarescant, colore: odore, sapore dolus apprehenditur; & quia cum aqua vel salina non mox soluuntur adulterata. Adulterantur etiam Fursure & Farina; præcipuè κaudias id est, qui ex caule defluit, quia dilutior; πίζιας vero, id est, qui ex radice, perlucidior & purior. Quauis enim radice incisa aut caule, quod effluit crassum & lentum, Ο πῆς, id est, Liquor dicitur, lib. 6. simpl.

Opium, semine Lactuca agrestis.

Opopanax, Hammoniaco aut Cera: tunc in aqua,

aqua, si digitis teratur, non soluitur, nec lactescit
viti sincerum. Diosc.

Os ex corde cerui cartilagineum, fixili ex
maiorum animalium [praesertim bonis] corde.

Opobalsamum tam variè adulterant & astu-
tè, ut eius adulteria etiam exercitatissimos fal-
lant. Hac verò adulteria inuulganda non cen-
seo, ne maligni etiam vitient à nobis edocli. Vi-
tiatur misto unguento terebinthino, lentisci-
no, cyprino, balazino, susino, metopio, melle,
vel Cypria cera liquida: sed maleficiū facilè
deprehenditur. Nam verus liquor in vestem la-
neam fusus, maculam non facit, & post lotio-
nem notam non relinquit, cum vitiatum inha-
reat. Adhuc merus, lac, si instillatur, congu-
lat, & in aqua aut lacte celerrimè liquatur, &
colore lactescit. Alias quasdam notas apud eun-
dem & Simeonem, si libet, legeris potius, quàm
apud barbaros hoc seculo adhuc legi solitos, pro-
funda hominum ignorantia, & magno mor-
taliū incommodo.

Piper longum fraudulenter preparatum, est
herba quadam flava, quæ à Xene offertur, aspe-
ctu quidem, non autem gustu, Macropiperi si-
milis: hæc autem aquâ irrigata soluitur; na-
tium Macropiper insolubile permanet, Gal.
lib. 1. Antidotorum. Piper longum verum ex
Barbaria offertur: adulteratum verò duplex
est; alterum, quod in Alexandria maximè con-
ficitur; alterum herba cuiusdam germen.
Quod ficticiū est, si per diem totum in humo-

re maceretur, illicò liquatur ac soluitur, lib. 4. sanit. tuend. Illud fortè ex massa subacta aqua, in qua dissolutum aut maceratum sit Piper, & in formas effictas coniecta, post siccata. Vidi etiam adulteratum ex germine & velut nucamento Betula & Coryli.

Pastilli Theriaci, ex radice Pentaphylli, id est, Tormentilla, Venetiis malè componuntur, non ex Viperarum carne. Hermolaus in Coroll. Musa.

Phu, radice Rusci admista vitatur: sed maleficium facile deprehenditur: quia hec dura est, frangi contumax, & sine ulla odoris gratia.

Pompholyx, taurino Glutine, ouillo vel Mavino pulmone, aut Grossis, vel quibusdam aliis crematis.

Pentapetalon, Pentaphyllon, Polium, nihil simile habent in plantis; ob id non adulterantur.

Rha-Penticum, radice Centaurii magni. Rhabarbarum examinatur maceratum aqua diebus quinque, postea siccatum idem minus in crocum tingit, intus nigricat, varietatem in fracturis amisit; densius est, astringit magis: ex aqua verò illa siccata trochisci fiunt regibus,

P' hoc cum viget ac integrum est, valenter astringit, densum est ac contractum tota substantia; tamen celeriter perforatur. Incola regionis in qua gignitur, coctione vires eius in aquam trahunt; deinde Rheum siccatum, tamquam

quam integrum sit, nec coctum, transmittunt: sed ut varius est & laxius integro, nullam aut minimam astringentem retinens. Quantum alius notis Rheon à Rhabarbato differat, alibi diximus.

Sagapenum, succo Laseric & Galbano, Diosc. id non liquefit, sed verum vino vel aqua affusa statim dissolvitur, Galen lib. 1. Antid.

Sarcocolla pulverizata est suspecta adulterii, Diosc. à quouis pulvere misto: integra eligatur.

Syrax modis multis Dioscoridi adulteratur: sed dolus facile deprehenditur notis ab eo dictis.

Santala lignis aliis; Rubrum Bersilio inodoro, Flauum & Album ligno Cedrino odoriore, linguam calefaciente.

Scammonium lacte Tithymali & Sarcocolla, vel Erui farinis, tunc linguam minus valenter pungit & mordet.

Saccharum, intus faculentum aut spuma succi Cannæ eius autum: tunc in ore vanescit, & fractum nigricat.

Turbith, Gummi dissoluto quibusdam radicibus extremis illito: verum autem si frangitur, gummosum est intus.

Tamar-Indi Prunis adulterati non splendent, humidiores sunt; sapore & nucleo Prunorum multum à semine Tamar-Indorum diuerso.

Tui, Pini Resinâ, & Gummi. suffitum autem Gummi flammam non edit, Resina autem

in fumum vanescit; Turis statim ardet. Odore etiam maleficium proditur.

Turis cortex, Pini aut Nucis. Pinca cortice: horum tamen index ignis: nam reliqui cortices suffiti, quamquam incenduntur, sine odore fumant; Turis verò cortex ardet, & odorum fumum edit.

Turis manna, adulteratur cribrata Pini Resina, aut polline aut cortice Turis confuso: sed hac igne deprehenduntur.

Hec abundè fuerint, ei praesertim qui verum simplicium sincerorum notas, ex nostro libro simplicium primo accuratè didicerit. Nam cum rectum sui & obliqui sit index, ut initio secundi docuimus, & in unoquoque rerum genere quod perfectissimum est, idem sit simplex ac unicum: id si cognoveris, alia ei congeneria, aut etiam arte affinia, nullo negotio secreveris.

SIMPLICIS ALICUIUS NOMINE ABSOLVTE SCRIPTO, QV ID ACCIPIENDVM.

IAM tradamus Simplicis alicuius nomine scripto absolute, & sine determinatione sexus, coloris, magnitudinis, figura, loci, temporis, vel notarum probitatis aliarum, vel partis eius simplicis, radicum, foliorum, florum, seminum, &c. quòdnam sit eligendum: nam
pro

pro variis scopis varia, sed in scopos efficaciora deligimus: Quam in rem te iuuabit nostra Simplicium per locos communes descriptio. Quae enim radicibus solis sunt efficaces planta, illarum nomine radices veniunt: quae foliis, floribus, fructibus, seminibus, cortice, ligno, liquore, succo, gummi, sunt utiles ac medicamentose magis, dum planta nomen offertur, partem eius usurpari solitam elige. Quum vero pluribus sui partibus ad res etiam varias valent, quibus sit opus, coniecta ex partium illarum facultate & affectus natura, & medicinali constituendi forma: ut Ammi, Anisum, Apium, Carum, Cnicus, Cuminum, Gith, Libyficum, Nasturtium, Psyllium, Seseli, Staphis agria, semine sunt praestantiora; idque solum illarum nomine intelligendam: in aliis multis similiter.

Anisum, Cretense, lib. 4. sanit. tuend.

Agnus, [seu Vitex] id. est, flos eius aut semen, licet folia etiam sint utilia.

Agaricus, albus & feminus.

Aloe, id est, succus eius, Aloë Indica, lib. 9. simplicium in Diphryge.

Alumen, scilicet scissile, quia praestantissimum, lib. compos. pharm. gen. primo.

Acetum, ex vino, non hydromelite, vel cerenisia.

Aristolochia, pro reposita explicanda est: rotunda enim cum multum tenuare crassum humorem, tergere ulcera, digerere ex utero; longa

S 4 autem,

autem, cum mitiora hac volumus. Clematidis autem, quia fragrantior, in unguentis expetitur.

Amomum, Scythicum lib. 8. comp. pharm. part.

Ammi, Illyricum, lib. 9. eiusdem; *Ægyptium* alii laudant.

Balsamum, *Opobalsamum* potius intelligendum, quam *Carpobalsamum* aut *Xylobalsamum*, lib. 2. comp. pharm. part.

Bryonia, alba, quia efficacior, quam nigra.

Buglossum utrumque, foliis & flore efficacius; radice tamen non inutile.

Casia vel *Cassia* in libris Græcorum. *Cassia* *styrinx* optima, & *Cinnamomo* viribus & toto habitu finitima. In libris Arabum eadem *Lingna* dicitur: altera verò, *Fistula* his dicta, ponitur, cum medicamentum est purgatorium.

Cardamomum, maius.

Capparis, cortex radicis.

Centaureum, *Minus*, in purgantibus medicamentis; in ceteris *Maius*, dictum à facultate multiplici & efficaciore.

Calamintæ, montana, quia efficacior quam domestica.

Costus, amarus, cum subamarus & valdè acer solum nominetur; dulcem tamen nescio quem Arabes inuenerunt.

Cypressus, id est, nuces eius, in adstringentibus medicamentis: lignum aut folia, in diureticis.

Cinna-

Cinnamomum, optimum; de quo in simpli-
cibus abundè.

Corallium, rubrum.

Cuminum, *Æthiopicum*, lib. 4. sanit.
tuend.

Daucus, agrestis; nam satius *Psallinaca*
est, alimentum verius, quàm medicamen-
tum.

Elleborus, niger *Mesua*, quia salubrior:
albus *Galeno Aph. r. lib. 5.* Obserua igitur an
compositio sit *Arabica* aut *Græca*. *Elleborus*
uterque & *Helenium* ex locis editis præstant.

Eruca, siluestris, quia efficacior hortensi.

Epithymum, *Atticum*, melancholiam ex
ventriculo purgat: id in *Græcis* compositionibus
usurpandum; in *Arabiciis* *Arabicum*.

Fœniculus, semen; sed in collyriis succus fo-
liorum aut radicum.

Galla, solida efficacior, quàm perforata.

Gummi, *Arabicum*; id enim omnium perfe-
ctissimum, vel *Plinio* auctore.

Gluten, *Mastiche*, ceteris *Glutinis* efficacius,
ut vitrum etiam glutinet, quibusdam intelli-
tur: aliis *Ichthyocolla*: aliis *Taurocolla* magis
placeat *Glutinis* nomine.

Hyssopus, montanus hortensi melior, ut
Calaminthe montana efficacior domestica.
Hyssopus Colicium *Diosc.* *Creticum* verò *Ar-*
ebigenes, apud *Galē.* lib. 8. comp. pharmac.
part.

Hyoscyamus, albus, seu album eius semen:

S 5 quod

quod tamen interdum exprimitur, frequentius taceatur.

Iris, radix Ireos Illyrica veteribus, nunc pharmacopolarum ignavia Florentina usurpatur, cum illa per Venetos facile haberi queat.

Lupinus, amarus: nam dulcis esculentus est; ut ille, amaritudine per macerationem in aqua deposita.

Lactuca, semen; praterquam in victus ratione, ubi herba potius intelligitur.

Lapathum, Oxylapathum efficacius rotundo.

Lithargyros, Auri; tamen Lithargyros Chrysitis aliquoties in lib. comp. pharm. Gal. legitur.

Mastiche, Chia, lib. 7. meth. & alibi passim. Ægyptiam tamen ac recentem, ob id pinguiusnam laudat lib. 2. ad Glaucon.

Marrubium, album praestantius nigro.

Mel, apum: alterum, aëromels seu mel aërium & roscidum.

Margarita, solidae meliores perforatæ; nisi etiam sint flavae, obscurae, solidis pares.

Medulla, si non additur cuius animalis, & valens futurum est medicamentum, ceruina miscenda, valentior quam vitulina, lib. 6. comp. phar. par.

Nuclei, pini, oliua; dactyli autem Auicenna.

Oleum, oliuum, ex oliuis expressum.

Opium, Thebaicum, Galenus lib. 7. simpl. & post eum omnes.

Petro-

Petroselinum, Macedonicum, & in hoc Aethiopicum, & huius semen maximè in usu est, lib. 8. comp. phar. part.

Pruna, si alius deticienda est, Damascena & Hispana seu Iberica, hodie Augustana & Cathalaunica Italis dicta, sunt multo praestantiora, vel si qua his similiter sunt pinguis, dulcia. Si ad cohibendum & astringendum sit medicamentum, Damascena immatura, vel potius quae Iorana nobis dicuntur, S. Iuliani & Turonica.

Papaver album, semen.

Piper, album, quia acrius, & linguam magis purgit, quàm nigrum, à quo per adustionem uis exhalauit, Gal. lib. 8. simpl. sed album id maturum intellige. Nam album ex Macropipere in racemum granatim debiscens, recens factum, minùs acre, & Macropiperi facultate proximum, quale apud Serapienam est accipiendum.

Pix, liquida in suppurantibus & tergentibus: sicca, in siccantibus unguentis epuloticis & glutinantibus, Gal. lib. 7. simpl.

Paonia, mas, seu eius radix vel semen: Monardus aetatis nostrae medicus longè doctissimus in Epistolis.

Polypodium, quercinum uulgè usurpatur: murale, & à saxis praetulerim cum Narbonensibus quibusdam, quod frequentissimum, & pro quercino omnes vendunt, nisi si quando adstrictione opus est: qua ratione hederam quo-

Quatuor emollientia:	{	Malua
		Alibaa
		Viola nigra
		Acanthus, id est, Branca ursina.
Quatuor femina	{	Maiores: Melonũ, Cucumeris, Cucurbita, Citrulli.
		Minora: Lactuca, Portulaca, Inthubi, Cichorii.
		Calida {
	{	Maiores: Cumini, Carui, Anisi, Fœniculi.
		Minora: Apii, Dauci, Ameos, Amomi.

Quinque radices uretica: Apii, Petroselini, Asparagi, Graminis, Rusci.

Resinarum primas non iniuria meruit Lentiscina, id est, Mastiche: inter alias verò præfertur Terebinthina, quia melior quàm Colophonia, & Fricia dicta; aut illius loco ponitur Laricea dicta, Terebinthina propè similis, Gal. 1. Comp. phar. gen. Recentioribus verò Pineæ intelligitur.

Ruta, folia Ruta agrestis: Gracis verò folia Ruta domestica. Illam verò & illius semen, Moly, vel Hesanum, vel Hesasa, vel cum Syris, apud quos nascitur, Hermola ferè vocant.

Rosa, rubra; recens in purgantibus; sicca in astringentibus.

Raphanus, silvestris.

Rosma-

Rosmarinus, folia ; interdum flos, quem nescio cur hodie vulgus A'vò, id est, Florem absolute appellat.

Rhus, cortex fructus Sumach dicti.

Stæchas, Stæchados Arabica flos.

Styrax, Calamite : nam liquidus vulgò dictus est Myrrha Staße, si verus sit.

Santalum, flauum.

Spica Nardi, Indica.

Sulfur, άπυρρον, id est, ignem non expertum, seu viuum, est nobilissimum : ad quædam extinctum, ceu nobis familiaribus, præfertur.

Σχοῖνον, id est, Iuncus : pro Schoenu anthos.

Tres flores cordiales : {
Violarum
Buglossi
Boraginis.

Thymum, Atticum, aut ex editis locis & sis, lib. 4. sanit. tuenda.

Viola, nigra seu purpurea, vulgò Martia & quadragesimalis, quod in ea tempora flos ferè incidat, & eadem recens, si haberi potest : nam sicca in efficax.

Zizipha, id est, Iuiuba, recentia & bene matura ; aut saltem integra, non putria aut vetustate exsucca : quod illis post sextum mensem ferè accidit.

Siquæ singula in singulis regionibus sunt præstantissima & laudatissima.

Alumen, Milesium.

Agaricus, Penticus, Andromacho iuniore in Theriaca.

Myss, Cyprium.

Nitrum, Berenicium.

Sinon, Syriacus.

Cuminum, Hispanum, alibi: Æthiopium, melius Ægyptio.

Anisum & Thymum, & alia plurima, Cretica, lib. 4. sanit. tuend. in diatrion piper. & diacalaminth.

Meon, Hispanum & Macedonicum.

Aristolochia, Pontica, & hac melior Cretica, lib. 10. comp. phar. part.

Phu, Ponticum.

Castorium, Ponticum.

Daucus, Creticus, semine & radice bonus: ceteri solo semine.

In Dicaarchia, quæ nunc vocatur Puteoli, Ærugo, Cerussa, Æs, Squama Æris, & alia nonnulla. Roma argenti spuma fit optima. Ex Sicilia item, magna Libya, & Creta quotannis multa præstantissima Romam afferebantur,

Hucusque Siluius.

DIA.

DIARIVM
PHARMACORVM
PARANDORVM,
ET SIMPLICIVM
LEGENDORVM,

A

MATTHIA LOBELIO collectum.

IN uniuersum annum optimè instructurus officinam Myropola, per dies & menses operarius, famulus & officinae cunctis iniungit quæ faciendæ sunt; quia nonnulla medicamenta omni tempore parari nequeunt: quorum quidam aliqua si concinnari possent, tamen non debent, quia omnia simplicia suo tempore, & in summo virium vigore (ut scitè Diosc. & Gal. docuere) colligenda, recondenda, præparanda, & aliis miscenda. Nonnulla verò quous anni cardine, solo & calo, vel minori sumptu præparantur, & miscentur. Exemplo igitur sumpto ab iis qui opera locarunt, exordium sumemus.

IANVARIO.

MENSE primo & anni primis diebus perlustranda quæ supersunt valida & integra in officinâ; ut vitiosa, cariola, antiquata, deprauata & putrefacta abiiciantur;

tur ; vt & quæ desiderantur , inueniantur ,
& absumpta restituantur.

FEBRUARIO.

QVÆCVMQVE imperata sunt mense
Ianuario , fieri possunt hoc & sequenti
mense. Et circa finem in regionibus cali-
dis , in quibus omnia præcocia sunt , col-
lige Violas ad syrupi præparationem, Con-
seruationem siue Conditum , ad Oleum,
& ad pulueres cordiales siccatas seruan-
das ; quas & tardiùs colligere potes, vt sic-
ciores sint , & calor maior adsit ad siccan-
das eas.

Collige item Keyri.

RADICES COLLIGENDI
TEMPVS.

Circa finem Februarii initio Martii , &
primo Vere collige radices in varios vsus,
priusquam vis in folia erumpat.

Censuit tamen Dioscorides, omnes in-
eipiente foliorum defluuio esse legendas,
& cælo sereno: cui in quibusdam Galenus,
Aucenna & Mesues consentiunt ; in aliis
diuersa sentiunt.

MARTIO.

RADICES quouis anni tempore col-
ligi

ligi possunt, quæ hominum cultu & factione crebra in omnem anni partem vegetæ incident: quales ferè sunt hortensæ alimentosæ. vt,

Apii vulgaris	{	Dauci
Buglossi vtriusque		Gingidii
Betæ		Caucalidis
Lactucæ	{	
Intubi		Asari
Oxalidis		Dracunculi
Raphani		Cyclaminis
Napi		Periclymeni
Pastinacæ		Cotyledonis.
Sisari	{	
Cepæ		Nam hæ quin-
Porti		que, vt bulbosæ
Allii.		quædam alię, etiã

Et præter has erraticæ,

æstate, siccatis foliis, plenæ sunt, & frequenter Autumno regerminant, alimenti pingui & crassi copia.

Siluius. Quæ verò solius nature sponte crescunt, aut semel à nobis tempestiuè feruntur aut plantantur, ferè sunt optimæ, solo aut Vere, aut (vt dixi) Autumno, paucissimæ Æstate aut Hieme. Quin & hæ quas multis anni partibus communes diximus, sunt præstantiores, cum tempestiuè satè adoleuerunt & vigent: aliis verò temporibus ignauiores; quando vi quadam & holitoris operâ & irrigatione coguntur adolescere sub cælo sibi parum propi-

propitio ; quale aestium est ac autumnale
& hiemale. Sic Vere ipso, quando pri-
mum germinare incipiunt, nobis legun-
tur in annum:

Enula	Hyoſcyamus
Althæa	Angelica vtraque
Iris	Anonis
Acorus	Aſarum
Symphytum	Aſclepias
Rufcus	Eiſtorta
Aſparagus	Betonica
Petroſelinum	Eugloſſum
Apium paluſtre	Carlina
Tœniculum	Caryophyllatâ
Bryonia	Centaureum maius
Agrimonia	Chelidonium vtriū-
Meum	que
Phu	Cotyledon
Cyperus	Cynogloſſum
Rubia, quæ potiùs	Diſtamnus albus
Autumno	Elleborus niger
Saxifraga	Eſula maior
Eryngium	Farfara
Tormentilla	Filipendula
Pentaphylon	Filix
Pæonia vtraque	Filix florida
Polypodium	Gentiana
Gramen	Iarus
Lilium	Aron
Alni nigrae radicis	Imperatoria
cortex	Lepidium

Man-

Mandragoras	Pityusa
Narcissus	Cortex rad. Populi
Nymphaea	Sigillum Mariae
Radix caua	Orchides
Capnos Plin.	Raphanus sylvestris
Rubus	& rusticanus
Scrophularia	Muscus arborum
Petasites	Cort. rad. Sambuci
Petroselin. Macedon.	Radices Ebuli.
Peucedanum	Cortex rad. Fraxini
Pimpinella	Cortex rad. Lauri.
Pistolochia	Cortices arborum.

HERBÆ ET FLORES.

Viola Martia ad
 Syrupum
 Conseruam } in regione temperata.
 Oleum }
 & cordiales confectiones.
 Keyri.
 Aquæ distillantur ex Violis & herbis hie-
 me vegetis, vt Aqua
 Umbilici Veneris
 Mandragoræ
 Semperuiui
 Capillorum Veneris.
 Adiantum omne, Asplenium, Phyllitis.
 In regionibus calidis Syrupi ex herbis re-
 centibus parari possunt, vt:
 Capillorū Veneris simplex & compositus
 Grana

Grana hederæ arboreæ

Oculi Populi.

A P R I L I.

Quæcumque omnia Martio mēse, initio
Aprilis parari & colligi possunt.

Keyri Primula Veris

Narcissi flores ad oleum

Cochlearia Orchides Salvia vita.

M A I O.

Quæ prætermiſſa sunt mēse Aprilis,
fiant initio Maii.

Distillantur herbæ quæ ad statum per-
nenerunt.

Herbæ quæ iam caulem producunt, &
semen edunt illo mēse, conseruantur ad
Theriacam vel aliam compositionem. Re-
ponantur in altiori parte domus.

Vnguenta ex succis fiunt.

Emplastra ex succis herbarum parantur.

Conseruationes ex plantis.

Colliguntur

Absinthii coma ad conser.

Eupatorium ad succum.

Paludapium

Fumaria

Daphnoides

Genistæ flores

Cichorium

Lactuca syl.

Scri-

Serides	Phyllitis
Len ^s palustris	Borago
Leucoia	Buglossum
Lichen	Bursę pastoris suc-
Mezereon	cus
Napi semen	Limonium Germa-
Plantago	nicum, seu Pyrola
Lupulus	Ophioglossum
Tamariscus	Pulmonaria vtraque
Thlaspi semen	Rosę
Vinca Peruinca	Rosmarini flores
Bugulę	Flores Sambuci.
Asplenium	

IV NIO, & initio IV LII.

Abrotonum	Cassitha
Agrimonia	Centaurium minus
Alchimilla	Chamędrys
Altercum, siue	Chamępitys
Hyoscyamus	Rosę in regioni-
Althęę flores & fo-	bus temperatis
lia	Syrupi Ros. confer.
Anethum	oleum, vnguen-
Anthemis vtraque	tum, succus
Artemisia	Betonica
Asari folia	Brassica marina
Ballotę	Botrys
Calamintha mōtana	Branca vrsina
Calendulę stillaticia	Cari semen
Carduus benedictus	Coriandrum
	Epi-

Epithymum &	Papauer Rhœas
Epithymbra	Parietaria
Equisetum	Parthenii siue Co-
Euphrasia	tulę flores
Galega	Periclymeni flores,
Genistę semen	& fructus, & folia.
Gratiola	Petroselini Mace-
Hypericum	donici semen
Hyssopum	Phlomos
Iacobæa	Pilosella
Labrum Veneris	Polium
Laurus	Polygoni aqua &
Lyfimachia lutea	succus
Maiorana	Portulacę succus &
Marrubium	stillaticia
Marum	Ros solis
Matricaria	Ruta vtraque
Melissophyllum	Sabina
Mentha	Salvia
Menthastrum	Sanicula
Mercurialis suc.	Satureia
Millegrana	Serpyllum
Nepita	Scordium
Numularia	Verbena
Opium	Veronica.
Origanum	

I V L I O.

In regionibus temperatis, quę præter-
missa sunt Iunio, facienda.

Quæ-

Quæcumque Solis feruorem requirunt, paranda, vt Theriaca, quæ in calidioribus regionibus parari solet Iunio mense, vbi omnia sunt præcocia.

Parantur Trochisci Aliptæ moschatae, quia mollescunt Ladanum & Stryax, si Soli exponantur.

Quòd si quis eo tempore hæc neglexerit aut prætermiserit, licebit aquam Rosaceam addere calidè ; & vi caloris liquefiant, (sicuti balneo ,) quod melius est, quia illa longa insolatio exsoluit vires odoratorum.

Apud nos quia semina seriùs maturefciunt, insolatio & fermentatio Theriaces potest iuari, & accelerari in balneo vel hypocausto.

Colligenda in regionibus calidis:

Abinthium	Sem. Sefeli
Abrotonum	Massiliensis
Ageraton	Sem. Lithospermatis
Coriandrum	Lupinus
Dauci Cretici semen	Sem. Maluæ
Sem. Petroselinii	Flores Meliloti
Hydropiper	Sem. Anethi
Pulegium	Morus
utrumque	Orobus
Lauendulæ flores	Capita & Sem. Papaueris vtriusque
Ligustici semen	Psyl-

432 DIARIUM PHARM. PARAND.
 Psyllium Sophia semen
 Ribes Tanacetum.

AUGUSTO.

Quaecumque neglecta aut omissa sunt
 præcedente mense, fiant Augusto.

Colligenda:

Althææ semen	Fraxini semen
Sem. Cataputiæ	Milium
Cnici semen	Flos Nymphææ
Cornus	Petum. Mel Peti
Cynosbatos fructus	Omphacium
Dauci vulgaris se- men	Prunus syl.
Cucumis Elaterii	Sem. Sambuci & Ebuli
Rhamni Cathartici sem.	Momordica
Polium	Scordium
Ricinus	Seseli Æthiopici se- men
Spica Lauendulæ	Sem. Hyoscyami.
Tribulus aquaticus	

SEPTEMBRI & OCTOBRI.

Antispodium è Myrto & Cydonio
 Cortices Castanearum
 Cotonea mala Halicacabum Mespilus
 Rhamni cathartici semen
 Radices nonnullæ omissæ Vere nouo. vt,
 Iridum Pæoniæ Acori.

NOVEM.

NOVEMBRI & DECEMBRI.

His duobus mensibus, Nouembri videlicet ac Decembri, eadem erit ratio, si modò in eis cōtigerit eiusmodi cæli temperies, vt radices adhuc validæ nullâ vel frigoris vel niuis tempestate concutiantur. nam sæpe iisdem mēsis contigit, vt sine ullâ cæli iniuriâ Pharmacopœis quod reliquum est radicum in hortis remanentium, ac quæ ac in præcedentibus, colligere liceat.

Sequuntur & nonnulla purgantia medicamenta M. Lobelii.

ALIQUOT
MEDICAMENTA
COMPOSITA
 HABERE IN PROMPTU
 OPERÆ PRETIUM.

DOLUM esse, si quis Compositis utatur, Villanovanus dixit, ubi in promptu habentur Simplicia: Variis tamen de causis nonnulla Composita pharmaca non minùs utilia quàm necessaria sunt. Prima & potissima, quotiescumque præcipites implicati morbi, eorundemq; sauiissima symptomata adeò urgent,

gent, ut noua medicamenta, Magistralia vocata, repente per otium concinnare non liceat. Secunda, & alia, quia multa comprobata, & vsa & ratione recepta compositiones fermentatione egent; unde noua & optata exoritur facultas; quandoquidem simplicia quouis loco, celo, & solo, ad manum esse nequeunt; ideo quo tempore maximè vigent, in annum usum ex his composita nonnulla medicamenta preparari, permisceri & asservari opere pretium est, ut Theriaces compositio, Mithridatica, Philonis antidotus, & huiusmodi. His rationibus ductus, quia medicamento purgante indies utendum, aliquot tuta eaq; pauca pharmaca composita, blando nulloq; labore euacuantiâ, singulis humoribus dicata, nobis elegimus; quibus diu felicissimè vsi sumus, & ex duabus tribusve compositionibus vnâ fecimus, ne mole & copia compositionum obruamur; quæ diu in officinis asservari solita, sæpe putrent, non sine Pharmacopœorum & agrotantium dispendio.

CHOLAGOGVM ROSATVM

CLEMENS, OMNI ETATI VTILE;
ori, ventriculo & visceribus gratum; febribus & affectibus biliosis aptum. Respondet
Electuario Rosato, & Electuario è Prunis
solutiuo, & Electuario è Psyllio.

R̄. Succi Rosarum rub. ℥ xv.

Sacchari albi ℥ xxx. [xxxvj. al.]

Mcl.

Mellis candidi despumati ℥ vj.
 Prunorum ℥ xx. quæ exhibent pulpæ
 solidiusculæ ℥ xvj.

Passularum à stipitibus mundatarum ℥ xij.
 quarum pulpa solidiuscula est vnciarum
 vj. Pruna & Passulæ coquantur se-
 paratim ad mollitiem ex decocto se-
 quenti, & per setaceum cernantur:

℞. Cichorei totius
 Boraginis Acetosæ
 Polytrichi, vel Adianthi } ana m. iij.
 Endiviæ

Hordei integri m. j.
 Glycyrrhizæ mundæ ℥ j. β.

Florum Violarum
 Boraginis ana m. j.

Anisi ℥ iij.

Fiat omniū decoctio in f. q. aquæ ad ℥ iij.

In cuius colatura coque in vase occluso

Pruna & Passulas. In residuo infunde, co-
 que leniter

Seminis Psyllii

Quatuor seminum frig. maiorū } ana ℥ β.

Sem. Lactuæ

Oxalidis

& Portulacæ contusorum

Dissolve G. Tragacanthi ℥ j. β.

Saccharum, Mel, & Succus Rosarum co-
 quantur ad Electuarii solidiusculi con-
 sistētiam: deinde pulpæ & emulcōnes
 solum addantur, iterumque coquan-

T 2 tuf

rum lento admodum igni: tum demum
insperge puluerum

Cinnamomi electi ℥ β.

Santalorum rub. ℥ j. β.

Santal. alborum ℥ vj.

Caryophyllorum

Surculorū vel foliorū Lentisci } ana ℥ j. β.

vel Caryophyllorum ℥ ij. ʒ j. [in pe-
nuria foliorum Lentisci]

Macis ʒ iiij.

Adde denique singulis lib. siue ℥ xij.
huius Electuarii, Scammonii optimi ℥ j.
cocti in ℥ j. β. Succī Rosarum lento igne
vel cineribus calidis, quemadmodum co-
quitur à Mesue in suo Elect. Rosato.

Tota compositio est librarum v. & ℥ v.
Dosis à ℥ iij. ad ℥ iiij. v. & vj.

Si velis minus purgare, vtere minori
dosi. medicamenta enim validiora minori
dosi assumpta, debilia sunt.

Hęc & quamplurima huiusmodi purgā-
tia, in Chylismata redigere operę pretium.

EXTRACTVM MELANAGOGVM,

SANGVINEM DEFECANS, ET
serosa excrementa euacuans, omnibus cutis &
cuticula vitiis, lepra & elephantiasi conue-
niens, siue à bile, siue à pituita salsa: Spleneti-
cum & Hepaticum medicamentum efficax.

℞. Succorum Rosarū rub. defecatorum ℥ ij.
Succ.

Suc. Fumariæ

Lupulorum

Boraginis

Pomorum dulcium } ana ℥ j.

Mercurialis

Endiuic vel Cichorei

Vini albi

Quibus decoque sequentia in balneo
operculo occluso.

℞. Polypodii recentis, & adhuc viridis ē

Quercu vel Fraxino ℥ vj.

Foliorum Senæ mundatorum ℥ ix.

Summitatum & florum Thymi,

Cassithæ

& Absinthii

} ana ℥ vj.

Radicū Lapathii acuti virentiū

Helenii Ebuli, vel

Corticis radicū Sambuci

} ana ℥ j. ℞.

Corticis rad. Fraxini

& Populi nigri

Capillorū Veneris vel Polytrichi

Asplenii Chamædryos

} ana m.

Chamæpityos

j. ℞.

Florum Chamæmeli Romani

& Cotulæ fœtidæ siue Parthenii ana m. j.

Seminis Cnici ℥ iij.

Seminis Anisi

Fœniculi

Carui

} ana ℥ vj.

Contusis. infusis, decoctis, expressis &
transcolatis infunde

T 3

Aga-

Agarici candidissimi & leuissimi

Hermodylloz, &

Pulpæ Colocynthidis ana ℥ j.

Omnium Myrobalanorum ana ℥ ij.

Zingiberis Cinnamomi

Schœnanthi Macis

Galangæ Garyophyllorum } ana ℥ j.

Iterum expressis & defæcatis percoquantur lento admodum igni, cum mellis candidi ꝑ. tribus, ad mellis vel Electarii liquidi crassitudinem. Addendo singulis ꝑ. Scammonii præparati vel cocti in succo Rosarum, vt antè diximus, ℥ β. pul. Gummi Arabici ℥ j. Dosis à ℥. iij. ad ℥. iiij. & vj.

Extremis morbis adiiciuntur vniuersæ compositioni

Hellebori albi

& nigri ana ℥ β.

Fiat Chylariū. Dosis à drachma j. ad duas.

CATHARTICVM

HYDRAGOGVM.

R. Radicum Graminis ℥ vj.

Rad. Asari ℥ j.

Granorum Hederæ arboreæ ℥ iiij.

Garyophyllorum Galangæ tenuis

& Cinnamomi ana ℥ ij.

Coquantur ex arte, vt dixi modò, in f. q. aquæ mulsæ, & ꝑ. j. vini albi, ad ꝑ. j.

Colaturæ adde Succorum rad. Iridis & Brassicæ

Brassicæ marinæ ana l. β.

Succorū Chamelæç } densatorū, vt docui-
& Thymelæç } mus capite de Cha-
malæa, ana ʒ iiij.

Vel eorundem vice in regionibus frigi-
dis, quæ carent vel non abundant
Chamalæa & Thymelæa, sume

Extracti Laureolæ vel Gratiolæ ʒ j.

Percquantur igni lento cum Sacchari
℥. j. Ab igne ubi abstuleris, adde pulueris

Radici Mechioacæ ʒ j. β.

Tartari albi & Spec. Aromatici Rosati
ana ʒ β.

Macis ʒ ij.

Olei stillatitii Cinnamomi, Caryoph. &
Anisi ana ʒ β.

Datur ex aqua Graminis & mulsæ à ʒ
iiij. ad ʒ iiij. cum pari quantitate Mela-
nogogi, & Asari decocto.

DIACNICVM CVM CITRO,
SOLVTIVVM, PHLEGMAGOGVM
& Hydragogum, quartana febre affectis,
vt si quod aliud, utilissimum. Respondet
Diacarthamo & Electuario à Citro solutiuo
Monspeliansium.

Hæc Compositio à Cnico siue Carthamo
nomen accepit, tamquam precipuo agente: me-
rito igitur ʒ iiij. Medullæ seminis Cnic.
cum Rondeletio legendum, pro ʒ iiij. (vt de-
pranatis

*prauatè habent omnia exemplaria) censemus.
Ad hac Cnici semen omnium viscerum obstru-
ctiões referat; collusiem propellit, & pitui-
dam purgat egregiè.*

Recipit autem Medullæ seminis Cnici
℥ iiij. vel eius loco sume seminis Cnici
boni & pleni ℥ xij. ʒ vj. ʒ ij.
(ex ʒ j. autem seminis habebis ʒ vj. me-
dullæ)

Contundantur, & fiat emulctio ex aqua
mulsa, vel iure gallinacci, vt docet Diosc.
Confer. Corticis Citri melle conditi [ad
deterfionem pituitæ] ℥ j. β.

Confer. Violarum &

Florum Boraginis ana ʒ x.

Carnis Dactylorum vino albo macerato-
rum ℥ j.

Pul. specierum Diatragacanthi frigidæ
℥ j. β.

Turbith ℥ j. ʒ vj.

Diagridii vel Scammonii ℥ j.

Zingiberis albi ʒ ij.

Hermodactylorum ʒ iiij.

Spiritus Anisi, vel

Fœniculi Cochlearia tria

Mellis optimi despumati ℥ xij.

Sacchari albi ℥ xx.

Dissoluatur in ℥ j. β. Succu Cydoniorum
& s. q. aquæ mulsæ.

Terenda terantur & permisceantur.

ANTI-

ANTIDOTI DIAPHOENICI

Mesue, emendata descriptio.

℞. Dactylorum Cheyron, id est, è Chayro oppido, non Cirrhon siue fuluorum, ut malè ex Græco vertit Ruellius, nonnullas officinas secutus, ℥ xij. & β.

Macerentur vino albo [Rondelet.] loco tepido ad mollitiem, terantur, cernantur per cribrum.

Pinearum (non Penidiorum) aqua hordei mundatarum & infusarum ℥ v.

Turbith optimi ℥ iiij. ℥ iiij.

Amygdalarū dulcium purgatarū ℥ iij. ℥ vj.

Scammonii ℥ j.

Zingiberis Piperis longi

Cinnamomi Macis

Galangæ Xyloaloës

Foliorum Rutæ siccorum

Anisi Fœniculi

Dauci Cretici, vel eius loco Cari semen aromaticum.

} ana ℥ ij. β.

Probè trita omnia excipiantur libris tribus Mellis despumati ex infusione vini Dactylorum & aqua Hordei, in qua post lotionem Pinci & Amygdala macerata sunt.

Tota compositio est ferè lib. v. & ℥ xj.
Dosis ab ℥ β. ad ℥ vj.

T 5

Hæc

Hæc compositio ad euacuandos crassos humores facta est.

ELECTARIUM INDVM.

Diffuadet preparationem Electarii Indi noster Rondelletius; quia non multum differt à Diaphœnico. Adstringentia & attenuantia Electuario Indo addiderunt, quæ deteriores potius compositionem fecerunt, & deprauârunt, ut exploranti facile patebit.

LENITIVA Æ CASSIA

medicamenta.

E Cassiæ Ægyptiæ siliquis à diuersis auctoribus multa & varia medicamenta lenitiua descripta, minimè paranda aut dispensanda censentur, quia vel acescunt vel exiccantur, & eorum laxandi vis deperditur.

FLOS CASSIÆ,

seu Cassiæ extracta.

E Cassiæ recentis & prægnantis fistularibus siliquis pulpa elicitur, quam Florem Cassiæ & Cassiam extractam vocant: Sed cum Cassiæ Siliquæ siue fistularis recens pulpa melius asseruetur in sua theca, quàm excreta; quid extractione ante usum opus est? Triplex Cassia extracta in officinis
pro-

proflare solet : Cassia extracta sine Sena & cum Sena ; Cassia extracta cum Manna ; Cassia cum Saccharo & cum Melle , pro clysteribus & pauperibus. Si præscribatur à medicis , paretur hoc sequenti modo.

CASSIA extracta communis
Nicolai.

℞. Florum Violarum
Violariæ siue foliorum Violarum,
Maluæ,
Mercurialis, Betæ
Parietariæ ana M. j.
Absinthii Pontici siue vulgaris M. f.
Herbæ istæ virides coquantur artificiosè
in f. q. aquæ ; è cuius colato ablue fili-
quas Cassiæ ; & dilue in eius portiu-
cula pulpæ Cassiæ ℞ j. Mellis ex reliqua
colati parte despumati ℞ β. percoquan-
tur lento igne ad electarii formam.
DIACASSIA cum MANNA non mul-
tum differt à Diacatholico , nisi Senā
Rhabbarbaro & Polypodio.

DIACATHOLICON Nicolai,
vel potius è Dia-catholico
Liquamentum.

Huius vniuersalis medicamenti varia
est descriptio. Exemplaria vulgata habent

T 6 p 10

pro pulpæ Cassiæ Thamar-Indorum ana
 $\mathfrak{z}$ duabus Sacchari $\mathfrak{l}$ ij. id est $\mathfrak{z}$ xxiiij. An-
 dernachus autem pro $\mathfrak{l}$ ij. Sacchari perpe-
 ram addit Cassiæ & Thamar-Indorum &
 Senæ mundatæ ana $\mathfrak{z}$ viij. Rondelletius
 verò $\mathfrak{z}$ vj. mediocritate fretus. Hoc Ca-
 tholicon lene siue mite in suauissimam &
 lenissimam, cum Cassiæ operatione maxi-
 mè conuenientem compositionem, rede-
 gimus : quam è Diacatholico Liquamen-
 tum siue Extractum diximus ; neglecto
 Diacatholico maiore Fernelii, quod reci-
 pit Turbith & Diagredium, ab his beni-
 gnis medicamentis & intentione Nico-
 lai multùm aliena. Paretur ergo in hunc
 modum:

$\mathfrak{R}$. Radicum Filiculæ siue * Polypodii re-
 centium, fol. Senæ mundatorum ana
 $\mathfrak{z}$ xvj.

Glycyrrhizæ rasæ

Anisi ana $\mathfrak{z}$ ij.

Seminis Fœniculi $\mathfrak{z}$ j.

Foliorum Violarum M iij.

Florum Violarum M j. β .

Quatuor seminum frigidorum maiorum
 ana $\mathfrak{z}$ j.

Contusa omnia, demptâ Senâ, & semi-
 nibus frigidis, floribusque Violarum, 24.
 horas vel biduo aquæ pluuiæ $\mathfrak{l}$ v. vel q. s.
 madefacta, decoquuntur leuiter ex arte in
 balneo Mariæ; mox paulo antequam ab
 igne

igne deponantur, Senam adiiciunt, cum feminibus frigidis & floribus Violarum; maceranturque calidè aliquot horas in balneo. Vbi tantisper refrixerint, linteolo excolantur, & leniter exprimuntur, ne Polypodii & Senæ vis adstrictoria eliciatur. Colatum iterum decoquitur, dum mellis crassitudo fiat, adiectis Sacchari boni subrubri, perdulcis, vel albi pinguis ꝑ iiii. Postea ab igne remotis adde Floris Cassiæ, vapore decocti præscripti extractæ, & Thamar-Indorum ana ꝑ vj. Sacchari candi & Penidiarum ana ꝑ j. β. Succī vel Infusi Ros. ꝑ iiii. Æstate addi poterit decocto libra vna succi Mercurialis defæcati & purificati, & pro diuitibus in singulas ꝑ scrupulus vel ꝑ β. Rhabbarbari selectissimi.

* Polypodii magma [*secundum Rondeletium*] aut crassamentum, quia copiosos flatus gignit, ventrem lædit, eumque magis obstruit quàm reserat, leuiter Polypodium decoquendum iussimus, vt efficacius suas vires, easque suauiores, exferat. Decoctionem enim mediocrem sustinet, quemadmodum Sena & Turbith, vt monuimus in nostris Stirpium Observationibus Latinis. Pondus eius etiam adauxi, quia vili emitur, pauperum commodo; longèque maiori pondere in decoctis, vt Sena, & alia permulta, quàm in substantia, vt vulgus loquitur, assumitur.

T 7

Aliquis

Aliqui omittunt Saccharum Penidia-
rum; leui incommodo, quia Penidia pa-
rantur ex Saccharo pingui, leniente.

ELECTARIUM LENITIVUM.

Elect. Lenituum conuenit cum Diaca-
tholico & Diacassia; quare eo carere possu-
mus. Hæc de Electariis lenioribus suffi-
ciant, pluribus humoribus, exustis potis-
simùm, expurgandis idoneis.

DIA-SEBESTEN.

Dia-Sebesten Montagnanæ bilem te-
nuem euacuat. In Italia & regionibus cali-
dis magis vsitatum quàm in hisce frigi-
dis tractibus, vbi rarò dispensatur, quem-
admodum Elect. è Psyllio Mesuæ, quo
etiam carere possumus. Recipit copiosè
Scammonium cum trochis. è Spodio vel
Antispodio, ex Oxyacantha, trochis. Dia-
rhodon, quò Scammonii vires remissiores
fiat, & alui fluores dispendiosæ vitentur.
Pro hisce inusitatis Electariis medicus
doctus facilè Cholagogum Rosatum de-
cocto conuenienti siue è Myxariis siue è
Psyllio, Fumaria, Epithymo, Eupa-
torio, Rhabarbaro & huiusmodi, pro ra-
tione & natura morborum, diluit.

ELECTARIUM è Succo Rosarum Ni-
colai, fortissimum est cholagogum, & mi-
nùs castigatum aut emendatum.

Antido-

*Antidotus sine CONFECTIO HAMECH,
apud Mesuem.*

Ex veterum Antidotis retinent hanc confecti-
onem neoterici, ob insignes vires ad
omnes morbos ex pituita salsa, flava bile,
adultisq̃ue humoribus ortos, & prauos
eorum ichores; scabiem, impetiginem,
elephantiasim, luem Veneream, & quęvis
cutis & cuticulę vitia. Improbandi tamen
sunt qui hac compositione vtuntur in pi-
tuita crassa euacuanda, ob Myrobalanos,
quę magis impingunt materiã lentam, ex
Galeni & antiquorum sententia. Sed quia
hęc compositio (vt scitè monet Rondel-
letius,) sine arte composita videtur, &
contra theoremata à Galeno, Mesueo &
aliis tradita: (nam infunduntur diutius
& coquuntur maximè inæqualia, vt Poly-
podium, Myrobalani, Agaricus, Colo-
cynthis, Rhabarbarum &c.) lubuit eius
parandi rationem explicare. Quid enim
opus quinque diebus in macerando Poly-
podio ex sero lactis: cum nostra ætas ipsum
Guaiacum, lignum durissimum, eiusq̃ue
cortices, & huiuscemodi 24. horis aqua
tantum feliciter maceret. Serum autem
diutius asseruatum facilè acefcit, situm
ducit, & putret. Octo vel 10. horarum
Rhabarbari infusum (præterquam in alui
fluori.

fluoribus, ventriculi & intestinorum imbecillitatibus, lubricitatibus & læuitatibus à bile alimentis permixta, vbi solemus exhibere fortem Rhabarbari expressionem, & ipsum Rhabarbarum in tota substantia) commendatur à perbonis medicis, ne vis adstrictoria eliciatur. Hæc monuimus, vt nonnulli è nostris pharmacopœis sint paulò diligentiores in parandis pharmacis, ediscantque rationem componendorum medicamentorum, quam ipsi modum faciendi vocant.

℞. Myrobalanorum flauarum ℥ iiij.

Cepularum Indarum

Rhabarbari

Epithymi ana ℥ ij.

Agarici Colocynthidis

Polypodii querni ana ℥ xvij.

Abſinthii Thymi

Senæ ana ℥ j.

Violarum ℥ xv.

Aniſi Roſarum Fœniculi ana ℥ vj.

Succi Fumarię Mercurialis ana ℥ x.

Pruna numero ſexaginta

Vuarū paſſarum à vinaceis purgatarū ℥ vj.

Polypodium leuiter contuſum, cum Paſſulis, Abſinthio, Prunis, Fœniculo & Aniſo 24. horas mafeactum ex ſeri lactis aſini vel caprini q. ſ. in vaſe oris anguſti obturato, ferueſce aliquot leuioribus ebullitionibus: deinde addatur Colocynthis

this contusa & forficibus incisa, cum Agarico, nodulo laxo excepta: Thymum, Epithymum, Myrobalani, Sena, Violæ, Rosæ & Rhabarbarum macerentur 12. horas, & vnica feruefactione parumper decoquantur, addito Succo defacato Fumariæ, quia paucam aut ferè nullam sustinent decoctionem. Cola leniter exprimendo. In colati portiuncula dissolue Mannæ ℥ ij. & coletur. Coque igne tantillo colati reliquam portionem, addita sesquilibra Sacchari boni, vsque dum mellis crassitudinem habeat. mox vbi refrixit, tepenti adhuc syrupò misce Cassiam, Thamar-Indos, Mannam & Scammonii præparati ℥ j. ℞. paulatim inspergendo puluerem hunc:

Myrobalanorum flauarum

Cepularum

Indarum ana ℥ ℞.

Bellericarum

Emblicarum

Rhabarbari

Seminis Fumariæ ana ℥ iij.

Seminis Anisi Spicæ Nardi ana ℥ ij.

TRYPHERARVM *differentiæ.*

Trypherarum variæ sunt descriptiones. Quæ Galeno adscribitur apud Mesuem, recipit multa quibus Galenus nunquam vsus est, vt sunt Moschum, Ambar, Caryophylli,

phylli, Nux myristica, Macis & Santala.

Tryphera magna Nicolai cum Opio parabatur, & sine Opio: sed cum Opium auferretur, adimenda Hyoscyamus & Mandragoras: cum non minus sterilibus mulieribus aduersentur quam Opium.

Est & alia Tryphera minor, ad differentiam maioris, ex arte Phenonis. Item Tryphera Moschata Mesuæ &

Saracenica duplex { Mesuæ, &
Nicolai.

TRYPHERA *Persica*.

Trypheram Persicam Mesuæ, quia apud multos usu recepta, & à medicis Rhodomagenis & Rondelletio comprobatur in refrigerando ventre, eodemque relaxato confirmando & roborando, omnesque humores ferè euacuando cum astrictione, & refrigeratione, sine vlla ventris lésione, retinuimus; delicatis & imbecillis tutiorem futuram quam Antidotus Hamech; ob Diagredium & Colocynthida: quamuis validiora medicamenta mitescant cum aliis in pauca quantitate exhibita. Sic enim paratur.

℞. Succorum Solani

Endiuia satiuæ

Apii defæcatorum ana ℥ ij. aut q. s.

Succi Lupulorum ℥ j.

Pru-

Prunorum Damascenorum numero 1.

Violarum recentium & Rosarum recentium ana $\mathfrak{z}$ iij. vel $\mathfrak{z}$ vj. Succo, penuria Rosarum recentium siccarum.

Foliorum Senæ

Myrobalanorum Citrearum

Cepularum

Indarū confricatarū in oleo

amygdalino dulci

} ana $\mathfrak{z}$ iij.

Agarici $\mathfrak{z}$ j.

Cassithe $\mathfrak{z}$ β .

* Epithymi $\mathfrak{z}$ v. * pro $\mathfrak{z}$ 4. Epithymi, ut

Spicæ Nardi Indi- in veteri exemplari le-
cæ $\mathfrak{z}$ iij. gitur, Cordus, Anti-

Feruet fac paulisper, dotarium Florentinum

& alii nonnulli $\mathfrak{z}$ 40. legunt. Succorum au-

tem prescriptarum l j. Quæ quantitas longè

superat omnia huius medicamenti simplicia: ad-

de quod calidior foret eius operatio, & succi

ingredientia vix caperent quæ infundi debent:

eoque quidam decoquunt, & infundunt in bal-

neo occluso. Syrupus ex Epithymo Mesue, cui

nomen ab Epithymo tanquam præcipuo agente,

$\mathfrak{z}$ xx tantum Epithymi primo loco habet.

cola, & in colati dimidio dissolue

Pulpæ Thamar-Indorum $\mathfrak{z}$ iij.

Pulpæ Cassiæ $\mathfrak{z}$ iij.

Mannæ $\mathfrak{z}$ j. β .

Io-Sacchari sive Sacchari Violati $\mathfrak{z}$ xij.

Alteri colati parti adde Sacchari optimi

$\mathfrak{z}$ xxxvj.

Aceti

Aceti boni ℥ j.

Coquantur igne lenissimo, & supradictis
commisceantur.

Deinde adde sequentia in puluerē redacta;

Rhabbari selecti ℥ ij.

Myrobal. Citrinarum ℥ j. ℞.

Indarum

Chebularum ana ℥ j.

Bellericarum

& Emblicarum ana ℥ ℞.

Seminis Fumariæ

Trochiscorum Diarhodon

Macis Mastiches Cubebarum

Spodii vel Antipodii è Myrto vel Cydoniæ

Santali citrini ana ℥ ij.

Seminum Cucurbitæ

Citrulli

Melonum

Cucumeris mundatorū

} ana ℥ ij. ℞.

Anisi ℥ ℞.

Spicæ Nardi ℥ ij.

Tenuissimè trita inuoluantur oleo Viola-
to: & fiat omnibus mixtis Electarium ar-
tificiosè.*PILVLÆ AGGREGATIVÆ,**ex inuentione D. Mesuæ, inter om-
nes Aggregatinas potissima.*Quia omnes humores implicatos è capi-
te, ventriculo, hepate & visceribus eua-
cuant,

euant, Catholicæ vocantur, aut Diacatholico comparantur; & quoniam ad multa utiles, multiq̃ue vsus quotidiani; earū descriptionem damus ex veteri exemplari depromptam.

R. Myrobalanorum Citrinarum

Raued seni ana ʒ iiij.

Succi Eupatorii Mesuæ, id est Agerati
Diosc. seu Herbæ S. Mariæ

Succi Absinthii ana ʒ ij.

Diacredii siue Scammonii præparati succo Rosarum

Turbith boni Aloës ana ʒ vj.

Myrobal. Chebularum Indarum

Agarici candi dissimili

Colocynthidis

Polypodii ana ʒ iij.

Mastiches

Rosarum

Salis Gemmæ

Epithymi

Anisi

Zingiberis ana ʒ ss.

Elect. Rosati Mesuæ q. s.

Fiant pilulæ. Ne fortiores sint, formentur cum Elect. è Succo Ros. ait Rondeletius.

In his pilulis hoc reprehensione dignum, quòd vulgus pharmacopœorum, Cordum, Wecherum & alios sequens, tum in Superiori Germania cum & Inferiori, pro Eupatorio Mesuæ, Gratiolam, visceribus

ribus impendiò effrenatum hostem, substituant. Ageratum enim esse Mesuæ Eupatorium, superabundè docuimus in nostris Stirpium Aduersariis.

HIERA AROMATICA,

sive Pilula ex Aloë, aromatica.

℞. Aloës Succotrinæ, aliquoties macerata succo Rosarum rub. & exsiccata in clibano ℥ iij.

Agarici Trochiscati tenuissimè triti ℥ iij.

Cinnamomi

Rad. Afari

Spicæ Nardi

Mastiches

Garyophyllorum

Macis

Galangæ

Schoënanthi

Xyloaloes

Croci

} ana ℥ j. 3 β.

} ana 3 ij.

Cum Syrupo è Stœchade excipiantur.

PLURA iam non excutiemus, freti D. Rondeletii Pharmaceuticam Officinam mendis innumeris vindicatam, tandem in publicum prodituram.

Querenti autem Medicamentorum varia & comprobata genera, eiusdem Rondeletii Remediorum formulæ obiciantur.

QUIA VERÒ in hisce Aquilonicis plagis

gis tot Seplasiarii , Salgamarii potiùs
quàm pharmacopœi; Barbitonfores , Li-
thotomi , Circumforanei , Agyrtæ , Ludi-
magistri , medicamentarii indocti , & sa-
cificuli vafri , rapaces & lucri avidissimi,
nulla medicinæ parte illis probè peruesti-
gata , per hominum mortes experimenta
agitantes , tam repentiè hodie Medici aut
potiùs medicaſtri fiunt : qui tandem in lo-
cum experientiſſimorum Medicorum ir-
reperunt; magno ignaræ gentis , rudis
& rutiçæ turbæ applauſu : apud quos ſor-
det, laceratur & malè audit ars Medica di-
uina, nobiliſſima & antiquiſſima, ſummo
ægotantium diſpendio , & tædio probor-
um medicorum; conſultò dataque opera
eatenus & parciùs attingimus , imò præ-
termiſimus (tanquam nefas plagiumque
profanare & perdere artem) medicatos
ſuccos ſive nobiliſſima Liquamenta , Ex-
tracta Cathartica vocata, quæ longè mi-
nori noxa & mole, maiori cum efficacia
in corporibus egregiè operantur: tamdiu
uſquedum leges ceſſabunt in hos indoctos
& inexpertos carnifices , qui ſe medicos
proſitentur , ubi aliquot remediorum
formulas memoria didicerint , animad-
vertere.

SUCCEDANEA,

QVIV PRO QVO vocant.

AΝΤΑΔΙΟΠΕΑ, hoc est, Simplicia, quæ aliorum facultate similium penuria supponi possunt medici consilio, quæ nomine Galenic circumferuntur, & à Paulo ad verbum propè citantur, Galeni non esse hinc liquet, quod statim ipso initio Galenum citat. Adhæc Anacardii fructus mentionem facit, qui Galeno ignoratus fuit. Postremò multa supponit absurdissima: ut loco Agarici, Euphorbium; pro Serpyllo, Potamogitona; vice Galla, sordes gymnasiorum; in locum Polypodii, radicem Chamelæ aut Chamæleontis; pro Polytricho, Absinthium, & alia eius generis plurima viribus dissimilia. Tamen quæ recipienda magis sunt, tum indidem, tum ex Galeni libris, tum etiam ex Arabibus vicumque proferemus: ut
 PRO Aqua pluuiæ, supponi potest Aqua fontana pura, & ab omni mistione sinceræ. Galenus lib. 1. comp. pharm. part. in diacodio.

Acatia, succus & caro Prunorum agrestium, vel Hypocistis, Auic. 2. Canon.

Asaro, Acori par pondus & dimidium. Carpesium quoque pro Asaro & cum Asaro, lib. 2. comp. pharm. part.

Absinthio, cum Galen. Abrotonum: & econtra pro Abrotono, Absinthium.

Alcan-

Acanthii semine, Lychnis, & contra dymcarum.

Acantha Arabica seu Ægyptia herba (qua Sucaba [al. Sucaba] Serapioni dicitur) Acantha leuce nostras, eidem dicta Bedegar.

Alicacabo, semen Solani.

Aspaltho, Pix liquida, Brutia.

Æthiopica olea lachryma, lachrymarum Aca- cie partes dua: seu pro gummi Elemni, gummi Arabicum.

Acoro, ad flatum & hepar, ac lienem iuuand- um, Cumini par pondus, & tertia pars Ari- stolochia. Auicenna.

Anchusa, Hyacinthus.

Arsenico, Sandaracha.

Amylo, sicca Farina.

Amygdalis amaris, Absinthium.

Aristolochia quauis, una ex tribus Aristolochiis, quamcumque habueris. Galen. lib. 3. comp. phar. part.

Adipe vulpis, ursinus.

Adipe ceruino, anserinus.

Alumine, Sal fossilius.

PRO Balauftio, Malicorium.

Buccinis, Ostrea usta.

Balsami liquore, Myrrha stacte.

PRO Cinnamomo, Casia, aut Anomi du- plum, ad odoris gratiam. Gal. lib. 5. comp. phar. in dentificio. Pro Cinnamomo, du- plum optima Casia, vel cum Quincto me- dico duplum vel multum Carpesii, vel carie

non paucior *Casia*, Gal. lib. 2. 3. & 8. comp.
 phar. part. & lib. antid. Quidam carentes
Cinnamomo, in vicem eius ponunt aequali
 pondus ex semine *Cardamomi*. *Damocrates* in
Cyphi, lib. 2. *Antidotorum* Gal.

Casia, *Cinnamomum*. Galen. lib. 2. comp.
 phar. part.

Casia cortice, *Nardus Indica*, vel *Malobathri*
folium; vel contrà, lib. 6. comp. phar. part.
Chamemeli floribus, duplum foliorum & ra-
 dicum.

Costo hodie rarissimo, *Pyrethri* dimidium, vel
bacca Cedri, vel radix *Helenii* vel *Ireos*.

Cimolia terra, ex *Cimolo* una *Cycladum*, re-
 trimentum ferri & mola simul attritorum.

Cardamomo maiore, minus; & contrà.

Calaminthe omnis, *Menthastrum* & *Pulegium*
 similia sunt facultatibus: ob id inuicem sunt
 antiballomena.

Croco, *Crocomagna*.

Cypero, *Iuniperus maior*.

Cumino, semen *Ruta* vel *Agni* [casti]

Clinopodio, *Heliotropium*.

Colocynthide, semen *Ricini*.

Capparis radice cortice, cortex radice *Tama-*
ricis vel *Erica*.

Cicuta semine, *Coriandrum*.

PRO *Dictamno*, *Elelisphacu*, vel *Nepita*.

Doronic, dimidium seu dua tertia *Garyophyl-*
lorum. *Auic*.

Damasonio, *Eryngium*.

PRO

PRO Elaterio, succus foliorum Cucumeris
agrestis.

Ebeno, lignum Guaiaci; & contrà. Nam quas
vires hodie in ligno Guaiaci experimur, Ebe-
no tribuit Gal. lib. 6. simpl.

Eupatorio Mesue, Absinthii & Asari ana di-
midium pondus eius, ut ambo simul mista
equent pondus Eupatorii Mesue, ab Eupa-
torio Grecorum diuersi.

PRO Folio, folium Gargophylli, Nardus In-
dica, si inuenitur, Cassia, id est, vulgare
Cinnamomum, Macis. Auicenna 2. canon.

Ferrum, ferrugo, squama ferri, idem propè pol-
lent; & pro se mutuo ponuntur.

Fimo palumbis, fimo columbae.

Felle suillo, vel perdici, vel piscium.

PRO Gentiana, Asari, & radice Capparis
ana dimidium.

Gongylide, Heliotropium.

Glycyrrhiza succo, aequale radicis eius. Androm.
in arter. 15. apud Gal. lib. 7. comp. ph. part.

Guidio Cocco, semen Lathyridis; & contrà.

Galbano, Sagapenum.

PRO Hammoniaco, Propolis.

Hermodylo, in doloribus iuncturarum, folia
Anchusa, & dimidium Bdellii.

Hedera gummi, gummi Persici.

Hyacintho, flos Isatidis.

PRO Iride Illyrica, Helenium odoratum.

PRO Lapide Lasio, (al. Asio,) lapis gagates.

Lapide Magnete, lapis Phrygius.

Lapide Phrygio, Pyrites lapis vel Argyrites.

Libyſtico, ſemen Staphylini, id eſt Paſlinace,
praſertim agroſtis.

Lepore marino, Cancer fluuiatilis.

Lanaria radice, radix Veratri nigri.

Lycio, ſuccus radicis Centaurii magni, lib. 7.

ſimp. aliis ſuccus baccarum Periclymeni. au-
ctor libelli Dynameon, Galeno malè adſcripti.

PRO Melle, Melaërium, vel Saccharum.

Malobathro, Caſia, vel Nardus Indica.

Myrrha Troglodytica, Calamus odoratus.

Myrrha, Smyrnum, & contra. Dioſc. in
Smyrnio.

PRO Naſturtii ſemine, folia eius ſicca.

Nuce moſchata, par Spica.

Nardo Syriaca, Luncus odoratus.

PRO Opopanace, Hammoniacum, vel Gal-
banum, vel Sagapenum, vel Bdellium, lib.
2. ad Glauconem in curando ſcirrho.

Ocimo garyophyllato, Meliſſa in affectibus cor-
dis.

Oleo Laurino, Pix liquida, licet illo inferior:
vel oleum Cedrinum, vel Ciciuum, vel ve-
zus, vel oleum ex lucerna cum cera. Galen.
lib. 1. comp. ph. part. vel coctum (ſic enim
tenuius fit, & veteri ac Cicino ſimile) vel
ſordes lucernatum luti craſſitis. ibidem.

Oleo Roſato, Violatum, Nymphaa: Amygda-
linum autem loco Roſacei boni, id eſt, ex
multis Roſis cum oleo omphacino inſulſo
facti, lib. 3. comp. phar. part. inſio.

Oleo

Oleo Ricinino seu Cicino, Raphaninum.

Opobalsamo, Opocarpasum Gal. vel Myrrha
stacte, vel liquor Myrsi.

Oryza, Hordei farina.

Ossypo, medulla cervina.

Omphacio, succus Rhoïs, vel vinum auste-
rum.

P R O Pipere longo, album: pro albo, nigrum
optimum, id est, gravissimum, & contrà, &
sanit. tuend.

Periclymeni fructus drachmis tribus, radicis
eiusdem drachma tres, lib. 9. comp. phar. part.

Phœnicobalanorum pinguium carnis drachmis
tribus, Palmule seu Dactyli tres, aut sex, Gal.
lib. 7. comp. phar. part. in arterias. 15. An-
dromachi.

Psyllo, Lens palustris.

Petroselino Macedonico in Theriaca, alterius re-
gionis Petroselinum, Galen. lib. 1. Antid.

P R O Resina fricta, Pix, aut Pix Brutia, Gal.
lib. 9. comp. phar. part.

Rubigine, Scoria ferri.

Raphani seminis drachmis decem, succi eiusdem
cyathus unus, Gal lib. 9. comp. phar. part.

Rosis, flos Rosarum, vel contrà, Galen. lib. 6.
comp. phar. part.

Rhoë coriario, Rhus obsoniorum; & contrà,
Gal. lib. 6. comp. phar. part.

P R O Staphide agris, Pyrethrum.

Spodio Gracorum, cinis super fornacem aura-
riam inuentus, melior quàm Ebur vsum,

quod nescio cur hodie Barbari Spodium vocent.

Syrace, Castorium.

Sale Indo, Saccharum candefactum.

Sagapeno, gummi Cedri, Hammoniacum, Resina picea sicca.

Spuma Nitri, Nitrum molle, vel Aphronitrum. Gal. lib. 3. comp. phar. part.

Sulfure vino, flauum vel vstum & purgatum.

Saiyrio, sive Eruca, vel Scincus, vel contrà.

Sinapi, Cardamomum vel Cardamum.

Scammonio, Ricinus.

Sibio confuso, squama aris, Rannum vstum.

Sepia osse, Pumex.

Serapiade, Paonia radix.

Scilla, Bulbus.

Struthio, in sternutamentis, Elleborus albus.

PRO Terebinthina, laricea dicta Resina, ei propemodum similis, Gal. 1. lib. comp. ph. gen.

Thapsia succo, Chamaleontis nigri succus, vel Nasturtium; vel Nasturtii aut Eruca seminis pondus aequale; licet illa sint multo inferiora Thapsia. Galen. lib. 1. comp. phar. part.

Tamaricis succo, succus Sambuci. Gal. lib. 9. comp. phar. part.

PRO Veratro albo, nigrum.

Visco quercino, Chamaleon niger.

Vino Falerno, aliud quoduis colore fuluum substantia tenue, ut perluciat, & sit odorum vehementer, ut Aruifum [vel Ariusum]
ex Chio,

ex Chio, Lesbium, ex Mitylene, Cresso, Methymna, & Tmolites; Galen. lib. 1. comp. phar. gen.

PRO Zedoaria, Aristolochia.

Zingibere, Pyrethrum.

Ἀνὰ δόξα, vel horum aliqua vel alia, potest quauis regio noua, desiderata facultate affrica facere, doctorum medicorum consilio: nam si Arabibus & Gracis pro Sinapi Cardamomum, fortè ipsis frequentius, licet substituere, quidni pro Cardamomo frequentissimum nobis Sinapi usurpabimus: praesertim cum ut pro Ginnamomo Cassiam, sic contra pro Cassia Cinnamomum assumi probauerimus: idemq; in aliu faciendum puto. Ob id Galenus lib. 7. simplicium, Melissophyllum (inquit) Marrubio facultate simile, sed ipso multò imbecillius; ob id Melissophyllo utitur nemo. Nam absurdum fuerit, praesente ubique terrarum magno Marrubii prouentu, uti Melissophyllo. Si cui verò ad manum non fuerit Marrubium, Melissophyllo uti poterit, obseruata eius praeter illo imbecillitate, ut ob id quantitas eius augeatur. haec Gal. Quia ratione pro Cinnamomo duplum Cassia optimè miscemus medicamentis, ut quantitate qualitatibus imbecillitatem redimamus.

Qua igitur apud singulas gentes sunt copiosa, modo sint facultate proxima his qua desiderantur, quia faciliores sunt paratu, ponantur: ut in Asia in frigidis capitis affectibus, aut in declinatione calidiorum, rustici Cedrio dicto

V 4

utitur.

utuntur : eius penuria Pisselao , id est, Pice & Oleo mistis liquida forma: interdum etiam Cedrio & Pisselao simul magis & minus mistis, prout vires eius intendere student. Hoc autem linunt sinuiput, nares, frontem, aures, & quibusdam plantam & sedem. Gal. lib. 2. comp. phar. part.

Sed videmur Antiballomenis non egere, qui magna cura iam simplicia generis omnis in promptu habeamus : imò maximè egemus, cum multa simplicia veteribus laudatissima (ut Theriaces compositio docebit) hodie nobis parum sint cognita. Quae ubi certa erant, his utendum potiùs, quàm Antiballomenis. Ut enim plurius est equo domini oculus, quàm equisonis industria; plurius agro domini vestigium, quàm villici stercoreisatie; plurius familia paterfamilias, quàm procurator; plurius prater, consul, rex, pastor, quàm proprator, proconsul, prorex, mercenarius : sic plus tribuendum puto his quae maiores magno delectu & ratione optima in compositiones cooptauerunt, quàm quae illorum loco coacti adoptamus. Hae hactenus ex Iacobo Siluio.

PETRVS COVDEBERGIVS
PHARMACOPOEO.

LIBELLVM hunc , Pharmacopœe candidè , denuò percurrissem , atque exactiùs ruminassem , loca agrota reliqua leniendo , ac nubila Scholiis illustrando , extremam illi manum adhibens ; nisi otium , opusculi angustia , typographi quoque commoda occasio , atque immatura quodammodo frugis extorsio , perorare me , atque vela ventis committere coëgissent. Omnia itaque hæc , cùm obiter saltem , ex tempore , & tamquam ex transcurso tibi tradantur (etenim ne tantillum quidem à Pharmacopœo vestra farina homine , cuius tamen propriè muneris est , hætenus nostro seculo prodisse cognoscitis) aquo sunt consulenda animo , dum meliora dare Deus permiserit.

FINIS.

Vs DE

SVCCEDANEORVM COLLECTANIA

MATTHIÆ LOBELII,

aucta & recognita, ex classicis auctoribus,

IMITATIONE RONDELETTII,

*è cuius Fragmentis & Praelectio-**nibus hæc ferè decerpta sunt.*

CV Mattentiore lectione animaduertissem vulgatum SVCCEDANEORVM libellum, quem nonnulli Galeno, alii Paulo acceptum ferunt, scatere mendis, & plerisque locis mutilum esse; utpote qui ex Græco in Arabicum, & de Arabico sit denuò Latinè versus, aut potius peruersus, à Mauro quopiam, vel Mauro Græco, qualis fuit & Actuarius; visum fuit, quæcumque Dioscorides, Galenus, Aëtius atque Paulus litteris mandassent, experimenta quæ tum veterum tum recentiorum confirmassent, seligere; ea quæ sic digerere, ut quid alteri cuius equipolleat, studiosis in posterum pareret.

Hunc autem libellum neoterici cuiuspiam esse, vel id plus satis arguit, quod nonnulla addita inibi sint, quæ Galeni tempore ignota fuere, uti Anacardia, aliaque complura: nullo tamen ordine aut delectu, ac sine iudicio. Ut, quod fortè
Cha-

Chamæmelini legerant alicubi, nominis
 decepti affinitate, Melinum subdiderunt;
 quàm inſcitè, nullus eſt qui id ignoret:
 illud enim laxat, & moderatè calfacit;
 hoc verò refrigerat, aſtringitque. Ea-
 dem ineptia, quòd fortè Cepæam Portu-
 lacæ ſimilem legiſſent, illius vires huius
 facultatibus reſponſuras putârunt. Idem
 Leporem fluuiatilem Canceri loco uſurpa-
 ri; vel vt alius quiſpiam correxit, mari-
 num, indoctè: vt qui ignorâſſe videatur,
 Cancrum alimentum & antipharmacum
 eſſe; Leporem verò [marinum] vel odore
 ſolo vomitorium, & venenum. Nec hoc
 falſum ſolummodò, at & discriminis ple-
 num, cùm loco Opobalsami Opocarpa-
 tion ſubſtituunt, quod venenum frigi-
 dum eſt Dioſcoridi, vinoque, vt Cicuta,
 expugnandum, teſte Galeno, libro De an-
 tidotiſ. Verùm ſi hîc Carpaſon legamus,
 vera fuerit lectio: eſt enim tenuium par-
 rium. Cinnamomo item Behen rubrum
 reſpondere nequit. Neque placet ordo
 ſeriesque collationum: nam olea oleis,
 non reſinis aut aquis ſunt conferenda; vt,
 quoad eius fieri poteſt, ſint ſimillima.
 Deinde, ſi non licet ex ſpecie proximâ,
 ſaltem è genere, cùm abundemus probis
 remediis. Nec parui facio regionum vbi
 naſcuntur proprietates: veluti Cretica-
 rum plantarum, quas Italicis efficacioreſ

puto; nisi squalida admodum aut retorrida fuerit ætas, quæ deficiente alimentoplasma tabefacit: tum enim Polium Italicum, aut Stœchas non cedunt Cretico, aut è Stœchadibus insulis.

Imperitiæ fatuæ est, substituenda præcipere rarioribus inuentu, ea quibus caremus, aut adulterata; vt loco Cinnamomi, Amomum. Infantiæ itidem, vbi abundamus Lactucâ, Opocarpium optare. Licuerit tamen, si qua sint rariùs obuia, aut minùs trita, eorum loco vsurpare viribus similia; vti Terebinthinæ veræ loco, Lentisci Resinam, quia frequentior est.

Cùm autem Succedaneis vti non rarò cogamur, nec enim omne fert omnia solum; nec vbiuis medicamenta opportuna occurrunt: (ruri enim *ἀπορίαι* siue facillè parabilibus vtendum; & cùm medicamenta necessaria ad repentinos casus ad manum minimè sint, præsentibus vtendum) eligenda erunt quæ nostris simplicibus substitui possunt: vt Galenum fecisse legimus; cui Euphorbium cùm ad spicula, aculeos & infixæ eximenda deesset, ex alueariis Propolin pro Euphorbio felici successu vsurpauit.

Succedaneorum verò vsus hodie magis est necessarius, quàm vmquàm fuit; cùm multis quæ antiquis in regionibus suis exortiuis & exoticis diues & vber prouen-

tus

tus sufficebat, hodie careamus; tum suppositicia, Hebræorum & mercatorum vafro ingenio adulterata, transuehantur; quæ si reiicienda, alia substituere necesse est. Adhæc pleraque prisca simplicia medicamenta exoleta antiquitus notissima & vſitatissima, hodie ignorantur.

Permultæ Arabibus excogitatæ & vtilis inuentæ cōpositiones, efficacissimaque remedia in vſum recepta: quorum simplicia, barbarie vocum, nobis prorsus ignota sunt. Quid enim nominibus illis barbaris significare voluerint, nescimus; aut illis caremus. At in Succedaneorum delectu & vſu, pessima illa medicorum consuetudo merito reiicienda, quæ iam à multis annis inualuit, magno ægrotantium incommodo; qua in compositione remediorum omnia quæ commendata sunt vel ad morbum, vel ad partem affectam, vel aliquod symptoma, congerunt temerè; & cum omnia similia vſurpârunt, haud habent amplius quod pro ea herba aut medicamento substitui possit. Quod si vna, duabus, vel tribus herbis contenti essent, nunquam Succedaneo destitueretur pharmacarius. Sin autem quantitas necessaria foret, pro manipulo adde duos, pro duobus tres vel quatuor. Hinc duo consequentur commoda: certior medicamenti operatio, faciliior & citissima præparatio;

pluribus remediis & Succedaneis, summo artis Medicę ornamento, abundabit medicus; cui iterare, immutare, supponere pharmaca licebit, & plus quàm vulgus Medicorũ & Clinicę sapere. Vt si in suo decocto Farraginem præscribat; ea si defuerit, Buglossum agreste substituere, vel contrà: si Scariola defit, succum substituere vel syrupum licebit: si Cichorium, Dens leonis, vel Endiuia; si Chamępitys, Chamędrys substituatur, si defit; vel contrà. Sed quid faciet, si omnia congerantur in vno eodemque medicamento? certè nihil aliud erit, quàm poëticum illud Chaos, Rudis indigestaque moles.

Illud Villanouani ante oculos voluant: Vbi in promptu habentur simplicia, dolum esse si quis compositis vtatur.

A praua igitur consuetudine recedant: & illos tamquam scopulos vitent: caueant item malos, auaros, improbos, impudentes pharmacarios & circulatores, qui nummi & lucri rapaces, farraginem medicamentorũ etiam semiputridorũ inter se pugnatium collaudant. Quidam hoc faciunt, vt copiam ostentent, vel ignorantia, vel superbiâ; & aliqui docti, ne videantur in remedium cognitione minùs exercitati.

Blaces quidam medicastri, impostores nobiles, populares agyrta, histrionesque Hippocratici, Aureiue Aureoli Theophrasti

phraſti aſelli (cuius tamen documenta vix ſummiſ deguſtârunt labris, quosque magiſtri puder: quemque neque agnoſcere neque tutari audent, ne apud doctos, & vulgus, ob circulatorum, qui falſo diſcipulos Theophrasti ſe gloriantur, illuſiones & technas malè audiant) ementitam, irrationalem, garrulam, pettinacem, perfrictæ frontis impudentiam, mordicus nouam philoſophiam effutiunt, obblaterant, & pro ſua oſtentant; Panaceâ ſœdâ vnicâ, ſiue decocto parato ex omni confuſâ herbarum, etiamque deleteriarum, nullius delectûs, inter ſe ex diametro pugnantium, malignâ & infauſtâ ſideratione collectarum, farragine, additâ Senâ, Cinamomo, Saccharo, & huiusmodi, ad ſaporis gratiam, pro vniuerſali omnium humorum, anili medicatricum & obſetricum cohorti notiſſimo, freti & contenti, ad omnes morbos, quos Ariſtotelicis & Hippocraticis ſectatoribus incurabiles iactitât, à ſe viginti quatuor horarum ſpatio percurari poſſe, ilicò vtique & vbicis pollicentur; impoſturâ, ſupinâ audaciâ, & gnathonicâ adulatione, nullis interdictis aquis noxiis, & quibus morbi fouentur, eduliis.

Huiusmodi homines potiùs ſcuticâ digni ſunt, quàm papyri & temporis iacturâ in deſcribendis illorum ineptiis,
men-

mendaciis & imposturis. In illos sanè Reges, Leges, & Medicorum celeberrima Collegia deberent animadvertere, eosque ex Republicâ propellere; doctos autem viros fouere & erigere: qui (proh dolor) hodie multis locis pereunt, & haudquam ab improbis & indoctis logodadalis scamnidicis discernuntur.

Porro cùm sint quædam compositiones utiles priscis medicis excogitatæ, experientiâ & ratione receptæ & comprobatæ, nonnulla Succedanea inuestigare, agnoscere, & sufficere oportet, vt parari possint nobilissima pharmaca, quæ eâ ratione minimè excludenda & reiicienda: cùm non tanta infelicitate Succedanea quædam illis non inferiora interdum æquè bene expleant omnes pollicitationes genuini medicamenti.

SVCCEDANEA, quantum fieri potest, eiusdem sint generis & speciei.

Rondelat. Herba pro herba.
 Radix pro radice.
 Flos pro flore.
 Semen pro semine.
 Succus pro succo.
 Lachryma pro lachryma.
 Resina pro resina.
 Muccago pro mucagine.
 Metal-

Metallum pro metallo.
Lapis pro lapide.
Terra pro terrâ.
Pix pro pice.
Axungia pro axungiâ.
Medulla pro medullâ.
Auis pro aue.
Serpens pro serpente.
Pars animalis pro parte.

COMPOSITIO PRO COMPOSITIONE.

Pulvis pro pulvere.
Trochiscus pro Trochisco.
Opiata pro opiatâ.
Electuarium pro electuario.
Pilula pro pilulis.
Eclegma pro eclegmate.
Tabella pro tabellâ.
Confectio pro confectiione.
Conseruatio pro conseruatione.
Syrupus pro syrupo.
Emplastrum pro emplastro.
Oleum pro oleo, siue simplex,
siue compositum.
Vnguentum pro vnguento.

THEO-

THEOREMA VNIVERSALE
VEL COMMUNE.

Medicamentum	{	Viribus occultis, manifestis, & consistentiâ.
quod substitui		Sit etiam simile in
debet, siue internis, siue externis conuenienter debet: nempe		Sapore,
		Odore,
		Ætate,
		Natalitiis & regione,
		Natura & temperamento.

Nonnulla in externis remediis supponuntur, quibus in internis vti non licet: vt succus Carpathi substitui potest pro Lactucæ succo in externis; cum tamen venenum sit, non introsumitur.

Non totum simplex, sed aliquæ partes substituuntur.

Vt Muccago seminis Psyllii, pro mucagine seminis Cydoniorum: non totum semen, quia pars interior temperamento differt à mucagine, & venenata putatur. Neque etiam Cydonium malum conuenit pro semine suo, quia viribus & consistentiâ differt.

Formulae quædam in quibusdam remediis sibi mutuo succedunt: vt,

Conseruatio, pro syrupo eiusdem simplicis,

plicis, fuctus, floris vel radicis.

Conseruatio Capillorum Veneris, pro syrupo in opiatâ substitui potest: Sed in syrapi consistentiâ non potest; quia remediî formula non patitur.

Pro liquidis liquida substitui debent: quare deficiente syrupo, aqua vel herbæ decoctum substituatur.

In quibusdam conditis supponere licet syrupum conseruationis; quia in syrupo conseruantur. Vt syr. Conseruationis Citri, pro syrupo è corticibus Citri. Syr. Conseruationis radicis Buglossi, pro syrupo de Buglossô.

Emplastris item pro Vnguentis uti licet; & contrâ, modò pars affecta assentiatur: ut Emplastro filii Zachariæ, pro vnguento Resumptiuo; & Resumptiuo, pro emplastro. In thoracis verò affectibus, nisi dissoluantur aut malaxentur, non vtendum; quia emplastra imposita dilationem costarum & respirationem impediunt.

Emplastrum è Cerusa, pro Vnguento albo, nisi inflammatio prohibeat: quæ neque dura, neque graua ferre potest.

VA.

VARIA ALIA MEDICAMENTA
PRO ALIIS SVSTITVERE LICET,
modò vires correfpondeant.

Pilulæ pro Confectionibus, & Confectiones pro pilulis. vt,

Hiera fimplex pro Pilulis de Hiera & Benediâta; & contrâ.

Et pro pilulis Pituitofis, Electuarium Diacarthami, de Citro folutium.

Pro Biliofis, Electuarium de fucco Rofarum, & contrâ: obferuata cuiusque quantitate. Hieræ & fimilium Electuaria doses augendæ, ob mellis molem, quæ medicamento vires minuit.

Syrupus pro Eclegmate, fi lambendo affumi debeat: vt

Syr. Iuiubarû, pro Lohoch fano & experto.

Syr. è Papauere, pro Diacodio.

Puluis pro Trochifco, & contrâ: vt

Diarrhodon pro Trochifcis diarrhodon.

Trochifci de Squilla, pro Eclegmate de Squilla: auctâ vel imminutâ quantitate, pro ratione, indicatione morbi, & fcopo medici.

In fimplicibus partes aliquando religiofè non obferuantur. vt

Turbith pro Agarico trochifcato, & contrâ. Hîc fimplex pro composito ponitur, vel compositum pro fimplici.

Pre

Pro Agarico Colocynthis, in minori quantitate. Carthami duplum & triplum, pro Agarico; & contrà.

Difficile tamen inuentu simplex medicamentum substituendum, quod verè vnde quaque omniq̃ue ex parte conueniat, vt testatur Auicennas in suo Canone; vbi vix reperies duo simplicia medicamenta, quæ aliorum facultate similium pænuriâ, substitui tutò possint. Quod cùm difficillimū foret, ille aliquando duo, interdum tria, pari pondere & mensura, nonnunquam duplicato & triplicato, addita quinta aut octaua parte alterius medicamenti, supponit. Quia paucissima sunt medicamenta, quæ omnino simile temperamentum obtineant, aut eandem consistentiam, crassitiem, tenuitatem partium, & proprietates occultas.

Variis in compositionibus est medicamentorum vsus.

Vel ob calorem, frigus, humiditatem, siccitatem; in principio primi, in medio & primo gradus, & sic de aliis.

Vel ob partium tenuitatem, vel crassitiem, lentorem, saporem, odorem, colorem: quare id quod temperamēto respondet, sæpe dissidet crassitie vel tenuitate partium; vel alia facultate. vt pro Asaro Acorum substituendum censent. At in omni operatione non conuenit: non enim omnia

nia potest Acorus quę Asarum. Vrinę quidē & menses ciet : (quare in vreticis tantū supponendum :) vomitum verò excitare, aquas quę educere, vt Asarum, minimē valet.

Eadem ratione Hyacinthus pro Anchusa substituitur: Sed si ob colorem Anchusa opus sit, vt in vnguentis, Hyacinthus non conueniet.

Eius verò loco Lacca supponitur, vel Brasilia, Santala rubra, Lacca pictorum, vel Coccus baphica.

Assa dulcis pro Fœtida non conceditur, propter odorem, vt Auicennas substituit in affectibus vteri; quia odore iucundo vterum sursum alliceret: sequitur enim odorata vterus, fugit fœtida.

Propter saporem quędam vsurpantur; sed non conueniunt vnde quaque.

Pro Saccharo Mel & Manna substitui poterit in quibusdam remediorum formulis, vt in medicamentis laxantibus, minimē autem in adstringentibus, quia Manna ventrem soluit magis quàm Saccharum vel Mel.

Muccus utilis est in fluxu sanguinis, & ob lentorem vsurpatur Fœnumgræcum, quod mucaginem reddit, sed calidam: idē in spū sanguis reiicienda, quemadmodum in externis remediis, vt ophthalmiæ, in qua Ovi albumen præfertur qui-

quidem in principio & incremento; in statu verò & declinatione muccago Fœnugræci commendatur.

Quæ supponuntur, non in omni formula remedii substituuntur: vt

Myrrha pro Bdellio, in pilulis & vnguentis:

Sed in pilulis è Bdellio, nullo modo conceditur, quia sanguinis fluorem & hæmorrhoidarum, vt menses Myrrha, elicit.

In *SUBSTITVTIS* igitur hæc obseruare oportet, vt supposititium in locum adulterati, genuini pænuriâ, eadem efficiat quod ipsum genuinum præstabat.

Vt si calfaciebat, refrigerabat, humectabat vel siccabat, adstringebat, vel laxabat, vel concoquebat.

Pro Absinthio simpliciter dicto in compositionibus Græcorum, Seriphium vel Santonicum.

Pro Absinthio è Pontō vel Tauro monte, Romanum.

Pro Romano, illius loci vbi habitas.

Hoc licet in omnium herbarum delectu præstare, quæ sunt alicuius regionis [propriæ;] modò illam ipsam herbam regionis finitimæ, vel saltem simillimæ, assumas. Cuiusmodi est *Craux* vulgò Gallo-Prouinciæ, siue Creta, vbi Thymus nostras angustifolius & Epithymus optima & copiosissima.

Secun-

Secundo loco herbae regionum humidarum, modò estas squalida aut siccior fuerit, in locum calidarum substitui possunt. Quod fecisse se Galenus docet in præparatione Theriaces.

Pro Macedonico Petroselino, Petroselinum alterius regionis.

Sed regionis similitudinem observare oportet : nam regio auget vel minuit medicamento efficaciam & bonitatem.

Pro Iride Illyrica, Venetam sumemus; &
Pro Africana Florentinam.

RADICES.

Pro { Rhapontico, Radix Centaurii maioris, vel nostri Rhabarbari magma, siue Rhabarbarum ad alios vsus priùs infusum, & expressum. Rhabarbarum torrefactum improbatum à multis, propter empyreuma.
Zingibere, Costus; & contrà: vel Helenium, & Pyrethrum.
Costo, Pyrethrum.
Aristolochia Longa, Rotunda; & contrà: vel vna pro omnibus.
Acoro, Calamus aromaticus officinarum; & contrà.
Acoro, (in laxantibus & cientibus urinas & menses;) Radix Asari.
Asaro,

Asaro, (quando purgare, & vomitum ciere opus est,) Elleborus, semen Genistæ & Raphani; vel hæc tria simul.

Galanga, Cyperus rotundus; & contrâ.

Calamo odorato Libani, Schœnanthum, Calamus siue Acorus officinarum: si ad odorem solum, Santalum citrinum officinarum.

Althæa, radix Maluæ hortensis, vel sylu.

Pro { Asparago altili, Corrudæ, immixta quantitate, quia acrior & efficacior.

Rusco, Radix Asparagi, & contrâ. Cortice radice Capparis, Cortex radice Tamarisci, Sambuci, Ebuli, Populi & Lauri.

Apii radice, Petroselini, vel Macedonici.

Gentiana, medietas Asari & radice Capparis.

Turbith, Thapsiæ radix, siue Turbith Mesuæ, Agaricus trochiscatus, vel Colocynthis, minore dosi.

Zingibere, Mechin.

Serpentaria, Iarus, Dracunculus.

Lapathum, Oxalidis radix.

X Rha-

Pro { Rhabarbaro ad laxandum, succus
Rosarum.
Rhabarbaro ad astringendum, Hy-
drolapathi radix, vel Galangæ
maioris, si calore opus est; si re-
frigeratione, radix Bistortæ.
Nardo, Nardi species.
Secacul, radix Pastinacæ marinæ.

SVCCEDANEA, QVANTVM

FIERI POTEST, SINT SIMILIA

*omni ex parte, viribus, genere,
& specie. ut,*

Omnes Dauci spe-	Calaminthæ,
cies,	Cepæ,
Intubi,	Chelidonii,
Adianthi,	Costi,
Condrillæ,	Nardi,
Hieracii,	Betæ,
Rumicis,	Bliti,
Absinthii,	Iuniperi,
Abrotoni,	Sabinæ,
Sideritidis,	Cedri,
Aconiti,	Rhamni Diof.
Veratri,	Myrti,
Anagallidis,	Piperis,
Anchusæ,	Cyclaminis,
Anemones,	Ranunculi,
Asparagi,	Hederæ, excepta
Brassicæ,	Hederula terrestri,
	Rutæ,

Ruta,	Heliotropii,
Seseli,	Origani,
Apii,	Aristolochie,
Rosmarini,	Valeriana,
Marrubii,	Bituminis,
Leucoii,	Picis,
Orcheos,	Resina,
Malua,	Allii,
Polygoni maris & femina,	Porri,
Symphyti,	Plantaginis,
Tribuli,	Panacis,
Rubi,	Pastinacæ,
Equiseti,	Lychnidis,
Vrticæ,	Conyzæ,
Tithymalorum,	Nymphææ,
Mercurialis,	Anthemidis,
	Verbasci.

Et denique omnes, nisi quid proditum inhibeat: ut de Clematide; quarum Alteram vrere, ventrem laxare, bilem, pituitam trahere scribit Dioscorides: Prior verò [Clematis] alui profluvia & dysenterias sedat.

Sic Cucumis agrestis, & satius; Peps & Colocynthis. Sed hæc paucis euenire solent.

De PARTIBVS etiam obseruandum. Nam aliqua facultatibus differunt: ut radix Medii menses decocta sistit, per aliquot dies sumpta: semen autem in viro sumptum, menstrua pellit.

X 2

Iuni-

Iuniperi fructus introsumuntur ; ramenta verò occidere produntur.

Coriandri herbæ succus interficere creditur ; semen verò medicatum.

Qua ratione medicos minimè vniuersalibus, sed potiùs particularibus niti præstaret. Nam eorum plerumque est maxima differentia, quæ eadem esse putantur.

Sume igitur

Pro Folio Indo , & Malabathro , folia Citri, Canellæ vel Malabathri vulgaris : vel, vt alii, Macin, aut Spicam.

Pro foliis Lauri, Citri folia.

Papaueris albi, Solani folia , Papaueris nigri , minore quantitate ; vel Hyoscyami albi.

Lactuca, Scariolam ; & contrà.

Cichorio sylvestri , Dentem leonis.

Pro Eupatorio , Asarum, & dimidium Absinthii.

Pro Struthio, Nucem vomicam, & tertiam partem Piperis , Auicennæ.

Pro Dictamni prima specie , secundam, tertiam ; vel Pulegium Ceruinum.

Calamentha montana prima , secundam, & tertiam. Sic de similibus.

Pro Chamæpity, Chamædryn, & folia Eupatorii.

Malua sylvestri, hortensem.

Malua arborecente, Althæam.

Thlaspi , Nasturtium.

Men-

Mentha, Balsamitam
 Pulegio Regali, Ceruinum; & contrà.
 Lepidio Pauli Æginetæ, Drabam, vel Iberida, vel Nasturrium.
 Phyllitide, Asplenium siue Scolopendrium, Ceteráchyc; & contrà.
 Foliis Oleæ } Folia { Nucum Iuglandis,
 vel Lentisci } Cupressi,
 Pini, vel Pinastri
 Foliis Myrti { Baccas Myrti, vel Iuglandis nuces immaturas.
 Thymo, Saturciam, vel Origanum.
 Ruta syl. Rutam domesticam siccata, maiori quantitate; vel contrà.
 Spica Lauendula, Lauendulæ species hortenses.
 Adiantho, Saluiam vitam, Polytrichum, Adiantum nigrum Plinii: in asthma, Violæ par pondus, cum medietate Glycyrrhizæ.
 Telephio, Portulacam.
 Portulaca, Umbilicum Veneris.
 Foliis Terebinthi, Lentisci folia.
 Foliis Oleastri, Oleæ folia.
 Foliis Sambuci, Ebuli; & contrà.
 Betonica, Verbenacam.
 Melissa, Marrubium, Corticem Citri; & contrà.
 Apio montano, domesticum siccum, in maiori dose.

X 3

Ce-

Cepæa, Portulacam.

Nardo montana, Nardum Gallicam.

Philyreæ foliis, Oleæ folia; & contrà.

Foliis Caprifici, Ficus domesticę folia; & contrà.

Thymbra, Thymum vel Serpillum.

Coriandri foliis, Petroselini hortensis folia, in externis remediis tantum.

Hippomarathro altero, Coriandrum vel Petroselinum domesticum.

Foliis Dauci, Pastinacę agrestis vel domesticę folia.

Conyza prima, secundam.

Conyza secunda, tertiam, maiori quantitate, & siccata.

Sanguinalis feminę foliis, folia maris; & contrà.

Hippuride prima, secundam; & contrà.

Semperuiuo maiore, paruum Umbilicum Veneris; & contrà.

Foliis Labruscę; domesticę Vitis folia minus culta.

Chamelęa, Thymelęam, Chamępityn primam Dioscoridis, Laurcolam.

Alsinę foliis, Helxines folia; & contrà.

Vite alba, nigram; & contrà.

Bubonio, siue Inguinaria, siue Astere Attico, Antirrhinum; & contrà.

Foliis Sabinę, folia Cupressi, Iuniperi, & Cassiæ.

Dorycnio, Mandragoram; & contrà.

Dra-

Draguncio, Arum.
 Foliis Abietis, Populi folia.
 Eryfino, Erucam; & contrà.
 Foliis Hippolapathi, Lapathi folia.
 Foliis Piccæ, folia Pini.
 Lathyridis foliis, Tithymali folia.
 Libanotide sterilis, folia Libanotidis coronariæ.
 Lepidii foliis, Nasturtii folia.
 Nymphaea alba, luteam; & contrà.
 Sorbi foliis, Mespili folia; & contrà.
 Oxyacantha vera, Pyrastrum.
 Foliis Pepli, Tithymali folia.
 Pityusæ foliis, Tithymali folia.
 Polygoni maris foliis, femine folia.
 Filice femina, mârem.
 Seride, Condrillam.
 Smyrnio, Apium aut Petroselinum.
 Solano hortensi, Halicacabum.
 Symphyti Perræi foliis, alterius folia.
 Pro Beta alba, nigram.
 Pro vnus speciei Tithymali foliis, folia aliorum, in laxando.
 Pro Tragorigano, Origanum; & contrà.
 Pro foliis Tribuli terrestris, in refrigerando, folia aquatici; non in humectando.
 Pro Hypecoi foliis, folia Papaueris.
 Pro Verbasci vnus foliis, aliorum folia.
 Pro Spicâ Indicâ, Syriacâ, Valerianam.
 Pro Viticis foliis & semine, Rutæ folia & semen.

X 4 Pro

Pro Seridis foliis, Lactucæ folia.

Pro Myrto alba, nigram; & contrà.

Foliis Myrti, folia Pyri siluestris, Sumachi, Lentisci, Sorbi, Cydoniorum; & Cotinos.

Pro Semperuivo, succum Lactucæ, & Solani.

Colocynthide, triplum Cucumeris affini.

Pro prima specie Calaminthæ, secundam; pro secunda, tertiam.

Pro Buglossò siue Boragine latifolia, Buglossum angustifolium.

Pro Soncho læui, Sonchum asperam; & contrà.

Pro Fumaria, Senam.

Pro Hyssopo, Origanum, Sampsuchum.

Pro Hyperico, Androsæmum, Ascyrum, Schœnanthum.

Pro Stœbe Diosc. Stœben herbariorum, Iaceam, Scabiosam, Pastoriâ bursam, Bellides, & Gnaphalia.

Pro Halica Auenæ, ptisanam totam.

Pro Amylo, farinam siliginis siccam.

TA-

**TABVLA PRIMA, REFERENS CAPSVLAS
RADICVM ET CORTICVM.**

5	Costivs.	Cinnamomi fiue offic. Cassiatenuis	Cortex inter- nus Nucis Moschatæ	Alarum	
4	Zedoaria	Cassia siue of- fic. cinnamo- mum crassum	Nux Moscha- ta.	Schoenan- thum	pro Corti- ce Turis
3	Zerum- bet	Phu	Macis	Spica Nardi	Cortex Pini
2	Mequin.	Anthophylli	Pro Folio malobathri	Spica Cel- tica	Cortices Lentisci
1	Pro Zin- gibere.	Garyophyllis			

X 3

Cortic. Quer- cus	Cortic. mali Granati.	Cortic. My- robal. Citri- narum
Ilicis	Cortex Nucis Indlandis	Kebularum
Suberis		Indarum
		Emblicarum
		Bellericarum

In hac tabella primùm reposuimus Zin-
giber , quia frequentius eo utimur quàm
Mequin (quod species est Zingiberis:) si
fortè alterum pro altero sumatur , nihil
inde mali sequetur. Zerumbet, Zedoariam
& Costum in vltimis capsulis reposui-
mus , quia eis minùs frequenter uti-
mur. Hoc modo medicamentis disposi-
tis, multo minori negotio medicamenta
parabuntur ; vt quæ frequenter in compo-
sitionibus simul ponuntur , simul inue-
niantur. Adde quòd hæc medicamento-
rum dispositio , ἀντιβαλλόμενα indicabit.
Nam quæ in prima capsula ponuntur, pro
secunda poni possunt ; & è contrà , dimi-
nuto pondere. Cùm dicimus quantitatem
augeri,

CAPSVLA RADICVM TERTIA.

5	Graminis					Glycyrrhizæ
4	Aspargi					Tussilaginis
3	Rufci					Helenii
2	Petro-felini rad.					Cyper
1	Pro Apio					Venetæ radix
						Iride
						Florentina
						Galangæ minoris
						Galangæ crassæ
						Zedoariæ
						Costi
						Zingibere
						Mequin
						Cappari
						Afari
						Bryoniæ
						Pyrethri
						Aristolochiæ omnis
						Oenanthes
						Rubiarum
						maioris
						Pentaphyllo

Pro Gentianâ dimidium, Afari, & radicis Cappari.
 Polypodio, Epithymi dimidium pondus.
 Testiculo, Vulpis, Scincus, & è contra.

CAPSVLA RADICVM QVARTA.

3	Cucumeris agrestis	Centaurei minoris	Polypo- dii	Ellebori vriusque		
2	Asphodeli	Suc. Rofa- rum	Tur- bith	Ebuli	Asari	Hermoda- ctylorum
1	Pro rad. Gentianæ	Rhabarbari	Agari- co	Hermoda- ctyli	Cyclaminis	Asphodelo- rum

CAPSVLA RADICVM QVINTA.

3	Boraginis		Maluarum	Thapsi barbati	Spondylii	Radix Vini
2	Buglossi	Behen rubri	Bismalua- rum	Bistortæ	Pancratii	Consolidæ minoris
1	Pro rad. Glycyrrhi- zæ	Behen albi	Lilio- rum	Quinque- folii	Squillæ	Pro radice Consolidæ maioris

X 7

CAPSVLA RADICVM SEXTA.

1		Corticis rad. Lauri	Afari	Staphidis agriæ	Behen rubri
2		Cor. rad. Sam- buci, & Ebuli	Ari	Clematidis alcerius, siue Flammulæ	Behen albi
3		Fraxini, vel Populi	Serpentarie	Rad. Dentul- lariæ	Boraginis
4	Rubiz mino- ris	Tamarisci	Raphani agrestis	Pyrethri	Buglossi
5	Pro rad. Ru- biz maioris	Cortice rad. Capparis	Cortice Sam- buci		Glycyrrhizæ

TABVLA SIVE CAPSVLA SEMINVM.

	I	2	3	4
5	Pro sem. Cu- curbitæ	Melonum	Citrulli	Cucumeris
4	Lactucæ	Portulacæ	Endiviæ	Scariolæ
3	Violarum	Papaveris albi	Papaveris ni- gri.	Hyoisyanii
2	Bombacis	Malux, Bif- malux	Psyllii	Cydoniorum
1	Lini	Fœnugræci	Lauendulæ	Keyti rubri vel citri

CAPSVLA LIGNORVM.

5	Citrinum Sant.	Xylobalfamum	Scobs Buxi
4	Rubrum Sant.	Surculi Len- tisci	Ebenum
3	Pro Santalo albo	Aspalathus	Guaiacum
2		Ligno Aloës	Echinæ ra- dic.
1			Salfapacilla

PURGATIVUM.

1, pro Scāmonio	2 Diacridium	3 Colocynthis	4 Ammoniacum
Senā	Semen Carthami	Folia Brassyficemari-nae	3 Sal gemmae
Foliis Scāmonii	Thymelaeae	Chamaelaeae	2 Sal petrae
Semine hederæ.	Sem. Afari	Semen Geniste	1 pro Sale nitro

4					Coccus Cnidius	
3	Thymus	Chryfocol- la, vel forrè Chryfolith,	Elleborus albus	Alhan- dal	Semen Ca- raputæ	Rhaponti- cum
2	Epithy- mus	Lapis Ar- menus	Ell. Niger	Diacti- dium	Rad. Ti- thymali	Myrobala- ni 5.
1	pro Cassi- tha	Lapide La- fuli	Colocyn- thide	Scammo- nio		Rhabarba- ro

Polypo- dium	Rhabarba- rum	Chamaæla- xa	Esula
Turbith album	Lapathio	Thymelæa	Turbith
Turb. ci- netio		Brassicâ marinâ	Polypodio

S E M I N V M.

5	Capita Papaveris	Acetosa					
4	Semen Mandragorae	Portulacae	Citrulli				Semen Violarum
3	Semen Hyoscyami	Scariolae	Melonum	Bifmaluae	Foenugraeci		Cnici
2	Papaveris nigri	Endiviae	Cucumeris	Maluarum	Lini	Psyllii	Vtriciae
1	Semen Papaveris albi	Lactuae	Cucurbitae	Bombacis	Sesami	Cydoniorum	

SEMINVM.

5	Cumini	Pastin. syl.	Rut. agrest.			
4	Catui	Pastinacæ domestica.	Rutæ do- mestica	Sinapi	Semen con- tra vermes utri	Sem. Pali- uri
3	Foeniculi dulcis	Petroselinini	Ammeos	Erucae	Caulium	Hyperici
2	Anisi	Apii	Seseli Ae- thiopici & Peloponēsis	Thlaspi	Rapæ agre- stis.	Miltis Solis
1			Seseli Maf- siliensis	Nasturtii	Rapæ do- mestica	Alkekengi

SEMINVM.

Piper longum	Cardamo- mi maio- ris	
Piper album	Cardamo- mi mino- ris	Granorum paradis
Piper ni- gro		Cubebarum

Pro { semine Myrti, Berberis, & contrā.
Napi, Rapi.
Carthami, Vrticæ; vel Agaticus
non Trochiscatus.

3	Berberis	Sorbarum
2	Vuarum immaru- rarum	Mespilo- rum
1	Sabinæ albæ	Cornorum

Pro { Sem. Mâdragoræ, Cicutæ.
Semine Afari, Semen Ge-
nista.

SEMINVM ET FRVCTVVM.

5	Genistæ	Acetosæ	Gallarum	Cytini	Vua Corin- thia	Ficus
4	Afari	Citri	Sumach	Balaustio- rum	Pasulæ mundatæ	Sebesten
3	Sem-Hede- ræ	Berberis	Myrrillo- rum	Cortic. ma- ligranati	Daçyli	Iuiubæ
2					Pruna dulcia	Pasulis mūdatis
1					Ficubus	

CAPSVLA FLORYM.

3	Oenanthes	Cichorei	Nymphaeae luteae	Sambuci, Abrotani	Corticum Glandis	Salviae
2	Myrti	Buglossi vulgaris	Nymphaeae albæ	Meliloti	Balaustio- rum	Stæcha- dis
1	Florib. Ro- sarum	Buglossi la- tif. sine Bor.	Violarum	Chamæmeli fol. Cha. flo.	Cytini	Anthos
						Sambuci

3	Leucoii albi	Flor. Cicho- rei	Spica, vulgo <i>aspic</i>
2	Leucoii rubri	Flor. Incubi domestici	Lauendulae
1	Leucoii lutei	Flor. Genistæ	Flor. Salviae

DE SVCCIS.

Pro Acaciæ succo : succus Prunellorum probatur, & Rhois Dioscoridis.

Discorides ipse succum Hypocistidis substituit quidem; verum aliquanto magis adstringit & ficit, si in antiquorum pharmacis recipiatur.

Pro Opio, Meconium, vel succus Lactuæ sylvestris, vel, domesticæ, quantitate maiori.

Pro Absinthii succo, Abrotani, Eupatorii, vel Centaurei minoris vtriusque, vel Agerati.

Pro succo Absinthii Pontici, nostratis Romani succus : differt tantum regione, ut Macedonicum à Pontico. In externis remediis, Santonicum & Marinum; vel ablutum leuiter in internis concedatur.

Pro Opobalsamo, Staëte, id est, Styrae liquida non adulterata, vel Oleum Myrrhæ. In suffusionibus, ad digerendum, Oleum Spicæ Lauendulæ, quod æquè tenuium est partium.

Pro Glycyrrhizæ succo, infusum & decoctum eiusdem; vel succus Vuarum Passulatum, vel Vinum coctum, siue Sapa.

Pro Lycio, Amurca.

Pro

Pro Citri succo, Limonum.
 Pro Thymelææ, Chamalææ succus.
 Pro Cyclaminis, Iridis.
 Pro Omphacii, Rhois; & contrà.
 Pro Aloë, Absinthii succus.
 Pro Semperuiui, Coryledonis succus; &
 contrà; vel Solani, Lactucæ.
 Pro Sanguine Draconis, Laccam sustinuit
 Auicennas in omnibus operibus suis.
 Pro Elaterio, succus Cucumeris agrestis,
 aliquantum coctus.
 Pro Sapa, Vinum dulce; & contrà.
 Pro Lycio, Gentianæ succus, in vlceribus.
 Pro aqua fontana, fluuiatilis.
 Pro aquâ pluuiâ, fluuii potius quàm fon-
 tana, contrà quàm Galenus præcipit
 in Diacodio; quia composita est, partim
 ex pluuiâ, partim ex fontibus.

DE LIQVORIBVS ET LACHRYMIS.

Pro Opobalsamo, Staete siue Myrrha li-
 quida, naturâ vel arte parata, Liquor
 Terebinthi.

Non { Opocarpalum, vt auctor Succe-
 daneorum præcipit.
 { Oleum laurinum.
 { Liquor Myrti, non Semen Myrti,
 & Zedoarię, vt præceptores nostri
 statuerunt.

Y Pro

Pro Carpobalsamo, semen Lentisci, vel
Terebinthi, cuius multæ sunt species:
Cubebæ in minori dosi; vel Terebinthi
partes duæ, vna Cubebarum.

Pro Cedria { Oleum è rametis Iuniperi,
paratum per descensum,
vel Gummi Iuniperi.

Pro Xylobalsamo, surculi Lentisci.

Pro Oleæ lachryma, Gummi Elemni.

Pro Myrrha, Bdellium, vel succus Smyr-
nii, vel Apii.

Pro Galbano, Sagapenum.

Pro Sagapeno, Gummi Cedri, Pini; vel
Opopanacis dimidium.

Pro Ammoniaco, Propolis, siue sordes
Alueariorum.

Pro Opopanace, Ammoniacum, vel Gal-
banum, vel Bdellium, maximè cum
emollire volumus. Galenus vsus est Pro-
poli in externis.

Pro Manna Turis, cortex cui adhæret ali-
quid Turis.

Pro Ture, Mastiche, & Resina Pini sicca.

Pro Styrace, Benzoinum.

Pro Terebinthina, Mastiche.

Pro Mastiche, Abietina resina indurata,
aut frixa, vt docet Dioscorides.

Pro Cupressina Resina, Laricina.

Pro Abietina, Resina Pini.

Pro Pice, Resina Pini cocta.

Pro Pice liquida; Pix oleo dissoluta, vel
Pix

- Pix ex Oleo Iuniperi liquefacta.
 Pro Pissasphalto, Pix & Bitumen.
 Pro Mumia, Pissasphaltum.
 Pro Asphalto, Petroleum, vel Gagates; & contrà. Et carbones petræ à terræ visceribus, quibus fabri ferrarii vtuntur.
 Pro Lacca, Myrrha.
 Pro Adipe Vrsi, Vulpis.
 Pro Adipe Anseris, Anatis, vel Gallinarum.
 Pro Adipe Capi, Gallinæ.

DE MINERALIBVS.

- Pro Antimonio, Plumbum vstum; & contrà: Auicenn. & Stannum vstum.
 Pro Lithargyro, Plumbum vstum, Molybdæna.
 Pro Plumbo, Stannum.
 Pro Flore Æris, Ærugo.
 Pro Spodio, Antispodium ex Myrto, Lentisco, Olea, Oleastro, Malo Cydonio; vel Cornu cerui vstum.
 Pro Pompholyge, Spodium Dioscoridis.
 Pro Cadmia, Lapis calaminaris.
 Pro Sandaraca Græcorum, Auripigmentum; & contrà.

*De Succedaneis vtriusque Behen,
 ex eodem Lobelio.*

Cum radice Behen albi & rubri destituamur, necessariò Succedaneo vtendum.

Y 2

In cor-

In cordi dicatis medicaminibus, vt Diamoscho dolci & amaro Mesuæ, & aliis similibus, radices vtriusque Buglossi substituendæ: In medicamentis ad Venerem, Horminum, Satyrium, Scincus, vel radices Pastinacæ satiuæ & siluestris Dioscoridis, siue Dauci siluestris Galeni, & Officinarum; Actuarii exemplo, qui eas Behen substituit in Diasatyrio. De his plura in Plantarum Obseruationibus aut Illustrationibus nostris, aut Aduersariorum altera parte.

De Ben, siue Balano Myrepfica in Aduersariis egimus pag. 414.

FINIS.

GVILIEL.

GVILIELMI
RONDELETII
MEDICI
DE
THERIACA

Tractatus,

ex ultima MATTHIAE LOBELII
recognitione.

Y 3

THERIACA MAGNA ANDROMACHI.

GVILIELMVS RONDELETIVS *Lectori S.*

CVM antiquissima ac nobilissima Theriacæ Antidotus à quibusdam dispensaretur, in mentem venerunt errata aliquot à Nicolao Præposito annotata, & aliquot minimè animaduersa. Quamobrem plurimum me rogârunt, ut veterem illam ac vulgatam Editionem recognoscerem. quod etsi mihi difficillimum esse probè perpenderem, & planè immensi laboris; nolui tamen amicis tam singularibus, honesta præsertim petentibus, operam meam denegare: tum quia sanctum esset quod tam instantè peterent, tum etiam Reip. admodum utile ac necessarium; cum omnia nostra studia & labores eò spectare debeant, ut Reip. & ceteris bonarum artium studiosis prodesse possint. Nihil enim existimo utilius, quàm ut illa Antiquorum medicamenta, quæ *Ἱέρως καὶ ἄλλως* appellant, fideliter præparentur, atque ex selectissimis simplicibus ad communem omnium utilitatem componantur; quod hoc hætenus, proh dolor, quorundam ignorantia ac incuria factum
non

non est : quo fit , ut verissimum sit carmen
Homeri , Odyss. δ.

Φάρμακα πολλὰ μὲν ἰσθλὰ μίμνησιν , πολλὰ
ἢ λυγρὰ.

Quam ob causam , Lector optime , te ad
meliora quodammodo reuocare videmur,
dum pro viribus adnitimur veterem illam
Andromachi traditionem ad germanam
Græcorum lectionem emendare. Et ne
existimes tibi à nobis imponi , consilium
fuit quibusdam annotatiunculis reddere
rationē cur à tam vulgata illa descriptio-
ne recedamus , idque addendo aliqua quæ
noua forsitan tibi videri poterunt ; ac expun-
gendo quæ numquam ab Andromacho ex-
cogitata fuere. Sed vnum abs te peto , ut
ne veteri rubigini addictus hæc sine ratio-
ne improbare velis , nisi prius apud te probè
examinaueris , quæ prodesse & iuuare so-
leant.

Cum igitur variæ sint Theriacæ descri-
ptiones à diuersis Autoribus traditæ , in
tāta rerum varietate difficilis erat electio:
omnes tamen ad veram illam Galeni le-
ctionem contulimus , cum easdem omnes
truncatas & vitiatas offendissemus : hanc-
que veram ex Antidoræo libro secuti su-
mus : quæ etsi perfectior videtur ; aliqua
tamen desiderabantur iniuriâ temporis
omissa , quæ nos pro virili restituimus ex
Galeni , Pauli , Aëtii , Auicennæ , Actu-

riique locis, vt postea in Annotatiunculis
declarabimus.

Nostre autem tempestatis docti quidam
impossibile quodammodo existimârunt
hanc Theriacæ confectionem absolui pos-
se; his moti rationibus: tum quòd Vipe-
ras non haberemus, quæ sanè hoc in ne-
gotio primas tenent: præterea Balsamum,
Aspalathum, Cinnamomum, Myrrham,
Rhaponticum, Calamum aromaticum,
Phu, Nardi Spicam, Pentaphyllon, Schœ-
nanthum, Dictamnium Cretense, Sigil-
lum Lemnium, Thlaspi; tum quòd om-
nibus incognitum dicunt Scordium. miror
non addidisse Malabathrum, Acaciam,
Acorum, Bitumen Iudaicum, Opopana-
cem, Galbanum, quòd non nisi adulte-
rata aduehantur, vt quibusdam placet. Sed
nos eorum rationibus faciemus satis. Ab-
surdum enim est illa medicamēta inutilia
existimare, quæ à Galeno in vsum trahun-
tur, etsi non omnia adsint. Multa siqui-
dem ipsemet Gal. suo tempore desidera-
bat, in quorum locum ἀντιβαλλόμενα pro-
ponebat. Enimuerò si Gal. pro Cinnamo-
mo Cassiæ duplum ponendum iussit, imò
& Phu; & pro oleo Sabino, oleum anti-
quissimum; pro Omphacino, oleum pa-
ratum cum foliis oleæ; quid prohibet Aco-
rum poni pro Amomo, quum Acorus cum
Amomo similem facultatem obtineat? pro
Dicta-

Dictamno Pulegium? quod etsi vires paulo inferiores habeat, augeamus dosin: pro Opobalsamo Styracem liquidam? pro Rheopontico Rhabarbarum? pro Terbinthina Mastichen? pro Viperis Elopes, Ophies? Sed quid moror? Clariora sunt quàm vt demonstratione aliqua egeant.

Consultiùs itaque ab his cauillatoribus factum esset, si tantum operæ locarent in inueniendis Succedaneis, quantum in cauillandis aliorum inuentis. Cessent igitur, precor, bona medicamina infamare; & quam prauam opinionem solent imperitæ multitudini tradere, omittant.

Tempestiuum nunc videtur ad Simplicium declarationem veniamus; hoc vnum præmonentes, pondera non respondere ponderibus Andromachi iunioris, vel Democratis: nam Democrates drachmas duas tantum Polii, Sefeli, Thlaspi, & aliorum, vsque ad Cardamomum ponebat, vituperabatque illos qui constituerent quatuor; quod tamen ferè omnes qui de Theriaca scripserunt, faciunt; quemadmodum Gal. Paulus, Aëtius & Auicenna, quos secuti sumus. At de diuersitate ponderum vide Gal. de Theriaca ad Pisonem.

THERIACA nobilissimum medicamentum dicta est, quòd valeat aduersus *meia*, id est, bestias venenosas; non au-

Y 5 rem,

tem, vt quidam existimant, quòd Viperas
 (ita sumpto nomine ob excellentiam, sed
 satis improprie) reciperent; nam ante-
 quam additæ essent Viperæ, etiam Theria-
 ca dicebatur: huc accedit quòd multæ sint
 Theriacæ descriptiones, vt iam diximus,
 apud Galen. in Antidotis, quæ Viperas
 non habent. Non igitur à Viperis, sed ob
 effectum ita fuit appellata. Possæt tamen
 defendi, Theriacam etiam dictam fuisse
 à Viperarum carne. Cæterùm hæc Theria-
 ca Galene, non Galeni, nominatur, aut si
 mauis, *γαλήνη*, id est tranquilla, vel tran-
 quillitatem afferens, Autor enim huius
 non fuit Galenus, sed Rex Ponti¹ Mi-
 thridates; qui, vt erat exercitatissimus in
 simplicibus, omnia ea collegit Antiphar-
 maca, flores scilicet, semina, herbas, ra-
 dices, gummi, & cetera quæ valerent
 aduersus virus ferarum, Viperarum, Ca-
 num rabidorum, Scorpionum, Dipsadum,
 &c. nec non aduersus venenum medica-
 mentorum quorundam, vt Mandragoram,
 Cicutam, &c. & ad morbos alios complu-
 res & antiquos. Ex his omnibus collectis
 selectissima & efficacissima selegit, ex qui-
 bus parauit compositionem suo nomine
 nuncupandam; ea est Mithridatium: An-
 dromachus postea (qui videtur inter omnes
 exactissimam calluisse normam compo-
 nendi medicamenta) eam correxit & emen-
 dauit;

dauit; addiditque Viperas, *παλιν*que vocauit, id est, Tranquillam, quod tranquillitatem inducat: & meritò quidem: quid enim magis meretur tranquillitatis nomen, quàm quod sedat dolorem? Qui à Cane rabido demorfi sunt, aut Vipera, aut alia fera venenata, multum torquentur, multumque de morte sunt solliciti: hæc compositio illos curat; magnam igitur tranquillitatem inducit. Vt in summa dicam, nulla est præstantior Antidotus ad antiquos & diuturnos morbos, vt iam dictum est. Ad defluxiones nullum est genus remedii efficacius quàm hæc Theriaca, siquidem fuerit recens. Febres quartanæ solo vsu Theriacæ visæ sunt curatæ. Quid non facit Theriaca? Inexpugnabiles morbos, & quorum causa ignota est, curat: ex omnibus enim medicamentis efficacissimis constat, symphoniâ iunctis.

PASTILLOS SCILLITICOS aliter præparamus, quàm antea facere solebant: nam sine delectu Pharmacopolæ Scillam vel Pancratium accipiebant, quod habeant eandem facultatem. Sed quoniam Pancratium vim habet imbecilliore, melius est cõfici eos ex Scilla, præsertim cum nobis facultas sit. Si Scilla careamus, Pancratium vti possumus eius loco, sed in maiore dosi: vt Cassia pro Cinnamomo: cum verò adest Scilla, sumatur Scilla. Cate-

rumpastilli hi fieri debent ex carne Scillæ, & spillari farina Orobi, quæ valet aduersus venena, & conseruat Scillam à putredine suo amarore. Pharmacopœicos solebant parare cum pane asso, aut cum Vicia, cum non nossent Eruum, vt nec adhuc omnes nôrunt. Cùm enim nuper Auenioni essemus, & medicamentum præscripsissemus Nobili à Monlau, in quo Eruum desideraretur, iussi Pharmacopolâ adferre Eruum, atque is Viciam attulit & Aphacem; cùm neutra illarum sit Eruum, quod amarum est & tenuium partium; Vicia verò dulcis & emplastica. Porrò Erui duas constituunt species: Aliam enim candidiorem faciunt, aliam ruffam Eruum est quod vulgò *des Ers* vocant, in Gallia Narb. *Effes*. Quod ad Scillæ delectum attinet, ea sumenda est æstate, præsertim Iunii initio, ad parandos hos pastillos; tunc enim multum succi habet: si hyeme legatur, non valebit: sub Canicula verò venenum est, habet enim tantam acrimoniam, vt æstu correpta in venenum vertatur. Sumenda itaque est vere, aut æstatis initio. Ea lecta inciditur frustulatim more ceparum, non quidem cultro aut instrumento ferreo, sed arundinaceo, aut osseo.

Maiores nostri soliti erant parare PASTILLOS THERIACALES ex Serpentibus communibus, cùm Viperas non habe-

haberent. Nec omninò certè vituperandi sunt: idem enim præstant reliqui Serpentes, sed Viperarum vis est efficacior. *Ophidia* Græci animalia appellant (latiore significatione accepto vocabulo) quæ circurari non possunt. Medici verò *Meleia*, quæ morfu venenato vel punctura venenum iaculantur, hominiquè nocent, appellant; sub quo nomine & Aspides, Elopes, & Ceraustes comprehendunt. Quamobrem non erit absurdum Trochiscos Theriacales dicere, cùm ex feris conficiantur, quæ & facultate sua iuuant, quemadmodum Viperæ, & si ausim dicere, conuenientiores sunt. præter enim id quòd calefaciendi & exsiccandi vim habent, aduersus angues nostros peculiariter iuuant. Nam Theriaca, vt autor est Galenus ad Pisonem, olim citra ferarum commixtionem confectum medicamentum similiter ad eiusmodi mirificè faciebat: Sed postquam Andromachus Viperas commiscuit, ad morsum Viperarum medicamentum fuit efficacius: imò, si credamus Galeno, lib. 2. de Antidotis, Mithridatica compositio aduersus plurima venena valet, præter Viperarum ictus. Nihil igitur habuit Theriaca additis Viperis, quàm quòd ad Viperarum morsus sit efficacior. Sic nostrum medicamentum efficacius erit ad morsus Serpentum, cùm nullum nobis periculum

immineat à Viperis. Adde quòd pinguedinem Serpentum quotidie experimur plurimum valere, & carnes non plus veneni in se continere quàm olim haberent Viperæ, si debito modo adhibeantur, & quales oportet capiantur. Nam & in capiendis delectus seruandus est, quemadmodum & in Viperis: vt quæ prope mare degunt, & quæ sunt; & quæ in aquis, excrementosæ; & quæ vtero gerunt, repudiandæ. Quas æstate venantur, vel hieme, nos Elopes vel Angues bene nobiles in vincis degentes, Vere captos eligimus, non diu asseruatos (vt solent facere Pharmacopolæ) & præparatos, vt ars iubet, cum pane asso Trochiscos conformabimus: sic seruatos & exsiccatos, vt neque situm redoleant, neque cariem senserint. Quòd videatur Dominis Doctoribus dosin augendam esse, quia imbecilliores sint, non improbo: quòd si quis Viperas nancisci possit, vt iam facimus; eas capiat, & angues omitat. Paulus Ægineta etiam de Viperis loquens, ὄφις dicit: Ea autem locutio esse videtur per excellentiam, quo commune aliquod vocabulum rei singulari attribuimus: vnde & ὄφις Viperas vocat. Cùm autem simpliciter legitur ὄφις, de Vipera intelligendum est, quia præstantissima inter serpentes est. Vnde & in Theriaca assumenda; non quòd remedio egeamus aduer-

aduersus illarum morsus, siquidem in nostris Regionibus non reperiuntur, sed ob alias Viperæ facultates: deficcant enim vehementer, calefaciunt, & visum acuunt. Viperas nihilominus veras tum in Italia, tum apud Pistones habemus; quicquid dicant qui id negant: Certissimum enim signum est Viperæ, & nota certissima, si viuum animal pariat, vt inter pisces Galeus; vnde & nomen habet, vt scribit Aristoteles, & experti sumus in nostris ædibus: Adhæc Viperarum descriptio tam exactè illis conuenit, vt nihil magis; & maxime ea quæ tradita est ab Aëtio, viro perquam diligentissimo in describendis Viperis. Vtynam è multis notam adferamus: statim in caudam desinunt, quam crassissimam habent inter reliquos serpentes (præter Amphisbænam, quæ aded crassam habet vt bina putetur habere capita:) omnes denique notæ feliciter reperiuntur in ea. At dicat aliquis: Elephantiasin non curat, vt scribit Galenus. Esto. Si mentiri voluit Galen. quid tum? neque enim verisimile est tempore Galeni curari potuisse Lepram iam confirmatam. Sin autem quis dicat, id non ided præstare, quia ex Italia adferantur, quæ regio non sit satis calida; Nugæ: si enim venenum retinent, cur non & alias facultates? Nemo igitur dubitet, quin veræ Viperæ nostris

tem-

Porro vt conficiantur Pastilli Theriacales, præparatione omiffa, hoc tantum ex Gal. addam, melius effe paulo antè captas fumere, quàm diu retentas: nam quæ diutiùs retentæ fuerunt, venenofæ funt magis, vt ex hominibus ieiunis conicere licet.

Andromachus MAGMA HEDYCHROON, ita à coloris iucunditate appellatum, non Trochifcos de Corallo, vt Nicolaus Præpofitus falsò putauit, defiderat. Multo fatius fuiffet, fi Trochifcos Alindaracorum Auicennæ pofuiffet, vel Trochifcos Hedychroi, quos annotauit in Antidotario, qui etfi Tamaricem recipiant, Asphaltum defiderent; magis tamen accedunt ad Hedychroi compositionem quam hîc constituimus ex Gal. lib. ad Pamphili-
num. Hæc enim paratu facilior eft, & clari-
rior, & melior, Nam in lib. de Antidotis pedestri oratione fcripta eft, quæ Maron & Amaracum defiderat. At Maron nobis prorfus incognitum eft, nifi illa fit quam vulgo *Mariolaine franche* appellant; quam ob caufam cōfultò Amaracum addidimus, & illam pro Maro: quòd fi per Amara-
cum intelligat aliquis Sampsuchum, pro Maro poni poteft Sysymbrium; funt enim eiufdem facultatis, vt Dioscorides docuit. Quantum verò differat Hedychroon
magma

magma à Trochiscis Diacoralli, fidem facit utrorumque collatio: hi enim Papaver, Pedem columbinum, ut alia omit- tam, recipiunt, quæ non sunt in Hedy- chroo. Non itaque ponendi.

PIPER NIGRUM non tam valet ad *ἀντιφάρμακα* atque Piper Longum & Al- bum: sed quia omnes sic habent, nolui immutare, & 3 xxiiij indidimus, quam- vis aliqui sextantum: Paulus tamen, Aë- tius & reliqui, xxiiij censent ponendas; & Nigrum, non Longum, ut in quibus- dam Exemplaribus legitur, & in carmi- nibus Andromachi. Neque tamen impro- barem si quis Longum sumat; tum quia in carnibus Longum est, tum quia Anti- dotis, si Dioscoridi credimus, aptius. Tu verò iudica.

OPIUM, vel MANDRAGORA, vel, HYOSCYAMUS addi solent in Antido- ris, quia incrassando constringunt me- tus, ne Venenum ferri possit ad cor; & sic iuvant operationem Antidoti. Eodem planè modo Bolus Armena & Terra figil- lata lentore suo & crassitie prohibent vim Veneni ad cor deferri, non autem pro- prietate occulta, sed incrassando: quare quæ tenuissimarum sunt partium, ut Mos- chus, Ambra, non conveniunt, quia fa- ciunt citò penetrare venenum ad cor: sic Cicuta cum vino absorpta occidit citissi- mè;

mè; per se verò tardiùs.

ROSARVM, remotis vnguibus, drachmas xij ponimus : Auicenna xxiiiij ponit.

SCORDIVM quod Fuchsius putat omnibus incognitum, nunquam antea in aliqua Antidoto positum, apponendum censuimus (quanquam tamen opera & diligentia doctiss. viri D. Guiliel. Pelliterii, Mompeliani Episcopi vigilantissimi, primum in Gallia iam à decem annis cognitum sit) & non Allium sylvestre, vt vulgo Pharmacopolæ facere solebant. Stultum enim esset *Σκόρδον ἄγριον*, id est Allium sylvestre, vt Auicenna docuit, collocare, cum tam frequens apud nos sit Scordium herba. Excusandi fuerunt Maiores nostri, quibus incognitum fuit; neque grauitèr peccârunt in hoc simplici. est enim Allium sylvestre, Theriaca Rusticorum. Utinam in aliis Succedaneis tam bene iudicassent! Non est tamen conferendum Allium cum Scordio: Scordium enim maiorem habet vim aduersus putredinem, quàm vel Myrrha ipsa, vt videre est apud Gal. lib. de Antidotis, qui eius inuentionem declarat. Quis autem, nisi stultus, dicat Succedaneis esse vtendum, cum propria habeamus? Scordium enim copiosissimè per totam Galliam nascitur. Reiiciendum itaque Allium.

SEMINIS NAPÆ & rectè: quamquam

quam nonnulli, Seminis Rapæ, legant.

IRIS ILLYRICA ea debet apponi quæ Veneriis affertur.

AGARICVM sumatur candidum, leue, &c.

CINNAMOMVM à viris doctissimis in discrimen vocatum est, cum dicant nos vero Cinnamomo carere; ac id quod pro Cinnamomo ostenditur, potius esse veram Cassiam: nos tamen putamus esse Cinnamomum; etsi non sit illa species tantopere ab Antiquis laudata: quam ob causam nos istius Cinnamomi ꝯ xxiiij posuimus (etiamsi nonnulli ꝯ xij tantum ponant) duplici nomine: tum quia in quibusdam exemplaribus xxiiij drachmas Cassiæ scriptum legimus, ut etiam in secunda descriptione Auicennæ; tum ut omnibus fieret satis: nam si Cinnamomum esse negent, non possunt improbare consilium nostrum, cum Gal. de Compos. Pharmacorum doceat his verbis: Necessarium nobis est, ubi Cinnamomo caremus, Cassiam optimam coniiciamus, aut plusquam duplo Cinnamomi pondere, aut omnino non minus. Sed Cinnamomum verum habemus. Si cineritium illum colorem non habeat, in causa sunt mercatores, qui eius superficiem abradere solent, colorem naturalem auferentes. At odorem Rutæ non habet. Nec habere debet.

bet. Error enim est in Diosc. nam pro *μα-
ζαριζου* legendum est, *οριζανιζου*: quod
facile probati potest ex eodem Dioscori-
dis alio loco, ubi ait Amomum habere
Origani odorem. Hinc enim luce clarius
colligere licet, Cinnamomum Origani
odorem referre; aliumque textum corruptum
esse. Et quanquam Dioscor. dicat diuer-
sas esse arbores Cinnamomi & Cassie; Gal.
tamen diuersa est opinionis; asseritque
se vidisse in capsula cuiusdam mercatoris
ramum vnum, cuius altera pars Cassia
esset, altera Cinnamomum.

GLYCYRRHIZÆ SUCCVM apposui-
mus, quia efficacior est quam radix ipsa; etsi
Auicenna in tertia descriptione radicem
ponat: & vere poni potest succus; nectimē-
dum est de succi adulteratione. Nam tanta
est copia Dulcis Radiculæ, ut parui veneat:
Et etiam cum Theriacā componere volu-
mus, expressè succum extrahere debemus.

OPOBALSAMVM sincerum ad nos
non adfertur, sed multis modis adultera-
tum: quin etiam si adulteratum non esset,
recens non est, sed antiquum. nam cum
ex regione longinqua petatur, non po-
test non esse antiquum; est siquidem
antiquum, si annum excesserit, sitque inu-
tile. Etsi nonnulli dicant in Nouo Orbe
reperiri, incertum est an verum sit: succe-
daneo itaque vtendum. Quid verò substi-
tuemus.

stituemus, cum succedaneo opus sit? alio-
 qui manca esset Compositio & corrupta.
 Non sequemur hac in re consilium Maio-
 rum nostrorum, qui Oleum Laurinum
 pro Opobalsamo poni docuerunt. Opor-
 tet enim succedanea & viribus & tempe-
 ramento respondere, ut doctissimè à Gal,
 monstratum est. Sed oleum Laurinum ca-
 lidius multo est Opobalsamo, cum oleum
 Laurinum inter calidiora adnumeretur,
 quod ex fructu potest cognosci: solet
 enim oleum expressum eiusdem esse tem-
 peramenti cum fructu ex quo exprimitur.
 At folia & fructus Lauri desiccant & cale-
 faciunt vehementer, plus etiam fructus;
 ergo & Oleum: Opobalsamum vero defic-
 cat & calefacit in secundo excessu tantum.
 Igitur non respondent. Adhuc Opobalsa-
 mum tenuium est partium, Oleum verò
 Laurinum crassarum: Opobalsamum ven-
 triculum roborat; Laurinū autem oleum,
 ut ait Diosc. *ἡ δὲ λαύριδος πηλὴν*, id est, po-
 tum nauseam facit, & lædit ventriculum,
 non alia ratione, quàm quòd ventriculo
 aduersatur: idem autem efficere Opobalsa-
 mū, negandū est. Non enim est oleum, sed
 succus Balsami. Vnde autem id natū sit, ut
 Oleum Laurinum in Antidotis poneretur?
 Puto hinc esse natum, quòd olim Oleum
 parabant cum Myrrha & Staete, ut Diosc.
 docet. Extrà adhiberi non prohiberem, ut
 etiam

etiam oleum Irinum: quamvis in versione Vallæ & multis exemplaribus Græcis (falsò tamen) Laurinum legatur. Balsamum arte compositum reiicitur. Errorem indicavit ante 114 annos Santes de Andronis de Pisauro Medicus in hac parte Alexipharmacôn diligentissimus & probatissimus. Post eum Nicolaus Præpositus, qui Medicorum Mompelianorum mentionem facit, tanquam autorum huius hæreseôs. Alii ex semine Citri & Corallo *ἐν ῥοσφοῖς* conficiebant, sed ineptè: nam quamvis semen Citri valeat aduersus venena, reperiuntur alia multo efficaciora. Alii asseriebant fieri debere substitutum ex Myrrha destillata: quod expertum fuit, & ex destillatione oleum exceptum, sed vsque adeò fœtidum, ut nemo ferre posset. Omnibus itaque reiectis, substituam Staecten, ex præscripto antiquorum, Galeni scilicet, Pauli, Aëtii, qui asserunt easdem Staectes vires & Opobalsami. Est autem Staecte nihil aliud, quàm Myrrha liquida, &, si Diosc. credimus, est pinguisimum Myrrhæ recentis cum aqua exigua tufæ, & prælo expressæ, proportionem respondentis Myrrhæ. Myrrha autem secundi est ordinis excalescentium & exsiccantium, sicut & Balsamum. Adhæc & vulnera consolidat, quod facere Balsamum creditur à necotericis Medicis, quanquam Gal. nul-

lam

Iam eius mentionem faciat. Idcirco autem hîc positum fuit, quòd aduersus venenata animalia valet. quod ex eo colligere licet, quòd vbi nascitur Balsamum, nequeant habitare Serpentes aut alia venenata animalia. Qui de omnibus dubitare solent, Myrrham istam reiiciunt, quia parùm respondeat descriptioni, tùm maximè quòd *ἰσώδης*, id est, odorata non sit, vt Diosc. & Gal. dixerunt. Nos autem Myrrham dicimus esse, non Trogloditicam vel Amineam. Et quòd non sit odorata, in causa est quòd ab ea expressa sit nobilissima Staete. Nam, vt Diosc. docet, ex pinguibus exprimitur pingue & odoratum. Minùs etiam odorata est, quia ex calentibus & aridis locis adfertur. Neque tamen dicendum est talem esse *ἄπρον*, id est, infirmam & ignauam, vt in quibusdam exemplaribus legitur: vbi legendum *ἄσμιον*, id est sine odore; illamque amittere suam commendationem, non ad sanitatem sed ad voluptatem. At hi qui dicunt nos non habere veram Myrrham, falluntur, aut in hoc, quòd, cùm Diosc. diuersas notas diuersis speciebus assignârit, omnes eas in vna specie reperiri velint, alioqui veram negent esse Myrrham: aut quòd dicât *ἰσώδην* non esse, vt vult Dioscorides. Sed id planè negamus. Sumitur autem vox *ἰσώδης* pro eo quod bonum spirat odorem.

odorem. In hoc autem error est. Nam Diosc. & alii plerique scriptores *ἰσώδης* fumunt pro eo quod multum olet, siue bonum spiraret odorem, siue malum. Significatio autem vocabulorum non aliunde petenda est, quàm ab eo authore qui rem ipsam describit; quemadmodum Diosc. ut dixi, hoc modo sumit *ἰσώδης*, ut videre licet cap. de Pice arida, ubi ait debere esse puram, pinguem, *ἰσώδης*. Nemo autem interpretabitur intelligi de suaui odore, sed forti & graui, quia quæ igne eliciuntur non possunt non fumum redolere & tetrum odorem spirare. Idem esto iudicium de Blatta Byzantia, quam dicunt esse *ἰσώδης*. Sin hæc ratio non placeat, dicemus Veteres non adeò delicatos fuisse atque fumus, & quod nobis malè olet, ut Myrrha, illis benè & suauius oluisse: quod inde probari potest, quòd in suis vnguentis ad delicias paratis, Galbanum admiscebant; quod haud dubiè fœtidi admodum est odoris.

De CROCO & GINGIBERE nulli dubitant.

Reclamant Sceptici Medici, quòd pro RHEOPONTICO Rhabarbarum (sequuti Auicennam) ponimus. Non autem temerè id factum est. nam cum Rhaponticum hoc Pharmacopolarum nullo modo respondeat picturæ Rheopontici, fatius est Rha-

est Rhabarbarum vocatum coniicere: quanquam istud Centaurium maius à viris doctissimis iudicetur esse, nec ineptè. Rhaponticum enim & Centaurium hoc maius easdem ferè habet facultates. Compositur Rhaponticum ex diuersis partibus: ex terrea videlicet & frigida substantia, quod indicat adstrictio: habet etiam adiunctam caliditatem; subacre enim reperitur, si plusculum mandatur, qua facultate potest aluum ducere: quinetiam aëreæ cuiusdam est substantiæ particeps, quod indicat laxitas & dulcedo. Conuulsis, ruptis, dysentericis, sanguinem exspuentibus vtile est, & orthopnœæ. Centaurium maius in gustu contrarias qualitates habet; ita in vsu contrarios effectus præstat: gustu itaque acre simul & adstringens appâret, cum leuiuscula dulcedine: quæ omnia in Rhapontico esse monstrauimus. Prodest iisdem reiicientibus sanguinem, ruptis, conuulsis, dyspnœæ: orthopnœæ: quamobrem medicamentum imbecillius non erit, si pro Rhapontico Centaurium maius posuerimus. Nam Rhaponticum & Rhabarbarum sola regione differunt & leuitate: vt Rapæ quæ apud Lemouices nascuntur, & quæ solo sterili, differunt solum dulcedine aut crassitie, aut alia differentia à solo desumpta. At dicet; alterum magis rarum est, alterum

Z densius.

densius. Respondeo, id facere copiam vel inopiam alimenti : aut dicendum, Mercatores qui aduehant Rhabarbarum, illud comprimere cum recens est, ut minus loci occupet, & densius reddatur; quod faciant densum laudabilius esse. quod facile fieri potest: si enim compressam radicem desicces, minor erit, minusque spatium occupabit, nec diminuetur quantitas. Si verò Rhabarbarum nostrum non sit veterum Rhaponticum, quid erit? Quidam aiunt esse radicem Centaurii maioris, & Galenus ait radicem Centaurii maioris easdem facultates habere quas Rhaponticum.

Malè negat Manardus, nos verum PENTAPHYLLON habere: nam passim nascitur, & omnino descriptioni respondet. Est præterea alia nota à Theophrasto tradita, quæ nobis est certissimo indicio nos Pentaphyllon habere: scilicet quod Pentaphylli radix exsiccatione fiat quadrata: quod sanè illi proprium est: convenit enim soli Pentaphyllo quadratam fieri exsiccataam radicem; quæ nota fallere nos nequit. Sunt ex Practicis qui putent Tormentillam esse Pentaphyllon: quod non improbo; cum Diosc. det illi radicem oblongam, Veratro nigro crassiorrem, & propiùs accedat ad veram Pentaphylli descriptionem. Sunt qui Heptaphyllon

phyllon vocent, à numero foliorum; quod & in vulgari etiam inuenies. Diosc. etiam ait habere quinque folia, aliquando plura. Verum quamcumque assumpseris, hanc ne Diosc. an illam Theophrasti, non errabis: amba enim valent aduersus venena. Potest itaque sumi Tormentilla pro Pentaphyllo, & Pentaphyllon pro Tormentilla.

NEPETA [aut Nepitam] Latini, Græcorum Calamintham appellant: quæ de causa Galenus miratur quod Andromachus, cum Græcè scripserit, hoc tantum nomen Latinum addiderit. At hoc *παγί-
ος* dictum sit.

MARRUBIVM lippis & tonsoribus notum est. eam ob causam prudens prætereo.

Danda est operæ ut **SELINON** quod in petris nascitur recuperemus: non quod ob eam causam Petroselinon dictum velim, sed quia maioris est efficaciæ, & propius accedit ad Macedonicum, ob amorem. Nec ob eam causam damnanda erit hæc compositio. Nam, ut Gal. de Petroselino scripsit, Quod si Estreaticum desideres Petroselinum, nihilo tibi deterius fore putato Theriaces medicamentum, si alterum iniicias. Cuius rei subdit rationem: Non enim, inquit, si mortiferis venenis, si venenatorum moribus aliud ab

Estreatico Petroselinum minùs congruit, propterea reliquis etiam morbis, vt torminibus, ventriculo debili, hydropisi, & id genus aliis segniùs opitulatur, quos in primis sanare Theriaca promittit. Aliã præterea causam assignat, cùm inquit: Adhęc Estreaticum Petroselinon amarum etiam plus æquo Theriacam facit, præsertim cùm recens adhuc imponitur: nam vt acrimonia, sic amaritudine hoc alia superat. At, vt alibi docuit, suauitas in medicamentis quæ deglutiuntur, est spectanda, cùm in se habeat multa amara. Auicenna semen Apii montani posuit in tertia descriptione. Petroselinum verum nascitur in montibus Delphinatus, & apud fontem Vaucluse.

STOECHAS satis nota est: agroque Mompeliano frequentissimè prouenit.

COSTVM nonnulli in discrimen vocant. Certissimum autem est, nos duas habere Costi species: primam scilicet (quam Zedoariam vocant vulgò) & tertiam quam nemo negabit eam esse quæ ad nos adfertur, præsertim cùm acerrima sit.

DE PIPERE Albo tantùm sciendum est, Galenum ibi Piper Album legere, vbi Auicenna Nigrum; & econtrà. Piper Album & Longum magis medicaminibus & Antipharmacis conueniunt: Nigrum
verò

verò eduliis & alimentis condiendis. Piper Longum facillimè adulteratur. Adulteratum aut cognoscitur, si aquâ inspersum dissoluatur. Non reperitur hoc Piper Longum in descriptione ad Pamphilianum.

DICTAMNVM in Creta tantum crescere, & inde CRETENSIS dici, existimant Autores, quòd sic depictum sit à Diosc. Cretensis herba est, acris, levis, Pulegio similis, sed maioribus foliis, quæ tomento quodam spissaque lanugine pubescunt. Florem nullum aut semen profert: (et si apud Paulum falsò legatur Δικτάμνος ἄνθος.) Pharmacopolarum Ψυδὲ δ' ἰκταμνον & florem & semen profert: quam ob causam malumus succedaneo uti, quàm incognita illa radice qua pro Dictamno utuntur Pharmacopolæ. Pulegium itaque pro Dictamno inieciimus, quia nulla est herba quæ propiùs accedat ad Dictamni facultatem ipso Pulegio, docente ipso Diosc. Præstat omnia quæ fatiunt Pulegium, sed efficacius multo: & Gal. Dictamnium tenuiore essentia constat quàm Pulegium, cetera illi simile. Quòd si per omnia simile, haudquaquam malè pro Dictamno recipietur, cum ipse Auicenna in omnibus descriptionibus pro Dictamno Pulegium posuerit. Præterea à Nicandro (in suis Theriacis,) Dioscoride, Serapione, Paulo
Z 3 & Aëtio

334 GVILIEL. RONDELETII
& Aëtio ad morfus venenatorum com-
mendatur.

Non mireris, candide Lector, si pro
FLORE IUNCII ODORATI, quem
vno vocabulo Schœnanthon vulgus ap-
pellat, herbam ipsam monstremus. Audi
Gal. Adhęc Iuncum ex Arabia petatum
imponere præcipit, nescio qua de causa,
Schœnanthum, id est, Iunci Florem à
vulgaribus appellatum. Nos siquidem,
cùm Florum copia non adsit, Iunco uti-
mur ex Arabia comportato, cuius summi-
tatem Cameli sæpenumerò abroferunt: iu-
cundissimè namque hunc Iuncum Came-
li pascuntur, secus vias ibi plurimum
nascentem. Ex his disce, multa fuisse sim-
plicia tempore Galeni, qualia nunc sunt.
Non itaque peccant, qui Iuncum ipsum
huic compositioni imponunt, vt ex Gal.
loco iam citato patet, & Diosc. qui ait
radicem & herbam eiusdem esse facultatis
cum flore & efficaciè. Imò si flores adfer-
rentur, abiiciendi essent & postponendi
Iunco ipsi nam cùm sint admodum te-
nuium partiũ, eorum vis facilè evanescit;
& priusquam ad nos peruenissent, planè
inodori redderentur.

DE TVRE nihil in præsentiarum di-
cemus.

Quamquam TEREBINTHVS hoc
agro Mompeliano frequens sit, non ta-
men

men Terebinthinam habemus : & quem-
admodum Lentiscus , hic alioqui fre-
quens , Lentiscinam non stillat , ob Solis
imbecillitatem ; sic nec Terebinthus Te-
rebinthinam. Sed , Galeni doctrinam se-
cuti, pro Terebinthina Abietinam conie-
cimus. nam 4° sanitatis tuendæ sic scrip-
sit: Quòd si copia Abietinæ non adsit, eius
loco Terebinthina. Cùm pro Abietina
Terebinthinam ponendam doceat ; sic
econtra pro Terebinthina Abietinam re-
cipiemus. Quod euidentius monstrat
alio in loco, his verbis : Quinetiam in
penuria Terebinthinæ tum *ἐκ τῶν ξερὰν ὀσπῶν*
ὑγρὰ, tum frictam commodè admisceas ;
non minus etiam iis & Abietinam immit-
tas. Quòd si fortè quis hanc Resinam Ab-
ietinam esse neget, Mastichen ponemus,
quæ inter Resinas principatum obtinet,
teste Gal. vel (vt Diosc.) Terebinthinæ
respondet viribus. Fidem forsitan auge-
bit, quòd in Paulo legatur, *Τριπύλινος*
Μασίχης, quasi vellent dicere Resinæ Masti-
chinæ, vel Mastichen & Terebinthinam
imponi velit. Tu iudica.

CASSIAM FISTULAREM vocat
Cassiam Ligneam , aut Cinnamomum
crassum ; ne qui existiment eum intellige-
re Cassiam illam Fistularem Arabum quæ
vim habet laxandi ventrem. Est enim Cin-
namomum crassum efficax, vt odor & sa-

por monstrant. Nec absurdum est, dimidium Cinnamomi pro Cassia constituere; cum pro Cinnamomo duplum Cassiæ ponendum sit.

STYRAX eligenda optima.

NARDVM nemo debet damnare, quòd spica non sit, sed potius radix. Nam Gal. his verbis docet esse radicem: Iubet deinde Andromachus Nardum Indicam imponere, quam ex eo quia Spicæ figuram imitetur, Nardi spicam nominant, quamvis radix sit. Rursus Damocrates *Νάρδος ἰνδικα* I'dñs scripsit, non spicam. Indica autem dicitur, non quòd in India nascatur, sed quòd in aliquo monte nascatur Indiam spectante; quemadmodum Syriaca, quæ in monte Syriam spectante. Eodem modo & Britannica dicitur (ea est Bistorta vulgaris) non quòd in Britannia solùm nascatur, sed quòd in regione Britanniam spectante. Ceterùm Nardus Indica cæteris efficacior est.

Nunc ad THLASPI veniendum: quod omnibus incognitum putat Manardus, eo fortasse quòd nunquam viderit. Vt autem verum fatear, non omnibus cognitum fuit Thlaspi, sed iis dumtaxat qui de re herbaria bene meriti sunt. Eius descriptionem require in Diosc. Frequens est in semitis Tolosani agri, & aliis plerisque locis. Temperamento calido est, vt Nasturtium.

tium. Auicenna pro Thlaspi, Sefeli habet : at in Arabico Thlaspi legitur. Vulgus Pharmacopolarum, quod Sinapi species quædam sit, album appellant.

SEMEN APII restituimus ex descriptione ad Pamphilianum. In Paulo enim & Auicenna idem scriptum reperimus, tum etiam in Theriaca Antiochi Philometeros, in medicamento anodyno *Κάμινος* dicto : rursus in Zenonis, Aëtii, Galli, Theriacis : quodetsi vt Petroselinum aduersus venena parum aut nihil proffit, ad alios morbos non parum iuuat.

Pro MALABATHRO, vt benè à maioribus nostris visum est, ponendam censuimus Spicam. Habet enim Folium eandem cum Spica facultatem, teste Gal. lib. 6. de simpl. Idem scripsit Paul. in Succedaneis. Quòd si æqualem vel similem habet facultatem, frustra additur Macis ; cum neque addendum quicquam dicat, neque detrahendum. Auicenna post Malabathrum addit Epithymum ; qua ratione nescio ; quemadmodum & Moschum post Piper Longum.

HYPOCISTHIS etiam sub Lado [aut Ledo] reperitur : quod Cisti species est, longiora habens folia, & glutinosa.

NARDVS nostra CELTICA ea verè est quam Antiqui Celticam vocauerunt:

Z 5 non

non igitur reiicienda : neque audiendus Marcellus, qui negat Spicam nostram esse Celticam. Rarò autem visitur, quia in summis montibus nascitur, quos perpetua nix ferè obsidet. Radix sumenda.

Pro TERRA LEMNIA sumimus Bolum præparatum, vt Gal. docuit. Neque eam ob causam vituperanda est hæc terra, quòd à Lemno non aduehatur. Est enim hæc terra medicamentosa, lutumque cum aqua ex ea fit, quod habet desiccandi facultatem, & astringentem non contemnendam, quæ catarrhos sistit. Prodest tempore pestis. Vt in summa dicam, mallem hac vti, quàm Terra sigillata egregiè adulterata. Rubrica Lemnia à Galeno vocatur.

Difficilius fuit indicare, quid pro CHALCITIDE accipiendum esset, cum Atramentum Sutorium (quod *Χάλκιον*,) *Σῆρυ*, *Μίσυ*, *Χαλκίης* parum ab inuicem differre videantur. Et quanquam non grauis esset error, si *Χάλκιον*, vel *Μίσυ*, vel *Σῆρυ*, pro Chalcitide posuissemus (sunt enim facultatis eiusdem) tamen Chalcitin veram malimus accipere : quam (vt præcipit) assari curauimus, & quod magis spumofum erat accepimus. *Χαλκίης* Vitriolum Romanum non est, quanquam easdem habeat facultates, sed Chalcanthi videtur species: quæ vrenda est donec nihil viridis appareat; estque *χαλκανθίς*, id est, similis

πυρί

æri. Vrunt Pharmacopœi Chalcitin donec rubra fiat : sed ineptè illi; non enim usque adeò est adurenda. Ait enim Galen., vrendam donec fiat cineritia, & amittat viride, vt ostendat quantitatem adustionis. Nos itaque legimus, *rosta*; & non, *vsta*, vt est apud Galenum.

Quid sit AMOMUM, vt ingenuè fatear, ignoro: malo enim meam fateri ignorantiam, quàm studiosis hac in re aliquomodo imponere. Non me latet, multos fuisse in Gallia & in Hispania, qui se inuenisse gloriantur; cum nihil minùs fecerint. Nam semen illud quod pro Amomo monstrant, inodorum, nigrum, lene, gustu neque acre neque erodens est; cum debeat esse candidum, modicè rufum, semine plenum, vuarum racemis simile, ponderosum, odoratissimum, acre gustu, & erodens. Nos pro Amomo Acorum posuimus. Amomum, vt inquit Gal. Acoro similem facultatem obtinet. Ergo Acorum pro Amomo nefas non erit ponere. Sunt qui Amomum Rosam [seu Pomum] Hierichontis dicant: quod carè admodum venditur, ob id quòd mulieres fabulentur cōducere ad partum. In Alexandria frequens; & ad nos adueheretur, si pramoti essent mercatores.

Mirabitur aliquis; quòd pro ACORO in omnibus locis Galangam crassam, non

vulgarem illam radicem posuerimus. Sed, ne id temerè factum existimes, sciendum est, hanc vulgarem radicem Acorum non posse esse, tum quia rubra est, & ingrato odore: cum vera Acorus albam habeat radicem, gustu acrem, odore non insuauem, vt ait Diosc. Cum autem hæc omnia in Galanga manifestissimè inueniantur, &, vt Musa testatur, florem croceum & folia Iridis angustiora habeat, Acorum dicimus esse.

Et si Fuchsius Valerianā neget esse PHV, Valerianam pro Phu posuimus: non enim valere eius ratio. Phu caulis λεῖον καὶ τρυφερός, id est, lenis & tener existit: Valerianæ caulis angulosus: cum herba & lenis & quadrato caule possit esse. Quod de floribus dicit, similes Narcisso non esse, verisimile videtur: flores tamen habere pallidos, sicut & Narcissus: quod sufficit, cum omnes aliæ notæ nullo pacto discrepent.

CARPOBALSAMVM vulgare nullam aut paucam vim habere videtur; & puto semen esse Terebinthi. Eam ob causam Cubebas vulgò vocatas ponendas dixerim, quæ forsitan veriùs sint Carpobalsamum, quàm Carpesium; nisi reclamet Actuarius. At Gal. lib. de Antidotis Carpesium dicit esse herbam Phu appellato genere similem; validiorem tamen, atque aromaticum quiddam plus olentem. Et eodem lo-

co : Tenuia quædam Carpesii sarmenta Cinnamomi virgultis similia sunt ; non semen igitur potest esse. Cubebæ autem non multum viribus & temperamento differunt à Carpobalsamo. Diosc. ait Carpobalsamum adulterari semine Hyperico simili, quod Terebinthi semen esse videtur, vt ex Theophrasto patet.

Pro ACACIA, Prunellorum succum ponere, non est absurdum. Potest & Rhus pro Acacia poni ; quia, vt ait Diosc. folia Acaciæ effectus præbent, vt in Succedaneis reperitur succus Lentisci.

BITUMEN IYDAICVM, Græcis Ἀσφάλτης, communiter laudatur quod purpuræ modo splendet. Nigrum adulteratum est. Sed cum aliud non aduehatur nisi pice imbutum, dosin augere oportet. Eiusdem facultatis est cum Pissasphaltum, quod vulgo Mumiam appellant. Pissasphaltum autem mediam facultatem habet inter Picem & Asphaltum : eam ob causam Auicenna & quidam alii pro Bitumine Mumiam ponunt, Asphaltum apprehendes ex odore Trifolii foetidi, quod à Bituminis odore Ἀσφάλτης dictum est. Quod ad nos adfertur, Pissasphaltum est. Cum Diosc. ait probari si purpuræ modo splendeat, non ita intelligendum est quasi velit habere purpuræ colorem, sed quod in sua nigredine splendeat vt Purpura in

542 GVILIEL. RONDELETTI
suo colore; aut quod simile sit purpuræ
exsaturatæ, quæ quodammodo ad nigre-
dinem tendit. Plurimis locis provenit, ut
in Aruernia, &c.

CENTAVRII TENNIS [aut MINORIS]
folia & flores ponimus, non radices, quas
tanquam inutiles reiicit Galen. & Diosc.
et si Lumen illud Pharmacopolarum aliter
sentiat.

Ne quis nos reprehendat, quod ARISTOLOCHIAM tenuem, non Clematitin aut Rotundam, ut in lib. ad Pamphilianum scriptum est, adiecerimus: non enim id temerè factum est: Nam in carminibus scriptum inuenimus, *Ἐλατὶς ῥιζὴν Ἀριστολόχου*: & ad Pisonem tenuem dicit. huc accedit quod de Clematiti ait Galen. Quæ Clematitis appellatur, fragrantior est, ita ut ad vnguenta utantur vnguentarii; sed ad sanationes infirmior. Hic autem non ad voluptatem sed ad sanitatem ponitur: *tenuis* igitur ponenda est: castigandusque est locus ille, ne parum cauti fallantur. Interpres Centunculum vertit: Centunculum autem Latini appellant Gnaphalion. Si autem addatur Gnaphalion, id erit præter Andromachi, Galeni, aliorumque mentem. Nec interpretibus semper fides est adhibenda, etiam si Græcè & Latinè periti sint. Malim enim illos minùs disertos esse, & rerum bene peri-
105:

tos: hi siquidem solœcisum in nomini-
bus dumtaxat committunt; illi autem in
rebus & sēpē in vita. Hic itaque neque
rotundā Aristolochiam, neque Clematitin
aut [Pistolochiam, aut] Polyrhizon, quæ
vnguentis parandis aptiores sunt, impone-
mus: sed Longam dumtaxat Aristolo-
chiam, siue Tenuem, quæ ad medicamenta
conuenit. Proueniunt autem omnes Ari-
stolochiæ species, quæ quatuor sunt, fre-
quentissimē agro Mompeliano. Quam pro
Longa pingit Fuchsius, Clematidis est.

Qui cornicum oculos configunt, hunc
CALAMVM ODORATVM reiciunt;
non quia inefficax sit, sed quia Calamus
araneis non est plenus. Fieri autem potest,
vt Calamus dicatur, eius autem radix tan-
tū sit in vsu, vt de Spica admonuimus.
Sin tibi hæc ratio non placet, aliam acci-
pe. Dux sunt species Calami odorati: Al-
ter, qui à Galeno describitur: Alter in
Mæotide nascens, radice subalbida, sine
calamis, intus plena & amara, specie
Acori: quem Calamum falsò quidam Aco-
rum esse putauerunt; in quorum numero
fuit Mæoardus, qui pro Acoro Calamum
aromaticum semper ponit. At vtrumque
genus Acorum odore superat. Non igitur
reicienda hæc radix, cum Calami sit ra-
dix.

XYLOBALSAMVM hoc commune

75-

verum sit nec ne, incerti planè sumus: nam quicunque de Balsamo scripsere, inter se dissentiunt. Quòd inefficax sit, facilè quilibet iudicare potest ex odore, sapore & crassitie partium. Sin autem pro eo ligno incognito & adulterato, Zedoariâ vulgo dictâ quis vti voluerit, sine noxâ poterit. Zedoaria enim calida & sicca est in secundo ordine, vt Xylobalsamum; valet aduersus venena, & pestem. Commodè itaque illa vti possumus, quandoquidem temperamento & viribus respondeat Xylobalsamo. Non autem in omnibus sumenda pro Xylobalsamo: sed hîc, quia iam semel in hac compositione posita sunt succedanea eius, malumus hac radice vti.

De AMARACO si Nicolaus Præpositus dubitet, non mirum est, cùm res admodùm obscura sit, & ad iudicandum difficilis. Nam Diosc. Plin. Columella, Lucret. Virgil. Diocles medicus, vno ore Amaracum Sampfuchum appellant: Galenus tamen & Paulus diuersas herbas tradunt. nam in 3° ordine calef. & exsic. Sampfuchum collocât, Amaracû verò in 2° siccare & tertio calefacere volunt. Amaracus Galeno & Paulo Marricaria vulgaris est, & Parthenion Diosc. atque vtramque ponemus: quanquam non multum referret si neutra poneretur; nam, vt Gal. testatur,
multi

multi suo tempore & Marum & Amara-
cum reiciebant.

Hæc sunt, Candide Lector, quæ cum
festinatione quadam annotauimus. Et hoc
esto Exemplar eius quæ ex Consilio Docto-
rum Mompeli dispensatur.

Theriaca Andromachi, quæ *ανδρονικη*, id
est, Tranquilla cognominatur.

R. Pastillorum Scillinorum 3 xlviij.

Pastillorum Theriacorum

Magmatis Hedychroi

Piperis nigri

Opii singul. 3 xxiiij.

Rosarum siccarum

Scordii Cretensis

Seminis Napi

Iridis Illyrica

Agarici Pontici

Cinnamomi

Glycyrrhizæ succi

Opobalsami Singul. 3 xij.

Myrrha, Croci

Gingiberis

*Rhapontici, [non Rhabarbari, ut habet
Cordus]*

Radici Quinquæfolii

Nepita, siue Calamintha montana

Marrubii

Petroselinii Macedonici

Stæ-

Stoechados

Coffi

Piperis albi

Piperis nigri [al. longi]

Dictamni Cretensis

Iunci odorati

Turis

Terebinthina

Cassia [fistula]

Nardi Indica sing. 3 vj.

Polii Cretensis

Seseli

Syracis

Seminis Apii [in aliis deest]

Thlaspi

Ammeos

Chamadryos

Chamapityos

Succi Hypocisthidis

Malabathri

Nardi Gallica

Radic. Gentiana

Anisi

Mei Athamantici

Seminis Foeniculi

Terra Lemnia

Chalcitidis testa

Amomi

Acori

Phu Pontici

Carpobalsami

Hypocistidis

*Hyperici**Acacia**Gummi**Cardamomi sing. ʒ iiij.**Seminis Dauci**Galbani**Sagapeni**Opopanacis**Bituminis**Castorei**Centaurii tenuis**Aristolochiae tenuis sing. ʒ ij.*

*Mellis Autici despumati ʒ CL [male ʒ pro ʒ
posita] hoc est lib. xij. unc. vj. alibi Ron-
let. lib. x tantum habet.*

Vini Falerni q. s.

ADMONITVM autem hîc velim Lecto-
rem, vt huius Compositionis normâ exactè
contempletur, quæ illi plurimum prodesse
poterit in aliis Medicamentis diiudican-
dis. Omnes enim hîc ferè traduntur
Canones qui in huiusmodi compositioni-
bus tradi solent. E quorum numero pau-
cos colligemus, vt memoria suppeditabit.

Primum itaque in omni Compositione
id obseruandum, vt præcipua & veluti ro-
tius medicamenti fundamenta primo lo-
co ponantur, quod hîc etiam obseruatum
est in Pastillis Scillinis & Theriacalibus.
Iuuat enim plurimum non in Composi-
tionibus solum, sed in reliquis omnibus,
si aptus

348 GVIL. ROND. THERIACA MAG.
si aptus ordo seruetur Paraturus igitur me-
dicamentum, in summis digitis habere
debet quæcunque illud ingredi debeant;
& ex his considerare quæ decoctionem fer-
re possint, quæ minimè: Ex his rursus quæ
decoctionem ferunt, ea primo loco impo-
nat quæ diutius decoctionem ferunt, vt
radices densas & inodoras: Odorata enim
& rare decoctionem non ferrent: Deinde
ea iniiciat quæ minùs coctionem ferunt,
vt herbas: Postremò quæ nullam omnino.
Præterea quæ simpl. maiori quantitate as-
sumuntur, ea primo loco imponenda: quæ
minori, secundo loco: atque ita deinceps
gradatim; vt in hac Compositione est ob-
seruatum. Eius enim prima dosis est drach-
marum 48. Altera 24. tertia 12. quarta 6.
quinta 4. vltima (melle dempto) drach-
marum 2. Sed & alius Canon obseruandus
est, & hîc obseruatus, nempe: Ea quæ
ad alterationem ponuntur. maiori debere
esse quantitate: quæ verò ad castigatio-
nem, minori. His annexæ sunt Regulæ
generales, ad maiorem institutionem.

THEO.

THEOREMATA
SIVE PRÆCEPTA DVO

*Ordinis aut Dispositionis Simplicium
medicamentorum,*

*desumpta ex libro de Ponderibus
Dom. Rondeletii.*

THEOREMATA duo sunt in hac re spectanda : quorum vnum, & magis necessarium, ut imperitiæ iuniorum Pharmacopolarum subueniatur, à bene parandi ratione desumetur : Alterum à quantitate vel dignitate medicamentorum tam simplicium, quàm compositarum, quæ, ratione compositionis faciendæ Simplicium conditionum præse ferunt.

Ad primum veniamus: illudque ita constituamus. Quæcunque accuratiore & longiore preparatione egent, ea priorem locum debent obtinere : hoc est, si quid difficilius trituretur, infundatur, coquatur, aut misceatur, prius triturationi, infusioni, cōctioni, mixtioni est mandandum : quod ut indicetur, inter trituranda, infundenda, coquenda, miscenda, prius scribatur. Si autem infundendorum, vel coquendorum, vel miscendorum
vnum

unum aliquod, breuiori infusione, vel coctione, vel mixtione egeat, & præterea trituratione, hoc postponatur; duplici de causa: una, quæ iam dicta est, altera, ut dum alia infunduntur, vel coquuntur, vel miscentur, hoc trituri possit; sicque nulla fiat temporis iactura: cuius metu sæpenumerò Pharmacopolæ, tātocum scelere, omnia perturbant; ut eorum quæ minus coquenda sunt, sæpe vis prorsus perdatur nimia coctione; contrā, ea quæ longissima coctione egeat, cum eorum vis à mediocritate erui non possit, quāta necessaria est non extrahatur. Quod idem in aliis præparandi formis evenit. Quam rationem hodie à quamplurimis, dicam, Empiricis negligi apparet, qui infundunt simul & decoquunt Guaiaci rasuram, Santalos, Cinnamomum, Sennam, & alia multa: quorum vel ea quæ sunt odorata & laxantia, vim suam amittunt, vel alia non satis decoquuntur, vel utrumque contingit.

Secundum Theorema est, ut ea quæ maiorem sui quantitatem toti Compositioni tribuunt, & nobiliora sunt, priorem sedem occupent: quod est erutum ex præscriptis antiquorum, qui in componendis medicamentis hoc solum spectarunt; tantum excipientes ea quæ materiæ vice aliquando in fine collocantur. Ut videre est in descri-

descriptione Pilularum de Hermodactylis, apud Mesuem. Recipiunt enim primo ordine Hermodactylorum 3 v. deinceps alia in mediis sedibus sequuntur, pro maiori & minori quantitate: tandem Aloë, quia materie vires gerit, ad 3 x ponitur. Idem factum est in Pilulis Sebillinis; in quibus Spica Nardi ponitur in prima sede, ob quantitatem & nobilitatem.

In Aromatico Rosato maiore, ex descriptione Gabrielis, Rosę in prima sede posita, reliqua copiā superant.

Idem in Antidoto Philonis, apud Mesuem, Piper album, & Hyoscyamus, obtinent; in qua Compositione manifestè apparet ordo medicamentorum seruandus secundum maiorem & minorem quantitatem; ita ut maxima quantitas primo loco ponatur, minima verò ultimo; cum Piperis albi & Hyoscyami hęc recipiantur ana 3 xx. Opii 3 x. Croci 3 v. Spicę, Pyrethri, Castorei, ana 3 j.

In Theriaces descriptione hoc palam fit: sed quia ea est longior; utque mos antiquorum melius innotescat, non me tædebit separatim eam transcribere, & crassa Minerua excutere doses. Exactę eius castigationem, & rectum componendi modum, præcedenti opusculo tradidi.

Animaduertendum igitur est antiquos postea quam se ita collocationi petendę & sola

sola quantitate addixissent, vidisse de-
mum rationem præparandi: & in hac re
ordinem esse apprimè necessarium: co-
ctosque fuisse multa verborum congerie
explicare, quod ipse in scribendo ordo
indicare potuisset: & is mos eos excusa-
uit in magnis Compositionibus faciendis;
cùm neque forsan solus ordo satis id in-
dicasset.

Sed cùm in illis quæ ad horas præscri-
buntur, hoc fieri non liceat, neque etiam
ipsi fecerunt in iis quæ nobis scripta reli-
querunt, nisi admodum paucis: in eo quod
mox dicturus sum, totus collocationis
cardo vertetur; vbi annotauero, antiquos
minùs bene & comptè fecisse, qui aliquan-
do dosim medicamentorum, quorum
idem ordo erat, diuiserunt: vt in Theria-
ca videre est, Rosarum siccarum ʒ xij. Iri-
dis Illyricæ ʒ xij. cùm per ana, quod sic
notatur añ. vno numeratore designare po-
tuisent.

Nec mihi minùs ridendi, qui idem ho-
die faciunt, (nisi id præparationis ratione
fiat) videntur.

Igitur, secundū Theorema priori adiun-
gentes, hunc ordinem in præscribendo
constantissimè obseruemus, vt primo or-
dine collocemus ea, quæ longiori egent
præparatione. In hoc autem rursus id con-
sideremus, vt eandem præparationem po-
stulan-

stulantium ea primùm ponantur, quæ maiorem copiam requirunt.

Eandem præparationem & quantitatem requirantium, & mensurandi modum, vt lib. vel vnc. vel M. vel P. ea prima collocentur, quæ commoditate, aut nobilitate aliqua præstant. Sicque fiet, vt manum præscriptionibus admoventes, nullo pacto hæreamus mente, ab hocne, vel illo, ordiendum sit: sed cognito scopo, medicamenti que proprietate, & nobilitate, statim ab eo quod opus est, initium faciemus: id quod erit vice materiæ (siue vnum, siue plura id faciant) si in eo vel coctio, vel infusio, vel mixtio sit facienda totius compositionis, primùm omnium; si autem infusum, vel decoctum, vel tota mixtio, iam facta, ei sit adiungenda, vltimum, quantæcunque sit copię, & quantitatis, collocemus.

Quod vt exemplo aliquantulum illustremus, id petamus à re quæ est frequentior, videlicet plantarum partibus: vt cum earum radices duriori sint substantiâ, & magis crudâ, longiori que decoctione & trituratione egeant; proinde in primâ sede ponantur, præcipue quę aperiunt, & incidunt: tum ligna non odorata, & cortices; deinde folia herbarum: tertio loco fructus: quarto semina: vltimo flores, & quæcunque sunt odorata, vel laxantia.

▲▲

Quod

Quod facit ut radices inde patiantur exceptionem: laxantes enim primo loco non ponuntur.

Denique ratio preparationis tantum potest, ut nihil tam generale adferri possit, quod frequenter non patiatum aliquid peculiaris & singularis doctrinae: ut si quid ad alicuius medicamenti meliorem, vel faciliorem actionem faciendam vel castigandam adhibeatur, cuiuscunque sit quantitatis, id quod habet castigandum illico sequatur necesse est, ut eius vis non nisi castigata & melior facta, ne tantillum quidem extrahatur: ut Zingiber & Sal Gemmae mox post Agaricum: Spica & Cinnamonum post Rhabarbarum: Castoreum, Crocus & Myrrha post Opium: & sic de similibus.

Primum animadvertendum est, id quod in prima acie descriptionis Theriacis est positum, esse in maxima quantitate. Id autem factum fuit forte, quod medicamentum ex Scilla, scopis magis convenit. Facta enim est haec Compositio primum ad venena, & morbos contumaces & diuturnos: sed Trochisci de Scilla venenis frigidis manifesta qualitate adversantur, item puncturis & moribus venenatorum animalium: nec minus valet ad humorum contumaciam. Tales enim morbi sunt à crassis, frigidis & viscidis humoribus, vel

vel in remotis & profundis partibus sitis; ad quas causas valet potissimum Scilla, incidendo, attenuando, & ad altas partes penetrando; digerendoque humores crassos.

In secundo ordine, Trochisci Theriacales, & Magma Hedychroi, Cinamomum, Piper nigrum, vel longum: sed longum magis conuenit; & descriptio quæ legitur apud Galenum ad Pisonem, & apud Aui-cennam, *longum* habet; tum descriptio Carmine scripta. Conuenit enim magis Antidotis Longum, si Dioscoridi credimus.

Hæc omnia, cum Trochiscis de Scilla, & ad venena, & ad morbos contumaces, conueniunt.

Opium autem in hac descriptione, ut præcedentia ad drach. xiv. ponitur, quia hæc compositio ad dolores sedandos parata est, unde nomen sibi *ᾰλγῶν*, quod transcribunt Latine *Galene*, comparauit, quia tranquillitatem adfert; & propter vim Opii, & ad veneni præcautionem & curationem facit, ut ex Galeno colligimus.

Valet enim Theriaca, eodem teste, cum recens est, ad venena; cum vero antiqua, ad morbos diuturnos. Quod si recens valeat ad venena, id fit propter vim Opii, quæ maior est in recenti, quam in antiqua.

A a 2

Et mi.

Et mihi placet Ioannis Schironii ratio, nostræ quondam Academiae Cancellarii eruditissimi, qui dicebat Opium additum istis magnis compositionibus, magis esse ad vires calidorum medicamentorum cōseruandas. Calida enim, & quæ tenuiū partium sunt, continuò exsoluuntur ab aëre ambiente, qui semper agit in medicamēta.

Quare cū tot sint in hac Compositione calida, & anodyna fortissima esse debeant; nemini mirum esse debet, quòd ad drach. 24. Opium posuerint.

Hanc rationem non nōrunt, qui ex Trypherâ magnâ Opium expungūt, etiam si ad affectus vteri præscribatur. Nam si tantopere narcotica verentur, cur Mandragoræ corticem non expunxerunt? non enim minùs vtero sua frigiditate aduersatur, quàm Opium. Sed hæc missa faciamus, & ad reliqua veniamus.

Iris Illyrica, & Glycyrrhiza, Opobalsamum, Rosæ aridæ, Scordium, semen Napi, vel Rapæ agrestis (quod magis conuenit,) vel quia minùs aduersantur venenis, vel minùs conueniunt, quàm supradicta, vel ad meliorem actionem tantum adhibentur, dosim habent dimidiam secundæ doseos, vti secunda primæ item est dimidia, scilicet ʒ xij. Quæ sequuntur, ʒ vj. recipiunt, hoc est, dimidium præcedentis dosis.

Quæ

Quæ sequuntur hanc, eadem quantitate ponuntur; sed censeo omnia iungenda, quæ eiusdem sunt quantitatis: alioqui sunt duæ classes eiusdem ponderis in eodem medicamento; quod ridiculum, ut iam dixi.

Quia tamen ordinis pondus est drach. 4. quia quæ ponuntur in hac classe, partim ingrata, partim rara, partim efficacissima sunt: quare si præcedentium copiam essent secuta, maior eorum quantitas fuisset, quam par erat. Chalcitis enim suo odore, sapore, adstrictione periculosa est: alia autem sunt efficacia valde calfaciendo, vel adstringendo; quare minore quantitate posita fuere. Quod si præcedentem progrediendi modum secutus fuisset, prioris dosi dimidium sumendo, minor iusto quantitas fuisset assumpta; ob id non 3 iij. sed 3 iiij. posuit.

Quæ sequuntur, vel quia fœtida, vel suo sapore vel consistentiâ ingrata, ad 3 ij. ponuntur, dimidium scilicet proximè præcedentium. Sunt autem, semen Dau-ci, Bitumen, Opopanacum, Castoreum, Centaureum minus, & Aristolochia. Hæc efficacissima sunt, & ingrata: quare minima quantitate, & vltima sede ponuntur.

Vnde apparet illius Theorematis veritas, quo docebamus, Efficacissima, & ingrata, & rara, & scopo minus conuenientia,

A 2 3 nientia,

nientia, in parua quantitate esse imponenda.

Quòd autem Mellis lib. 14 [al. 10.] ponat, ostendit illud Theorema verum esse, quod de materia remediorum diximus; nempe materiam, vel quæ materiæ vices gerunt, quantitate reliqua medicamenta superare debere.

Quòd Vinum addiderint sine quantitate, id factum fuit, quia quantitas indicari non potest. Ponenda proinde ea erit, quæ necessaria est ad diluendam medicamento spissitudinem. Mel enim inspissat, conseruat, & dulcorat tantum: & quia aliquando crassius, aliquando liquidius, aliquando etiam plus Vini, aliquando minus imponimus.

Quare nemini mirum esse debet, si semper Vini, Mellis, Syrupi, Sacchari, Olei & Cerae quantitatem non annotemus, sed *quod sufficit* dicamus.

Hic præterea notare oportet; herbas pondere mensurari, quia siccæ usurpantur: item radices, fructus, flores, semina & lacrymas etiam pondere.

Chalcitis semi-vsta in hoc remedio ponitur, quanquam inter venenosa annumeretur; valet enim ad Fungos.

Multa etiam alia hic annotare possem, quæ in castigatione huius nobilis Compositionis docuimus. Sed quia hæc præ-

ter

ter institutum sunt, silentio prætereo.

Sed de his hætenus. Nunc Theriaces facultates breuiter persequamur.

THERIACA MAGNA ad eadem ualeat ad quæ Asyncritum. Efficacior tamen est ad omnia. Sed eadem hîc obseruandæ limitationes, quæ illîc, sit ne scilicet Recens, an Antiqua. Recens enim ut frigidior est, sic ad morbos calidos conuenit: Antiqua frigidis opitulatur: Quæ mediæ ætatis est, morbis medio modo se habentibus confert. Sed neque id nouisse sufficit. Nam propriis cuiuslibet affectui medicamentis commisceri debet. Exempli gratia: si ad fluxum sanguinis, cum aqua Bursæ pastoris misceatur: & sic de reliquis.

Apoplexiæ prodest, si valdè antiqua detur: quia in tali affectu egemus attenuatione humorum crassorum apoplexiam comitantium.

Epilepticis conuenit recens; etiam si epilepsia sit à nimio sensu: nam recens obtundit sensum illum exactum. Si uerò fiat ab humore crasso (quod scio rarissimè accidere) exhibenda antiqua.

Rauedini uocis, si à crassis humoribus fiat, conuenit antiqua; si à defluxione tenui, recens.

Asthmari recens, si à retentione calidorum; si à crassis humoribus, antiqua.

A a 4 Icteri-

Ictericis & Hydropicis antiqua. Peripneumoniciis & pleuriticis recens datur in principio, cum tales affectus fiat per defluxionem; idque cum aqua hordei. Ilios recens, quia inflammatio est. Dysentericis recens, cum succo aliquo refrigerante. Nephriticis recens, ad sedandum dolorem.

Menstrua educit antiquissima. Neque solum educit & prouocat menstrua; sed & immodicas menstruas fluxiones sistit, ut inquit Galenus lib. de Theriaca ad Pisonem: Mistam variamque facultatem, inquit, habet. Ideo alia diffundens extenuansque cogit excerni; alia, quæ ob naturæ virtutis imbecillitatem superflua excernuntur, viribus partium confirmatis solet inhibere.

Lepras & Variolas emendat antiqua.

Præcipue contra omnia venena recens, quia venenum est tenuissimarum partium. Tota itaque cura consistere debet in conservando corde, ne ad illud scilicet penetret vis veneni. Incrassandi sunt ergo meatus: Hoc autem medicamentum recens non modò incrassat, sed & refrigerat; verumque est Alexipharmacum.

Omnem defectionem sensuum leuat antiqua: recens enim magis sensus stupefaceret. Retardat senectutem, inquit Gal. quia excrementa corporis absumit, & euacuat.

Quar.

Quartanis febribus & contumacibus soluendis apta est Theriaca antiqua (quod experientiâ comprobatum est Mompeliî ann 1551.) ubi iam appârent signa concoctionis. Cùm enim Pharmacopœus quidam iamdiu laborasset quartana inexpugnabili, eâ solutus est media hyeme, solo vsu triduano Theriacæ à nobis præscripto.

Expertus sum præterea Dysentericæ conuenire. Acceperat enim Scriba quidam satis inconsultè 3 ij Colocynthidis, vnde in Dysenteriam inciderat. Præbui illi 3 j. Theriacæ nuper paratæ : & conualuit eo solo remedio exhibito. Rursum ederant quidam salsamenta putrida : è quibus duo obierunt ; tertius, me consulto, vomitione factâ Theriacam sumxit, & curatus est.

VT autem finem dicendi faciam : Recens valet aduersus venena ; antiqua verò aduersus morbos diuturnos & inueteratos.

Rejicio eorum sententiam, qui Theriacam pueris recens natis præbent, ne sint obnoxii (vt aiunt mulierculæ) venenis. Data enim pueris iam primùm in lucem editis, calorem narium obruere potest Recens, cùm frigida admodum sit : Antiqua vero sua caliditate euanescere faceret eundem calorem.

Varia autem eius est dosis : quæ à mul-

A a 3 iis

ris indicationibus sumitur. Si enim affecta pars sit remota, ratione optima dabitur maiori quantitate, quàm si sit propinqua: ut si ad Podagram, dari debet maiori quantitate, quàm si ad Ventriculum. Recens item minori quantitate danda est, quàm antiqua. Recens enim periculo non vacat; at antiqua, ratione caliditatis, naturæ amicior est. Calidum enim quodam modo secundum naturam est.

Hæc sunt Theriacæ commoda, quæ persequi nobis libuit. Plura require apud Galenum de Theriaca ad Pisonem; qui sigillatim eius facultates describit.

THERIACES & MITHRIDATII

*miscendi parandique ratio,
ex Lobelio.*

P R I M A R I I huius nobilissimi Antidori concinnatores Veneti, terenda duriora & crassiora, ordine contundunt, in lebetem iustæ magnitudinis indunt, permiscunt: quæ deinde in variis pilis æneis, siue mortariis exactè & operosè ab operariis tunduntur: humidis siccis immixtis, distributisque, & pilis inter tundendum Opobalsami succedaneo inunctis, ne pilis & pistillis adhæreant, & pollinis instar exhalent.

Oliba-

Olibanum, Gummi, Lachrymas per se terunt, ne cum aliis trita coëant, aut cohaerendo in grumos coalescant, cribrationemque impediant.

Agaricum, prius derafum, teritur & cribratur, aut Cerusæ modo ad Emplastra fricando per setaceum traicitur.

Trochisci per se teruntur.

Sagapenum, Galbanum, & huiusmodi Lachrymæ Vino passo siue Cretico solvantur, & per cribrum fricando cernuntur.

Styracis dosim quidam avarè sordidi augent, qui Styrace purissima in guttis vocata (reperitur sedulis tamen hodie facili) carent: quam exactissimè terunt, mortario & pistillo calefactis, aquali affuso Mellis defœcati pondere, per setaceum traiciunt: cui deinde Terebinthinam felicius miscent, quàm Galbano, ex Galeni tamen præcepto.

Quidam Bitumen hodie, si liquidum sit, quale est illud Gallicum Auerniense, miscent cum Terebinthina, & præparata siue transcolata Styrace. Si verò durum aut aridum sit, cum Chalcitide in marmoreo lapide laeuigant.

Indlyti Collegii Medici Londinensium

THERIACES formula,

ex eodem Lobelio.

Ab indlyto Medicorum Londinensium

A a 6

Col.

Collegio vtilissimum hoc Alexipharmacum, Epidemicis contagiosisque febribus grassantibus, ciuem etiamque ege-
num seruandi gratiâ scitè excogitatum
fuit. Eadem ferè recipit, iisdemque viribus
pollet, quibus Fracastorii Diascordium,
& celeberrimum Dodonæi aliorumque
practicantium Belgii ad Pestem Electua-
rium, Carlinæ radice addita, sine tamen
Opio. Ab effectu Theriaca vocata.

℞. Cornu ceruini lima derasi ℥ ij.
Seminum Citri Oxalidis Pæoniæ
Ocymi ana ℥ j.
Scordii, Corallinæ ana ʒ vj.
Radicum Angelicæ Tormentillæ
Pæoniæ
Foliorum Dictami
Baccarum Iuniperi Lauri ana ℥ β.
Florum Calendulæ
Caryophyl. Anthos
Summitatum Hyperici
Nucis Moschatæ Croci ana ʒ iij.
Radicum Gentianæ Zedoariæ
Zingiberis
Macis Myrrhæ
Scabiosæ, Succisæ
Cardui benedicti ana ʒ ij.
Caryophyllorum, Opii ana ʒ j.
Omphacii & Mellis optimi ana q. s.

FOR-

FORMVLÆ

SELECTIONVM PHARMACORVM,

quorum vsus post Valerium Cordum
in Illustrium aliquot Rerumpublica-
rum Officinis receptus est.

*Theriaca Pauperum, ex Diatesfaro
composita.*

℞. Gentianę Baccarum Lauri
Myrrhæ
Aristolochiæ rotundæ ana ʒ ij.
Boli Armeni præp. Dictamni albī
Tormentillæ Scordii
Carlinæ Zedoariæ ana ʒ j.
Rob Sambuci Iuniperi ana ʒ x.
Mellis q. s. Misce.

*Electuarium contra pestem,
pro pauperibus.*

℞. Ficum pinguium lib. dimidiam
Nucumiuglandium ʒ ij.
Fol. Rutæ ʒ iiij.
Zedoarię ʒ ij.
Boli Armeni ʒ iiij.
Rob Iuniperini ʒ ij.
Rad. Gentianæ ʒ j.
Theriacæ electæ ʒ iiij.
Aa 7 Sz.

Syrupi de succo Acetosæ q. s.
Fiat Electuarium.

Diascordinum Fracastorii.

℞. Cinnamomi
Cassia lignea ana ʒ β.
Scordii veri ʒ j.
Dictamni Cretici Tormentilla
Bistorta ana ʒ β.
Galbani Gummi Arabici ana ʒ iiij.
Opium ʒ j. β.
Styracis Calamitæ ʒ iiij. β.
Seminis Acetosæ ʒ j β.
Gentianæ ʒ iiij.
Boli Armeni ʒ j. β.
Terræ Lemniæ ʒ β.
Piperis longi Zingiberis ana ʒ ij.
Mellis albi lib. ij. β.
Conseruæ Rosarum lib. j.
Vini aromatici lib. β.
Fiat Electuarium ℞. a.

Confert in febribus contagiosis pesti-
lentibus, vbi potissimum Theriaca & alia
magna Antidota locum non habent, vt in
pueris & grauidis. In Cephalalgia etiam
Epidemica, cum aqua Oxalidis aut Tri-
folii acetosi feliciter exhibetur. Fraca-
storius in peste correptis ac extremè de-
speratis hoc modo exhibet: Succi Liniulæ
sue Oxydis ʒ ij. Succi Citri ʒ j. Dia-
scordii

scordii ʒ j. Specier. cord. ē Gemmis
 ʒ ij. Aceti ʒ j. misce. Omnia mixta
 dentur simul : & repetatur quoties opus
 fuerit.

*Electuarium de Ovo, Maximiliani I.
 Imperatoris.*

℞. Ouum Gallinę recens : & educto per
 apicem Albumine, id quod vacuum est
 Croco Orientali non puluerisato, imple,
 vitellum non auferendo : postea cum alio
 putamine iterum occlude, ne quid tran-
 spiret, & lento igne, vel post fornacem
 tamdiu assa in ollula, donec tota oui testa
 nigrescere incipiat; diligenter cauendo
 ne Crocus comburatur. Exempta ē testa
 materia exsicceetur, vt in mortario exqui-
 sissimē contundi, & in puluerem redigi
 queat; addendo pulueris Sinapis albi quā-
 tum prædicta omnia ponderant. Postea

℞. Pulueris Dictamni albi

Tormentillæ ana ʒ ij.

Myrrhæ Cornu cerui

Nucis Vomicæ ana ʒ j.

Rad. Angelicę

Pimpinellæ

Granorum Iuniperi

Zedoariæ

Camphorę ana ʒ β.

Misce omnia simul in mortario : &
 tan-

tandem adiice Theriaces optimæ ad pondus omnium, ac iterum pistillo fortiter contunde, & commisce, per tres quasi integras horas agitando: deinde fiat Electuarium vt est artis.

Quibus Nux vomica suspecta esse solet (quamvis experientia comprobatur sit, illam Nucem potius canibus & felibus, quàm hominibus, aduersari) substituunt semen Citri, aut Rad. Petasitidis. Præterea si qui à Camphora vehementer afficiuntur, dimidium tantum Camphoræ sumatur, aut etiam omnino omittatur; præsertim si frequenter vsurpandum sit hoc Electuarium loco præseruationis.

Multis experimentis comprobata est excellentia huius Electuarii, & pro secreto habitum fuit, neque diuulgandum esse censuerunt quidam. Datur ieiuno magnitudine ciceris, & horas xxiii à peste præseruat. Peste correptus, si febris adfuerit, capiat de eo aureum vnum ex aqua Plantaginis. Creber apud Germanos huius vsus est, non in peste solùm, sed & in venenis omnis generis depellendis.

*Electuarium de Limatura Chalybis,
pro oppilatis.*

℞. Limaturæ Chalybis ζ ij. β .

Teratur benè super marmor duriss.
cum

cum aceto in subtiliss. puluerem exsic-
cetur in loco calido, vel ad solem: id-
que septies repetatur. Huius limaturæ sic
præparatæ ℥ ij.

Cinnamomi opt.

Nucis muscatæ ana ℥ j.

Rhabarbari opt. ℥ ij.

Specier. Aromatici Rosati ℥ j. β.

Mellis opt. despumati & Sacchari clari-
ficati ana ℥ iij.

Lento igne fiat Electuarium.

Virginibus cachecticis, quibus menses
non ritè fluunt, & in hepatis obstructio-
ne hoc multum prodest.

Aliter.

℞. Limaturæ Chalybis præparatæ ℥ ij.

Specier. Diarhodon abb. Diacurcumæ
ana ℥ β.

Epithymi Thymi ana ℥ ij.

Mellis despumati q. s.

Est eius usus frequens in jecoris diu-
turna obstructione, & albo virguncularum
ictero. Datur post purgatum corpus à ℥
ij ad ℥ β. subsequente valido aliquo exer-
citio, aut corporis motu vehementiore.

Electuarium Opticum Occonis.

℞. Specier. Pliris archontici

Semi-

Seminis Fœniculi ana ʒ j.
 Macis Cubebæ
 Cinnamomi
 Piperis longi
 Caryophyllorum ana ʒ β.
 Euphrasie ʒ β.
 Succī Saluie Rutæ
 Chelidonii ana ʒ β.
 Sacchari clarificati ʒ j.
 Mellis Rosati ʒ v.

Coquantur Succī cum Melle ad solidam consistentiam, deinde species tritæ addantur.

Ad visus imbecillitatem, & suffusiones confert.

*Pulvis Epilepticus, minus pretiosus,
 seu pro pauperibus.*

℞. Rad. Prœniæ collectæ luna decre-
 scente ʒ ij.
 Dictamni albi ʒ iiij.
 Visci quercini ʒ j. β.
 Cubebæ
 Coriand. præpar. ana ʒ β.
 Nucis Moschatæ ʒ j.
 Fiat pulvis.

*Pulvis partum promouens, Helidei
 de Paduanis, medici Bononiensis.*

℞. Cinnamomi Croci ana ʒ j.

Bora-

Boracis $\mathfrak{z}$ iiij,

Datur ex aqua Artemisiæ, vel simili.

Augerur efficacia, si (pro prudentis Medici arbitrio) exigente necessitate, admisceatur testiculorum equinorum aridorum aut iulorum Nucum iuglandium pulvis.

*Pulvis aduersus Scabiem,
in Italia vsitatissimus.*

$\mathfrak{R}$. Sulphuris viui

Nitri veri, vel eius loco Salis Gemmei
Foliorum Maioranæ ana $\mathfrak{z}$ ij.

Lithargyri aurei

Cort. rad. Ellebori nigri ana $\mathfrak{z}$ j.

Pimpinellæ $\mathfrak{z}$ β .

Seorsim trita, cribrata & mista, fer-
nantur: & cum oleo Rosato ac Costino
cuti affricantur.

Pulvis pro ulceribus gutturis.

$\mathfrak{R}$. Sulphuris viui $\mathfrak{z}$ iiij.

Myrrhæ rubæ

Aluminis Saccharini ana $\mathfrak{z}$ ij.

Mastiches Turis ana $\mathfrak{z}$ j.

Pyrethri $\mathfrak{z}$ vj. Fiat pulvis.

$\mathfrak{R}$. huius pulueris $\mathfrak{z}$ j.

Vini sublimati lib. j.

Pulvis hic felici successu gutturis anti-

qua

qua ac fœda ulcera repurgat & perfamat,
præcipuè in lue venerea.

Pulvis Violarum odoratus.

℞. Iridis Florentinæ ℥ vj.

Rosarum rub. ℥ iiij.

Cyperī ℥ β.

Maïoranæ Caryophyllorum

Styracis ana ℥ j.

Beniouiñ Santali Citrini ana ℥ β.

Violarum ℥ iiij. [al. ℥ iiij.]

Moschi ℥ j. Fiat pulvis.

Pulvis hic tametsi ad odoramenta præ-
standa potissimùm expetitur, caput tamen
extrinsecus adhibitus eximiè roborat, nec
non cordis palpitatiōi medetur.

Syrupus è Rosis siccis.

℞. Infusionis Rosarum aridarum aliquo-
ties lege artis factæ,

Sacchari ana.

Decoquatur in formam Syrupi.

Alii sumunt dimidiam partem Sacchari,
ad infusionem.

Syrupus Althææ, Fernelii.

℞. Rad. Althææ ℥ ij.

Cicerum rubeorum ℥ j.

Rad.

Rad. Graminis Asparagi
 Glycyrrhizæ mund. Vuarum passar. ex-
 purgat. ana $\mathfrak{z}$ β .

Summitatum Althææ Maluæ
 Parietariæ Pimpinellæ
 Plantaginis

Adianti vtriusque ana manip. $\mathfrak{j}$.

Quatuor seminum frigidorum maio-
 rum & minorum ana $\mathfrak{z}$ $\mathfrak{iiij}$.

Coquantur ex aquæ libb. sex, dum qua-
 tuor supersint, cum Sacchari albi libris
 quatuor, ad consistentiam Syrupi.

Crasiam obstruentemque pituitam, pu-
 rulentamque taniem & arenulas blandè
 expurgat, citra manifestum calorem. Uri-
 næ præterea mitigat ardorem.

Syrupus Melissæ, Fernelii.

$\mathfrak{R}$. Rad. Dictamni albi Pentaphylli

Rad. Betonicæ

Doronici Romani ana $\mathfrak{z}$ β .

Foliorum Melissæ Scæbes vel Scabiosæ

Succisæ vel Morsus Diaboli

Florum Buglossi vtriusque

Rorismarini ana manip. $\mathfrak{j}$.

Seminis Acetosæ

Citræ mali

Foeniculi Cardui benedicti

Ocimi ana $\mathfrak{z}$ $\mathfrak{iiij}$.

Coquantur in aquæ libris $\mathfrak{iiij}$. ad dimi-
 dias.

dias. Expresso addantur

Sacchari albi lib. iij. Succi Melissæ

Aquæ Rosarum ana lib. β.

Percoquantur in Syrupum conditum
Cinnamomi & Santali citrini ana ʒ β.

Ante alios cordis palpitatiōi & syn-
copæ succurrit: peculiariter verò pestilen-
tium & venenatorum morborum mali-
gnitatem obtundit.

Syrupus Augustini Niphi.

Corticum Myrobalanorum citrinorū
Rad. Rhapontici vulg. siue Centaurii ma-
ioris recent.

Fol. Senæ Epithymi ana ʒ j.

Polypodii quercini

Fol. Fumiterræ

Lupulorum recent. ana lib. j.

Glycyrrhizæ contusæ

Sem. Anisi ana ʒ iij.

Florum Boraginis Buglossæ

Violarum [ana] ʒ ij.

Fiat omnium decoctio vt moris est. De-
cocto excolato, quod erit, ad lib. ij. ad-
misceatur.

Succi Lupulorum

Succi Fumi terræ depurat. ana lib. j.

Sacchari clarificati q. s.

Fiat Syrupus s. a. & condiatur cum pau-
culo Moschi & Ambræ.

Datur

Datur ab vnciis iiij. ad vj. cum aqua
Lupulorum.

In Italia, præsertim Neapoli, est vfitatiffimus ad cutis vitia, luem venereâ, epatis calidam & siccam intemperiem, quartanam ac lentam febrim. Educit pituitam falfam, & humores melancholicos. Patauî addunt Hellebori nigri non nihil.

Syrupus de Scolopendrio, Fernelii.

℞. Polypodii quercini
Rad. Buglossi vtriusque
Cort. rad. Capparorum
Cort. Tamarisci ana ʒ ij.
Scolopendrii; veri, seu Ceterach, manipul. iij.

Lupuli Capillorum Veneris
Cuscutæ Melissophylli ana manip. ij.

Coquantur in aquæ libris nouem ad remanentiam librarum quinque: colaturæ huic adde Sacchari albi lib. iiij. Percoquantur in Syrupum.

Crassam terrenamque melancholiam extenuat, mollit, fluxilemque reddit: lienem obstructione liberat, tumentemque soluit.

Syrupus de Polypodio.

Varia sunt Syrupi de Polypodio descriptiones.

scriptiones. Sed quarum omnium vicem
supplere potest alteruter præcedentium
Syruporum duorum.

*Loboch è Caulibus, seu Brassica,
Gordonii.*

℞. Succi Caulium rubeorum depurati &
clarificati libram vnam

Croci ʒ ij.

Mellis despumati Sacchari ana lib. β.

Fiat Eclegma secundum artem.

In morbis pectoris vtile: plurimumque
valet in omni rauedine & ablatione vocis.

Hydromel simplex.

℞. Mellis libram vnam

Aquæ pluuiæ vel fontis libras octo

Decoquantur donec Mel non ampliùs
spumet.

Hydromel compositum.

℞. Aquæ fontis libras viginti

Mellis despumati libram vnam

Saluiæ Origani an. pug. semis

Anisi Coriandri ana ʒ j.

Glycyrrhizæ ʒ ij.

Cinnamomi ʒ j. β.

Bulliant ad consumptionem quartæ par-
tis, & colentur.

Hydro-

Hydromel purgans.

℞. Hydromelitis ℥ xxxij.
 Caricarum pinguium num. viij.
 Fol. Senæ electæ
 Polypodii quercini ana ℥ β.
 Sem. Anisi ℥ j.
 Cinnamomi ℥ β.
 Zingiberis ℥ j.
 Coquantur ad dimidium : colaturæ adde
 Sacchari Candi rubei ℥ ij.
 Misce ut artis est.
 Ecceprocticon felix ; pueris , senibus , ac
 iis quos sedes remorantur , familiare.

Oxymel elleboratum , Gesneri.

℞. Calamenthi Thymi Pulegii
 Cardui Benedicti
 Rosarum rubrarum
 Menthæ crispæ ana p. j.
 Sem. Anisi Ocymi
 Sem. Vrticæ Romanæ
 Sem. Anethi ana ℥ j.
 Rad. Angelicę
 Rad. Fœniculi Althææ
 Scillæ Iridis nostræ
 Turbith ana ℥ β.
 Ellebori albi
 Esulæ præparatæ ana ℥ ij.
 B b Rad.

Rad. Afari ʒ j. β.

Galangæ Cinnamomi

Calami aromatici ana ʒ j.

Omnia trita infunde in aceti acerrimi lib. ij. vel q. s. triduo in sole vel ad fornacem in vitreo vase obturato. Tum decoquantur in olla vitreata ad dimidium ferè; tum colabis, modicè exprimendo, addeſque Mellis deſpumati, Sacchari ana lib. j. & ad conſumptionem Aceti decoques in Syrupi conſiſtentiam. Doſis ad mouendam aluum ab ʒβ. uſque ad ʒvj. cum decoctione Senæ & Polypodii, vel Syrupo Violato, aliòve ſolutiuo.

Confert Epilepſiæ, aſthmati, & omnibus morbis à materia frigida, craſſa, tenaci, à phlegmate & melancholia dependente.

Potus Hippocraticus.

℞. Cinnamomi electi ʒ ij.

Zingiberis

Galangæ ana ʒ ij.

Nucis Moſchatae ʒ j.

Sacchari albiſſimi ʒ xvj.

Vini albi potentis ac odoriferi lib. v.

Macerando probè teſta per horas octo vel decem, poſteaſque ſæpe ſapiùs percolanda redigantur in potum Hippocraticum; tranſcolatum liquorem aromatibus
in ma-

in manica Hippocratis contentis semper affundendo.

Cerebrum & ventriculum roborat, spiritus auget, vitales facultates fulcit, amissas vires reparat, ac infirmę coctioni opem præstat.

Cremor Ptisanæ.

℞. Hordei mundi excorticati lib. j.

Aquæ q. s.

Bulliat semel. Facta ebullitione remoueatür prima aqua, & affundatur recens; quę iterum coquatur ad consumptionem medietatis, ac per pannum coletur.

Tabidis ex usu est; hecticis, consumptis, & à prolixo morbo extenuatis idoneus ac perutilis.

Mostarda, seu Diasinapi.

℞. Pul. feminis Sinapi lib. iiij. β.

Salis communis albiß. lib. ij.

Vini rubei q. s.

Infundantur per noctem agitata in vase lapideo aut testaceo vitreato amplo; manē addendo

Corticum Citri melle conditorum, & crassiusculè incisorum ℥ iiij.

Conseruæ pro Mostarda lib. xvij.

Melazii, id est, Spumæ Sacchari nigræ
Bb 2 & li

& liquida [quam Syrupum vulgus vocat]
lib. xliij.

Caryophyllorum ℥ j. β.

Nucis Moschatae ℥ ij.

Aromata etiam crassiusculè incidantur,
ac cum prædictis omnibus misceantur:
seruenturque sic in usum debitum.

Conserua pro Mostarda.

℞. Cydoniorum recentium in radula seu
tyroceñstiderasorum partes tres.

Mellis despumati partes duas.

Coquantur s. a. & seruentur vsui.

Mostarda ventriculum laxum ac frigi-
dum corrigit, mollitiem eius aufert, co-
ctionem procurat, appetentiamque deie-
ctam erigit. Adhibetur potissimum ad
embammata seu intinctus mensis magna-
tum.

Passula Laxativa.

℞. Fol. Senæ Alexand. ℥ iiij.

Cinnamomi electi

Zingiberis ana ʒ iiij.

Aq. Endiuiae & Vini albi ana ℥ xiiij.

Infundantur per horas sex aut octo: de-
inde ebulliant, ac leniter exprimantur.
huic decocto post colaturam adde Saccha-
ri albi ℥ iiij.

Coquantur simul ferè vsque ad confi-
sten-

stentiam Syrupi; iniiciendo tum, vt adhuc simul leniter bulliant, Passularum minorum repurgatarum $\mathfrak{z}$ xij. Atque sic lege artis post iustam coctionem reponatur.

Eodem modo parantur & Zibebæ, & Pruna laxatiua.

Quamuis à longinquis partibus ob facilitatem vix quicquam educere possunt; dantur nihilo minùs pueris, delicatulis, & hominibus alias medicinas purgantes respicientibus. Adstrictam enim aluum leniunt, fœcesque diutius derentas expellunt.

*Electuarium purgans,
de Pomo Citrio.*

$\mathfrak{R}$. Corticum Citrii Pomi conditorum
Conseruæ Boraginis
Buglossæ

Violarum ana $\mathfrak{z}$ β . [al. $\mathfrak{z}$ v.]

Specier. Diatrágacanthi frig.

Diacrydii ana $\mathfrak{z}$ β .

Turpeti opt. $\mathfrak{z}$ vj.

Sacchari albi lib. j. in aquis cordialibus destillatis dissoluti.

Fiat Electuarium.

Plurimum in Gallia in usu est: sed in confectiōe solida. Nonnulli additis foliis Senæ, & pauculo Zinzibere ac Croco tabellas conficiunt s. a. loco Electuarii.

Euacuat omnes humores.

Bb 3 *Holip.*

Holippæ purgantes.

℞ Turbith electi ʒ . v.
 Diagridii ʒ ij.
 Zingiberis Cinnamomi ana ʒ j. β.
 Hermodactylorum ʒ j.

Puluerisata infundantur per noctem in aqua Rosarum fragrantissima : manè colentur & exprimantur. Cum hoc expresso accolato, & sufficienti Farina Triticea candidissima, ac Sacchari albißimi ʒ iiij. fiant Holippæ s. a.

Pituitosos biliososque humores educunt, nec non serosa excrementa euacuant. Vñ sunt iis potissimum quibus appetitus peruersitas alterius medicamenti summionem dissuadet.

Diasarum Fernelii.

℞. Syr. de Mentha
 Violarum ana ʒ iiij.
 Coquantur ad Mellis crassitiem : sub finem, amoto igne, inspergantur
 Radic. Peponis aridarum
 Sem. Raphani, Vrticæ,
 maceratorum in aqua Rosarum, & rursus
 arefactorum ac tritorum ana ʒ β.
 Rad. Asari contrit. & per cribrum excretarum ʒ j.

Cinna-

Cinnamomi

Sem. Fœniculi ana ʒ j. β.

Fiat Electuarium liquidum.

Dantur ʒ iij. ex aqua Hordei, vel
Mussa, aut Sero lactis.

Omnia generis humores circa ventri-
culum & præcordia exuperantes vomitio-
ne ducit, non continuato, sed ex inter-
uallis facto impetu; ut senibus quoque
& aliis imbecilibus corporibus non ob-
sit. Eadem emendatiùs habebis infra.

*Pulvis contra Hydropem,
Erasti.*

℞. Pul. Foliorum Soldanellæ ʒ j. β.

Fol. Senæ ʒ ij.

Turpeti vel Rhabarbari ʒ j.

Sacchari ʒ j.

Misce, fiat Pulvis.

Quidam addunt pulueris Lumbrico-
rum terrestrium præparatorum & exsicca-
torum ad pondus omnium.

Pulvis contra Vermes.

℞. Sem. Santonici ʒ ij.

Coriandri præparati ʒ j.

Cornu Ceruini vsti ʒ j.

Corallinæ ʒ β.

Sem. Caulium ʒ j. β.

Bb 4

Rha-

Rhabarbari opt. ʒ j.

Sacchari ʒ j. β.

Misce. fiat Pulvis.

Cum Rhabarbarum pueris non semper sit acceptum, quidam loco Rhabarbari sumunt tantundem vel paulo plus foliorum Senæ.

*Pilule de Nitro, Alexandri
Tralliani.*

℞. Aloës Colocynthidos

Scammonii Bdellii

Hellebori nigri præparati

Gummi Arabici ana ʒ ij.

Euphorbii præparati Nitri ana ʒ j.

Cum Succo Brassicæ & Melle cocto fiat massa.

Valent ad omnem humorem euacuandum à partibus remotioribus. In doloribus luis Venereæ, Epilepsia, & aliis pertinacibus morbis plurimi in Italia & alibi vsus.

Pilule Iliacæ Rhasis.

℞. Colocynthidos

Sagapeni ana ʒ vj.

Diagridii ʒ ij.

Cum Succo Porri fiant pilulæ.

Cum iudicio vsurpandæ sunt hæ pilulæ. Dantur à ʒ ij. ad ʒ j.

Velo-

Velociter passionem solvunt iliacam.
Cephalalgicis, hemicranicis saluberrimæ:
nec in hydropo & cachexia contemnen-
dæ. De iisdem infra agitur.

Trochisci de Rosis simplices, Mesue.

℞. Folior. Rosarum ʒ x.

Glycyrrhizę ʒ v.

Spicæ Aromaticæ, siue Indicę ʒ ij. β.

Tritis omnibus fiant Trochisci ex vi-
no albo.

Ventriculum & hepar roborant, hu-
moresque detergunt; atque adeò phleg-
maticæ febri conueniunt.

His si Scammonii opt. ʒ iij. adiciantur,
conficiuntur Trochisci purgantes.

Trochisci de Violis purgantes, Mesue.

℞. Violarum purpurearum mundatarum,
& mediocriter exsiccatarum ʒ vj.

Turpeti albi & gummosi ʒ iiij.

Succi Glycyrrhizæ Mannæ ana ʒ ij.

Succus Glycyrrhizæ, Manna & Violæ,
simul benè conterantur: quibus addatur
pulis tenuissimus Turpeti: diu simul te-
rantur, & cum Syryo Violato, si opus
fuerit, formentur Trochisci. Validiores
autem efficiuntur si Diagridii ʒ viij. ad-
dantur.

Bb 5

His

His vtimur ad expurgandam pituitam lentam in thorace, cui bilis vitellina est permista: faciuntque ad difficultatem spirandi.

Sief album cum Opio & sine Opio.

℞. Gummi Arabici Tragacanthæ
Amyli ana ʒ iiij.
Cerussæ lotæ ʒ vj.
Sarcocollæ nutritæ ʒ iij.
Opil ʒ j. Cum albumine oui fiat Sief.
Paratur etiam sine Opio, vt vtrumque sit in promptu. Rhases alibi sumit Cerussæ ʒ: Mesue addit Tus.

Ad oculorum fluxiones, lippitudines acres, & dolores inde natos leniendos adhibetur, cum aliquo conueniente liquore.

Collyrium album, Galeni.

℞. Cadmiæ lotæ, id est, Tutia præparatæ ʒ xvj.
Cerussæ ʒ j.
Amyli Gummi Arabici
Tragacanthæ ana ʒ iiij. Opil ʒ ij.
Excipiantur cum aqua pluuiæ vel Rosacea, & fiat Collyrium siccum. Paratur etiam sine Opio.

Ad Oculorum vstiones, pustulas, chymoses, fluxiones, lippitudines acres, ac dolores inde natos leniendos faciunt hæc
Colly-

Collyria: maximè in his qui nullam mordacitatem ferre possunt, vtilia. Sed posterius in Italia est frequentius vñitatum. Vñus est cum ouo.

Pomum Ambre.

℞. Santali Citri ni ʒ vj. ʒ ij.
 Ligni Aloës ʒ β.
 Rosarum rubearum Basiliconis
 Lauendulæ Anthos
 Maioranæ ana ʒ iiij. ʒ j.
 Corticum Citri ʒ viij.
 Cinnamomi Nucis Moschatæ
 Macis Caryophyllorum
 Coriandrorum præparatorum
 Cardamomi ana ʒ iiij. ʒ j.
 Labdani puri ʒ viij.
 Styracis Calamitæ ʒ vj. ʒ ij.
 Styracis liquidæ ʒ iiij.
 Asæ dulcis ʒ x.
 Ceræ citrinæ ʒ j. β.
 Terebinthinæ Cypriæ ʒ iiij.
 Aquæ Rosarum ʒ ij. β.
 Moschi Alexandrini
 Ambre cin. ʒ ij. β.
 Fiat massa.

Odore spiritus instaurat, & cordi robur addit.

Vñus est maximè cùm aliqua aëris inquinati suspicio viget: cui tunc temporis Angelica,

gelica, Zedoaria, Ruta, & præsertim
Camphora rectè adiicitur.

Candela pro suffitu.

℞. Styracis Calamitæ
Carbonum Salicis ana ℥ ij.
Benzoini ℥ j.
Caryophyllorum ℥ β.
Laudani ℥. vj.
Terebinthinę Cyprię, & Mucilaginis Tra-
gacanthę cum Aqua Rosarum factę q. s.
Fiant Candelę, Tedę, vel Auiculę: qui-
bus pro delicatioribus Galliam Moscha-
tem aut Ambram addere licebit.

Oleum Ranarum, Mesue.

Ranarum fluuiatilium libra dimidia de-
coquitur in olei Sefamini sextario, in vi-
tro optimè clauso, vsque ad ipsarum dis-
solutionem.

Arthritidi & Podagrę calidę prodest.

*Oleum præstantissimum, vermes
pellens, aut necans.*

℞. Myrrhę electę ℥ vij.
Mastiches ℥ ix.
Aloës Epaticę ℥ xvij.
Salis communis lib. j.

Con.

Contusa omnia per retortam igne lento destillentur magna diligentia. Exibit primò aqua, dein Oleum admirandum: cuius (inquit Melichius) vnica gutta preciosissimis etiam gemmis est preciorior. Siquidem infantes à vermibus infestatos inunctum liberat à morte. Vulnere etiam, nisi in ipsa vsque ossa penetrèt, guttula vna consolidat intra horas xxiiij.

Oleum Balsami.

℞. Terebinthinæ ℥ xvij.
 Myrrhę Cinnamomi
 Caryophyllorum
 Nucis muscatæ Aloës
 Cubebarum Castorei
 Zedoariæ
 Mastiches Galangæ
 Ligni Aloës
 Tormentillę
 Dictamni albi ana ℥ β.
 Gummi Hederæ
 Turis ana ℥ ij.
 Olei Laurini
 Galbani Gummi Elemi
 Olei Oliuarum
 Aquæ Vitæ ana ℥ vj.
 Rad. Chelidonię
 Sarcocollæ
 Matris siluæ Saluie ana man. j.
 B b 7 Terenda

Terenda tere, & cum aqua Vitæ permisce, atque cum Terebinthina in cucurbitam benè clausam immissa, in balneo Mariæ calenti quatridduum deponere. Dein super cineribus igne lento distilla, ita ut biduo opus soluas.

Valdè à Melichio hic liquor commendatur in paralyfi, neruis contractis, dolore dentium, pestiferis apostematibus, pauculis guttulis.

Oleum Cera, ex descriptione Melichii.

Præstantissimarum esse virium, inquit, comperimus ad dolores hypochondriorum & Stomachi. Tussi medetur; vulnera simplicia, quæque in partibus facta sunt nervosis, curat. Quod intra corpus exhiberi solet, sic fit:

Cera liquata in aquam communem proicitur octies aut decies: dein per retortam, cui cineres non subsunt, destillatur igne moderato. Initio autem non Oleum, sed quiddam Butyro simile prodit: ideoque quinquies vel sexies repetita destillatione opus erit, donec non concreascit amplius Oleum. Quod si coagulari videris, destillationem repete, donec sincerum prodeat Oleum.

Alio modo fit, vulneribus sanandis utile:

Cera

Cera liquata in vinum album quàm haberi poterit optimum, proicitur octies deciesve, semperque diligenter subigitur. Deinde distillatione modò descripta Oleum elicitur.

Oleum Zanetinum, Melichii.

Patauinis & Venetis est in usu, & miracula prestat: calidum enim quantum tolerari potest vulnere instillatum, glutinando xxiiij horarum spatio persanat.

℞. Apii manip. ij.
Chelidonii M. iiij.
Rorismarini Sicilianæ [seu *Androsam*
quorundam]
Plantaginis Absinthii ana M. ij.
Saluæ M. iiij. Millefolii M. ij.
Flor. Calendulæ M. vj.
Flor. Verbasci M. iiij.
Laurentinæ M. vj.
Laureolæ M. iiij.
Succi Rutæ ℥ iiij.
Olei communis lib. vj.
Terebinthinæ
Resinæ Pini ana lib. iiij.
Galbani ℥ iiij.
Viridis Æris ℥ iiij.

Ex herbis contusis succus exprimitur, quo Galbanum dissolvitur. Additis postea Oleo & Terebinthina, in vase cooperato si-

to simul coquuntur, donec omnis succus sit absumentus: quo facto per stamen fortissimè exprimuntur. Expresso adhuc calenti mox Viride Æris additur, & tam diu subigitur, donec exactè sit commixtum, & colorem viridem adipiscatur oleum.

*Vnguentum Alabastrinum,
Faentini.*

℞. Succi Chamæmeli recent. ℥ iiij.

Succi Rosarum recent. ℥ ij

Succi Rutæ recent.

Betonicæ ana ℥ j. β.

Succi radicum Althææ ℥ ij.

Olei Rosati Omphacini lib. j. β.

Alabastri opt. & puriss. ℥ iiij.

Pulueriscentur subtiliter, & per diem naturalem infundantur in oleo omphacino: deinde cum Ceraæ albæ q. s. ex omnibus fiat vnguentum.

Prodest in omni dolore capitis, siue per essentiam, siue per consensum; adsit febris, vel non: ac in omni tempore paroxysmi possumus vti, excepto principio.

*Vnguentum de Tabaco siue Peto,
Iouberiti; quod Vnguentum
Nicotianum vocat.*

℞. Foliorum Peti lib. ij.

Pin-

Pingued. Porci recent. vel diligenter lota lib. j.

Herba maceretur per noctem in vino rubro. Manè bulliat igne lento cum pinguedine, ad Vini consumptionem; & coletur exprimendo: colato addantur

Succi Peti lib. β.

Resinæ Abiegnæ ℥ iiij.

Coquantur ad succi consumptionem; circa finem addendo

Rad. Aristolochiæ rotundæ puluerisatæ ℥ ij.

Ceræ nouæ q. s.

Fiat vnguentum. Si malis Ceratum, augetur pondus Ceræ. Si magis siccare velis, & consolidare, addantur Mumia & Succini ana ℥ iiij.

Vsurpatur efficaciter ad scabiem, & præsertim tineam capitis; item ad vlcera & vulnera, tam recentia quàm antiqua; ad inflammationes & furunculos; adusta quoque & morphæam; ad tela item ac globulos extrahendos. Ad scrophulas admirandum esse, asserit huius Vnguenti inuentor Ioubertus.

*Vnguentum ex succis,
Iul. Caesaris Arantii.*

℞. Olei Rosati opt. lib. j.

Ceræ albæ nouæ ℥ viij.

Folio-

Foliorum Plantaginis Lapathii

Solani Centaurei minoris ana man ij.
 Herbæ pridie cælo sereno, orto iam sole, æstate aut autumno incunte collectæ, bulliant donec probè coctæ fuerint, postea colentur, torculari exprimantur. Expressum verò, abiectis herbis, denuò moderatè ferueat vnà cum oleo, in quo cera lento igne lique scat, donec omnis aquea absumatur humiditas, & solidam Vnguenti formam acquisierit; quo ferè iam refrigerato, adde Camphoræ puluerisatæ $\mathfrak{z}$ β .

Vlceribus fœdis ac malignis opitulatur: mundificat, siccatur, abstergit, coquit, & consolidat, fluxiones acres in iisdem temperat, inflammationes reprimat, ac sinus cicatrice tegit.

Vnguentum Pediculorum.

R. Sem. Staphisagriæ $\mathfrak{z}$ ij.
 Hellebori albi $\mathfrak{z}$ j.
 Salis $\mathfrak{z}$ ij.
 Argenti viui $\mathfrak{z}$ ij.
 Aceti vini $\mathfrak{z}$ ij.
 Axungia porcinæ lib. j.
 Olei Laurini $\mathfrak{z}$ ix.
 Saponis Veneti lib. β .

Fiat vnguentum secundum artem. Quidam omittunt Saponem Venetum: quidam addunt oleum Spicæ.

Vnguen-

*Vnguentum ad verrucas seu carunculas
in meatu urinario natas,
Alphonsi Ferrii.*

℞. Mercurii præcipitati ʒ ij.

Vnguenti de Cerussa ʒ β.

Addatur his pro magnitudine affectus
aliquid Olei Vitrioli aut Aquæ fortis, im-
mittendo de his parum supra candelam
cereum in canalem. Potest autem loco
Vnguenti de Cerussa à principio sumi
Vnguentum Anodynum, in aqua cum
Præcipitato portione.

Candele sic fiunt in hunc usum.

℞. Cerae albæ lib. j.

Terebinthinæ Venetæ ʒ j.

Liquescat Cera; postea addatur Tere-
binthina, & in his liquatis intingantur
ellychnia, fiantque candelæ iustam crassi-
tatem habentes.

Vnguentum Anodynum.

℞. Olei Liliorum alborum ʒ vj.

Anethini Chamæmelini an. ʒ ij.

Olei Amygdalarum dulcium ʒ j.

Pinguedinis Anatis Gallinæ an. ʒ ij.

Cerae

Ceræ albæ parum. Misce.

Mitigat corporis quacunque parte dolores.

Ceratum ex Betonica, Augustanorum.

℞. Terebinthinæ Resinæ Pini

Ceræ flauæ an. $\mathfrak{z}$ ij.

Betonicæ puluerisatæ $\mathfrak{z}$ v.

Mastiches Turis an. $\mathfrak{z}$ ij.

Mumiæ $\mathfrak{z}$ j. β . Misce, fiat malagma.

Vfus huius cerati est in vulneribus capitis. Vulgo ita fit:

℞. Resinæ puræ

Ceræ nouæ ana $\mathfrak{z}$ vj.

Terebinthinæ lib. ij.

Succi Apii Betonicæ

Plantaginis an. $\mathfrak{z}$ vj.

*Ceratum Diachalciteos, Galeni,
sen Diapalma.*

℞. Axungię Porci veteris, à membranis per liquationem & colationem purgatæ, lib. ij.

Olei veteris

Lithargyri triti & creti an. lib. iij.

Chalcitidis [vstæ,] siue eius loco Virrioli stalactici $\mathfrak{z}$ iij.

Liquefactis igni Axungia & Oleo misceatur Lithargyrum & Chalcitis siue Vitriolum, mouendo continuò rudicula ex
ramo

ramo Palmæ recentissimo, dempto prius cortice, confecta: verum ubi pars rami medicamento immissa, calore exarescit, abscindatur, & reliqua adhuc recēs immitatur, & coquatur ad convenientem crassitiem, iniecto inter coquendum ramo Palmæ viridis minutim inciso. Aliqui sumunt pro ramo inciso succum ex eodem expressum. Alii, ubi propè excoctum est, addunt tenerorum Palmæ ramorum minutim incisorum, & in nodulo ligatorum manip. iij. In defectu ramorum Palmæ sumatur rudicula ex recenti succulentoque ramo Quercus. Alii sumunt ramum Pyri, aut Pruni siluestris, aut Salicis: Alii Cannabis utuntur.

Ambustis, ruptis & contusis, vulneribus cruentis, tumoribusque pestilentibus utile.

Ceratum pro Herniosis, Noribergensibus usitatum, ex descriptione Volkeri Coiter Frisii.

℞. Pul. Mastiches Mumia
Turis Electri siue Succini
Gurami Arabici
Tragacanthæ
Aloës opt. Balaustiorum
Rosarum an. ʒ β.
Sanguinis Draconis

Boli

Boli Armeni

Lapidis Hamatidis an. $\mathfrak{z}$ vj.Olei Rosarum $\mathfrak{z}$ iij.Myrtini Mastichini an. $\mathfrak{z}$ j.

Cum Cera & Resina q. s. Fiat Ceratum.

*Emplastrum ad Tophos, Augu-
stanorum.*

℞. Picis naualis

Colophonix an. $\mathfrak{z}$ iij.Mucilaginis Radicum Althex $\mathfrak{z}$ ij. β .

Galbani Mastiches Myrrhe

Turis Ammoniacy an. $\mathfrak{z}$ j. β .

Propoleos Visci Quercini

Aristolochie rotundæ Aëris vsti

Cera citrinæ

Terebinthinæ an. $\mathfrak{z}$ iij.

Fiat secundum artem Emplastrum.

In tumoribus & nodis luis Venerex fe-
lici successu vsurpatur.*Emplastrum de Ranis, Vigonis,
ex correctione Rondeletii.*

℞. Olei Chamæmelini Anethini

De Spica Liliorum an. $\mathfrak{z}$ ij.

Pinguedinis Porci

Pinguedinis Vituli an. lib. j.

Euphorbii Turis $\mathfrak{z}$ v.Olei Laurini $\mathfrak{z}$ j. β .

Pin-

Pinguedinis Viperæ ℥ ij. β.
 Ranarum viuientium num. vj.
 Lumbricorum lotorum in vino ℥ iij. β.
 Succi rad. Ebuli
 Enulæ Campanæ an. ℥ ij.
 Schœnanthi Stœchados
 Matricariæ an. manip. j.
 Vini generosi lib. j.

Bulliant omnia ad consumptionem Vini.

Colaturæ adde Litharg. auri lib. j. & diu agitentur. Deinde adde Cera citrina q. l. Terebinthinæ Abietis ℥ ij. Auferantur ab igne, & adde Styracis liquidæ ℥ j. β. Agitentur fortiter. Postquam refrixerit aliqua ex parte, adde Argenti viui extincti in salua hominis iciuni ℥ iij. Fiat Emplastrum.

Hoc Emplastrum, inquit Rondeletius, recipit quantitatem parua Argenti viui: quare efficacius reddetur ad omnia, si Argenti viui ℥ vj. receperit, & Euphorbii ℥ β. Quod Argentum viuum extinguatur saluâ, superstitiosum est & inutile.

Lapis septicus, seu Cantherium potentiale, Angustanorum.

℞. Cineris Clauellati

Calcis viuæ an. partes equales.

Macerentur per dies aliquot in aqua com.

communi: postea colentur, & durum co-
quatur vt artis est.

Eo chirurgi in parandis emissariis seu
fonticulis ac abscessibus extrorsum ver-
gentibus communiter vtuntur.

Lapis Philosophorum, Augustanorum.

℞. Aluminis Rochæ, seu communis
Vitrioli Hungarici an. lib. j.

Misceantur in olla non vitreata, affun-
dendo Aquæ fontanę lib. iiij. Hæc per-
petuò agitando ad ignem lentum, spumam
semper auferendo, liquecant.

Postea ad de

Boli Armeni ℥ j. β.

Cerussæ albæ & mundissimæ ℥ j.

Camphoræ ℥ ij.

Minutissimè puluerisata misceantur;
rudicula semper agitando, ac sub finem
addendo

Aceti vini albi lib. β.

Coque ad iustam lapidis consistentiam.

Mirabilis eius vsus in vlceribus fluidis,
ac putrida humiditate fœdis: sinus & fi-
stulas extergit, ac consolidat: vlceribus
insuper malignis, quæ cacoëthe vocant,
cicatricem inducit.

LOBE.

LOBELIANÆ & RONDELETIANÆ
FORMVLÆ ALIQVOT,
omiffæ, aut ab ipsis emendatæ;
cum aliis quibusdam.

Decoctio Communis, Clysteris.

℞. Betæ Maluæ Parietarię
Brancę Vrsinæ Mercurialis ana m. j.
Furfurum p. j.
Fiat decoctio in fufficienti quātitate aquę.
*Quodsi addantur Anisi & Fœniculi ana ʒ ij.
melior erit decoctio.*

*Decoctio Communis Medicinæ,
ad diffoluenda solutina.*

℞. Hordei integri p. j.
Prunorum & Passularum ana p. x.
Glycyrrhizæ rasæ ʒ ij.
Violarum p. j.
Anisi ʒ j. Fiat decoctio.

*Dicitur autem Communis, quòd nulli parti
aut humori sit destinata, ut est Pectoralis,
qua utimur in affectibus pectoris; neque pitui-
tam, bilem vel melancholiam euacuet; sed
tantum leniens sit, ad omnia excrementa. Id-
circo Tamarindos expuimus, quia ladunt*

C c ven-

ventriculum, & ad bilem praescribuntur. Anisum addidimus, ut flatus à Prunis & Hordeo genitos discutiat; & quia odorata semina cum medicamentis laxantibus admiscenda imperat Hippocrates.

Decoctio Pectoralis.

℞. Hordei integri p. j.
 Glycyrrhizæ ℥ β.
 Capillorum Veneris Hyssopi ana m. j.
 Ficuum Dactylorum mundatorum
 Passularum enucleatarum an. p. vj.
 Florum Violarum Buglossi ana p. j.
 Anisi ℥ ij. Fiat decoctio.

Vsui erit ad medicamenta laxantia dissoluenda; utilis ad deterfionem & expectorationem in pleuritide.

Electuarium Caryocostinum.

℞. Hermodactylorū Diagridii ana ℥ vj.
 Caryophyllorum Costi Cumini
 Zingiberis ana ℥ iij.

Mellis despumati ex Vino albo aromatico ℥ ix. Misceantur, & fiat Conditum. Vini autem vis, ut Mellis, longa decoctione valdè minuitur. Praestaret uti duabus Mellis despumati partibus, molliissimo igne; affuso paucō liquore, & Vini Passi aut Sapē parte vna.

Apud

Apud Londinenses quosdam in frequentissimo usu est, ad articulares affectus, podagricosque dolores: *materiâ tamen defluente*, ait Lobelius, *prestaret uti Rhabarbaro & Myrobalanis; aut saltem Hermodactylis, permixtis Scammonio aut Diagridio, & reliquis.*

*Pilule Sanctæ, Italorum,
ad Luem Veneream.*

℞. Trochisc. Alhandal Scammonii
Salis Gemmæ

Sagapeni ana æquales partes.

Cum Rhodomelite fiat massa. Dosis ʒ β.
Ob Sal Gemmæ humida massa est. Quidam ex Succo Porri parandam iubent.

Chylisma Pilularum, Saccharo conditarum, Thomæ Plateri.

℞. Specierum Diambarû, vel Diamargarit. frig. ʒ β.

Cinnamomi selectissimi ʒ j.

Spiritus Vini lib. iij. Macerentur per dies aliquot in vase vitreo, probe obli-
to, ne quid exspiret. Vas quotidie agitari
debet: deinde relictis in fundo vasis facibus, adde

Trochisc. Alhandal, Rhabarb. electi
ana ʒ vij.

C c 2 Senæ

Senæ mundatę, & Gratiolę præparatę
 contusarum ana ʒ vj. β.
 Turbith & Dacrydii, (Italico more para-
 ti,) ana ʒ vj.
 Agarici candidissimi ʒ iv.
 Veratri nigri legitimi ʒ iij.

Omnia incisa macerentur in eodem li-
 quore per dies xiv. Colentur, & deinde
 distillantur in balneo Marię, ad consisten-
 tiam, secundum artis præcepta. Tunc ad-
 de Aloës Succotrinę selectissimę, in pul-
 uerem redactę & præparatę, ʒ x. Formen-
 tur Pilulę. Obvoluantur puluere Cina-
 momi aut Glycyrrhizę, & exactè siccen-
 tur per se in vmbra. Deinde accipe Albu-
 men vnius Ovi, vel q. s. & in eo dissolue
 Gummi Tragacanthi ʒ j. pul v. Sacchari
 albißimi q. s. ex lib. β. operiantur primo
 tegumenti involucro. Deinde conditura
 absoluat, ut cæterorum tragematum.

Dosis à ʒ j. ad ʒ β. vel ʒ j.

Si Extractum volueris conseruare in
 formâ Opiatę, tunc adime Trochiscos
 Alhandal, quos vltimò miscere poteris.
 Aufer item Aloën, & adde eorum loco Ca-
 tholicum commune, eodem pondere. Da-
 tur in ea forma ad ʒ j. vel ʒ j. β.

Hac artis lege pleraque alia Catapotia
 & Medicamenta in gratiam molliculorum
 & morosorum nitidè cõflabat Ludouicus
 Myreus, Matthiæ Lobelii gener, Anisum
 item

item laxatiuum, Cari semen, & similia;
vri Semen contra vermes, descriptum in-
ter pulueres à prædicto Myreo.

Cremor Tartari.

℞. Tartari subtilissimè triti lib. j.
Superaffusa aqua decoquatur terreo va-
se. Inter coquendum Spumam colligito,
& siccatò; quam Tartari Cremorem
appellant. Per se exhibitus, blandè purgat.
Alii calculosis cum Dacrydio exhibent,
pro arcano magno.

*Trochisci è Minio, corroderites,
Ioannis de Vigo.*

℞. Medullæ panis crudi, bene fermentati
℥ iv.
Sublimati electi ℥ j.
Minii ℥ β.
Aquæ Ros. q. s. Fiant Trochisci. Sic-
centur calore clibani tepidi.
His sæpiissimè vtuntur Chirurgi.

Oleum Rosatum completum.

Fit ex Oleo dulci & maturo, & Rosis
expansis, contusis, & soli expositis, & le-
uiter decoctis in duplici vase, vt Oleum
Rosomphacinum componitur.

C c 3

Hoc

Hoc ad dolores conuenit. Post annum valet adhuc ad confortationem & doloris mitigationem. *Omphacinum* verò post annum inusile est ad refrigerandum & repellendum. Quare pro completo usurpari potest secundo & tertio anno. Regiones autem quae carent Oleo *Omphacino*, addere possunt *Omphacium* & *Plantaginem*, vel *Succum Rosarum*, in infusione *Rosarum*, vel iteratis infusionibus adstrictoriam vim oleo conciliare: aut tempore *Vus* acerbæ coquere in Oleo dulci quantitatem sufficientem prædictæ *Vus*, cum acinis, ad adstrictionem.

*Syrupus de Hedera terrestri,
sive Pulmonarius.*

R. *Hederae* terrestris *Hyssopi*
Veronicae *Pulmonariae* *Melissae* ana ℥ β.
Vini optimi lib. ij. β.

In fusione facta per aliquot horas, coquantur s. a. addendo *Sacchari* albißimi ℔b. j.

Vsitatus est in vitiis pulmonis, & phthisi, ac aliis fluxionibus ad pectus decumbentibus.

Aqua Cinnamomi, contra Epilepsiam.

R. *Cinnamomi* optimi lib. j.
Sem. Præoniae recentis ℥ j.

Gal-

Gallitrichi Caryophyllorum an. 3 v.
 Visci quercini Rad. Præniæ ana 3 β.
 Incisa & contusa omnia macerentur in
 aq. Cinnamomi q. s. per dies octo. Dein-
 de fiat destillatio per balneum.

Morselli Laxativi.

℞. Conseruæ Violarum Boraginis
 Buglossi ana 3 ij.
 Corticum Citri 3 j.
 Zingiberis 3 j. β.
 Specierum Diatragacanthi frigidi 3 ij.
 Dacrydii 3 vj.
 Fol. Senæ, Turpethi ana 3 β.
 Croci 3 j.
 Sacchari albissimi lib. j. Alii sumūt 3 viij.
 Fiant Morselli.

Passule purgantes, cum Rhabarbaro.

℞. Rhabarbari optimi 3 j.
 Spicæ Indicæ 3 ij.
 Cinnamomi 3 iiij.
 Incisa infundatur in vino dulci recentī
 quantū satis fuerit. Facta vna atque altera
 ebullitione, & Saccharo pauco, vt dulce-
 scat, addito, cum hac irrorentur Passularum
 vaciæ octo, donec ad consistentiam perue-
 niant, in loco calido, secundum artem.

Cc 4

Empla-

Emplastrum ad Hydropem.

℞. Stercoris colūbini aceto macerati ℥.j.
 Sulphuris viui ℥.j.
 Nitri, vel Salis Gemmei ℥.β.
 Pul. Rad. Enulae Baccarum Lauri
 Anethi Florum Chamemeli an. ʒ.vj.
 Sem. Nasturtii ʒ.ij.

Decoquantur omnia in Vino ad consistentiam, & addantur

Mellis ℥.ij. Terebinthinæ ℥.j.β.
 Succu Ebuli ʒ.ij. Iridis ℥.j.
 Farinae Fabarum ℥.j.β. Fiat Emplastrum.
 Patauii v̄sitatissimum est.

*Emplastrum ad callos pedum efficax,
 D. Iac. Cargilli Scoti.*

℞. Gummi Ammoniacy Aceto soluti ℥.j.
 Vitrioli Romani, Calcis viuae ana ʒ.vj.
 Viridis Aeris ʒ.β.
 Auripigmenti, Cantharidum ana ʒ.j.
 Cerae nouae ℥.iiij.
 Olei Chamemelini & Euphorbii ana q. s.
 Fiat Emplastrum.

*Emplastrum è pelle Arietina, ad hernias,
 Arnaldi de Villâ Nouâ.*

℞. Lithargyri Auri Lapidis Haematitis
 San-

Sanguinis Draconis Boli Armeni
 Mumia Galbani Turis
 Lumbricorum terrestrium ana 3 β .
 Picis naualis Colophonia
 Cera alba & rubra ana 3 j.
 Rad. Consolidæ maioris, minoris & me-
 dia ana 3 iiij.
 Rosarum rub. Myrrhe Aloës ana 3 iiij.
 Stellæ marinæ combustæ
 Gallarum combustarum
 Aristolochiæ rotundæ ana 3 vj.
 Visci Quercini Terebinthinæ ana 3 iiij.
 Sang. hominis rufi lib. j. minus quarta.

Conficiatur hoc modo: Pellem Arie-
 tinam, recenter detractam seu excortica-
 tam, cum pilis, coque ad dissolutionem.
 Colaturæ lib j. misce Viscum Quercinum
 dissolutum. Cum spatulâ stanneâ agite-
 tur. Deinde Ceram, Picem, Colophoniam
 adde. Ammoniacum & Galbanum dis-
 soluantur in Aceto, & colentur. Adda-
 tur deinde pulvis aliorum: Ultimo loco
 odorata, & quæ minorem calfactionem
 ferre possunt. Postremò Terebinthinæ
 Sanguis permisceatur. Vermes in Vino
 cocti, & diligenter triti, commisceantur.
 Coquantur, donec non inquinent manus,
 manibus inunctis Ol. Rosato vel Cydo-
 niorum; non Violaceo, vt vulgus facit.
 Malaxentur: fiant magdaleones. Ego, in-
 quit Lobelius, tantum mutavi, quod pro Pal-

C c 5 leam

leam Marinam, Stellam legerim, *que est ad id efficacissima. Quod Sanguinis hominis rufi legitur, censerem potius hominis pituitosi legendum, qui sanguinem viscosiorem & tenaciorem habet. Satis siccant alia medicamenta: sed parum refert. Nam oporteret accipere sanguinem eorum qui truncantur capite, in quibus fluit venalis & arterialis: & sic est satis siccus & viscosus.*

FRAN-

FRANCISCI DISSALDEI
D. Medici Parisiensis Regii
PHARMACONETES,
sive
PHARMACITIS BIBLOS:

Liber continens PHARMACA tantum
Simplicia quàm composita, quæ
in Officinis parata habere debent
Pharmacopœi.

Apud Galenum lib. 6. Comp. Med. Gen.
 cap. 7. reperias Andromachum scripſiſſe
 librum *Φαρμακονίτην*, de Remediis quæ ex-
 trinſecus corpori admoventur. Sed legen-
 dum, vocabulo non admodum uſitato,
Φαρμακωνητήν, ut ſit Liber comparãdorum
 Remediorum: ad eum modum quo apud
 Pollucem citatur ex Dinarcho *αὐτανητής*:
 aut vocabulo uſitatiffimo *Φαρμακῆν*.

POPVLO SALMVRIENSI

Fr. Diffaldeus Medicus

S. P. D.

CONQVESTI sunt apud me sapius vestri pharmacopœi (Cines optimi,) quod in tanto Medicamentorum, tam Simpli-
cium quàm Compositorum pelago haerentes, quæ in medicum usum parare, quæ omittere debeant, ignorent. Vnde fit, ut Officinis, copiâ alioquin Remediorum laborantibus, ea sæpe defint quæ ad morborum curationem sint necessaria. Hinc quanta agris perniciēs oriatur, Eius πῆγος τὴν λέχυν ἐκτρέχει non difficile dictu est; non paruo etiam ipsorum Pharmacopœorum damno, quibus necessariis dum sæpe carent, multa inutilia sitis sibi corrumpi experiuntur. Ego itaque ex longo usu, multumq; trita, quam vestri habeo, experientia, agrorum bono publico hac exaravi, ut in posterum nec medicis desit quod prescribant, nec pharmacopœis, quo medicorum prescripta exsequantur: Et venia locus non sit, si eorum Officina aut necessariis carent, aut pravis scatent. Volo præterea, ut hoc perpetuo meminerint Pharmacopœi, hæc sibi Pharmaca tantum esse, hoc est, si ex suo arbitrio abutantur, venena præsentissima; sin ex arte ac methodo à peritis medicis in usum traducantur, remedia efficacissima: atque ut piè simul ac eleganter

C c 7

ab He-

ab Herophilo olim dictum, ad restituendam sanitatem $\chi\epsilon\iota\gamma\alpha\varsigma$ $\Delta\epsilon\omega\nu$. Ne ergo eorum usum sibi permittant temerarii; aut, si permiserint, senerè in eos à iudicibus, quibus publica salutis cura tradita est, animadvertatur. Servavi autem in his scribendis eam temperiem, ut ex Simplicibus ea tantum enumerarem, quæ in Officinis asseruari solent, iis quæ ex tempore colligi possunt omissis, & iis etiam quæ ad illustrum tantum & magni nominis Compositio-num dispensationem comparanda veniunt; quod ea satius sit recentia habere, quàm caris exesa & vetustate exsoluta, ex Officinis in usum producere. Ex Compositis autem, ea etiam sola in unoquoque genere recensui, quæ & selectiora sunt, & usu frequentiora, & magis ad salutem agrorum comparandam necessaria; iis quæ in vulgatis Dispensatoriis descripta habentur, solo digito, ut aiunt, indicatis: iis autem quæ vulgò non extant, integris adscriptis. Sic factum spero, ut hic Medicamentarius libellus, & mole minor multò, & suis tamen numeris omnibus ornatior ac cumulatior prodeat. Notas etiam huc illuc adpersi, lecturis, nisi me animus fallit, non inutiles futuras. Hæc si publicè prosunt, satis superq; mihi est; qui in hoc mustaceo laureolam non quero. Vivite, ac Valet.

hoc est,
MEDICAMENTARIVS LIBELLVS,
seu

LIBER CONTINENS PHARMACA,
TAM SIMPLICIA QVAM COMPOSITA,
quæ in Officinis parata habere
debent Pharmacopœi.

MEDICAMENTA SIMPLICIA.

TERRENA & MARINA	Arsenicum.
Bolus Armena.	Ærugo.
Terra sigillata.	Cadmia, seu Lapis
Fragmenta pretiosa.	Calaminaris.
Lapis { Bezaardicus	Pompholyx.
{ Sanguinalis	Cerussa.
{ Iudaicus,	Sulphur { Viuum
{ Lazuli.	
Bitumen Iudaicum	Excoctum
Ambarum Griseum	Flores Sulphuris
Corallium.	Alumen.
Margaritæ.	Sal gemmæ
Succinum.	Chalcanthum
	Vitriolum Romanū.
METALLICA.	Chrysocolle nostra,
Lithargy- { Auri	sive Borax, res fa-
rum { Argenti	ctitia.
	Argen-

Argentū viniū	{	Simplex	Salvia.
		Sublima-	Vitex, seu Agnus.
		tum	Senna
		Præcipi- tatum	Epithymum Cuscuta.

P L A N T A R V M

R A D I C E S.

Folia, cum surculis.

Summitates Rubi	Angelicæ
Equisetum	Asari
Herniaria	Aristolochiarum trium.
Abſinthiū latifoliū	Althææ
Ceterach	Capparum, cortex.
Artemiſia.	Acori vulgaris.
Calamintha.	Asari
Euphrasia	Galangæ
Caryophyllata, cum radice.	Helenii
Mentha,	Pyrethri
Origanum.	Pæoniæ
Pulegium	Tuſſilaginis
Betonica	Ireos Florentinæ.
Verbena	Acori veri, ſive Ca- lami aromatici vul- garis.
Periclymenum ſeu Caprifolium.	Cyper.
Chamaedrys	Spicæ Nardi.
Chamaepitys	Sinarum, ſeu Ching.
Centaurium minus	Salſæ Parilliæ.
Hypericum	Ellebori { Albi.
Meliſſa	{ Nigri.
	Rha-

Rhabarbari.
 Polypodii.
 Agarici. *Fungus est
 inter radices adnu-
 meratus.*
 Hermodactylorum.
 Turbith.
 Glycyrrhizæ.
 Pentaphylli.
 Bistortæ.
 Tormentillæ.
 Plantaginis.

LIGNA.

Aloës
 Guaiaci
 Nephriticum
 Visci quercini
 Sassafras
 Santali { Albi
 Rubri
 Citrini

CORTICES.

Guaiaci.
 Tamaricis.
 Radicum Capparum.
 Turis.
 Cinnamomi.

Macis.
 Fraxini.
 Sambuci.
 Mali Citrii.
 Mali Aurantii.
 Cupulæ Glandium.
 Malicorium.

FLORES

Verbasci albi.
 Rosarum Rubrarum
 Violarum.
 Cichorii
 Nymphææ,
 Balauftiorum.
 Cytinorum
 Buglossi.
 Boraginis.
 Croci.
 Betonicæ.
 Caryophyllorum.
 Rorismarini.
 Agni.
 Præoniæ.
 Sambuci.
 Anethi.
 Chamæmeli.
 Meliloti
 Genistæ.

SEMI-

SEMINA.		
		Nigellæ Romanæ.
		Pæoniæ.
		Agni, seu Viticis.
Cydoniorum.		Lini.
Pŷyllii.		Fœnigræci.
Acetofc.		Lithospermon.
Hyoscyami	{ albi.	Saxifragæ.
	{ nigri.	Lupini.
		Orobi.
		Fabæ.
Quatuor	{ maio-	
feminafrig.	ra.	
	{ mino	Quatuor se-
	ra.	minacalida.
		{ ma-
		iora.
		{ mi-
		nora.
Capita Pa-	{ albi.	
paueris.	{ nigri.	
Hordei excorticati.		FRUCTVS.
Berberis.		Amygdala { dulcia.
Malux.		{ amara.
Althææ.		Ficus.
Raphani.		Gallæ
Atriplicis.		Nuces Cupressi.
Cnici.		Nuces Moschatæ
Periclymeni.		Dactyli
Bombacis.		Sebesten.
Coriandri.		Iuiubæ.
Vrticæ.		Tamarindi.
Cumini.		
Sinapi.		Damasce-
Ocimi.		næ.
Citri.		Passulæ { Corinthia-
		{ cæ.
		Vulgares.
		Cassia

Cassia cathartica.		
Halicacabi.		SYCCI INSPISSATI.
Quadruplex genus	Abſinthii latifolii	
Myrobalanorum :		Græco-
ad bilem, Citrina;		rū, ſeu
ad melancholiam		Agri-
Inda; ad phlegma		moniæ.
Cepula & Empe-	Eupatorii	Mefuæ,
litica. <i>Quintumge-</i>		ſeu A-
<i>nus Belezicorum ad</i>		gerati.
<i>deſanctos tantum</i>		Auicē-
<i>coria uſurpari ait</i>		næ, ſeu
<i>Garcias ab Horto.</i>		Canna-
<i>Velat tamen omitti</i>		binæ.
<i>ſincera ſedulitas in</i>	Glycyrrhiſa.	
<i>Compoſitionibus in</i>	Chelidonii maioris.	
<i>quibus præſcribun-</i>	<i>Ex foliis, caule, radi-</i>	
<i>tur.</i>	<i>ce, exprimitur ſuc-</i>	
Colocynthis.	<i>cus inueniunt eſtate in</i>	
{ Lauri	<i>areo vaſe cum melle</i>	
{ Myrti	<i>prunis decoquatur.</i>	
Bacce { Iuniperi, in	<i>Seruetur ad ocula-</i>	
{ vino rubro	<i>ria remedia.</i>	
{ generoſo	Cremor Tartari.	
{ præparata.	Sapa.	
Grana Kermes.	Ladanum.	
{ Rotū-	Aſa ſætida.	
{ dum. { al	Opium.	
Piper { { bñ	Aloë.	
{ Lon-	Manna Arabum, ſiue	
{ gum.	Melaërium.	
	Scam-	

Scammonium.

Mel.

Saccharum

Cera.

SVCCI LIQUIDI,
superfuso Oleo.

Lupulorum

Rosarum

Cydoniorum

Berberis

Ribes.

Cichorii.

Citri, seu Limonum.

VINA.

Absinthites.

Euphrasium.

Passulatum.

GYMMI ET RESINÆ.

Tragacanthum.

Arabicum.

Caphura.

Sandaracha Arabum.

Edellium.

Galbanum.

Myrrha.

Mastiche.

Tus.

Styrax { Solida.
 Liquida.

Benzoinum.

Ammoniacum.

Terebinthina.

Euphorbium.

Sagapenum.

Opopanax

Pix.

ANIMALIA,

*eorum partes atque
 excrementa.*

Cantharides.

Pulmo Vulpis.

Hepar lupinum.

Adeps { Gallinæ.
 Anseris.
 Anatis.

Castorium.

Dens apri.

Unicornu.

Ebur.

Cerui { Genitale.
 Cornu.
 Sebum.
 Medulla.

Ossordis { Bovis.
 Cerui.

Cra-

Cranium hominis non sepulti.	Vngula { Alcis. Afini.
Hirci { Sanguis. Sebum.	Moschus. Zibettum.
Sericum { Crudum. Intinctū iucco Ker- mes, Sericū in quibus conficiendis vulgatū Cra- mesū ve- nenatū est, & Arsenico infectum.	Reliqua sedulā diligē- tiā comparabunt Phar- macopœi in dispēatione singularū Cōpositionū: in quibus conficiendis advocabunt Medicos. Qua verò recentia, at- que (ut vocant) viri- diora colliguntur, ut re- frigerantia atque hu- meſcantia ferè omnia, ea ex tēpore, pro usu ac necessitate parabuntur.
Leporis { Coagulū. Pili è ven- tre.	

COMPOSITA.

Decocta, quæ vulgo à Medicis
nomine tenus indicantur.

Decoctio Clysteris carminativa.

℞. Seminum Anisi Fœniculi
Cuminī ana ℥ β.
Baccarum Lauri contusarum ℥ iij.
Florum Chamæmeli & Anethi ana m. β.
Coque in aquâ communi ad dimidias.
Deco-

*Decoctio communis Clysterum
remollientium.*

℞ Maluæ Violariæ Parietariæ
Betæ Mercurialis ana manip. j.
Foliorum Liliorum alborum m. β.
Seminis Fœniculi ℥ β.
Coque in aqua sufficiente.

Decoctum pectorale simplex.

℞. Hordei mundati ℥ j.
Capilli Veneris Scabiosæ Tussilaginis
ana m. j.
Hysopi m. β.
Passularum mundatarum ℥ vj.
Sebesten, Iuiubarum ana num. xv.
Dactylorum num. vj.
Caricarum pinguium num. iiij.
Glycyrrhizæ ℥ β.
Fiat decoctio ex arte in ℞. iij. Aquæ flu-
uiæ, ad consumptionem libræ vnus.

*Decoctum pectorale compositum,
cum Sena.*

℞. Foliorum Senæ mundatæ ℥ ij. β.
Parum bulliant in Decocti superioris
colati libræ vna & dimidia. Infundantur
sex horas : postea exprimantur leuiter.

Deco-

*Decoctum commune medicina,
cum & sine Sena.*

℞. Radicum Polypodii quercini ℥ β.
 Passularum mundatarum ℥ ij.
 Sebesten Prunorum ana num. xij.
 Florum Boraginis Violarum Rosarum ru-
 brarum ana ℥ ij.
 Fiat decoctio secundum artem.

Vt fiat compositum,

℞. Foliorum Senæ mundatorum ℥ ij β.
 Parum bulliant in decocti superioris
 lib. j. β. addita Caryophyllorum ℥ j. In-
 fundantur sex horas : postea leuiter expri-
 mantur.

Lac Virgineum, ut est apud Weckerum.

℞. Aluminis crudi ℥ iiij.
 Aquæ fluuiæ lib. ij.
 Decoquantur ad tertias. Postea

℞. Lithargyri lib. β.
 Aceti optimi lib. j. β.

Coquantur, donec remaneat libra vna.
 Ambæ aquæ colatæ misceantur, & agi-
 tentur, donec lactis colorem adipiscantur.

*Potio vulneraria, siue Decoctum
Sclopetarium, ut vulgo paratur.*

℞. Cancrorum fluuiatilium vstorum, &
 subti-

subtilissimè puluerisatorum ʒ ij.
 Radicum Aristolochiæ rotundæ, & Conso-
 idæ maioris
 Foliorum Prunellæ
 Baccarum Lauri ana ʒ j.
 Contundantur crasso modo : includan-
 tur linteo raro, & bulliant in Vini albi li-
 bris tribus, donec tertia pars consumpta
 sit : addendo circa medium decoctionis
 Vincæ Peruinæ pugillum vnum.
 Fiat colatura.

ALIA COMPOSITA.

Saccharum Rosatum tabulatum.
 Saccharum Penidiatum, ex aqua Hordei.

*Baccilli Bechici, vulgo
 Rebecha dicti.*

℞. Pulueris Diäireos, Diatragacanthi fri-
 gidi ana ʒ ij.
 Pulueris Glycyrrhizæ ʒ β.
 Sacchari canditi ʒ iiij.
 Sacchari Tabarzeth, hoc est albissimi,
 lib. j. β.
 Cum Gummi Tragacanthi aqua Rosa-
 rum soluto fiat pasta, ex quâ parentur Bac-
 culi, ad vsum reponendi.

Mel

Rosatum.
 Violatum.
 Anthosatum.
 Mel } Mercuriale, *ex succo non decocto pa-*
ratum: quod quidam pessimè faciūt.

CONSERVÆ.

Rosarum { Liquida
 Solida

Violarum.
 Nymphææ
 Cichorii.
 Boraginis.
 Anthos.

Radicum { Inulæ.
 Symphyti.
 Eryngii

Surculorum tenerorum Absinthii latifo-
lii excorticatorum.

Diacynorrhodon cū paucō Saccharo paratū
Cydoniatum.

Corticum { Arantiorum.
 Citriorum.

Fructuum { Cerasorum, Berberis, Ribes,
 Omphacii, Cornorum,
 Mororum semimaturorum

SYRVI.

Rosarū pallidarū, nouem { Simplex &
 ad minimum infusionum { Cōpositus cū
 Agarico.

De Rosa

Rosarum rubrarum siccarum, ex libra vna
Rosarum, horis viginti quatuor infu-
sarum in aquæ tepidæ lib. iiij: & expres-
sione coctâ cū Sacchari albißimi lib. ij.

Violarum { Violatus,
Laxarius, ex nouem infu-
sionibus.

Floribus arborum Persicarum.

De Symphyto.

Florum Nymphææ simplex, ex duabus in-
fusionibus, apud Iouberium.

Cydoniorum { Cum Saccharo.
Sine Saccharo excoctus.

Malorum granatorum *acido-dulcium: vel*
ex æquis partibus acidorum & dulcium.

Berberis.

Aciditatis Citri.

Syrupus è Corticibus Mali Citrii.

℞. Corticum Malorum Citriorum re-
centium, in aqua maceratorum & præ-
paratorum lib. j.

Coquantur in aquæ lib. vj, donec lib. ij.
superfint: & cum lib. iiij. Sacchari albi
fiat Syrupus.

Condiatur pars vna Syrupi Moschi gra-
mis duobus, Ambra griseæ grano vno.

De Pomis Simplex, & Compositus, Sa-
boris Regis. Isque duplex: scilicet cum
simplici Senna, & cum triplicata Senna.

Iu-

Iuiubinus.

De Tuffilagine

De Glycyrrhiza. *Sed pro aqua Rosarum accipe aquam infusionis Rosarum pallidarum, ex Fratrum Minorum consilio.*

Adiantinus { Communis.
Monspessulensis, prout haberi poterit.

De Althæa.

Syrupus de Stœchade, descriptionis Fernelii.

℞. Florum Stœchados ℥ iiij.
Thymi Calaminthes Origani ana ℥ i. β.
Saluix Betonicæ Florum Rorismarini ana ℥ β.
Sem. Rutæ Pæoniæ Fœniculi ana ℥ iiij.
Coquantur in aquæ libris decem ad dimidias. In colatura adde Sacchari & Mellis ana lib. ij. Fiat Syrupus, aromatizatus Cinnamomi, Zingiberis & Calami aromatici ana ℥ ij. raro linteo ligatis, & in Syrupo appensis.

De Absinthio, Mefux. *Ex Absinthio nostrate latifolio, prius seorsim in aqua tepida macerato.*

De Artemisia. *In quo cur pro Buglossa necessario substituendum sit Albugilissa, ut voluit Iouberius, non video: cum Buglossum verum, quæ nostra Borago est, vel solo flore*

D d 2 m:n-

mensēs potenter moueat, & succo etiam secundinas deiiciat. Attamen Anchusæ primæ radix (quæ Arabum Albugiliffa est) apud Dioscoridem vulua indita etiam fœtus mortuos extrahere dicitur. Ita ut parum referat, utram ponas, Anchusam aut Boraginem. Verum correctior multo est & melior descriptio Syrupi de Artemisia apud Fernelium: eamque sequendam puto.

Syrupus de Artemisia, Fernelii.

℞. Artemisiæ manipulos ij.

Rad. Helenii Rubiæ Prœniæ

Leuistici Fœniculi ana ʒ ʒ.

Pulegii Origani Calaminthes

Nepitæ Melissophylli Sabinæ

Sampfuchi Hyssopi Prassii

Chamædryos Chamæpityos

Hyperici Parthenii Betonici ana
manip. j.

Seminis Anisi Petroselini Fœniculi

Ocimi Dauci Rutæ Nigellæ ana ʒ iij.

Contusa macerentur horis viginti quatuor
in Hydromelitis libris octo.

Coquantur ad lib. v. & cum Sacchari
℔b. v. percoquantur in Syrupum, condi-
tum Cinnamomi vnciâ vnâ, Spicæ drach-
mis tribus.

*De Mentha simplex, cum Saccharo pa-
ratum.*

De Ci-

De Cichorio } Simplex, ex succo Cichorii,
 & Sacchari dimidio.
 } Compositus, Nicolai Flo-
 rentini, (non Prepositi, qui
 Rheum octuplum ponis.)

Ex capitibus vtriusque Papaueris.

Papaueris Rhœadidis.

Diamoron Mesuæ.

Oxyfaccharum simplex.

Oxymel simplex dilutum.

Oxymel Scilliticum merum, & sine aqua,
 aut saltem

Acetum Scilliticum, ex quo in rem presen-
 tem posset Oxymel parari.

*Syrupus Diacheloncon, seu de Ta-
 studinibus.*

℞. Carnis Testudinum ℥ iiij.

Hordei mundati ℥ ij.

Carnis Dactylorum ℥ j.

Passularum Damascenarum

Glycyrrhizæ rasæ ana ℥ vj.

Sebesten Iuiubas ana num. xij.

Seminis Bombacis Melonum

Cucumeris Citrulli ana ℥ β.

Sem. Lactuæ Papaueris albi ana ℥ ij.

Vngulæ caballinæ Pulmonariæ an. man. j.

Florum Violatum Nenupharis an. ℥ β.

Fiat decoctio, vt decet.

In colatura clarificata, ad lib. iiij. adde

D d 3 Sac-

Sacchari albissimi lib. ij. Sacchari Rosati & Diatragacanthi frigidi ana $\frac{3}{4}$ v.
Fiat Syrupus perfectè coctus.

Testudinum caro (amputatis collo, cauda & pedibus) à sordibus repurgetur: incidatur in frusta; simul cum reliquis coquatur. Deinde colaturæ adde Saccharum Rosatum, & Diatragacanthum. Loco Diatragacanthi quidam subiiciunt Saccharum Penidiatum. Utrumque non malè.

PVLVERES.

Lumbricorum.

Diamargaritum frigidum	} Cum Ambra & Moscho.
apud Siluium	
	} Sine Ambra & Moscho.

Triafantali Nicolai.

Diarrhodon Abbatis, apud Nicolaum.

Aromaticum Rosatum Gabrielis, apud Mesuem.

Diambra.

Diatragacanthum frigidum Nicolai.

Diairis simplex Mesuæ

Diacarthami Arnaldi de Villa noua apud Siluium.

E L E.

ELECTVARIA

PVRGANTIA MOLLIA.

Diacassia Nicolai Præpositi, *additis aquis
partibus Cassia & Mellis, ac non decoctâ
Cassia.*

Catholicum { Expulueribus
Ex infusione puluerum,
Senna & Rheo duplicatis
sic parandum, vt sequitur.

*Catholicum ex infusione puluerum,
Sena & Rheo.*

℞. Rad. Polypodii semisiccati
Foliorum Senæ mundatorum ana ℥ vi.
Violarum ℥ iiij.
Sem. Anisi & Fœniculi dulcis ana ℥ ij.
Glycyrrhizæ rasæ
Quatuor Sem. frigidorum maiorum mun-
datorum ana ℥ j.

Contusa omnia (exceptis Senâ, Semi-
nibus frigidis maioribus, & Floribus Vio-
larum) macerentur horis xxiiij in aquæ
fluij quantitate sufficiente (vel ℔v.) po-
stea coquantur leuiter in balneo Mariæ.
Paulo antequam ab igne remoucantur, ad-
de Senam, Semina frigida maiora, & Vio-
larum

D d 3

Iarum Flores. Macerentur calidè aliquot horas in balneo. Vbi refrixerint, linteolo colentur, & exprimantur leuiter. Colaturę pars vna seruetur pro infusione Rhabbari: Altera iterum coquatur, donec in consistentiam Mellis crassescat: adiectis Sacchari albi lib. viij. & addendo in fine decoctionis infusionem vnciarum viij. Rhei electi, scorsim factam in parte reseruata decoctionis Polypodii. Iterum coquatur, sed lento igne.

Postea ab igne remotis adde Florum Cassiæ (extractæ ad vaporem decocti præscripti) & Tamarindorum an. $\frac{3}{4}$ viij Sacchari Candi, & Penidiorum ana $\frac{3}{4}$ β .

Fiat Electuarium.

Tryphera Perfica Mesuæ, ex correctione Fratri Minorum, apud Ioubertum.

Diaprunis { Simplex.

Nicolai. { Solutius. Et quia breui accescit, quo tempore Pruna recentia desunt, paretur ex Pulpa decoctionis Prunorum, potius quàm ut acidum in usum recipiatur.

Confectio Hamech maior, apud Mesuem. Huic cur minorem, minùs efficacem, præferat Ioubertus, non video. Ingrata est: sed non detur delicatis. Neque reprobandum pato Serum lactis, quòd longis infusionibus acescat (parcant mihi docti viri.) Nam Serum non idèò reiectum, quòd acidum. Tale enim & tenuius

uius est, & magis refrigerat; ideoque magis domat acrimoniam, & felicius eorum quæ infunduntur vires elicit. Denique cur in hac Compositione improbabitur Serum acidum, cum in Tryphera Persica & Diaphœnico feratur Acetum? Verumtamen, si displicet quod in hac Compositione multa sine arte & confusè traduntur. Nam cur Rhabarbarum coquitur? (coquitur quidem Mesue; sed recens, puta, compactum ac validum: at nostrum inueteratum, laxum, proptereaque euaniatum, constat coctione vim cathartica amittere: Annon Cassia & Menna cum Tamarindis cocta corrumpuntur? Annon Dacrydii vires coctione exsoluuntur? praterquam quod sic aliis non facile Dacrydium commiscetur, ita ut in omnibus Compositionis partibus par facultas non reperiat?) si cui, inquam, hac displicent, præferatur ea, quæ ex Fernelii censura & artificiosior & efficacior est; cuius descriptio sequitur.

*Confectio Hamech, ex censura
Fernelii.*

℞. Corticum Myrobalanorum citrinorum ʒ ij.
Myrobal. Cepularum Myrob. Indarum
Violarum Colocynthidis
Polypodii querni ana ʒ j. β.
Absinthii Thymi ana ʒ β.
Seminum Anisi Fœniculi
D d 5 Rosa-

Rosarum rubrarum ana ʒ iiij.

Tusa omnia macerentur per diem in lib. ij Seri lactis : deinde coquantur ad libram vnam. Fricentur manibus, & exprimantur.

Colaturæ adde

Succi Fumariæ Pulpæ Prunorum, & Vuarum Passarum ana lib. β.

Sacchari albi Mellis despumati an. lb. j.

Coquantur ad consistentiam Mellis : inspergendo sub finem

Agarici & Senæ pulueratorum ana ʒ ij.

Rhabarbari triti ʒ j. β. Epithymi ʒ j.

Dacrydii ʒ vj.

Cinnamomi ʒ β. Zingiberis ʒ ij.

Sem. Fumariæ Anisi Spicæ Nardi an. ʒj.

Fiat Electuarium.

Benedicta laxatiua Nicolai Alexandrini.

Hiera picra simplex, mellita, Galeni.

Hiera diacolocynthidos Pactii, *ex Scribomio Largo, bono medico, in usum reuocata.*

Hiera Lagodii, Nicolai Myrepsi.

Caryocostinum Garyopōti, *apud Ioubertum capite de Benedicta.*

Hydragogum Fernelii { Maius.
Minus.

Nullum vulgò extat Hydragogum in Officiis. Idè duo hæc hîc addèda existimauî. Minus minus est, ita ut granidis etiam dari possit: Maius validius, & nem nisi paulo robustioribus idoneis.
Hydra-

Hydragogum minus, Fernelii.

℞. Succī Rosarum pallidarum lb β.
 Sacchari albi Mellis optimi ana ℥ xv.
 Coquantur dum expumauerint & crasse-
 scant. Tum adde
 Succī radicū Ebuli lib. j.
 Prassii sicci Sem. Fœniculi tritorum
 ana ℥ ij.
 Acinorum Ebuli & Sambuci ana ℥ ij.
 Cinnamomi ℥ vj.
 Macis Galangæ ana ℥ iij.
 Coquantur igne lento, in Mellis cras-
 sitiem.

Hydragogum maius Fernelii.

℞. Seri lactis lib. vij.
 Sacchari albi Carnis Cydoniorum ex
 aceto coctorum ana ℥ x.
 Manne Calabrinæ ℥ v.
 Coquantur igne lento, ad Mellis consi-
 stentiam. Sub finem adde
 Foliorum Laureolæ præparatæ ex Oleo
 Amygdalarum dulcium & Aceto ℥ ij.
Præparatio Laureolæ sic faciendæ : Folia
 Laureolæ macerentur horis xxiiij in Ace-
 to & Succo Portulacæ, vel Mali Granati.
 modicè coquantur : exprimantur, siccen-
 tur, terantur. Deinde affunde Aquæ Ro-
 sarum

D d 6

farum lib.ß. Olei Amygdalarū dulciū ʒj.ß.
 Bulliant rursus ad consumptionem aquæ.
 Pulvis cum superstitute Oleo addatur in
 Compositionem.

ELECTVARIA PURGANTIA, SOLIDA.

Diacarthami Arnaldi de Villa Nova,
 apud Siluium. *Hoc Electuario nullum in vſu
 frequentius; nullius descriptio in Dispensariis
 minùs constans.*

De Succo Rosarum Nicolai Præpositi,
*cum suo Scammonio toto, contra ſententiam
 Siluii; vt verè ſit Calcar medicinarum.*

De Citro ſolutiuum Guidonis, apud Iouber-
 tum. *Nam in alijs ferè Sena omittitur.*

ELECTVARIA VOMITORIA.

Electuaria vom- { Mitius.
 toria. { Validius.

*Nulla extant in Officinis & Dispensatorijs
 vulgaribus vomitoria composita. Ideò & hac
 hic addere, optimum putavi. Scio parari poſſe
 in rem præſentem, ſed qua careant beneficio fer-
 mentationis.*

Mitius, Diasarou dictum Fernelio, ſic
 paratur.

Dia-

Diasaron, Fernelii, vomituum mitius.

℞. Syruporum Menthae & Violarum
ana ℥ viij.

Coquantur ad consistentiam Mellis. Su-
finem, subducto igne, insperge

Rad. Peponis arefactæ

Sem. Raphani & Vrticæ, maceratorum in
aqua Rosarum, arefactorum & trito-
rum ana ℥ j.

Radici Asari trite & cretæ ℥ ij.

Cinnamomi Sem. Fœniculi ana ℥ iij.

Fiat Electuarium.

Validius, imò validissimum Dielleborou,
in morbis contumacibus, robustis corporibus,
ac thoracis ampli, facile vomentibus, atque cor-
poreritè preparato usurpandum.

*Dielleborou, Fernelii, vomituum
validum.*

℞. Caryophyllorum ℥ ij.

Fibrarum Ellebori albi siccarum & incisa-
rum lib. j.

Aquæ lib. xiiij.

Fiat infusio per tres dies. Hinc fiat deco-
ctio ad consumptionem mediæ partis:
& facta diligenti expressione, abiicia-
tur Elleborum. Tum adde

Mellis lb. vij.

D d 7 Syru.

Syrupi de Nymphæa lib. j.

Succi Raphani ℥ iij.

Repetatur coctio, donec reducatur ad consistentiam Mellis.

Electuarium vitreo vase excipiat ; & seruetur ad vsus.

ELECTVARIA ALTERANTIA.

Electuarium contra vermes.

℞. Farinæ Lupinorum ℥ ij.

Corallinæ Dictamni albi ana ℥ j. β.

Cornu Cerui, Sem. Caulium ana ℥ j.

Rhabarbari ℥ β.

Fiat pulvis, diuidendus in duas partes.

Utraque pars coquatur seorsim, cū Sacchari in aqua Graminis dissoluti ℥ iij. Sed uni parti adde Dacrydii ℥ ij. Trochiscorum Alhandal gr. vj.

Diacodium solidum.

℞. Caput Papaueris albi cum suis seminibus, quantum voles : Coque fortiter exprime. Decocti expressi libra una coquatur cum altera libra Sacchari, ad consistentiam Confectionis Manus Christi, rudiculâ aliquamdiu agitando.
Serue-

Seruetur ad distillationes ferinas.

Potest parari candidius & suauius ex solo semine, sed minus efficax.

Philonium Persicum Mesuæ.

Philonium Romanum Nicolai.

De Baccis Lauri Rafis.

Diasatyrium. (*Nam & huius vsus sapiusculè necessarius est.*) Ex tribus autem eius descriptionibus, sequens prefertur Fernelio.

Diasatyrium, Fernelii.

R. Radicis Satyrii, recentis ac solidæ

Radicis Pastinacæ satiuæ Rad. Eryngii

Nucis Indicæ Strobilorum

Pistaciorum ana ʒ j. β.

Caryophyllorum Zingiberis Anisi

Sem. Erucæ Sem. Fraxini ana ʒ vj.

Cinnamomi Caudarum Scincorum

Seminis Bulbi ana ʒ ij. β.

Moschi gr. vj.

Mellis optimi despumati ℞. iij.

Radices tusæ coquantur ex melle, & subigantur: Deinde Nux Indica, Strobili & Pistaciæ tusæ similiter adiiciantur. Postremò etiam reliqua exquisitè trita.

Theriaca trium ætatum.

Mithridatium Damocratis.

Alkermes Mesuæ, ex infusione Serici crudi, & Syrupo Kermesino, cum Ambrâ totâ. Ne cum illis erres, qui falsis ducili rationibus, demidiatano

indiatam tantum ponunt, & Compositionem reddunt minus efficacem; & , ut ita dicam, minus spiritualem. Calor Ambra, inquit, in regionibus Septentrionalibus & frigidioribus metuendus est, quia in his interna magis calent. Ridiculè. Certè interna magis calent, sed calido innato, hoc est, temperato & humido; non acri & sicco. Quod si hac Ambra quantitas in regionibus Meridionalibus, ubi calor & acrior & siccior est, calore non nocuit, multo minus in nostris, ubi mitior calor est, & humido temperatior, ac quantitate tantum excedens, non qualitate. Ni hac vera sint, æstate quàm hyeme calida convenientiora; & malè Hippocrates libro De diæta idiotarum dixerit, Hyeme parcius & meracius bibendum; æstate largius, sed dilutius. Eadem enim ratio regionum, quæ temporum.

De Hyacintho, descriptione Iouberti, quæ hæc est.

*Electuarium de Hyacintho, Iouberti,
ad obstructions hepatis & lienis.*

℞. Limaturæ Chalybis vstæ in crucibulo donec rubeat, & diligenter in mortario tritæ, sine extinctione, ℥ iiij.

Diarrhodon Abbatis

Aromatici Rosati ana ℥ j.

Thymi Epithymi Cinnamomi ana ℥ ss.

Ex vna parte, additis pulueris Hieræ picræ ℥ vj. cū Syrupo de Artemisia fiat massa
Pilu.

Pilularum : ex altera , cum octuplo Saccharo fiant tabellæ ponderis drachmarum duarum aut trium. Saccharum coquatur cum parcissima aqua. Vbi optimè despumatum fuerit , pulueres indantur , & continuè agitentur , ne Chalybs inimum resideat. Mediocriter cocta , & paulo minùs quàm Saccharum Rosatum , defundantur supra marmor aut chartam ; manibus subigantur , aut spathula agitentur ; & formentur tabellæ ; ne , si immotæ refrikerint , cauè reperiantur.

Restat Electuarium unum, Resumptiuum dictum , ad restorationem virium , in iis qui diuturno morbo contabuerunt. Sic autem descriptum à Fernelio.

Electuarium Resumptiuum, Fernelii.

℞. Rosarum rubrarum
 Glycyrrhizæ ana ʒ ij. gr. v.
 Gummi Arabici
 Tragacanthi ana ʒ ij. ʒ ij.
 Santali rubri & albi ana ʒ iiij.
 Succi Glycyrrhizæ Amyli
 Seminis Papaueris albi
 Portulacæ Lactucæ Scariolæ ana ʒ iiij.
 Quatuor seminum frigidorum maiorum
 Sem. Cydoniorum Maluæ Bombacis
 Violarum Strobilorum
 Pistaciorum recentium
 Amygda-

Amygdalarum dulcium

Pulpæ Sebesten ana ʒ ij.

Caryophyllorum Spodii

Cinnamomi ana ʒ j.

Croci gr. v.

Penidiorum ʒ β.

Terantur: excipiantur triplo Syrupo Vio-
lacco. Fiat Electuarium molle.

TROCHISCI.

De Agarico.

Alhandaal, siue de Colocythide.

De Karabe.

De Myrrha Nicolai.

Albi Rafis { cum Opio
 { sine Opio.

Gordonis apud Bauderonem.

Trochisci Andronis.

℞. Cytinorum ʒ x.

Gallarum ʒ j.

Myrrhæ Aristolochiæ rotundæ ana ʒ β.

Chalcanthi Aluminis scissilis

Misyos Cyprii ana ʒ ij.

Excipiantur passo. *Antiballomenon, siue
Succedanem Mysios sit Vitriolum vitustum,
ustum.*

PILV.

PILVLÆ.

*Iliacæ Rasis, nono ad Almanforem,
capite de Colico dolore.*

℞. Colocynthidis & Sagapeni ana ʒ x.
Scammonia ʒ iij. (alijs ʒ iij. & tertiam, ut
sint ʒ iij. ʒ j. Sed certè delendum est [&
tertiam,] & Arculanus Rasis Commenta-
tor non agnoscit.)

Forma Pilulas.

Sagapenum vino dissoluendum, colan-
dum; & eo reliqua excipienda. Eorum usus
nonnunquam necessarius in colica biliosa, Piſta-
niensis dicta, ubi alius lenioribus Catharticis
sorda non respondet, & vi paulo validiore
metastasis in brachia per aluum venocanda.

Indæ Haly, apud Mesuem. In quibus Lapis
Lazuli diligenter lauetur, sed non uratur.

Ex Pulvere Hieræ Pachii, incorporato cum
Syrupo Rosato solutino.

Auræ Nicolai, non diminuto Scammonio.

Coccia Rasis, cum suo Scammonio toto: qua
prima descriptio est apud Siluium, contra
sententiam Iouerti: ut habeas quas des ro-
busstioribus, & minore quantitate.

De Agarico, Mesuæ.

Lucis maiores, Mesuæ.

Fœtidæ maiores, Mesuæ.

De Her-

De Hermodactylis maiores, Mesuæ.

De Thymelæa, Mesuæ, *vel potius* De Esula Fernelii; *quarum descriptio sequitur.*

Pilule de Esula, Fernelii.

℞. Corticum Radicum Esulæ minoris, maceratae horis vigintiquatuor in Aceto & Succo Portulacæ, ʒ ij.

Grana Ricini expurgata & torrefacta num. xl.

Myrobalanorum citrinorum ʒ j. β.

Chamædryos Chamæpityos

Spicæ Nardi Cinnamomi ana ʒ ij.

Omnia tenuissimè trita excipiantur vncia una Tragacanthi Aqua Rosarum soluti: & fiat massa. Esula menses octo antè sit collecta, non recens.

Valdè turbant: sed sunt efficaces in corporibus robustis. Minus exsiccabuntur, sed & minùs efficaces erunt, si excipiantur Syrupo Rosarum solutivò, non mucagine Tragacanthi.

Aggregatiuæ Mesuæ; in quibus par quantitas Scammonii, Turbith, & Aloës, scilicet ana ʒ vj.

De Hiera, cum Agarico.

Ruffi, seu communes, M. llo Rosato comprehensa.

Pilule Scaligeri.

℞. Aloës (bis Succo Endiuic, & bis Succo Rosa-

Rosarum lotæ, & iterum bis imbutæ
 expressione drachmarum sex Rhei electi
 infusi in Aqua Endiuia, cum tertia par-
 te Vini albi, & ʒβ. Spicæ Nardi ʒ ij.β.
 Galangæ ʒ ij.
 Succu Absinthii latifolii inspissati, &
 Salis Gemmæ ana ʒ β.
 Fiat massa.

Mercuriales (*si quando vsus venerit*) paran-
 da in modum sequentem, ut sunt apud Re-
 modeum.

Pilule Mercuriales.

℞. Hydrargyri in Succo Limonum pri-
 mum extincti, & postea in Succo Saluiæ
 nutriti ʒ vj.
 Aloës optimæ ʒ v. Rhabarbari ʒ iiij.
 Dacrydii ʒ ij. Agarici ʒ j.
 Styracis calamitæ Cinnamomi Macis
 Santali citrini Salsæ Parillia
 Sassafras Moschi ana ʒ β.
 Mellis in decocto Guaiaci despumati, &
 ad aquæ consumptionem cocti, quod
 sufficit. Fiat massa, digitis pauco
 Oleo Terebinthinæ imbutis tractanda
 aliquamdiu, ac postea vsui reponenda.

Pilule ex Aristolochia, Ferneli.

℞. Radicum Aristolochiæ rotundæ ʒ j.
 Radi

Radicum Gentianæ

Myrrhæ electæ ana ʒ iiij.

Aloës Cinnamomi ana ʒ β.

Zingiberis ana ʒ j.

Omnia exquisitissimè trita excipiantur
Qleo Amygdalorum dulcium recenti.*Paranda in rem presentem.*

De Cynoglossio, Mesuæ, addendo Syraciæ
ʒ iiij. Reliqua quæ à quibusdam adiecta fue-
runt, humores attenuant, quos incrassare
consilium est; ideòque omittenda. Nostrum
Cynoglossum non est malum veri Cynoglossi
antiballomenon.

AQVÆ DISTILLATÆ.

Tartari	Nymphææ.	Euphragiæ.
Vitrioli.	Papaveris	Salviæ
Sulphuris.	rubri.	Maioranę
Vitæ.	Graminis,	Melissæ
Scabiosæ.	Solani.	Scordii.
Endiuivæ	Plantaginis.	Cardui bene-
Acetosæ.	Herniariæ	dicti.
Cichorii.	Buglossi.	Ulmariæ
Violarum.	Boraginis.	Cruciata.
Rosarum.	Tussilaginis.	Aluminosa.
Lactucæ.	Betonice.	Cinnamomi.
Pimpinellæ.	Abinthii	
Portulacæ.	Fœniculi.	

Aqua

Aqua Theriacalis optima.

℞. Radicum Gentianæ Enulæ Campanæ
 Tormentillæ Angelicæ
 Imperatoriæ ana ℥ j.
 Cyperi Ireos Florentinæ ana ʒ vj.
 Zedoariæ
 Corticis Citri ficci, & Arantiorum
 Cinnamomi Caryophyllorum
 Seminis Cardui benedicti
 Corymborum Hederæ
 Granorum Iuniperi ana ʒ β.
 Dictamni Scordii Melissæ
 Calendulæ ana manip. β.

Macerentur diem integrum super cineres calidos, in vase oris stricti, optimè obturati, cum Vini albi lib. vj.

Die sequente adde decoctionis Vlmariæ, Betonicæ & Nenupharis libras ij. Deinde bulliant parum, lento igne. Postea fiat expressio: in qua dissolue & infunde per noctem Theriacæ optimæ ℥ iiij. Ponantur in alembico vitreo, & fiat distillatio in balneo Mariæ.

Aqua distillata seruetur.

Facultates omnes recreat: qualitates pestilentes & venenatas domat: syncope, cordis palpitationi, vertigini, lethargo, epilepsiæ, apoplexiæ, & paralyfi succurrit.

Aquæ

Aqua vitæ aurea, magna & verè Empiricæ compositionis (Thomæ Erasti:) quam nos, rebus non immutatis, in paulo meliorem ordinem rede-
gimus.

Aqua vitæ aurea, Thomæ Erasti.

℞. Rosarum ʒ j. β.

Caryophyllatæ Baccharum Juniperi

Florum Lauendulæ ana ʒ j.

Salviæ minoris Origani Bistortæ

Rutæ Radicum Petroselinæ ana ʒ vj.

Betonicæ Rorismarini Maioranæ

Pulegii Bismalvæ Valerianæ

Pimpinellæ Succisæ Menthe crispæ

(an Mentha hortensis? Certè non errabit qui
eam accipiet)

Mentha silvestris Verbenæ Keiri

Radicum Levistici Tormentillæ

Polypodii ana ʒ β.

Absinthii Hyssopi ana ʒ ij.

Magistratiæ (hoc est Mei, seu Imperatricis) ʒ j.

Contusa omnia crassiusculè, maceren-
tur in tribus mensuris spiritus Vini (acci-
pe quantitatem sufficientem, ad iam præscriptorum
& sequentium infusionem ritè peragendam) quin-
quies distillati in vase bene obturato, per
dies tres. Postea diligenter distillantur.

Aquæ huic distillatæ infunde

Anisi Glycyrrhizæ

Conseruæ Rosarum ana ʒ i β.

Cin

Cinnamomi Caryophyllosum Malo-
rum Cranatorum (*corricis scilicet*)

Zingiberis albi

Nucis Moschatæ Macis

Galangæ Calami aromatici

Zedoariæ Aristolochiæ rotundæ

Mechoacæ Foliorum Lauri

Seminis Coriandri Cardamomi

Nigellæ Romanæ Sacchari Candi

Manus Christi Perlatæ ana $\mathfrak{z}$ β .

Cubebarū Baccarum Lauri excorticatarū

Cumini (*seminis scilicet*)

Rhapontici (*radicis*) Corticis Arantiorū

Theriacæ ana $\mathfrak{z}$ ij.

Granorum Paradisi Rhabarbari

Croci ana $\mathfrak{z}$ j.

Piperis longi Piperis nigri ana $\mathfrak{z}$ β .

Mellis optimi despumati lib. j.

Contusa omnia crassiore modo in vase
stanneo obturato relinquantur per dies
decem. Singulis diebus agitentur bene.
Postea distillantur denuò : & huic aquæ
distillatæ adde

Sacchari albissimi , tenuissimè pulue-
rati $\mathfrak{z}$ j.

Moschi Alexandrini

Ambra griseæ an. $\mathfrak{z}$ j.

Caphuræ $\mathfrak{z}$ β :

Relinquantur ita per triduum aut qua-
triduum. Postea colentur per pannum ra-
rum , & in loco frigido, vase argenteo aut

Ec stanneo

stanneo purissimo (nam vitrea vasa vis aqua eximia frangit) vsu reſeruetur.

Mirè confortat partes principes: Præſantiſſima ad apoplexiam, epilepſiam, conuulſionem. Præſeruat à peſte. Venenis aduerſatur. Syncopæ præſentiſſimum remedium.

Aqua diuina, ad vlcera; Fernelii.

℞. Sublimati optimi (ex Mercurio ſcilicet) gr. xij.

Aquæ Plantaginis ℥ vj.

Coque ſuper calidos cineres in phialâ vitreâ ad dimidias.

OLEA.

Philoſophorum
Sulphuris
Terebinthinæ
Ceræ

Tartari
Caryophyllorum
E Nucibus moſchatis
Laurinum Meſuræ.

Oleum contra vermes, præſantiſſimum.

℞. Myrrhæ electæ ℥ vij.

Mastiſches ℥ ix.

Aloës hepaticæ ℥ xiiij.

Salis communis lb. j.

Contuſa omnia per retortam igne lento di-

to diligentissimè distillentur. Exibit primò Aqua, deinde Oleum admirandum.

Guttulâ arteriæ in carpis manuum, & regio vmblici irrigantur. Etiam præstantissimum Balsamum est ad vulnera recensia. *Manauit hoc Oleum ab Italis.*

E Spica Lauendulæ.

Gagatinum.

Keirinum.

Chamæmelinum.

Anethinum.

Liliorum, simplex.

Perforatæ, compositum.

Abfinthii.

Rutaceum, cum Oleo simplici, non omphacino
contra sententiam Siluii. sic enim ἐπερὶ δὲ αὐτὸν
melius respondebit.

Castorei simplex, Nicolai Præpositi.

Irinum Mesuæ.

Lumbricorum.

Scorpionum simplex, Mesuæ.

Capparinum compositum.

Mastichinum Mesuæ, apud Ioubertum.

Myrtillorum

E floribus & capitibus vtriusque Papaue-
ris, Oleo infusis.

Vi olatum.

Rosatum { Simplex
Complectum
Omphacinum

E c 2

Om-

Omphacinū artificiale, apud Bauderonē.
Cydoniorum, Mesuæ.

CERATA & VNGVENTA.

Santalinum Mesuæ.

Stomachicum Galeni, apud Ioubertum
cum Opio.

Rosatum {
Mesuæ { sine Opio.

Populeum Nicolai.

De Tutia, pro oculis.

Desiccantium rubrum.

Nicolai Præpositi, duplicato Oleo Rosaceo om-
phacino, & omissio Oleo Violato.

Resumptium primæ descriptionis apud
Ioubertum.

Comitissæ.

Album, Rasis, sine additamentis.

Diapompholygos, ex Siluii castigatione.

Citrinum: ubi pro Amentho reponere La-
pidem Amiantum; pro Gersâ Serpenta-
riâ, Cerussam Serpentinariam, seu Amy-
lum Serpentinariæ, ex Siluii consilio.

Cerussam autem Serpentinariam sic parabis:

℞. Radices Ari, initio Veris, antequam folia
mittant, collectas, ablutas, & exteriore corti-
ce mundatas. Contunde in mortario lapideo.
Succus per expressionem extrahatur: linteoc-
tæus, sole exsicceetur, aquâ Rosacâ lauetur.

Rur-

*Rurſus exſiccetur & reponatur. Verum ſatius eſt
huius Vnguenti puluerem paratum habere, ut
poſſit ex tempore Vnguentum confici in uſus ne-
ceſſarios. Inueteratum enim, minus idoneum eſt.*

Aureum Meſuæ.

Nutritum, ſeu Triapharmacum ſimplex,
Meſuæ.

Baſilicum, ſeu Tetrapharmacum minus,
Meſuæ.

Mundificatiuum de Reſina, Iouberti.

Martiatum Nicolai, ex cenſura Iouberti.

De Althæa, Nicolai.

Enulatum { Cum Mercurio.
Sine Mercurio.

Ægyptiacum Meſuæ.

De Arthanita maius Meſuæ, vel potiùs

De Lathyrìde, Fernclii, cuius deſcriptio ſe-
quitur.

Vnguentum de Lathyrìde, Fernclii.

℞. Succì Lathyrìdis lib. β.

Succì Eſulæ ℥ iij.

In quibus diſſolue

Radicum Cyclaminis ℥ ij.

Scammoniæ ℥ β.

Granorum Ricini & Lathyrìdis expurga-
torum ana ℥ j. β.

Sem. Fœniculi Rutæ & Anethi.

Baccarum Lauri ana ℥ j.

Ec 3

Trita

Trita omnia macerentur in succis diem
vnum. Postea Axungia ʒ viij Cera ʒ iiij.
liquefiant : & in his sensim omnia dis-
soluantur, & coquantur igne non acri, do-
nec totus humor absumptus sit, & omnia
in Vnguentum coeant.

EMPLASTRA.

De Mastiche, apud Ioubertum.

De Cerussa, ex æquis partibus Olei Rosacei &
Cerussa, prout emendata est à Iouberto.

Contra rupturam, Nicolai.

Diachylum { Album.
Ireatum, ex Oleo Iriuo.
Magnum.
Cum Gummis.

De Mucilaginibus, Nicolai Præpositi.

Diapalma Galeni, *agitando cum baculo Quercino recenti, pro Palmo.*

De Meliloto, Mesuæ.

Oxycroceum, Nicolai.

De Ianua, Nicolai.

Apostolicum, Nicolai.

De Ranis, { cum Mercurio.

Vigonis { sine Mercurio.

Pro matrice, Nicolai.

*Duo sunt Emplastrorum genera apud Galenum
libro quarto de Compos. medicam. general. quo-*

11877

rum ſæpiuſcule mentionem facimus Commentario noſtro in librum Hippocratis De vulneribus capitis, à paucis annis, magno medicina commodo ab Italij in uſum reuocata; Emplaſtrum Iſis, & Emplaſtrum Barbarum.

Iſis Emplaſtrum vide apud Galenum libro 5. medicamentorum generalium, cap. 2. & 3. & apud eundem, per paucis immutatis, libro 4. ſecundum locos, ex Aſclepiade, ubi dicitur Iſis cephalica. Sic autem deſcriptum eſt ab Aetio.

Emplaſtrum, Iſis cephalica Galeno dictum, ex deſcriptione Aëtii.

Viride, quod Iſis appellatur, à quibusdam Hermoni ſacerdoti Iſidis tribuitur.

℞. Cerae ℥ xij. β.
Terebinthinæ ℥ xxv. (al. xij. β.)
Ammoniaci Aëris uſti
Aristolochiæ longæ
Squamae Aëris uſti Aëuginis
Turis Salis Ammoniaci ana ℥ j.
Myrrhæ Aloës
Galbani ana ℥ j. β. [al. ℥ β.]
Aluminis ſciſſilis (uel Aluminis Roche) ℥ vj.
Olei antiqui ℥ x. Aceti quod ſufficit.

Emplaſtrum hoc Polychreſtum eſt, ad omnia vulnera, præcipuè capitis, cum oſſium fractura: Item ad puncturas & aculeos infixos extrahendos: Ad hominum

E c 4 & ca.

& canum morsus, item viperæ, ac scorpionis : Ad artuum fracturas cum vulnere, quia citiùs callum obducit : Ad fistulas recentes & inueteratas : Ad mammarum & axillarum abscessus, tum ne fiant, tum vt facti curentur : Ad strumas : Ad fistendas oculorum fluxiones, fronti impositum : Ad ecchymoses, gangrænas, & putredines carniū arcendas.

Hoc Emplastrum, inquit Aëtius, absolute Isis appellatur (vel Isis Hermonis:) sed aliud est Emplastrum Isis, quod Epigono tribuitur, quod etiam recipit radicis Dracunculi unciam unam. Eoque Galenus se vsū dicit; quia sola Dracunculi radix, per se tusa, ac probe trita in pulverem, maligna ulcera curat. Ad ulcera sordida adhibentur Emplastri pars una, Cerati Rosacei liquidi partes duæ : Ad ulcera verò quæ modica extersione opus habent, Emplastri pars una, Cerati Rosati partes tres. Hoc autem Ceratum Rosaceum sic paratur: R. Olei Rosacei ℥ xij. Cera candida ℥ iij. Fiat Ceratum. Ceratum Rosaceum & Emplastrum proportionē dicta liquantur, miscentur, rudicula lignea agitantur; sed non diu, ne coloris gratia pereat. Loco Cerati Rosacei potest sumi Vnguenti Rosati Mesue tantundem.

Vt formetur Emplastrum Isis, Cera, Terebinthina, & Oleum simul liquefiant: dein addantur Galbanum & Ammoniacum, Aceto soluta: atque ad ignem commixtis addantur ceteri pulueres. Vel, metallica

tallica cum Aceto in mortario terito; deinde reliqua trita & cribrata adiecto: liquabilia liquata in mortarium affundito, subigito, vnito; & forma magdaleones.

Ne putes (inquit Galenus) Emplastrum variare, pro varia inscriptione, cum scilicet inscribitur *Ἰσὶς ἢ Ἐπίγονος*, vel *Ἡρμόνιος* is-
εργασμα *Ἰσός*, vel *Ἡρμόνιος*. Nam idem est. Certe Epigoni Emplastrum ab Hermonis Emplastro variat sola radice Dracunculi, quam accipit. Itaque malè Londinenses eius radice adiectionem tribuunt Fallopio: Et malè quoque Isim sine Dracunculi radice Isim Epigoni vocant, quum Hermonis sit potius. Addit Galenus, quibusdam putari hoc Emplastrum ex adytis templi Vulcano in Aegypto dicati desumptum. Disces ab eodem Galeno, Epigonum, cui postrema Isidis Emplastri descriptio tribuitur, carcere conclusum, cum hoc Emplastro quendam diuitem curasset, fuisse dimissum.

Aliud etiam est Isis Emplastrum apud Galenum lib. 4. Compositionis medicamentorum per genera, *Ἰσίδιον*, hoc est, flauum dictum, cum superius viride dicatur Aëtio.

*Emplastrum Isis, flauum dictum,
Galeno.*

℞. Argenti Spumæ ʒ ʒ.
Minii Synopici ʒ viij.
Diphrygis Ceræ Chalcitidis combustæ ana ʒ j. (al. ʒ β.)
E e s Chal.

Chalcitidis crudæ ʒ ij.

Olei heminas, seu cotylas duas.

Argenti Spuma & Oleum coquuntur donec bis ac tertio efferuescant : postea Aquæ modicum digitis adspargitur : mox Diphryges, Chalcitis tosta, puluerata insperguntur, sub manu aquam instillando, donec non amplius medicamentum intercoquendum strepat. Vbi constiterit, Ceram indito. Chalcitis cruda, & Minium ex Oleo modico conterantur, & sub finem immittantur, continuè mouendo. Tandem in mortarium conuicito, atque subigito. Repone, ac vtere.

Molle conficiendum est, quia indurescit repositum.

Valeat ad vlcera diuturna fluentia, maligna, ac vix curabilia, maximè in tibiis & partibus extrèmis.

Barbara Emplastra dicuntur Galeno, quæcumque Bitumen recipiunt pro basi. Sed inter alia duo potissimum commemorat, quibus uti solitus erat: Primo quidem ad maxima vulnera; Altero ad minora. Ideò primum Maius dictum, alterum Minus.

*Emplastrum Barbarum Maius,
Galeni.*

℞. Picis lib. viij.

Cera

Cerae lib. vj. $\mathfrak{z}$ viij.
 Resinae Pini lib. v. $\mathfrak{z}$ iiij.
 Bituminis lb. iiij.
 Olei puri lb. j. $\mathfrak{z}$ vj.
 Spuma Argenti Cerussa
 Aeruginis ana $\mathfrak{z}$ ij. β .
 Turis $\mathfrak{z}$ vj.
 Aluminis liquidi $\mathfrak{z}$ j. β .
 Aluminis scissilis $\mathfrak{z}$ iiij.
 Opopanacis Squamae Aëris
 Galbani ana $\mathfrak{z}$ j. β .
 Aloës Opii Myrrhæ an. $\mathfrak{z}$ β .
 Terebinthinæ $\mathfrak{z}$ xxiiij.
 Succī Mandragoræ $\mathfrak{z}$ vj.
 Aceti heminas vj.

Fiat Ceratum.

Tempus conficiendi Emplastri Barbari Maioris, est cum viget Mandragora; circa mensem Augustum scilicet.

Bitumen pulueratum, & cribro transactum, ponatur super chartam. Postea Tus, Squamma Aëris, Aloë, & Myrrha trita per stamen excutiantur, & seorsim seponantur. Squamma autem super marmore accuratè lauigetur.

Opopanax & Galbanum, Aceto soluta, ita vt parte Aceti combibitâ, lentore suo adhuc cohæreant, per linteum exprimantur.

Alumen tum liquidum tum scissile in puluerem tenuissimum lauigentur.

His ita præparatis, Pix, Cera, Resina

¶ c 6

¶ fiat

Pini ad ignem liquecant : & si quæ sordes sunt, per pannum exprimendo colentur.

Oleum cum Cerussa & Lithargyro ad consistentiam Vnguenti excoquatur.

Mox indantur Resina, Pix, & Cera, ac super igne non acri commisceantur.

Calentibus adhuc, Bitumen iniicito, & spathula diligenter subigito.

Post hæc Terebinthina, cum Lachrymis, non nimis calida addatur.

Tandem Alumen, & post hoc reliqui pulveres inspersi, accuratè commisceantur. Fiant magdalciones.

Ærugo cum Oleo, Lithargyro & Cerussa coquenda est, ut color Emplastri magis gratus sit. Coctione enim Ærugini coloris gratia augetur potius, quàm minuitur.

Valet, ut ait Galenus, ad solidanda vulnera cruenta & recentia : ad vlcera antiqua & sinuosa : ad canum & hominum morsus ; & ad podagram incipientem.

*Emplastrum Barbarum Minus,
Galen.*

℞. Picis Resinæ Pini
Resinæ coctæ, Bituminis ana ℥b. j.
Spumæ Argenti ʒ x.
Cerussæ Æruginis, ana ʒvj.
Opopanacis ʒ iij.

Olei

Olei, tempore hyberno, ꝑ ix; æstiuo ꝑ vj.

Liquanda liquefiant: & tritis terendis,
confice in mortario, cum Aceto.

[Eadem præstat quæ Maius, sed non
tam efficaciter.]

Quod si mitius, & magis anodynum
desideras, adde Succı Hyoscyami ꝑ ß,
Opii tantundem.

Fiat Ceratum.

*Ceterum Pharmacopœi, ad dispensationem &
confectionem Compositionum tum purgantium,
tum alterantium, itemque Unguentorum & Em-
plastrorum, aliorumque magni nominis medica-
mentorum, quæ in Officinis asservari debent, Me-
dicos aduocabunt; ut eos suæ fidei & diligentia te-
stes oculos habeant, & operis directores.*

FINIS.

INDEX IN VAL. CORDI RECEPTARIUM.

A.		Amaracus. 144, 255, 256, 324, 328, 520, 544.	Aromaticum Rosatum Gab. 19
ABIETINA refina 535		Amarena cerasa. 181	Aromaticum Indicorum libellus Garciz. 19
Abrotonum 113		Ambra. 277, 278	Arthanita 341.
Abfinthium Ponticu 146, 305.		Ambrz pomum. 587	Artimonium 93.
Abfinthium Roma- num. 146		Amentum dulce. 335	Arum 121.
Abfinthium rusticum 305		Amomi loco quid 70, 112, 131, 208, 246, 259.	Asarum 40.
Acacia 112, 121, 406.		Amomum verum. 87, 88.	Aspalathi loco quid 254, 255, 257, 259
Acaciae succedanea 112, 118, 121, 368, 369, 541.		Amomum falsum. 27, 88, 131, 539.	Aspalathus 254.
Acini. 339		Amylum. 36.	Asphaltum 103, 541.
Acori loco quid 53, 62.		Anchusa. 296	Alpis 517
Acorus. 125, 249, 539.		Angelica 64, 125.	Asplenium 153, 156, 289.
Acorus verus quid. 68, 112.		Anguria 193, 194	Aurca Alexand. 84.
Adiantum nigrū. 191		Animalium partium delectus. 405, 406	Auri & argenti limatura 23
Adipum preparatio. 366.		Anthera. 272	Aurom aut argent. foliatum merū. 59.
Adulteria simplicium medicamentorum. 406, & seqq.		Antiballomena. 456	Aurum coctum 86
Aëromeli. 239.		Antimonium, pro Ar- timon. 93	B.
Aerugo. 313		Anthophylli. 22	Bacilli Bechici, vulgo Rebecha. 624.
Agaricus Trochiscatus. 267		Aphace. 516	Balanus Myreplica 308.
Ageratum. 43		Apium. 537	Balaustium gr. 132.
Agresta. 141		Apparine. 315	Balsami fructus 116
Albatecha. 269		Aqua Cinnamomicō- tra epilepsiam. 606	Balsami loco quid 24, 263.
Alexiterium contra pestem. 567		Aqua divina ad vlcera, Fernelii. 650	Balsamita. 47, 48, 319
Alleluia. 321		Aqua theriacalis op- tima. 647	Balsamum quid si- gnificet. 87, 263, 525, 526.
Allium siluestre. 522		Aqua vitæ aurea, Thomæ Erasti. 648	Bardana 337
Aloē abluendi mo- dus cum aromati- bus. 359		Aquæ marinæ loco quid. 188	Batega 269
Aloē preparatio. 359		Archeutida, seu Ar- ceuthis 213, 259.	Baucia 101
Alum, aut Halum. 92		Aristoloch. rotunda, 118, 119, 277, 287, 542.	Bedeguar. 162, 101.
Alypias 96.		Aristol. tenuis. 113, 118, 542	Behen albi & rubri succedanea 508
eius loco quid. 95		Aromaticum Garya- phyllatum 17	Benedicta laxatiua. 208
Alypum. 95			Biftorta 536
Alzanahan, alcha- nach, alzanach, Ichthyocolla. 349			Bitumen Iudaicum 103, 541.

Blatta

INDEX.

Blatta Byzantia. 259	Carota 101	Rosaceum. 656.
528	Carpesium 540, 541.	Santalinum 345
Bolus Armena 538	Carpobalsami suc-	Stomachale 346
Boraginis succuscla-	cedanea 23, 47, 297	Cerorum ex Betonij-
rificandus 170.	540	ea 596
Borax 335	Carpobalsamus 297	Diachalciteos, vel
Branca vrsina 95	540.	Diapalma 596
Brassica siluest. 95.	Caryocostinum 602	pro Herniosis 597
Britannica 536.	Caryon myrsicon	Cerussa serpentaria
Buglossa domestica	298	ut fiat 652
210.	Carydion 298	Ceterach 153, 192
Buglossa siluestr. 296	Cassia flos 442	Chalcantum 538
Buglossa vulgaris	Cassia, vel Cassia, 115.	Chalcitis 112, 113
170	284. fistula. 47, 110.	538
Bulbi sem. loco 98	535. extracta, seu	Chalcitidis assatio
Bunias 110. 114	Flos Cassia. 442.	538
Bupthalmum 321	extracta communis	Chalcu cecumenu
Burungi 83, 84	443 extracta sine	356
C	fol. Senæ 189. ex-	Chamædrys 53, 54
Achrys. 125	tracta cū fol. Senæ	Chamæmelum 348
Calamintha cā-	190. extracta pro	Chamæpitys 112
pestris 25	clysterib. 190. li-	144. 203
Calamintha dome-	gnea 20. 21. 47.	Cherua 309
stica 150	523. 535.	Cheyri 263. 303.
Calamintha montana	Cataputia maior 309	Cholagogum rosa-
24	Catharticum hydra-	tum clemens 434
Calamintha sil. 151	gogum 432.	Chylisma Pilula-
Calami aromatici	Catharticum Impe-	cum. 603
veri loco quid 54.	riale 221.	Cicuta 521
255, 256, 259, 281	Cathengit, seu Ebu-	Cinnamom. 523, 536
Calamus arom. 249	lus. 341.	Cinnamomum cras-
Calamus odoratus	Catholicon 198	sum 27.
543	Catholicum ex infu-	tenuē 27, 28.
Calamus vnguenta-	sione puluerum,	Cinnamum 28, 296
rius 259	Sena & Rheo 631	Citri semen 526
Camphorata 321	Caulis agrestis 95	Collyrium album,
Candelæ pro carun-	Cauterium poten-	Galenii 586
culis in meatu	tiale 599	Colocynthidis præ-
vrinario natis. 595	Celtica, Spica. 221	paratio 363
Candelæ pro fustitu	Centaurium maius	Comæ. 25. 110.
588.	528, 529 tenuē	in Compositionibus
Capillus Venerisve-	541	quid obseruan-
rus 192	Centumnerua 320	dum 547, 548.
Carabe 278	Ceræ oleum 590	Condita varia 132,
Cardamomum 20, 21	Cerastes 517	133.
Carduncellus 320	Ceratum, vide Ce-	Confectio cordia-
Carduus benedictus	rotum.	lis 58
320	Cerota vel Cerata	Hamech 447
Carneola, aut Cor-	345	Hamech ex celsa-
neola. 55.	Cerorum infrigi-	ra Fernelii 633.
Caroliq. 163	dans Gal. 345	Hamech maioræ

Ha-

I N D E X.		
Hiamech minor	Ioco quid 48. 73.	Dixiris Salomonis
203	85. 112. 118.	36. simplex 36.
Liberans 57	Daucus Creticus quis	Dialacea maior 42
Anacardina 83	48.	Diamarenatum cōp.
Confectiones aro-	Decoctio Clysteris	182. simpl. 181
maticæ. 17.	carminativa 621	Diamargaritum ca-
Opiatæ 70. & seq.	Decoctio communis	lid. 30. frigidū 29
Conferuarum facie-	Clysterum remol-	Diambra 21.
darum ratio 133	lientium 622	Diamoron 180
Conferuæ variz 133,	Decoctum commu-	Valerii Cordi. 180
134	ne medicinæ, cum	Diamoschum ama-
Conferua pro Mo-	& sine Sena 601.	rum. 33. dulce 32
starda 580.	623.	Dianisum Mesuz. 20.
Consolida maior 92	Decoctum pectorale	Dianthos 29
Conyza 316. 317	simplex 602. 622	Diastibani 70
Corallium rutilū 91	Decoctum pectorale	Diapalma 596
Cordumeni, idem	compositum, cum	Diapapaveri 184. 185
quod Cardamo-	Sena. 623	Diapenidion 35
num 181	Decoctum sclopeto-	Diaphœnicon. 204.
Corticū delectus 403	rum. Vide Porio	441.
Costus 22. 23. 40.	vulneraria 623	in forma solida
532. hortensis 326	Denarius 220	205.
Cocula maior 437	Dentalium 335	Diaprasium 45.
Crassula 320	Diacalamanthos	Diaprunum comp.
Cremor Ptisanæ 579	Gal. 25. Mesuz 24	laxat. 197
Cremor Tartari 605	Diacameron 22	comp. non laxat.
Cretæ hamus agrestis.	Diacarthamum 213.	195.
133.	Diacatholicum 198.	Diarrhodon abbatia
Crinon 296.	443	41.
Crispula 321	Diacasia cum Man-	Diasarum Fernelii
Crichmum spino-	na 188	582
sum. 69.	Diacastorium 92	Diasarou aliud Fer-
Crocus Cilicius 110	Diachalcitis 596	nelii 637.
Coricius 117	Diacinnamomum 27	Diastatyrion Ferne-
Croton 309	Diacitronium sim-	lii 639
Cubebæ 258	plex 134 è succo	Diastatyrion Mesuz
Cuminum præpa-	cydoniorum 136	99
ratum quid 26	compositum. 135	Nicolai 98
Cyanea glycyrrhiza	Diacnicum cum	Diascordium Fraca-
117.	citro 439.	storii 566
Cyclamen 341	Diacodium Aduarii	Diascebesten 446
Cymbalaris 337	91. cōp. Mesuz 90	Diasena 207
Cyminum Carme-	simpl. Mesuz 89	Diasinapi 579.
num 232	solidum 638	Diathamaron 22
Cyperis 51	Diacorum 67	Diatrageathum ca-
Cyperus rotundus &	Diacoctum 40	lid. 38
longus 50. 51	Diacuminum 26	frigid. 37
Cypri trochisci 120	Diacurcuma maior	Diatriopipereonis
	44.	Diatriop satalon 49
D.	Diadamasenum 196	Diaturbith cum rha-
D. Arseni. 27. 28.	Diagalanga 34	barb. 212
D. Dauci Cretici	Diahyssopu 39	maius 213

ma-

INDEX.		
maius 313.	Opticum 569	Galeno 657
Diaxyloaloes 50	contrapectem 565.	de Meliloto 350.
Diazingiber 52	Plurifarcoticum 61	de Mucilag. 347.
Diſſamnus Creticus 110. 533	de Pſyllio 209	Oxyroecum 352
Diſſamnus vulgaris 251	Purgans, de Po- mo Citrio 581.	de Ranis 598
Dielleboru Fernelii 637.	Reſumptium 66	è pelle arietina, ad hernias 608
Diploma 280	Reſumptium Fer- nelii 641	ad tophos. 598
Dofis Sacchari ad conferuas 134	Rofarū Meſuz 211	Triapharmacū 352
Dofis Specierum ad libram vnam ſac- chari in confect. ſolidis 17	de ſucco Roſarum 211 in forma ſo- lida 212	Viride 357
Dofis Specierum ad libram vnam mel- lis 71.	de Sebecke 193.	Endiuia vera 152
Droſomeli 239.	Elcliphacon 25. 312	Entalium 314
Dulcis radix. 94	Ellebori nigri extra- ctio. 374.	Epatis lupini præpa- ratio 366
E.	Elops 517	Epitaphium Valerii Cordi 397.
Elaterium 235	Emplaſtra 346, 347, & ſeqq.	Eruce ſemen 83, 84
Elect. Caryoco- stinum 602	Emplaſtrum ad cal- los pedum 608	Eruum verum quid. 516
contra vermes 638	ad hydropem. 608	Esbrium 324.
De baccis Lauri. 97	album coctum 356	Eſdræ Antidotua
De Hyacintho ſeu- berti. 640.	Apoſtolicon 353	Actuarii 131
De limatura Cha- lybis 568	Apoſtolicon aliud 355	Antidotus Actii. 128.
aliter 569	de Baccis Lauri 358	Eſulæ præparatio 364
De ouo, Maximil. Imp. 567	Barbarum Maius, Galeni. 658	Eupatorii, eiusque ſucci ſuccedaneum 43. 163.
De pomo Citrio 581	Barbarum minus, Galeni. 660	Eupatorium 43. 230.
Diaſcordium 566	Baſilicon magnum 157	Extractiones purgan- tium medicament. artiſcioſæ 373, 374 & ſeqq.
Diapxonias 65	de Ceruſſa 654	Extradum melana- gogum, ſanguis- nem defecās. 436
Ducis 52	de Cruſta panis 358	F.
Eleſchof 209	de Lapide Calami- nari. 357	Felix 342
Episcop. 209	Diachylon comp. 347.	Fifticum ſeu Phri- ſticum 101.
Letitiz Gal. 59.	Diachylon ma- gnum 348	Flores Caffæ fiſtulæ ſolutiuz 187. 447
de Gemmis 54	Diachylon paruum 349	Florum delectus 402
Indum 442	Diachylon ſimpl. 346	Flos xris 315
Indum maius 199.	Grifeum 357	Fœniculus porcinus 48. 64.
Indum minus 200	Iſis cephalica, di- ſtum 655	Folia Garyophyllo- rum. 207
Iuſtinum 56	Iſis ſauum diſtum	Folii ſuccedaneum 17, 18. 50. 61. 66. 126, 127, 128. 162. 255.
Leuificans Raſis 60.		
Lenitiuū 191. 446		
Lenitiuum de Mā- da 192		

Fe-

I N D E X.		
F ollum 12, 19.	Judaica. 320	arthritica 144
Indum 112	Sandix Mariz 320.	moschata 103.
Malobathri 112, 120	326	Iulep Rosatum 171.
Forax quomodo fa-	Moschata 321.	Violatum 171
cienda 385	Paralyfis 131, 320.	Iuncus Arabicus 115
Fraxinella 212	Turcha 320.	odoratus, 122, 131.
Fructus Balsami 116.	Venti 324	534.
Fructuum delectus	Herbarum delectus	Iuniperus magna 259
403.	401.	Ac Virgineum.
G Alanga magna	Hermela vel Harma-	L V Veckeri 623
17. rufa. 17.	la 249.	Laccz ablutio. 360
Galbanum 528	Hiera Pachii 219.	Lachryma Terebin-
Gallæ cupressi 172.	Aromatica 454.	thi 117
Gallion, 127, 319.	picra composita	Lachrymarum dele-
320, 325	216	ctus 405
Gemma Populi 307	picra cum Agari-	Lapathiolum 320
Gentianidis radix 117.	co 215	Lapis Armenus 207
Gerfa serpentina 335	picra simpl. 215	cancrorum 278
Gerfamsaciendi mo-	picra Ralis ad pi-	philosophorum
odus 364.	kulas cochias. 231	600.
Glandes sine suppos.	Hieralogodium 217	Lapis septicus 599.
224.	Hippocras, seu Potus	Lappa maior 337
Glans vnguentaria.	Hippocraticus. 578	Lassulata 326.
308, 309.	Holippæ purgantea	Lauendula 310
Gleba Armena 538	582.	Laureola. 317.
Glutca Alchanach,	Hydragogum maius,	cus præparatio 635
alzanabâ, alzanach	Fernelii 635.	Laurus & Laurina
349.	Hydragogum minus,	oleum 525, 526
Glycyrrhiza 18	Fernelii. 635.	Lemnia terra. 538.
Glycyrrhiza cyanea.	Hydromel simpl. 576	Lenitiuæ Cassia. 442
117.	Compositum 576	Lenitiua, & Solutiua
Glycyrrhizæ succus	Purgans 577	187
524	Hyoscyamus Anti-	Lepidium minus 235
Gnaphalion 542	dotis additur. 521.	Lepis chalcu 356
Grana Solis 208, 228	Hypocistis 90, 537	Leucopiper 282
Granum Ben 308, 309	Hyssopus humida 342	Libanotidis species
Gratiola. 43, 210.	I Arbs 316	125
Gummi splendidum.	Iasme 303	Libanum 353
117, 118.	Iasmini flos 303	Libra medicinalis 17
Arabicum. 112, 118	Indicorum aroma-	Lichen 192
vermiculatum 112	tum libellus Gar-	Ligustrum 302
Alus, aut Halum,	cix 19	Limatura auri, argen-
siue Alum 92.	Imperatoria 64	ti 23.
Hedychroon magna	Infusio Rosarum 147	Limaturæ ferri præ-
520.	Violarum 148	paratio 361, 362
Helenium 206.	Interpretes bonos,	Lingua anis 80. 100.
Hepatis lupini præ-	etiâ rerum peritos	ceruina 157, 325.
paratio 366	oportet esse, non	Lithontribon 62.
Hepatica 192.	solum Latine, aut	Lohoch 182 & seqq.
Heptaphyllon 530,	Græcè doctos. 542	Lohoch ad asthma
531.	Iris lilyrica 77, 523	186
Herba crassula 320	Iua 111. 144. 203.	è Caulibus 576
		de Pa-

I N D E X.

de Papauere 184.	176.	Murus sapor 149. 149
de Pino 183	Odoratum aroma-	Myrob. nigri 232. 235
de pulmonte Vol-	ticum Dantifica-	Myrrha 527.
pis 186	num 150. 151	Troglodytica 110.
sanum & expert.	Rosatum 173	Myrrha 325. 328
182	Rosatum aliud ef-	Myrtus 292. 328.
de Scilla 185	ficacius. 173	N.
Luph. planum 100	passularum 176	NAbuch 178
Luph. crispum 100	Tabarzet. 184.	Napus 86. 101.
M Abathematicum	Melanagogum extra-	110. 522.
95	rum 438.	Narcissus 540.
Macedonicum 54. 63.	Melanopiper 282.	Nardi Indicæ loco
Macropiper 282	Mellis Atici loco	quid 125
Magma Hedychroum	quid 124	Nardus Celtica 77.
117. 540	Melon Magnus In-	120. 121. 537
Maiorana 254. 324.	dus 269	Galatica 115
Malabathrum, vel	Mentha aquatica 293	Indica 125. 127. 536
Malobathrum 114.	crispa 323.	Nardus quid 56. 65
537.	Græca 326	Nasalia 223
Malobathri folium	Romana 326	Nasturtium album.
115	Saracenicæ 320. 326	232.
Succedaneum 111.	Menthastrum. 269	Nenuphar. 30. 166.
117. 256. 257.	Meu 64. 86.	Nepita, vel Nepeta.
Malum terræ 220	Meu loco quid 71.	531.
Mamex loco quid 132	86. 111.	Neremisch 61.
Mandragora. 521	Meum 48. 64. 86.	Nerion 231.
Mandragoræ pomor-	Mezeri præparatio.	Nigra spinæ 118
um succi penuria	364.	Nihil album 338
quid 284	Michleræ 96.	Nota ponderum 372
foliorum loco quid	Milium Solis 108. 222	Nucleus seminum
337.	Mira solis, aut Mira	quid 30
Manna Orientalis 239	Sole. 309.	Nux Indica moscha-
Manus Christi perla-	Mithridates Rex. 514.	ta 298
ta 38	Mithridatum 514.	Myristica 53
Marathrum 325.	Andromachi 126.	Voguentaria 298
Marum 254. 521. 545	Democratis 119	Nymphæa, alba &
Mari loco quid 254	ex Cleopatra &	lutæ. 30. 167
256. 520	Antipatro 122	O
Matricaria 324.	Miua cytoniorum	OBolus 125 eius
Mastiche 21. 535.	arom. 172	nota. 125
Matrella 321.	Cytoniorum simp.	Oculi cæcorum 278
Medulla Ceraforum	172	Ocymum citratu 33.
181.	Morselli laxativi 607	Oesypus. 347. 349.
Medulla prunorum	Moschocaryon 298	Oesypum faciendi
194.	Moschus 18. 20. 121.	modus 367
Medulla prunorum	Mosarda seu Diafina-	Oleander 114
acetos. 194.	pi 579	Olea 279.
Medullarum præpa-	Mucharus 148	Oleorum natura &
ratio 367	Muria 288.	vires 380
Mei loco quid 62. 117	Musa Enea, siue	Oleorum distillatio
Mel Anacardium 176	Egetea, vel Zaze-	artificiosa 377. 378
Embligorum 176.	nea. 71	& seqq.
		Oleum Absinthii 305

Amyg-

Amygd. amar. 302	INDEX.	232
Amygd. dulciū 308	Populinum aliud.	Oxymel comp. 174.
Anethinum 300.	307	simp. 174.
Balaninum 308	Ranarum 588	Elleboratum 577
Balsamū 589.	Rosaceum 305	Scillit. comp. 175
de Cappare 289.	Rosatum comple-	Scillit. simpl. 175
Castorei 285	tum & ompha-	Oxyfacccharacōp. 157
Cera 590	cinum 605, 606	simpl. 157
Chamæmelinū 301	Rutæ 299	P.
de Cherua 309	Sambucinum 302	PAEonia 61
Cheyrinum 303	Sampfuchinū 292	Palma Christi 309
contravermes 588	Scorpionum comp.	Pancratium 515
aliud. 650	287	Panis porcinus 341
Costinum 281	Scorpionum simpl.	Papauer rubrum 325
Cytoniorum 291	286.	Paralyt. herba 320
de Euphorbio 285.	Sesaminum 311	Parietaria 191. 324
Formicarum 287	Spicæ 310	Passulæ laxatiuæ 580.
Hyoscyami 310	Tartari 290	purgantes cum Rha-
Hyperici 293	Terebinthinæ 290	barbaro 607
Isalminum 301, 303	contra Vermes 588	Pastilli Scillitici 519
Irinum 294. aliud	aliud 650	Theriaci 101. 516.
295.	Violaceum 306	517, 518.
ex Iuniperi baccis	Vitellorum ouo-	Pastinaca marina 69
280	rum 293	Pelecini pænuria
ex Iuniperi ligno	Vitrioli 381	quid 125
279.	Vulpinum 288	Pentaphyllon 530
de Lateribus 289	Zanctinum 591	Perficaria 320
Laurinum 312, 525	Olusatrum 25, 54, 56	Periclymenum 321
Ligustrinum 302.	63	Perfici flor. & fol.
Lilinum 301	Omphacinum Ole-	vapor & destillata
Lumbricorum terr.	um 293	aqua aluū solunt
288.	Omphacium 141	288
Mandragoræ 283.	Onyx 259, 278	Petroleum clarum
Mastichinum 284.	Ovis 518.	flauum 31. 94
Menthæ 304.	Opium 521.	nigr. & crassum 312
Moschelinum 297	Opium in oleo dis-	Petroscelinum 531
Myrtillorum 303	solui nō potest 284	Agreste 47
Myrtinum 304	Opobalsamum succedaneum, Euritii	Macedonicum 25, 54
Narcissinum 301	Cordi 312	Pharmacopceus qua-
Nardinū cōp. 281	Opobalsam. succeda-	lis esse debeat 10, 31
Nardinū simp. 280	neum 23, 45, 63.	Pharmacorum parād.
Nenupharis albi	94. 102. 110. 119.	tempus 423
306.	254, 524	Philonium ex Gal. &
Citrini 306	Opobalsam. 87, 525	Aegin. 74
ex Nymphæa ci-	Orchis 100, 101	maius, siue Roma-
trina 306	Origanum Creticum	num 72
Nymphæatum al-	232 Orientale	Mesur 73
bum 306	78.	Perficum 75
Omphacinum 292.	Origanum Persicum	phisticum 52. 101.
Papaueris 310	28. 232. eius loco	Phu. 86. 117. 321. 540
de Piperibus 282	quid 78, 232	Phyllitis 157
Populinum 307		Phyllon. 110.

Pilul.

I N D E X.		
ſilulæ 214 & ſeqq.	Myrob. 248	Prunus ſilueſt. 139,
de Agarico. 228	de Rhabbarbo 243	Pſeudodiſcamus
aggregatiuz 230	Ruſi 244	252
alephangiuæ. 224	de Serapino 249	Puſſanz cremor 579
alephag. Val. Cor-	de Sarcocolla 244	Pulegium 533
di. 251	de Tribus, ſeu Ruſi	cervinum 269
de Aloë & Maſti-	244	Pulicaria 316, 317
che 242	ex Ariſtolochia,	Pulmonis Vulpini
de Aloë lota 243	Fernelii 645.	præparatio 366
Arabicz 227	ſanctæ, Italorum	Pulpa Caſiæ ſiſtulæ
Arthriticæ 227	603	ſolut. 187, 188, 189
Aſſaieret 226	Scaligeri. 644.	Ceraſorum 181
Aureæ. 229.	Sine quibus 244.	Prunorum 194
de Bdellio 250.	Stomachicæ Al-	Sem. Alparagi &
Bechicæ 250	kindi 245	Ruſci 208, 218
Benedictæ 231.	Stomachicæ Meſuz	Thamaſindorū 189
Cochiz Rhafis. 231	246	Pulvis ad Epithema-
de Colocynthide.	Pillularum maſſæ ex-	ta cordis 69
232.	traſt. 376	ad Epithematahe-
de Cynogloſſa 250	Pimpinella Germa-	patis 70
de Eſula, Fernelii.	nica 320. 325	ad Glandes vel
644.	Pimpinella Italica	Suppoſitoria 224
de Eupatorio. 233.	324, 325	Pulvis aut Tragea
de Euphorbio. 233	Pinguedinum præpa-	laxat. 222
Fortidæ maiores	ratio 366	medicaminis Tur-
234.	Piper album 521. 532	birth. 222
Fortidæ Rhafis 234	nigrum 25. 109. 521	Senæ præparatæ 222
de Fumo terræ. 235	532	Sernutatorius 223
de Hermodactylis.	longum 533	Pulvis Epilepticus
236.	Piſtacia 52. 101.	570
de Hiera comp. 237	Plantago maior 320	pro Gutturis vlce-
de Hiera cum Aga-	Rumbi præparatio	ribus 571
rico 238	361	contra Hydropem,
de Hiera ſimplex.	poliummætanum 110	Eraſti 583.
237	polytrichon 320	ad Partum, Helidei
Iliacæ 584. & 643	pompholyx 338	570
Imperiales 246	Pomum Ambræ 587	contra Scabiē 571
Indæ 236.	Ponderum ratio 369	contra Vermes 583
de lapide Armenio	Potio vulneraria ſeu	Violarum odora-
239	Decodum Sclope-	tus 574
de lapide Lazuli.	tarium 623	Punicæ ſilueſt. ſlos 91
238	Potus Hippocrati-	132.
Lucis maiores 240.	cus 578	Purpureus color, pro
Lucis minores 241	Præparationes quo-	intensè ſplendido.
Maſtichinz 241	rumdam ſimpl. 359	541, 542.
Mercuriales 645	& ſeqq.	Quid pro quo 456
de Mezereo. 239	Præſium viride 356	& ſeqq.
de Nitro 584	Primula veris 134.	Radicum delectus
de Oſto rebus 248	Propolis 354	398
de Opopanace 247	Prunorum ſilueſt. va-	Radix concava 276
Peſtilentiales 244	por & aqua deſtill.	Ramich 50
de Quiaque gen.	alium ſoluunt 188	Rapæ ſemen 523

Raved

I N D E X.

R aued 265.	Salpetra 335	Creticum 48.62.69
Raued Seni. 162.230.	Salvia Romana 326	60. 117
233.240.255.	Sampfuchus 254.281	tenue 118.
Rebecha. Vide Bac-	Sanguiforba. 320	Seta cruda 34
cilli Bechici. 614	Sanguinis Hircini	Sextarius. 90.114.
Requies Nicolai 76	preparatio 366	olei. 296
Resina Abietina 535	Santalum Machoziri. 17	Sicilicus 92. eius no-
Terebinthina 535	Moschatellinum. 29	ta 92.
Rhabarbarum 529	Sapa. 165.229.	Sief album 586.
Ponticum 528.529	Sapphirilocoquid. 52	Sigilli Lemnii loco
Rha siue Rheu Pon-	Sapphirus 55.	quid. 102.112
tici penuria quid	Sarda, gemma 55	Sigillum Lemnii 111
fumi possit 22.129	Satyron. 92.100.101	Siler montanum 25.
255.	Saxifragia 47.56.145	111.
Rhabarb. extra. 375	221.325.326.	Simpl. absolute feri-
Rha Ponticum ve-	Scammonex prapa-	prum quid deno-
rum 88.110. 113.	ratio 362.	tet 414 & seqq.
Rheoponticum 22	Scariola 42. 49. 166.	Simplicium delectus
255.328.	Scatuncellum 317.	392
Rhodostagma 263	Schoenanthum 40.43	Simpl. Adulteria 406
Rhusculinarium, ob-	102.534.	Simplicium legen-
soniorum 92.130.	Schoenon 119. 124.	dorum tempus 423
Ricinus 309	256.258.	Sinapi album 83.84
Rob 179. 180. 181.	Scilla, & Pastilli scil-	Sinnus. 87
Rob de Berberiscop.	litici 515	Sinon. 87
179	Scillamuccilagoquo-	Sinonum 47. 87. 88
de Berberis simp.	modo colligenda 186	Sirupi. seu Syropi
179.	Scilla preparatio 363	137. & seqq.
Ceraforum 181.	Scincus 98	de Absinthio maior
Nucum 180	Scolopendria 157.	145
de Ribes comp. 179	192.289.325.	Acetositis Citri.
de Ribes simp. 179	Scolopendria. 261.	139.
Rosa asinina 61	Scordion 109. 523	Acetositis Limo-
Rosa Hierichotis 539	Scoria ferri 79	num 140
Rosata nouella 65	Scoria ferri prapa-	Acetosus cop. 138.
Rosmarinus 125	ratio 361	Acetosus simp. 138
Rubrica Lemnii lo-	Secacul 67.68.69.80	de Agresta 141
co quid 123	Scitaragi Indum 81.	Alchex Fernelii
Robus Idxus 181	235.	572
Rufcus 248.	Selinon 531.	Aranciorum aceto-
S.	Semen rosarum. 272	forum 140
S acchsi libra in	Seminu delectus 402	de Artemisia 144.
scotionibus qui-	Semperuua minor	de Artemisia, Fer-
tum Specierum ro-	337.	nelii 628
quirat 17	Sericum crudum 34	Augustini Niphi
Saccharum Tabarzet	Seris. 129.	574
27.211.	Serpentes 517	Byzantinus comp.
Sagapenum 97. 112	Serpentaria. 100.316	142
Sal Hammoniacu 94	Serpentaria locoquid	de Byzantiis simp.
Salis Indi loco quid	364	143.
236.219	Sesamum. 311	de Calamintha 150
Saluaca 23. 77. 85.	Seseli. 25. 86. 111.	de Cichorio cum

Rha-

Theriaca Londinensium 563, 564
Theriace Monipeliensis formula 545
Theriaces præparatio, ex Lobelio 562
Theriaca Rusticorum 522

Theriaca Andr. 107.
Andr. senioris. 114
Diatestaron. 118
Theriaca pauper. 565

Onelia. 513, 517

Thlaspi 11, 232, 536.

Thymbra. 26, 39.

Thymiana. 94, 267

Hammoniacum 131

Thus, vide Tus

Tirus 253

Tormentilla 530, 531

Tragea laxa. 22

Tribulus aquatic. 314

Trifolium acetos. 321

Trochisci. 253, & seq.

Trochisci de Absinthio. 273

de Agarico 267

Alhandal 273

Alkekengi. 269

Alindaracaron 117

Alipte mosch. 266

Andronis 642

Bechii albi 274

Bechii nigri 275

de Berberis. 265

de Camphora 270

de Cappare 261

de Charabe 268

de Corallo 520, 521

Cyphi 257

Diaur 263

Diaion 263

Diarrhodon 264

de Eupatorio 262

Galliz moschatz 266

Hedychroi 253,

255, 256, 257.

de Lacca 264

de Lacca, Valerii

Cordi 276

INDEX.

de Myrrha 262

Ramich 259

de Rhabarb. 266

de Rosis 270

De Rosi simp. 585

Scillitici 253

de Spodio 272

de Succiao, Valerii

Cordi 277

de terra sigill. 271

Theriaci 109

de Tiro 253

de Violis purg. 585

de Viperis 253

è Minio, corro-

dentes 605

Tryphera magna 77

minor 78

Persica 81

Sarracenia 79

Trypherarum diffe-

rentiz 449, 450.

Tus albi aut flauū 71

masculum 71

Tussilago 166

Valeriana 321, 540

Valerii Cordi

epitaphium 297

Vas duplex 280

Venter Mergi 131

Vernicularis 337, 336

Vesicaria 153

Vicia 516

Vini Falerni loco

quid 462

Viperæ 517, 518

Viola 190, 263

Violaria 190

Viperæ 109, 253, 513

Vitriol. 381 & seq.

Vlmus 348

Vmbilicus marinus

278, 335

Veneris 337

vaguenta 313 & seq.

vnguent. Aegyptia-

cum 333

Agrippæ regis 313

Alabastrinum 592

Album 331

Album caphur. 344

Anodynum 595

FINIS.

Apostolorum 314

Aregon 215

de Arthanita ma-

ius 340

de Arthanita mi-

nus 341

Aureum 334

ad Carunculas in

pene 595

Citrium 334

Comitissæ 338

De Lathyride, Fer-

nelii. 653

Dialthæa cōp. 332

Dialthæa simp. 332

Diapomphol. 338

Fuscum 337

Martiatum 117

Martiatum ma-

gnum 322

Martiatum paruum

328

Nicotianum 592

Pectorale 343

Pedicularum 594

Populeum 336

Potabile 342

Rosat. Mesuræ 343

Rubeum caphura-

tum 344

ex Succis Arātii 591

de Tabaco 592

Vngula caballina 166

Vomitinum mitius,

Fernelii 542, & 637

Vomitinum validum,

Fernelii 637

Vua Lupina 338

Xyloaloes 41

Xylobalsamum

543, 544.

Xylobalsami loco

quid 59, 62, 544.

Xylocasia 21, 232

Xylocinnamomi loco

quid 298

Ambach 503

Zarnabum lon-

gum, & rotund. 312

Zedoaria 31, 55, 75,

312, 544.

Zucumbeth. 55, 312

